Digitized by Google

Digitized by Google

D-11
5714

Digitized by Google

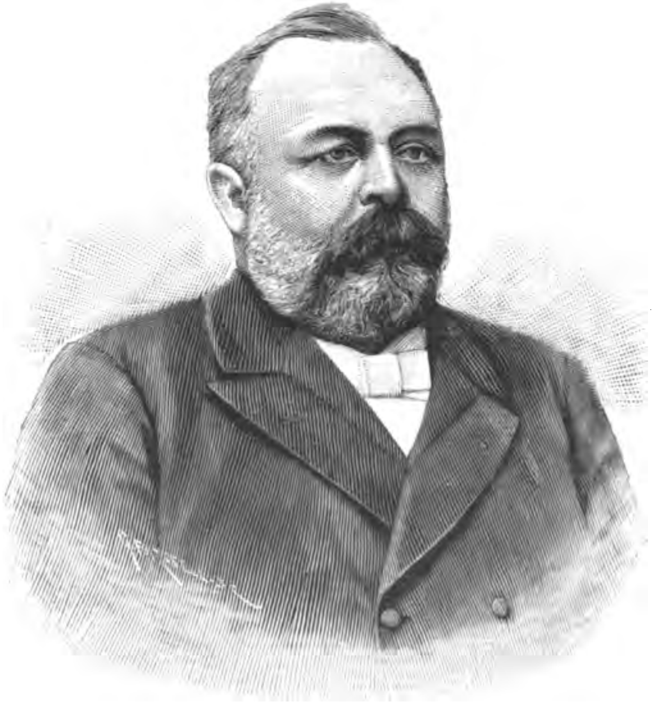

J. M. Erikson.

Digitized by Google

Metodismen i Sverige

En historisk-biografisk framställning af metodistkyrkans verksamhet i vårt land

AF

J. M. Erikson.

Med porträtt af samtlige predikanter och vyer af de flesta kyrkor.

STOCKHOLM 1895
K. J. Bohlins Förlag.

Digitized by Google

STOCKHOLM,
GULLBERG & HALLBERGS BOKTR.
1895

Digitized by Google

Förord.

Då förläggaren för mindre än ett år sedan anmodade mig att lemna texten till ett illustreradt arbete om metodismen i Sverige, hvilket han ämnade utgifva med anledning af 50-årsjubileet öfver metodistkyskans verksamhet bland svenskarne, tvekade jag mycket, enär jag ansåg det ännu för tidigt att utgifva ett sådant arbete samt visste mig icke kunna motsvara de anspråk, man har rätt att ställa på en historieskrifvare; jag fruktade ock att det skulle inkräkta alltför mycket på min af andra göromål upptagna tid.

Uppmaningen förnyades dock och vänner, hvilkas råd och omdöme jag skattar synnerligen högt, tillstyrkte företaget, under förklaring att jag, som haft tillfälle att noga följa metodismens utveckling i vårt land, borde vara lika lämplig som någon annan för detta arbete. Jag lät då min tvekan fara och lofvade att göra mitt bästa.

Så har jag då — utan att ega tillräcklig tid för en grundligare detaljforskning — på mellanstunder och till stor del under mina resor sammanskrifvit denna bok, hvilken nu, utan anspråk på formfulländning, föreläggcs en välvillig och sanningsälskande allmänhet. Författaren är medveten om dess många brister och beklagar särskildt att det ej varit honom möjligt att så omsorgsfullt som önskligt vore granska korrekturet. Några meningsstörande tryckfel torde likväl icke förekomma.

Mitt bemödande har städse varit att lemna en samvetsgrann och opartisk framställning af det sätt, hvarpå meto-

Digitized by Google

dismen deltagit i arbetet för Guds rikes utbredning, och den förnämsta önskan jag hyser är att boken må i sin mån bidraga till förhärligandet af honom, hvilken låter sin andes gåfvor vara verksamma inom församlingen till uppbyggandet af hans rike. Blifve hans namn äradt och tillbedt öfver allt och måtte genom hans tjenare metodismen ännu mycket godt tillskyndas vårt älskade fädernesland!

Stockholm den 22 nov. 1895.

J. M. E.

Digitized by Google

INNEHÅLL.

Sid.

FÖRSTA KAPITLET: D:r Wrangel, hans förhållande till Wesley och metodismen i Amerika. »*Pro fide et christianismo*» — Konung Adolf Fredrik och hofkaplanen. — Wesley har flere vänner i Sverige... 1

ANDRA KAPITLET: Samuel Owen. — J. R. Stephens. — Georg Scott, hans verksamhet för kristendom, nykterhet och bibelns spridning. — Betlehemskyrkan. — Scotts fördrifning. — Tal vid wesleyanska missionssällskapets årsmöte år 1865 10

TREDJE KAPITLET: Erik-Jansonismen. — Metodistisk verksamhet bland svenskar i Amerika. — Bröderna Hedström. — Metodistkyrkan i Amerika sänder, på uppmaning, predikanter till Sverige. — A. Cederholm. — J. P. Larsson. — Seved Hansson. — Alb. Ericson... 32

FJERDE KAPITLET: Victor Witting. — Märkliga händelser. — Bildandet af Sveriges första metodistförsamlingar. — Verksamheten i Sverige skiljes från Danmark och Norge. — Witting utnämnes till superintendent 42

FEMTE KAPITLET: J. Kihlström. — Församlingar i Vallda och Släp samt Visby. — D. S. Sörlin. — Första predikantmötet. — »Lilla Sändebudet». — Verksanhet i Kalmar och Karlskrona. Eric Carlsson. — G. Fredengren. — B. A. Carlson. — F. O. B. Wallin. — Joh:s Nilson. — J. P. Danielsson. — L. G. Berglund. — N. J. Nilsson. — Verksamheten i Mönsterås. — Församling i Örebro. — Nyköping 59

Digitized by Google

Sid.

SJETTE KAPITLET: Årsmötet i Göteborg. — Bref från Scott. — Mötesbeslut. — Verksamhet i Filipstad, Arboga och Nysund. — Erik Stenholm. — A. H. Berg. — C. Wallenius. — N. Liljegren — Biskop Kingsleys död. — Årsmötet i Karlskrona. — En röst från Finland. — Statistik. — Utnämningar för 1871 — Johan Hellberg. — Början i Malmö, Valdemarsvik, Norrköpirg, Upsala och Gefle. — J. Th. Kjellstrand. — C. A. Stenholm. — N. Sandell. — C. J. Johansson. — Th. Larsson 88

SJUNDE KAPITLET: Åren 1871 och 72. — Verksamheten i Varberg, Vermland, Halsberg, Eskilstuna, Malmköping, Motala, Karlshamn, Kristianopel, Nybro, på Gotland. — C. G. Rydberg. — Mörkö. — 1871 och 72 års predikantmöten 125

ÅTTONDE KAPITLET: *Biografier:* E. Nilson, J. Pedersen, J. Roth, J. M. Erikson, Fr. Åhgren, F. U. Liljegren, A. J. Gustafson, K. H. Elmström, K. H. Lindskog, A. Wallén, C. F. Granér, C. Rabe, C. J. F. Pettersson, C. P. Pettersson, J. F. Jansson, G. A. Hagman, Felix Holmgren, C. Englund, I. G. Finerus, C. R. Hartwig, A. F. Wåhlstrand, Carl Carlsson, P. A. Juhlin, A. F. Häggström, Rich. Cederberg, C. S. Hedström, P. G. Bergdahl, K. W. Henrikson, C. J. Johansson junior, K. O. Ljungdahl, P G. Söderlind, F. W. Hahne, And:s Andersson, M. J. Elander, Carl Ljunggren, A. Jonsson, F. J. Svenborg, K. A. Jansson, A. P. Wigren, K. Lundgren, C. P. Carlsson, M. P. Lindqvist, C. A. Lundqvist, J. A. Palmer, L. A. Nygren, Carl Hultgren, G. Lindström, J. Th. Jacobsson, J. Samuelsson, C. A. Andersson, C. J. Wahlberg 158

NIONDE KAPITLET: Verksamheten i öfre Dalarne. — Grebbestad. — Vestervik. — Oskarshamn. — 1873 års möte. — Ordinering af de sju första diakonerna. — Predikantskolan. — J. E. Edman. — A. Hallén. — Boktryckeriet Wesleyana och förlagsverksamheten. — 1874 och 1875 års möten. — Verksamheten på Gotland 214

TIONDE KAPITLET: Verksamheten i Kristinehamn, Jönköping, Lund, Linköping och Boxholm, Lindesberg, Lidköping, Strömstad, Ronneby, Södertelje, Mörkö, Bjuf och Råå, Delary, Finspong, Lerbäck, Odensvi, Lekhyttan och Loftahammar — A. Palm och V. Witting 242

ELFTE KAPITLET: *Första årskonferensen.* — Minister Cramer. — Statistiska uppgifter — Separationen i Nerike och Vermland. — Kgl.

Digitized by Google

Sid.

resolutionen om erkännande af metodistförsamlingar. — Utträdet ur statskyrkan. — Förföljelser 271

TOLFTE KAPITLET: Tillväxt under 19 år. — Utsigter för framtiden. Verksamheten i Eksjö, Seffle, Karlstad, Sandviken, Sundsvall, Nyköping, Söderköping, Kungsör, Borlänge, Avesta, Norberg, Högfors, Fagersta, Halmstad, Landskrona, Öregrund, Nässjö, Heby, Laxå och Hardemo, Åtorp, Degerfors och Bofors, Grums, Ransäter, Köping, Korsnäs och Falun, Stockholm och Göteborg 295

TRETTONDE KAPITLET: Verksamheten i Vexiö, Helsingborg, Falköping, Alingsås, Åmål, Östersund, Vesterås, Sala, Kristianstad, Hedemora, Sund, Skutskär, Karlholm, Forsbacka och Valbo, Stenhamra, Hillringsberg, Karlanda, Bengtsfors, Tösse och Fröskog, Trollhättan, Hvetlanda och Ulriksdal, Ljuder, Gamleby, Falerum och Ankarsrum 327

FJORTONDE KAPITLET: Mera om verksamheten i Kalmar, Örebro, Karlskrona, Upsala, Filipstad, Arboga, Malmö, Sigtuna, Mönsterås, Vallda och Släp. — Vigtiga konferensbeslut. — Distriktindelning. — Kvartal- och distriktkonferenser. — Delegater 341

FEMTONDE KAPITLET: *Biografier:* Peter Adelholm, R. A. Wahlby, E. A. W. Schütz, Leon. Peterson, M. E. Karlsson, J. Pehrsson, J. M. Öjerholm, Carl Nord, N. J. Backström-Holmqvist, G. Wagnsson, G. E. Carlsson, A. Sigurdsson, Svante Svensson, Nils Lindström, Wilhelm Andersson, K. E. Norström, O. Thorell, K. E. Runfeldt, Aug. Flink, L. G. Edgren, P. Jeppson, K. J. Bohlin, A. J. Eriksson, Axel Uppling, Aug. Schön, Otto Uppling, K. A. Albrektson, Aug. Eklund, E. K. Erikson, K. J. Karlsson, A. F. Liljenberg, L. J. Linderoth, K. A. Wik, F. G. Barck, Axel Engström, Erik Johnson, K. J. Stenström, C. O. P. Lindström, A. F. Svensson, J. P. Wiklund, H. W. Eklund, W:m Henschen, J. Th. Jansson, J. Johansson, P. Johansson, A. J. Pettersson, A. W. Söderström, A. G. Edlund, J. A. Holter, P. A. Larsson, K. M. Lindh, Th. Magnér, Aug. W. Norman, O. Richter. L. O. Ring, J. A. Rudström, L. J. Svan, K. J. Törnblom 354

SEXTONDE KAPITLET: *Biografier* (forts.): K. G. Fridholm, And. Gustafson, N. Lundbäck, Josef Magnusson, A. F. Pettersson, Aug. Rock-

Digitized by Google

Sid.

berg, K. H. Avén, J. E. Elmqvist, P. A. Kropp, K. J. Kullgren, Ol. Olsson, B. Roos, Edv. Stedingk, J. E. Henriksson, K. E. Lundell, Aloander Wikström, G A. Gustafson, G. Peterson, K. Winkvist, K. O. Thorsell, Otto Magnusson, E. Landin, K. L. Lundqvist, Nils Lellky, Alb. Löfgren, J. A. Enander, Alb. Janzon, K. E. Schildt, Hj. Strömberg, J. Z. Wickman, P. F. Envall, F L. Jansson, A. Wærmö, A. G. Andersson, K. M. Norberg, J. A. Öhström, J. E. Eriksson, Aug. Nilsson, F. H. Lellky, O. L. Strömberg, N. Stenström, A. Nektman, Joh. Berg, K. J. Hurtig, J. Samuelsson och A. Lindberg 397

SJUTTONDE KAPITLET: ***Verksamheten i Finland:*** Första försöken. Karl Lindborg som banbrytare. Hans föregående öden. B. A. Carlsons arbete. J. Roth superintendent. — Statistik. — N. J. Rosén, Anders Grönblad, Hj. Bergqvist, G. A. Hidén, H. Rabe, E. Björnberg, A. Hultqvist, A. Ek, H. E. Fagerlund, Blomkvist, Strandroos och Lehtonen, J. W. Häggman, Aug. Berg. — Slutord 415

Digitized by Google

Metodismen i Sverige.

FÖRSTA KAPITLET.

D:r Wrangel, hans förhållande till Wesley och metodismen i Amerika. **"Pro fide et christianismo".** — *Konung Adolf Fredrik och hofkaplanen.* — *Wesley har flere vänner i Sverige.*

Det är blott något mer än 150 år sedan i England uppkom en andlig rörelse, hvilken, efter att hafva antagit bestämda samfundsformer, nu räknar omkring 30 millioner bekännare. Den erinrar tydligt om vår Frälsares förklaring beträffande Guds rike, att detta har senapskornets och surdegens egenskap, att fortplanta och utbreda sig. Från England spred sig denna rörelse ganska tidigt till Amerika och sedan till flere delar af Europa, äfvensom till Asien, Afrika och Australien. Och de allrasenaste dagarnes erfarenhet från Indien med flere andra land visar, att den ännu är hvad den fordom varit, näml. »mäktig inför Gud att nedslå fästen.»

Denna rörelse, som erhållit namnet *metodism*, har gemenligen företett en karaktär, som vid första påseende kunde leda till antagandet, att den, oaktadt alla sina förtjenster, icke i vårt

Digitized by Google

land skulle finna någon mera tacksam jordmån. Men det har visat sig att kyrkans Herre gifvit denne sin tjenare något att uträtta äfven hos de tröge nordborna. Den mäktiga floden banar sig väg genom alla hinder, och så har metodismen brutit sig fram äfven i Skandinavien, der den — om vi ej misstaga oss — ännu har en stor och betydelsefull mission att utföra.

Det är förf. afsigt att i detta anspråkslösa arbete skildra några af de händelser, som hittills egt rum under denna rörelses utveckling i Sverige. Längre fram i tiden skola utan tvifvel bättre pennor sysselsätta sig med detta ämne, men i afvaktan på något mera fullständigt, må detta försök välvilligt upptagas, liksom det ock torde, såsom föregångare, kunna vara till gagn för en blifvande tecknare af den svenska metodismens historia.

* * *

Redan under John Wesleys lifstid började metodismen sträcka sitt inflytande till vårt land. Här, liksom öfverallt annorstädes i vår verldsdel, utmärkte sig tiden för otro, lättsinne och gudlöshet. Den kristendom som fans var temligen vanslägtad, och uppenbar ogudaktighet förekom allmänt bland såväl prester som församlingsbor. Ja, man kunde verkligen med psalmisten säga, att »de trogne voro få bland menniskorna.» Presternas predikningar voro ej egnade att väcka syndare eller meddela dem undervisning om frälsningens väg enligt bibeln.

Under inflytande af den då moderna neologien talade folkets andlige ledare hellre om »det högsta väsendet» och »den store religionsläraren», än om Gud och Kristus. Sådana ämnen som: »Nyttan af att anlägga kyrkogårdar på längre afstånd från städerna» m. m. dyl. var det ej ovanligt att höra behandlas från predikstolarne. Åtskilliga fromma och gudfruktiga män funnos nog också på den tiden, och understundom höjde sig än här än der en »ropandes röst», förkunnande ordet »i Andens och kraftens bevisning», men sådant förekom på det hela taget mycket sparsamt.

Digitized by Google

Pastorn och teol. doktorn Georg Scott. (Efter ett sista porträtt.)

Digitized by Google

Då bildades, år 1771 i Stockholm, sällskapet *Pro fide et christianismo.* Såsom af namnet framgår, var detta sällskaps uppgift att arbeta för främjandet af tro och kristendom. Idén härtill — säger en författare — var metodistisk, och fråga är om den icke ursprungligen uppstått hos John Wesley. Hvad man med bestämdhet vet, är att detta sällskaps förnämste stiftare var teologie doktorn C. G. Wrangel och att denne Wrangel var personlig vän till Wesley. Doktor Wrangel var någon tid pastor vid svensk-luterska församlingen i Filadelfia, men lemnade denna befattning år 1768, då han återvände till Sverige, blef utnämd till öfverhofpredikant hos konung Adolf Fredrik och sedan prost i Sala. Två år innan han lemnade Filadelfia hade den i metodismens historia bekante Filip Embury börjat predika i sitt eget hus i New York, och en kapten vid namn Thomas Webb, hvilken i England blifvit omvänd genom Wesleys verksamhet och nu var stationerad i Albany, förenade sig med honom uti att arbeta för syndares frälsning. Desse mäns arbete tilldrog sig snart d:r Wrangels uppmärksamhet, och sedan han genom läsning af Wesleys skrifter lärt känna denna rörelses karaktär och syfte, intresserade han sig till den grad för densamma, att han på allt sätt sökte befrämja metodismens verksamhet. Det skall hafva varit förnämligast genom hans inflytande som kapten Webb vann insteg i Filadelfia och lyckades organisera en liten klass af metodister. Man har derför ock kallat d:r Wrangel »metodismens vägbrytare i Filadelfia.»

Då Wrangel på hemresan till Sverige, år 1768, stannade i England, uppsökte han der John Wesley och lyckades genom sitt personliga inflytande förmå honom att sända metodistpredikanter till Amerika, något hvarom både Embury, Webb och andra metodister förut genom bref förgäfves anhållit. Wrangel synes hafva under detta besök umgåtts rätt mycket med Wesley. Han predikade i den sistnämdes kapell i Bristol, och helt naturligt var, att dessa båda, för Guds rike så allvarligt nitälskande prestmän, med hvarandra öfverlade om hvad som borde och kunde göras för Sverige. Att här begynna en verksamhet, såsom det

Digitized by Google

skett i England, befans icke vara möjligt, men hvad som kunde göras, det var att söka intressera de allvarligaste af vårt lands prester för sann religion och verksamhet för Kristi rike. Så kom då, möjligen på Wesleys förslag, någon tid efter Wrangels hemkomst ofvannämda sällskap till stånd. Dess hufvudsakliga uppgift var att trycka och sprida traktater och smärre skrifter. Det har sedan omorganiserats och antagit nya stadgar samt eger numera ingen förbindelse med metodismen.

I Tyermans »Life and times of John Wesley», vol. III, sidd. 66, 67, förekommer följande, hvari här ofvan omtalade händelser vidare beskrifvas:

Wesley hade i Bristol sammanträffat med en prest, som var en af konungens i Sverige predikanter och kort förut tillbragt flere år i Pennsylvanien. Denne gentleman, d:r Wrangel, hade ifrigt påyrkat att Wesley skulle sända predikanter till Amerika, nära tolf månader innan Boardman och Pilmoor blefvo ditsända; och för att vidare visa sina vänskapliga känslor mot metodismen hade han predikat uti kapellet i Bristol för en skara metodister, och Wesley säger att han »framkallade allmän tillfredsställelse genom den enkelhet och liflighet, hvarmed han framhöll sanningens ord». D:r Wrangel hade nu återkommit till Sverige, hvarifrån han till Wesley skref följande bref:

»Stockholm 5 maj 1770.

Dyre och mycket älskade broder i Kristus Jesus!

Jag hoppas att mitt hjerta alltid skall vara fullt af den varmaste tacksamhet för den uppmuntran, jag erhöll af edert sällskap. Ehuru till kroppen frånvarande, har jag ofta varit hos eder. Sedan jag lemnat England, kom jag först till Göteborg, hvarest jag gästade hans högvördighet biskopen, doktor Lamberg, hvilken tillika med mig varit predikant vid hofvet. Jag fann honom vara eder synnerlige vän. Han hade under sina resor i England hört eder predika. Jag har sändt honom edra böcker, hvilka han med tillfredsställelse läst, och han har bedt mig helsa eder.

Jag har nu tillbragt omkring ett år i Stockholm och tjenstgjort som predikant hos konungen. Under tiden har jag predikat i de flesta kyrkor här, och jag kan säga att jag dervid lyckats i ovanlig grad. På sin döds-

Digitized by Google

bädd tillkallade konungen mig såsom sin enskilda rådgifvare. När jag talade till honom om frälsningens väg, mottog han ordet med glädje, och han afsomnade i Herren, till stor välsignelse och tröst för hela hans familj. Äfven hans drottning, som är af engelsk härkomst, är känd för sin gudsfruktan. Detta skall, så hoppas jag, hafva goda följder för den kristliga verksamheten.

Under senaste riksdag antogo åtskilliga prester, bland dem fyra biskopar, mitt förslag om bildandet af ett sällskap för befrämjande af praktisk gudsfruktan. Vi ämna, så fort vi fått planen färdig, sätta oss i förbindelse med andlige i flere delar af verlden, och vi hoppas få äran räkna äfven eder som korresponderande medlem.

Försynen tyckes vilja försätta mig i en mycket vigtig ställning. Jag håller på att bli utnämd till konungens hofkaplan. Denna ställning erbjuder rika tillfällen till religiös verksamhet. Slutligen, min käre broder, kom alltid ihåg mig i edra böner och låt mig snart höra något från eder. Jag förblifver, med den mest uppriktiga tillgifvenhet, dyre och vördade broder, er ödmjukaste broder och tjenare

C. M. Wrangel."

Derpå följde en brefvexling, af hvilken det framgår, att d:r Wrangel sjelf, liksom Wesley, plägat predika under bar himmel, men han var nu icke blott konungens af Sverige hofkaplan, utan också »ordförande i hofkonsistoriet och predikant för de kungliga ordnarne.» År 1771 skrifver han till Wesley: »Jag beder eder, käre herre, att ni ville förmå edert sällskap att ihågkomma mig i sina böner. Jag sänder eder inneslutna bref om edert upptagande i vårt samfund. Stadgarne, som ännu icke blifvit tryckta på engelska, sända vi eder på tyska språket. Jag tackar eder mycket för den vänliga gäfvan af edra predikningar och böcker. Jag har öfverlemnat en af edra predikningar till samfundet, och hon vardt väl emottagen. Samfundet kommer att införa hr Whitefields lefnadsteckning i sin pastoralsamling eller »berättelse om Guds verk i utlandet». Jag beder eder, herre, om min vänliga helsning till alla edra vänner, det älskliga Kingswood ej att förglömma. Jag har åtnjutit stor välsignelse i mitt arbete bland de store och skall snart lemna eder en omständlig berättelse derom.»

Digitized by Google

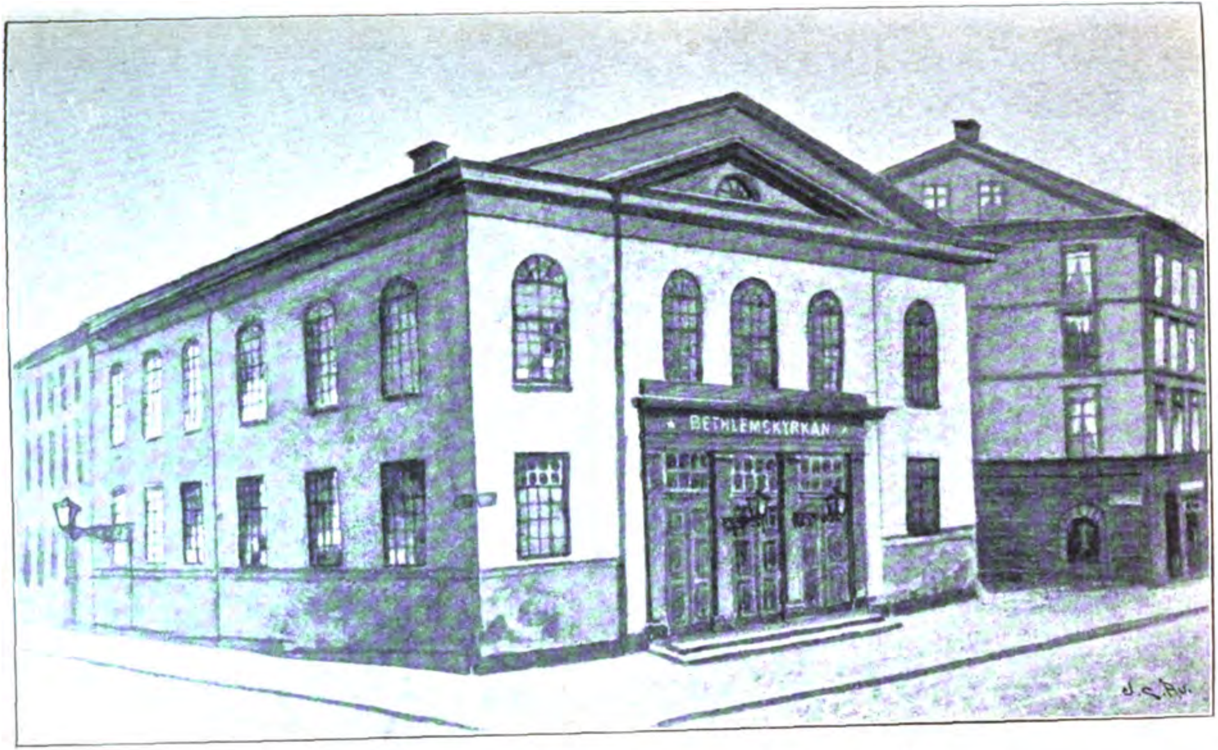

»Engelska kyrkan» i Stockholm (nuv. »Betlehemskyrkan»).

Digitized by Google

Liksom England hade sina bröderna Wesley, Amerika sin Whitefield och Wales sin Howell Harris, hade sålunda också Sverige sin stora reformator, d:r Wrangel, en gång fältpredikant men nu grundläggare af ett kvasi-missionssällskap, hvilken såsom en trogen Kristi tjenare bar vittnesbörd inför konungar och furstar. Genom d:r Wrangels bekantskap med Wesley hade metodismen, redan femtiosex år innan pastor Joseph Rayner Stephens sändes till Stockholm, indirekt sträckt sitt inflytande till Sveriges hufvudstad och påbegynt den underbara verksamhet, som tillhör de mest märkvärdiga i missionshistorien - — — — —.

På sidan 462 i samma arbete läses följande bref från en åldrig prestman i Sverige, skrifvet år 1827 till pastor Stephens:

"Det har gjort mitt hjerta godt att af stockholmstidningar finna det en af den beryktade och vördnadsvärde John Wesleys efterföljare har inrättat ett kapell för gudstjenster i vår hufvudstad. Hr Wesley var en af mina gamla bekanta från den tid jag bodde i England, åren 1784—86. Han var mer än så, han var min älskade vän, och jag öfverensstämde med honom i grundsatser och åsigter. Jag var mycket tillfredsstäld med honom och hans religion, som bestod af kärlek, glädje och frid. Ganske ofta besökte jag honom i hans hem, och åtskilliga gånger var jag tillsammans med honom i kretsen af hans vänner, dit jag gick för att deltaga i deras böner. Jag lärde af honom blifva en fader för det folk, som anförtroddes åt min vård. Jag skall aldrig glömma den älsklige hr Wesley. Han var vänlig nog att gifva mig ett minne, en af hans skrifter, som heter "An appeal" etc., hvari han skrifvit: "*Domino N. S. S. dono dedit Johannes Wesley, circ. Kal. Augusti 1785.* Han skänkte mig också åtskilliga andra af sina kristliga skrifter. Jag är långt framskriden i ålder, bortåt sextiosex år, men om Guds allsmäktig skänker mig lif och helsa, kan jag möjligen företaga en resa till Stockholm nästa sommar, sedan jag slutat undervisningen af mina läsbarn, och då skall jag alldeles säkert besöka eder och blifva en eder åhörare."

Detta metodismens inflytande i vårt land synes likväl icke hafva räckt synnerligen länge. Efter en verksam och gagnelig lefnad gick Wrangel att mottaga den trogne tjenarens lön, och dermed är — så vidt vi veta — förbindelsen mellan Sverige och metodismen för denna gång afskuren.

Digitized by Google

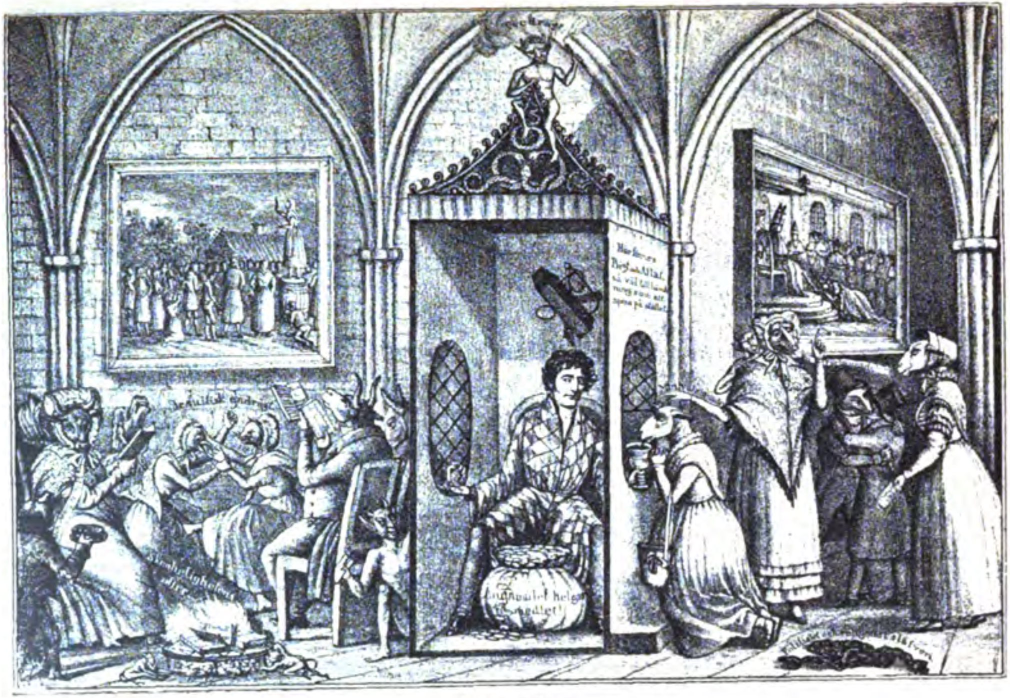

Scott-taflan.

Digitized by Google

ANDRA KAPITLET.

Samuel Owen. — J. R. Stephens. — Georg Scott, hans verksamhet för kristendom, nykterhet och bibelns spridning. — Betlehemskyrkan. — Scotts fördrifning. — Tal vid wesleyanska missionssällskapets årsmöte år 1865.

Ett halft århundrade har gått till ända, innan metodismen åter uppträder i Sverige. Det af Wrangel stiftade samfundet förmådde ej länge störa »den tystnad eller bekännelsetrogen söndagshvila, som räckte ett godt stycke in i vårt århundrade», såsom någon har sagt, och det väckte derför icke litet uppseende, när en metodistpredikant, vid namn Josef R. Stephens, anlände hit från England. Anledningen härtill var följande:

År 1804 hade en ingeniör, Samuel Owen, anställd vid ett faktori i Leeds, kommit till Stockholm för att uppsätta några ångmaskiner, som af kanslirådet Edelcrantz inköpts från nyssnämde faktori. På hösten 1806 hitkallades han åter i samma ändamål. Han kvarstannade då och var att börja med i 3 år verkmästare vid Bergsunds gjuteri. År 1809 anlade han, på uppmaning af flere svenskar, som lärt känna hans skicklighet, ett jerngjuteri med maskinverkstad, i en af de byggnader å

Digitized by Google

Kungsholmen, som nu tillhöra k. myntverket*). Den industriella verksamhet han här bedref tog hastigt stor utsträckning, och da han icke kunde erhålla i yrket kunniga arbetare i Sverige, nödgades han hitförskrifva sådana från England.

Owen, som blifvit omvänd och förd till tron genom ett besök i ett metodistkapell i England, hade slutit sig till wesleyanska samfundet, och det är antagligt att många, om ej de fleste bland hans engelske arbetare också voro metodister. Dessa behöfde själavård och vände sig derför, först skriftligen, men då detta ej hade åsyftad verkan, slutligen genom Owen personligen, till wesleyanska missionssällskapet med begäran att en predikant måtte sändas dem. Missionssällskapet såg sig omsider nödsakadt att bevilja deras begäran och hitsände fördenskull år 1826 pastor Stephens.

Stephens stannade likväl icke länge, utan blef år 1830 hemkallad och fick till efterträdare den 26-årige Georg Scott, hvilken samma år blifvit ordinerad, efter att vid 12 års ålder hafva blifvit förd till tron på Kristus.

*) På denna byggnad finnes ännu en inskription å en jerntafla af följande lydelse:

F. 1774 D. 1854

Samuel Owen,

Svenska ångbåtsflottans och maskinverkstadernas ättefader, utöfvade här ifrån år 1809 till 1843 sin gagnande verksamhet.

Digitized by Google

Den lilla engelska metodistförsamlingen hade sina gudstjenster uti ett anspråkslöst lusthus vid Vestra Trädgårdsgatan, tillhörigt excellensen Carl de Geer. Förutom metodisterna funnos åtskilliga andra engelsmän i hufvudstaden, och den begåfvade predikanten hade glädjen räkna de fleste af dessa som åhörare. Men liflig, som han var, och eldad af nit för syndares omvändelse, fann han snart denna verksamhetskrets för trång, i synnerhet som den svenska kyrkan och hennes presterskap befunno sig på en ståndpunkt i andligt afseende, som var i högsta måtto beklagansvärd. Det blef derför en hjerteangelägenhet för den unge predikanten att söka göra något för svenskarnes väckande till andligt lif. Härvid tog han ej hänsyn till något samfundsintresse och sökte ej vinna medlemmar för sin kyrka, utan bemödade sig blott att med Guds hjelp föra menniskor till omvändelse och tro på Herren Kristus. Hans ifver för denna sak förhjelpte honom derhän, att han på den korta tiden af ett år tillegnade sig så pass kännedom om svenska språket, att han kunde predika på detta språk.

Det dröjde ej länge innan hans verksamhet väckte allmännare uppseende. Bestraffande tidens ondska och höjande kraftiga väckelserop, blef han snart både aktad och förtroendefullt bemött, på samma gång som han ådrog sig ovilja, fiendskap och hat. Många gingo för att höra honom, och flere unga män sökte hans umgänge. Bland dessa kunna vi nämna den sedermera som baptismens grundläggare i Sverige bekante pastor Anders Wiberg, lappmissionären Carl Ludvig Tellström och, framför allt, den för sin verksamhet inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen kände Carl Olof Rosenius.

Scott inskränkte ej sin verksamhet till Stockholm, utan företog understundom vidsträckta resor i landsorten. Detta dock hufvudsakligast i nykterhetssakens intresse. Superiet var allmänt på den tiden, både bland höga och låga. Nykterhetsverksamheten, som sedan blifvit till så stor välsignelse för vårt land, kom ursprungligen till stånd genom Owens, Stephens' och framför allt Scotts arbete. Så sade åtminstone vid ett tillfälle den på

Digitized by Google

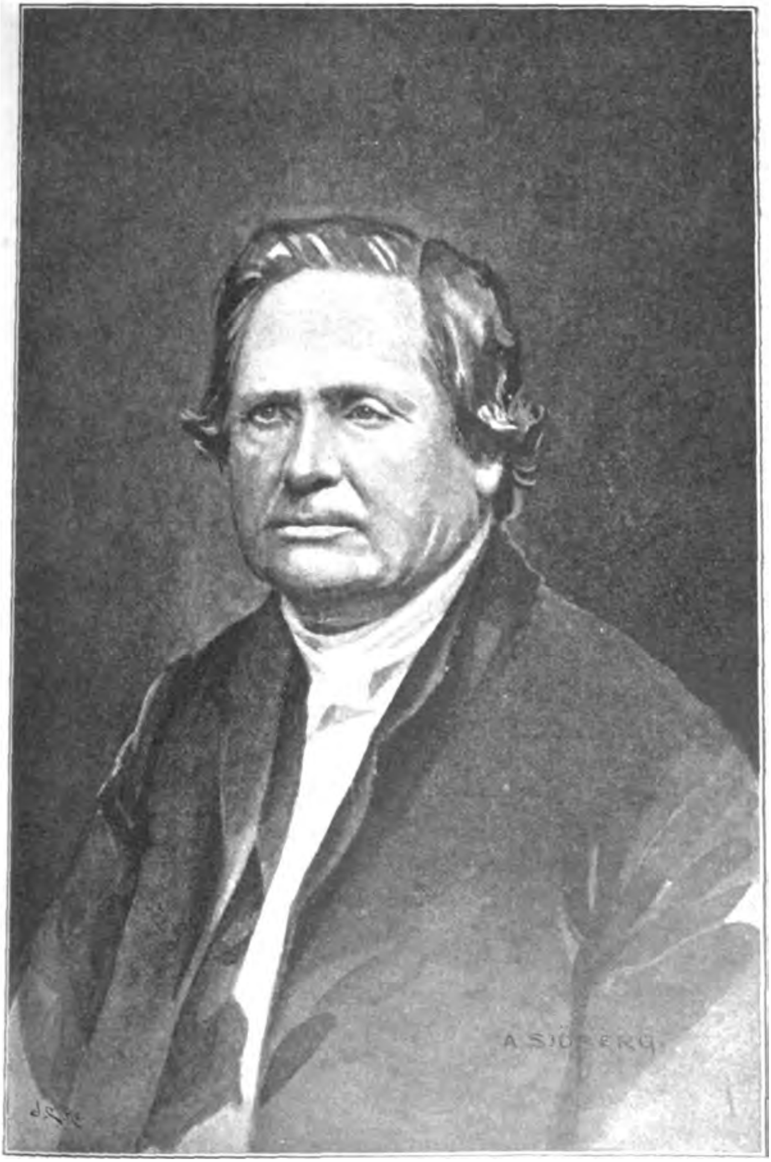

Pastor O. G. Hedström.

Digitized by Google

sin tid såsom Sveriges förnämste målsman för nykterhetssaken ansedde man, hvilkens minne nyligen af nykterhetsvännerna öfverallt i landet högtidligt firats, nämligen domprosten P. Wieselgren, och han tillade: »Vi hafva metodismen att tacka för den oöfvervinneliga kamp, som nu pågår i vårt land mot dryckenskapen.» »Svenska Nykterhetssällskapet» stiftades ock några år efter Scotts ankomst till Sverige.

Under sina resor kom naturligtvis Scott ofta i beröring med presterna, och om än de fleste af dessa, fruktande hans afsigt vara att vinna proselyter, och i grund och botten fiendtlige mot sann och lefvande religion, voro afvogt stämda mot honom, vann han dock bland dem många tillgifna vänner. Såsom en varm sådan visade sig professorn och sedermera biskopen i Lund, doktor Johan Henrik Thomander.

Emellertid gick Scotts arbete framåt, och den lilla lokalen i hufvudstaden blef snart otillräcklig att rymma de folkskaror, som ville åhöra hans predikningar. Och nu framkom tanken på uppförandet af en kyrka. En för ändamålet lämplig tomt inköptes nära intill Hötorget å Norrmalm, vid den nu varande Sergelgatan. På denna tomt började man år 1838 på hösten uppförandet af den s. k. engelska kyrkan, sedan regeringen dertill lemnat tillstånd, trots erkebiskopens hemställan, att om byggandet af kyrkan tilläts, det åtminstone måtte föreskrifvas att gudstjenst i henne finge hållas endast på engelska språket. Frikostiga bidrag för kyrkans uppförande inflöto dels från England och dels från Amerika, och den 24 oktober 1840 kunde kyrkan öppnas för offentlig gudstjenst. Invigningspredikan hölls af pastor Brandell från Norrland öfver Es. 55: 10, 11. Dagen derpå predikade professor Thomander öfver 1 Kor. 1: 3, om de troendes enhet i Kristus.

Men medan somlige af de luterska presterna voro vänskapligt sinnade, var flertalet af dem, deribland erkebiskopen, afgjordt fiendtligt. Icke desto mindre fortfor Scott med sin verksamhet och predikade kraftigt och framgångsfullt både mot dryckenskapen och hvarje annan synd. Han uppträdde skoningslöst mot det förfall, hvari kyrkan råkat, då supare, svärjare och för öfrigt

Digitized by Google

afgjordt ogudaktiga människor fördrogos såsom kristna församlingsmedlemmar och tillätos deltaga i Herrens nattvard. Häraf blefvo många i hög grad uppretade, och nu sattes en uppenbar förföljelse mot metodistpredikanten i scen. Denna förföljelse, som försvarades med sådana skäl, som »att metodismen ej passade för Sverige», »att svenskarne, om de blefvo metodister, dermed skulle upphöra att vara svenskar» m. m. dyl., blef allt häftigare, den understöddes af tidningspressen och litteraturen för dagen, äfvensom af scenen. I ord och bild (se t. ex. den s. k. Scotttaflan) utmålades Scott såsom en verklig bedragare. Den 10 mars 1842 uppfördes på teatern i Kirsteinska huset (samma plats, hvarpå nu hotell Continental är beläget) en pjes, kallad »Jesuiten», hvilken i tre akter, under åskådarnes hejdlösa munterhet och jubel, framstälde en vrångbild af Scott.

Upphetsningen mot Scott befrämjades i icke oväsentlig grad deraf att han under ett besök i Amerika, för insamlande af medel till afbetalning å kyrkans skuld, offentligen skildrade ställningen inom svenska statskyrkan, sådan han funnit denna. Hans skildring blef naturligtvis icke så ljus, och detta förtröt åtskilliga i Amerika bosatta svenskar, hvilka i bref till hemmavarande anhöriga berättade huru en engelsk prest der nedsatte Sverige och dess folk, på ett sätt som var för dem upprörande. Scotts yttranden färglades naturligtvis högst betydligt och gåfvos karaktären af en förgripelse på nationens heder. Då detta genom pressen kommit till allmänhetens kännedom, fick man häri en välkommen anledning att söka göra sig kvitt den obehaglige botpredikanten. Raseriet gick till slut så långt, att Scott vid en predikan, som han höll på eftermiddagen palmsöndagen den 20 mars 1842*) blef öfverfallen af en inrusande pöbelhop, hvilken med ursinnigt skrän och stenkastning m. m. afbröt predikan och tvingade predikanten att draga sig undan till sina rum. Myndigheterna stodo alldeles maktlösa gent emot den förbittrade pöbeln, och kyrkan

*) Han lärer vid tillfället predikat öfver liknelsen om det ofruktsamma fikonträdet. Luk. 13: 6—9.

Digitized by Google

måste stängas. Missionären sjelf nödgades kort derpå i hemlighet med en ångare begifva sig till England, utan att ens hinna medtaga sin familj. Det berättas att öfverståthållaren, af fruktan för vidare oroligheter, var så angelägen om att Scott skulle begifva sig härifrån, att han för att förvissa sig om att så verkligen skedde, personligen gick ned till Skeppsbron och icke var tillfredsstäld förr än han af Rosenius erhållit det bestämda beskedet, att Scott verkligen var ombord.

Detta sorgliga slut på en gagnande verksamhet föranleddes i sjelfva verket af den bitterhet och fiendskap mot sann gudsfruktan, som är för den oomvända menniskan naturlig; men man var angelägen att göra gällande det Scott sjelf föranledt detsamma. Det var sårad nationalkänsla, då man ej kunde tillåta att den svenska nationen nedsattes inför amerikanska folket. Sveriges folk ville ju, då såsom nu, gälla för kristet, och då den engelske presten tillät sig att skildra ställningen, sådan den verkligen var, hade han — enligt massans åsigt — illa lönat den gästfrihet som visats honom och hans landsmän. Hvilken nytta i rent materielt afseende landet hade af exempelvis Owens verksamhet, det fick naturligtvis ej tagas med i beräkningen.

Mot Scott anfördes jemväl att hans verksamhet hade ett sekteriskt syfte. Man kunde, i trots af hvad man såg och hörde, ej föreställa sig att det var verklig kärlek till menniskornas själar som dikterade hans handlingssätt och utgjorde driffjedern i hans verksamhet. Visserligen rönte Scott vid sitt sista besök här i landet, sommaren 1859, sjutton år efter hans fördrifning, ett välvilligt emottagande och man förklarade då, att man nu ändtligen kommit underfund med att han med sin verksamhet här icke haft för afsigt att göra proselyter. Ja, han hedrades då så högt, att han under en procession fick sig anvisad hedersplatsen bredvid erkebiskopen, men dels hade då den ädla säd, han under förföljelsen utsått, hunnit att i någon mån gro, och dels var det för det stora flertalet lätt att ådagalägga vänlighet mot en främling som endast var här på besök och mycket snart skulle återvända till sitt eget land.

Digitized by Google

Pastor Victor Witting.

Digitized by Google

Scotts arbete i vårt land var imellertid, trots allt, till stor välsignelse. Det blef uppslaget till en utveckling i andligt afseende, hvilken ännu pågår, en rörelse, hvilken ländt och länder till välsignelse för tusen och åter tusen af vårt folk. Som vi redan nämt, var han upphofsmannen till nykterhetsarbetet, han satte ock i gång en verksamhet för bibelns spridning, hvilken så väl Britiska som Amerikanska bibelsällskapen fann lämpligt att understödja.

Den första religiösa tidskrift i Sverige, nämligen den ännu existerande »Pietisten», grundlades af honom, liksom ock den bekanta »Evangeliska Fosterlandsstiftelsen» tillkommit såsom en frukt af hans här utförda arbete. Denna stiftelse utöfvar såväl inre som yttre mission och verkar dessutom genom spridning af kristliga skrifter.

Efter att hafva varit stängdt i tio år öppnades kapellet åter år 1851, då lektor P. M. Elmblad af grosshandlare Keijser, som hade det i sin vård, tilläts att der hålla bibelförklaringar. År 1854 bildades under landshöfdingen, grefve G. F. Liljencrantz' ordförandeskap en förening, hvilken för 36,000 kronor inköpte detsamma. Det fick då namnet »Betlehemskyrkan», och i stadgarne för den nyssnämda föreningen, hvilken nu är kyrkans egare, heter det, att »kyrkan upplåtes endast för Guds heliga ords förklaring och betraktande eller annan andaktsöfning, äfvensom meddelanden, föredrag och öfverläggningar i full öfverensstämmelse med den svenska kyrkans antagna bekännelse». Under tio år var C. O. Rosenius der anställd som predikant. Upprepade försök från den nu i hufvudstaden befintliga S:t Petersförsamlingen att få inköpa kyrkan hafva strandat mot ofvan anförda stadgeföreskrift.

Huru Scott sjelf bedömde sin verksamhet i Sverige framgår af ett tal, som han höll den 1 maj 1865, vid wesleyanska missionssällskapets årsmöte i Exeter Hall, London. Det lyder i öfversättning sålunda:

Hr Ordförande! Vi uppmanas, att allt efter som vi hafva tillfälle, göra godt mot alla människor, och det förklaras, att om

Digitized by Google

vi ej församla med Kristus, så förskingra vi. Ingen kan beräkna den förlust som kan tillskyndas Kristi rike genom att vi låta ett tillfälle att göra godt gå oss ur händerna, icke heller kunna vi fullt uppskatta de resultat, som kunna följa på ett troget bruk af ett gynsamt tillfälle. En god man i Norwich, den numera aflidne mr Dixon, uppmanade en af sina arbetare, som icke plägade gå i kyrkan, att bevista gudstjensten i det metodistkapell, han regelbundet besökte. Uppmaningen hörsammades, och äfven om Samuel Owen icke genast blef omvänd till Gud, mottog han likväl der ett intryck, som aldrig lemnade honom. Denna uppmaning och dess hörsammande var det senapskorn, hvarifrån eder mission i Sverige uppvuxit. Owen sändes till Stockholm för att öfvervaka uppsättningen af en ångmaskin, och intelligenta svenskar, som i honom funno en skicklig, företagsam och flitig arbetare, öfvertalade honom att kvarstanna i landet och uppföra ett eget gjuteri. Han blef snart en bemärkt personlighet der och erhöll af konung Bernadotte (Carl XIV Johan) vasaorden. Som han hade en hel del engelska arbetare anstälde, önskade han såväl för deras familjer som sin egen förmånen af offentlig gudstjenst på modersmålet och, erinrande sig kapellet i Norwich, vände han sig helt naturligt till wesleyanska missionssällskapet med begäran om predikant, hvilken begäran icke blef förgäfves framstäld. En detaljerad redogörelse för denna märkliga mission kan ej lemnas vid detta tillfälle, men må man skänka mig några få minuter för att framställa dess utmärkande drag och belysa dessa med några händelser.

Denna mission har från sin begynnelse varit fullkomligt osekterisk; samfundet såsom sådant har icke derigenom blifvit utvidgadt, men mycket andligt godt har uträttats. Ofta har jag gladt mig öfver att jag i mitt tillvägagående aldrig afvek från den ursprungliga metodismen och att komitén här hemma så fullkomligt insåg detta och sålunda oaflåtligen understödde mig i mina bemödanden. Hvad beträffar min verksamhet för engelsmän, fick jag vård öfver den enda gudstjenstlokal i hufvudstaden, hvari engelsk gudstjenst hölls. Det britiska rikets i Stockholm bosatte

Digitized by Google

undersåtar bevistade villigt denna gudstjenst, ehuru de i allmänhet betraktade sig som medlemmar af engelska episkopalkyrkan. Ej blott mr Owen och hans arbetare, utan vår representant vid svenska hofvet och hans svit samt, under en del af min vistelse der, britiske generalkonsuln, den bekante sir John Ross, samt representanterna för amerikanska regeringen och handelsintresset voro regelbundna gudstjenstbesökare. Jag erinrar mig lifligt huru jag vid nattvardsgångarne bland det lilla antal som knäböjde vid altarringen kunde igenkänna representanter för sju olika evangeliska kyrkor, hvilka endrägtigt förkunnade vår Frälsares död. Denna kristliga gemenskap olika troende emellan förekom ej blott i kyrkbänkarne, utan jemväl i predikstolen, och ehuru jag aldrig förut läst liturgien, ansåg jag, såsom kristen och metodist, tillbörligt att göra det der. Min predikstol var öppen för hvarje Kristi tjenare, som besökte platsen, vare sig han var episkopal, pressbyterian, independent eller herrnhutare. Prester tillhörande engelska kyrkan uppträdde der ofta, och likaså den luterska biskopen i Göteborg, hvilken senare blef erkebiskop. En påskdag biträddes jag vid utdelandet af Herrens nattvard af två prestmän, tillhörande engelska statskyrkan. Jag säger med flit »biträddes», ty såsom pastor för församlingen ledde jag nattvardsgången. Gud välsignade nådefullt denna verksamhet. Många af våra landsmän, som hemma hade försummat att söka sin själs frälsning, blefvo här föranledda att så göra. Den engelsman som här innehade den högsta samhällsställning bland sitt folk — den nu aflidne lord Bloomfield — blef, för att begagna hans egna ord, »förd till ljuset, från ett tillstånd af ytterligt mörker». Jag kan med den allra största tillförsigt tala om den förändring i andligt afseende denne ädling undergick, ty under två års tid tillbragte jag två timmar hvarje onsdag med lorden i hvad som med skäl kunde kallas »förtroligt sällskap». Jag behöfver ej säga mera derom nu, ty hvem som helst kan för några få pence från vår boklåda erhålla berättelsen om hans omvändelse, hvilken förekommer under titeln: »En lord bragt till Jesu fötter». En wesleyansk missionär, som hade högst få engelsmän att tillse

Digitized by Google

Digitized by Google

och som var medveten om sin pligt att göra godt mot alla, isynnerhet dem som äro af trons hushåll, kunde icke se det religiösa tillståndet i Sverige, sådant detta var år 1830, utan djup bedröfvelse. Han såg den luterska statskyrkan, omfattande hela landets befolkning och hotande med konfiskation och landsförvisning en hvar som ville söndra sig från hennes gemenskap; en kyrka, evangelisk till sin lärouppfattning, med undantag af hennes sakramentslära, synnerligen fast och väl organiserad och utmärkt lämplig att främja folkets undervisning, under allt detta alldeles i saknad af någon motsvarande andlig kraft; han såg huru Herrens dag af alla ohelgades, huru Guds namn missbrukades och lösaktighet i lefvernet allestädes var vanligt. Före år 1835 hade aldrig något allvarligare försök gjorts att medels förenade krafter sprida evangelii ljus bland folket. Allt detta vittnade tydligt om, att »bokstafven dödar» och att religionen endast betraktades som en utvärtes form och var hänvisad uteslutande till de kyrkliga handlingarne. Att en kraftig ansträngning här behöfdes, var för missionären tydligt, men om något skulle göras, måste det ske på ett sätt som var fullkomligt osekteriskt. I ett land, som är tre gånger så vidsträckt som England och med icke många flere invånare än vår hufvudstad med dess omnejd, var det ej lämpligt att öka antalet kyrkliga organisationer, och äfven om sådant varit önskvärdt, kunde det ej bringas till stånd utan att man måste bryta mot de bestående lagarne, något som ingen wesleyansk missionär vill göra sig skyldig till. Om genom Guds nåd andligt lif kunde ingjutas i den svenska kyrkans former, skulle det största möjliga goda blifva utfördt.

Det blef derför mitt första göromål att utröna hvad landets lagar tillät en utländing att i detta stycke vidtaga, och jag kom snart underfund med att det inom detta omfång fans mer arbete än en Herrens tjenare ensam kunde utföra. Jag predikade evangelium på landets språk, och följden häraf vardt, att under nära sju års tid folktilloppet till predikningarne blef så stort, att lika många fingo återvända som de hvilka kunde packas in i lokalen. Många uppsökte predikanten i hans hem och frågade: »Hvad

Digitized by Google

skola vi göra för att blifva frälsta? Inga klasser inrättades och ingen förening bildades, men hundratals erhöllo hvarje vecka undervisning i andliga ämnen. En omfattande korrespondens fördes med gudfruktiga prester och lekmän här och der i landet, och missionärens osekteriska ställning förskaffade honom allmänt förtroende. Jag började företaga resor och hålla öfverläggningar med många angående bästa sättet att främja Guds verk. Engelska traktatsällskapet understödde oss frikostigt, och en händelse, som ådagalägger detta sällskaps frihet från partisinne, kan jag ej förbigå. Man inhemtade min tanke angående ett ifrågasatt utgifvande på svenska språket af James' »Anxious Inquirer», och naturligtvis tillstyrkte jag detta, men jag förklarade uttryckligen att jag ansåg en del af denna bok alldeles öfverflödig i den svenska upplagan, den nämligen som handlar om utkorelsen, enär kalvinismen icke har några försänkningar i Sverige och denna del af boken endast skulle förhindra spridningen. Mitt utlåtande underställdes den numera aflidne doktor Hendersons omdöme, och denne, som någon tid vistats i Sverige, instämde med mig. Författaren tillfrågades då om han ville tillåta att denna värdefulla del af hans arbete finge utgå, och, som man kunde vänta af John Angell James, svarade han: »Tag ut allt hvad I ansen olämpligt; min önskan är att boken må bli så nyttig som möjligt».

Under några veckors tid blef eder missionär småbarnsskollärare, för att sätta en ung svensk in i detta systems praktiska användning. Men det betydelsefullaste af de uppdrag, han erhöll, var då han utnämdes till korresponderande ombud för Britiska och utländska bibelsällskapet, hvilket skedde år 1832. Äfven häruti uppenbarade sig eder komités frihet från partisinne. När den nu aflidne doktor Patterson anmodade mig att blifva ofvannämda sällskaps ombud, insåg jag strax att de dermed förbundna göromål skulle lägga beslag på mycket af min tid, och jag förklarade derför att jag ansåg tillbörligt att bibelsällskapet skulle bidraga till mitt underhåll med ett motsvarande belopp. Detta var sällskapet villigt att göra, men då jag lade saken fram för eder komité fick jag det svar, att jag, som var i Sverige med

Digitized by Google

uteslutande uppgift att främja Kristi rike, icke kunde göra det mera kraftigt än genom samverkan med bibelsällskapet, hvarför jag borde tjena detta ädla sällskap utan ersättning; hvilket jag ock gjorde under tio års tid. Sällskapet, som icke ville låta sig af någon öfverflyglas i opartiskhet och kristlig vänskap, införde då mitt ovärdiga namn på listan å dess styrelseledamöter för lifstid, en utmärkelse som jag skattar mycket högt. Denna verksamhet för bibelns spridning ledde till utvecklingen af samma ande på andra sidan Atlanten. Då jag år 1841 var i NewYork, blef jag af sekreteraren för Amerikanska bibelsällskapet, doktor Brigham, tillfrågad huruvida detta sällskap kunde på något sätt hjelpa Sverige, utan att hindra det Britiska sällskapet i dess verk. Jag framhöll att intet i detta afseende blifvit gjordt för sjömän, och att biblar kunde köpas från Britiska sällskapets upplag för tillverkningspriset, samt Amerikanska sällskapet ersätta den rabatt, som kunde komma i fråga vid försäljning till sjömännen. En ansenlig summa stäldes till mitt förfogande för ändamålet, och två sjömanskolportörer anstäldes, af hvilka en utbildats för verksamheten på andra sidan jordgloben — han hade nämligen blifvit omvänd till Gud genom åhörandet af en predikan utaf vår missionär Turner, hållen ombord på ett skepp, som låg för ankar å Nya Zeelands kust. Mycket godt blef utfördt i Sverige genom dessa båda bibelsällskaps förenade arbete.

Behofvet af en kyrkbyggnad blef snart kändt för komitén; det gamla kapellet var nämligen allt för litet. År 1837 anslog missionskomitén 500 pund sterling till uppförandet af en ny byggnad, sedan missionären låtit komitén klart förstå att metodismen såsom ett samfund icke skulle derigenom blifvit främjad. Komiténs frihet från partisinne uppväckte en liknande ande hos andra, så att kristna af alla bekännelser, både i England och Amerika, bidrogo med gladt hjerta till uppförandet af en helgedom, med utrymme för 1,200 människor, samt dessutom ett engelskt kapell och ett missionshus. Den första engelska gudstjensten leddes af en presbyterian, nämligen doktor Robert Baird från NewYork, och de två första på svenska språket af luterska prester, nämli-

Digitized by Google

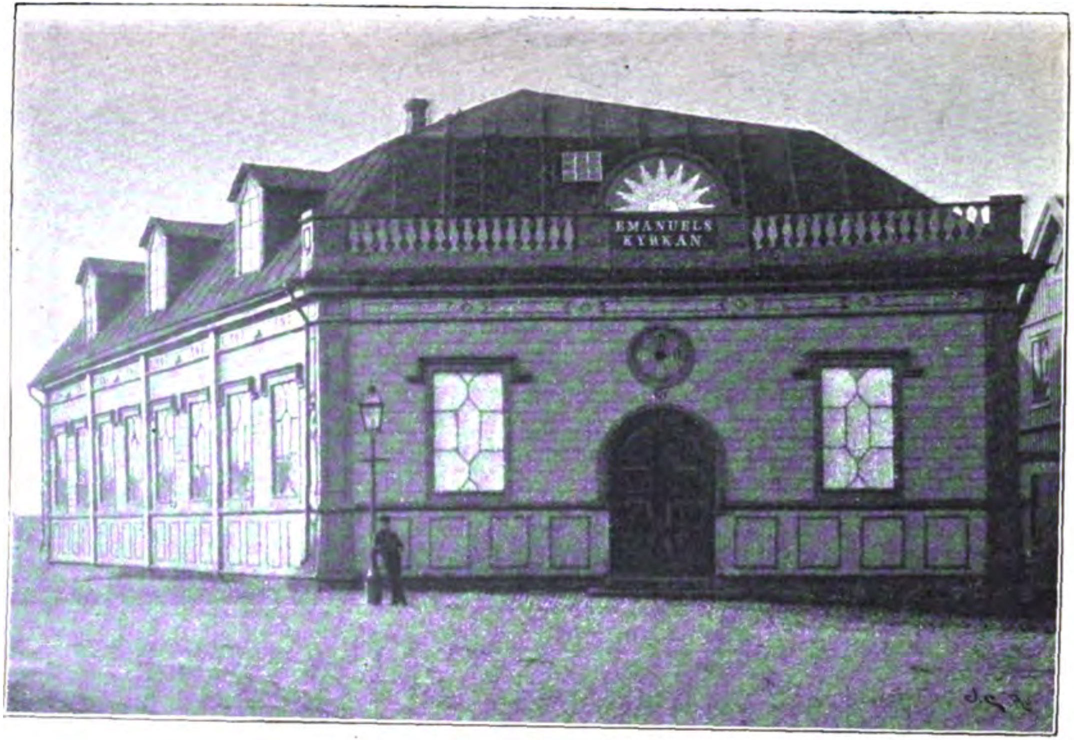

Emanuelskyrkan i Karlskrona.

Digitized by Google

gen den gudfruktige pastor Brandell och den lärde doktor Thomander, numera biskop i Lund. Huset står ännu som ett värdigt minnesmärke på kristlig endrägt och allvarligt bemödande att gagna hela riket. Dessa och liknände företeelser gjorde ett djupt och allmänt kändt intryck på svenska folket och uppväckte, såsom man ju kunde vänta, mörkrets makter till häftigt motstånd. Innan byggandet af det nya kapellet var påbörjadt, yrkade erkebiskopen och konsistorium, att regeringen vid tillståndet till uppförande af kapellet skulle fästa det vilkor, att endast engelska språket finge användas vid möten och gudstjenster derstädes. Detta föranledde en förfärligt häftig strid under tio månaders tid, hvilken slöt med att konungen vägrade bifall till erkebiskopens framställning.

Sedan kapellet väl var öppnadt för gudstjenster, grepo åtskilliga revolutionära personer sig an med att söka tillintetgöra vår mission. Missionären utmålades i de dagliga tidningarne, karrikerades i åtskilliga sällskap och förlöjligades på teatern i en pjes, som kallades »Jesuiten». Man spottade på honom, när han gick på gatan, jagade ned honom från predikstolen och öfverföll honom i hans eget hem. Men Jesus sade: »Min nåd är dig nog», och den förföljde missionären stannade på sin post, tills han af regeringen förbjöds att hålla gudstjenst på svenska språket, då han år 1842 reste till London för att erhålla instruktion.

Så bragtes då, mänskligt att döma, vår mission till sitt slut, men vi lära af Apostlagerningarne huru förföljelse och framgång gå hand i hand, och det bröd som utkastats på vattnet har igenfunnits i längden. En fiende har i en stockholmstidning förklarat, att »metodismen, dess värre, efterlemnat spår, som äro för djupa att snart utplånas; ehuru den plötsligt aflägsnat sig från centrum, rör den sig likväl i periferien». Tvänne vänner, pastor Howard Hinton och doktor Steane, hvilka besökte landet år 1858, lemna följande uttalande till edert sällskaps sekreterare:

»Vi hade, under vårt vistande i Stockholm, förmånen att åtnjuta mycket umgänge, så väl privat som offentligen, med ledarne för de religiösa rörelserna, och öfver allt hörde vi blott

Digitized by Google

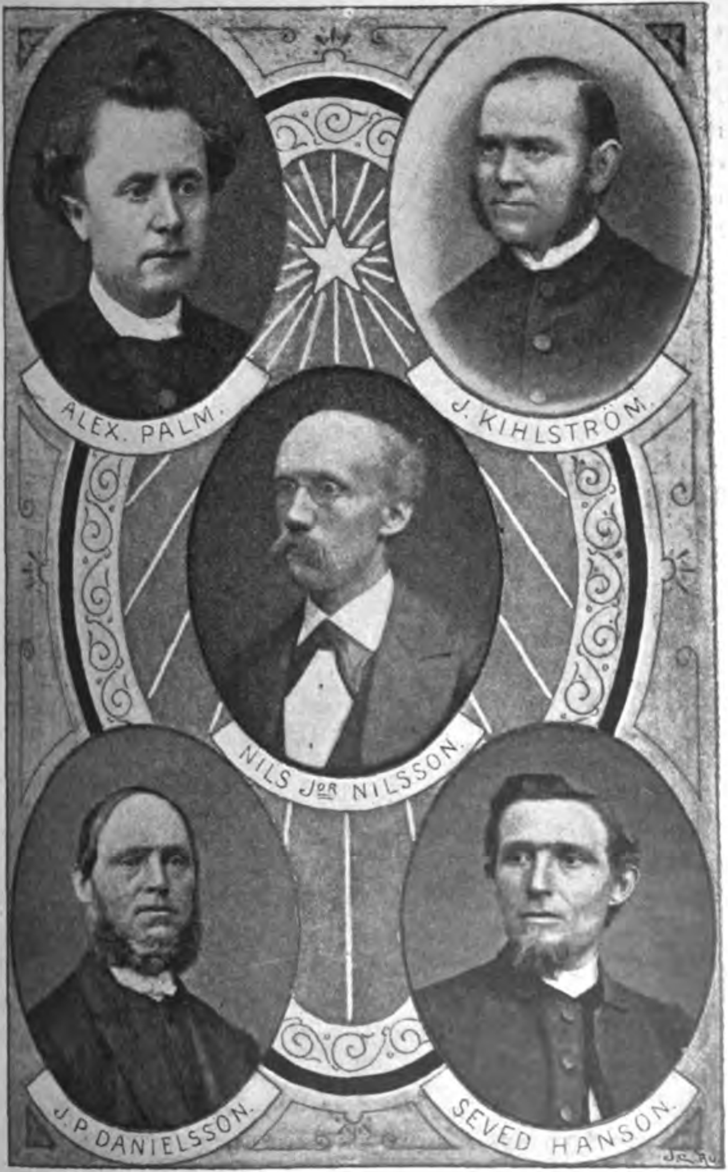

Digitized by Google

ett enstämmigt vittnesbörd om tacksamhet och glädje vid minnet af eder mission i denna stad. Det kan icke heller bestridas att den verkligt osekteriska och vidhjertade ande, i hvilken eder missionär städse handlade, var första och förnämsta orsaken till den andliga väckelse, som derefter på ett så välsignadt sätt utbredt sig både i hufvudstaden och landsorten. Har missionen i Sverige än gjort föga för att stärka edert inflytande som samfund, så varen öfvertygade, käre bröder, att den varit särdeles hedrad af Gud på annat sätt och för andra ändamål — som vi äro öfvertygade att I icke skolen finna lägre, utan hvarifrån I skolen hemta rikare anledning till helig glädje i Gud.»

År 1859 fick jag befallning att åter begifva mig till Sverige, för att besöka bröderna, bland hvilka jag predikat Herrens ord, och under detta mitt besök fann jag rik ersättning för mina lidanden och pröfningar under min förra vistelse der. Öfverallt hade fördomarne ramlat, och folk af alla samhällsklasser öfvertygade mig om sin tacksamhet mot edert sällskap för att det upprättat och underhållit missionen i Sverige. Jag frågade flerestädes dem som förr varit mina motståndare: »Hvad skäl kunnen I väl gifva för denna förändring?» Och svaret var: »När ni under er vistelse här förklarade att ni ej hade för afsigt skaffa eder anhängare, trodde vi eder icke; vi visste att, engelsmännen äro ett praktiskt folk, och vi kunde ej tro att engelska metodister skulle vilja underhålla denna mission utan att derigenom söka skaffa utbredning åt sitt samfund. Men viha under dessa sjutton år haft tillfälle att undersöka saken, och sedan vi icke funnit en enda proselyt, äro vi öfvertygade om att både edert sällskap och ni sjelf drifvits af en ren kristlig kärlek. När vi se tillbaka på det förflutna, blygas vi öfver den förföljelse ni led, på samma gång som vi äro outsägligt tacksamma för eder oegennyttiga tjenst.» En andlig väckelse af den mest omfattande och glädjande beskaffenhet har följt på våra bemödanden att missionera i Sverige. Doktor Fjellstedt sade mig år 1859 att han uppskattade antalet gudfruktiga i landet till mer än en half million. Jag djerfves ej tro att antalet är så stort, men jag

Digitized by Google

är öfvertygad att omkring hälften af detta antal blifvit Guds barn genom tron på Kristus Jesus, och det goda verket har utförts inom alla samhällsklasser, från konungahuset och ned till de fattigaste i landet. En mera afgjord gudsfruktan har jag aldrig sett; ty under det att här hemma t. o. m. många metodister tyckas befinna sig på den gränslinie, som skiljer kyrkan från verlden, hafva svenskar med hög samhällsställning ådagalagt för mig, att de icke tveka beträffande fullgörandet af sina pligter i sådant afseende. »Verldsliga nöjen», så sade flere till mig, »kunna vi icke tillåta oss, emedan Kristus har uttagit oss från verlden.» Antalet af gudfruktiga prester tillväxer, och folket ser detta med glädje. Biskopen i Lund sade mig, att han hade tre kyrkoherdefattningar lediga, emedan folket der påyrkade att få omvända prester. I detta samma stift blefvo sju nya kyrkor invigda på en dag, nämligen den 6 sistlidne november. »Pietisten», en anspråkslös kristlig tidskrift, hvilken jag började utgifva år 1841, har nu under hr Rosenius' utmärkta ledning större spridning än någon annan periodisk skrift, verldslig eller andlig, och jag har träffat många, både norrmän och svenskar, som hafva läsningen af denna månadsskrift att tacka för sin omvändelse.

Bildandet af Svenska missionssällskapet, år 1835, var ett erkännande från den luterska kyrkans sida af grundsatsen, att det är de kristnas pligt att utbreda kristendomen. Missionen bland lappfolket, som började af en utaf våra i Stockholm omvända, har burit härliga frukter, liksom ock de många föreningar för kristlig välgörenhet på olika områden och folkets uppvaknande i allmänhet, äfven för lekamligt framåtskridande, bär vittne om storheten af det verk som utförts och ännu pågår. Hvilken andel vi hafva i detta verk skall blifva uppenbart på den dagen, då vi icke längre kunna blifva frestade till högmod genom att lära känna hvad Gud genom oss uträttat. Men min erfarenhet från Sverige bestyrker min länge närda åsigt, att den indirekta och ej af människor bemärkta framgången af den stora rörelse, som kallas metodism, skall på den sista dagen befinnas öfverträffa alla våra föreställningar. Låtom oss då vid hvarje

Digitized by Google

tillfälle göra godt mot alla menniskor, besinnande hvad som i detta fall blifvit följden af uppmaningen till en tanklös arbetare att besöka gudstjensten i ett anspråkslöst kapell. Om vi röna svårigheter och motsägelser, må vi ej derför blifva nedslagne, utan hellre säga, som vi brukade sjunga i Skandinavien:

»Nu stormen, o tider, hans kyrka står fast,
Som ljuset sig sprider hans lära med hast;
Ut gå i all verlden hans sändningabud
Och vittna bland svärden och bålen om Gud!
Och vittna om honom — o tröst i all nöd,
Som, död för vår synd, blef genom sin död
En förstling till lifvet. Halleluja!»

Efter sin återkomst till England verkade Scott länge inom wesleyanska konferensen. Han fick der flere utmärkelser, blef hedrad med titeln teologie doktor och valdes vid konferensen 1856 till president. Ända till sin död (den 28 jan. 1874) var han företrädesvis känd under namnet: »Svenske Scott». Sedan år 1833 var han gift med en miss Kelly, hvilken ännu lefver och »är lika mycket intresserad för Sverige som då hon vistades här åren 1833—42», såsom hon i ett bref till förf. säger. Fyra af hans söner äro metodistpredikanter och missionärer.

Digitized by Google

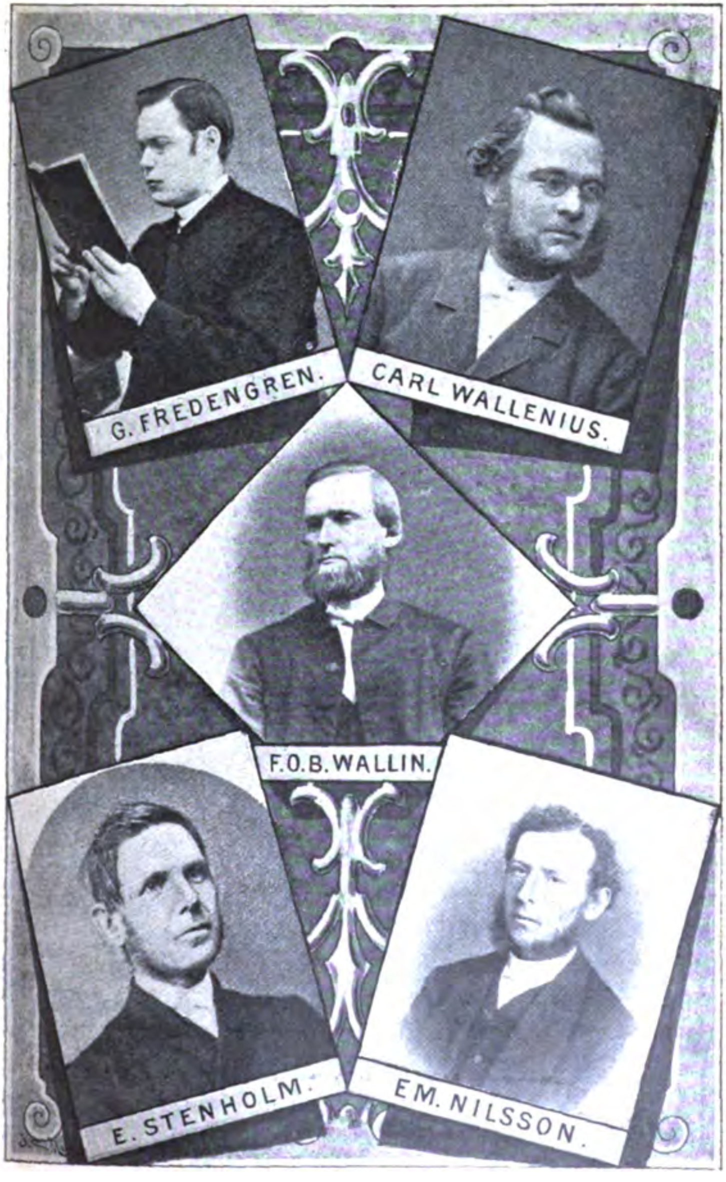

Digitized by Google

TREDJE KAPITLET.

Erik-Jansonismen. — Metodistisk verksamhet bland svenskar i Amerika. — Bröderna Hedström. — Metodistkyrkan i Amerika sänder, på uppmaning, predikanter till Sverige. — A. Cederholm. — J. P. Larsson. — Sered Hansson. — Alb. Ericson.

Vid tiden för Scotts fördrifvande ur landet utvecklade sig i mellersta Sverige en andlig rörelse af egendomlig karaktär. En arrendator i Österunda socken i Vestmanland, vid namn Erik Jansson, hade flitigt studerat Luthers, Arndts och Norborgs skrifter, men trodde sig småningom finna att dessa icke öfverensstämde med Guds ord, framförallt icke med afseende på läran om helgelsen. Under en resa kom han tillfälligtvis att uppträda såsom andlig talare och hänförde så med sin begåfning de församlade, att hans rykte spred sig vida omkring. Han såg sig snart af ett ganska stort parti bland allmogen, i synnerhet i Helsingland, helsad som ett slags lärofader, och år 1844 bildades i nämde provins, dit Jansson samma år flyttade, ett parti med namnet »Erik-Jansare». Antagligen genom det beröm och smicker som kom honom till del från dem, hvilka sågo upp till honom såsom sin läromästare, föranleddes han att tänka högre om sig än tillbörligt var. Han trodde sig nämligen vara en af Gud uppväckt profet, hvilken alla måste lyda och hylla såsom sådan, på vilkor att eljes för dem ingen frälsning var möjlig. Då han

Digitized by Google

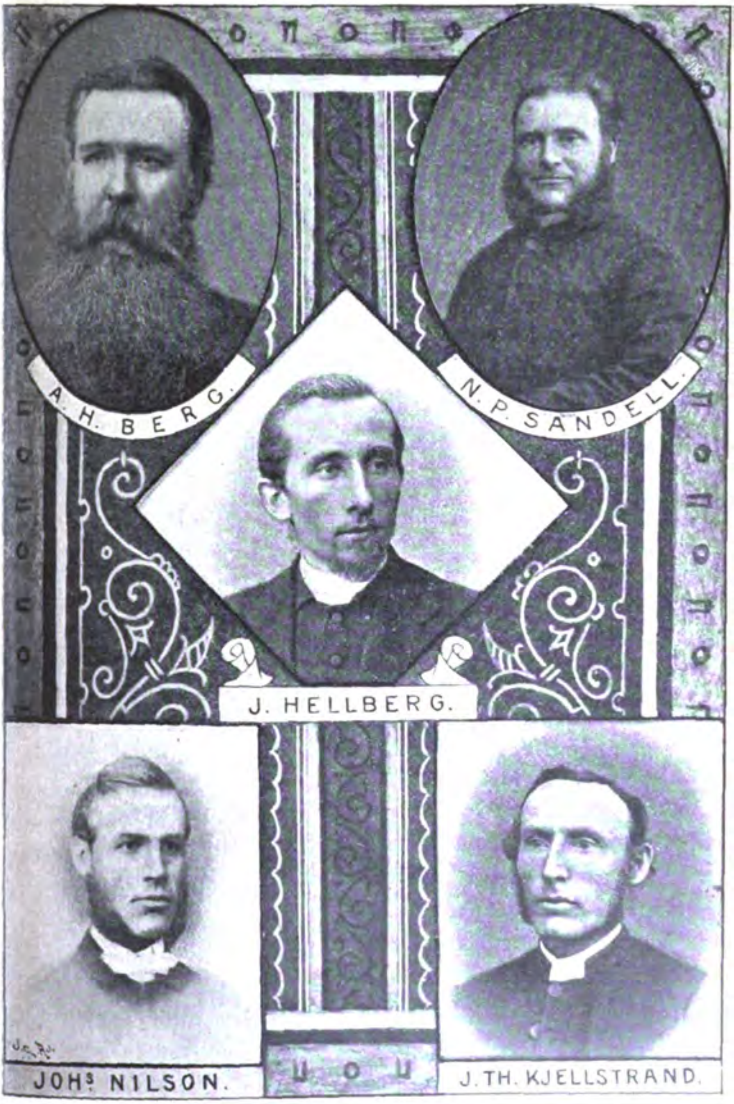

Digitized by Google

med sina anhängare gick så långt, att de uppförde bål, å hvilka alla andaktsböcker, med undantag af bibeln och de af Jansson utgifna skrifter, under afsjungande af lofsånger, uppbrändes såsom »afgudar», blefvo de snart föremål för en förföljelse, som slutligen vardt så häftig, att de måste sälja sina egodelar och lemna landet.

I stora skaror begåfvo de sig åren 1845, 46 och 47 till Amerika, och när de landstego i NewYork möttes de af en svensk predikant, hvilken med råd och dåd sökte hjelpa dem både i timligt och andligt afseende. Denne man var pastor O. G. Hedström, hvilken år 1845 anstäldes som predikant vid det s. k. »Betelskeppet», ett fartyg som blifvit ombygdt till sjömanskapell. Denne Hedström var den första svenska metodistpredikant i verlden och har derför blifvit kallad »svenska metodismens fader». Han kom till Amerika som sjöman å ett svenskt linieskepp, hvilket ursprungligen var destineradt till Chili, men på grund af politiska förvecklingar fick kontraordres och blef försäldt i NewYork. I stället för att återvända till hemlandet, beslöt H. att stanna i NewYork, och efter att någon tid hafva sökt tillfredsställelse och lycka i det som verlden har att bjuda på, blef den unge sjömannen funnen af Herren och förd till tron på Kristus, hvarpå han egnade sitt lif och sina krafter åt ett arbete för Herrens sak, så framgångsfullt att tusental derigenom kommit till lif i Guds Sons tro.

Många af Erik-Jansarne lyssnade till Hedströms ord och blefvo derigenom förda till insigt i evangelii sanning, hvarigenom de befriades från den förvillelse, de iråkat, och blefvo stadgade kristna.

Flertalet af dessa svenska immigranter, bland dem Erik Janson sjelf, hvilken i juni 1846, lemnade Sverige, begåfvo sig dock vesterut till de bördiga prärierna i Henry county af staten Illinois, hvarest de bildade ett nybygge, som efter Janssons födelsesocken (Biskopskulla i Upsala län) kallades *Bishop Hill*. Men äfven der möttes de af en metodistpredikant, broder till predikanten i NewYork, pastor J. J. Hedström. Denne hade som smed bosatt

Digitized by Google

sig i Illinois, innan ännu någon annan svensk kommit dit. Han egde stora naturgåfvor och var en god talare, hvadan han redan på 1830-talet erhöll fullmakt såsom lokalpredikant af kvartalkonferensen inom en amerikansk församling. Han predikade mycket bland amerikanarne och hade under tiden så förgätit sitt modersmål, att han knapt kunde göra sig förstådd af sina landsmän, då dessa först anlände; men snart hade han åter vunnit färdighet i behandlingen af svenska språket och egnade sig sedan uteslutande åt predikoverksamhet bland svenskarne.

Genom sitt oförtrutna arbete och sin ståndaktighet, trots vedermödor och förföljelse, lyckades han vinna icke så få af sina landsmän, af hvilka den första metodistförsamlingen bildades år 1846, nära staden Victoria i Illinois.

Då imellertid, förutom Erik-Jansarne, många andra svenskar funno sig af ett eller annat skäl, isynnerhet ekonomiska, föranlåtna att emigrera till Nya verlden, fick bröderna Hedströms arbete allt större omfattning, och af de hundratals svenskar, som genom metodismen kommit till ett sant lif i Gud, skrefvo många till sina i hemlandet kvarvarande slägtingar och vänner om hvad Gud med dem uträttat. Somlige af de sjömän, som i Betelskeppet blifvit omvände till Gud, återvände till Sverige, och de kunde vid sin hemkomst icke underlåta att vittna om Guds nåd och barmhertighet mot syndare samt uppmana sina närmaste att »fly för den tillkommande vreden». Bland dessa sjömän voro isynnerhet August Olson och Bengt Börjeson från Halland, C. Levander och J. Lindqvist från Gotland och Jonas Östlund från Gefle framgångsfulla i sin verksamhet. De anspråkslösa sammankomster, de anordnade, besöktes af mycket folk, och vid de allrafleste förekommo både väckelser och omvändelser.

Sedan detta fortgått någon tid och icke så få af de nyomvända genom flitigt ransakande af Guds ord kommit till djupare insigt i gudomliga ting, ansågo de önskvärdt, att det verk som var påbegynt kunde blifva ytterligare främjadt, just genom de medel och på det sätt, som metodismen framför andra religiösa samfund erbjuder. Visserligen funnos här många allvarligt gud-

Digitized by Google

fruktiga, och mycken god verksamhet för Kristi rike utöfvades såväl genom Fosterlandsstiftelsen och dess predikanter som ock genom den sedan någon tid, i synnerhet i norra delen af Sverige, sig hastigt utbredande baptismen. Men dels tilltalade baptisternas doplära icke dessa, genom metodismens verksamhet omvända, och dels hade isynnerhet inom de luterska missionsföreningarna börjat predikas en lära, beträffande de troendes helgelselif, som flerestädes kom hardt nära antinomism. Denna lära hade ett i många fall bedröfligt inflytande på sjelfva de kristna, så att flere på nytt insomnade, saknande den Andens kraft, hvilken endast kan utvecklas der, hvarest man bryter stafven öfver all synd, både i hjerta och lefverne samt på allvar eftersträfvar »den helgelse, utan hvilken ingen får se Herren», den kristliga fullkomlighet, som det är de troendes kallelse att uppnå.

Från flere ställen, såsom Vestervik, Gotland, Göteborg m. fl. kommo derför bref till dels missionssällskapets styrelse i New York, dels ock till superintendenten öfver metodistkyrkans missioner i Danmark och Norge, C. Willerup i Köpenhamn, att metodistpredikant måtte ditsändas. Det dröjde dock flere år, innan vederbörande gjorde något för denna sak. Metodistkyrkan hade icke heller nu för afsigt att upprätta någon mission i Sverige, hon sökte ej att tränga sig in i vårt land, och om man har något att förebrå vederbörande missionsstyrelse i detta stycke, icke är det att denna sökt tillfälle att här göra proselyter, såsom likväl metodismens vedersakare understundom söka göra troligt. En broder, hvilken efter att hafva blifvit omvänd å Betelskeppet i Amerika, förenat sig med Metodist-episkopalkyrkan, blef visserligen, vid sin återkomst till fäderneslandet, anstäld i Kalmar och trakten deromkring såsom kolportör, men han blef snart kallad till Norge, att der verka som predikant. Hvad Willerup beträffar, hade man från Gotland förgäfves vändt sig till honom, och först sedan han af O. G. Hedström blifvit påmind om det orätta i att slå döförat till för så enträgna uppmaningar var det han gjorde något för att tillmötesgå de framstälda önskningarne.

Ändtligen blef, år 1865, pastor A. Cederholm sänd till Got-

Digitized by Google

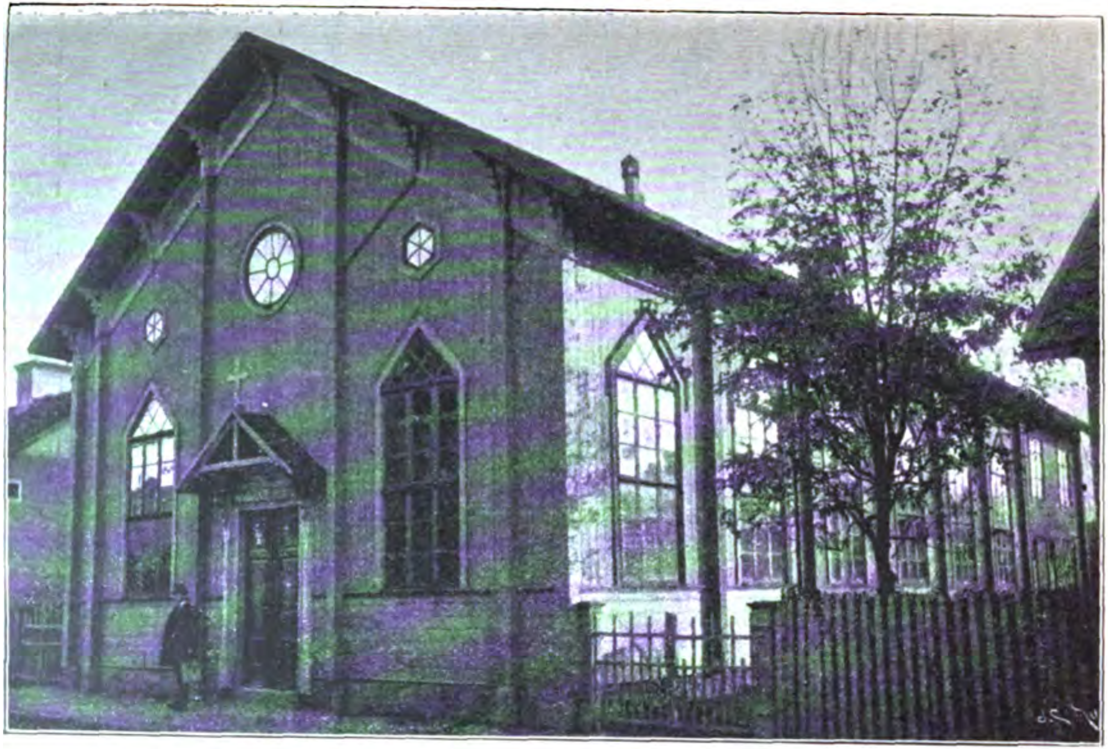

Salemkapellet i Örebro.

Digitized by Google

land. Hans arbete der rönte redan från början god framgång. I Visby blefvo många omvända, bland dem den ännu lefvande lokalpredikanten C. A. Rabe, hvilken under flere år förestått åtskilliga församlingar och sedan någon tid tillbaka är lokaläldste. Redan år 1866 var gruppen af metodister i den lilla östaden så stor, att den ingick till regeringen med anhållan att få bilda sjelfständig metodistförsamling, något som likväl icke beviljades, emedan i lag föreskrifne formaliteter icke blifvit iakttagne. Cederholms verksamhet gick äfven utom Visby till närbelägna landtplatser samt Östergarn. Oförtrutet arbetade han, och både med ord och vandel framstälde han bilden af en sann kristen, lifvad af nit för själars omvändelse.

Han fick dock icke verka synnerligen länge, enär ett svårt bröstlidande snart gjorde honom oförmögen att predika. Till hans biträde sändes då en broder, vid namn Alexander Palm, hvilken efter ett par års vistelse i Norge, der han blifvit omvänd till Gud, begifvit sig öfver till Danmark, för att under då pågående krig med Tyskland verka som kolportör. Han blef nu, som sagdt, sänd till Gotland, och tog hand om den lilla hop af metodister der, hvilken genom Cederholms frånfälle, i mars 1867, var såsom får utan herde. Cederholms lik hvilar nu å Visby kyrkogård. Han är utan tvifvel den förste metodistpredikant som blifvit begrafven i Sverige.

Sent på hösten 1866 sändes pastor J. P. Larsson, hvilken då var stationerad i Norge, till Göteborg. Der hade missionssekreteraren, d:r Durbin, under ett besök låtit förhyra en sal för sammankomster, men denna vardt icke inredd för sitt ändamål förr än på våren 1867. Under vintern predikade derför Larsson här och der i husen samt någon gång på baptisternas lokal. Larsson, hvilken under ett kortare besök i Amerika år 1851 blifvit omvänd till Gud å Betelskeppet, verkade från år 1855 i Norge och Danmark och blef år 1861 ordinerad. Han är ännu kvar i kyrkans tjenst, fast han är mer än 70 år gammal. Under den tid han verkat i Sverige, har han i tio på hvarandra följande år varit presiderande äldste, liksom han ock varit

Digitized by Google

pastor vid församlingar i Stockholm, Karlskrona, Malmö, Jönköping, Linköping, Motala, Nyköping och nu senast Kungsör, der han ännu arbetar. Sedan år 1877 har han för missionssällskapets räkning besörjt utdelningen af den del utaf predikanternas aflöningar, som lemnats af detta sällskap. År 1892 var han en af de fyra delegater, som reprensenterade Sveriges konferens vid den i Omaha, Nebraska, hållna generalkonferensen. På åtskilliga tider har han tillhört konferensens bokkomité, och sedan flera år tillbaka är han förvaltare för predikanternas pensionskassa.

Sedan den för ändamålet förhyrda lokalen i Göteborg blifvit iordningstäld, predikade Larsson der hvarje söndag för lyssnande skaror, och samma sommar erhöll han en medhjelpare i verksamheten, uti Seved Hansson, hvilken, född i Laholm, hade flere år vistats i Norge och der blifvit förd till tron på Kristus. Hansson verkade dessutom i socknarne Wallda och Släp i Halland, der de ofvan nämda bröderna A. Olson och B. Börjeson arbetat med den framgång, att flere själar blifvit förda till sanningens kunskap.

Seved Hansson, hvilken ännu lefver, men nu mera har sitt verksamhetsfält i Norge, är en begåfvad broder. Han lyckades likväl icke i Halland uträtta synnerligen mycket. År 1869 flyttade han derifrån och verkade sedan i Arboga, Norrköping, Gefle och Lindesberg, hvarifrån han på hösten 1875 öfverflyttade till Norge, der han f. n. är anstäld som pastor i Levanger.

Ungefär samtidigt med Larssons ankomst till Göteborg hölls i Chicago en skandinavisk metodist-konvention. Man firade det året Metodist-episkopalkyrkans hundraårsfest, och vid nämda konvention beslöto skandinaverna upprättandet af en gemensam predikantskola. Till lärare i svenska språket vid denna skola kallades pastor Albert Ericson, och för att bereda sig till utförandet af detta värf afreste han strax till Sverige, i afsigt att under vintermånaderna genomgå en kurs i svensk litteratur. För detta ändamål kom han således att vistas i Stockholm från julen till påföljande maj månad. Sedan han tillbragt en tid der, ifrigt sysselsatt med sina studier, blef han en dag anmodad att pre-

Digitized by Google

dika i baptistkapellet. Detta blef snart omtaladt i vida kretsar, ty Ericson var metodistpredikant, och utan tvifvel mindes ännu många Georg Scott. Åtskilliga personer, som genom bref eller besök af sina i Amerika bosatte slägtingar fått någon kunskap om metodismen och önskade lära känna mera af densamma, uppsökte nu E. och inbjödo honom att predika å en utaf en liten krets af troende förhyrd sal vid den s. k. Benikebrinken i staden. Han gick deras önskan till mötes, och inom kort samlades så mycket folk för att höra den kraftige och vältalige predikanten, att angränsande rum och förstuga ofta voro fylda flere timmar innan predikan begynte. Till och med i trappor och på gatan utanför trängdes man för att höra honom, ja för att försäkra sig om plats vidtogo många den åtgärden, att då de begåfvo sig till förmiddagspredikan medföra mat och kvarstanna i salen hela tiden tills aftonpredikan begynte. Flere blefvo sant omvända, och de lefva än i dag samt erinra sig med glädje de saliga stunder de der hade. Några af dem som deltogo i dessa möten blefvo sedan framgångsfulle predikanter i metodistkyrkan. En sångförening och en söndagsskola bildades, och en god grund lades för en blifvande verksamhet.

Man önskade allmänt att Ericson skulle stanna kvar och fortsätta verksamheten, men han hade, som vi veta, kommit till Sverige i annat ändamål, och när han fullbordat hvad han ansåg vara sin mission, afreste han åter till Amerika. Som denna verksamhet, äfven den, begynte utan någon som helst afsigt att utbreda metodismen, såg man deri ovilkorligen Guds finger, och flere vänner till metodismens sak i Stockholm anhöllo genom bref hos kyrkans missionsstyrelse, att hon ville låta E. kvarstanna och fortsätta det påbegynta verket. Denna deras begäran blef ock bifallen, men då bref derom anlände från biskop Janes hade Ericson redan lemnat Sverige.

Digitized by Google

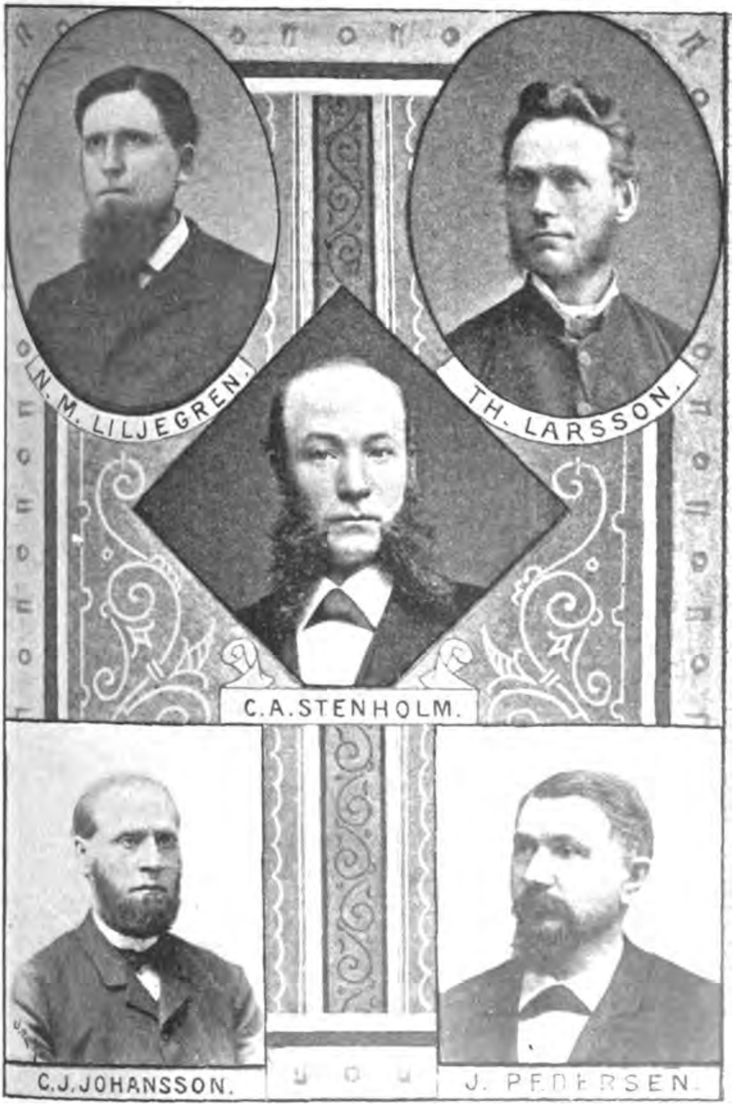

Digitized by Google

FJERDE KAPITLET.

Victor Witting. — Märkliga händelser. — Bildandet af Sveriges första metodistförsamlingar. — Verksamheten i Sverige skiljes från Danmark och Norge. — Witting utnämnes till superintendent.

Den påbörjade rörelsen led, som det tycktes, stort afbräck genom Cederholms död och Ericsons återvändande till Amerika. Men Herrens vägar äro underbara, och först nu skulle verket, genom hans ledning, riktigt taga fart och utbreda sig i icke anad grad. Då vi nu i vår berättelse införa en man, genom hvars verksamhet metodismen i Sverige fick mera fast form och organiserades till ett samfund med rätt till fri religionsöfning vilja vi särskildt betona huru som hans uppträdande och det arbete han utförde icke från början var planlagdt, hvarken af honom sjelf eller någon myndighet inom den kyrka han tillhörde. Metodismen är ingen sekt, och den kan icke främjas genom sektmakeri. Skall den vinna seger — och den har icke minst i Sverige vunnit härliga sådana — så måste dess tjenare arbeta med uteslutande uppgift att vinna själar för Kristi rike och vara lifvade af den kärlek, »som icke söker sitt», utan aktar i allt på Guds ära och hans namns förhärligande.

Den man vi åsyfta är pastor Victor Witting. Huru han kom att taga del i metodismens arbete här i landet och huru detta arbete någon tid fortgick under hans ledning, derom låta

Digitized by Google

vi till en början honom sjelf tala. Han skrifver näml. i en af honom efter återkomsten till Amerika utgifven tidskrift följande:

På samma dag, den 1 maj 1867, som de gråtande vännerna i Stockholm följde Ericson till stationen för att bjuda honom ett sista farväl, utan någon förvissning om att någonsin mera få höra en metodistpredikant, kom en svensk gentleman, hr Johnson, trävaruhandlande i Chicago, hvilken icke ens var medlem af metodistkyrkan, upp på tidningen Sändebudets kontor i Chicago och frågade dess redaktör, om han ville resa till Sverige. Tecknaren af denna skildring var då för andra gången Sändebudets redaktör. Det hade länge varit mitt hjertas innerligaste önskan att ännu en gång få återse fosterjorden och särskildt min gamle fader, hvilken ännu lefde, men brist på medel hade gjort saken omöjlig. Hr Johnson sade: »Jag har i tankarne att resa hem till Sverige om två eller tre veckor, men jag vill hafva sällskap på resan. Vill du följa med? Jag betalar alla resekostnader, både dit och tillbaka igen». Tillbudet omfattades med glädje och tacksamhet; men utsigterna att det skulle kunna förverkligas voro ganska ringa, bunden som jag var vid Sändebudet. Jag framlade imellertid saken i bön till Gud, fullt förvissad om att alla hinder skulle undanrödjas, om det var hans vilja att resan skulle företagas. Den kinkigaste frågan var att få en passande redaktör för Sändebudet, men äfven härmed halp Herren, och hr C. O. Lundberg, hvilken redan tillförne varit biträdande redaktör för tidningen, men som nu var utan någon slags anställning, åtog sig att under min frånvaro redigera tidningen, och dermed vardt det förnämsta hindret undanröjdt. De öfriga förberedelserna voro snart gjorda, och sedan jag erhållit mina förmäns tillåtelse afreste jag från Chicago den 20 maj till Göteborg, i sällskap med ofvannämde Johnson.

I tjugu år hade jag varit borta från fosterlandet, och öfver tjugutvå år hade försvunnit sedan jag, en ung och oerfaren yngling lemnade föräldrahemmet, men under denna tid hade händelser timat, hvilka totalt ändrade hela min lefnadsrigtning. Då jag lemnade hemmet var jag främmande för Gud samt betrak-

Digitized by Google

tade kristendomen endast såsom ett väl genomtänkt system att hålla massorna i tygel och hade icke den ringaste idé om dess gudomliga ursprung och makt att förändra människan. Men vid ett skeppsbrott, som jag led hösten efter min afresa från hemmet, fick jag så ögonskenligen se religionens kraft, att mina rationalistiska idéer försvunno som dimman för vinden och jag beslöt, om Herren räddade mitt lif, att söka och erhålla denna kraft. Räddad ur faran, glömde jag för en tid, i likhet med många andra, mina löften och beslut, men mina rationalistiska bojor voro för alltid slitna, och tiden kom, då äfven jag kunde fröjda mig i en lefvande erfarenhet af Herrens frälsande nåd och kraft. Det kan derför bättre förstås än beskrifvas med hvilka känslor af tacksam glädje som denna resa företogs. Hela afsigten var endast att göra ett kort besök, för att ännu en gång i lifvet få tala med fader och syskon, och tanken på att stanna i Sverige var så fjerran från mitt hjerta som öster är från vester. Kyrkan hade platt ingenting att skaffa med denna resa; ingen kyrklig myndighet hade anmodat mig hvarken direkte eller indirekte dertill, utan så väl dess anledning som närmaste följder voro ögonskenligen en försynens skickelse, och skall någon klandras, så må klandret falla på honom, som genom sin underbara ledning öppnade vägen, just då alla mänskliga planer och beräkningar tycktes slå fel. Han som ömt vårdar sig om sina barn och till och med hör korpungarnes rop efter föda, han hörde ock vännernas i Stockholm böner, ty precis på *samma dag*, som Ericson lemnade Stockholm, vardt »denne elände» tillfrågad om han »ville resa till Sverige». Somliga torde kalla detta en slump, en händelse; jag kallar det en försynens skickelse eller, som den odödlige Geijer sagt: »en händelse som ser ut som en tanke;» ty det var nog han, hvars tankar äro långt högre än våra tankar, som tillstälde denna händelse, och den agent, som han begagnade dertill, var dessutom alldeles opartisk och totalt obekant med vår kyrkas sätt att gå till väga i sin missionsverksamhet.

Vi anlände till Göteborg veckan före midsommar, och jag

Digitized by Google

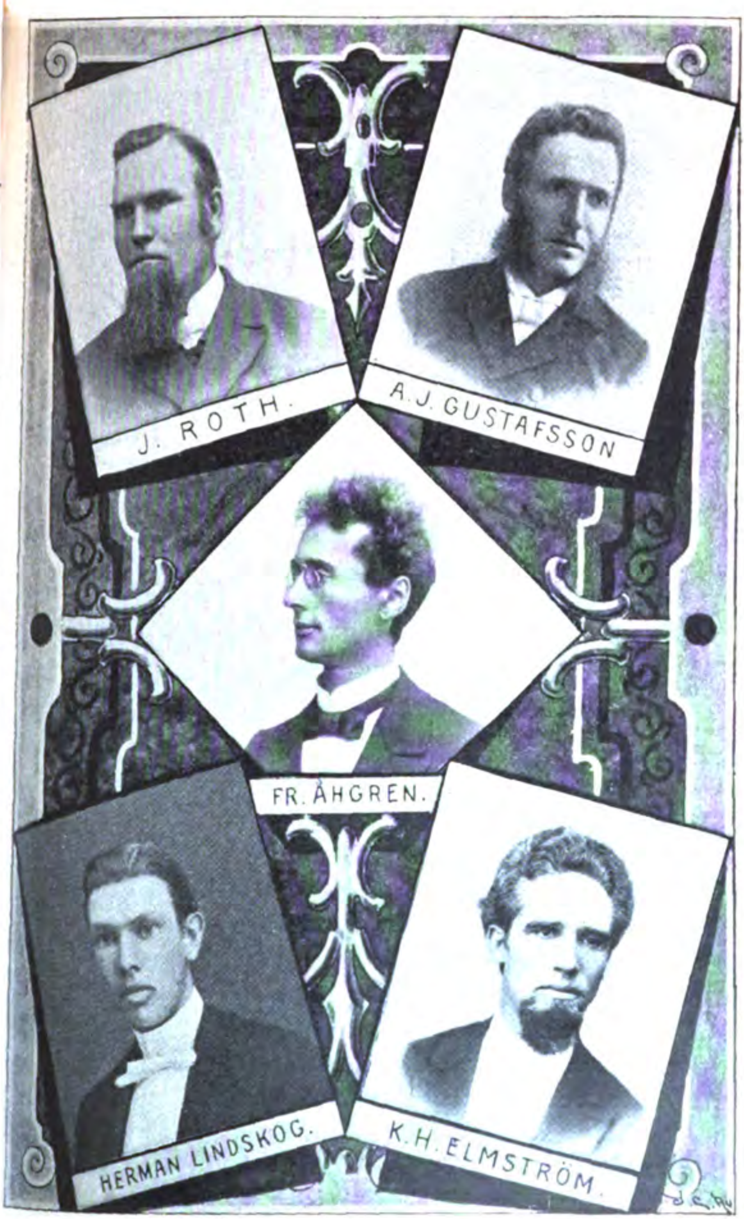

Digitized by Google

uppsökte der genast broder Larson, hvilken på det vänligaste helsade mig välkommen. Min första text i Sverige var 2 Kor. 5: 17, »Hvar nu någon är i Kristus Jesus, så är han ett nytt kreatur; det gamla är förgånget, se alla ting äro nya vordne», och predikan hölls på en liten sal i Gröna gatan, Majorna, hvarest omkring ett tjugutal människor voro församlade. Vistelsen här var imellertid kort, och tagande farväl af hr Johnson, som afreste till Norrland, styrde jag kosan till Skåne, hvarest mina anhöriga bodde. Här stannade jag i ungefär fjorton dagar och fick derunder tillfälle att predika åtskilliga gånger så väl i min födelsestad, Malmö, som i missionshuset i Lund. Dessa tillfälliga möten voro icke förgäfves. Åhörarnes antal ökades för hvarje gång, så att de till sist med möda fingo rum i det ganska stora missionshuset. Många yngre prestmän och prestkandidater voro närvarande och jag känner speciellt några, som vid dessa tillfällen vunnos för Herren och som sedan icke tvekat att bekänna sin Herre och Frälsare.

Under vistelsen i hemmet besöktes äfven Köpenhamn, och der sammanträffade jag helt oförväntadt med biskop Kingsley, som då var stadd på sin visitationsresa till de europeiska missionerna. Hafvande hört om den rörelse som genom Ericsons verksamhet uppstått i Stockholm, ämnade han sig nu dit för att på ort och ställe taga närmare kännedom om förhållandet, och han uppmanade mig att möta honom derstädes. På resan dit besökte jag Wisby, hvarest jag stannade några dagar och fann en liten hop af troende själar, hvilka genom Cederholms arbete blifvit vunna för Kristus. De voro glada i Herren, men något nedslagna öfver Cederholms frånfälle och liksom undrande huruvida missionen skulle fortsättas eller ej. Cederholms verksamhetstid hade varit ganska kort, men den hade burit frukt. Jag kände mig styrkt ibland dessa vänner, ty de hade druckit ur samma källa och lifvades af samma anda, och vi kände att vi voro ett i Herren. Alexander Palm, »den hjertlige och kärleksfulle Palm», var deras ledare, och med de gåfvor Herren gifvit honom skötte han den lilla hjorden troget. Han vann flera med

Digitized by Google

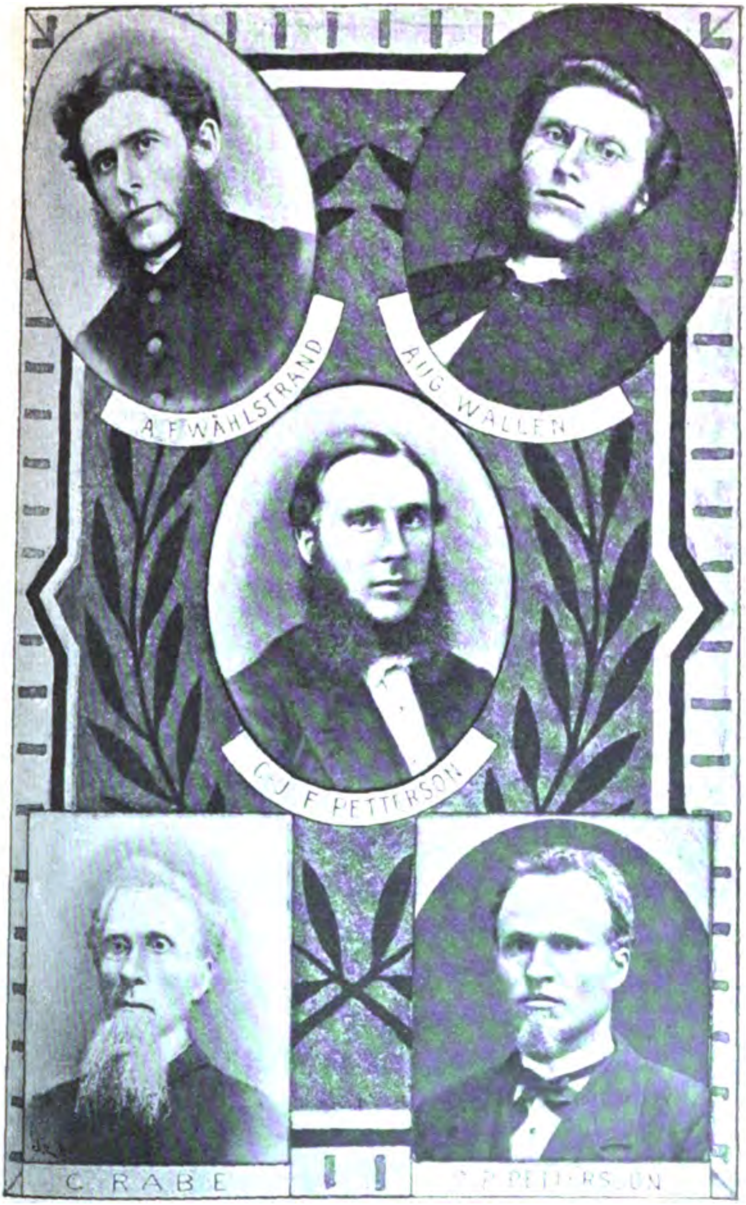

Digitized by Google

sitt kärleksfulla väsende än med sitt tal, ty gåfvorna voro små, men kärleken stark. Han är ett slående exempel på, att det »icke är genom här eller makt, utan genom Herrens Ande», som Herren vinner sina segrar i människors förande tlll Kristus. Han har nu gått in i sin Herres glädje och fröjdar sig för evigt i den eviga kärlekens solljus.

På bestämd dag mötte jag biskop Kingsley i Stockholm, och medan jag var der fick jag flera gånger tillfälle att predika på den beryktade salen i Benikebrinken. Folktilloppet var stort, trängseln förfärlig, men Gud var med i kraft och välsignade sitt ord. Biskopen talade äfven till folket, och pastor Willerup tolkade, och efter gudstjenstens slut kvarstannade en del af bröderna, hvilka allvarligt och bevekande bådo att en missionär måtte sändas till Stockholm. Illa i sanning skulle han hafva uppfylt sin biskopliga pligt, om han vägrat detta, isynnerhet då han med egna ögon och öron såg och hörde, hvilken törst och hunger det var hos folket efter Guds lefvande ord, och han vägrade icke heller. Efter åtskilliga ganska närgående frågor med hänsyn till bevekelsegrunderna för deras begäran, lofvade han dem en predikant, och A. J. Anderson bestämdes och kallades. Vid samma tillfälle beslöts äfven att Larsson, som varit stationerad i Göteborg sedan föregående höst, skulle sändas till Visby, och på tillfrågan af biskopen, om jag ville stanna i Sverige, svarade jag obetingadt ja, hvarpå jag förordnades till Göteborg. Detta var i slutet af juli 1867, och hastande tillbaka till Amerika för att afhemta min familj, ankommo vi till Göteborg i början af november samma år.

En missionär hade visserligen varit stationerad i Göteborg sedan föregående höst, men verksamheten hade icke bedrifvits med någon särdeles kraft, ej heller voro de få vänner, som funnos, organiserade i klass. Predikosalen i staden vardt nämligen icke färdig till begagnande förr än sent på våren, så att föga eller intet hade uträttats der, hvarför ock saken icke heller vunnit någon vidare uppmärksamhet. Men detta skenbara lugn förebådade endast den storm, som snart skulle utbryta. Det blef

Digitized by Google

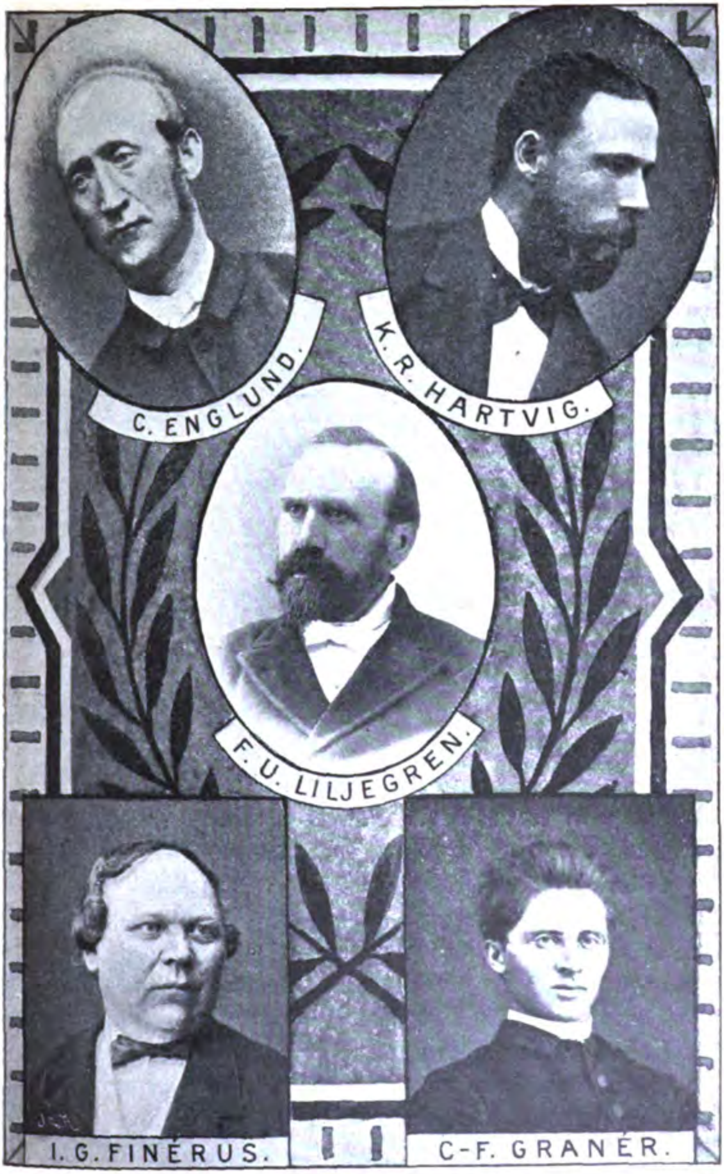

Digitized by Google

snart oro i motsatta läger. Hade den föregående missionären betraktats med jemförelsevis blida och vänliga ögon, så gestaltade sig förhållandet helt annorlunda nu. Man antog naturligtvis, eftersom en missionär kallats från Amerika, att det nu var fullt allvar med missionen, hvadan man ock, redan innan han ännu anländt, hade hållit flera rådplägningar för att på bästa sätt motverka och om möjligt fördrifva »den farlige metodisten.» Somliga föreslogo att man borde genast vid hans ankomst utmana honom till offentlig debatt, tänkande troligen att på detta sätt lätt kunna nedsabla honom och blotta metodismens förmenta villfarelser, men män med gudsfruktan, lärdom och erfarenhet, såsom t. ex. doktor Fjellstedt m. fl., omintetgjorde detta förslag och rådde i stället till fördragsamhet och kärlek.

Ryktet förde imellertid genast dessa planer och rådplägningar till den nye missionärens öron, men häraf lät han sig hvarken nedslå eller afskräcka, utan befallande saken i Herrens hand, hvilkens den ock var, utvecklades oförskräckt och oförtäckt metodismens fana: »utan helighet skall ingen se Herren.» Som han talade ett ord, som icke kunde missförstås och som icke såg igenom fingrarne med någon slags synd, utan som framhöll i sitt rätta ljus så väl egenrättfärdigheten (fariseismen) som lösaktigheten (antinomismen), utbröt snart det bittraste motstånd och partisinne, och folket varnades både offentligt och enskildt för den nya villoläran. Det var hvarken statskyrkans prester eller de ogudaktige, som upptände och underblåste parti-elden nu, utan det var de s. k. evangeliske, hvilka sjelfva ville gå och gälla för att vara sanna kristna och som derför, skulle man tro, borde visat en mera kristlig ande. De hade ingen makt eller myndighet att direkt hindra verksamheten, men på enskild väg i familjerna och offentligt i sina missionshus och sammankomster ådagalade de ett nit, som visserligen var stort, men långt ifrån visligt och ännu mindre kristligt. Så snart de fingo veta att någon person, som de vågade sig på, hade en eller annan gång besökt »metodist-salen» eller kommit till allvarligt bekymmer om sin frälsning, voro de ej sena att uppvakta med sina

Digitized by Google

besök och på alla sätt söka förmå den samma att ej mera hafva något med metodisterna att skaffa. Och liksom det ju i allmänhet är lättare att *binda* än att *lösa*, lättare att *nedrifva* än att *uppbygga*, så lyckades de tyvärr allt för ofta, och mången själ som var hardt nära frigörelsen i Kristus, blef genom dem invaggad i fördomar och ånyo insnärjd i otro. Den förnämste ledaren, ja sjelfva själen i detta motstånd, var, sorgligt att tänka, en f. d. norsk metodist som, i harm öfver att han icke kunnat blifva predikant ibland metodisterna i Norge, hade öfvergått till ny-luterianismen och nu var dess förnämste talare i Göteborg. Men slutresultatet på allt detta blef det samma här som alltid. Genom dessa beständiga förmaningar och varningar vardt saken endast så mycket vidsträcktare annonserad, och många lockades dergenom till att gå och höra för sig sjelfva, hvilka kanske annars aldrig skulle kommit när oss. Åhörareskaran var ganska liten under de första söndagarne, men den ökades för hvarje vecka, och fram mot jultiden var salen fyld af människor redan en timme innan gudstjensten skulle börja, så att många måste återvända hem, emedan de icke ens kunde tränga sig in. Herren var med i frälsande kraft; många väcktes till omtanke om sina själar, och många funno den frid som endast Jesus gifver; och trots motstånd och strid gick saken stadigt fram.

Icke blott i husen, vid sina egna möten, sökte motståndarne hindra verksamheten eller uppegga folket emot den, utan de voro äfven djerfva nog att uppträda vid våra sammankomster, ehuru detta ofog snart slutade, ty de märkte genast att de drogo det kortaste strået. En söndagsafton på nyåret 1868, då salen var alldeles fullpackad af människor och Herrens Ande under ordets predikan hade mäktigt hvilat öfver folket och sökt många, timade följande: En inom Göteborgs samhälle annars mycket aktad man — namnet må vara osagdt, ty han har ådagalagt ett helt annat sinnelag emot metodismen under de senare åren — försökte näml. efter gudstjenstens slut att tillställa någon villervalla. Salen var full af folk, och ifrågavarande person stod i trängseln längst bort. Knappast var lofpsalmen afsjungen och välsignel-

Digitized by Google

sen utsagd, förr än han utropade med hög röst: »Sjung denna vers ur svenska psalmboken:

"De stolta andar dämpa ned,
Som, snabba efter tidens sed
Att föra nytt på banen an,
Förfalska så din lära sann!"

Folket häpnade till ett ögonblick. Men det var endast för ett ögonblick, ty snabbare än tanken utropade predikanten, som fullt väl förstod afsigten: »Nej! sjung:

'Pris ske Gud för religionen;'"

hvarpå hela församlingen, ledd af sångkören, ögonblickligen instämde och afsjöng sången och det med sådan lust och lif, att motståndarnes munnar fullkomligt tillstoppades och de lemnade salen med hängande hufvud och nedslaget mod. Afsigten var tvifvelsutan att släcka den eld som var tänd, men planen misslyckades totalt; elden tog i stället starkare fart, och från det hållet oroades vi aldrig mer.

Många episoder af liknande art eller utvisande en ännu bittrare ande kunde omtalas från denna tid, men vårt inskränkta utrymme tillåter det icke. Vare det nog sagdt, att det var stormiga tider, då metodismen grundlades i Göteborg. Mörkt och hotande såg det ut mången gång, och det behöfdes i sanning tro till Gud och sanningen för att icke gifva efter för missmod eller duka under i striden, men Herren den Evige halp; själar väcktes ur synden, själar vunnos för Kristus, och trots det hårdnackade motståndet kunde redan näst följande 13 januari en förening bestående af 35 medlemmar organiseras, hvilken vid årsmötet i Stockholm påföljande sommar förökats till 94. Ja, metodismen planterades härstädes i storm och strid, och de barn, som föddes, voro också välskapade och friska och veko ej heller en hårsmån i kommande pröfningar och strider.

Vi hafva redan sett att biskop Kingsley vid sitt besök i

Digitized by Google

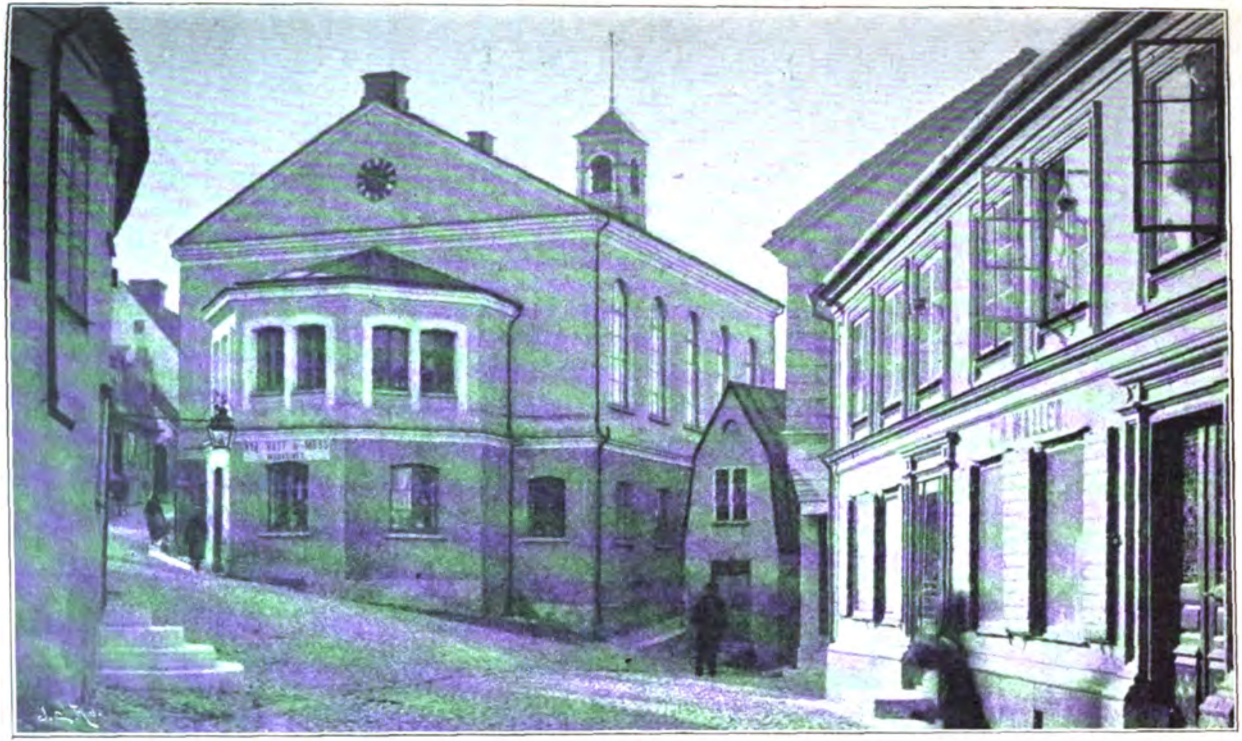

Den nuvarande metodistkyrkan i Visby.

Digitized by Google

Stockholm lofvade vännerna derstädes en predikant. Verket i Stockholm hade genom A. Ericsons arbete fått en kraftig och varaktig form, oeh det var nödvändigt att ditsända en man med talanger och erfarenhet för att öfvertaga ledningen. En sådan man var pastor A. J. Anderson af Central Illinois konferensen, och han bestämdes samt kallades. Vid Central Illinois konferensens årsmöte i Monmouth, hösten 1867, erhöll konferensens ordförande, biskop Ames, telegram från NewYork att utnämna Anderson för Stockholm, hvilket ock skedde, men af skäl, hvilka tvifvels utan för honom voro fullt giltiga, sade han sig ej kunna antaga kallelsen. Underrättelsen härom gjorde vännerna i Stockholm mycket nedslagna. De hade på biskopens inrådan förskaffat sig en annan sal på söder, i ett stort hus vid Wollmar Yxkullsgatan, hvilket enligt sägen, ursprungligen varit ett af drottning Kristinas, den store Gustaf Adolfs dotter, sommarpalats, och i samma hus var äfven en våning hyrd för predikantens räkning. De hade i sin fattigdom gjort ganska betydliga uppoffringar för att inreda salen, och nu, då A. icke kunde komma, och sålunda deras glada förhoppningar ånyo gäckades, blefvo de mycket modfälda, och detta så mycket mera som motståndarne derigenom tycktes få »vatten på sin kvarn» och sade: »eder sak är icke af Gud, annars skulle väl icke hans tjenare vägra att gå dit de blifva sände».

Men saken *var* af Gud, och derför, trots dessa skenbara motigheter gick den också framåt, och det med förvånande kraft. Gud hade ett troget vittne der, som, ehuru han icke ännu var anstäld i missionens tjenst, dock sparade hvarken tid eller möda att vidmakthålla saken. Denne man var Johan Kihlström, Sveriges första inom landet uppreste metodistpredikant. Utrustad med stora naturgåfvor och ett tilldragande umgängessätt samt dessutom full af tro, vann han snart både rykte och inflytelse, och ofantliga folkskaror strömmade till den nya salen. Jag var dessutom beordrad att besöka Stockholm en gång i månaden, hvilket jag äfvenledes gjorde, och stannade jag der då vanligen en vecka i sänder. Jag fann i broder Kihlström en trofast vän

Digitized by Google

och medarbetare, hvars hela själ brann af åtrå för syndares frälsning, och vi hade många saliga och välsignade stunder tillsammans. Det hände rätt ofta vid dessa tillfällen att icke blott den rymliga salen och de angränsande rummen, utan äfven gården var öfverfyld af människor, och ett kraftigt verk pågick. Mången gång var Andens inflytande så stort, att nästan hela åhörareskaran var liksom nedsmält inför Herren. Sällsynta i sanning voro de möten då inga själar frälstes, men det hände mer än en gång att 10 eller 12 funno frid vid samma tillfälle, och ofta kunde 40 à 50 uppstiga för förbön på en gång. Men om Herrens kraft var stor, så var också motståndet stort, och inga medel skyddes här för att förhindra verket. Öppet våld och stenkastning försöktes både under predikningarne och vid folkets hemgående. Knifvar drogos och brukades, och J. A. Johnson, nu pastor inom Nordvestra Svenska konferensen, som då var dörrvaktare, hade att utstå mången dust med dessa våldsverkare. Vid ett tillfälle, då han sökte leda ut en fridstörare, vardt han af denne illa skuren, och ganska ofta var han i verklig fara. Råa pöbelhopar voro de förnämsta motståndarne här. De andades hugg och slag och tänkte troligen att de skulle kunna drifva oss på flykten, liksom de gjorde med Scott 25 år tillförne, men de missräknade sig, ty metodismen hade denna gång något af »Young America» i sig, och ju mera de rasade, ju större våldsamheterna blefvo, ju mera välsignade Herren sin sak och ju mera upplifvades Herrens folk, och mången af dessa våldsverkare, som kommit i afsigt att slå och förderfva, vardt sjelf slagen af Herrens Ande och vunnen för Gud och himmelen.

Sådan var ställningen i Stockholm under året 1867—68. Kihlström arbetade med framgång och ifver. En söndagsskola hade redan på våren blifvit begynd under A. Ericsons vistelse derstädes; denna var blomstrande och liflig, och många bland de barn, hvilka utgjorde den första söndagsskolan, äro nu trofasta och nyttiga medlemmar af kyrkan, några af dem äfven framstående predikanter. En liflig sångförening var äfven bildad, hvilken

Digitized by Google

bidrog mycket till sakens befrämjande. Metodisternas sånger här som annorstädes utmärkte sig för lif och värme, och mången som först besökte mötena endast för att få höra den lifliga sången vardt under ordets predikan vunnen för Gud och sanningen. Nyårsnatten 1867 hölls den första metodistiska vaknatten i Stockholm. Salen var fullpackad af uppmärksamma åhörare. Herrens Ande var kraftigt närvarande. »Hjelten från Edom» gick fram ibland folket i sin stora kraft, och de »slagna af Herren» voro många. Flera hundrade uppstodo för förböner, och det fans väl näppeligen någon människa närvarande, som icke var mer eller mindre påverkad af Herrens Ande. Mången fann frid och prisar till denna dag Gud för denna vaknatt. Herrens härlighet uppfylde rummet, och de nyomvändes jubel samt de slagnas ångest gjorde det i sanning till ett heligt rum. Detta var en af metodismens första segrar i Sverige, och det var en härlig seger. Närmaste följden vardt, att åtta dagar derefter organiserades en förening i Stockholm, då 57 personer gåfvo kyrkan handen. *Detta var den första Metodist-episkopal-församlingen i Sverige;* den redan i Göteborg omnämda organiserades nämligen påföljande vecka. Och så rikligen välsignade Gud denna sin församling, att omkring åtta månader derefter hon förökats till 142 medlemmar.

Upp till denna tid hade missionen i Sverige varit i förening med missionerna i Norge och Danmark och i likhet med dessa stått under pastor Willerups öfverinseende. Men då det var omöjligt för honom att egna saken den uppmärksamhet, som den till följd af dess kraftiga och oväntade utveckling behöfde, så skildes Sverige ifrån dem och stäldes under en särskild superintendent. I ett bref, dateradt »Missionsrummen, NewYork den 14 april 1868», skrifver doktor J. P. Durbin som följer:

»Pastor V. Witting,
Göteborg, Sverige,

Dyre broder.

Jag är bemyndigad och anmodad af biskop Kingsley att underrätta eder, att han har skilt våra missioner i Sverige från broder Willerups öfverinseende och lagt de samma i edra händer. Ni bör alltså vid emot-

Digitized by Google

tagandet af detta bref betrakta eder såsom superintendent öfver alla våra missioner i Sverige samt hålla eder ansvarig för de sammas utförande och handledning — — — — — — — — — — — — — — — — — —.

J. P. Durbin,
korresponderande sekreterare».

Detta bref anlände den 4 maj. Dess innehåll var mig alldeles oväntadt och förvånade mig icke så litet. Ur min dagbok anför jag följande, som jag vid brefvets genomläsande genast nedskref: »Jag hade hela tiden hyst den glada förhoppning, att pastor A. J. Anderson, hvilken jag visste att biskop Kingsley hade bestämt för Sverige, skulle känna sig villig och redo att komma, samt att han skulle blifva superintendent, men nu finner jag att det stora ansvaret att öfverinse missionsverksamheten i detta land har blifvit lagdt uppå mig. Måtte Herren bistå mig i min svaghet och styrka mig för detta nya och ansvarsfulla kall. Jag känner djupt min egen oförmåga, men jag hoppas att den gode Guden skall hjelpa mig utföra allt efter den vilja, som han har gifvit mig.»

Digitized by Google

FEMTE KAPITLET.

J. Kihlström. — Församlingar i Wallda och Släp samt Wisby. — D. S. Sörlin. — Första predikantmötet. — "Lilla Sändebudet". — Verksamhet i Kalmar och Karlskrona. — Eric Carlsson. — G. Fredengren. — B. A. Carlson. — F. O. B. Wallin. — Joh:s Nilson. — J. P. Danielsson. — L. G. Berglund. — N. J. Nilsson. — Verksamheten i Mönsterås. — Församling i Örebro. — Nyköping.

Witting var en energisk man, med lifligt temperament. Han lät också hela sin personlighet uppgå uti det arbete, hvarmed han nu grep sig an. Bland hans första angelägenheter som superintendent var att finna en för verksamheten i Stockholm lämplig ledare och predikant. En sådan fann han ock i Johan Kihlström, hvilken år 1862 eller 63 vid 34 års ålder, genom C. O. Rosenius, blifvit förd till förvissning om sina synders förlåtelse. Kihlström var sålunda en nästan omedelbar frukt af Scotts verksamhet, och han hade redan från början af sitt lif i Guds Sons tro insupit af den ande, som besjälar hvarje sann metodist. Han kunde icke heller motstå den röst i hans inre, som manade honom att genom offentlig predikan vittna om fri, full och närvarande frälsning. Då Albert Ericson uppträdde i hufvudstaden och för lyssnande skaror predikade evangelium, var Kihlström en af hans tacksammaste åhörare och, såsom vi redan sett, upptog han arbetet efter denne. Han blef nu af den i Stock-

Digitized by Google

holm organiserade kvartalkonferensen vald till lokalpredikant. Denna konferens, den första af detta slag i Sverige, hölls den 29 maj 1868, och från och med den 1 juni samma år lemnade K. den sysselsättning han dittills haft och egnade sig helt och hållet åt arbete för Guds sak. Han var den förste metodistpredikant som erhållit kallelse såsom sådan i Sverige.

Kihlström var en man med stor begåfning som andlig talare och en allvarlig gudsfruktan. Han vann också mycken framgång i sin verksamhet, hvilken utsträcktes jemväl till några platser i hufvudstadens grannskap. Innan vi gå vidare, vilja vi nämna något om denne, mänskligt att döma, allt för tidigt hädangångne Herrens tjenares verksamhet.

Efter att hafva arbetat något öfver ett år i Stockholm, anstäldes han som pastor i Göteborg och innehade derpå, tid efter annan, samma befattning i Karlskrona, Kalmar, Eskilstuna, Örebro och Wisby. Han blef ordinerad år 1873 till diakon och 1875 till äldste. Vid konferensen 1880 utnämndes han till presiderande äldste för Stockholms distrikt, i hvilken egenskap han outtröttligt verkade, tills han nära slutet af sin fjerde kvartalresa år 1882 den 29 april, på väg från Lindesberg till Ransäter, afled tillföljd af jernvägsolycka. Hans bortgång framkallade bestörtning i vida kretsar, och hans många uppriktiga vänner beklagade djupt förlusten af en god och framgångsfull Kristi tjenare.

Ungefär samtidigt med församlingen i Stockholm, bildades sådana i Wallda och Släps socknar samt i Wisby. Som vi veta hade det ju redan någon tid arbetats på dessa platser.

Den 23 maj s. å. besökte superintendenten Karlskrona, hvarifrån enträgna kallelser hade sändts honom och der det redan fans en grupp, på omkring 40 personer, förutom 13 i det närgränsande Nettraby, hvilka alla blifvit omvända under ett besök af pastor O. G. Hedström några år förut*). De hade organise-

*) Om den verksamhet H. under detta korta besök utöfvade meddelar en af hans åhörare följande:

Digitized by Google

rat sig i klasser, tre i Karlskrona och en i Nettraby. Tre bröder inom denna krets utöfvade redan predikoverksamhet. När det nu blef bekant, att en superintendent blifvit utsedd för Sverige och missionen dermed kunde anses organiserad, önskade dessa vänner ställa sig under metodistkyrkans vård. Witting predikade under detta sitt första besök derstädes två gånger för stora skaror; många fingo, som på pingstdagen, »styng i sina hjertan», och vid en nattvardsgång, som hölls i ett enskildt hus, omrin-

»Jag vill minnas att det var sommaren 1864, som pastor O. G. Hedström besökte Sverige, för att helsa på hos en sin broder, som var bosatt i närheten af Karlskrona. Jag var då medlem af en i staden bildad missionsförening, som tillhörde Fosterlandsstiftelsen.

Pastor H. vände sig till ordföranden i nämde förening med begäran att få predika i deras lokal, men detta nekades honom på den grund, att han var villfarande, enär han som metodist hyllade en farlig syndfrihetslära o. s. v.

Men det fans ock i staden en separatistförsamling, och denna öppnade utan tvekan sin lokal för den främmande predikanten. Med stor spänning motsågo flere af oss, missionsvänner, den afton, då den »farlige» predikanten skulle uppträda, och aldrig skall jag glömma denna. Inkommen i predikolokalen, darrade hela min varelse af en oförklarlig fruktan, och en underbar aning om något oväntadt fylde min själ. Då H. gick upp till platformen, tänkte jag: 'är det möjligt att du, gamle man, med dina snöhvita lockar, kan vara så förfärligt bedragen?' När han så nått platformen, föll han ned på sina knän, och detta tillika med det sätt, hvarpå han sedan uppläste den sköna psalmen: 'Förlossningen är vunnen' etc. och gaf tecken att åhörarne skulle resa sig upp, bragte hela min varelse i skakning. Sedan böjde han sig åter ned och upplyfte sina händer mot höjden samt utgöt sin själ i en brinnande bön för staden, fäderneslandet och de församlade. Af denna bön blef jag liksom tillintetgjord, och den följande predikan genomträngde mig så, att jag, som under ett par års tid gällt för att vara kristen, nu såg hela min salighetsbyggnad med ens störta samman. Jag sade senare till mina vänner: är denne man villfarande, då äro vi inga kristna alls'.

Folktilloppet blef för hvarje möte allt större, och slutligen kunde icke lokalen rymma de skaror, som samlades. En rörelse uppstod, under hvilken många blefvo förda till tron på Kristus. Underbara händelser timade, och berättelsen derom skulle blifva en både nyttig och intressant bok, hade vi blott rätta mannen att skrifva densamma.»

Digitized by Google

gade mer än 50 personer Herrens bord. Denna nattvardsgång ihågkommes af deltagarne såsom en outsägligt skön och salig stund.

Under tiden hade rörelsen spridt sig jemväl till Kalmar. En broder från Stockholm, den nu mera hädangångne pastor D. S. Sörlin hade kommit dit i affärer. Den nitälskan för syndares omvändelse, som han hyste, och den frid och fröjd i tron, som han åtnjöt, manade honom att för dem, med hvilka han kom i beröring tala om Guds nåd i Kristus. Innan han knapt visste det, var han i full gång med en andlig verksamhet, som bar så härliga frukter och så helt tog hans tid i anspråk, att han, liksom fordom Matteus och Sebedei söner, nödgades lemna sin verldsliga sysselsättning och egna all sin tid åt den större uppgiften, att »förkunna Guds rike».

Daniel S. Sörlin var en kraftig man, med ett älskligt väsen, och många blefvo genom hans verksamhet sant omvända. Han blef förd till tron vid 21 års ålder och var vid tiden för sin anslutning till metodistkyrkan omkring 38 år gammal. Han blef ordinerad till diakon år 1873. I Sverige verkade han, som vi hafva sett, först i Kalmar, men under tiden mellan 1870 och 71 års predikantmöten blef han sänd till Göteborg, efter Kihlström, hvilken samtidigt flyttades till Karlskrona. Vid mötet sistnämda år blef han förflyttad till Wallda och Släp, der han kvarstannade till år 1873, då han vid mötet i juni månad, blef utnämd till pastor i Wisby. Under sin vistelse der vidtog han åtskilliga anordningar för byggandet af en ny kyrka, emedan det dittills begagnade Eben-Ezerkapellet befans för litet att rymma alla, som kommo för att höra. Vid påföljande års möte blef han åter utnämd för Wisby och erhöll till medhjelpare predikanten A. F. Wåhlstrand. Men redan på hösten samma år hörsammade han kallelsen från pastor Hedström, att komma till Amerika för att biträda honom i verksamheten å Betelskeppet. Han anlände dit i sällskap med sin familj den 29 oktober 1874. Sedan han verkat der någon tid, flyttade han till Chicago, och derifrån åter österut till Worcester, samt senare till Quinsigamond och slutli-

Digitized by Google

gen till Boston. En sjukdom, hvaraf han under en följd af år varit besvärad, gjorde att den för öfrigt kraftfulle mannen i juli månad år 1888, icke fullt 58 år gammal, kallades ur tiden för att ingå i sin Herres glädje.

Sörlin egde god begåfning som talare, och han var derjemte mycket musikalisk. Sörlinska familjen betraktades af amerikanarne såsom framstående andliga sångare, och äfven bland svenskarne var denna familj mycket värderad för sin sång och musik. Pastor Sörlins enka lefver ännu i Amerika, och en af hans söner är anstäld som predikant vid en svensk församling i Chicago.

* * *

Det första metodistpredikantmötet hölls den 17 september 1868 i Stockholm vid Wollmar Yxkullsgatan. Missionen räknade nu 7 församlingar, 7 missionärer, 15 predikoplatser, 424 medlemmar (deraf större delen på prof) samt 5 söndagsskolor, med 34 lärare och 354 barn. Missionärerna voro stationerade som följer:

Stockholm: J. Kihlström och E. Carlsson,
Göteborg: V. Witting,
Wallda: S. Hansson,
Wisby: J. P. Larsson och A. Palm,
Kalmar: D. S. Sörlin.

Dessa sju bröder organiserade sig nu till en förening, under namn af »Svenska Metodistmissionärföreningen», och antogo till efterlefnad vissa stadgar och arbetsordning för årsmötena.

Detta det första predikantmötet utmärkte sig för en enighet och ett allvar, som i hög grad stärkte deltagarne i deras kärlek till och nit för den sak, för hvilken de nu gingo att med all sin kraft arbeta. Herren var ibland sina tjenare, och så väl deras enskilda öfverläggningar som de på aftnarne (mötet afslöts näml. först den 23 sept.) hållna offentliga sammankomster voro

Digitized by Google

synnerligen välsignelserika. Flere frågor diskuterades, såsom: om bättringen, Kristi gudom, döpelsen, de helgades frestelser, inneboende synd, trons natur, en metodistpredikants egenskaper och pligter o. s. v.

Från Karlskrona hade till mötet ankommit en af 11 bröder undertecknad skrifvelse, hvari begärdes ditsändandet af en predikant, något som likväl ännu icke var möjligt.

Behofvet af en tidskrift hade redan börjat göra sig gällande. Den nya rörelsen misstyddes ofta, så väl i tal som skrift, och i synnerhet voro de religiösa tidningarne alltid redo att varna för och understundom i hög grad vanställa densamma. Det behöfdes derför ett pressorgan som, utan att precis upptaga och bemöta de täta anfallen, kunde häfda metodismens sak genom framställning af dess läror och berättelser om dess utveckling. Ett tillfälle härtill erbjöd sig ock genom följande skrifvelse, hvilken anlände till mötet:

»Till ombuden vid mötet på Wolmar Yxkullsgatan den 17 sept.!

Norra Helsinglands Arbetareförenings styrelseledamöter helsa de till mötet församlade med lyckönskning vid alla goda företag — synnerligast för utgifvandet af ett religöst, moraliskt och ekonomiskt veckoblad till allmogens upplysning; hvilken tidskrift, hållande sig till sakförhållanden, ingalunda ibland oss må sakna prenumeranter och verksamt deltagande, helst som vi sjelfva redan förut uttalat oss för saken. — Bergsjö i september 1868.

Å föreningens vägnar: — — — — — — —.»

Det mål man ville vinna med utgifvandet af en sådan tidning var likväl, såsom man lätt finner, icke alldeles detsamma som framstod för de i mötet deltagande predikanterna, och det länder till dessas heder, att de rätt fattade sin sak, så att de icke genom de i skrifvelsen gifna anvisningar läto sig föras på afvägar. Metodismen kom ej hit med något annat syfte än att verka för syndares omvändelse och de troendes helgelse, och att gifva sig in på andra områden hade, för tillfället åtminstone, varit oklokt. Mötet beslöt derför att utgifva en må-

Digitized by Google

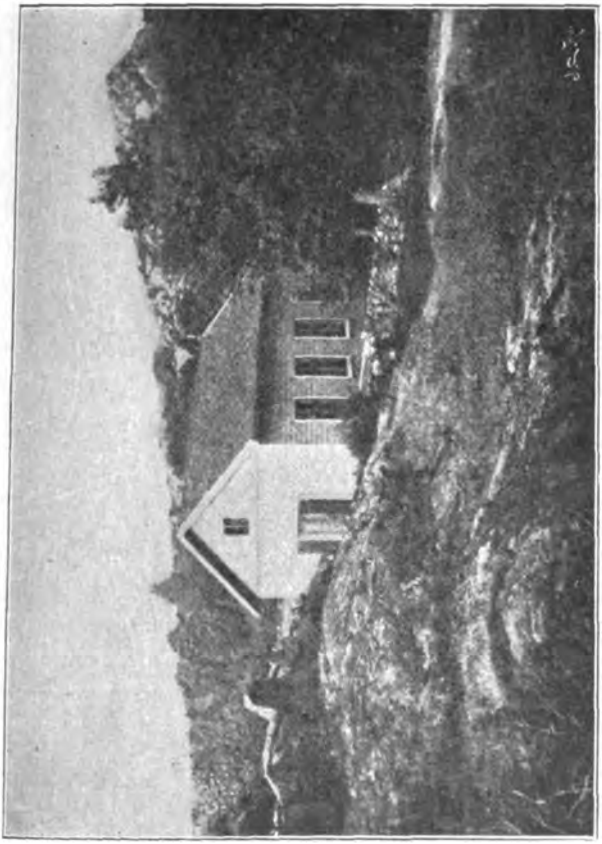

Metodistkapellet i Slüp.

Digitized by Google

nadsskrift med uteslutande religiös tendens, och hvarje predikant åtog sig att inom sin krets samla prenumeranter å en sådan. Denna tidskrift utsände sitt första nummer följande januari månad, med titel »Lilla Sändebudet.» I sina första årgångar inrymde hon uteslutande uppbyggelseartiklar och religiösa berättelser, men då verksamheten senare alltmer utvecklades, intogos jemväl meddelanden från arbetsfältet, m. m.

Det nämda predikantmötets deltagare subskriberade jemväl till en fond för tryckning af böcker och skrifter.

De berättelser om verksamheten på de olika platserna, hvilka vid mötet afgåfvos, voro samtlige af uppmuntrande karaktär och vittnade om berättarnes orubbliga förtröstan till Gud och tro på framgången af den sak, hvarmed de gripit sig an. Förföljelse och motstånd hade förekommit flerstädes, men i trots af allt detta hade härliga segrar vunnits, och superintendenten berättade hurusom »på åtskilliga orter å landet och i städerna syntes blifva rum för missionsverksamhet samt att från många af dessa ställen upprepade gånger begäran ingått till honom att metodist-missionärer måtte ditsändas.»

Efter detta möte, från hvilket predikanterna återvände upplifvade och styrkta, fortsattes verksamheten med ökad kraft och framgång. De nyomvända voro eldiga och nitiska, och de kunde derför icke underlåta att begagna sig af hvarje tillfälle att bringa andra till samma lyckliga tillstånd, hvari de sjelfva blifvit försatta, och då någon metodist af en eller annan orsak flyttade till en plats der inga trosfränder funnos, uppmanade han, så vidt möjligt var, någon predikant att besöka honom och hålla möten. Nyfikenheten drog folket tillsammans, och Herrens Ande verkade så att åhörarne blefvo intresserade och vunna för saken. Så uppstodo här och der små kretsar af med metodistkyrkan liktänkande, som genom hennes verksamhet blifvit förda från mörkret till ljuset, och på alla sådana platser önskade man erhålla predikanter. Det var dock icke möjligt att hörsamma alla dessa kallelser från samtlige trakter mellan Ystad och Haparanda, ty dels var icke tillgången på för kallet lämplige personer så stor

Digitized by Google

och dels fattades framför allt medel för deras underhåll. De som vunnos för saken gjorde visserligen stora uppoffringar, men många utgifter voro förbundna med den ordnade verksamheten, såsom hyra för lokal o. s. v., och metodisterna hörde ej till de förmögnare klasserna, utan voro tvärtom i de flesta fall mycket fattiga på denna jordens goda, hvarför de icke kunde bidraga mycket till predikanternas underhåll. Missionssällskapet i Amerika lemnade visserligen afsevärda belopp, men dock icke tillräckligt för behofvet.

Kort efter mötet i Stockholm gjorde superintendenten ett besök i Kalmar. Omkring tretio personer, en frukt af Sörlins verksamhet, hade der ingått i föreningen, och hopen förökades dagligen. Somlige af stadens prester, intogo mot dem en rent af fiendtlig hållning och yrkade att kyrkorådsförbud skulle utfärdas mot Sörlin, men kyrkorådets medlemmar vägrade. I stället förordnade polismyndigheten derom, att en af dess betjente skulle vara tillstädes vid metodisternas gudstjenster, för att hålla den besvärliga pöbeln i styr. Såväl predikningarne som öfriga möten höllos, som vanligt, att börja med i privata hus; men dessa lokaler blefvo snart otillräckliga, hvarför föreningen i november månad samma år inköpte ett luterskt missionshus, som icke vidare begagnades. Detta var det första kapell eller kyrka i Sverige som anskaffats för Metodist-episkopalkyrkans verksamhet i vårt land. Egendomligt nog skulle detta ske just i den högkyrkliga stiftstaden Kalmar. Men så inträffade här också händelser, i hvilka man trodde sig se Guds finger. En af de prestmän som mest ifrat mot metodisterna afled under omständigheter som voro mindre vanliga, och detta just som han stod i begrepp att slå ett slag mot den nya rörelsen. En annan prestman, kyrkoherde i ett närgränsande pastorat, hvilken utgifvit en skrift mot metodismen och för öfrigt på allt sätt sökt nedsätta densamma, fick på grund af den utaf missväxt framkallade nöden bland hans församlingsbor från metodister i Amerika mottaga ett betydande penningebelopp för utdelning, och nödgades han redovisa för dessa medel såsom erhållna från de af honom så illa beryktade villo-

Digitized by Google

andarne. Detta var »glödande kol på hans hufvud,» och efter den erfarenheten uppträdde han icke vidare mot metodismen.

Ehuru icke den vid predikantmötet framstälda önskan och begäran, att en missionär måtte sändas till Karlskrona, för tillfället kunde bifallas, emedan för ändamålet lämplig person icke fans att tillgå, blef likväl icke denna plats lemnad alldeles utan tillsyn. I oktober månad samma år besöktes den af Witting, hvilken stannade der i åtta dagar och predikade hvarje afton för lyssnande skaror. Separatisternas missionshus, som för ändamålet förhyrdes, var redan en half timme före de för möten utsatta tider till trängsel fyldt med folk. En kraftig väckelse syntes nära att utbryta, men superintendenten var af andra göromål nödsakad att resa derifrån. Han skref derför till Sörlin i Kalmar, uppmanande honom att genast besöka Karlskrona. Sörlin kom, och mötena fortsattes med resultat som framgår af följande skrifvelser, hvilka Witting några dagar efter hemkomsten till Göteborg fick mottaga. Den ena af dessa skrifvelser var från en broder som senare framgångsfullt arbetat som lokalpredikant inom kyrkan och på sin tid blef ordinerad till diakon. Han skrifver:

»Karlskrona den 19 oktober 1868.

Älskade vän och broder i Kristus. Guds frid! Härmed får jag frambära den glada nyheten, att Herren har uppfyllt sitt löfte på oss, då han sagt, att han vill utgjuta vatten på de törstiga och strömmar på de torra. Länge hafva vi bedit härom och i tron afbidat Herren, hvilket väl också har framstått i mina bref. Nu, prisad vare Herren, har han utgjutit sin Ande med väldiga strömmar af nåd öfver oss. En stor väckelse har utbrutit. Skaror af själar, män, kvinnor och barn träda fram till talarestolen, och de som icke få plats der, de ropa der de stå eller tigga om förböner för sina odödliga själar, prisad vare Herren! Guds barn bedja för dem med lif, anda och kraft. Ja, här är en rörelse, så stor och vidtomfattande, att min penna icke förmår beskrifva den. Väckelsen gaf sig tillkänna i lördags afton, den 17:de på

Digitized by Google

Digitized by Google

bönemötet. Derefter hade vi vaknatt i bön och kamp för själar. Många Guds barn blefvo renade, affällingar kommo tillbaka och fingo frid; prisad vare Jesu fullkomliga frälsning! På söndagsaftonen fortgick väckelsen i ännu större skala: barn ropade högt för sina föräldrar, män för sina hustrur och barn, anhöriga för sina slägtingar. Ehuru här äro många bedjare höllo vi på, med afseende på vår lekamliga varelse, att blifva helt och hållet uttröttade; ty det räckte in på sena aftonen. Ja, jag tror att om vi hade orkat, hade vi fått vara der hela natten. Folket ville icke gå, bönerop hördes från alla delar af bönehuset, prisad vare Herren! I samråd med br. Sörlin, vill jag fullgöra pligten att kalla pastorn hit nu, så fort sig göra låter, för att taga vård om det Guds verk som har begynt härstädes. För all del, passa nu på, då Gud gifver tillkänna att han vill frälsa själar i mängd. Låt ingenting hindra, utan kom! Låt Herren taga vård om de 99 på bergen, och kom för att kalla syndare till bättring. Pastorn är icke försvarad, om han icke går dit Gud pekar nu. Ursäkta mig, jag har icke funnit pastorn ovillig att gå dit Gud vill, men jag känner min själ genomträngd af begär att själar måtte frälsas nu, och om vi låta denna nådeström gå oss förbi, så veta vi icke när den kan komma åter, och vi få då skylla oss sjelfva, om vi derefter i långa tider få arbeta utan frukt. Kom derför nu med omgående båt, och skrif några rader, så att vi få veta af det. Tecknar vänligen C. O. Pettersson».

Samtidigt skref Sörlin: »En glädjande underrättelse sätter nu min penna i gång. Det har blifvit en *stor* rörelse här efter pastor Wittings härvaro. På onsdagskvällen, då pastorn reste, hade vi predikan för nära fullt hus. På torsdagen hade vi s. k. talmöte, och äfven då var mycket folk församladt. Fredagen predikan för fulla salen och på lördagen bönemöte för mycket folk. Till slut bad jag att de bedröfvade skulle komma fram till talarestolen, och på denna uppmaning kommo 12 à 14 djupt bedröfvade fram, somliga djupt böjda under sina synder. Kl. 10 på aftonen samlades hela föreningen till gemensam bön om den

Digitized by Google

helige Andes utgjutelse. Vi fortforo till kl. 1/2 3 på natten, och jag har icke på länge sett Herrens närvaro så uppenbart. Söndagen fortgick med besök, söndagsskola och klassmöten till kl. 5 e. m., och då vi kommo på salen var den fyld till trängsel samt likaså gården. Efter predikan bad jag åter de bedröfvade icke allenast räcka upp sina händer, utan stiga fram till talarestolen, och både män och kvinnor kommo, och det blef nu en rörelse öfver salen, som ej kan beskrifvas. Vi stannade kvar till kl. 10 på aftonen. Somliga blefvo slagne, andra kommo till frid, *ära vare Gud!* Rörelsen är så stor, att den fordrar ingenting mindre än att pastor Witting kommer hit för att sköta väckelsen. I morgon måste jag resa. Kom derför innan denna välsignade väckelse afstannar. Herren har så välsignat mig, ovärdige, att jag ingenting annat kan säga än: »*Gud är kärleken!*»

Oaktadt dessa uppmaningar kunde W. likväl icke den gången besöka Karlskrona. En lika kraftig och omfattande rörelse hade nämligen uppstått i Göteborg, hvarest Kihlström predikat under superintendentens frånvaro. Imellertid anmodades J. P. Larsson i Visby att genast begifva sig till Karlskrona, hvilket han också gjorde och stannade der några veckor. Efter honom reste Kihlström dit, och väckelsen fortgick under tiden med oförminskad kraft. Två nya klasser organiserades, och snart räknade föreningen 156 medlemmar och söndagsskolan mer än 150 barn.

Från början af år 1869 till fram i april samma år stod verksamheten under ledning af en broder, vid namn Erik Carlsson. Han hade år 1868 hemkommit från Amerika, hvarest han i staden Victoria i Illinois blifvit omvänd till Gud, under vintern 1857, genom pastor E. Shogrens verksamhet. Efter någon tid blef han intagen i Central Illinoiskonferensen, blef ordinerad och arbetade i missionens tjenst till år 1866. Sistnämde år gjorde han en resa till Sverige och höll möten i sin födelsetrakt, Åltorp i Westermo socken, Södermanland, dervid flere blefvo frälste och en god grund lades till en längre fram der bildad förening. Carlsson

Digitized by Google

reste imellertid snart åter till Amerika, men återvände redan år 1868 till sitt hemland. Under sitt åter upptagna arbete i Åltorp fick han glädja sig åt en väckelse, som föranledde honom att skrifva till Witting i Göteborg med uppmaning att han ville sända en predikant till Åltorp, att handleda och fostra de nyomvända. Men i stället bad Witting Carlsson komma till Göteborg, hvilket han ock gjorde och stannade fyra månader. Sedan verkade C. fyra månader i Stockholm och blef derpå sänd till Karlskrona *).

I februari månad erhöll han till sitt biträde en ung man, vid namn Gustaf Fredengren, om hvilken följande må här antecknas:

Gustaf Fredengren föddes d. 17:de mars 1845 i Lagga socken af Upsala län. Vid 20 års ålder blef han omvänd till Gud och tre år derefter ingick han i den då nyligen bildade metodistförsamlingen i Stockholm. Under hösten samma år reste han imellanåt från Upsala, der han tjenstgjorde såsom lärare dels i Prins Gustafs skola och dels i privat elementarskola, till Stockholm för att predika, och nyåret 1869 erhöll han kallelse af superintendenten att blifva predikant. Efter att först hafva varit pastor Kihlström behjelplig under böneveckan, reste han först till Göteborg samt derpå till Mönsterås, som skulle blifva hans egentliga arbetsfält. Men här blef hans vistelse icke långvarig, emedan kyrkorådet förbjöd honom att fortsätta sin verksamhet och superintendenten ansåg klokast att tills vidare lemna platsen.

Redan under en af de första predikningarna, som då höllos i garfvaren Langes bostad, lördagsaftonen den 6 februari, infann sig hela kyrkorådet med kyrkoherden i spetsen, åtföljdt af ortens kronolänsman och fjerdingsman. De infunno sig redan vid predikans

*) Carlsson flyttade från Karlskrona till Stockholm, der han ännu är bosatt. Hans lefnadsförhållanden undergingo nu en förändring, som gjorde att han icke längre ansåg sig böra uteslutande verka som predikant, helst Gud kallat män med rikare begåfning till sådant arbete och C. hoppades som lokalpredikant kunna framgångsfullt ockra med det honom anförtrodda pund..

Digitized by Google

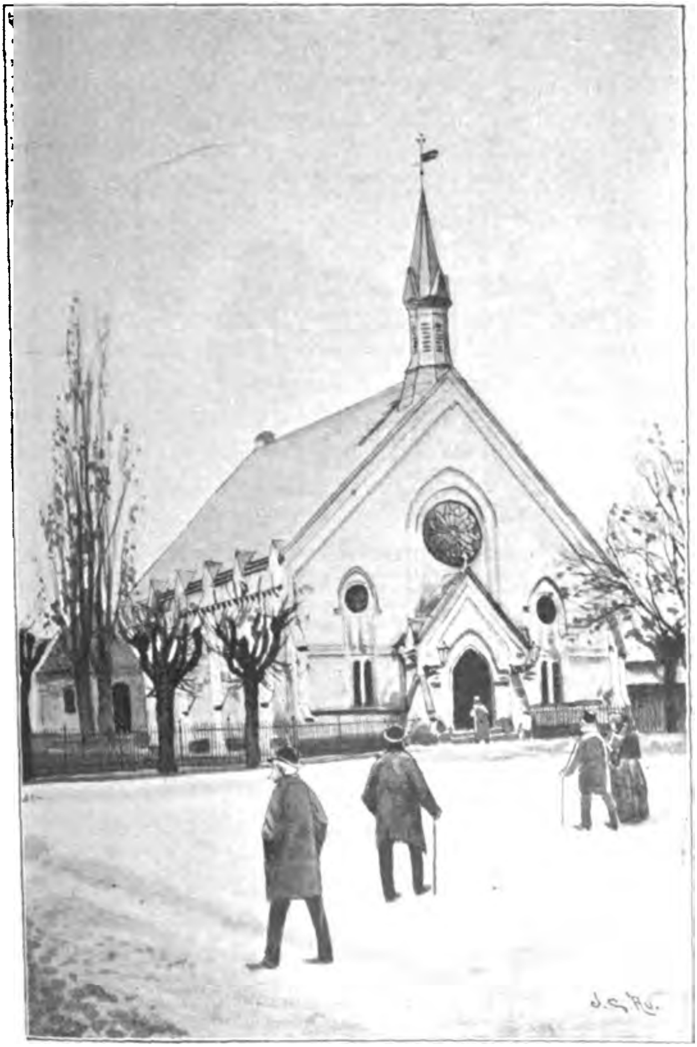

S:t Paulskyrkan i Stockholm.

Digitized by Google

början och stälde sig i gången midt emot predikanten. Denne lät sig dock icke afskräckas, utan talade med frimodighet, till dess att han hade uttömt sitt ämne. Efter föredragets slut framträdde kyrkoherden, en högst vulgär person både till utseende och handlingssätt, och uppläste kyrkorådets förbud, hvarpå han lade predikanten på hjertat att vara all »mänsklig ordning undergifven för Herrens skull». Derpå aflägsnade sig kyrkorådet, åtföljdt af kronobetjeningen, under det att församlingen med liflig entusiasm sjöng sången: »Skall Jesus bära kors alle'n, och verlden all gå fri?» etc.

Efter fjorton dagars vistelse i Mönsterås reste Fredengren till Karlskrona, dit han kom i slutet af febr. och der han tjenstgjorde som predikant i ungefär tre månader. Derifrån förflyttades han i maj månad till Göteborg samt d. 1 oktober samma år till Venersborg. Under sommaren predikade han dels i Göteborg, dels i Mölndal, der en klass på närmare 20 personer bildades efter några veckors verksamhet, och dels i Venersborg.

I sistnämda stad kvarstannade Fredengren till sommaren härpå, 1870, då han flyttade till Filipstad. Venersborg var en mycket hårdarbetad plats, hvadan resultatet af den nio månader långa verksamheten ej blef synnerligen stort. Vid afflyttningen derifrån fans blott en klass med omkring 15 medlemmar.

I Filipstad kvarstannade han i två år eller till hösten 1872. Äfven här var arbetsfältet mycket hårdt. De få metodister som redan funnos vid hans ankomst hade icke förmått att förskaffa den religion de bekände någon respekt, utan de voro i stället föremål för allmänhetens hån och förakt. I sjelfva staden hade F. icke mycken framgång, men deremot fick han glädja sig åt en större väckelse vid Persbergs jerngrufvor, der flera klasser bildades. F. var den förste metodistpredikant som predikade derstädes, och Gud krönte hans arbete med ganska stor framgång.

Från Filipstad flyttades han hösten 1872 till Arboga, hvarest han kvarstannade tre år.

Digitized by Google

Utom staden predikade han på sex olika platser och hade i det hela ganska stor framgång, ty församlingen var vid hans afflyttning omkring dubbelt så stor som när han kom dit. År 1873 ordinerades F. i Kristiania jemte sex andra till diakon; 1875 ordinerades han till äldste. Sistnämda år öfvertog han församlingsvården i Göteborg, hvarjemte han på konferensen samma år utnämdes till presid. äldste för Göteborgs distrikt.

År 1876 afflyttade F. till Stockholm, hvarest han dels i tre år förestod S:t Pauls församling, som dess vårdhafvande predikant, och dels i fem år metodisternas predikantseminarium. År 1881 nödgades han på grund af en svår halskatarr, lemna sin tjenst och har sedan dess sysselsatt sig med bokförlagsverksamhet.

Behofvet af en byggnad, med lokal för de offentliga mötena så väl som sådana af mera enskild natur, gjorde sig snart gällande i Karlskrona. Åhörareantalet tillväxte och det var omöjligt att få hyra lämplig gudstjenstlokal, hvadan sådan måste anskaffas genom nybyggnad. Det dröjde ej länge förrän beslut härom var fattadt, och i mars 1869, då superintendenten åter besökte Karlskrona, hade man redan inköpt en tomt för ändamålet å Vestra Udden. Vid ett möte tecknades genast 2,213 riksd. för byggnadsföretaget. Ett hus uppfördes nu, som förutom en större kyrkosal, innehöll ett större och fyra mindre rum, för klass- och andra små-möten. Denna byggnad, som erhöll namnet Emanuels-Metodist-episkopalkapellet, invigdes den 27 februari påföljande år, under ett så stort folktillopp, att omkring 400 personer fingo stanna utanför, af brist på rum. I berättelsen till Lilla Sändebudet om denna invigning säger meddelaren bland annat: »Vid invigningen af detta metodist-episkopalkyrkans första kapell i Sverige gaf Gud stor kraft med sitt ord, en stor allmän rörelse uppkom, många buro tydliga spår af Guds ords verk i deras hjertan, och så stora skaror besöka fortfarande kapellet, att det redan befinnes vara allt för litet.»

Arbetet hade imellertid tagit allt större och större omfattning i Karlskrona, och många af stadens mera framstående personligheter började skänka metodismen uppmärksamhet och blefvo

Digitized by Google

ständiga åhörare vid gudstjensterna. Visserligen funnos flere afgjorda fiender till saken, och åtskilligt motstånd förekom äfven här, men detta var dock jemförelsevis obetydligt. Det blef derför nödvändigt att med allraförsta ditsända en ordinerad predikant, som var väl förtrogen med metodismens lära och kyrkobruk. Superintendenten brefvexlade länge härom med den biskop som hade öfverinseende öfver verksamheten: Calvin Kingsley, och slutligen erhöll han den goda underrättelsen, att pastor B. A. Carlson, som tillhörde Erie-konferensen blifvit utsedd till missionär i Sverige. Han anlände till Göteborg den 14 juni 1869 och började snart derefter sin verksamhet i Karlskrona.

Bengt August Carlson föddes i Tösse socken, Dalsland, d. 25 nov. 1833. Någon tid efter fadrens frånfälle måste han vid nio års ålder lemna hemmet för att sjelf förtjena sitt bröd, men fyra år derefter togs han likväl om hand af en hans äldre broder, som var skollärare. I tre år erhöll han af denne undervisning i vanliga skolämnen, hvarpå han begaf sig till Göteborg för att erhålla någon anställning. Här ingick han vid en större verkstad som gjutarelärling och kvarstannade der, sedan han lärt yrket, i tio år som gjutare.

År 1860 kom han i beröring med åtskilliga kristna, bland dem några sjömän, som genom metodismens verksamhet i Amerika blifvit omvända. Hans umgänge med dem gjorde att han snart kom till insigt om sitt behof af frälsning. Imellertid vardt han icke helt förd till förvissning om syndernas förlåtelse och nyfödelse. Vid tiden för inbördeskrigets i Amerika utbrott intogs han, som så mången annan, af begäret att begifva sig till detta främmande land för att der förtjena pengar. Vid sin landstigning i NewYork möttes han af en traktatspridare, som förde honom till Betelskeppet, der ett bönemöte för immigranter var anordnadt. Han blef nu ånyo väckt till besinning, och snart derefter kom han genom tron på Kristus i besittning af den frid han så länge efterlängtat.

Han slöt sig nu till Betelskeppsförsamlingen, men som han fick anställning i en annan del af NewYork, kom han snart att

Digitized by Google

umgås mycket med engelsktalande metodister och bevista deras gudstjenster.

År 1864 flyttade han till Chicago, der han förenade sig med svenska metodistförsamlingen. Snart vardt han kallad att som lokalpredikant förkunna evangelium. I saknad af för en predikant erforderliga kunskaper, började han nu använda all den tid, han kunde förfoga öfver, eller som lemnades honom mellan arbetstimmarne, för studier, särskildt i teologiens hufvudämnen.

År 1866 intogs han i Central Illinoiskonferensen och blef samtidigt af biskop Simpson ordinerad till diakon. Derpå förflyttades han till Erie konferensen och utnämdes till missionär i Jamestown, af NewYorks stat. Till äldste ordinerades han år 1867, och den 5 april 1869 beordrades han af biskop Kingsley att begifva sig till Sverige som missionär.

Han flyttade år 1870 till Kalmar, och år 1872 till Stockholm. Såsom ordinerad fick han ofta i superintendentens ställe besöka sådana församlingar som denne icke medhann att tillse och betjena med utdelandet af Herrens nattvard. År 1874 utnämdes han till presiderande äldste för Karlskrona distrikt., år 1878 för Stockholms och 1880 för Göteborgs distrikt. År 1884 blef han af biskop Hurst sänd som missionär till Helsingfors, och året derpå utnämdes han till presiderande äldste för Finlands distrikt.

Hufvudsakligast till följd af en under året inträffad familjtilldragelse, i det hans värderade hustru afled och lemnade honom ensam att sörja för många små barns uppfostran, begärde pastor Carlson vid konferensen i Upsala år 1891 att få återvända till Sverige. Han utnämdes då till pastor för S:t Paulsförsamlingen i Stockholm, hvilken han sedan betjenat, tills han i fjor öfvertog vården af systerförsamlingen S:t Markus.

Två gånger har Carlson varit konferensens ende representant vid generalkonferenser, nämligen år 1880 i Cincinnati och 1884 i Filadelfia. Under sin vistelse i Finland utgaf han några år tidskriften »Nya Budbäraren».

Digitized by Google

Carlson har gjort sig bemärkt såsom en allvarligt gudfruktig man, med stor nitälskan för syndares frälsning, Han är derjemte i besittning af god begåfning som talare.

Under tiden mellan första predikantmötet, hösten 1868, och det andra, som hölls på sommaren 1869, hade Herren kallat flere bröder till arbete i vingården. Dessa voro: F. O. B. Wallin, Joh. Nilson, J. P. Danielsson, L. G. Berglund och N. J. Nilsson, hvilka alla anstäldes i missionens tjenst. Den förstnämde af dessa hade ute på en resa, som styrman, blifvit väckt till omtanke om sin själs frälsning af en traktat, som tillfälligtvis föll i hans händer. Hemkommen till Göteborg gick han för att höra metodistpredikanterna, och snart var den käcke sjömannen vunnen för Kristus. Han vistades någon tid i Göteborg, och derefter — sedan han beslutat att egna sig uteslutande åt arbete för Guds sak — sändes han vintern 1869 af superintendenten till Stockholm, för att der biträda Kihlström. Med välsignelse och framgång arbetade han dels i Stockholm och dels i Sigtuna stad samt Wallentuna socken i Stockholms län. Påföljande år sändes han till Wingåker, Halsberg och Kumla, der man också önskade höra Guds ord förkunnas af metodistpredikanter. År 1872 stationerades han i Mönsterås, 1873 i Wallda och Släp, och år 1875 — samma år, som han vid årsmötet ordinerades till äldste — öfvertog han vården af församlingen i Wisby, med skyldighet att derjemte tjenstgöra som presiderande äldste för Gotlands nybildade distrikt. Dessa befattningar innehade han till konferensen 1878, då Gotlands distrikt indrogs och församlingarne å ön lades till Karlskrona distrikt. Wallin stationerades då som pastor i Örebro, hvarifrån han år 1879 flyttades till Lerbäck. Vid konferensen i Göteborg år 1882 stationerades han i Filipstad, hvarifrån han år 1885 flyttades till Bofors och Degerfors, der han kvarstannade tills han vid konferensen 1887 erhöll tillstånd att blifva betraktad som öfvertalig. Han reste nu öfver till Amerika, der han sedan verkat på åtskilliga platser och f. n. har vården af den svenska församlingen i Wilmington, Delaware. Han var känd som en nitisk arbetare och ifrig metodist.

Digitized by Google

Joh:s Nilson var en af de separatister, som med glädje mottogo det ord som förkunnades af Alb. Ericson på salen i Benikebrinken. Han sändes år 1869 till Nyköping, men fick, på grund af de ringa utsigterna till framgång derstädes, snart order att begifva sig till Göteborg, der han en tid verkade som Wittings assistent. Derefter stationerades han i Wallda och Släp, hvarest han arbetade med framgång. Vid mötet 1871 sändes han till det i svenska metodismens historia sorgligt bekanta Warberg, hvarest han erhöll den för ett Kristi vittne stora utmärkelsen, att blifva kastad i fängelse för sitt vittnesbörds skull. De på all fri verksamhet förbittrade schartauanska presterna började genast efter Nilsons ditkomst trakassera honom, och vid jultiden utfärdades formligt kyrkorådsförbud för honom att vidare uppträda. Nilson, som i sina föredrag endast predikade »den bättring som är inför Gud och den tro som är till vår Herre Jesus Kristus», trodde sig imellertid hellre böra lyda Gud än människor. För öfverträdelse af kyrkorådsförbudet dömdes han nu till 100 riksdalers böter, och då han saknade tillgång till deras gäldande, fick han aftjena beloppet med 11 dygns fängelse på vatten och bröd *).

*) Om Nilsons vistande i fängelset och befrielse derur skrifver en meddelare till Lilla Sändebudet 1872 bl. a. följande:

"Efter att hafva tillbragt en stund i br. Nilsons hem och der blifvit vederkvickta till kropp och själ samt tackat Gud, som frälst oss från att drunkna (här syftas på ett missöde, för hvilket den ångare var utsatt, å hvilken meddelaren reste från Göteborg till Warberg) begåfvo vi oss till cellfängelset för att få tala med br. Nilson, men det blef oss ej tillåtet. Dagen derefter kl. 8 på morgonen var br. Nilson fri, då jag, br. C. från G. samt några af våra bröder från H. (Hunnestad) gingo honom till mötes i fängelset. Vi funno honom nu hos fångvaktaren, sittande till bords och intagande en god frukost; äfven vi blefvo trakterade. Ja, fångvaktaren med alla de sina syntes vara glad, liksom fordom fångvaktaren i Filippi; hans handlingssätt var af samma art. Efter några uppmuntringsord till den beskedlige fångvaktaren och hans familj lemnade vi dem med den tillönskan, att Herren, som sagt, att en bägare kallt vatten, gifven i hans namn åt en af hans lärjungar, ej skall blifva olönt, måtte ihågkomma dem på den dagen, då han skall löna hvar och en efter som han handlat medan han lefde. En droska, som vi beställt för br. Nilson, stod nu utanför dörren; i densamma åkte vi och han tillsammans till hans

Samma år (1872) sändes N. till Halsberg, och har han sedan verkat på följande platser, näml.: Sigtuna, Boge, Buttle, Filipstad, Ransäter, Kungsör, Högfors och Fagersta, Mörkö och Stenhamra. Vid konferensen 1893 blef han, på egen begäran, förklarad öfverårig, men har sedan dess utöfvat någon verksamhet i Stenhamra och nu senast i Waldemarsvik.

Johan P. Danielsson var vid metodismens inträde i Mönsterås folkskollärare derstädes. Han var redan då rätt mycket till åren, men kände sig utaf det behof af arbetare som förefans och genom Guds försyns skickelse kallad att lemna sin befattning och uteslutande egna sig åt förkunnandet af det evangelium, som genom metodismens verksamhet så mäktigt tilltalade honom. Efter att hafva predikat någon tid i Mönsterås, sändes han år 1870 till Östergarn på Gotland. Sedan dess har han varit stationerad på följande platser: Sigtuna, Lummelunda, Södertelge och Mörkö samt Malmköping. Vid konferensen 1885 blef han, på sin presiderandes äldstes förslag, förklarad öfverårig. Den gode brodern hade efter måttet af sina krafter utfört ett godt arbete, men den ansträngning som kräfves af en metodistpredikant var större än han kunde uthärda, hvarför han snart måste sluta upp med arbetet. Han lefver ännu och tillbringar sina ålderdomsdagar hos sina i närheten af Malmköping bosatte barn, inväntande den stund, då han skall blifva hemförlofvad till den eviga hvilan.

---

hem. Br. Nilson berättade oss nu huru han haft det under sin fångenskap. Han sade: 'Det är ej svårt för en sann kristen att sitta på fästning. Jag studerade flitigt bibeln och bad Gud för Warbergs befolkning, att han måtte frälsa dem, och Jesus var i sanning med mig i cellen. Dagligen kom en liten fågel och satte sig på fönstergallret och såg in till mig. Jag fick ej sjunga min Guds pris, men denna lilla fågel, som Gud säkerligen sändt till min uppmuntran, hjelpte mig med sin spända röst att prisa Gud för den stora nåd, som jag i min cell erfor. Mitt hjerta uppfyldes med tacksamhet till Gud för hans godhet mot mig, ovärdige. Jag känner mig starkare till både kropp och själ, så att jag härefter genom Guds nåd skall med större kraft predika hans ord för folket.'"

Digitized by Google

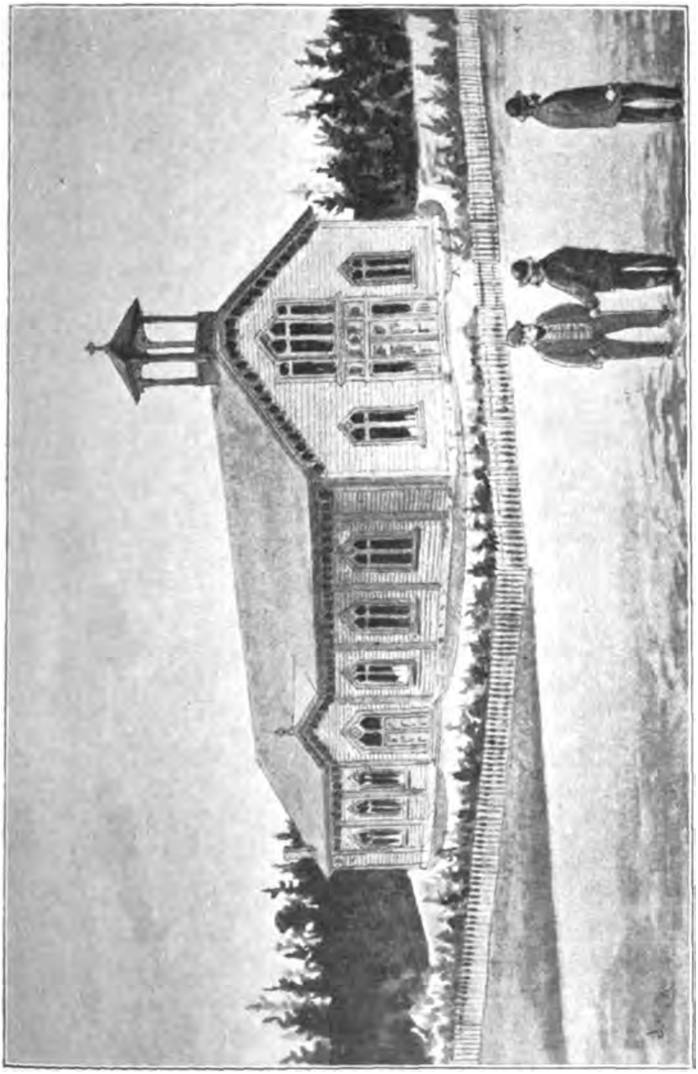

Emanuelskapellet i Göteborg.

Digitized by Google

Lars G. Berglund är till börden södermanländing. Han studerade under sin ungdom i Strengnäs och Stockholm. Hade anställning i Göteborg som jernvägsbokhållare och maskinritare åren 1863—71 och senare under fyra år på ett grosshandelskontor. Blef omvänd till Gud i unga år och tillhörde för en tid missionsvännernas förening i Göteborg. Kort efter Wittings ankomst till Sverige anslöt han sig till metodistförsamlingen i Göteborg, blef klassledare och lokalpredikant. I sin sistnämda egenskap predikade han under sex år dels å en predikolokal i Majorna och dels å den i Pustervik förhyrda salen. Under en tid medverkade han ock vid utgifningen af tidskriften Lilla Sändebudet.

Witting hade länge sökt förmå honom att helt egna sig åt predikoverksamhet, och som vi hafva sett, blef han ock vid mötet i Göteborg 1869 intagen i missionärföreningen. Men af ett eller annat skäl bestämde han sig åter för att bibehålla sin plats som jernvägsbokhållare. År 1875 beslöt han imellertid att taga anställning som predikant och blef då sänd till Strömstad, der han snart lyckades grundlägga en metodistförsamling. Sedan dess har han tid efter annan varit anstäld som pastor vid församlingar i Kalmar, Eksjö, Majorna, Strömstad (för andra gången) och Jönköping. År 1877 blef han ordinerad till diakon och år 1879 till äldste. Vid konferensen 1884 utnämdes han till presiderande äldste för Göteborgs distrikt, hvilken befattning han innehade i sex år. Derefter blef han vårdhafvande predikant i Filipstad och kvarstannade der tills han i fjor blef af konferensen förklarad öfverårig. Han arbetar ännu efter måttet af sina krafter inom Filipstad församling.

Jemte sin predikantbefattning har han under flere år haft förtroendet att redigera barntidningen Söndagsskolklockan.

Nils J:or Nilson är ett namn, bekant för hvar och en som haft någon beröring med metodismen i Sverige i dess begynnelse. Han var en man med stor begåfning, och till en tid »ett brinnande och skinande ljus.» När vi först se honom träda in på fältet, ingifver han stora förhoppningar. Han tyckes

Digitized by Google

kunna sätta sig in i alla förhållanden, han är nitisk som få, och hvem kunde väl motstå inflytelsen från honom som talare. Också lyckas han utomordentligt väl, uppbygger en god församling, är superintendenten till stor hjelp, äfven med ordnandet af missionens allmänna angelägenheter, och gifver denne anledning att utropa: »O, att vi hade tusen sådana män!» Men en dag förspörjes det, att den begåfvade talaren, den obetvinglige debattören, den nitiske församlingsvårdaren är — — — borta, har fallit för frestelsen och blifvit skild från kyrklig gemenskap med Guds folk. Vi skulle helst velat förbigå honom, men han har ingripit så mycket i händelsernas utveckling, att vi ej kunna det, och dessutom må han omnämnas till inskärpande af de varnande orden: »Den som står, han se till att han icke faller».

Nilsson lär före sin anslutning till metodismen hafva genomgått skiftande lefnadsöden. Han var då skomakare till yrket. Genom metodismens verksamhet blef han förd till tron på Kristus, och snart blef det uppenbart, att han egde begåfning som predikant. Sedan han någon tid deltagit i verksamheten i Stockholm och Kalmar samt äfven besökt Mönsterås, blef han våren 1869 sänd till Örebro. Om hans verksamhet derstädes skola vi längre fram vidare berätta. Han grundade imellertid der en stark församling, hvilken han betjenade till årsmötet 1872, då han blef förflyttad till Wisby. På det sistnämda stället stannade han likväl icke länge, enär han redan på sommaren påföljande år blef utesluten. Sedan vistades han på åtskilliga platser i vårt land och sökte vid flere tillfällen åter inträde i metodistkyrkan. Understundom förvärfvade han sig också förtroende, men endast för att efter någon tid åter gifva vika för frestelsen och ånyo gå bort. Han sade sig alltid vara öfverbevisad om metodismens lärors öfverensstämmelse med bibeln, men detta hindrade honom likväl icke att för en tid deltaga i ett nedrifningsarbete i form af bildandet af en s. k. frimetodistkyrka. Efter sin uteslutning uppträdde han någon tid som nykterhetstalare, och på en annan tid grep han sig an med utgifvandet af en tidning. Men allt detta var af kort varaktighet. Slutligen begaf han sig till Ame-

Digitized by Google

rika, der han under någon kortare tid tycktes hafva begynt ett nytt och bättre lif, men äfven här föll han snart ganska djupt. Hans slut var beklagligt.

Men vi återgå till vår berättelse om metodismens verksamhet. Som vi redan hafva sett, hade metodismens inflytande snart spridt sig äfven till den lilla nätta köpingen Mönsterås. Orsaken härtill var, att några för Guds sak intresserade Mönsteråsbor under besök i det närbelägna Kalmar kommit i beröring med metodismen derstädes. De läto sig ej nöja förrän de fått mottaga löfte att en metodistpredikant skulle komma till dem för att predika. Så kom Sörlin dit och jemte honom N. J. Nilsson. Ordet verkade kraftigt, och några nyomvända så väl som äldre kristna slöto sig tillsamman till en liten förening. För att ytterligare främja den rörelse, som der uppstod, ditskickade superintendenten slutligen, som vi hafva sett, G. Fredengren. Men till följd af häftigt motstånd måste han snart lemna platsen. Det var då som de skingrade vännerna åter samlade sig kring br. J. P. Danielsson. Denne, som såsom gammal medlem af samhället åtnjöt godt förtroende, fick mera ostörd utöfva en verksamhet, som man eljes satt sig i sinnet att bestämdt afvisa. »Så växte då Herrens ord och kom till makt».

Redan på sommaren 1868 hade superintendenten erhållit inbjudning från en metodistfamilj i Örebro att der aflägga ett besök. Hufvudmannen för denna familj, hr A. M. Græsén, hade i Brooklyn, der han någon tid varit bosatt, genom pastor O. G. Hedströms verksamhet blifvit förd till tro på Kristus, och »han önskade nu att metodismen måtte plantera sin fana i Örebro». Det dröjde dock några månader innan Witting blef i tillfälle att gå denna önskan till mötes. Den 15 september samma år kom han dit och predikade på aftonen öfver Gal. 6: 14. Detta var, så vidt man vet, den första metodistiska predikan som hållits i Örebro. Den lokal som användes var Carolinska realskolans bönesal eller kapell, hvilken af skolans rektor välvilligt upplåtits. Flere hundra personer bevistade denna gudstjenst, och ehuru in-

Digitized by Google

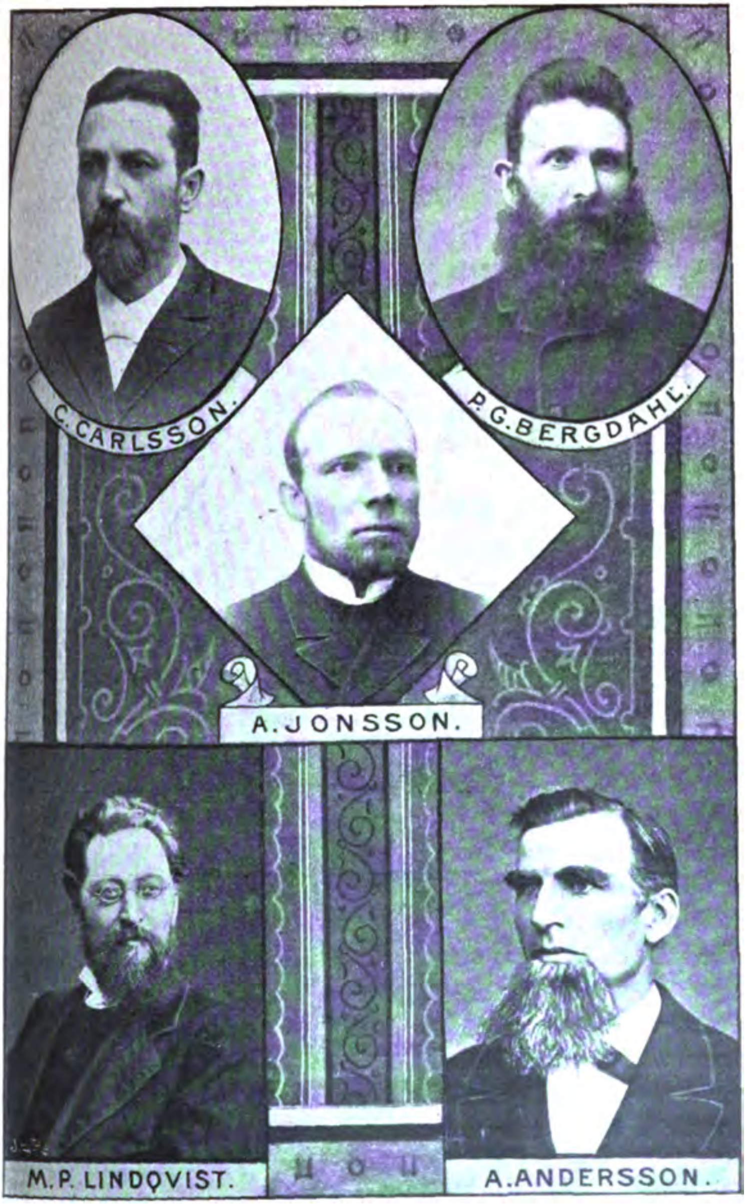

Digitized by Google

gen frukt af arbetet syntes för ögonblicket, har man sig bekant att sådan senare visat sig.

Påföljande år i januari besökte W. åter platsen, då han predikade i baptistkapellet för en uppmärksam åhörareskara, som fyllde kapellet helt och hållet. Åtskilliga blefvo vid detta tillfälle vunna för Gud, och det blef snart nödvändigt att börja ordnad verksamhet i staden. I april månad ditsändes N. J. Nilsson, och så framgångsfullt var det arbete han utförde, att redan den 27 maj 71 personer anmälde sig till inträde i metodistkyrkan, och i juni månad räknades der 157 medlemmar.

Äfven till omkringliggande byar spred sig rörelsen, och framgången var så stor, att snart små föreningar bildades på flere ställen i Nerike. Den förhyrda lokal i staden, som begagnades för mötena, var snart för liten, och man började derför äfven här tänka på uppförandet af ett kapell. Tanken härpå kom ock jemförelsevis snart till utförande. I oktober 1871 var byggnaden färdig, och den 15 i samma månad invigdes Salem Metodist-episkopalkapellet i Örebro, under stort tillopp af åhörare. Vid invigningen tjenstgjorde, förutom vårdhafvande predikanten, pastorerna Witting och Larsson, af hvilka den förre predikade på f. m. öfver sammma text, som första gången i Carolinska skolans sal, och den sistnämde på aftonen öfver Apg. 11: 23. På måndagen höllos jemväl möten, i hvilka äfven predikanterna Wallin och Hansson deltogo.

Församlingen i Örebro firade i fjor sitt 25-års jubileum, och dervid berättades, att under tiden från församlingens bildande 2,321 personer ingått på prof och 1,217 intagits i full förening, 112 hade aflidit och 804 afflyttat eller afskilts för att bilda församlingar på olika platser i Nerike och Vestmanland. Af de predikanter, som dels ännu arbeta i Sverige och dels verkat här någon tid blott, hafva icke färre än 11 utgått från Örebro församling, och somlige af dessa predikanter ha varit mycket framgångsfulla i sin verksamhet.

Under tiden mellan 1868 och 69 års predikantmöten hade Johannes Nilson blifvit sänd till Nyköping som missionär. Det

Digitized by Google

synes likväl som kröntes icke hans verksamhet derstädes med någon synnerlig framgång. Som han behöfdes på annat håll, kallades han snart derifrån. Några själar blefvo likväl i Nyköping vunna för Kristus, och efter åtskilliga år återupptogs arbetet på detta fält.

Digitized by Google

SJETTE KAPITLET.

Årsmötet i Göteborg. — Bref från Scott. — Mötesbeslut. — Verksamhet i Filipstad, Arboga och Nysund. — Erik Stenholm. — A. H. Berg. — C. Wallenius. — N. Liljegren. — Biskop Kingsleys död. — Årsmötet i Karlskrona. — En röst från Finland. — Statistik. — Utnämningar för 1871. — Johan Hellberg. — Början i Malmö, Waldemarsvik, Norrköping, Upsala och Gefle. — J. Th. Kjellstrand. — C. A. Stenholm. — N. Sandell. — C. J. Johansson. — Th. Larsson.

Den 30 juni 1869 hölls i Göteborg Metodistmissionärföreningens andra årsmöte. Predikanternas antal var nu tolf. Af de sju som vid det första mötet underskrifvit föreningens stadgar hade en, näml. E. Carlsson utträdt ur föreningen, för att egna sig åt enskild verksamhet, fast han fortsatte med att imellanåt predika evangelium. De sex som under året blifvit af superintendenten anstälde blefvo nu intagna i föreningen, nämligen: F. O. B. Wallin, G. Fredengren, J. Nilson, J. P. Danielsson, L. G. Berglund och N. J. Nilsson. Från Norge erhöll mötet besök af pastorerna O. P. Petersen, S. A. Stensen och M. Hansen. Pastor B. A. Carlson, som icke långt förut anländt från Amerika, blef hjertligen välkomnad såsom medlem af föreningen. Dessutom blefvo fyra andra bröder inbjudna att öfvervara sammanträdena.

De teologiska ämnen, som vid mötet diskuterades och af hvilka de fleste behandlats i utaf predikanterna skrifna afhandlin-

Digitized by Google

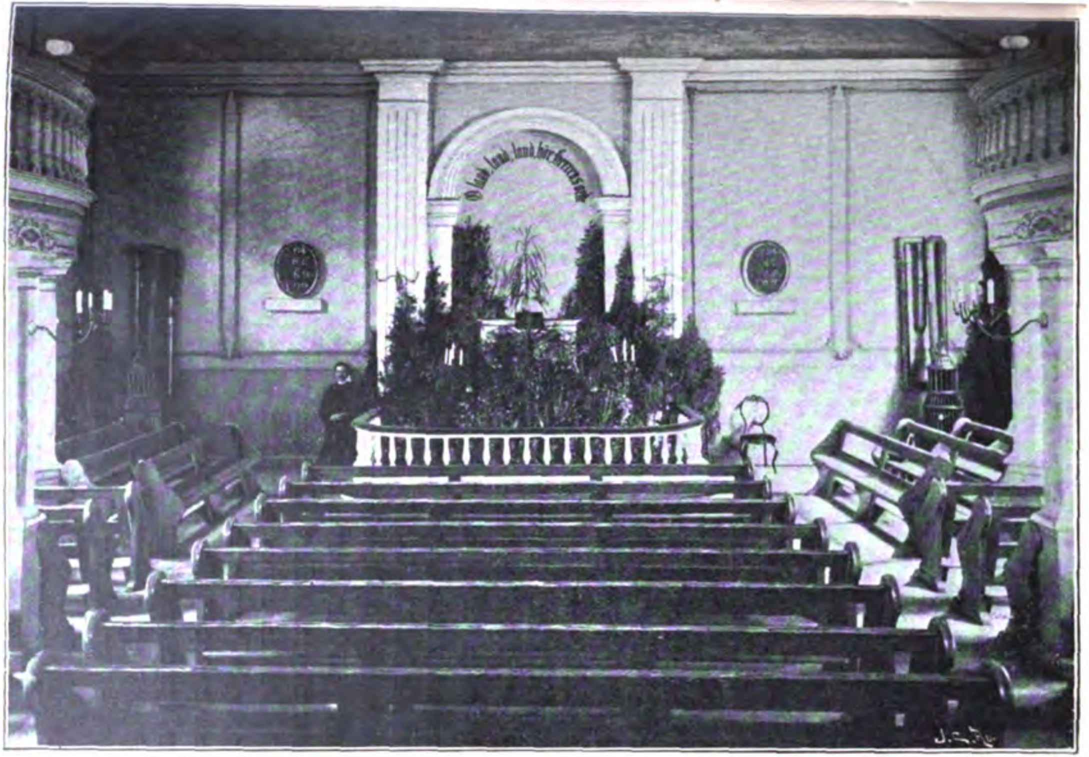

Interiör af metodiskapellet i Norrköping.

Digitized by Google

gar, voro: »Rättfärdiggörelsen genom tron», »Bättringen», »Möjligheten för ett barn att kvarstå utan synd i den allmänna försoningsnåden», »Fallet och dess följder», »Människan», »Helgelsen», »Nya födelsen», »Kristi begge naturer», »Dopet», »Försoningen», »Hvad innehålles i Rom. 10: 4?» och »Omvändelsen».

Dessa diskussioner voro lifliga och egde sin stora betydelse Predikanterna hade, hvad större delen af dem angår, icke haft tillfälle att erhålla någon mera omfattande undervisning i teologi, utan voro i detta afseende hänvisade till hvad de på egen hand kunde inhemta, i främsta rummet genom ett omsorgsfullt studium af den heliga skrift, och vidare ur skrifter af författare i dessa ämnen. Till metodistkyrkans rika literatur hade många af dem icke tillgång, enär denna literatur fans nästan uteslutande på engelska språket, hvilket de icke voro mäktige. Deras personliga erfarenhet af den frälsande nåden satte dem visserligen i stånd att förmana syndare och leda dem till Kristus, men enär de uppträdde som lärare och församlingsföreståndare på en tid, då man från alla håll angrep dem och hvad man kallade deras villfarelser, behöfde de rusta sig och inhemta all den kunskap i gudomliga ting, som möjligt var. De troende hafva löfte derom, att Anden skall leda dem till hela sanningen, det är sant; men detta löfte frikallar ingen från att bruka de medel, som erbjuda sig till förkofran i andligt vetande, till insigt i gudomliga ting. Diskussionerna förhjelpte dem till ett ransakande och ett tankeutbyte, hvilket säkerligen var i hög grad fruktbringande.

Berättelserna om verksamheten på de olika fält som dittills upptagits voro alla uppmuntrande och fulla af hopp. Man såg framåt mot härliga tider, och hvarje motstånd eggade endast till kraftigare ansträngning. Ett af de hinder, som tilldrog sig allmännare uppmärksamhet och gaf anledning till vidtagandet af en särskild åtgärd, var ett i den då utkommande tidningen »Väktaren» infördt bref från pastor Scott, hvari denne, i en stund af svaghet, gifvande vika för påtryckningen af gamla vänner och säkerligen utan att fullständigt känna ställningen — om hvilken han ej visste annat än hvad underrättelser från Sverige gåfvo

Digitized by Google

vid handen – uttalade sig mot Metodist-episkopalkyrkans missionerande i vårt land. Han tillät sig här vid lag att klandra metodisternas verksamhet, att påstå det den amerikanska metodistkyrkan icke hade något gemensamt med wesleyanerne, »förutom i vänligt umgänge», såsom orden lydde. Han ville — sade han — ej fördöma sina amerikanska bröder för att de verkade som de gjorde, men han ville icke att man i Sverige skulle tro att han ändrat åsigter i detta ämne.

Detta bref var naturligtvis egnadt att ingifva ett alldeles oberättigadt misstroende mot den nya verksamheten. Och detta skulle komma från samme Scott som sjelf här blef så förföljd, derför att han klandrande utlåtit sig mot förfallet inom den svenska statskyrkan! Ja, från samme Scott som bland de amerikanske metodisterna insamlat penningar för den metodistkyrka, han här uppfört.

Mötet lät derför uppsätta och afsända till pastor Scott en skrifvelse, hvari det uttalade sin bedröfvelse öfver detta hans uppträdande och protesterade mot hans påstående, att »Metodist-episkopalkyrkan skulle vara fullkomligt skild från de brittiske metodisterna, utom i vänligt umgänge. »Vi fråga:» — heter det i skrifvelsen — »Är detta sant? Äro vi icke fullkomligt ett i läran? Äro ej Wesleys, Watsons och Fletchers skrifter våra gemensamma läroböcker» o. s. v.

På denna skrifvelse erhölls intet svar. Antagligen fann Scott att han gått för långt i sitt bemödande att fritaga sig från all gemenskap med en rörelse, som var af samma slag, som den han sjelf genom sin verksamhet några tiotal år förut framkallat.

Den statistik som vid mötet utarbetades visade nu: 10 föreningar, 24 predikoplatser, 929 medlemmar samt 9 söndagsskolor med 80 lärare och 841 barn. Tillväxten i medlemsantal sedan förra mötet var 505.

Till detta möte rapporterades ock, att den från och med årets början utgifna tidskriften Lilla Sändebudet då hade en spridning af 524 exemplar. Det beslöts nu att låta trycka följande,

Digitized by Google

från engelska språket öfversatta skrifter, näml. »Kristlig Fullkomlighet», af J. Fletcher; »Herren vår rättfärdighet», af J. Wesley, och »Bevekelsegrunder hvarför jag blef metodist», af J. Smith, äfvensom en liten motskrift till en af pastor Strömberg utgifven broschyr, i hvilken nämde prestman framställt metodismen i oriktig dager.

Med afseende på hvad som borde göras för att tillförsäkra missionen eganderätt till de kyrkor eller kapell, som kunde komma att uppföras, beslöts — i betraktande deraf att predikanterna voro ansvariga inför föreningen — att sådana byggnader skulle genom köp tillförsäkras den predikant, som förestår verksamheten på platsen, men skulle han, för att i händelse af dödsfall trygga föreningens eganderätt, testamentera detsamma till någon annan af predikanterna inom föreningen.

För predikanterna bestämdes en studiekurs, enligt hvilken de, efter andra året skulle examineras i bibelns lära om sakramenten, metodistkyrkans disciplin, läran om kristlig fullkomlighet och andra teologiska ämnen, kyrkohistoria, metodismens historia samt svenska språkets rättstafning och öfversättningar från engelskan.

Efter en angenäm och uppbygglig sammanvaro åtskildes predikanterna den 6 juli, för att under det kommande arbetsåret verka hvar och en på den plats honom af superintendenten anvisades.

Under det år som nu följde spred sig verksamheten till följande platser, nämligen: Filipstad, Arboga och Nysund, hvarförutom det blef nödvändigt att sända predikanter till Wingåker, Östergarn och Wenersborg. Några flyttningar af förut anstälda predikanter blefvo ock verkstälda. Så blef pastor Larsson sänd till Stockholm, och efter honom sändes A. H. Berg till Wisby; Kihlström flyttades till Göteborg, Hansson till Arboga och Wallin till Wingåker; Palm stationerades i Östergarn.

Den uppseendeväckande verksamhet som bedrefs i Örebro utöfvade inflytande på kringliggande trakter. Förutom i Wingåker, som nu erhöll egen predikant, hade metodismen, som

Digitized by Google

nämdt, blifvit förkunnad i Filipstad, Arboga och Fellingsbro. En broder J. F. Jansson reste till Filipstad och predikade der med någon framgång. Jemte honom verkade N. J. Nilssons gamle fader på vissa tider derstädes, men desse mäns uppförande var kanske icke i alla stycken hvad det bordt vara, hvarför resultatet icke heller blef hvad det kunde blifvit. En lokalpredikant från Örebro, F. U. Liljegren, hvilken vi återfinna längre fram, besökte imellanåt platsen, och vid mötet 1870 ditsändes G. Fredengren. Der var då en förening, som räknade 35 medlemmar, samt två söndagsskolor med tillsammans 60 barn. Icke heller nu vans någon större framgång i staden, men deremot blef under de följande åren arbetet vid Persbergs stora gruffält krönt med en jemförelsevis god sådan. Om Filipstad skrifver superintendenten i sin rapport för år 1870: »Detta fält är nästan lika hårdt som de berg, hvilka omgifva detsamma; men Herren håller på att uthugga några dyrbara stenar derstädes.»

På hösten 1869 blef S. Hansson sänd från Wallda till Arboga. Under anspråkslösa omständigheter, men med hopp och förtröstan till Gud, bildades der den 28 februari påföljande år en förening. Vid predikantmötet i juli månad bestod den af 16 personer. Der fans då ock en söndagsskola med 32 barn.

Framgången under påföljande verksamhetsår tyckes hafva varit jemförelsevis god, ty vid detsammas slut uppgick medlemsantalet till 68. Vid slutet af året 1871—72 var detta antal 116. Af dessa medlemmar voro dock många bosatte å predikoplatser som upptagits på den omkringliggande landsbygden, ty sådana funnos till ett antal af 5. Verksamheten hade på dessa landtplatser varit mera framgångsfull än i staden, der bristen på en lämplig predikolokal utgjorde ett stort hinder. Detta hinder blef likväl i någon mån afhjelpt efter G. Fredengrens ditkomst, hösten 1872. I slutet af september samma år invigdes nämligen ett kapell, som var inredt uti en för detta ändamål inköpt gård.

Vid predikantmötet 1870 berättade J. Th, Kjellstrand huru han börjat arbeta i Wermland för syndares omvändelse. Herren

Digitized by Google

hade krönt detta arbete med framgång, så att i Nysunds socken en förening strax före mötet blifvit bildad, hvilken redan räknade 31 medlemmar. Efter någon tid blef Kjellstrand likväl föremål för en häftig förföljelse, och en dag vardt han af kyrkoråden i Nysund och Rudskoga, vid vite af tillsammans 250 riksdaler, förbjuden att vidare predika om Jesus som frälsare från all synd. Då han likväl fortsatte med sin predikoverksamhet blef han stämd till häradsrätt och dömd att böta 100 riksdaler. Till dessa böters gäldande insamlades i de olika församlingarne mer än som behöfdes, eller 151 riksdaler 47 öre. K. lemnade likväl platsen den 4 mars 1871, då arbetet fortsattes af predikanter från Örebro. Vid predikantmötet samma år uppgick medlemsantalet till 71, och på sommaren 1872 hade redan två kapell blifvit uppförda i Nysunds socken.

I Göteborg gick arbetet framåt med stora steg. Flere predikoplatser upptogos, och de lemnade alla goda resultat. I stadsdelen Majorna hade många blifvit omvända till Gud, och äfven i sjelfva staden var intresset stort och segrarne många. Den i Pustervik förhyrda salen befans alldeles otillräcklig att rymma de många åhörare som önskade besöka gudstjensterna. Man vidtog derför åtgärder för lokalens utvidgning. Den 1 februari 1870 hölls på den gamla salen ett slutmöte med predikan öfver Samuels ord: »Allt härintill har Herren hulpit oss»: Efter denna vidtog ett lof- och tacksägelsemöte, hvilket i L. S. skildras såsom något enastående i sitt slag. »Rörelsen var allmän och kärlekens tårar flöto från hvarje öga.» Den 7 augusti samma år kunde invigning af den nyinredda, nu betydligt utvidgade salen ega rum. Denna sal, som begagnades af församlingen i Pustervik till år 1881, uppgafs rymma 700 personer, men denna uppgift är dock något öfverdrifven.

De predikanter som det året anstäldes voro: Erik Stenholm, Anders Henrik Berg, Carl Wallenius och Nils Liljegren. Den förstnämde verkade en längre tid i Göteborg, dels med predikan och söndagsskolverksamhet och dels såsom literatör. Så har han deltagit i redigerandet af Lilla Sändebudet, öfversatt flere af Wes-

Digitized by Google

leys arbeten, såsom hans 53 predikningar, samt flere andra på kyrkans förlag utgifne skrifter och böcker, deribland den stora kommentaren öfver Nya Testamentet af doktor Ad. Clarke. Sedan predikantskolan kommit till stånd i Örebro, fick han anställning der som lärare, hvilken befattning han behöll äfven någon tid efter denna skolas förflyttning till Stockholm, der han ännu vistas. Ehuru gammal och svag till helsan, verkar han alltfort i Herrens tjenst, dock icke med anställning inom metodistkyrkan.

A. H. Berg var, då kan kom i beröring med metodismen, skollärare i Göteborg. Under någon tid förut hade han stått i förbindelse med luterska missionsvänner. Han fann i metodismen den sanning, som mer än något annat värmde hans hjerta, och han slöt sig med hänförelse till denna rörelse. År 1869 sändes han till Wisby, och der verkade han med mycken framgång till predikantmötet år 1872. Hans arbetsförmåga var utomordentligt stor, och aldrig väjde han för något hinder. Stora skaror lyssnade till hans predikningar, och hans rättframma och okonstlade väsende gjorde att han öfverallt var gerna sedd. Församlingen i Wisby, som genom pastor Larssons arbete och trogna omvårdnad blifvit bragt till en mycket god ständpunkt i andligt afseende och vid hans afflyttning räknade nära 200 medlemmar, var ett fält, på hvilket B:s begåfning och nit skaffade honom rika tillfällen att göra nytta. Han räckte till för allt, och den lilla östaden kunde icke hålla honom kvar inom sina gränser, utan han vidtog resor utåt på landsbygden, än här än der. Han satte ock alla de förmågor som stodo till buds i form af lokalpredikanter och förmanare i verksamhet, upprättande för dem regelbundna reseturer, så att de många predikoplatserna på Gotland skulle få besök på bestämda tider. Flere af de predikoplatser som nu utgöra församlingar upptogos under den tid han var vårdhafvande predikant i Wisby. Ett visserligen anspråkslöst och billigt, men efter den tidens förhållanden icke olämpligt kapell anskaffades i södra delen af Wisby och kunde redan den 4 september 1870 invigas för sitt ändamål. *)

*) Invigningen förrättades af pastor Witting, hvilken strax efter predi-

Digitized by Google

Från Wisby blef Berg sänd till Örebro, der han äfven utvecklade en mycket liflig verksamhet. Då vid början af år 1874 behofvet af en predikantskola gjorde sig så kraftigt gällande, att något måste göras för denna sak, ansågs Berg lämplig att blifva denna skolas föreståndare, och under den korta tid han, jemte vården af Örebro församling, innehade denna befattning blefvo icke få unge män genom hans arbete utbildade till predikanter. Flere af dem innehafva i dag ansvarsfulla platser inom konferensen i Sverige.

Bergs förbindelse med metodismen blef dock, ty värr, icke långvarig. Vid det predikantmöte, som hölls år 1876, då missionen organiserades till konferens, blef han skild från metodistkyrkan. Sedan grep han sig an med bildandet af ett frimetodistiskt samfund, men ehuru åtskilliga personer härvidlag gjorde gemensam sak med honom och för en tid rätt oroväckande slitningar uppstodo, visade det sig snart, att denna rörelse ej var af äkta halt. På mycket kort tid var hvarje spår af densamma utplånadt. B. har sedan uppträdt som nykterhetstalare och innehaft framstående platser inom goodtemplarorden o. s. v. F. n. är han bosatt i Göteborg der han utöfvar bokförläggareverksamhet.

Carl Wallenius, till börden uppländing, hade då han kom i beröring med metodismen i 21 år varit skollärare. En längre tid hade han ock predikat Kristi evangelium, då tillfälle dertill erbjöd sig. Sedan han lärt känna metodistkyrkan och omfattat hennes lärobegrepp, antog han kallelsen att som predikant verka inom henne.

Hans första verksamhetsfält blef Mönsterås, dit han anlände den 1 juli 1870 och fann en församling af 30 personer. På hösten samma år utbröt en väckelse, och det blef nödvändigt att gripa sig an med uppförandet af ett kapell, hvilket ock lyckades så, att den byggnad församlingen ännu för ändamålet begagnar redan påföljande år var färdig.

kans slut afreste till det icke långt från staden belägna Fridhem, för att på inbjudan af prinsessan Eugenie predika derstädes.

Digitized by Google

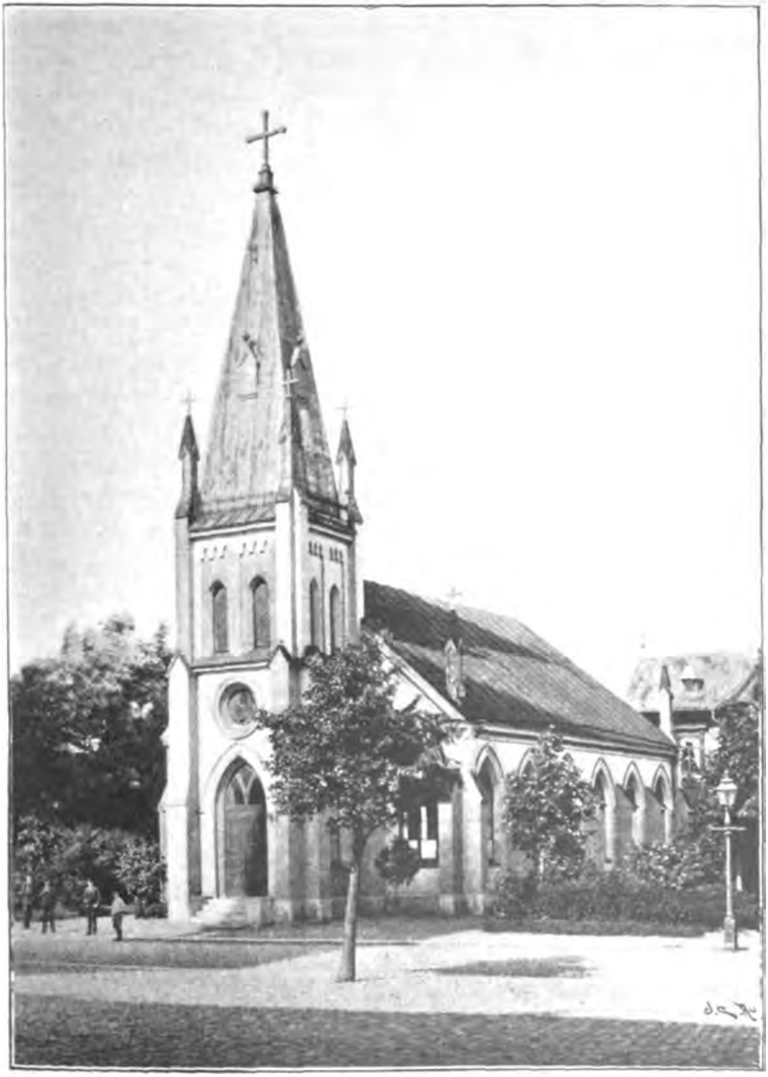

Metodistkyrkan i Jönköping.

Digitized by Google

Från Mönsterås sändes W. efter Joh:s Nilson till Warberg. Den lilla hopen metodister bestod då af 9 personer, hvilka alla voro bosatta i Hunnestads socken, en half mil från staden. Man gick snart i författning om att uppbygga ett kapell derute, och i staden inköptes ock en tomt för liknande ändamål.

Från Warberg flyttade W. till Karlshamn, hvarest han stannade tre år. Derifrån blef han sänd till Halsberg och efter två år till Karlskrona. Här predikade han, utom i församlingens kyrka, hvarje söndag kl. 4 e. m. i en gymnastiksal uteslutande för militärer. Sedan har han verkat tre år i Wisby, tre i Norrköping, två i Linköping, tre i Kalmar, två i Eskilstuna och ett i S:t Markusförsamlingen, Stockholm, hvarifrån han vid sisthållne konferens blef sänd till Falköping.

Wallenius var en af de sju, som år 1873 i Norge ordinerades till diakoner. Två år derefter blef han ordinerad till äldste. Han har städse arbetat med framgång, men äfven varit föremål för trakassering från motståndarnes sida. I Warberg t. ex. nödgades han processa med kyrkorådet, liksom ock de förbittrade Hunnestadsborna ofta försatte honom i verklig lifsfara, och i Wisby blef han stämd för att han förrättat ett dop, hvilket den luterska presten bemödade sig om att få förklaradt olagligt. Wallenius vann likväl den processen.

En son till pastor W. är metodistpredikant i Amerika och anställd som lärare vid det svenska teologiska seminariet i Evanston, staten Illinois.

Nils Liljegren uttalar i ett referat öfver sin och Bergs m. fl. ordinering till diakoner, år 1873, en undran om de, som »begynte på samma tid,» också skulle få »sluta på samma sätt.» I samma referat tillämpar han på Kihlström löftet: »Om en liten tid — — —.» Man kunde häraf nästan föranledas tro, att hans uttalanden vid det tillfället voro profetior. Han begynte på samma tid som Berg, d. v. s. de kommo i beröring med metodismen ungefär samtidigt, dessa båda.

Liljegren är till börden skåning. Han studerade dels i Lund och dels i Göteborg, på hvilken sistnämde plats han aflade stu-

Digitized by Google

dentexamen. Redan tidigt föremål för Guds andes påverkan, vann han genom metodismens verksamhet den frid och förvissning, som hos honom befästade en afgjord kärlek till Gud och hans folk. I sin ungdom var han en varm beundrare af domprosten Wieselgren, hvars predikningar han gerna åhörde och hvars skrifter på honom utöfvade ett mäktigt intryck. L. gick någon tid »ut och in» bland metodisterna i Göteborg, och då han befans hafva begåfning för predikokallet, blef han strax efter mötet 1869 af superintendenten sänd till Stockholm som biträde åt pastor Larsson. Han verkade dock under en stor del af tiden i det närbelägna Sigtuna, hvarest såsom vi sett, verksamhet bedrifvits redan under den tid Kihlström var vårdhafvande predikant i Stockholm. År 1871 sändes han till Malmö, hvarifrån han likväl, efter blott ett års verksamhet, flyttade till Karlskrona, der han åter blef pastor Larssons assistent. Påföljande år blef han sänd till Waldemarsvik, hvarest under hans ledning ett kapell blef uppfördt, och från denna plats flyttade han år 1874 på hösten åter till Stockholm. Han innehade vården af Stockholms församling till konferensen år 1876. Vid denna konferens blef han förflyttad till Göteborg. År 1879 flyttade han från Göteborg till Malmö, 1881 stationerades han i Jönköping, och vid konferensen påföljande år utnämdes han till presiderande äldste för Karlskrona distrikt, hvilken befattning han innehade till konferensen i Stockholm år 1886, då han begärde och erhöll tillstånd att blifva öfvertalig. Han afreste då till Amerika, och har der haft vården af flere församlingar samt någon tid varit redaktör för tidn. »Sändebudet» i Chicago. F. n. är han stationerad i Moline, Illinois. L. har ock uppträdt dels som författare och dels som öfversättare.

* * *

Verksamheten i Sverige hade nu tagit den omfattning, att kyrkan ansåg sig böra hitsända en biskop att inspektera densamma. Denne biskop var C. Kingsley, hvilken, som vi sett, redan år 1858 aflagt ett besök i Stockholm. Utan tvifvel längtade

Digitized by Google

han att på ort och ställe få iakttaga resultaten af de utaf honom med denna mission vidtagne anordningar. Men »Herrens vägar äro underliga», och biskop Kingsley skulle i stället få gå till »det bättre landet». Han anträdde i september 1869 resan till Kina och Ostindien samt var på väg derifrån till Bulgarien, Tyskland och Skandinavien, då han den 6 april 1870 afled i Beirut, Syrien.

Antagligen var det ämnadt att årets predikantmöte skulle hafva hållits vid tiden för biskopens besök, men nu blef detta sammankalladt till den 20 juli. Det hölls i Karlskrona och räckte i fem dagar. Vid detsamma intogos de under året anstälde predikanterna i missionärföreningen, så att denna nu räknade 16 medlemmar. Bland öfrige deltagare i mötet voro: J. Th. Kjellstrand från Wermland och C. A. Rabe från Gotland samt en broder från Finland, vid namn N. G. Bärnlund. Denne sistnämde var sjöman och hade i Amerika förenat sig med Metodist-episkopalkyrkan. I november 1866 hade han, tillika med en sin broder, W. Bärnlund, hemkommit till sitt eget land och slagit sig ned i Kristinestad. Nitiske och frimodige, hade dessa bröder icke tvekat att för sina landsmän bära vittne om Guds nåd och barmhertighet samt mana syndare till bättring. Frukten af deras verksamhet blef att kraftiga väckelser utbröto i och omkring Kristinestad. Hårdnackadt motstånd mötte dem öfverallt, och det gick så långt, att de hotades med döden om de ej ville upphöra med sin predikoverksamhet; men de läto sig af intet förmås att afstå från hvad de visste vara sin pligt. W. Bärnlund återvände snart till Amerika, men brodren stannade kvar och fortsatte verksamheten.

Ändamålet med B:s besök i Karlskrona var att söka utverka att en predikant måtte anställas i Finland. Detta kunde likväl icke ske, till följd af det behof af arbetare som förefans här hemma. Äfven vid mötet 1874 anhöll B. om en missionär för Finland, och det var verkligen ifrågasatt att B. A. Carlson skulle sändas dit; men detta lät sig icke göra, af det skäl, att ingen

Digitized by Google

Digitized by Google

predikant kunde undvaras för den i Sverige sig alltmer utvecklande verksamheten.

Äfven vid detta möte dryftades åtskilliga ämnen, öfver hvilka predikanterna skrifvit afhandlingar. Bland dessa var också dopfrågan, hvilken tillföljd af baptisternas verksamhet på den tiden tillhörde de mera brännande. Äfven lärorna om rättfärdiggörelsen af tron och Andens vittnesbörd afhandlades jemförelsevis grundligt. Pastor Larsson hade skrifvit en afhandling om helgelsen, hvilken afhandling enhälligt antogs, och som man fann den synnerligen förträfflig och medförande rik välsignelse, förenade sig mötesdeltagarne i att uttrycka sin tacksamhet mot Gud för densamma genom att afsjunga psalmen n:r 273 i den nu antagna psalmboken, hvilken i den då föreliggande öfversättningen begynte:

»Jag tror, o Gud, det fins en ro,
Ditt folks beskärda lott;
En ro, der rena fröjder bo
Och du är älskad blott.»

Derpå beslöts att afhandlingen skulle befordras till trycket, hvilket ock skedde på så sätt, att den infördes i Lilla Sändebudet n:ris 4—6 för år 1871. Äfven diskuterades om Herrens nattvard och den rätta innebörden af Jesu ord: »detta är min lekamen och detta är mitt blod». Härom hade pastor Carlson skrifvit en afhandling, och resultatet af diskussionen blef, att »den delaktighet af Kristi lekamen och blod, som fås i nattvarden, är en andlig delaktighet genom tron, och rätta meningen med orden: 'detta *är* min lekamen' o. s. v. är således att förstå på ett andligt sätt.»

Vid detta möte behandlades ock frågan om utträde ur statskyrkan. Medlemsantalet uppgick redan till 1,742, fördeladt på 22 föreningar eller församlingar och 48 predikoplatser. Församlingarne i Kalmar och Karlskrona hade egna kapell, värderade till mer än 17,000 riksdaler, och i 20 söndagsskolor undervisades 1,278 barn. Motståndet från luterska presterskapets sida var ock på många ställen ganska stort och hindrade i hög grad verk-

Digitized by Google

samheten, och man hoppades att ett utträde och organiserandet af utaf staten erkända församlingar skulle lända till fromma för saken. Men å andra sidan ansåg man att då gällande dissenterlag innehöll allt för stränga bestämmelser. Efter någon diskussion och sedan mötet anmodat en tillstädesvarande jurist och f. d. riksdagsman att uttala sin mening, stannade man vid beslutet att för tillfället icke med afseende på denna sak vidtaga några åtgärder.

Af den vid mötet upprättade statistik framgick att tillväxten under året varit som följer:

	År 1869.	År 1870.	Tillväxt.
Medlemmar	929.	1742.	813.
Predikoplatser	24.	48.	24.
Söndagsskolor	8.	20.	11.
Lärare i desamma	80.	114.	34.
Barn i d:o	841.	1278.	437.

För kapellbyggnad hade under året insamlats 11,347 riksdaler 61 öre, och församlingarnes löpande utgifter, omkostnader för söndagsskolor inbegripna, hade uppgått till 5,314 riksdaler 53 öre.

I den rapport, superintendenten vid slutet af år 1870 afgaf till missionsstyrelsen i NewYork, kunde han berätta om en framgång, som gifver denna styrelse anledning att bland annat yttra.

»Brödernas gudsfruktan och hängifvenhet för saken framstår i alla deras åtgärder för verksamheten, och medlemmarne synas hafva mottagit af samma ande. Missionens tillväxt är underbar, och den banar sig väg upp till medelklassen i samhället. Detta gör att de blifva i stånd att bygga kyrkor, och hafva de under sista året utfört under på detta område.»

Och ur superintendentens berättelse anföra vi följande om Karlskrona: »Under senare delen af juli månad hade vi vårt predikantmöte derstädes, och detta möte var i sanning en vederkvickelsens tid från Herren, både med afseende på de försam-

Digitized by Google

lade predikanterna och för folket i allmänhet. En inflytelserik man i staden, grosshandlare och fabriksegare, blef omvänd i början af året, och han har hittills varit till stor välsignelse för vår sak på platsen. Af sina tillgångar har han gifvit rikligen till afbetalningen af skulden å kapellet och för underhållet af Guds sak i allmänhet, och som han ställt sig odeladt på Herrens sida, har han utöfvat stort inflytande i god riktning på alla klasser. Han eger en stor yllefabrik, och hvarje morgon och afton samlar han alla sina underhafvande till bön. Hans underlydande utgöra tillsammans 120, och dessa samlas alla i en sal, som blifvit inredd för ändamålet. Hvarje lördagsafton kl. 6 predikar han sjelf för dem och bereder dem så för den kommande sabbaten. Omkring ett åttiotal af arbetarne äro omvända eller åtminstone väckta till besinning, och de öfriga äro så till vida under Guds helige Andes inflytande, att icke en ed eller ett ondt ord förekommer bland dem. Det är ett kristligt etablissement i ordets sannaste och bästa mening. Vid vårt sista kvartalmöte förenade han och hans förträffliga fru sig med kyrkan, och sedan dess hafva de tagit mera verksam del i allt som rörer kyrkans välfärd än förut.»

I samma berättelse framhåller superintendenten behofvet af en skola för metodisternas barn, af hvilka somlige voro utsatta för ett allt annat än vänligt bemötande på grund af att deras föräldrar voro metodister. Derjemte talar han om tidskriften Lilla Sändebudet, hvilken utförde ett »tyst, men godt arbete». Tidskriftens prenumerantantal var så stort, att hon sjelf bestridde utgifterna för sin utgifning. Genom Traktatsällskapets frikostighet hade det blifvit möjligt att utgifva åtskilliga traktater och en ny sångbok för söndagsskolorna. Hvad som behöfdes var dessutom en söndagsskoltidning.

Utnämningarne för år 1871 voro som följer:

V. Witting, superintendent.

Göteborg, D. S. Sörlin och E. Stenholm.

Wallda, Joh:s Nilson.

Digitized by Google

S:t Johanniskyrkan i Upsala.

Digitized by Google

Wenersborg. Att besökas från Göteborg en gång i månaden.

Örebro, N. J. Nilsson.
Nysund, J. Th. Kjellstrand.
Stockholm, J. P. Larsson och T. Larsson.
Sigtuna, N. Liljegren.
Gefle, C. J. Johansson.
Wingåker, F. O. B. Wallin.
Arboga, S. Hansson.
Waldemarsvik, A. Palm.
Mönsterås, C. Wallenius.
Kalmar, B. A. Carlson.
Karlskrona, J. Kihlström.
Wisby, A. H. Berg och en att tillsättas.
Östergarn, J. P. Danielsson.
Filipstad, G. Fredengren.
Norrköping, C. A. Stenholm.
Upsala, N. Sandell.
Malmö, Johan Hellberg.

Af dessa platser upptogos Gefle, Waldemarsvik, Norrköping och Upsala efter årsmötet. I Sigtuna hade verksamhet bedrifvits någon tid förut, men då det ansågs att man borde egna mera tid åt denna plats, blef N. Liljegren d. 1 okt. 1870 ditsänd, Hvad Malmö beträffar, hade A. Palm blifvit utnämd för denna plats vid mötet i Karlskrona, men han blef snart derefter förflyttad till Waldemarsvik, och en annan för verksamheten lämplig broder skickades till Malmö. Denne man var Johan P. Hellberg. Han begynte sin verksamhet der den 1 februari 1871, och vid det påföljande juli månad i Kalmar hållna predikantmötet kunde han berätta, att ett godt verk der påbegynts och några blifvit sant omvända, men att också stor andlig liknöjdhet var rådande bland folket, och tröghet i att vilja höra Guds ord. Också bestod föreningen derstädes vid ofvannämda möte af endast 8 personer.

Digitized by Google

Hellberg föddes i Halmstad den 29 juli 1842. Då han var 7 år gammal beröfvade hafvet honom hans fader, men icke desto mindre stod den unge gossens håg tlll sjön. Sedan han åtnjutit någon skolundervisning och vid 15 års ålder blifvit konfirmerad, hängaf han sig åt sjömannens äfventyrliga lif. Under sina resor var han flere gånger i ögonskenlig lifsfara, men vardt på underbart sätt räddad. År 1867 i februari blef den nöjeslystne ynglingen omvänd till Gud i en metodistkyrka uti Victotoria, Westindien, och den 31 derpå följande mars förenade han sig med metodist-episkopalförsamlingen vid Howard-street i San Fransisco. Han kände sig snart kallad att arbeta som predikant, och sökte jemväl utföra sådan verksamhet i förening med skriftspridning bland sjömän, soldater och handtverkare m. fl., dels i Westindien och dels i England.

Då han år 1869 besökte sitt hemland, blef han af Witting uppmanad att sluta sig till verksamheten här hemma, men han ansåg sig icke ega derför erforderliga egenskaper. Han återvände derför till England, der han deltog i en skandinavisk missionsverksamhet. Han vardt likväl icke fullt tillfreds på den vägen, och då han natten till 1 januari 1871, på resa från Hull till Göteborg, höll vaknatt på metodistiskt sätt, kom det med sådan styrka för honom att han borde stanna i Sverige och predika, att han fruktade det han, om han sökte återvända från detta fält till sitt lif som sjöman, skulle få göra Jonas erfarenhet.

Den 4 januari sammanträffade han med Witting, hvilken åter uppfordrade honom att egna sig åt missionens heliga sak. Nu kunde han ej längre motstå eller ens tveka. Han blef sänd till Malmö, der han likväl icke arbetade längre än till predikantmötet i Kalmar samma år, då han sändes till Stockholm som medhjelpare åt pastor Larsson. Derifrån flyttades han våren 1873 till Malmköping samt året derefter, på egen begäran till Warberg. I två år arbetade han på sistnämda plats, och blef under denna tid ett »minneskapell» uppfördt derstädes. Vid konferensen 1876 utnämdes han till pastor i Wallda och Släp. Äfven här stannade han två år, under hvilken tid han — våren 1877 — gjorde en

Digitized by Google

resa till England för att insamla medel till lättandet af den skuldbörda, som hvilade på den nybygda S:t Paulskyrkan i Stockholm.

Vid konferensen i Göteborg sändes han till Eskilstuna, och år 1879 utnämdes han till presiderande äldste för Göteborgs distrikt; hvilken befattning han innehade då han den 30 januari år 1880, efter en under sin kvartalsresa på distriktet ådragen förkylning afled i sitt hem i Göteborg. Hans slut var fridfullt och hans tro in i det sista orubbad. Sedan han tagit afsked af de sina, yttrade han särskildt till förf. och dåvarande pastorn i Göteborg, F. U. Liljegren: »Jag afundas eder icke, bröder; eder föreligga strider och vedermödor i mästarens tjenst, men för mig återstår blott härlighet och glädje».

H. ordinerades år 1875 till diakon och år 1876 till äldste. Hans efterlemnade äldste son mottager f. n. undervisning vid predikantseminariet i Evanston, för att utbildas till metodistpredikant.

Till Waldemarsvik spridde sig verksamheten från Kalmar. En lokalpredikant, till yrket sjökapten, hade ditflyttat och tagit befattning med några utskeppningsaffärer för en i Karlskrona bosatt grosshandlare, hvilken derifrån exporterade skogsprodukter. Han började der vittna om Herren, och snart ditkallade han så väl en sin broder från Kalmar som ock vårdhafvande predikanten derstädes, D. S. Sörlin. Arbetet var icke fruktlöst, flere blefvo vunna för Herren, och deras antal förökades rätt ansenligt. Snart ansågs det behöfligt och lämpligt att ditsända en missionär, och som vi hafva sett blef A. Palm sänd. Missionen begynte i oktober månad år 1870. När Palm anländt dit, lyckades han få hyra en för verksamheten lämplig sal, hvilken några år derefter, då metodisterna erhållit eget kapell, förhyrdes till lutersk predikolokal, enär köpingen dittills icke hade egen kyrka, något som möjligen ännu skulle hafva varit fallet, om icke metodisterna börjat verksamhet derstädes. En framstående medlem af samhället, som sedan derifrån afflyttat, gjorde åtskilligt för sakens utbredning på platsen, och att lokalen kunde erhållas be-

Digitized by Google

rodde mycket derpå, att han åtog sig ansvaret för att hyran skulle blifva erlagd. I december månad samma år bildades der en förening med 20 medlemmar och en söndagsskola med 19 barn.

Församlingen i Waldemarsvik hade på den tiden och under de närmast följande åren rätt stort inflytande, och predikoplatser upptogos rundtomkring. Efter Palms afflyttning ditsändes Th. Larsson, och efter honom var N. Liljegren stationerad derstädes året 1873—74, under hvilket år der uppfördes det jemförelsevis vackra Salomon-kapellet. Verksamheten fortgick sedan några år med godt resultat, men så tillstötte åtskilliga svårigheter till följd af en predikants djupa fall, svårigheter som framkallade en förstämning, hvarifrån den lilla hopen der, trots erhållen vård och ifrigt bemödande, ännu icke förmått att repa sig.

I Norrköping höjdes metodismens banér först af N. J. Nilsson, hvilken predikade der några gånger under den tid han var stationerad i Örebro. Anledningen härtill var att några metodister från sistnämde plats flyttat till Norrköping, Sedan fältet visat sig fruktbärande, ditsändes Carl Aug. Stenholm. Han började regelbunden verksamhet derstädes trettondag jul 1871 i en lokal, som innehades af nu varande pastor F. Åhgrens fader, i huset n:r 23 vid Broddgatan. Denna lokal användes under ett helt år, hvarefter församlingen tid efter annan begagnade 3 andra lokaler, tills den nu varande kyrkan ("Betelkapellet") hösten 1878 blef färdig.

Stenholm hade i början flere svårigheter att bekämpa i Norrköping. Men han lät sig af intet afskräcka. Med några få tillgifna vänner vid sin sida gick han framåt. Gud frälste syndare, och vid kalmarmötet i juli samma år kunde han redan rapportera att 81 medlemmar intagits och en söndagsskola var bildad med 42 barn samt att nära 700 riksdaler insamlats, dels för löpande utgifter och tomtinköp och dels för välgörande ändamål. Under påföljande år led söndagsskolan icke så litet afbräck i sin verksamhet, till följd af ett häftigt motstånd från stadens skolråd. Vid sin afflyttning det året, eller vid mötet i Göteborg

Digitized by Google

1872, kunde S. likväl berätta, att söndagsskolbarnens antal var 63 och medlemmarnes 142.

Nu blef S. Hansson ditsänd från Arboga. Han verkade der tills i maj 1874, och efterträddes då af N. Sandell. Vid konferensen i Karlskrona år 1877 utnämdes C. J. Johansson för Norrköping, och vardt det honom förunnadt att se det ofvannämda kapellet uppfördt och invigdt för sitt ändamål.

Efter Johansson hafva J. Pedersen, C. Wallenius, K. E. Norström och R. A. Wahlby verkat derstädes, och f. n. är A. Engström församlingens pastor. Som biträdande predikanter hafva der under åren 1873—1880 varit anstälde: Jöns Nilson, Emil Runfeldt och Gottfried Kihlman. Dessutom har i Norrköping funnits nitiska och framgångsfulla lokalpredikanter, hvilket gjort att verksamhet kunnat bedrifvas icke blott i sjelfva den stora fabriksstaden, utan jemväl på flere ställen i dess omnejd, såsom i Dagsbergs och Krokeks socknar, vid jernvägsstationerna Katrineholm, Simonstorp o. s. v. Alltid lifskraftig, har denna församling städse arbetat med framgång och räknas nu mera med rätta bland de förnämsta metodistförsamlingar i vårt land.

Mellan Stockholm och Upsala är samfärdseln, som bekant, mycket liflig, och det var derför helt naturligt att metodismen snart skulle bana sig väg till sistnämda plats. Som vi hafva sett reste Fredengren en tid mellan båda dessa städer, och han var — så vidt vi veta — den förste metodisten i Upsala. Bland dem, med hvilka han der umgicks, var en familj Lodén, och en medlem af denna familj blef om någon tid vunnen för saken. Andra blefvo ock intresserade för den nya rörelsen, och med början af år 1871 var det superintendenten möjligt att ditsända en missionär. Denne var Nils Sandell från Wisby. Genom den verksamhet som nu kom till stånd blefvo flere personer af medelklassen bragta till omvändelse från mörkret till ljuset. Vid Kalmarmötet, som hölls i juli månad rapporterades visserligen inga medlemmar, men i statistiken för det året fins en söndagsskola med 30 barn upptagen. Äfven i Upsala mötte metodismen visserligen motstånd, men detta kom hufvudsakligast från det

Digitized by Google

okunniga folkets sida, Men då detta motstånd gaf sig luft i försök att störa gudstjensterna, hvilka då höllos i ett vid stora torget beläget hus, vardt det snart omintetgjordt af sådana bland de nyomvända, hvilka visste att sätta sig i respekt. Predikanten skrifver om bönemötena under de första dagarne af år 1872 följande:

"Många ogudaktiga voro ock närvarande om aftnarne, och åtskilliga gånger försökte de väl hålla oväsen, men broder G. åtog sig att vara dörrvaktare, och då gick allt någorlunda ordentligt, ty det fins ingen slagskämpe i Upsala som icke bär respekt för honom. Orsaken att en tid de ogudaktige af gröfsta slaget helsat på oss är, att en viss person härstädes nyligen blifvit omvänd och nu genom tron på Jesus fröjdar sig i lefvande Gud. Han har under sina otrosdagar varit den djerfvaste i sitt slag. Under ett exercismöte nekade han att lyda sitt befäl och slog en officer, hvarför han blef dömd att arkebuseras. Han var imellertid en skicklig man med stora gåfvor, och han skref till kungen och blef benådad. Sedan har han varit i Ryssland och Finland. Återkommen, blef han af en händelse förd hit på salen, der han lärde känna sin stora syndaskuld och såg sig vara dömd till evig fördömelse. Han bönföll nu äfven hos konungarnas Konung om nåd, som han också erhöll och hvaröfver han nu fröjdade sig. Hans dagliga bön är, att han må få sådan kraft att vittna i Jesu tjenst, som han förr vittnat i djefvulens.

Åtskilliga sådana ha här kommit i förening med Gud, och jag gläder mig af hjertat deröfver, ty dessa äro lefvande och vandrande epistlar bland sina samtida, och ingen kan neka att det är Guds verk".

Då Sandell på våren 1874 flyttades från Upsala var det ämnadt, att en pastor A. P. Wigren från Amerika skulle blifva hans efterträdare: Men han afled helt oförmodadt i Göteborg, och i hans ställe blef K. H. Lindskog ditsänd. Under den tid L. verkade der blef ett kapell uppfördt vid Kungsgatan, hvilket den 17 augusti 1875 invigdes af biskop Simpson, i närvaro af icke mindre än 11 svenska metodistpredikanter samt en åhöraresskara som till

Digitized by Google

trängsel fylde det vackert och prydligt dekorerade kapellet och hvaribland märktes stadens borgmästare, räntmästaren, åtskilliga statskyrkans prester och studerande vid stadens universitet m. fl. En Upsalatidning, som berömmande uttalar sig om denna akt, anmärker att då inträffade "det sedan Sigfrids och Botvids dagar ovanliga, att predikan hölls till svenskar på engelska språket." Biskopens predikan tolkades likväl på svenska.

Den för sin vältalighet och andliga kraft bekante biskopens föredrag, framkallade ett intryck, som säkerligen i icke ringa mån bidragit till det lyckliga förhållande att metodismen i Upsala erhållit ett mycket godt anseende, lyckligt i synnerhet derför att Sveriges förnämsta bildningsanstalt finnes der och sålunda de som skola bekläda de mest vigtiga och ansvarsfulla embeten i landet derifrån utgå.

I Upsala hölls 1876 det möte, vid hvilket missionen organiserades till årskonferens. Detta år öfvertog K. H. Elmström församlingsvården. Efter honom hafva C. A. Stenholm, Fr. Åhgren, C. P. Carlsson, N. Lindström, A. Wikström och E. Schütz der varit anstälde. Den sistnämde arbetar der nu på femte året.

Konferensens predikantskola har varit förlagd till Upsala sedan år 1883.

Till Gefle kom metodismen i början af år 1870 från Stockholm. En af pastor Ericsons åhörare, C. J. Johansson förenade sig på våren 1869 med församlingen i Stockholm, och redan på hösten samma år kände han sig, af en eller annan orsak, utaf Guds Ande kraftigt uppmanad att begifva sig till Gefle och der förmana sina medmänniskor att vända sig till Gud genom Kristus. Han gaf efter för denna maning och afreste från Stockholm den 16 december samma år. Trettondedag jul påföljande år höll han sin första predikan i Gefle uti ett privathem för så många åhörare som lokalen kunde rymma. Ordet verkade synbarligen på de närvarandes hjertan.

J. fortsatte med sin verksamhet någon tid, och snart väckte denna så mycken uppmärksamhet, att en statskyrkans prest såg

Digitized by Google

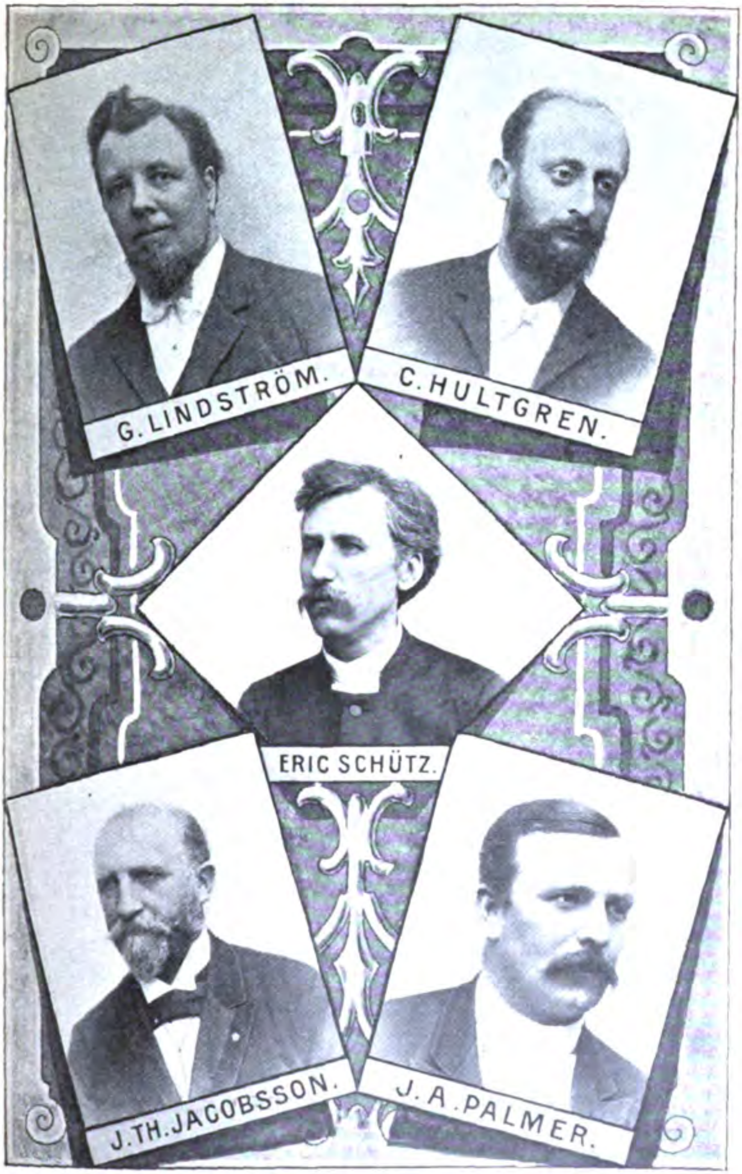
G. LINDSTRÖM.
C. HULTGREN.
ERIC SCHÜTZ.
J. TH. JACOBSSON.
J. A. PALMER.

sig föranlåten att offentligen varna sina församlingsbor för den villoande som anländt till staden. Nu blef folket uppskrämdt, och för en tid nedgick åhörareantalet betydligt, men sedan började det åter tillväxa.

Den 15 september 1870 bildades der en församling af 24 personer. Vid tillfället besöktes platsen af missionens superintendent. Vid mötet 1871 hade imellertid antalet ökats till 60. I sina berättelser om detta fält framhåller Johansson, att jordmånen i andligt afseende var hård, men att Gud var med de sina och välsignade sitt ord.

Johansson stannade i Gefle till mötet i Göteborg år 1872, då en ung man, vid namn Joh. Roth, ditsändes i hans ställe. Under hans verksamhet der uppfördes ett kapell, som fick namnet "Saron Metodist-Episkopalkapellet." Detta invigdes högtidligen söndagen den 6 april 1873, vid hvilket tillfälle pastor Witting predikade öfver Gal. 6: 14. Detta kapell, beläget vid norra Kungsgatan, tyckes likväl icke hafva varit Roths efterträdare till nöjes. Den förste af dessa, Th. Larsson, hvilken betjenade församlingen från sommaren 1873 tills in i augusti 1874, tyckes, så vidt vi veta, varit tillfreds dermed, men den andre, S. Hansson, som ditflyttade efter Larsson, hade flere anmärkningar mot detsamma, såsom att det under sommaren var för varmt och under vintern "icke kunde uppeldas, förmedelst golfdrag," som orden lyda i en af H. till kvartalkonferensen afgifven rapport. Hansson stannade i Gefle endast ett år, men under denna tid utverkade han vederbörandes tillstånd att försälja kapellet. Skulden derpå var också högst betydlig.

Efter Hansson ditsändes Carl Englund år 1875, vid mötet i Wisby. I Lilla Sändebudet för 15 november s. å. talar han om att stillestånd, ja tillbakagång egt rum i Gefle och att det då kapellet sålts ville synas som om "Israels härlighet var borta". Gud uppenbarade imellertid ånyo sin härlighet och besökte sitt folk, och i den nyinredda salen förekommo många riktigt välsignelsebringande stunder. Efter Englund verkade F. U. Liljegren i Gefle, och i augusti 1879 blef Fr. Åhgren ditsänd. Nu tog

Digitized by Google

saken ny fart, och det dittills jemförelsevis otacksamma Gefle har sedan dess visat sig vara missionens kanske bästa fält. Åhgren arbetade der i tre år och lyckades under denna tid vinna många för Gud och metodismen. Församlingen, som vid konferensen 1879 räknade 364 medlemmar i full förening och på prof, hade vid hans afflyttning 606. Strax efter hans ditkomst framträdde behofvet af en ny kyrka så kraftigt, att man måste gripa sig an med arbete härför, och detta arbete kröntes med den framgång, att kyrkan den 10 april 1881 kunde invigas. Förberedelser för denna kyrkas byggande hade likväl redan under hans företrädares verksamhet blifvit vidtagne.

Vid konferensen 1882 blef C. A. Stenholm sänd till Gefle. Han fick likväl icke arbeta der längre än till början af februari månad 1884, då han insjuknade och efter två veckor kallades till en bättre verld. Under tiden till konferensen samma år uppehölls verksamheten dels af W:m Anderson, som då var stationerad i Kungsör men för någon tid entledigades från denna plats, och dels af ett par lokalpredikanter, bröderna Flink och Kropp.

Vid konferensen flyttades Carl Hultgren från Stockholm till Gefle, och efter honom hafva derstädes följande predikanter verkat, nämligen G. Lindström, Fr. Svensson och Svante Svensson. Vid konferensen 1893 blef C. P. Carlsson, då presiderande äldste, ditsänd, och han är ännu församlingens pastor.

Gefle församling har utöfvat en omfattande verksamhet. Så hafva från henne utgått församlingarne i Skutskär, Sandviken, Walbo, Forsbacka och Karlholm. För en tid var ock en förening bildad i Hedsunda, men de få medlemmar som der finnas utgöra nu en klass som tillhör församlingen i staden. För närvarande är Gefle Sveriges största metodistförsamling, och dess lifskraftiga verksamhet lofvar godt för framtiden. En ny kyrka är f. n. under bygnad i södra delen af staden (den som invigdes 1881 ligger på norr, vid den s. k. Ruddamsgatan) och är så till vida färdig, att uti dess undervåning finnes inredd en sal, hvari predikningar hållas så väl å söndagarne som under veckans söckendagar. Den presiderande äldste för distriktet är bosatt i

Digitized by Google

Gefle, och han utöfvar der under vissa delar af året en predikoverksamhet, som tillika med församlingens pastors och lokalpredikanternas är egnad att i hög grad befrämja metodismens sak i denna stora stad.

Af de i detta kapitel omnämda predikanter skola vi nu säga något om Jakob Theodor Kjellstrand. Han föddes i Hardemo socken, Nerike, den 29 januari 1839 och blef omvänd till Gud år 1857, då han vistades i Kumla. I omkring tio år var han folkskollärare. Under åren 1869, 1870 blef han metodismens banbrytare i Wermland. Ett helt år arbetade han utan någon lön eller ersättning i ekonomiskt afseende, och Gud välsignade hans verksamhet med mycken framgång. Hans begåfning som talare var icke synnerligen stor, men han var flitig i att studera och tillegna sig kunskap, så väl i den heliga skrift som i öfriga ämnen, med hvilka en predikant bör vara förtrogen.

Från Nysund flyttade han vid mötet år 1871 till Sigtuna. Vid samma möte intogs han, jemte sex andra bröder, i missionärföreningen. Han arbetade i Sigtuna till år 1872, då han sändes till Nora och Lindesberg. Derifrån flyttade han 1874 till Filipstad. Under sitt vistande i Lindesberg lyckades han ordna det så att ett mindre hus, förut användt till smedja, blef inköpt och inredt till kapell. I Filipstad stannade han till konferensen 1877, då han förflyttades till Edsvalla och Grums. Vid denna konferens blef han vigd till äldste, efter att två år förut hafva blifvit ordinerad till diakon. Sedan verkade han tid efter annan i Lindesberg, Odensvi och Lekhyttan. På sistnämde plats blefvo imellertid hans krafter så försvagade, att han måste anlita medhjelpare i verksamheten. År 1887 vid konferensen flyttades han till Degerfors. Här uppfördes under konferensåret 1887—88 ett kapell, och framgången var i öfrigt god, men predikantens krafter voro imellertid så medtagna, att han vid konferensen i Göteborg anhöll att bli förklarad öfverårig, hvilket också af konferensen beviljades. K. bodde sedan någon tid i Örebro, hvarefter han flyttade till Kungsör, der han år 1894 den 7 juli afled, efter att hafva varit sängliggande sjuk omkring ett år.

Digitized by Google

Metodistkapellet i Mönsterås.

Digitized by Google

K. var en god och trogen Herrens tjenare, till hvilken utan tvifvel Mästaren sagt sitt: »Väl gjordt.» I sitt umgänge lemnade han alltid mycket goda intryck. Före sin död testamenterade han sin lilla kvarlåtenskap dels till församlingen i Kungsör och dels till predikanternas pensionskassa. Sin boksamling lemnade han åt predikantskolan i Upsala. Han dog barnlös, och hans hustru hade aflidit några år före honom.

Carl August Stenholm var en bland de mest begåfvade metodistpredikanter som funnits i Sverige. Han föddes den 21 nov 1843 i Asarums socken, nära Karlshamn, och åtnjöt någon kortare tid undervisning i nämde stads elementarläroverk. Imellertid stannade han icke länge i skolan, utan måste tidigt söka taga sig fram på egen hand, enär hans föräldrar voro för fattiga att låta honom studera. Så kom han i bokbindarelära och utvecklade i detta yrke stor färdighet och talang. Under sina resor som gesäll, icke blott i Sverige, utan äfven utomlands, förvärfvade han sig ock stor menniskokännedom. Som bokbinderiet är ett yrke, hvilket för den vetgirige lemnar icke så få tillfällen att få en inblick i litet af hvarje på literaturens område, insamlade han också ett ej ringa förråd af praktiskt användbara kunskaper, äfven om dessa icke alltid på den vägen kunde blifva så synnerligen grundliga.

Under hans vistelse i Örebro år 1870 blef hans hjerta af Herrens ande öppnadt för sanningens ord. Efter många inre strider blef han förd från mörker till Guds underbara ljus, och han förenade sig då med den kyrka, genom hvars verksamhet han blifvit vunnen för Herren.

Hans gåfvor kunde ej inom den krets han nu tillhörde länge förblifva obemärkta. Det behöfdes inga »falkögon» för att upptäcka dem. Han kallades att verka som förmanare, och icke långt derefter erhöll han predikofullmakt. Af superintendenten anstäldes han snart i missionens tjenst och sändes till Norrköping, der han såsom vägbrytare för metodismen hade att utstå mången hård kamp.

Digitized by Google

Härifrån sändes han till Malmköping, men blef snart tagen derifrån för att öfvertaga vården af församlingen i Göteborg, kanske en bland de allra vigtigaste poster då för tiden. Under hans tjenstetid upprättades boktryckeriet Wesleyana, och Stenholm befans vara den lämpligaste som föreståndare för denna verksamhet. År 1874 blef han vid konferensen i Stockholm utnämnd till redaktör för tidningen Lilla Sändebudet samt missionär till Jönköping.

År 1876 lokaliserade han sig för att resa till Amerika, der han genast vid sin ankomst erhöll anställning som vårdhafvande predikant i Galva, Illinois, på hvilken plats han under sin korta vistelse förvärfvade sig många vänner. År 1877 på hösten återvände han likväl till fosterlandet och anstäldes som församlingsföreståndare i Karlskrona. Från denna plats flyttade han år 1879 till Upsala och kvarstannade der tre år, hvarefter han, i trots af församlingens begäran att fortfarande få behålla den älskade läraren, till följd af den obevekliga disciplinens bud måste flytta. Han sändes då till Gefle, der han till sin död oförtrutet verkade.

Till diakon ordinerades han i Köpenhamn af biskop Harris år 1874 och till äldste i Upsala 1876 af biskop Andrews. Såsom sekreterare tjenstgjorde han vid svenska metodistpredikanternas årsmöten 1873, 1874 och 1875, och derjemte innehade han under hela sin tjenstetid maktpåliggande befattningar inom konferenskomitéer, var statistisk sekreterare o. s. v.

Ur hans penna hafva flutit icke så få originaluppsatser, vittnande om allvar och skarpsinne och införda hufvudsakligen i konferensens tidningar, hvarjemte han riktade kyrkans bokförlag med åtskilliga väl utförda öfversättningar af goda arbeten. Han saknade ej heller poetisk begåfning.

Efter att hafva med ifver deltagit i ledningen af de förlängda möten, som höllos i Gefle före julen, och sedan han oupphörligen under julhelgen och böneveckorna nitiskt arbetat — kanske en så stor ansträngning var för mycket för hans krafter — insjuknade han och måste den 6:te febr. intaga sängen.

Digitized by Google

Tre läkare uppbjödo all sin förmåga, men stodo till sist rådlösa gent emot »mannen med lien.» Den 18 februari afled han, sörjd och saknad af maka, en son, en älskande församling och en stor vänkrets Hans begrafning firades med stor högtidlighet, och tusentals Geflebor följde den framstående predikantens stoft till dess hvilorum.

Nils Peter Sandell är till börden gotländing. Under några år före metodismens uppträdande på Gotland var han medlem af en baptistförsamling, inom hvilken han ock utöfvade predikoverksamhet. Någon tid efter sin förbindelse med baptismen kom han i beröring med metodisterna. Han var då underofficer, men hade förut varit skollärare. Snart kom han till visshet derom, att metodistkyrkan var det samfund, inom hvilket han kunde framgångsfullast verka Herrens verk, och då hans åsigter sammanföllo med metodistkyrkans antagna bekännelse, förenade han sig med denna kyrka. Icke långt derefter korades han till lokalpredikant, och i början af år 1871, blef han, som vi hafva sett, skickad till Upsala. Här rönte han mycken framgång och stannade till på våren 1874, vid hvilken tid han förflyttades till Norrköping, der han arbetade från maj ofvannämda år till konferensen i Karlskrona 1877. Från Norrköping flyttade han till Linköping, der han stannade två år, hvarefter han stationerades vid Bjuf i Skåne. Påföljande år flyttade han till Warberg, och år 1882 till Strömstad och Grebbestad samt 1884 till Waldemarsvik År 1886 stationerades S. i Boxholm och Tranås och sedan han verkat der två år flyttade han till Motala. År 1890 blef han sänd till Falköping, men flyttade redan året derpå till Degerfors, hvarest han stannade tills han vid konferensen 1893 på egen begäran förklarades öfverårig.

Carl Johan Johansson föddes i Högsby socken, Småland, år 1841. Han åtnjöt en god uppfostran och erfor under sin barndom kraftiga besök af Guds ande. Vid nitton års ålder fick han nåd att lemna sig åt Herren. Han var då sedan två år tillbaka bosatt i Stockholm. Några år derefter, då pastor A. Ericson var i hufvudstaden, åhörde han dennes predikningar, och E:s beto-

Digitized by Google

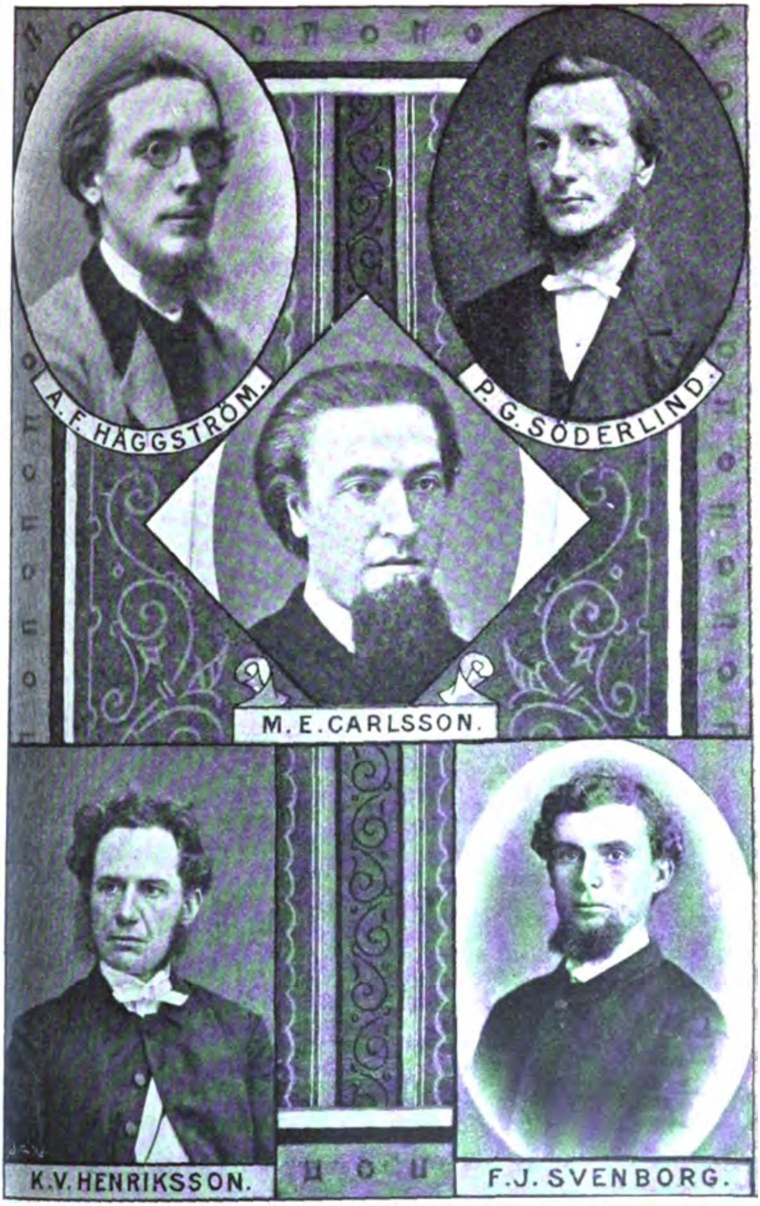

Digitized by Google

nande af vigten att ega ett rent hjerta bragte J. till ett allvarligt ransakande af den heliga skrift. Efter två års förlopp kom han till visshet om denna läras sanning, och han beslöt då att efterlefva densamma.

På våren 1869 förenade han sig med metodistförsamlingen i Stockholm, och snart erfor han att Gud kallat honom att förkunna evangelium. I december samma år begaf han sig, som vi hafva sett, till Gefle och arbetade der, utan att dock röna någon större framgång. Imellertid kom genom denna verksamhet en metodistförening till stånd. Vid mötet på sommaren 1872 blef J. sänd till Eskilstuna, men hans ankomst till denna plats fördröjdes på grund af sjukdom tills på hösten. I Eskilstuna hade verksamheten icke fortgått längre än sedan våren samma år, och der fans vid mötet i juni månad endast 23 medlemmar, deraf 22 på prof. Påföljande år hade medlemsantalet uppgått till 102, och år 1874 till 168, allt profmedlemmar inräknade. År 1875, då J. afflyttade till Karlskrona, hade det lyckats församlingen i Eskilstuna att få uppfördt ett vackert kapell, som värderades till 30,000 kronor, men hvarå likväl fans en skuld af 18,683 kr. 56 öre.

Från Karlskrona flyttade Johanson efter konferensen år 1877 till Norrköping, och äfven här fick han gripa sig an med kyrkobyggnadsarbete. Detta hans arbete kan — säger en af församlingens medlemmar, som fins kvar sedan den tiden — icke nog värderas. Då han kom till församlingen (konf. hölls i juni) var denna från och med den 1 derpå följande oktober husvill. Utan lokal kunde man ej reda sig, och hvad var då att göra? Kassan var tom och medlemmarne i staden och på omkringliggande landsbygd voro ej flere än 185. J. vågade likväl framkasta den djerfva tanken att köpa en tomt och bebygga densamma. Detta beslöts, en tomt inköptes för 12,000 kronor och insamling af medel började. Kristi himmelsfärdsdagen år 1878 lades af pastor Witting grundstenen till den nya kyrkan, och arbetet med byggnaden fortgick sedan under predikantens ledning, så att huset den 13 oktober samma år kunde högtidligen invigas. Invigningsakten utfördes af pastor Larsson, som dervid biträddes af J. och K. H.

Digitized by Google

Elmström. Att kyrkan kunde blifva en verklighet var ett under, då man besinnar att dess uppförande skedde under en den största ekonomiska kris som i mannaminne förekommit i Norrköping. Men så fans det ock vid konferensårets slut en skuld af icke mindre än 24,000 kronor å det till 35,000 kronor värderade huset.

Vid konferensen 1880 flyttade J. till Stockholm. Der fans då endast en metodistförsamling, men två predikoplatser i sjelfva hufvudstaden och flere på omkringliggande landsbygd. Församlingens pastor hade likväl mycken hjelp i arbetet, dels af den presiderande äldste och dels af predikantskolans lärare och elevpersonal samt bokaffärens föreståndare.

Efter två år flyttade J. till Kalmar och år 1885 till Oskarshamn. Från sistnämda plats blef han år 1887 sänd till Halmstad och Warberg, 1889 till Kristinehamn, 1891 till Lindesberg och 1894 till Korsnäs, der han ännu verkar.

I Stockholm fans ända till år 1881 endast en metodistförsamling. Men verksamhet började redan tidigt utöfvas på flere ställen å derför förhyrda lokaler. Hufvudplatsen var söder, och S:t Paulsförsamlingen är, om man så vill, modren till de öfrige församlingar som nu finnas i hufvudstaden; men från söder utbredde sig missionen till så väl staden som Norrmalm. Åren 1870 och 71 var en sal förhyrd i n:r 12 Bryggaregatan, men den befans vara mycket olämplig och blef derför snart öfvergifven. I protokollet för 1871 års predikantmöte finnes antecknadt att »broder Th. Larsson afgaf en muntlig berättelse om sin verksamhet i norra delen af Stockholm, visande att Gud varit med dem äfven der, ehuru lokalen var olämplig». Vi återkomma längre fram till redogörelse för arbetet i Stockholm, och vilja nu blott meddela något om den nämde brodren.

Theodor Larsson var född den 22 januari 1843. Han var till börden skåning, men kom redan i sina tidiga år upp till hufvudstaden. Blef i tidiga ungdomen omvänd till Gud och förenade sig med metodistkyrkan år 1868. Han var god sångare, och det sätt, på hvilket han först började arbeta inom metodistkyrkan

Digitized by Google

var, att han tjenstgjorde som sånglärare vid S:t Paulsförsamlingen. Efter någon tid blef han ock lokalpredikant. År 1871 blef han anstäld som respredikant, 1875 ordinerad till diakon och 1877 till äldste. Förutom i Stockholm har han verkat i Waldemarsvik, Gefle, Lund, Strömstad, Karlshamn och Slite samt vardt vid konferensen 1882 utnämd till vårdhafvande predikant i Östergarn och Kräklingbo. Hans helsa var imellertid då så försvagad, att. han der icke ens kunde hålla en predikan, utan nödgades snart intaga sängen.

Under den derpå följande tiden, hvilken var för honom ganska pröfvosam, ådagalade han en orubblig förtröstan till sin älskade Frälsare, och man hörde honom aldrig klaga öfver de svåra pröfningarne och det långa lidandet. Öfverlemnande sig och de sina i Herrens hand, afvaktade han den stund, då han skulle få göra uppbrott till den saliga verld, der Gud skall kröna de sina med en evig härlighet. Hans förlossningstimme slog den 6 november 1882.

Larsson var nitisk och oförtruten i sitt arbete, och Gud krönte också detta med framgång. Detta var isynnerhet händelsen i Waldemarsvik och Karlshamn. På sistnämde plats uppbygdes under den tid han betjenade församligen ett för ändamålet lämpligt och snyggt kapell, hvarom vidare framdeles.

Digitized by Google

SJUNDE KAPITLET.

Åren 1871 och 72. — Verksamheten i Warberg, Wermland, Halsberg, Eskilstuna, Malmköping, Motala, Karlshamn, Kristianopel, Nybro, på Gotland. — C. G. Rydberg. — Mörkö. — 1871 och 72 års predikantmöten.

Under åren 1871 och 72 gick verksamheten fortfarande framåt och antalet medlemmar ökades ständigt. Missionärföreningens fjerde årsmöte hölls i juli månad förstnämda år i Kalmar. Predikanternas antal var nu 23 och medlemssiffran uppgick till 2,495. Värdet af de kyrkobyggnader som uppförts belöpte sig till 21,800 riksdaler. Året derpå, vid midsommar, då mötet hölls i Göteborg, hade ytterligare 618 medlemmar tillkommit och predikanterna voro 38 till antalet. Församlingar hade bildats i Warberg, ännu en i Wermland, i Halsberg, i Eskilstuna, Malmköping, Motala, Karlshamn, Kristianopel, Nybro och Buttle, hvarförutom verksamhet upptagits på Mörkö.

Om verksamheten i Warberg hafva vi redan nämt något. Egentligen började intresset för metodismen framträda i den angränsande Hunnestads socken. Såsom vi hafva sett blef J. Nilson ditsänd år 1871, och det bemötande han rönte var icke det bästa. Han förbjöds af kyrkorådet att predika, och då han ej hörsammade detta förbud, blef han dömd till böter, hvilka han till följd af sin oförmåga att kunna betala nödgades aftjena med

Digitized by Google

fängelse vid vatten och bröd. Verksamheten vann likväl icke någon framgång der under Nilsons öfverinseende. Då Wallenius ditkom förändrades ställningen något till det bättre. Under de två åren af hans verksamhet ökades den lilla hopen af 9 personer så, att den vid hans afflyttning bestod af 45, eller med andra ord hade femdubblats. Samtidigt uppfördes i Hunnestads socken ett kapell, hvilket söndagen den 13 oktober 1872 högtidligen invigdes. Man gladdes öfver den vunna segren, och Herren bekände sig jemväl till arbetet med att kalla syndare till bättring. Äfven i staden beredde man sig för uppförandet af en kapellbyggnad, i det att en vacker hörntomt inköptes för ändamålet, hvilken tomt under Wallenii efterträdare J. Hellbergs verksamhet bebygdes med ett hus, som förutom predikolokal hade en mindre bostadslägenhet för predikanten. Warberg visade sig som ett mycket hårdt fält, och det betraktades derför som något alldeles utomordentligt, då Hellberg begärde att blifva ditsänd. Motståndet var stort, både från presternas och folkets sida. Gudstjensterna stördes flere gånger, och det var endast genom ytterlig försigtighet och Guds underbara ledning det lyckades H. att uträtta något. I en by cirka 2 ½ mil från staden gick arbetet derimot ganska bra. Snart utbröt der en god väckelse, och folkets begär efter att höra sanningens ord var så stort, att H. understundom måste predika två gånger om dagen. Men då dröjde det ej länge innan vederbörande presterskap utfärdade förbud mot verksamheten. Vid en rådplägning, som presten höll med sina församlingsbor, hade en af kyrkorådets medlemmar t. o. m. ifrågasatt om man icke borde stena metodisterna. Imellertid blef äfven här förbud för predikoverksamhet utfärdadt, dock utan att tillämpas.

Till följd af det myckna motståndet i Warberg och dess omnejd kom man att tänka på det lämpliga uti, att genom förenade ansträngningar från så mångas sida som möjligt söka få ett kapell uppfördt i sjelfva staden. Insamlingar gjordes derför i församlingarne öfverallt för ett minneskapell, och ett sådant blef ock senare uppfördt. Det invigdes den 7 nov. 1875. Efter H:s af-

Digitized by Google

flyttning verkade C. Carlsson i Warberg, och efter honom M. P. Lindqvist, N. P. Sandell, Rabe och F. W. Hahne. Vid konferensen 1887 lades Warberg till Halmstad, och kort derpå fattade man, i anledning af det omöjliga att der vinna någon framgång, beslut att sälja kapellet. Det lärer nu innehafvas af Frälsningsarmén, hvilken icke heller röner någon vidare framgång derstädes.

I Wermland utbredde sig metodismen, efter att, såsom vi sett, hafva begynt i Nysund, snart till flere der belägna jernbruk. Af dessa nämna vi här Ransäter och Degerfors. Redan år 1870 hade en handtverkare, vid namn A. Larsson, hvilken någon tid varit en pelare inom den krets af kristna i Nysunds socken, hvilka tillhörde Fosterlandsstiftelsen, efter att hafva hört något om och af metodismen, med hela sin själ slutit sig till densamma. Han hade många gamla trosfränder, hvilka nu med honom öfvergingo, och bland dem var en hans granne, hvilken genomgått pastor Ahlbergs kolportörskola i Småland. Båda dessa bröder blefvo af församlingen i Åtorp valde till lokalpredikanter och de verkade oförtrutet, i synnerhet vid Degerfors' bruk i Karlskoga socken, der de höllo enskilda möten, vid hvilka en stor rörelse förspordes bland folket. En af de största väckelser i vårt land säges hafva der utbrutit och fortsatt under flere år. Med åren 1871, 72 blef Degerfors den egentliga härden eller centralpunkten för metodismen i Wermland. Men motståndet från de luterska kristnas sida var ganska stort. Man såg i metodismen »den hvite djefvulen» och bemödade sig på alla sätt att hålla folket på afstånd från densamma. Em. Nilsson, hvilken efter Kjellstrand ditsändes för att verka som missionär, skrifver i Lilla Sändebudet för 1872: »Vid D(egerfors) är det välsignadt. De nyomvända själarne äro hjertligen glada och gå fram och vittna om Herren. Kolportörerna äro mycket verksamma derstädes, de stå efter barnens lif, men prisadt vare Herrens namn, en stor del har fått nåd att skilja det onda från det goda, det sura från det söta och behålla det som godt är. För en kort tid sedan var jag der, då vi hade klassmöte, vid hvilket voro omkring 20

Digitized by Google

à 30 personer tillstädes. En kolportör, känd af största delen, kom äfven in till oss. Herrens ande var nära, och många Guds barn jublade af fröjd; ingen kände någon fruktan för att kolportören var der. Turen kom, att han skulle uppstiga och aflägga vittnesbörd, och nu blef det helt annat än jag väntat. Ödmjuk som ett lam står mannen upp och tackar Gud af hjertat för att han nu trodde, hvad han i hela sitt lif icke tillförene trott, samt på de senare dagarne fått erfara hvad han icke förr vetat af, näml. egandet af Guds frid i själen och Andens vittnesbörd till ett bevis på barnaskapet och att man står i nåd hos Gud. 'Förr har jag trott', sade han, 'att det att känna synden var beviset på att man var ett Guds barn', men nu bekände han öppet att han drifvit falsk lära. Glädjetårar runno ned för Guds barns kinder, och lof och pris uppsändes till Gud för hans del. Han bad hjertligen om Guds barns förböner, att Gud skulle få behålla honom i sin nåd och sanning».

De första medlemmarne vid Degerfors intogos på prof den 6 febr. 1872. De voro sex till antalet och tillhöra utan undantag ännu metodistkyrkan. Två af dem äro predikanter, näml. Gustaf Lindström och P. A. Kropp.

Redan i april samma år började insamlingen af medel för uppförandet af ett kapell vid Degerfors. Så mäktigt var metodismens inflytande, att man öfverallt i verkstäderna och annorstädes samtalade derom. De flesta arbetare buro vanligen under arbetet en bibel i fickan, beredda att vid hvarje ledigt ögonblick studera densamma. Ofta höllos riktiga bönemöten på verkstäderna, och sjelfva valsverket tedde sig före arbetsskiftens början som ett tempel, då nämligen smederna der gemensamt läste, sjöngo och bådo. Genom deras verksamhet som sålunda blifvit förda till tron på Kristus som en lefvande frälsare spridde sig metodismen snart till Bofors, Björneborg, Hillringsberg och Svartå samt äfven till Kristinehamn. Om denna sistnämda plats skrifver Em. Nilsson år 1873: »Jag var der söndagen den 31 augusti och predikade på aftonen för en stor samling folk, hvarvid Herren var med oss i stor kraft. Jag insåg äfven nödvän-

Digitized by Google

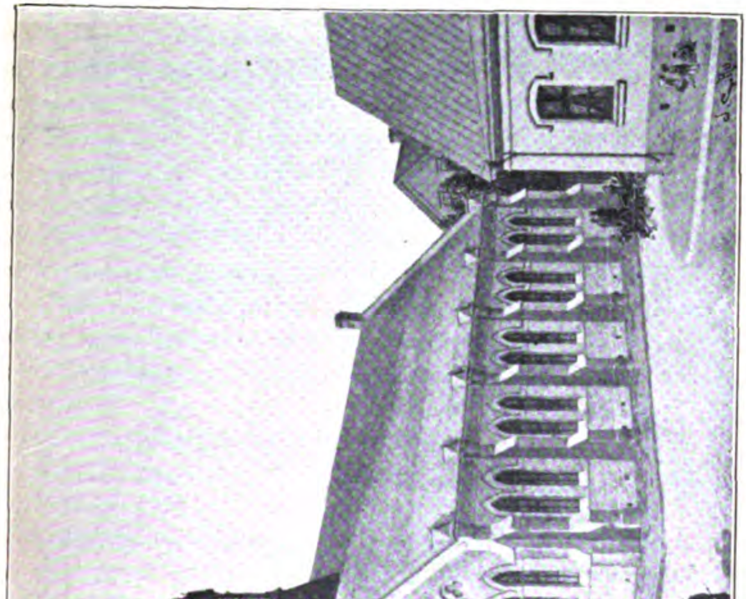

St. Matteuskyrkan i Gefle.

digheten af att skaffa oss en ordentlig lokal, så vida vi skola fortsätta att verka der; och då våra vänner på platsen äro allt för obemedlade att kunna hyra någon sal, anmodade jag broder Ö. i Nysund att räcka oss en hjelpsam hand, hvilket han också lofvade att göra. Då jag snart erhöll bref från vännerna i Kristinehamn, att der fans ett hus till salu, reste jag i sällskap med br. Ö. dit och uppgjorde köp deraf för 1,300 riksdaler, så att nu äro vi i besittning af såväl sal för predikningarne som boningsrum för predikanten, ty huset innehåller två våningar».

I Ransäter verkade F. U. Liljegren, hvars namn vi förut nämt i förbindelse med Filipstad. Han tyckes hafva varit banbrytaren äfven här, och Gud välsignade hans verksamhet, så att han vid mötet 1872 kunde berätta att 25 personer blifvit vunna för Herren och ingått i föreningen.

Verksamheten i Wermland gick under de första åren framåt med stora steg, och ännu i dag har metodistkyrkan der ett godt och tacksamt fält. Egarne till de bruk, vid hvilka många af metodisterna äro anstälda, ha vetat att uppskatta metodismens inflytande och derför gjort utomordentligt mycket för att bispringa sina arbetare i deras bemödanden att uppföra kapell eller bönehus. F. n. finnas icke mindre än 15 sådana hus i denna provins, nämligen: i Filipstad, Slädbråten, Kristinehamn, Björneborg, Nysund, Karlstad, Fågelvik, Seffle, Hillringsberg, Åtorp, Svartå, Bofors, Munkfors, Grums och Nor.

I det nära Örebro belägna Halsberg hade genom N. J. Nilssons och hans medarbetares verksamhet ganska snart en blomstrande församling uppstått. F. O. B. Wallin ditsändes som predikant, och vid mötet 1871 kunde han redan rapportera 94 medlemmar, hvilket antal påföljande år ökades med 6. Ett kapell, värderadt till 5,000 rdr, uppfördes i Ålsta by och invigdes högtidligen den 23 mars 1872. Vid invigningstillfället voro metodister från icke mindre än 11 föreningar tillstädes. Folket var mycket och glädjen stor.

Wallin verkade i Halsberg till mötet år 1872, då J. Nilson ditsändes. Jämte honom arbetade den nu mera i Amerika sta-

Digitized by Google

tionerade K. H. Elmström någon tid derstädes, och år 1874 blef P. A. Juhlin ditsänd. Arbetet har sedan dess fortgått under flere nitiske och framgångsfulle predikanters ledning, och Halsbergs församling är ännu i dag lifskraftig och frisk. Den räknade, tillsammans med Lerbäcks förening, vid konferensen förlidet år 242 medlemmar, inberäknadt dem som voro på prof.

Eskilstuna är en bland Sveriges mera bemärkta församlingar. Verksamheten begynte der år 1871. S. Hansson, som då var predikant i Arboga, besökte Eskilstuna stad regelbundet en gång i månaden och predikade der frälsningens evangelium. Äfven här gjorde sig åtskilligt motstånd gällande, och ofta voro åhörarne, hvilka till stor del utgjordes af smeder, rätt våldsamma och ostyriga. En gång lärer det ha gått så långt, att man kastade en vild katt rätt i ansigtet på predikanten. Man tillstälde möten för att bekämpa den villfarande predikanten och hans lära, men H. egde förmåga att begagna sig af hvarje liten omständighet som talade till hans fördel och afväpnade snart sina motståndare. Så gick Guds sak framåt, och vid mötet 1872 blef C. J. Johansson ditsänd. Något mer än en månad före hans ditkomst underhölls verksamheten af en ung man, vid namn Carl Pettersson, hvilken senare någon tid arbetade i Småland. Äfven mot P. var fiendskapen mycket stor, och vid ett tillfälle rusade en mängd arbetare in i predikolokalen, tog bibeln från predikanten och tillstälde sådant oväsen, att mötet måste afbrytas och upplösas.

Efter att hafva predikat der omkring två månader bildade Johansson en församling af 22 personer. Under de närmast följande månaderna lades icke så få till hopen, men framgången vardt störst med början af påföljande året. Redan under vaknatten till årets första dag gaf Gud åt sitt folk en särskild välsignelse; från den stunden kom en väckelse till stånd, och i februari månad ingingo 27 samt under mars 28 på prof.

Så fortgick rörelsen med oförminskad fart, och vid mötet 1874 räknade församlingen 137 medlemmar i full förening och på prof. Den förhyrda salen befans för liten, och snart inköptes

Digitized by Google

en välbelägen tomt, på hvilken den 9 juli 1874 grundstenen lades till ett kapell, som den 20 december s. å. invigdes. Vid invigningen tjenstgjorde pastorerna Witting och Larsson samt församlingens vårdhafvande predikant C. J. Johansson. Kapellet var vid tillfället uppfyldt af åhörare ur alla samhällsklasser som funnos i staden, och stunden framkallade ett mycket godt intryck. På eftermiddagen predikade pastor Larsson, och påföljande juldag hölls en nattvardsgång, i hvilken 112 personer deltogo.

Efter Johanssons afflyttning i maj 1875 hafva tid efter annan verkat i Eskilstuna: J. Kihlström, F. U. Liljegren, J. Roth, C. Ljunggren, A. J. Gustafsson, G. Wagnsson, L. Pettersson och C. Wallenius, och f. n. är pastor Roth der stationerad för andra gången.

Till Malmköping och dess omnejd kom metodismen hufvudsakligast genom en ditflyttad adlig familj, hvars medlemmar hade nog mod och kraft att bryta med de gängse fördomarne mot den nya rörelsen. Vid mötet 1872 funnos der 10 medlemmar. C. A. Stenholm ditsändes då, men fick ej stanna der ens ett år, utan blef ganska snart förflyttad till Göteborg. Efter honom verkade J. Hellberg med någon framgång. Åtskilliga predikanter hafva sedan haft vården af denna verksamhet, men någon större omfattning lyckades den aldrig ernå. Dock blef äfven der ett kapell uppfördt, och verksamheten pågår ännu, fast ingen predikant tillhörande årskonferensen är der stationerad, utan den egentliga församlingsvården och öfverinseendet utöfvas af predikanten i Eskilstuna.

Huru verksamheten kom till stånd i Motala är oss icke så noga bekant, men år 1872 på sommaren blef predikant ditsänd. Af Lilla Sändebudet erfara vi, att den första kvartalkonferensen på detta missionsfält hölls först den 21 april 1874. Predikant på platsen var då C. Englund, och han hade anländt dit den 3 maj året förut, då han fann 9 medlemmar i full förening och 4 på prof. På sommaren 1874 funnos der 59 medlemmar samt 4 söndagsskolor, med 231 barn. Att äfven här Jerusalem bygdes

Digitized by Google

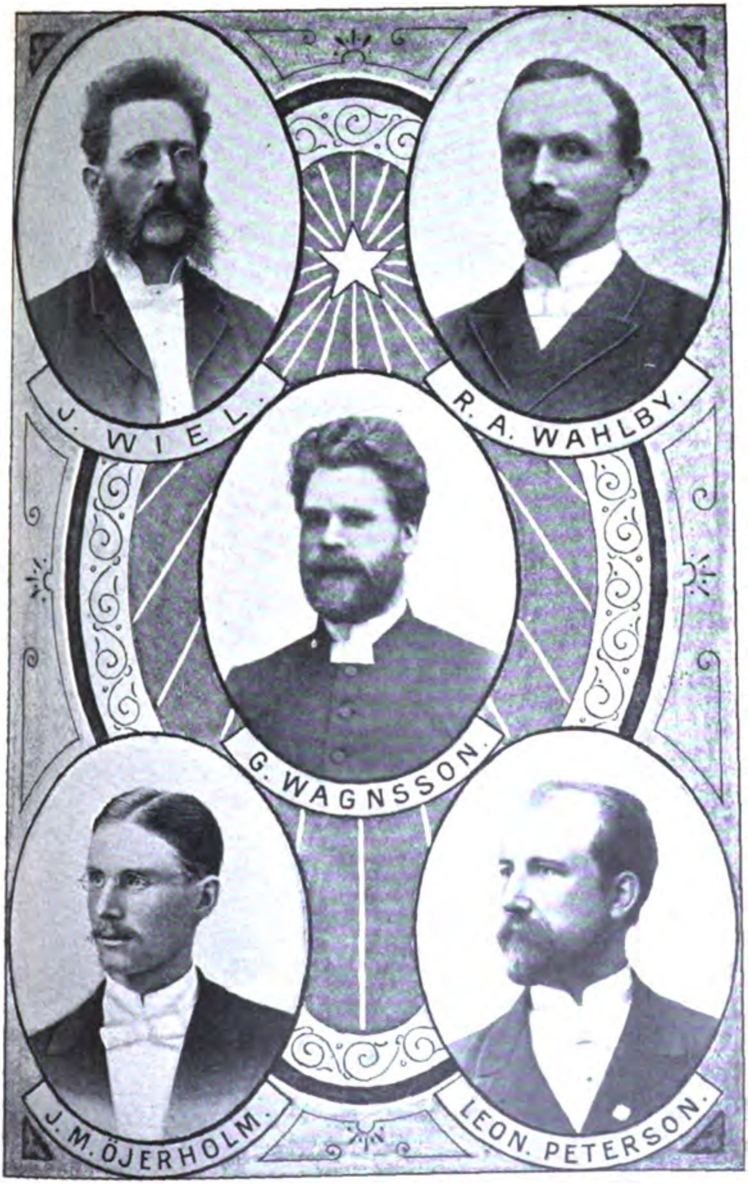

Digitized by Google

i stormig tid synes deraf, att Englund den 30 juni 1874 nödgades betala 75 rdr böter för öfverträdandet af ett kyrkorådets förbud för honom att predika. Men äfven fast han hotades med att ånyo få böta, fortfor E. att predika Kristi evangelium. Hans arbete lyckades ock så till vida, att vid hans afflyttning år 1875 var sammanlagda medlemsantalet 83. Det året efterträddes han af August Wallén, hvilken till en början arbetade troget och framgångsfullt, men efter någon tid gjorde sig skyldig till handlingar som föranledde hans uteslutning år 1877. Han var då stationerad i Lidköping och var följaktligen i Motala endast ett år. Under detta år blef ett kapell uppfördt, hvilket dock blef sorgligt i åminnelse, enär församlingen för dess uppförande åsamkades en skuld så stor, att den slutligen föranledde att egendomen måste afstås till fordringsegarne. Huset har likväl sedan återförvärfvats och så restaurerats, att det nu är ganska prydligt. Imellertid verkade detta förhållande derhän, att framgången för en tid betydligt hämmades. Förutom de redan nämda hafva I. G. Finerus, C. Hultgren, R. Cederberg, N. Lindström, K. Lundgren. N. Sandell, J. P. Larsson, C. Englund (för andra gången) och nu senast R. A. Wahlby der arbetat som predikanter och församlingsföreståndare.

I Karlshamn begynte verksamheten år 1871, då ett par metodister ditflyttade från Karlskrona. Platsen erhöll någon gång besök af J. Kihlström, som då var stationerad i grannstaden. Vid början af år 1872 erhöll superintendenten upprepade gånger anhållan att en predikant måtte ditsändas. L. G. Berglund var utsedd att upptaga arbetet der, men blef af en eller annan orsak förhindrad, och i april månad erhöll förf. till detta arbete superintendentens uppmaning att begifva sig dit för att verka till syndares omvändelse. Kallelsen hörsammades, och i början af maj anlände jag dit, i sällskap med br. Kihlström. K. stannade endast ett par dagar, hvarpå han återvände till sitt egentliga arbetsfält. Stämningen bland allmänheten i Karlshamn var mycket emot metodismen, hvilken af somlige förvexlades med mormonismen. Stadens då varande kyrkoherde, som tillika var kon-

Digitized by Google

traktsprost, bad den nykomne predikanten begifva sig bort med allraförsta. Han berömde sig af att vara personlig vän till d:r G. Scott, men dennes metodism var, enl. hans förmenande, af ett väsentligen olika slag; den var engelsk, och den som nu kom var amerikansk. Det började arta sig till besannandet af den fruktan, som uttalades af en broder i Karlskrona före vår afresa till Karlshamn, näml. att predikanten skulle få återvända med fångskjuts. Imellertid stannade det vid blotta hotet och kyrkoherdens bestämda vägran att kyrkoskrifva den som kommit till samhället i en så oloflig afsigt.

En mindre sal förhyrdes och verksamheten påbörjades med hopp och förtröstan till Gud. Och denna förhoppning kom icke på skam. Flere föllo till, och en större lokal behöfde anskaffas. Efter någon tid kunde en förening på ett tjugotal medlemmar bildas, och strax derpå blef det genom Guds synnerliga ledning möjligt att inköpa ett hus för gudstjensterna. Ett sådant stod nämligen och väntade på köpare. Det egdes af den bekante »svenske trubaduren», Oskar Ahnfelt, och i dess öfra våning fans en sal, hvilken under flere år användts till predikolokal, men nu var stängd, sedan missionsföreningen låtit uppföra ett större och bättre bönehus.

Icke utan svårighet från egarens sida lyckades det, till följd af den persons frisinthet, hvilken såsom kommissionär hade med försäljningen att skaffa, att för ett måttligt pris erhålla denna fastighet. En för saken intresserad person i Karlskrona skänkte något pengar för ändamålet och lånade på några månader resten. Dessutom vidtogos ansträngningar för att insamla så mycket som möjligt för ändamålet.

Det inköpta huset användes under flere år som gudstjenstlokal, men blef senare försåldt. I dess ställe uppfördes, på en för ändamålet förvärfvad tomt, ett kapell, som kallas »Tabernaklet.»

Den första i Karlshamn stationerade predikanten efterträddes i augusti månad 1874 af C. Wallenius. Medlemsantalet var då 44, men ökades på ett år till 66. År 1877 afflyttade Wallenius

Digitized by Google

och fick till efterträdare J. Pedersen. Senare hafva följande der verkat, näml.: Th. Larsson, C. Englund, P. Adelholm, J. Roth, Jos. Magnusson och A. F. Liljenberg, och nu senast är K. M. Lindh der anstäld.

Kristianopel är en köping, inom socknen med samma namn, i Blekinge. Hit kom metodismen från Karlskrona. En ung man från Stockholm, vid namn C. J. F. Pettersson, anstäldes der, men efter någon tid fick han kyrkorådsförbud mot att vidare uppträda med predikan. Men med detta förbud lyckades man icke förkväfva rörelsen. Den förutnämde brodern skrifver i L. S. som följer:

»Br. K(ihlström) från K—a har varit här regelmässigt hvarannan söndag och predikat, sedan jag blef af kyrkorådet den 21 april förbjuden. Vi hafva alltså predikan här hvarje söndag, hvaröfver våra vänner äro särdeles glada. Förut predikades här endast hvarannan söndag, emedan jag måste besöka B. — Men äfven vår dyre br. K. blef af samma värda kyrkoråd förbjuden. Söndagen den 12 maj kom en viss person, sänd af vår själasörjare, in i vår lilla bönesal, stötte br. K. vid sidan, under det han som ifrigast varnade folket för den tillkommande vreden och uppmanade dem att omvända sig till Gud. Br. K. bad om anstånd tills predikan var slut, men det beviljades ej, utan papperet lades fram för talaren på bordet. Detta väckte en sådan gråt hos folket, att jag tror det knapt något öga var torrt; de blefvo nämligen innerligen bedröfvade deröfver, att deras själasörjare och kyrkoråd voro så illasinnade mot dem som tala Guds ord. Efter predikans slut uppläste br. K. protokollsutdraget och tillkännagaf att han ej ämnade foga sig efter kyrkorådets beslut.

Annandag pingst hade vi på aftonen kärleksmåltid. Vi voro omkring 60 personer. Gud välsignade oss så, att våra vänner yttrade, att de aldrig tillförene erfarit en sådan glädje. — Med vår söndagsskola har Herren gjort stor nåd. Flere af barnen ha blifvit omvända till Gud och prisa honom för hans nåd. Hos flera verkar han kraftigt, och vi tro att de snart komma till sam-

Digitized by Google

Metodistkapellet i Motala.

Digitized by Google

ma lyckliga tillstånd. Herren har gjort stora ting med oss, derför äro vi glade.»

Föreningen i Kristianopel skall hafva bildats år 1871, och den 4 maj 1873 invigdes der ett kapell, som blifvit uppfördt genom en grosshandlares i Karlskrona försorg. Denne handlande gjorde icke långt derefter konkurs, och då kapellet ansågs vara hans tillhörighet, blef det för konkursmassans räkning försåldt. För de icke obetydliga bidrag som lemnats af församlingen och andra för saken intresserade personer fingo dessa alldeles ingen ersättning. Församlingen stod nu på bar backe, som det heter, och detta tillika med andra tillstötande omständigheter vållade ett mycket stort afbräck i rörelsen, hvilken dittills varit ganska lofvande. De få metodister som funnos höllo imellertid tillsammans och visade sig mycket tillgifna saken samt mottogo tacksamt och med glädje det förkunnade ordet. Som predikant var der först anstäld en broder C. J. F. Pettersson från Stockholm, men sedan han den 18 nov. aflidit, blef den förut i sammanhang med Eskilstuna omnämde Carl Pettersson ditsänd.

Samtidigt med C. Petterssons stationerande i Kristianopel förenades med denna församling en Kalmar dittills tillhörande predikoplats: Lovers, eller som den först kallades, Bjursnäs. Till denna plats kom metodismen genom en herr Jönsson, som under Sörlins vistande i Kalmar blifvit omvänd till Gud och nu ditflyttat. En ung man, vid namn F. G. Holmgren, om hvilken vi framdeles få anledning att säga något mera, var i tjenst hos nämde hr Jönsson, och som han egde begåfning som talare samt redan någon tid, under sitt vistande i Upland, varit i beröring med metodismen, började han här utföra en predikoverksamhet, som blef till stor välsignelse. Dessutom besöktes platsen imellanåt af pastor Carlson från Kalmar samt af Witting m. fl. Också här mötte man motstånd, ehuru kanske mera maskeradt, men verksamheten gick dock framåt.

Icke långt från Lovers ligger Ryssby. Der hade, under den tid pastor Carlson betjenade församlingen i Kalmar, en verksamhet upptagits, som till en början syntes rätt lofvande och t. o. m.

Digitized by Google

utvecklade sig derhän, att ett kapell uppfördes och den 22 febr. 1874 invigdes. Invigningen förrättades af pastor J. P. Larsson, och med honom deltogo i ledningen af gudstjensterna den på platsen stationerade predikanten A. F. Wåhlstrand, J. Roth från Mönsterås, lokalpredikanten A. Sandell, hvilken sommaren förut flyttat från Ryssby till Blekinge, och J. Th. Jacobsson från Kalmar.

Under årens lopp har verksamheten på dessa platser tyvärr icke utvecklats i önskvärd riktning, men funnos blott lämpliga män att ditsända och framför allt erforderliga medel för deras underhåll, skulle utan tvifvel ännu en gång arbetet kunna upptagas. F. n. äro dessa platser förenade med Kalmar och Karlskrona.

I Nybro köping, belägen inom Madesjö socken, icke fullt 3 mil från Kalmar, fans vid mötet 1873 summa 17 medlemmar, deraf 15 på prof. Den förut nämde Carl Pettersson hade då verkat der mer än ett år. I sin berättelse till 1871 års möte, säger han, att han först begynt i det närbelägna Emmaboda, men intet kunnat der uträtta. Då han ville predika för folket blef han blott misshandlad. Han var der föremål för mycken förföljelse, och så brutal var den behandling han rönte, att man väl må förvånas öfver att sådant kunde förekomma i vårt land. Så lärer man en gång gjort försök att begrafva honom lefvande; vid ett annat tillfälle hade några fridstörare infunnit sig vid mötet, anförde af en man som var klädd i en tjurhud, med djurets hufvud och horn fastsittande, hvarförutom han jemväl var försedd med horn på sina knän. En gång hade tre eller fyra inkommit och framträdt till talaren, der de föllo på knä och under hädiska utrop tömde hvar sitt glas bränvin. Sådant kunde likväl icke hindra predikanten, ty han var oförskräckt och i besittning af fysisk kraft, och derjemte kände han sig viss om att gå Herrens ärenden och kunna räkna på hans hjelp och beskydd; men någon egentlig framgång rönte han likväl icke der. I Nybro blefvo deremot några själar frälsta.

Vid mötet 1873 blef C. R. Hartwig ditsänd, men han stan-

Digitized by Google

nade der endast en kort tid. Påföljande år lades platsen till Kalmar, och på allra senaste tiden hafva de metodistkyrkans medlemmar, som äro bosatte på denna krets, inregistrerats i den sedan några år bildade församlingen i Ljuder, hvarifrån ock Emmaboda erhåller predikobesök.

På Gotland utbredde sig metodismen under denna tid såsom aldrig hvarken förr eller senare. Wisby var centralpunkten, men predikanter voro stationerade äfven på Östergarn och i Buttle eller Sjonhem. Predikanten i Wisby gjorde vidsträckta predikoresor, och öfverallt blefvo syndare omvända och nya föreningar bildade. Äfven de andra predikanterna, J. P. Danielsson och C. G. Rydberg, verkade med mycken framgång. Dessutom deltogo flere lokalpredikanter, bland hvilka må nämnas A. J. Gustafsson, i arbetet. Så stort var intresset och så mäktig Herrens kraft att väcka och frälsa syndare, att nästan vid hvarje möte någon frukt förspordes. Ordet anammades villigt, och man gaf sig ej tid att kritisera predikantens person eller framställningssätt, blott det var tydligt att han predikade »full, fri och närvarande frälsning.» Både omkring Wisby och så väl i söder som norr och öster höjdes det macedoniska ropet. En lokalpredikant, hvilken under vintern 1872 oupphörligt reste omkring, utsträckte sin verksamhet äfven till Fårö, der ock några vunnos för Herren. En annan lokalpredikant arbetade vid Slite och i det närbelägna Boge. Så besöktes Kappelshamn och andra angränsande platser. I Lummelunda, Follingbo, Träkumla, Sjonhem och Buttle underhölls regelbunden verksamhet, och äfven till det icke långt från Wisby belägna Stenkumla — dit ingen lekman förut dristat begifva sig för att förkunna frälsningens budskap — blef ett fält öppnadt. Imellanåt besöktes jemväl det sydligt belägna Wamlingbo. Allestädes verkade Herrens ande med det förkunnade ordet, och sanningen slog rotfäste i hundratals hjertan.

Vi nämde namnet C. G. Rydberg, och vi böra i detta sammanhang säga något om denne Herrrens tjenare. Han fick icke länge deltaga i arbetet på Gotland, ty han kom till ön först efter årsmötet 1871, och redan den 11 maj året derpå kallades han

Digitized by Google

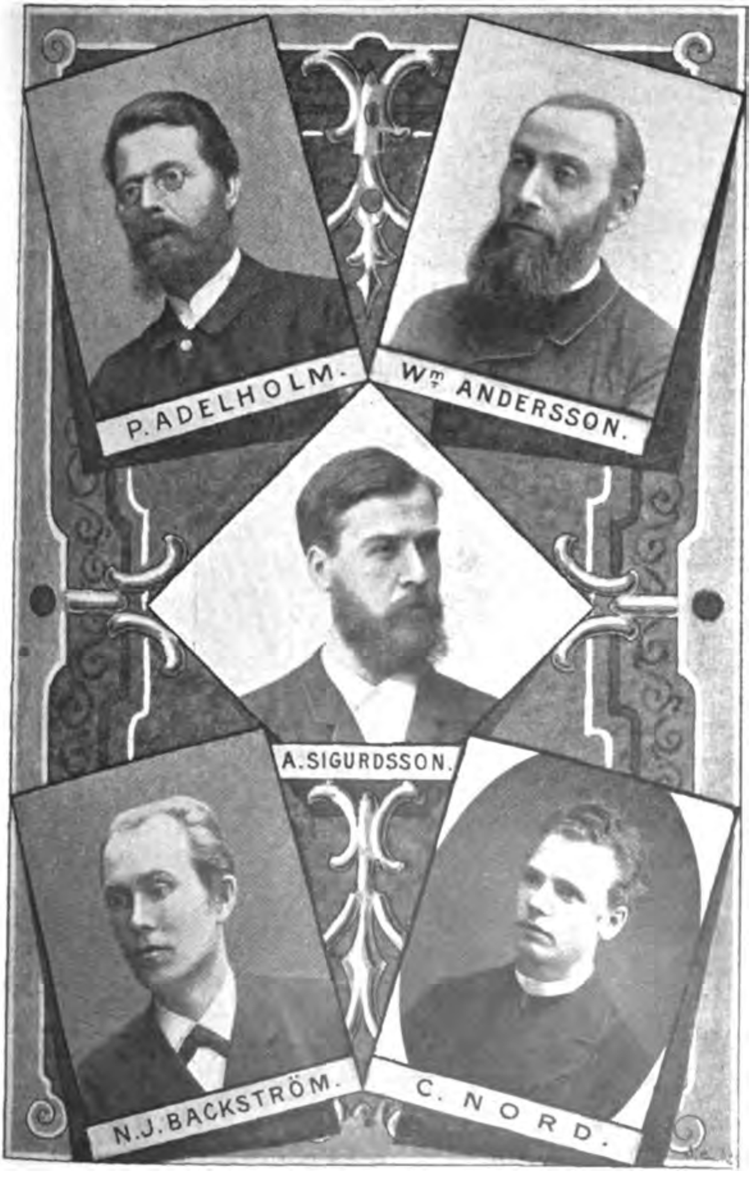

Digitized by Google

att ingå i sin Herres glädje. Under 15 år hade han predikat Kristi evangelium, men af denna tid endast omkring ett år som metodist. Förut hade han tillhört baptistsamfundet, men då han under ett par års tid varit i umgänge med metodisterna i Örebro, Halsberg och på några andra ställen, hade han funnit att hans rätta plats var bland dem, hvadan han beslöt sig för att öfvergå. Han var en mild och älsklig broder, och hans älsklingsämne var den helighet som bibeln lärer. Hans mångåriga erfarenhet i Herrens tjenst gjorde, att han var en synnerligt lämplig rådgifvare för de många nyomvända, med hvilka han under sin korta verksamhet på Gotland kom i beröring. Med en redan brutten helsa inträdde han i sin nya verkningskrets. Han stationerades sommaren 1871 i Buttle och Sjonhem, men afled, som sagdt, redan våren derpå. Fyra predikanter buro hans stoft till Sjonhems kyrkogård, der det hvilar till uppståndelsens morgon.

På Mörkön, utanför Södertelje, hade en i Stockholm genom metodismens verksamhet omvänd ung studerande, vid namn K. H. Lindskog, börjat predika. Mycket folk kom tillsammans, och det dröjde ej länge innan 75 personer der ingingo på prof. Äfven en söndagsskola bildades, liksom ock en syförening. Visserligen blef, till följd af motstånd och i öfrigt sig yppande svårigheter, antalet medlemmar senare något förminskadt, ty såsom alltid vid väckelser af större omfattning, hade åtskilliga kommit med som voro af det slaget, hvarom vår Frälsare säger, att »de hafva ingen rot i sig sjelfva, utan stå till en tid», men icke desto mindre var ett godt verk påbegynt.

* * *

Mötet i Kalmar 1871 var besökt af 23 predikanter, af hvilka likväl en, C. G. Rydberg, icke vardt intagen i missionärföreningen. Det öppnades den 13 juli kl. 9 f. m. med predikan af superintendenten öfver 1 Kor. 15: 58: »Mina käre bröder, varen

Digitized by Google

faste, oviklige och rike uti Herrens verk alltid; emedan I veten att edert är icke fåfängt i Herren.» Afhandlingar öfver vissa ämnen upplästes, och intressanta diskussioner höllos öfver dessa ämnen. Af de afgifna berättelserna om verksamheten framgick, att äfven det då gångna arbetsåret varit välsignadt af Herren med framgång på de allra flesta platser.

Det penningebelopp, hvarmed missionsdirektionen i New York understödde verksamheten var rätt betydligt, men från så många håll begärde man att missionsverksamhet skulle öppnas och predikanter erhållas, att det icke var möjligt så fördela anslaget, att det kunde räcka till för allt. Att låta många goda tillfällen till verksamhet gå sig ur händerna var imellertid icke heller tillrådligt, hvadan superintendenten hemstälde om icke något från de nybildade församlingarnes sida kunde göras för att tillgodose det förefintliga behofvet. En komité af 8 bröder blef för ändamålet tillsatt, och innan mötet åtskildes hade denna komité inkommit med förslag till resolutioner af följande lydelse:

1. Att till predikanternas aflöning ordentliga kvartalsafgifter upptagas i alla föreningarne.

2. Att dessa medel uppbäras kvartalsvis genom skaffarne och vid kvartalkonferensen öfverlemnas åt superintendenten, mot hans egenhändiga kvitto.

3. Vid fjerde kvartalkonferensen hvarje år bestämmes huru stort belopp hvarje förening kan lemna.

4. För medlens rätta användande redovisar superintendenten genom predikanternas kvitton vid årliga predikantmötet.

Detta förslag blef efter omröstning antaget af mötet, och den sålunda beslutade planen följdes till alla sina detaljer tills början af år 1875, då den anordning vidtogs, att församlingarne sjelfve fingo erlägga en del af aflöningarne, hvar och en till sin predikant personligen. Det var kanske nödvändigt i sakens då varande skick, att hafva en gemensam aflöningskassa, men på senare tid, sedan församlingarne blifvit något mera försigkomna och dessutom anslaget från Amerika förhållandevis minskats, har »sjelfunderhålls-principen» visat sig bättre motsvara behofvet.

Digitized by Google

När en predikant mottager sitt underhåll direkte från den församling han betjenar, blir utan tvifvel förhållandet mellan honom och församlingen mera tillfredsställande, än om han är alldeles oberoende af denna församling.

Men frånsedt den inverkan »sjelfunderhålls-principen» har på förhållandet mellan församlingen och dess predikant, är denna princip att rekommendera äfven ur rent ekonomisk synpunkt. Då 1871 års system tillämpades visade det sig, att man på den vägen icke var i stånd att samla mycket för ändamålet. År 1872 uppgick beloppet till 1,100 kronor, och år 1875 hade man icke hunnit längre än till 1,253 kr. Offervilligheten hos folket var likväl icke ringa, ty summan af samlade medel uppgick sistnämda år till 59,018 kr. 77 öre. Visserligen voro utgifterna för lokalhyror o. s. v. högst betydliga, och för tomtinköp och kapellbyggnader åtgick ej mindre än 25,864 kronor. Men betraktar man proportionen mellan hvad som insamlades för predikant-aflöningskassan och det belopp som samtidigt inflöt för hvad man benämner den yttre missionen, synes det tydligt, att ofvan nämda system var misslyckadt. Samma år (1875) insamlades nämligen i missionskollekter icke mindre än 5,368 kronor, eller nära 4 ½ gånger så mycket som till predikantaflöningar. Redan året efter införandet af den sakernas ordning som ännu följes, eller vid konferensen 1876, uppgick församlingarnes bidrag för predikantaflöningar till 4,105 kr. 85 öre, och det har sedan dess stigit så betydligt, att det för närvarande utgör omkring 70,000 kronor.

Från Göteborg hade till mötet inkommit en begäran om vidtagande af åtgärder för bildande af en fond, från hvilken enkor efter aflidne bröder inom församlingarne kunde erhålla något understöd. Metodisterna hade icke att räkna på så synnerligen stort deltagande från utomstående, och som de fleste voro fattiga och familjerna i många fall uteslutande hänvisade till familjfaderns arbetsförtjenst för erhållande af det nödvändiga underhållet i lekamlig måtto, befunno de sig vid hans frånfälle i en svår ställning. En sjelfhjelpsförening ansågs derför af behofvet påkallad,

Digitized by Google

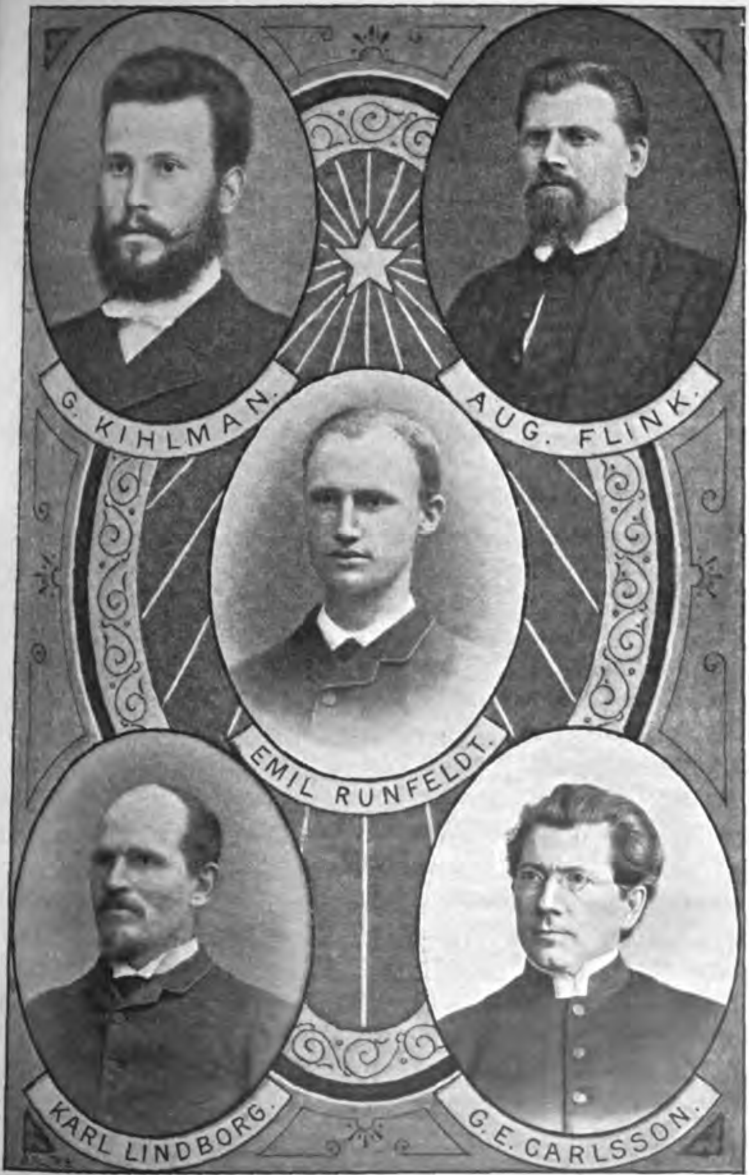

Digitized by Google

och göteborgarne hade tänkt sig, att en sådan förening skulle kunna bildas, i hvilken hvarje medlem erlade en inträdesafgift af 5 rdr och sedan vid inom föreningen inträffande dödsfall betalte sin andel till så stort belopp, beroende på medlemsantalet, att en summa af 1,000 rdr kunde öfverlemnas till den aflidnes efterlefvande. För att öfverväga denna sak och till mötet inkomma med yttrande och eventuellt stadgeförslag tillsattes nu en komité af 7 bröder, af hvilka 3 icke voro predikanter, och denna komité framlade ett förslag, hvilket vardt slutligen antaget och hvarigenom organiserades »Svenska Metodistbrödernas Assuransförening.» Enligt de sålunda antagna stadgarne skulle föreningen träda i verksamhet så snart 250 personer antecknat sig som medlemmar. Berättigad till medlemskap var hvarje man som tillhörde metodistkyrkan i Sverige och icke fyllt 55 år; inträdesafgiften bestämdes till 6 rdr; beloppet som vid hvarje dödsfall skulle uttaxeras på medlemmarne, för att till den aflidnes efterlemnade utbetalas, skulle utgöra 1,000 rdr; en direktion af 5 personer samt 2 revisorer, med 2 suppleanter, skulle årligen väljas af predikantmötet, och de vårdhafvande predikanterna skulle utgöra föreningens ombud inom de olika församlingarne.

Denna assuransförening existerar ännu, men stadgarne hafva under årens lopp undergått åtskilliga förändringar. Så äro såväl inträdesafgiften som det belopp, hvilket vid dödsfall utbetalas, nedsatta till ungefär hälften, och föreningens angelägenheter ordnas nu mera alldeles oberoende af predikanternas möte eller årskonferensen, fast det årliga föreningsmötet hålles å samma tid och plats som konferensen är samlad. Assuransföreningen har imellertid uträttat mycket godt, och om de många önskemål beträffande en reorganisation, som på senare tid framträdt, blifva tillgodosedda på ett sätt som fortfarande tryggar föreningens bestånd, torde den äfven för framtiden blifva till stort gagn.

En annan organisation, som vid 1871 års predikantmöte beslöts, kom deremot icke längre än på papperet. Planen härför var också alltför djerf, och mötets åtgärder för denna sak påminna något om Davids försök att använda Sauls rustning. Vi

Digitized by Google

syfta härvid på det af derför tillsatta komiterade utarbetade och af mötet antagna förslaget till bildande af ett elementarläroverk för metodisternas barn. Nog skulle det i flere afseenden varit lämpligt och godt, om ett sådant läroverk kunnat upprättas; men säkerligen skulle derigenom icke så stora fördelar ha tillskyndats samfundet, som man då var böjd att antaga.

Som det imellertid icke tillkommer oss att närmare uttala oss om idén, utan endast att berätta, inskränka vi oss till att omnämna de grunder, på hvilka man tänkte sig att detta företag skulle grundas. Dessa voro:

1. Omkring 80,000 rdr skulle anskaffas på så sätt, att en person öfversändes till Amerika för att i dervarande metodistförsamlingar upptaga kollekter för ändamålet, och till bestridande af kostnaderna för hans öfverresa skulle kollekter upptagas här hemma.

2. För de insamlade medlen skulle inköpas en passande landtegendom med inventarier, äfvensom derför skulle anskaffas nödig skolmateriel.

3. Det som, förutom hvad landtegendomen kunde afkasta, komme att erfordras för underhåll af tre lärare och bestridande af öfrige med företaget förbundne omkostnader, skulle anskaffas genom årsafgifter från skolans elever.

4. Elever skulle intagas efter fylda 11 år, och borde dessa vid intagningen kunna läsa och skrifva samt äfven ega någon kunskap i räkning och känna de allmänna dragen af fäderneslandets historia.

5. Skolan skulle vara fördelad på 3 klasser, med två afdelningar i hvarje klass. Kursen skulle omfatta: kristendom, historia, geografi, modersmålet, naturkunnighet, aritmetik, matematik och lefvande språk.

Tanken på inrättandet af ett sådant läroverk sysselsatte länge metodisterna på den tiden. Ofta förekom uti de allmänna läroverken, så väl som i folkskolorna sådant som erinrade dem om att de voro »främmande trosbekännare.» Deras barn utsattes understundom både för lärares och kamraters ovilja och förakt, och

Digitized by Google

man frågade sig, helt naturligt, hvad som kunde och borde göras för att få det bättre ställdt med afseende på undervisningen. Det var detta behof och hoppet att kunna realisera tanken på ett eget läroverk som, då den ursprungliga planen att från landet på andra sidan Atlanten erhålla härför erforderliga medel måste öfvergifvas, kom några vänner i Göteborg att stifta den s. k. »Gerda-fonden», så benämd till minne af den unga flicka, som vid firandet af sin födelsedag lemnade första bidraget till densamma. För denna fond och dess förvaltning blefvo vid bildandet, sommaren 1874, särskilda stadgar upprättade och af kvartalkonferensen i Göteborg godkända.

Afsigten var att fonden skulle af så många som möjligt å födelsedagar och vid andra märkliga tillfällen ihågkommas med någon donation, stor eller liten. De insamlade medlen skulle insättas i sparbank och först efter 25 års förlopp uttagas, och förmodade man att de då skulle hafva uppgått till ett belopp, stort nog att dermed påbörja upprättandet af en, om ock anspråkslös skola. Imellertid har sedan dess offervilligheten tagits så i anspråk för andra närmare liggande ändamål, att tanken på upprättande af en så beskaffad läroanstalt, som den då ifrågasatta, af de flesta öfvergifvits. De för ändamålet insamlade medel hafva ock, genom i vederbörlig ordning fattadt beslut, öfverlemnats till predikantskolefonden, om hvilken vi framdeles få anledning att tala.

Vid mötet förekom jemväl förslag om insamling af medel för uppbyggandet af kyrkor i Stockholm och Göteborg, hvilken insamling skulle ske i samband med den för det ofvan omtalade läroverket.

För att bättre kunna tillgodose behofvet af en metodistisk literatur beslöts att anbefalla åt den tillsatta bokkomitén att göra hvad som var möjligt för anskaffande af ett eget boktryckeri, äfvensom verka för utgifvandet af en söndagsskoltidning samt för samlande af subskribenter å en svensk öfversättning af dr A. Clarkes kommentar öfver Nya testamentet.

Digitized by Google

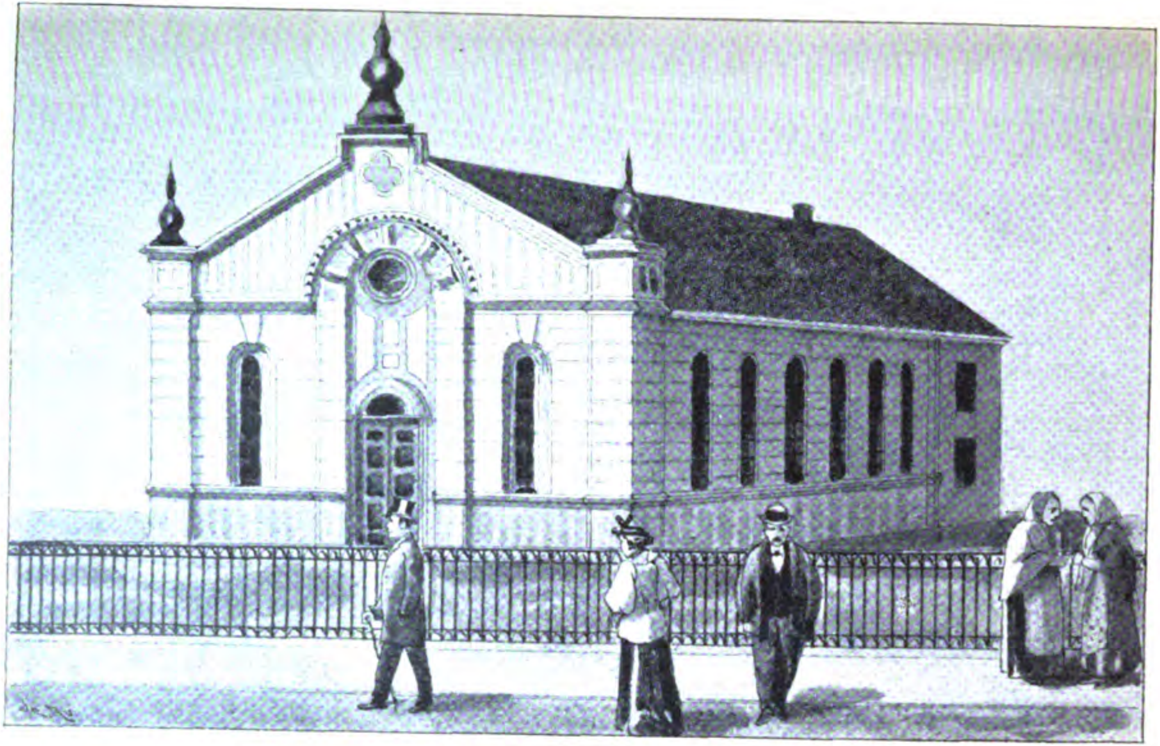

Metodistkyrkan i Eskilstuna.

Digitized by Google

Förutom dessa frågor af mera ekonomisk natur behandlades andra, såsom om beredande af större frihet inom landet i religiöst afseende. Med afseende på denna sak tillsattes en komité att utarbeta förslag till en underdånig petition. Detta föranleddes väl till väsentlig grad af det förhållandet, att ännu vid detta möte kunde en predikant berätta om huru han blifvit dömd till böter för att han predikat evangelium och en annan att han af en lutersk prest blifvit ohöfligt bemött. Det beslöts ock att för den händelse någon af underrätt blefve dömd till böter för sin verksamhet, han borde fullfölja målet upp till högsta instansen, för att få saken fullt utagerad och på det utrönas måtte huru vida gällande lag verkligen borde så tolkas, att den lade hinder i vägen för en verksamhet som blott åsyftade att främja det goda.

Ehuru intet derom förekommer i mötets protokoll, skall likväl, enligt ett af sekreteraren i tidn. Lilla Sändebudet infördt referat, vid mötet hafva beslutats att till generalkonferensen 1872 ingå med begäran om att missionen måtte blifva organiserad till årskonferens. För dem af våra läsare som ej ega närmare kännedom om metodismen tillåta vi oss förklara hvad med ett sådant beslut åsyftades.

De konferenser eller rådplägningsmöten af olika slag, som förekomma inom detta samfund, äro af stor betydelse för detsamma, hvilket tydligt framgår, då man besinnar, att metodismen är och vill vara en organisation, inom hvilken de olika församlingarne äro på samma gång sjelfständiga och beroende eller afhängige den ena af den andra och att dessa församlingar betjenas af predikanter, som visserligen väljas af dem sjelfve, men endast så till vida, att en församling får bestämma huruvida en person bör blifva predikant eller icke, men sedan alls icke gör anspråk på någon rätt att säga: den eller den predikanten skall betjena den eller den församlingen, utan lemnar sådant åt de för ändamålet utsedde styresmännen.

Konferenserna inom metodist-episkopalkyrkan äro främst generalkonferensen, som nu mera består af så väl lekmanna- som predikantombud. Generalkonferensen sammanträder hvart fjerde år och

Digitized by Google

är samfundets högsta myndighet; den stiftar lagar och tillsätter biskopar samt ämbetsmän för förvaltningen af gemensamma angelägenheter, såsom mission, undervisning, literär verksamhet, kyrkobyggnad m. m. Dernäst komma de, uteslutande af predikanter bestående årskonferenserna, och vidare distrikt- och kvartalkonferenser. Årskonferensen är ingen delegerad församling; den är blott en predikanternas sammankomst och tillkom på det sätt, att Wesley, anseende att han skulle blifva bättre i stånd att leda den rörelse, som han och hans broder genom Guds nåd framkallat, om han beträffande densamma rådgjorde med de af honom anstälde predikanter, kallade dessa tillsamman en gång om året för rådplägning. Under tiden har denna anordning så utvecklats, att med årskonferens nu icke blott förstås de årliga predikantsammankomsterna, utan att med detta namn äfven betecknas en förening af predikanter inom ett visst område. Årskonferensernas antal är f. n. 115, deraf 1 i Sverige, och i det öfriga Europa 5. Hvarje predikant som anställes af en biskop måste tillhöra en årskonferens. Men årskonferenser kunna ej organiseras med mindre generalkonferensen derom förordnat, och det var först år 1876 missionen i Sverige blef af denna kyrkans myndighet tillerkänd rätt att organisera sig till årskonferens. Predikanterna fingo derför på superintendentens rekommendation upptagas på prof inom konferens i Amerika, och efter utstånden proftid blefvo de intagne i full gemenskap med denna konferens samt ordinerade till diakoner och senare till äldste. Metodist-episkopalkyrkan har nämligen — i likhet med Englands kyrka — tvänne presterliga grader: »diakoner» och »äldste», och hon anser sig härför ega stöd i nya testamentet, som talar om diakoner (1 Tim. 3: 8—10, jemf. med Apg. 6: 1 f.) och äldste (1 Petr. 5: 1—4). Af Apg. 6: 5, 10; 8: 5, 12, 13, 37 framgår, att diakonerna både predikade och döpte, men ingenstädes berättas det att de utdelade Herrens nattvard. Detta senare så väl som den egentliga församlingsvården synes hafva tillkommit de äldste. (1 Petr. 5: 2.)

Vid årskonferensen föres ordet i regeln af en biskop, hvilken vid konferensens slut anvisar åt hvarje konferensmedlem hans verk-

Digitized by Google

samhetskrets för det påföljande arbetsåret. Till ledning för sitt omdöme härvidlag har han att mottaga råd och anvisningar af sitt »kabinett», hvilket utgöres af de s. k. presiderande äldste eller föreståndarne för de distrikt, på hvilka konferensområdet af biskopen blifvit fördeladt.

Huruvida Kalmarmötets begäran insändes till generalkonferensen hafva vi oss ej bekant, men hvad som är visst, det är att konferensen i Sverige blef organiserad först till följd af beslutet utaf den generalkonferens som hölls år 1876.

Bland vid mötet afgifna berättelser förekommer uppgiften derom, att Kjellstrand under en kort tid predikat vid Grebbestads fiskläge i Bohuslän och att Kihlström under sin vistelse i Göteborg en gång företagit en resa till Strömstad, hvarunder han blef i tillfälle att predika, äfvensom att en J. F. Jansson någon tid verkat i Nora stad och der bildat en förening af 25 medlemmar, hvilka så väl hyrt för verksamheten erforderlig lokal som ock underhållit Jansson personligen, utan någon hjelp från annat håll.

En uppmuntrande händelse var ock, att stadsfiskalen i Kalmar lät hos mötet göra förfrågan, huruvida ett rykte om att en af mötesdeltagarne blifvit af några utaf stadens befolkning okvädad, talade sanning. Mötet var nog lyckligt att kunna förklara det ryktet saknade all grund, och man beslöt att betyga stadsfiskalen sin tacksamhet för den ynnestfulla uppmärksamheten.

Predikantmötet 1872 hölls i Göteborg den 18—25 juli. Det började med tal af superintendenten, hvarpå Herrens nattvard firades tillsammans med medlemmar af Göteborgs församling.

Sju predikanter, som sedan sista årsmötet blifvit anstälde, intogos derpå i missionsföreningen, hvadan denna sålunda räknade 29 medlemmar.

Sedan åtskilliga utskott eller komitéer blifvit tillsatte och mötet beslutat inbjuda så väl tillstädesvarande lokalpredikanter att deltaga i förhandlingarne såsom rådgifvande medlemmar som ock alla medlemmar af metodistförsamlingar, som sådant önskade, att öfvervara sammanträdena, vidtog uppläsandet af afhandlingar öfver förut bestämda ämnen, hvilka hvar och en föranledde någon

Digitized by Google

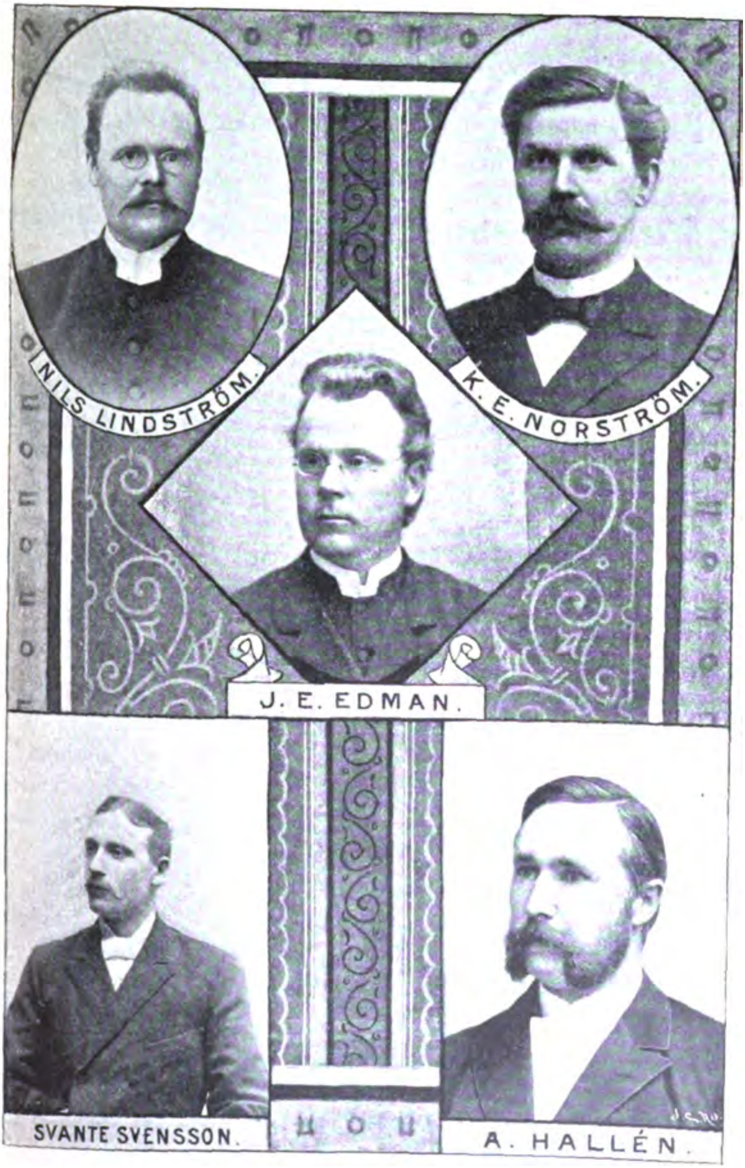

Digitized by Google

stunds diskussion. Särskildt liflig blef denna om en afhandling, hvilken skrifvits af N. J. Nilsson öfver frågan: »Hvarför är jag icke luteran eller baptist, utan metodist?» Afhandlingen ansågs nämligen af många ådagalägga ett partisinne, som icke gjorde de nämda samfunden rättvisa, utan i synnerhet hvad åtskilliga uttryck beträffade, var öfverdrifven. Imellertid blef det beslutadt, att författaren skulle ega rätt att låta trycka sitt opus i eget namn, om han så önskade.

Såsom besökande deltogo i mötet superintendenterna för missionerna i Norge och Danmark, M. Hansen och C. Willerup, hvilka berättade om tillståndet på deras arbetsfält och uttryckte sin glädje öfver den utveckling verksamheten erhållit i Sverige. Det blef beslutadt att sända ombud till predikantmötena i de nämda brödralanden och utsågos härtill: J. P. Larsson för Norge och N. M. Liljegren för Danmark.

För att kunna åt sådana predikanter, som på sin ålderdom till följd af bräcklighet ej längre voro i stånd att utföra vanlig predikoverksamhet, lemna någon hjelp, och för att i någon mån betrygga aflidne predikanters efterlemnade enkor och barn, beslöts bildandet af en predikanternas pensions-, enke- och pupillkassa. Enligt de vid mötet antagna stadgar för denna kassa skulle hvarje predikant, som var anstäld i missionens tjenst, årligen af sin lön bidraga med 2 proc., hvarförutom kollekter för ändamålet skulle i församlingarne upptagas. Hvarje öfverårig eller utarbetad predikant finge årligen utbekomma ett visst belopp, och likaså enka efter afliden predikant samt dennes efterlemnade barn tills dessa fyllt 18 år.

Denna kassa har allt sedan dess egt bestånd, men stadgarne hafva undergått åtskillig omarbetning, enär det visat sig att de ursprungligen bestämda beloppen varit för högt tilltagna. F. n. föreligger förslag till en genomgripande förändring i bestämmelserna, hvilket kommer att pröfvas af den i höst sammanträdande årskonferensen. Imellertid har af denna kassa hittills utbetalts afsevärda belopp, och hon har visat sig vara till stor välsignelse och nytta.

Digitized by Google

Frågan om upprättande af ett boktryckeri stod fortfarande på dagordningen, men härför erforderliga medel saknades. Superintendenten tillkännagaf, att han hoppades under en tillämnad resa i Amerika kunna göra något för saken, och härvid lät mötet för tillfället bero.

Som de flesta af våra läsare torde veta, var metodismen ansedd för att i synnerhet med afseende på läran om helgelsen vara mycket villfarande. Häftiga dispyter härom förekommo snart sagt öfverallt mellan metodisterna och andra kristna samfunds bekännare. Då predikanterna ofta i sina predikningar betonade de många uppmaningar som gifvas i Guds ord, att »taga det före som till fullkomlighet drager» och att låta Guds nåd genomtränga hela människans varelse, till frälsning från all synd, blefvo de ofta beskylda för att drifva en gerningslära, hvilken förmenades leda till en fariseisk fullkomlighet, som uteslöt behofvet af ett lif i gemenskap med Jesus såsom syndares frälsare, enär den som blifvit fullkomligt ren och helig, såsom befriad från all synd, icke vidare skulle behöfva hvarken bedja eller vaka. De flesta kristna hyllade den satsen, att en verklig sjelfkännedom skulle leda till upptäckandet af allt flere brister och ofullkomligheter, och att det derför var tillrådligt att städse betrakta sig som en förtappad syndare. Man gick i det afseendet så långt, att man påstod, att ju mera syndig man var i sig sjelf, desto mera helig och förträfflig var man i Kristus, att Gud ej betraktade den troende sådan som denne verkligen var, utan att han såg honom i sin son. Detta åskådningssätt fick sitt uttryck så väl i predikningar som i de uppbyggelseskrifter, hvilka utgåfvos samt i de sånger som med förkärlek sjöngos vid andaktsstunderna.

Mot ett sådant betraktelsesätt vände sig metodisterna och framhöllo ur den heliga skrift sådana ställen som uppfordrade till helighet, och detta med den påföljd vi ofvan nämt. Detta förhållande gjorde att metodistpredikanterna vid sina möten ofta sysselsatte sig med frågan om helgelsen. Så var ock fallet vid detta möte, och en liflig diskussion förekom om detta ämne, un-

Digitized by Google

der hvilken anfördes och framdrogs allt hvad man ansåg kunde med saken ega samband. Och man enades om att instämma i den förklaring, hvarmed B. A. Carlson afslutade diskussionen, »att helighet består i egandet af det sinne som var i Kristus Jesus.»

Vid mötets afslutande anvisade superintendenten åt hvarje predikant hans arbetsfält, och voro utnämningarne det året som följer:

Göteborg, A. Palm och E. Stenholm.
Wallda, D. S. Sörlin.
Warberg, C. Wallenius.
Nysund, Emanuel Nilsson.
Filipstad, Aug. Wallén.
Ransäter, F. U. Liljegren.
Nora, J. Th. Kjellstrand.
Arboga, G. Fredengren.
Örebro, A. H. Berg och K. H. Elmström.
Halsberg, Joh. Nilson.
Stockholm, B. A. Carlson, J. Hellberg och H. Lindskog.
Sigtuna, J. P. Danielsson.
Upsala, N. P. Sandell.
Gefle, Johannes Roth.
Orsa, C. F. Gustafsson.
Eskilstuna, C. J. Johansson.
Malmköping, C. A. Stenholm.
Norrköping, S. Hansson.
Waldemarsvik, Theodor Larsson.
Karlskrona, J. P. Larsson och N. M. Liljegren.
Karlskrona omkrets, C. Rabe.
Karlshamn, J. M. Erikson.
Kristianopel, C. J. F. Pettersson.
Kalmar och Ryssby, J. Kihlström.
Mönsterås, F. O. B. Wallin.

Digitized by Google

Nybro, C. P. Pettersson.
Wisby, N. J. Nilsson och A. J. Gustafsson.
Östergarn och Buttle, J. F. Jansson och C. A. Hagman.
Malmö, J. Pedersen.

Digitized by Google

ÅTTONDE KAPITLET.

Biografier: *E. Nilson, J. Pedersen, J. Roth, J. M. Erikson, Fr. Åhgren. F. U. Liljegren, A. J. Gustafson, K. H. Elmström, K. H. Lindskog, A. Wallén, C. F. Granér, C. Rabe, C. J. F. Pettersson, C. P. Pettersson, J. F. Jansson, G. A. Hagman, Felix Holmgren, C. Englund, I. G. Finerus, C. R. Hartwig, A. F. Wåhlstrand, Carl Carlsson, P. A. Juhlin, A. F. Häggström, Rich. Cederberg, C. S. Hedström, P. G. Bergdahl, K. W. Henrikson, C. J. Johansson junior, K. O. Ljungdahl, P. G. Söderlind, F. W. Hahne, Anders Andersson, M. J. Elander, Carl Ljunggren, A. Jonsson, F. J. Svenborg, K. A. Jansson, A. P. Wigren, K. Lundgren, C. P. Carlsson, M. P. Lindqvist, C. A. Lundqvist, J. A. Palmer, L. A. Nygren, Carl Hultgren, G. Lindström, J. Th. Jacobsson, J. Samuelsson, C. A. Andersson, C. J. Wahlberg.*

Emanuel Nilsson föddes i Wallda socken, Halland, den 10 maj 1840. På denna trakt verkade — såsom vi hafva sett — Aug. Olsson från Skårby under ett par års tid, eller åren 1866, 67, och en omfattande väckelse var följden af hans trägna arbete. Bland dem som fördes till sanningens kunskap och omvändelse till Gud var äfven N., hvilken enligt eget vittnesbörd kom till visshet om sina synders förlåtelse i augusti månad 1866. Då S. Hansson på hösten 1867 bildade församling, var N. en af dem som förenade sig med metodistkyrkan. »Jag skall» — sä-

Digitized by Google

ger han — »i tid och evighet tacka Gud för att han sände metodismen till vårt land.» Han blef strax förmanare och snart derpå lokalpredikant. Som sådan verkade han en tid i sin födelsesocken och omnejd, och under sista året af Hanssons och det första af Joh:s Nilssons dervaro var han anstäld som biträde åt vårdhafvande predikanten.

År 1870 erhöll han superintendentens förordnande att besöka Warberg en gång i månaden. År 1871 på våren hyrde han der en sal och ditflyttade. Han stannade der likväl endast till 1 oktober samma år, då han fick till efterträdare Joh:s Nilsson.

Emanuel Nilsson flyttade nu till Wermland, hvarest han i tre års tid verkade i Åtorp och bildade församlingar i Degerfors, Karlskoga och Hillringsberg samt begynte predika vid Björneborg i Kristinehamn och i Edsvalla. Under denna tid blefvo hundratals människor omvända till tro på Kristus.

På sommaren 1874 blef N. sänd till Östergarn på Gotland, men stannade der endast tre veckor; ty då D. Sörlin vid den tiden afreste till Amerika, förordnades N. att i hans ställe vårda församlingen i Wisby. Under det verksamhetsåret fullbordades byggandet af den nya kyrkan i Wisby, hvilken vid derpå följande predikantmöte invigdes. N. blef nu ordinerad till diakon och sänd till Mönsterås, der han verkade i två års tid. Sedan har han varit stationerad i Karlskoga 3 år, i Halsberg 3, i Lerbäck 2, i Ransäter och Munkfors 3 och i Åmål likaledes 3 år. F. n. är han åter i Karlskoga och Bofors, der hans verksamhet äfven denna gång krönes med framgång. Till äldste ordinerades N. år 1877.

*

Jens Pedersen föddes i Eskildstrup på Falster den 11 juni 1839, men kom redan år 1860, innan han fyllt 21 år, till Sverige som fotograf. Under fyra års tid arbetade han på fastlandet, hvarefter han år 1864 bosatte sig i Wisby, der han utöfvade en

Digitized by Google

omfattande verksamhet såsom porträtt- och landskapsfotograf. Hans storartade samling af fotografier öfver Gotlands ruiner har erhållit stor spridning, synnerligast i utlandet, hvarifrån många turister af dessa bilder lockats att besöka vårt land.

När P. efter ett sexårigt äktenskap blef enkling, greps han af djup sorg, ensam som han såg sig i främmande land. Denna sorg uppväckte hos honom behofvet af gemenskap med Gud. Efter att i detta sitt tillstånd hafva af en medlem utaf baptistsamfundet blifvit undervisad om frälsningens väg, kom han till frid och började allvarligt ransaka Guds ord, i synnerhet Nya testamentet. Under denna läsning vardt han, utan att ega någon som helst kännedom om metodismen, öfvertygad om att bibeln lärde att kristlig fullkomlighet kan uppnås i detta lifvet. Han inledde nu en vidlyftig brefvexling med fadern till hans aflidna hustru, en rektor Berg i Fredriksborg, till hvilken han satte stor lit i fråga om andliga ting. B. förklarade likväl såsom hufvudsumman af sin uppfattning utaf denna fråga, att vi kunna »hige» efter fullkomlighet, och detta gifver oss tröst, men vi kunna icke blifva fullkomliga här på jorden. P., som funnit bibeln lära något helt annat, kom härigenom att vända sig från denna till moralfilosofiska skrifter. Härigenom drogs han likväl endast längre bort från sanningens väg, men en inträffad händelse öfvertygade honom om nödvändigheten att återgå till bibelns studium. För att, på begäran af någon sin slägting, kunna lemna uppgifter om beskaffenheten af de andliga rörelserna i Sverige besökte P. någon tid derefter metodistpredikanten i Wisby och erhöll af honom några skrifter, efter hvars genomläsande han kom underfund med att hans åsigter sammanföllo med metodisternas. Nu ingick han på prof och blef efter proftidens slut på våren 1872 intagen i full förening. Inom församlingen erhöll han snart flere uppdrag, såsom klassledare, söndagsskolföreståndare och slutligen lokalpredikant. Vid predikantmötet i Göteborg sistnämda år blef han af superintendenten uppmanad att ingå i missionens tjenst, hvartill han samtyckte och blef stationerad i Malmö. Påföljande år blef han sänd till Stockholm, såsom medhjelpare åt pastor B. A. Carl-

Digitized by Google

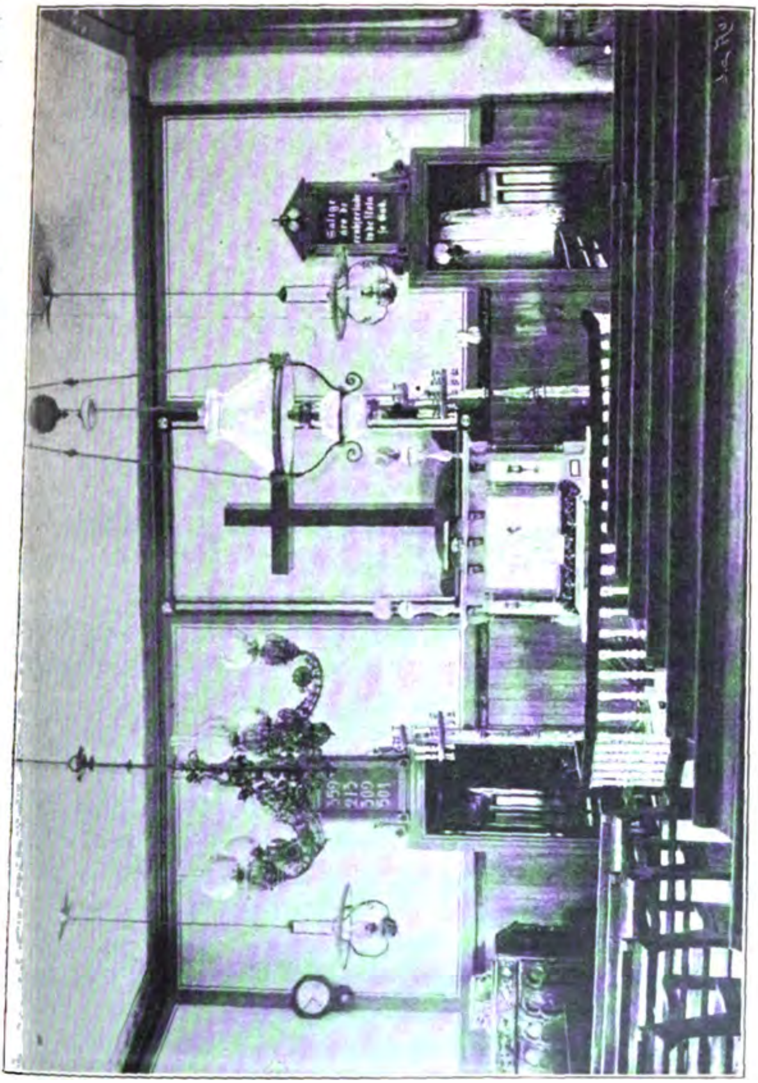

Det inre af tabernaklet i Karlshamn.

son, hvilken då innehade vården af Stockholms enda metodistförsamling och derjemte utöfvade inseende öfver åtskilliga församlingar, såsom biträde åt superintendenten. P:s trägna verksamhet här och särskildt hans pastoralbesök hos flere under en pågående koppepidemi insjuknade församlingsmedlemmar ådrog honom snart en allvarsam sjukdom. Tillfrisknad från denna, blef han på våren 1874 sänd till Linköping, hvarest han före oktober månad s. å. hade lyckats få till stånd en metodistförsamling, af hvilkens medlemmar flere lagligen utträdt ur statskyrkan. Efter att hafva verkat 3 år och 4 månader i Linköping — hvarunder han upptagit predikoplatser i Boxholm, Rystad och Ledberg m. fl, platser samt intagit 82 personer i kyrkan — flyttades han till Karlshamn. Med anledning af derstädes pågående lärostrider utgaf P. under sin vistelse i Karlshamn en bok med titeln: »Kristi gudom och försoningen.» Från Karlshamn blef han sänd till Lund, hvarest han predikat redan under sin vistelse i Malmö år 1873. I Lund stannade han två år, och upptog under tiden verksamhet jemväl i Landskrona samt vid Lomma, Hjerup, Eslöf och Löfvestad. Å den förstnämda platsen bildades församling, och i Löfvestad började byggandet af ett kapell, hvilket likväl senare öfvergått i privatpersons händer. Efter två års förlopp flyttade P. från Lund till Norrköping, der han arbetade i tre år. Sedan dess har han varit stationerad i Malmö, Kristinehamn, Seffle och Filipstad, och år 1890 utnämdes han till föreståndare för konferensens bokförlagsaffär, hvilken befattning han ännu innehar. Under tolf år bedref han jemte sin predikobefattning en ej obetydlig förläggareverksamhet, i det att han utgaf många värdefulla böcker och skrifter, utgörande dels öfversättningar af Wesleys och Watsons m. fl. engelska metodisters arbeten och dels bearbetningar af den bekante predikanten C. H. Spurgeons alster, bland hvilka må nämnas: »Fyratiotvå predikningar af J. Wesley», »Evangelii fulla välsignelse», »Lifvets stig», »Kristliga föredrag» af Punshon, »Pastorn hemma och i kyrkan», »Från Getsemane till Golgata» m. fl. Samtidigt med

Digitized by Google

hans anställning som föreståndare för konferensens bokförlag, blef hans eget betydliga boklager införlifvadt med detta.

Under de fem år P. varit anstäld vid bokförlagsaffären har denna icke erhållit något understöd från missionssällskapet, och det lilla belopp, som första året utgick såsom hjelp till redaktörens aflöning, blef 1891 indraget. Sedan dess ha både tidningarne och förlagsaffären, hvilkas ekonomi är gemensam och förvaltas af förlagsföreståndaren, sjelfve bestridt sina utgifter, det inköpta boklagret är betaldt, lagret är betydligt ökadt, och flere goda arbeten hafva utkommit.

Pedersen blef år 1875 ordinerad till diakon och år 1877 till äldste i kyrkan.

*

Johannes Roth är född i Algutstorps församling (2 mil öster om Alingsås) den 2 januari 1850. Redan vid 14 års ålder blef han genom sin gudfruktige faders förmaningar förd till tanke på nödvändigheten af sin själs frälsning. Till följd af ett bland de kristne der på orten förherskande åskådningssätt, att det skulle vara ett kriterium på en äkta kristendom, att man kände sig vara en förtappad syndare, hvilken ej eger frid i sig sjelf, utan har sin rättfärdighet i himmelen, kom Roth icke likväl till frid med Gud förr än han under sin vistelse i Wenersborg, som ung yrkesarbetare, fick åhöra G. Fredengrens predikningar. Genom dessa predikningar och de intryck han erhöll af desamma kom han till ett bättre förstånd om frälsningens väg, och under en bönestund tillsammans med en tysk broder erhöll han frid och förvissning om sina synders förlåtelse den 20 februari 1870 kl. $^1/_2$ 12 på natten. Så lyder hans egen berättelse.

Två dagar derefter ingick han på prof i metodistkyrkan, på nyåret 1871 fick han förmanarefullmakt och i oktober samma år blef han, som nu hade flyttat till Örebro, af kvartalkonferensen derstädes vald till lokalpredikant.

Digitized by Google

År 1872 den 3 januari blef han af superintendenten kallad att uteslutande verka som predikant, och kort derefter sändes han, som vi hafva sett, till Gefle, der han verkade tills på sommaren 1873. Under den tiden uppfördes der ett kapell. Nu flyttade R. till Mönsterås. Från mötet 1875 verkade han i Lovers och Kristianopel 2 år, i Westervik 1 år, i Loftahammar 1 år, i Eskilstuna och Malmköping 3 år, i Karlskrona 3 och i Karlshamn 2 år. Vid konferensen 1887 utnämdes han till presiderande äldste för Gotlands distrikt och vårdhafvande predikant i Slite. Bestridande presiderande äldstesbefattningen, hade han sedan jemte denna församlingsvård i Wisby och Follingbo (med assistent) tills han år 1881 förordnades att förestå Finlands distrikt och påföljande år — då detta distrikt organiserades till från Sverige skild mission — utnämdes till superintendent. År 1893 sändes han likväl åter till Sverige och har sedan dess vården af Eskilstuna församling, hvilken han sålunda nu för andra gången betjenar.

R. ordinerades år 1875 till diakon och 1877 till äldste. Han har under årens lopp varit ledamot och understundom ordförande i åtskilliga komiteer och styrelser inom konferensen samt förestod under en längre tid assuransföreningen. Under sin vistelse på Gotland och i Finland redigerade han de tidskrifter som der utgåfvos för konferensens räkning. Begåfvad med godt hufvud och skarp iakttagelseförmåga, har han ofta gjort betydelsefulla inlägg i de offentliga diskussionerna. Under sin första vistelse i Eskilstuna blef han för sitt intresse i allmänna värf så observerad att han föreslogs till riksdagsmannakandidat. Han är ännu i sina bästa år och torde, med Guds hjelp, länge kunna verka till fromma för Guds sak.

*

Jakob M. Erikson är född i Träkumla socken på Gotland den 16 maj 1848, af troende föräldrar. Efter någon förbere-

Digitized by Google

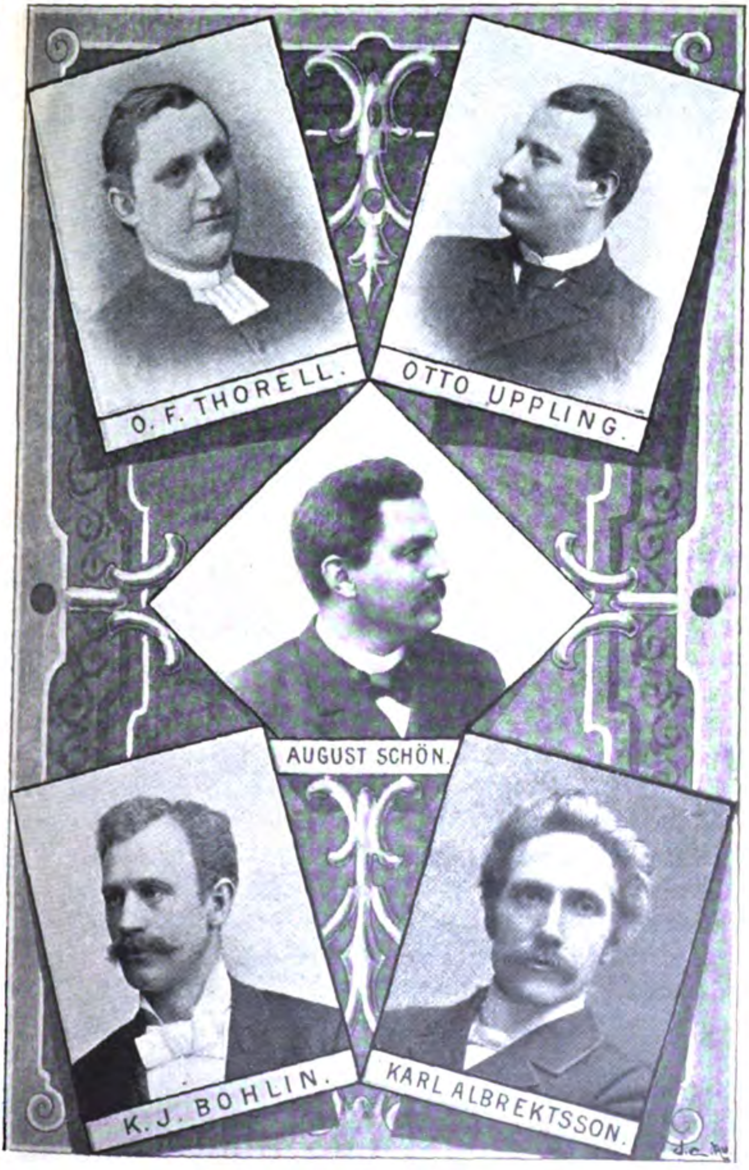

Digitized by Google

dande skolgång genomgick han åren 1863, 1864 Georgiiska handelsinstitutet i Stockholm och hade derefter någon tid anställning på kontor.

I barndomen kraftigt berörd af Guds ande och för en tid lycklig i tron på Frälsaren, drogs han likväl bort från detta tillstånd. Vid början af år 1871 blef han genom metodismens verksamhet öfverförd till ett tillstånd af förvissning om erhållen syndaförlåtelse och frid. Inträdde snart derefter på prof och blef samtidigt kallad till klassledare och söndagsskolföreståndare. Vid kvartalkonferens i Wisby den 10 november s. å. erhöll han af superintendenten fullmakt som lokalpredikant. Under påföljande vinter verkade han oafbrutet med predikande på olika platser å fäderneön, och i april månad 1872 mottog han superintendentens kallelse att uteslutande egna sig åt predikoverksamhet eller, som det då hette, blifva missionär.

Var stationerad i Karlshamn från våren 1872 till hösten 1874 och flyttade då till Waldemarsvik. Blef år 1875 ordinerad till diakon och år 1877 till äldste.

Vid konferensen 1876, den första i Sverige, valdes han till sekreterare och har sedan hvarje år dertill återvalts. Vid samma konferens utnämdes han till redaktör och blef samtidigt föreståndare för tryckeriet i Göteborg. Fr. o. m. påföljande vår var han derjemte till år 1889 föreståndare för konferensens bokförlag, hvilket år 1880 flyttades till Stockholm. Vid konferensen 1885 öfvertogs redaktörsbefattningen af d:r W:m Henschen, men då denne redan vid derpå följande konferens utnämdes jemväl till lärare i predikantskolan, uppdrogs redigeringsarbetet åter åt E. Dock lemnade H. väsentliga bidrag för tidningen.

År 1889 blef E. utnämd till presiderande äldste för Stockholms distrikt. Tillföljd af iråkad sjukdom blef han år 1892 befriad från tillsynen öfver den norra delen af det jemförelsevis stora distriktet, och år 1893 förflyttades han till Malmö distrikt.

Förutom åtskilliga andra uppdrag har han haft förtroendet att vara konferensens ombud vid Ev. alliansens verldskongress i Köpenhamn 1884, vid Norges konferens' sammanträde i Ber-

Digitized by Google

gen år 1891 och senast vid den rådplägning mellan delegerade från samtliga missioner i Europa, hvilka i år (1895) hållits i Berlin. Derjemte bör kanske omnämnas, att han sedan år 1884 varit af Stockholms stads röstberättigade vald till ledamot af Riksdagens andra kammare, hvilket mandat utgår med år 1896.

*

Magnus Fredrik Åhgren föddes den 19 oktober 1850 i Styrestads församling, Östergötland. Han blef omvänd till Gud under Stenholms verksamhet i Norrköping, der han då vistades. Efter någon tid reste han till Örebro och deltog i verksamheten som lokalpredikant. Sedan kom han till Göteborg som biträde vid förlags- och tidningsverksamheten. År 1872 anstäldes han som predikant i Majorna, der han genom sin synnerliga begåfning som talare lyckades vinna många åhörare och intaga icke så få i kyrkan. Vid mötet i Wisby år 1875 förordnades han till Jönköping, der han rönte en synnerlig framgång och lyckades grundlägga en församling, som nu mera räknas bland de bästa i Sverige. Men hans vistelse i Jönköping blef ej långvarig. Redan påföljande år begärde han vid konferensen att blifva lokaliserad för att resa till Amerika. Dit begaf han sig ock i sällskap med dittills varande superintendenten och past. C. A. Stenholm. Åhgren fick nu församlingsvård och predikobefattning i Chicago. Efter en treårig vistelse i Amerika, hvarunder han jemte sin predikoverksamhet någon tid undervisade i de svenska metodisternas predikantskola, återkom han till Sverige år 1879 och blef då sänd till Gefle. Om hans verksamhet der hafva vi redan talat. Hans predikningar ådrogo sig en allmän och berättigad uppmärksamhet, och det blef nödvändigt att uppföra en kyrka. Insamlingar gjordes för ändamålet, och i början af april 1881 kunde den nya kyrkan invigas.

Å. stannade i Gefle så länge det då var tillåtet för en metodistpredikant med församlingsvård att kvarblifva på samma

Digitized by Google

arbetsfält, eller 3 år, hvarefter han skickades till Upsala. Två år efter hans förflyttning dit, eller år 1884, blef han utnämd till presiderande äldste för Stockholms distrikt, hvilken anställning han innehade till konferensen i Wisby år 1889, då han jemte E. Schütz utnämdes till vårdhafvande predikant för S:t Peters församling i Stockholm och förordnades att derjemte förestå konferensens bokförlag. Då Schütz påföljande år blef sänd till Upsala och förlagsaffären öfvergick i andra händer, utnämdes Å. till pastor vid S:t Petersförsamlingen. För att vårda sin helsa hade han tidigt på sommaren flyttat till Helsingborg, i hopp att på hösten kunna med stärkta krafter återvända till Stockholm. Men i stället för att blifva bättre, vardt hans tillstånd förvärradt, så att han icke ens förmådde besöka konferensen, hvilken det året hölls i Westervik. Sedan hans sjukdom antagit en så svår karaktär att läkaren förklarade det han omöjligen utan fara för sitt lif kunde på flere månader företaga en resa till Stockholm, vidtogs den anordning, att vården af Stockholmsförsamlingen lemnades åt annnan person och Å. fick stanna i Helsingborg för att så godt sig göra lät betjena den lilla församlingen derstädes. Tillföljd af flere omständigheter kom han sedan att stanna der ända till förlidet år (1894), då han flyttade till Stockholm och är nu pastor vid S:t Pauls församling.

Å. är som andlig talare och predikant utomordentligt begåfvad, och folk ur alla samhällslager samlas vanligen i så stora skaror som lokalerna kunna rymma, för att höra honom. Han ordinerades år 1875 till diakon och år 1877 (i Amerika) till äldste. Under flere år har han tillhört skolstyrelsen och bokkomitén samt ofta fungerat som ordförande för dessa korporationer. Derjemte har han en gång (1888) varit delegat vid generalkonferensen, äfvensom representerat konferensen vid Ev. alliansens kongress i Köpenhamn, vid första ekumeniska metodistkonferensen i London och nu senast vid rådplägningen i Berlin.

*

Digitized by Google

Metodistkapellet i Kungsör.

Digitized by Google

Frans Ulrik Liljegren föddes i Lagga socken, Upland, den 23 september 1841. Han blef, så vidt vi veta, omvänd under metodismens första dagar i Örebro, hvarest han då vistades. Efter att hafva som lokalpredikant verkat någon tid dels i Nora och dels i Filipstad, började han tillfälligtvis arbeta i Ransäter, der han under förra hälften af år 1872 lyckades blifva medel till mångas omvändelse och kunde upptaga 25 personer på prof. Han erhöll nu anställning som stadigvarande predikant derstädes, och intogs vid mötet 1873 i missionärföreningen. Vid samma möte sändes han till Orsa i Dalarne, der en lokalpredikant vid namn C. F. Gustafsson (sedan kallad Granér) någon tid arbetat. Den 2 november 1873 bildade L. en förening (eller församling) i Orsa, bestående af 14 personer. Han arbetade sedan framgångsfullt så väl i Orsa som på andra platser i Dalarne, tills han vid konferensen 1876 blef utnämd till predikant i Eskilstuna och Malmköping. Äfven här hade han mycken framgång i sin verksamhet. Under första året intogos 60 personer på prof och mycket godt utfördes så väl detta som följande år.

År 1878 stationerades L. i Gefle, men flyttade redan påföljande år till Göteborg. Efter tre års arbete derstädes blef han sänd till Stockholm som pastor för S:t Paulsförsamlingen. Jemte denna församling skulle han dessutom uppehålla verksamheten i Södertelje och å Mörkön, hvilket blef honom möjligt genom den hjelp han erhöll af öfrige i Stockholm stationerade predikanter, äfvensom predikantskolans elever. År 1885 flyttades han till Kalmar, men åtskilliga ledsamma familjförhållanden gjorde att han redan följande år måste afflytta. Nu blef han skickad till Sundsvall, der han dock icke stannade mer än ett år. Under detta år gjorde han sig likväl allmänt älskad, så att saknaden var stor vid hans afflyttning. Vid konferensen 1887 blef han på egen begäran lokaliserad; d. v. s. han tilläts utträda ur predikantföreningen. På hösten samma år reste han öfver till Amerika och fick anställning i Texas, hvarest han verkade i några år. Sedan flyttade han till Kalifornien, och f. n. har han der anställning som pastor för den svenska metodistförsamlingen i Sacramento. Un-

Digitized by Google

der någon tid har han varit redaktör för tidningen »Westra Sändebudet.» Till diakon ordinerades han 1876 och till äldste år 1878.

*

Anders J. Gustafsson var under åren 1871, 1872 lokalpredikant i Wisby, der han arbetade i snickareyrket. Han blef, som vi hafva sett, vid mötet i Göteborg utnämd till biträde åt den på förstnämda plats stationerade vårdhafvande predikanten. Påföljande år stationerades han på Östergarn och, år 1874 flyttades han till Nysund i Wermland, år 1877 till Åtorp och 1878 till Linde. År 1880 sändes han till Sundsvall, men flyttades redan året derpå till Arboga, hvarest han stannade i två år. Sedan sändes han till Mönsterås, och två år derefter till Eskilstuna. Derifrån flyttade han vid konferensen 1886, då han antog kallelse från Amerika och fick anställning i Texas, der han verkade under en följd af år. F. n. är han stationerad i Denver, Colorado. G. intogs i konferensen på prof år 1872, blef ordinerad till diakon år 1875 och till äldste 1877.

*

Karl Herman Elmström är född i Karlskrona och kom, under sin vistelse i Stockholm i och för studier, i beröring med metodismen Han vardt snart vunnen, och af naturen utrustad med stor begåfning som talare, erfor han en inre kallelse att som predikant verka för Herrens sak. Denna kallelse bekräftades ock af församlingen. Han kom först till Örebro, såsom biträde åt vårdhafvande predikanten derstädes år 1873, men blef redan vid mötet 1874 flyttad till Göteborg.

I Göteborg stannade han likväl blott ett år, efter hvars förlopp han blef sänd till Wallda och Släp. Vid konferensen 1876

Digitized by Google

utnämdes han för Upsala, hvarest han med mycken framgång verkade i tre år. Sedan blef han förflyttad till Jönköping, hvilken plats han redan samma år lemnade. Under flere månader vistades han i utlandet. Återkommen anstäldes han 1881 som biträde åt predikanten å den nyupptagna verksamheten i norra delen af Stockholm. Derpå följande år öfverflyttade han till Amerika, hvarest han utöfvat en inflytelserik verksamhet och f. n. är stationerad i Chicago. E. ordinerades år 1875 till diakon och 1877 till äldste.

*

Karl Herman Lindskog var samtidig med Elmström. De blefvo intagne i konferensen och ordinerade på samma tider. Lindskog arbetade, som vi hafva sett, på Mörkö, och efter att någon tid hafva biträdt predikanten i Örebro, utnämdes han vid mötet 1873 till assistent åt J. P. Larsson i Karlskrona, hvilken jemte vården öfver församlingen derstädes jemväl skulle biträda superintendenten i att leda kvartalkonferenserna på det då inrättade 2:a distriktet. Påföljande år sändes Lindskog till Upsala och kvarstannade der till konferensen 1876, under hvilken tid, som vi hafva sett, en kyrka der uppfördes.

Från Upsala flyttade Lindskog till Jönköping, der han likaledes föranstaltade om uppförandet af en kyrka åt församlingen. Efter att hafva arbetat der till konferensen 1878 blef han sänd till Malmö. Påföljande år blef han utnämd för Waldemarsvik, men i stället för att flytta dit afreste han till Amerika, der han någon tid hade anställning inom metodistkyrkan, men snart nog utträdde för att arbeta inom episkopalkyrkan. F. n. betjenar han en svensk församling inom detta samfund i Chicago.

*

Digitized by Google

Om August Wallén hafva vi ej synnerligen mycket att förtälja. Han var under ett år anstäld i Malmköping, hvarefter han år 1875 sändes till Motala. Här grep han sig an med uppförandet af ett kapell, hvilket företag, såsom vi sett, tillföljd af bristande klokhet i beräkningen, lände verksamheten till föga gagn. Uppförandet af detsamma åsamkade nämligen församlingen en alltför stor skuldbörda. Sedan W. redan påföljande år flyttat till Lidköping, blef han der, på grund af ett sorgligt fall, suspenderad från sin predikantbefattning, och vid konferensen 1877 blef han utesluten ur kyrkan. Han dog icke långt derefter.

*

Som vi hafva sett verkade någon tid en C. F. Gustafson i Dalarne. Denne, hvilken senare, efter sin födelsesocken, Öfver-Gran i Upland, antog namnet Granér, blef år 1873 anstäld som predikant å Mörkö i Södermanland, hvarest verksamheten upptagits från Stockholm. G. arbetade efter måttet af sina krafter, men vann ingen större framgång och sändes redan påföljande år till Arboga såsom biträde åt vårdhafvande predikanten på denna plats. Efter någon tid blef han dock flyttad till annan ort. Han arbetade sedan på Gotland, äfvensom vid Nyby, såsom Sigtunakretsen kallades, sedan den egentliga verksamheten flyttats från staden till denna landtplats, (Nyby är nämligen en by inom Kulla socken i Upland.) Från Nyby afreste G. i början af 1880-talet till Amerika, hvarest han erhöll anställning vid svensk metodistförsamling men snart öfvergick till annat samfund.

*

Carl Rabe lär kunna berömma sig af att vara den förste bland dem som på Gotland låtit sina namn inskrifvas i metodistkyrkans medlemsförteckningar. Efter att någon tid hafva till-

Digitized by Google

hört kyrkan blef han lokalpredikant. Han var till yrket färgare och dref som sådan rörelse i Wisby. Senare flyttade han till Karlskrona och utöfvade der jemte sitt yrke en ej obetydlig predikoverksamhet å kring denna stad belägne platser. Han anställdes derpå i Ronneby och blef sedan stationerad på Öland och i Ryssby. Vardt imellertid icke intagen i årskonferensen, utan anställdes tid efter annan af presid. äldste År 1878, då han lemnades utan anställning begaf han sig till Nässjö jernvägsstationssamhälle. Han begynte predikoverksamhet der den 15 december, och snart kom en god väckelse till stånd, med den påföljd, att vid midsommar följande år 31 personer ingingo på prof. I Nässjö stannade R. nu till konferensen 1880, då ett kapell redan var uppfördt, så att församlingens möten och predikningar kunde hållas under eget tak. Förutom å nu nämde platser har Rabe verkat -- understundom med god framgång — vid Bjuf och Rää, i Landskrona, i Lotorp och Sonstorp, i Waldemarsvik samt annorstädes. Nu är han mycket till åren och utöfvar ej längre någon mera regelbunden verksamhet, men predikar rätt ofta och uppträder understundom som nykterhetstalare. Han är f. n. bosatt i Linköping.

*

C. J. F. Pettersson och C. P. Pettersson hafva vi redan omnämt i förbindelse med Kristianopel och Nybro. Den förstnämde, en älsklig broder, afled redan efter en kort verksamhet å sin första plats, och den andre tillhör icke längre metodistkyrkan. Han verkade, som vi nämt, någon tid i Eskilstuna och derefter i Småland samt senast i Halsberg.

*

Digitized by Google

J. F. Jansson tillhörde vid metodismens inträde i vårt land de troendes krets och hade äfven någon tid verkat som andlig talare. Våren 1869 kom han att i Örebro åhöra metodisternas predikningar och kände derunder att ett djupare nådens verk behöfde blifva utfördt i hans själ. Efter någon kamp vann han frid och lif i tron på Kristus. Han arbetade derefter med framgång i Nora stad och sändes sommaren 1872 till Gotland, för att tillsammans med G. A. Hagman arbeta på Östergarn och i Buttle. Påföljande vinter blef han under ett besök i Wisby sängliggande sjuk i tyfus, och den 7 mars 1873 afled han. Under senare stadiet af sin sjukdom var han mållös och utan medvetande, men någon timma före »den sista kampen» återfick han både sans och talförmåga, så att han kunde betyga sin tillit till Herren Kristus och deraf följande frid och trygghet. Hans sista ord på jorden voro: »ära vare Gud!»

*

G. A. Hagman arbetade också blott en kort tid inom metodistkyrkan. Vid predikantmötet 1872 berättade han om sin verksamhet i Malmköping och omnejd, att en klass hade blifvit bildad och Gud välsignat saken med någon framgång samt att utsigterna för framtiden voro hoppingifvande. Vid samma möte blef han sänd till Gotland. Derifrån blef han år 1874 sänd till Mörkö. År 1876 flyttades han till Glanshammar, men efter någon tid öfvergick han till annat samfund.

*

Felix G. Holmgren är till börden upländing och född år 1848. Redan som barn var han föremål för Guds andes nådeverkningar. På 1860-talet brukade han ofta besöka de s. k. »läsaremöten», som af kristna med i kyrkligt afseende fria åsigter anordnats å en sal vid Kungsängsgatan. Härunder erhöll han

Digitized by Google

mången allvarlig kallelse, men blef dock icke frigjord från syndens bojor. Efter någon tid kom han till Aske herregods i Håtuna socken, hvilket då egdes af en verkligt gudfruktig man, kapten Seeman. En stor del af godsets personal utgjordes af troende Guds barn, hvilka på allt sätt sökte vinna själar för Kristus. Den längtan efter själens frälsning, hvilken H. hyst under flere år, blef genom beröringen med dessa kristna tillfredsstäld vid påsktiden år 1868. Bland vännerna der var skolläraren, sedermera metodistpastorn Wallenius, och H. umgicks mycket i dennes familj. Den ledning som han der åtnjöt bragte det i hans själ påbegynta nådelifvet till stadga och mognad, och den ena sanningen efter den andra blef klar för hans själs öga. Genom Kihlströms och Liljegrens verksamhet i det närbelägna Sigtuna lärde han känna metodisterna, med hvilka han ock vid andra tillfällen sammanträffade. Wallenius plägade understundom predika i Sigtuna, och ofta var H. i hans sällskap, då han vanligen blef uppmanad att offentligen bedja efter predikan. Sedan han sålunda visat sig ega begåfning som talare blef han snart söndagsskollärare och, efter sitt inträde i metodistkyrkan, förmanare. Då hans synnerlige vän Wallenius mottagit kyrkans kallelse att verka som anstäld predikant och blifvit sänd till Mönsterås, anskaffade han H. lämplig sysselsättning i närheten af denna köping. Han deltog der i Wallenii arbete, och den 2 nov. 1871 erhöll han efter konferensens rekommendation, lokalpredikantsfullmakt af superintendenten. Redan samma höst flyttade han imellertid till Bjursnäs och verkade der under pastor Carlsons i Kalmar öfverinseende. På hösten 1873 kallades han af superintendenten att förestå verksamheten i Kristianopel och verkade der till årsmötet i Stockholm 1874, då han sändes till Ryssby. Sedan dess har han verkat i Delary, Lovers, Odensvi, Orsa, Mora, Filipstad, Strömstad, Borlänge och nu senast i Skutskär, der han ännu är anstäld. Han blef intagen på prof i årskonferensen år 1874 samt i full förening år 1876, då han samtidigt ordinerades till diakon. Till äldste ordinerades han år 1881.

Digitized by Google

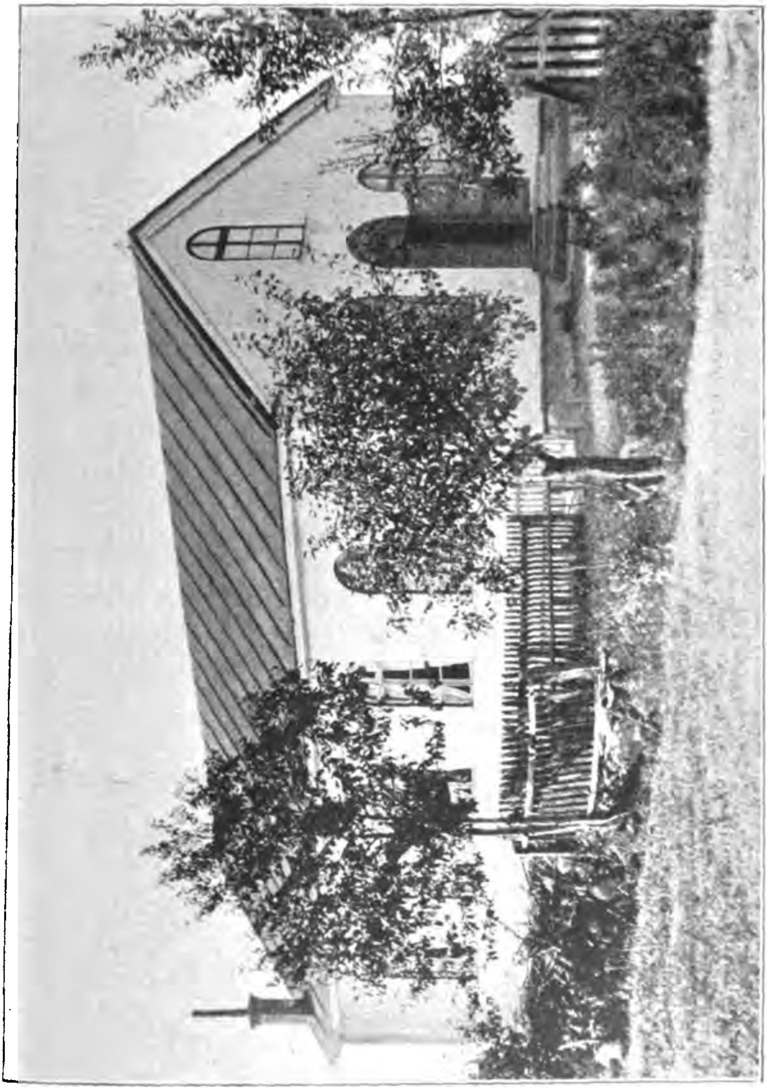

Metodistkapellet i Westervik.

Med nit och omsorg har han arbetat, och i allmänhet har han rönt god framgång i sin verksamhet.

*

Carl Johan Englund föddes den 9 juni 1832 i närheten af Hjo. Hans ungdom var synnerligen skiftesrik, och han gjorde under densamma vidsträckta resor, synnerligen i Danmark och Tyskland.

Under sin vistelse i Göteborg 1869 blef han genom metodismens verksamhet omvänd till Gud, och som han egde lämplig begåfning erhöll han snart kallelse att predika evangelium. Någon tid verkade han sålunda i Göteborg och dess omnejd, och sändes derpå af superintendenten till Örebro, såsom medhjelpare åt predikanten derstädes. Från Örebro skickades han till Arboga.

År 1873 sändes han till Motala. Han anlände dit den 3 maj och fann då en församling af 9 medlemmar och 4 på prof. Vid den första kvartalkonferens som hölls der — den 21 mars påföljande år — uppgick antalet till summa 59. Denna framgång kunde ej annat än reta motståndarne, och E. fick derför utstå häftig förföljelse. Han blef af kyrkorådet vid vite förständigad att upphöra med sin predikoverksamhet, men då han ej kunde hörsamma denna befallning, fäldes han till 75 kronors böter. Då dessa erlades visade länsmannen honom en ny i strängaste ton affattad anklagelse från presten. Men huru det var slapp han visst den gången undan med blotta hotelsen.

Från Motala blef E. år 1875 sänd till Gefle, hvarest han verkade till år 1878, då han skickades till Westervik. Der arbetade han till år 1881 och vann mången härlig seger. Sedan verkade han på följande platser: 1881—1883 i Karlshamn, 1883—1886 i Wisby, 1886—1888 åter i Westervik, 1888—1889 i Nässjö, 1889—1892 i Oskarshamn. Vid konferensen i Göteborg sistnämde år blef han förflyttad till Motala, att der arbeta för

Digitized by Google

andra gången. Men hans krafter voro nu uttömda. Förlusten af en hustru, som varit honom till mycken hjelp och i väsentlig mån lättat hans omsorger för den stora familjen, grep honom djupt, och när han ett par månader efter hennes hädangång flyttade till Motala var han nästan oförmögen till hvarje arbete. Efter någon tid insjuknade han, och den 22 maj 1893 hemkallades han till den eviga hvilan. Hans sista ord voro: »Jag går att ta' emot min krona.» E. blef år 1876 ordinerad tlll diakon och år 1878 till äldste.

*

Isak G. Finerus var bosatt i Göteborg, då metodismen först uppträdde derstädes. Han kom snart i beröring med denna, helst medlemmar af hans familj flitigt besökte de sammankomster som metodistpredikanterna anordnade. Att börja med stälde han sig tveksam mot den nya verksamheten, ty påverkad af Guds helige ande hade han långt förut sökt sanningen hos olika i staden verkande samfund och föreningar, men alltid känt sig besviken i sina förväntningar, och nu trodde han att metodismen också skulle gäcka honom. Imellertid lät han öfvertala sig att åhöra Wittings predikningar, sedan han af en prestman, till hvilken han hyste förtroende, fått den upplysning, att Wesleys efterföljare icke voro så villfarande som man i allmänhet höll före. Af predikan, som han hörde, kom tron, och F. blef omsider förd till Kristus och fick nåd att mottaga honom som sin frälsare. Rättfram till sitt väsende, slöt han sig nu till metodistkyrkan så fast och helt, att han i kyrkligt afseende intet annat ville veta af. Denna sin tillgifvenhet för den kyrka, genom hvars verksamhet han slutligen fann hvad han länge sökt, bibehåller han ännu, och under tidens lopp har han t. o. m. i mångens tanke gått för långt i sin ifver att framhålla hennes företräden framför andra samfund.

Han blef snart efter sin omvändelse uppmärksammad som

Digitized by Google

en begåfvad personlighet, och år 1873 uppmanades han af superintendenten att ingå i missionens tjenst. Hörsammande denna uppmaning blef han i maj s. å. sänd till Grebbestad i Bohuslän, der han under starkt motstånd från presterskapets och folkets sida lyckades bilda en liten metodistförsamling. För sin verksamhet trakasserades han oupphörligen af de schartauanske presterna, men visste alltid försvara sig, så att hans förföljare till sist stodo rådlösa gentemot den oförskräckte predikanten. Men när presterna uppträdde på sådant sätt och t. o. m. i sina predikningar utforo mot honom, trodde sig den ogudaktiga massan af folket hafva full rätt att behandla metodistpredikanten hur som helst. Och då han bestraffade de synder som gingo i svang öfvergick förtörnelsen deröfver till handgripligheter. Som exempel på huru långt de i sådant afseende funno lämpligt att gå må anföras följande: En gång hade några vilda sällar släpat en gammal kanon till närheten af det hus, hvari F. predikade, och vändt dess mynning mot detsamma. När F. var som ifrigast sysselsatt med att uppmana syndare till bättring, passade dessa fridstörare på och laddade kanonen med grus och stenar, hvarpå de aflossade skottet mot husets ena vägg.

Vid konferensen 1876 blef F. sänd till Motala, hvarest han hade att kämpa mot svårigheter af annat slag, som uppstodo med anledning af den stora skuld, hvari församlingen kommit genom kyrkobyggnaden. Han stannade likväl der tre år, hvarefter han blef sänd till Halsberg, der han likaledes verkade i tre år. Sedan dess har han varit stationerad på följande platser: Linde 3 år, Högfors och Fagersta 1 år, Kungsör 4 år, Korsnäs 2 år och Borlänge 1 år. Sedan år 1893 verkar han i Avesta. Till diakon ordinerads han år 1877 och till äldste år 1884.

*

Konrad R. Hartwig blef omvänd under första tiden af metodismens verksamhet i Örebro. Strax efter 1872 års predikant-

Digitized by Google

Digitized by Google

möte blef han anställd af superintendenten och sändes då till Oskarshamn, der han mötte starkt motstånd och mycken smädelse. Imellertid arbetade han med den framgång, att en liten församling snart kunde bildas. Vid predikantmötet 1874 bestod denna af 20 personer. H. blef nu förflyttad till Kristianopel. Från Kristianopel sändes han år 1875 till Nora och derpå följande år till Odensvi i Vestmanland. Efter någon tids arbete utträdde Hartwig ur resepredikanternas led och egnade sig åt annan verksamhet. För någon liten tid var han t. o. m. ute ur kyrkan, men återinträdde snart och flyttade sedan till Amerika, der han ännu verkar som metodistpredikant.

*

Anders Fredrik Wåhlstrand stod som predikant endast en jemförelsevis kort tid i förbindelse med metodismen. I februari månad 1873 anställdes han för Westervik, der Th. Larsson från Waldemarsvik hade påbegynt verksamhet. Att börja med gick det rätt bra för honom, så att han under tiden från februari till juni månad lyckades få antalet profmedlemmar ökadt från 10 till 30, men snart rönte han så starkt motstånd från flere håll, att han i en rapport till kvartalkonferensen klagar, som vore det honom alldeles omöjligt att komma framåt i någon mån. Tvärtom hade då (februari 1874) medlemsantalet nedgått från 30 till 8.

W. flyttade den 15 sept. 1874 från Westervik till Wisby såsom medhjelpare åt D. S. Sörlin. Der arbetade han äfven någon tid under Sörlins efterträdare F. O. B. Wallin, tills han på våren 1876 utträdde ur metodistkyrkan och öfvergick till baptismen. Efter några års förlopp förenade han sig åter med metodistkyrkan, men blef icke anställd som predikant, utan egnade sig åt målareyrket, hvilket han antagligen ännu utöfvar.

*

Digitized by Google

Carl Carlsson är till börden vestmanländing. Han blef under metodismens första tid i Odensvi omvänd till Gud. Var då ännu en yngling, men röjde begåfning för predikokallet och blef, sedan han flyttat till Stockholm år 1874, anstäld som biträde åt N. M. Liljegren derstädes. Derifrån flyttades han år 1875 till Majorna, såsom Fr. Åhgrens efterträdare. Påföljande år blef han sänd till Warberg, der han verkade i två år, hvarefter han flyttades till Wallda och Släp. På dessa platser arbetade han till konferensen 1880, då han skickades till Hardemo. Efter tre år blef han flyttad till Grums i Wermland och arbetade der i två år. Sedan har han varit stationerad i Halsberg, Bofors och Seffle, på hvilken sistnämda plats han ännu verkar. Carlsson har visat sig vara en trogen arbetare; många af de fält som anvisats honom ha varit hårdarbetade, men icke desto mindre har han härdat ut och slagit sig igenom. Han intogs på prof i predikantföreningen år 1874 och ordinerades år 1876 till diakon samt år 1883 till äldste.

*

Peter Alfred Juhlin gaf sig i sin tidiga ungdom till sjös. Under sin vistelse i Amerika blef han omvänd till Gud, och icke långt derefter reste han hem till Sverige, med beslut att här arbeta för syndares omvändelse. Han kom hit år 1873 och var tillstädes vid mötet i Örebro samma år. Af naturen begåfvad med ett utomordentligt lifligt temperament, såg han i metodistkyrkan det samfund som bäst motsvarade hans smak och inom hvilket han framgångsfullast kunde verka Herrens verk. Han slöt sig derför till samfundet och blef snart anstäld som predikant. Hans första arbetsfält var Stockholm, dit han under året 1873—74 sändes såsom biträde åt B. A. Carlson, hvars medhjelpare, J. Pedersen, tillföljd af sjukdom för någon tid var oförmögen till arbete. I Stockholm stannade han likväl icke längre än till mötet i augusti 1874, då han blef skickad till Halsberg.

Digitized by Google

Der verkade han framgångsfullt till konferensen 1877, och blef då sänd till Nysund i Wermland. Efter två års arbete derstädes skickades han 1879 till Stockholm, men begärde redan påföljande år vid konferensen att blifva öfverflyttad till konferens i Amerika, hvilket ock beviljades honom.

Juhlin var en predikant af mera sällsynt slag. Hans sätt stötte många för hufvudet, men tilltalade andra. Han älskade att gå bröstgänges till väga och visade i sitt offentliga uppträdande ovanliga och obesvärade fasoner. Man hade i hans umgänge alltid att bereda sig på öfverraskningar, och bäst lyckades han då han kunde taga sina åhörare med storm, som man säger. Efter sin öfverflyttning till Amerika arbetade han länge i Texas och var under någon tid t. o. m. presiderande äldste för ett litet svenskt distrikt der. Men längre fram slog han sig på jordbruk samt utträdde ur predikantföreningen och öfvergaf slutligen metodistkyrkan. Efter hvad vi hört berättas lärer han nu dels sköta sitt landtbruk och dels arbeta såsom ett slags evangelist af den skola, som företrädesvis sysselsätter sig med profetiorna om Jesu återkomst och, med uteslutande af all läkekonst, starkt betonar läran om sjukas helbregdagörelse medels trons bön.

*

Adolf F. Häggström var till börden gotländing och förenade sig i början af 1870-talet med metodistförsamlingen i Wisby. Han anstäldes som predikant år 1874 i Lerbäck och arbetade der till konferensen i Upsala 1876, då han flyttades till Oskarshamn. På förstnämde plats rönte han stor framgång, i det att efter endast några månader mer än 40 medlemmar intogos, en söndagsskola med bortåt 70 barn bildades, tomt för kapellbyggnad anskaffades och en massa timmer för samma ändamål inköptes — detta fast verksamheten var alldeles ny på platsen. Före hans afflyttning var ock kapellet färdigbygdt och medlems-

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Halmstad.

Digitized by Google

antalet uppgick till 40 i full förening och 31 på prof. Så kom han till Oskarshamn, der han drog mycket folk till sina predikningar. Men efter en kort tid gjorde H. sig skyldig till okristliga handlingar, så att han måste uteslutas ur kyrkan. Nu bildade han en s. k. frimetodistförsamling och sökte på allt sätt hindra den efter honom ditsände predikanten uti dennes verksamhet. Synnerlig framgång rönte han likväl icke: hans församling upplöstes snart, och han sjelf lemnade platsen.

*

Richard Cederberg kom genom sin bekantskap med K. H. Lindskog i beröring med metodismen år 1872 eller 1873. Han var då mycket ung till åren. Om hans omvändelse veta vi intet, men från början af vår bekantskap med honom, funno vi honom vara allvarligt gudfruktig och synnerligen nitisk för Guds saks befrämjande. År 1874 anstäldes han som predikant och blef i augusti s. å. sänd till Kristinehamn. I början af november kunde han redan meddela, att 12 medlemmar intagits i full förening och 26 ingått på prof, en söndagsskola och en syförening bildats samt en teckning för ett blifvande kapell på 1,600 kr. upptagits. Grunden till detta kapell lades i maj månad 1876. och den 1 april derpå följande år blef den nya kyrkan invigd. Medlemsantalet hade då redan öfverskridit 100, profmedlemmar inberäknade, och äfven i Karlstad hade verksamhet upptagits. Vid konferensen 1877 beordrades C. att jemte en assistent sköta verksamheten i Kalmar, Öland, Nybro och Ryssby. Här verkade han framgångsfullt under 2 års tid och blef år 1879 sänd till Linköping, Boxholm och Ledberg. Vid konferensen i Göteborg 1882 sändes han till Motala, hvarest han arbetade endast ett år. Vid konferensen i Norrköping 1883 blef han på egen begäran öfverflyttad till Amerika. Cederberg var på hvarje plats, der han vistades, allmänt älskad och värderad, och konferensen visste jemväl att uppskatta hans nit och verksamhetsförmåga, hvarom bland

Digitized by Google

annat de uppdrag han erhöll inom densamma bära vittne. I Amerika har han haft vården af flere godå och ansedda församlingar, och äfven der har han blifvit värderad för sitt trogna arbete. F. n. har han anställning vid församlingen i Evanston Illinois.

*

Om Carl S. Hedström är icke mycket att säga. Han tillhörde församlingen i Örebro och bevistade, om vi ej misstaga oss, någon tid dervarande predikantskola. Före sin anslutning till metodismen hade han tillhört någon missionsförening eller gren af Fosterlandsstiftelsen. För någon tid verkade han som predikant i Kristinehamn, och vid mötet 1874 stationerades han i Edsvalla, Vermland, men måste redan efter några månader till följd af sjukdom, upphöra med sin verksamhet, och hans namn förekommer sedan icke mer i årsmötesprotokollerna.

*

Vid 1874 års predikantmöte blef Peter G. Bergdahl intagen på prof i reseföreningen och sänd till Ransäter. Att börja med fann han fältet mycket hårdt, men snart blef der ganska stor framgång. I juni månad påföljande år meddelade han, att 35 personer ingått på prof och 28 blifvit intagne i full förening. B. stannade likväl icke i Ransäter längre än till nästa predikantmöte, hvilket hölls i Wisby 1875. Då blef han sänd till Edsvalla hvarest han arbetade i två år. År 1877 blef han flyttad till Filipstad, der han visserligen icke i sjelfva staden, men deremot vid en angränsande plats, benämd Slädbråten, hade god framgång i arbetet. Från Filipstad flyttade han år 1880 till Wallda och Släp, hvarifrån han år 1882 sändes till Hellestad och Lotorp. Under hans verksamhet der uppfördes år 1883 ett kapell vid Sonstorp. År 1885 blef han förflyttad till Åtorp, der han ver-

Digitized by Google

kade till 1888 års konferens. Sedan var han anstäld i Lerbäck och Halsberg till år 1893, då han förflyttades till Lekhyttan. År 1879 blef han ordinerad till diakon och år 1881 till äldste. Vid 1894 års konferens befans han af sjuklighet oförmögen att längre arbeta som församlingsföreståndare, hvadan hans namn öfverfördes till förteckningen på de öfverårige.

*

Karl Wilhelm Henriksson var till börden arbogabo och hade erhållit en jemförelsevis god uppfostran. Han var någon tid anställd som provisor på ett apotek. Före sin omvändelse förde H. ett utsväfvande lefnadssätt, men sedan han inträdt i metodistkyrkan var han en tid en af dess mest nitiske medlemmar. Efter att hafva erhållit lokalpredikantsfullmakt verkade han någon tid i Vermland, och år 1874 anstäldes han i Karlskrona. Der stannade han likväl blott ett år, hvarpå han förflyttades till Kalmar. Äfven derstädes blef vistelsen temligen kort, ty redan påföljande år (1876 på hösten) stationerades han i Waldemarsvik. Från Waldemarsvik flyttades han år 1879 till Åtorp i Wermland, men måste efter en helt kort vistelse der, tillföljd af ett mycket beklagligt syndafall, skiljas från sin befattning och jemväl från metodistkyrkan. Han afreste derpå till Amerika, hvarifrån han sedan icke låtit sig afhöra.

*

C. J. Johansson junior, K. O. Ljungdahl och P. G. Söderlind egde endast en mycket kort tid gemenskap med metodismens verksamhet. Den förstnämde var stationerad ett par tre år på Gotland, hvarefter han utträdde ur kyrkan. Ljungdahl anstäldes på försök dels i Göteborg och dels i Malmköping, men kunde icke länge arbeta som predikant, enär det befans att han

Digitized by Google

Metodistkapellet i Sandviken.

Digitized by Google

icke egentligen hade någon öfvertygelse i andliga ämnen, utan sväfvade omkring, än hit, än dit. I sina offentliga föredrag predikade han endast om hvad han sett i drömmen o. s. v. Bevisande sig sålunda vara en af de profeter, hvarom det talas i Jer. 23: 25—28, blef han ganska snart skild från predikantbefattningen, helst han öppet uttalade sina tvifvel med afseende à flere af kristendomens hufvudläror. På senare tid har han uppträdt som utilist och låtit annonsera sig som f. d. metodistpredikant, antagligen i syfte att härigenom göra bättre reklam. Söderlind var icke af det slaget. Välmenande och gudfruktig, verkade han någon tid i Degerfors och Åtorp samt derpå i Sigtuna och Nyby, senast året 1876—77, hvarefter han tog afsked, enär hans begåfning icke var sådan att den gjorde honom synnerligen lämplig som metodistpredikant.

*

Frans Wilhelm Hahne föddes vid Brefvens bruk i Askers socken, Nerike, den 12 augusti 1854. Vid 16 års ålder blef han omvänd till Gud, och omkring ett år derefter förenade han sig med metodistkyrkan. Då han var 18 år gammal erhöll han fullmakt som lokalpredikant, den 18 januari 1873, vid en kvartalkonferens i Örebro, som leddes af V. Witting. Då predikantskolan upprättades i Örebro år 1874, ingick han som en af dess första elever. Efter en kort tid måste han likväl lemna skolan, enär han behöfdes på fältet. Han blef då, knapt 20 år gammal, sänd till Halsberg, som biträde åt K. H. Elmström. Vid årsmötet i Stockholm samma år sändes han till Lindesberg. Derifrån flyttade han redan påföljande år till Ransäter, hvarest han stannade i två år, eller till konferensen 1877. Från Ransäter flyttade han till Bjuf och Råå. Efter två års arbete derstädes skickades han år 1879 till Kristinehamn, men blef redan påföljande år sänd till Grums och Nor. I tre år verkade han der, och då han enligt gällande regel måste flytta derifrån, fick han

Digitized by Google

sig Karlskoga anvisadt som verksamhetsfält. Arbetet der var mer än vanligt omfattande, och den nitiske brodern blef snart af öfveransträngning så svag, att han under mer än ett halft års tid var oförmögen att sköta sitt kall. År 1885 flyttades han till Warberg och derifrån år 1887 till Lidköping. Efter två år sändes han till Seffle, hvarest han verkade i fem år. Vid sisthållne konferens (1894) blef han skickad till Trollhättan, der han ännu arbetar. Hans trohet, nit och begåfning som predikant har gjort att han blifvit ett medel i Guds hand till uträttandet af mycket godt. Han blef ordinerad till diakon år 1876 och till äldste 1878.

*

Anders Andersson är bördig från Halland och blef under metodismens tidigare dagar i Wallda och Släp omvänd till Gud. Icke långt efter sin omvändelse började han förmana sina medmänniskor och uppmana dem att vända sig till Frälsaren. Som predikant anstäldes han på prof år 1875 och sändes till Lummelunda på Gotland. Der verkade han till konferensen år 1876, då han flyttade till Östergarn. Efter att hafva arbetat der 3 år, flyttades han år 1879 till Lekhyttan i Nerike, och år 1882 blef han sänd till Åtorp i Wermland. Här stannade han likaledes 3 år. År 1885 blef han sänd till Orsa i Dalarne, och år 1887 blef han åter sänd till Gotland. Sedan han arbetat i Tofta och Träkumla under två års tid, blef han år 1889 stationerad i Burgsvik, på hvilken plats han stannade i fem år, och under den tiden uppfördes der ett kapell. Vid sisthållne konferens blef han sänd till Lotorp, der han ännu arbetar. A. ordinerades år 1881 till diakon och 1884 till äldste.

*

Mattis J. Elander blef omvänd till Gud och ingick i metodistkyrkan år 1873 i Karlshamn. Han var född i närheten af

Digitized by Google

denna stad och hade studerat vid allmänna läroverket derstädes. Vistades en tid vid predikantskolan i Örebro. Sedan han varit anstäld några månader i Södertelje, blef han vid mötet i Stockholm 1875 intagen på prof i predikantföreningen och sänd till Ronneby, hvarest han verkade till konferensen 1876 och flyttade då till Ryssby. Vid konferensen i Karlskrona påföljande år ansåg han sig icke längre böra arbeta som metodistpredikant, hvarför han på egen begäran entledigades från sin befattning som sådan. Han har senare utträdt ur metodistkyrkan. För en tid har han varit bosatt i Örebro, der han deltagit i en missionsförenings verksamhet och utgifvit åtskilliga smärre skrifter, hvilka i synnerhet varit riktade mot den bekante lektor Waldenström, särskildt med anledning af dennes uppträdande i försoningsläran. På senare tid har E. flyttat till Eskilstuna, der han lärer arbeta som predikant.

*

Carl Ljunggren föddes den 12 februari 1845 i Kils socken, Vermland. Redan vid 6 års ålder blef han mäktigt berörd af Herrens ande, oeh hans gudfruktiga moder gjorde allt för att föra sitt barn till lifsgemenskap med Frälsaren; han hade ock sjelf en synnerlig lust att läsa Guds ord och besöka andliga sammankomster. Följden häraf var, att han redan då han var blott 8 år gammal egde förvissning om syndernas förlåtelse. Hans ifver att läsa och höra Guds ord föranledde hans omgifning att säga; »den gossen blir nog prest med tiden.» Till sitt 14:de år egde han ett rent barnasinne och vandrade i lydnad för Guds bud,

År 1859 dog hans fader utan att efterlemna någon förmögenhet, hvadan den fjortonårige gossen måste begifva sig ut i verlden och arbeta för sitt bröd. Läslusten försvann likväl icke, men böneumgänget med Gud upphörde, och den förut fromme ynglingen blef nu verldsligt sinnad. Men när år 1867 en kraftig väckelse uppstod vid Laxå jernbruk — der L. då arbetade — blef han åter sökt af Herren. Det kom nu derhän med honom,

Digitized by Google

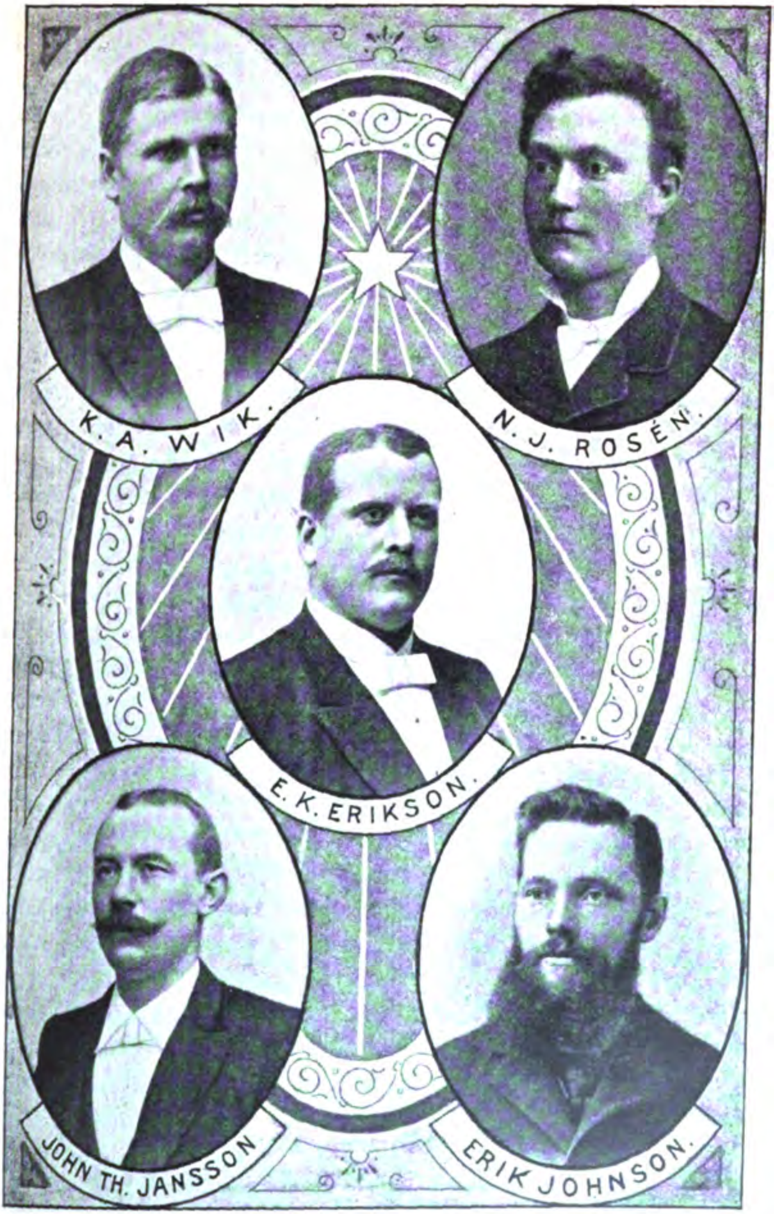

Digitized by Google

att han ånyo helt öfverlemnade sig åt Gud. På den tiden predikade man ifrigt om synden i köttet och den gamla människans herravälde öfver den nya. Detta kunde L. aldrig rätt förlika sig med, utan kom ofta i strid med försvararne af denna teori; han blef derför, redan två år innan han hört någon metodist predika, beskyld för att vara en metodismens anhängare. Helgelsen och frälsningens verk uppfattades af honom från början i öfverensstämmelse med metodistkyrkans lära.

Då N. J. Nilsson år 1869 kom till Örebro, lyckades L. få honom att besöka Laxå, och följden af hans besök blef att en väckelse åter uppstod derstädes. Någon tid derefter bildades der en klass på 25 medlemmar, för hvilken L. vardt ledare. År 1872 blef han förmanare och 1873 lokalpredikant.

Derpå följande år lemnade han sin jemförelsevis fördelaktiga anställning vid valsverket och ingick i Örebro predikantskola, hvarifrån han utexaminerades den 5 juni 1875. Samma år skickades han till Bjuf, der han med nit och trohet arbetade i 2 år, hvarunder han upptog verksamhet vid Råå och jemväl predikade på åtskilliga andra platser i närheten. Vid hans ankomst dit bestod församlingen af 11 medlemmar i full förening och 1 på prof och vid hans afflyttning af resp. 25 och 18. Vid konferensen 1877 intogs L. i full förening och ordinerades till diakon samt sändes till Mönsterås, der han verkade till år 1880, då han skickades till Kristinehamn och Karlstad. Vid konferensen 1879 blef han ordinerad till äldste. Från Kristinehamn flyttade han år 1882 till Eskilstuna, och efter tre års framgångsfullt arbete derstädes blef han år 1885 sänd till Sveriges andra stad. Äfven här rönte han god framgång i verksamheten, men måste till följd af kyrkoordningens bud flytta efter tre år. Då kom han till Örebro, hvarest han verkade tills han vid 1890 års konferens utnämdes till presiderande äldste för Göteborgs distrikt, hvilken befattning han ännu innehar.

*

Digitized by Google

Anders Jonsson föddes i Karlskoga bergslag af Örebro län den 4 januari 1850. Hans fader var bergsmannen Jonas Nilsson. Vid 3 ½ års ålder fick han med sina föräldrar bryta upp och flytta till Rudskoga socken af Karlstads län, der fadern inköpt en landtegendom.

Några år derefter uppstod en andlig rörelse i Rudskoga. Genom en patron Hedengrens och flere kolportörers verksamhet kommo många till lif i Gud. Äfven Jonsson berördes af denna rörelse, och han säger sig redan vid 13 års ålder hafva kommit till öfvertygelse om sin synd och sitt behof af frälsning från densamma. Men denna öfvertygelse var dock icke så djup, att den ledde till en verklig omvändelse. Först år 1871, i februari månad, då metodismens verksamhet sträckt sig till Åtorp, hvarest han då vistades, blef han under ett klassmöte så kraftigt berörd af Herrens ande, att han ej längre kunde uppskjuta, utan på fullt allvar vände sig till Gud. Strax derpå förenade han sig med metodistkyrkan, i hvilken hans moder redan förut ingått.

I den predikantskola, som år 1874 upprättades i Örebro, ingick J. strax vid dess stiftande. Längre fram under samma år kallades han af superintendenten att inträda i missionens tjenst och sändes till Oskarshamn för att vårda den derstädes kort förut bildade lilla församlingen. Den 19 september började han der sin verksamhet med mycken bäfvan och uppfyld af många tvifvel om huruvida det verkligen var Guds vilja att han skulle blifva predikant, eller han härvidlag följde sitt eget hjertas ingifvelse. Dessa tvifvel undanröjdes dock redan på vintern, då Gud så bekände sig till hans arbete, att en ganska kraftig väckelse kom till stånd. I Oskarshamn stannade han två år. Sedan har han verkat 3 år i Lerbäck, 3 år i Orsa och Mora, 2 i Lekhyttan, 3 i Borlänge, 1 i Sundsvall, 3 i Lindesberg och nu senast 4 år i Wexiö stad, med hvilket fält är förenad verksamhet i det aflägsna Delary samt Elmhults jernvägsstation, äfvensom Rishult i Traheryds socken m. fl. platser.

Jonsson intogs i konferensen på prof år 1875 och i full för-

Digitized by Google

ening år 1878. Till äldste ordinerades han år 1880. Han är en nitisk och god arbetare.

*

Frans J. Svenborg var en mycket begåfvad yngling, hvilken dock redan tidigt gått långt på syndens väg. Förfallen som han var i moraliskt afseende, kom han en dag tillstädes vid metodisternas gudstjenst i Lindesberg. Hans afsigt var att kunna der uppsnappa något att förlöjliga och inberätta till någon skämttidning, för att dymedels förtjena sig en slant, enär han saknade medel till sitt uppehälle. Men han blef i stället träffad af sanningens svärd och började fråga efter vägen till frälsning. Predikanten vid tillfället var pastor J. Th. Kjellstrand. Omvänd till Gud, kom S. år 1874 till predikantskolan i Örebro. På hösten samma år sändes han till Westervik, dit han anlände den 15 september. Han arbetade der i 2 år och hade visserligen icke i staden någon synnerlig framgång, men lyckades deremot förträffligt i den närbelägna Loftahammars socken samt vid Werkebäck. I Loftahammars församling finnas ännu flere medlemmar, som blefvo omvända genom hans verksamhet. Från Westervik sändes S. till Ronneby, och efter en kortare tids vistelse der blef han skickad till Wermland. Der arbetade han någon tid i Ransäter, men som det blef kunnigt att han redan under sin vistelse i Småland gjort sig skyldig till okristliga handlingar, och då han nu uppenbarligen afföll, blef han skild från metodistkyrkan. Han lärer senare ha aflidit.

*

Karl August Jansson är född den 25 okt. 1854 vid Snaflunda, strax utanför Örebro. Han genomgick sex klasser i Karolinska läroverket, erhöll utmärkelser för färdighet i teckning och varit inskrifven som elev vid Fria konsternas akademi i Stock-

Digitized by Google

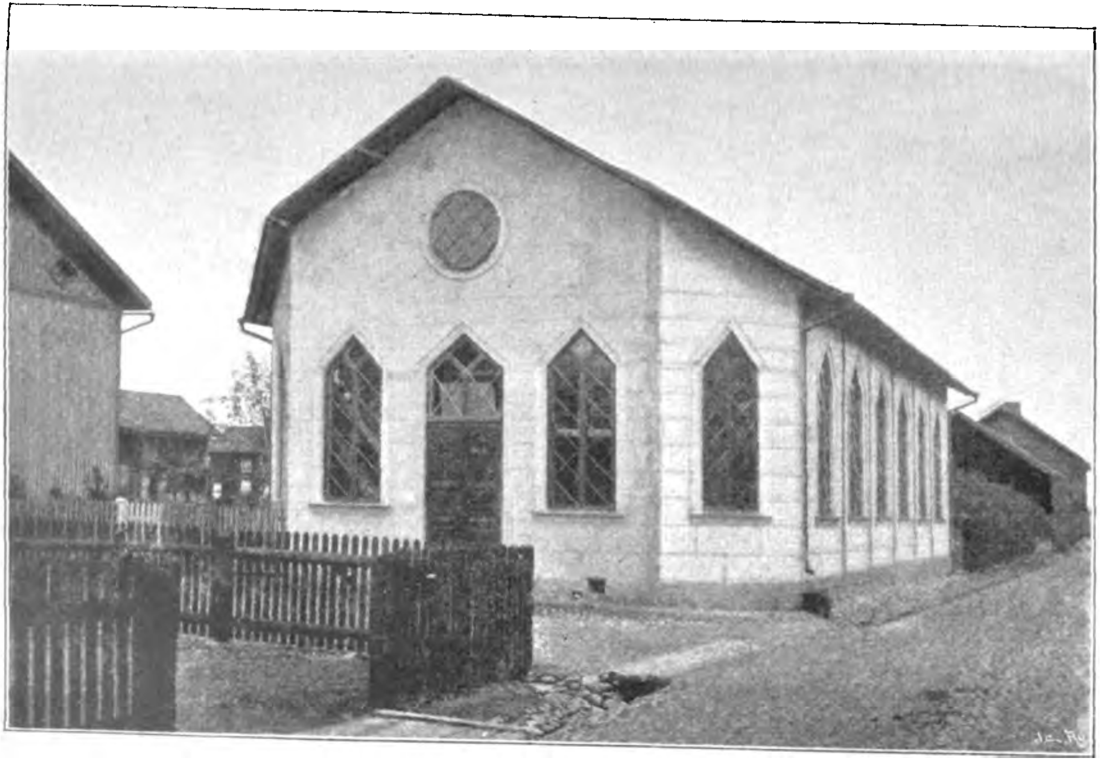

Metodistkapellet i Kristinehamn.

Digitized by Google

holm. Efter någon tids vistelse der och vid tekniska slöjdskolan egnade han sig åt målareyrket.

Han blef omvänd vid jultiden 1874 och ingick på prof i Örebro nyårsdagen 1875. Sedan han derpå några månader verkat som medhjelpare åt A. H. Berg, intogs han på prof i konferensen och stationerades i Göteborg som biträde åt vårdhafvande predikanten derstädes. Då S. Hansson samma år flyttade till Norge, blef J. i hans ställe sänd till Lindesberg, dit han anlände i november månad. Der arbetade J. i nära 3 år, hvarefter han flyttade till Åtorp. Från sistnämde plats flyttades han år 1879 till Kalmar, och sedan han verkat der i tre år blef han sänd till Kristinehamn. Efter två års verksamhet derstädes, blef han år 1884 stationerad i Stockholm vid S:t Petersförsamlingen. Två år derefter utnämdes han till presiderande äldste för Karlskrona distrikt, hvilken befattning han innehade till år 1889, då han utnämdes till redaktör för tidn. Svenska Sändebudet och Söndagsskolklockan, en befattning som han ännu innehar. Vid konferensen 1893, då Stockholms distrikt delades i tvänne, fick J. sig uppdraget, att jemte redaktionsgöromålen utöfva öfverinseende som presiderande äldste öfver de 7 församlingar, hvaraf då bildades Eskilstuna distrikt.

J. blef ordinerad till diakon år 1877 och år 1879 till äldste. Han har varit ledamot af flere konferenskomiteer och tillhör f. n. skolstyrelsen. Vid generalkonferensen 1892 var han en af de fyra delegater, som der representerade Sverige. Beträffande hans verksamhet på områden utom kyrkan må nämnas, att han sedan några år är ordförande för Stockholms Kristna Ynglingaförening, i hvilken egenskap han som ombud förlidet år deltog i den konferens af kristna föreningar af unge män som afhölls i London.

*

August Peter Wigren föddes å Wisingsö den 20 september 1849, men kom redan vid 1 $^1/_2$ års ålder med sina föräldrar till Amerika, der hans fader sedermera blef predikant i metodistkyr-

Digitized by Google

kan. Tidigt i sin ungdom blef han omvänd till Gud, förenade sig med den kyrka fadern tillhörde och blef snart kallad till predikant. Han ingick derpå vid universitetet i Evanston, Ill., men skötte samtidigt med sina studier äfven församling och blef på behöriga tider ordinerad, först till diakon och sedan till äldste. I september 1873 kom han till Göteborg, med afsigt att i hemlandet studera svenska språket. Äfven här ämnade han samtidigt verka som predikant, och var det först superintendentens önskan att kunna anställa honom i Linköping. Imellertid ansågs Upsala bättre passa för det dubbla ändamålet, och det blef slutligen bestämdt, att han skulle stationeras der den 1 mars 1874. Under tiden verkade han i Göteborg och dess omnejd. Till Upsala kom han likväl aldrig, ty den 19 februari kallades han, efter 4 dagars sjukdom, att ingå i den eviga hvilan. Han var en bland de mest begåfvade svenska metodistpredikanter som lefvat, säges det, och gjorde sig derjemte känd som en mycket allvarlig kristen.

*

Karl Lundgren föddes den 11 februari år 1852 i Odensvi socken af Westerås län. Han blef omvänd till Gud då han var 17 ½ år gammal och vardt snart rekommenderad och förordnad till lokalpredikant. Åren 1875 och 77 vistades han en tid vid predikantskolan, och vid konferensen sistnämde år intogs han på prof i denna. Hans första verksamhetsfält som predikant var Göteborg, der han biträdde Fredengren med predikan och församlingsvård. Detta var under sommaren 1876. Då han, som vi hafva sett, påföljande höst intogs i konferensen blef han skickad till Orsa i Dalarne. På denna och angränsande platser verkade han i 3 år och sändes vid konferensen i Stockholm 1879 till Karlskoga. Påföljande år blef han ordinerad till äldste och sänd till Karlskrona. Till diakon ordinerades han 1878. Hans arbetstid i Karlskrona inskränkte sig till två år, hvarefter han

Digitized by Google

flyttades till Göteborg och Majorna. Någon tid efter hans ditkomst upptogs arbetet jemväl i Halmstad, hvadan L. år 1883 erhöll en assistent, att vara honom behjelplig på det stora fältet. År 1884 afskildes Halmstad och erhöll sin egen predikant. L. stannade likväl också tredje året i Göteborg. År 1884 hölls konferensen i Motala, och den som då utsågs till efterträdare åt konferensens värd var L. Efter tre års verksamhet flyttades han till Jönköping, men fick stanna der endast ett år. I Stockholm, dit han då sändes, fick han ej heller dröja länge, i det han redan efter två år utnämdes till presiderande äldste för Gotland och vårdhafvande predikant i Wisby. År 1892, då biskop Joyce, hvilken ledde det årets konferens, ansåg lämpligt att dela Stockholms distrikt i tvänne, blef L. efter blott ett år flyttad från Gotland, för att förestå Gefle distrikt. På detta fält arbetar han ännu. Bland de uppdrag han dessutom innehaft må nämnas, att han var ledamot af komitén för utarbetandet af den psalmbok som utgafs år 1893.

*

Carl Petrus Carlsson föddes i Karlskoga, Wermland, den 3 mars 1856. Redan som barn kände han sitt hjerta berördt af Herrens ande, ja han säger sig ej kunna minnas någon tid, under hvilken han ej varit föremål för Guds nåds verkningar. Vid 13 års ålder kom han till visshet om syndernas förlåtelse och barnaskap. Han hade då icke hört talas om något sådant som metodism. Den förste metodistpredikant han kom i beröring med var J. Th. Kjellstrand, och strax förnam han att det evangelium denne predikade var just hvad han behöfde för utvecklingen af det andliga lif, som blifvit tändt hos honom. År 1872 slöt han sig till metodistkyrkan, under påföljande år och någon del af år 1874 studerade han vid predikantskolan. Mellan terminerna vistades han någon tid vid Lotorps bruk i Östergötland och bildade der en församling med 22 medlemmar. Här var han ock

Digitized by Google

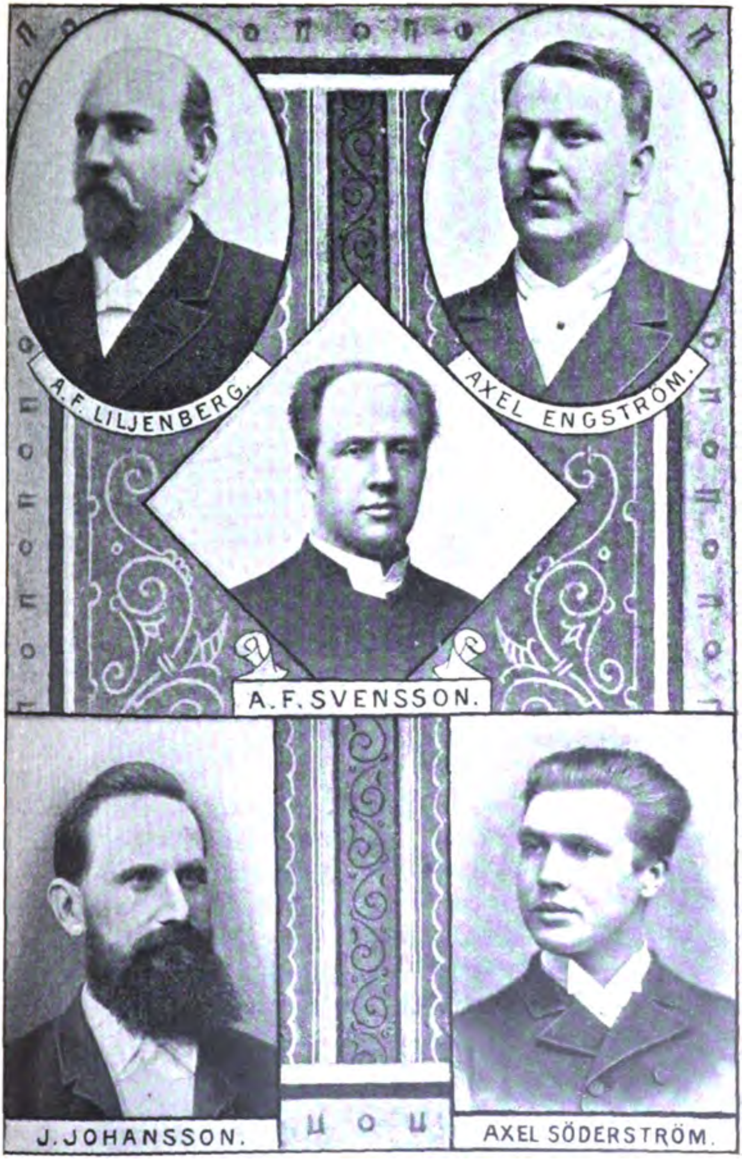

Digitized by Google

föremål för någon förföljelse, men lyckades med Guds nåd segra. Vid slutet af 1874 skickades han till Edsvalla bruk i Wermland, hvarest han någon tid förut hade aflagt ett predikobesök och vunnit flere själar för Gud och kyrkan. Dessa hade vårdats af den utaf oss förut omnämde Hedström, men voro vid C:s ditkomst efter honom förskingrade och delade i flere partier, en följd af den bristfälliga omvårdnad de haft, hvadan C. der hade ett allt utom behagligt arbete. Vid mötet 1875 blef han sänd till Södertelje och Mörkö, hvarest han arbetade i två år och blef derpå skickad till Wisby, som medhjelpare åt F. O. B. Wallin. Efter förloppet af ett år blef han förflyttad derifrån till Slite å Gotland. I tre år verkade han der, hvarefter han, likaledes under tre år var anställd i Westervik. Sedan var han tre år i Upsala och två i Stockholm S:t Paul. År 1889 utnämdes han till presiderande äldste för Malmö distrikt, hvilken befattning han innehade till hösten 1893, då han sändes till Gefle som vårdhafvande predikant. I denna, Sveriges största metodistförsamling, verkar han ännu.

C. var knapt mer än en gosse när han begynte som predikant. Då han fick sin första lokalpredikantsfullmakt var han 16 år gammal, vid 18 års ålder anstäldes han som pastor, och då han intogs i årkonferensen på prof var han ej mycket öfver 20 år. Blef ordinerad till diakon år 1878 och till äldste 1880. Hans fader var troende kristen och söndagsskollärare, och sjelf bildade C. strax efter sin omvändelse en söndagsskolklass, bestående af åtskillige hans lekkamrater. Han har haft god framgång i sin verksamhet och deltagit i flere väckelser. Redan 1874 anmodades han af superintendenten att begynna verksamhet på Åland, men två timmar innan han skulle afresa kom telegram, att han i stället skulle fara till Lotorp, hvilket han, som vi veta, också gjorde.

*

Digitized by Google

Mikael Peter Lindqvist är till börden gotländing, har varit skollärare och tillhörde någon tid baptistsamfundet. Genom sin i Amerika bosatte broder lärde han känna metodismen, med hvilken han ock snart kom i beröring under dess allra första uppträdande på Gotland. Han kände sig dragen till denna gren af Kristi kyrka, och dels af önskan att se denna rörelse i dess hemland och dels af andra skäl begaf han sig till Amerika, hvarest han blef intagen i kyrkan, och erhöll tillstånd att predika. Mot slutet af år 1876 kom han åter till fäderneslandet och blef då stationerad i Lund. Utan tvifvel utförde han der ett godt arbete. Han blef dock icke intagen i konferensen på prof förr än år 1879. Intogs i full förening med konferensen 1881 och ordinerades till äldste år 1885.

L. verkade i Lund till konferensen 1878, hvilket år han blef sänd till Warberg. Från Warberg skickades han 1880 till Bjuf och Raus samt arbetade på dessa platser till år 1882, under hvilken tid han ock utöfvade någon verksamhet i Landskrona. År 1882 sändes han till Lerbäck och verkade der till 1883. Sedan har han varit stationerad i Falun och Korsnäs, Linde, Högfors och Heby. År 1892 blef han förklarad öfverårig. Han är nu bosatt i Sala.

*

Äfven Carl Alfred Lundqvist hade ock före sin anslutning till metodistkyrkan varit baptist. Han berättar om sig sjelf följande:

»Redan i unga år af Guds ande kraftigt påverkad, fick jag hösten 1866, vid 20 års ålder, nåd att hvila vid Jesu ord på korset: 'det är fullkomnadt.' Minnet af den frid och fröjd i Gud jag då kände lifvar ännu i dag mitt hjerta. Följande vinter hörde jag namnet metodist för första gången nämnas, då en pastor Erikson, som tillhörde metodist-episkopalkyrkan i Amerika, aflade ett besök i hemlandet och vistades någon tid i Stockholm.

Digitized by Google

I baptistkapellet vid Malmskilnadsgatan hörde jag honom predika öfver Ebr. 4: 14. Sedan besökte jag som oftast metodisternas gudstjenster, först i en sal vid Wollmar Yxkullsgatan och sedan vid S:t Paulsgatan. Hösten 1871 ingick jag på prof i metodistförsamlingen och intogs i full förening långfredagen 1872.

Förordnad till klassledare, började jag, på pastor J. P. Larssons uppmaning, hålla små bönestunder i enskilda medlemmars hem, och vid predikantens tillfälliga frånvaro fick jag äfven predika på salen vid Besvärsgatan å Söder. Den 19 augusti 1872 erhöll jag, på rekommendation af den klass jag ledde, fullmakt att såsom förmanare tjenstgöra inom församlingen. Våren 1873 flyttade jag till Upsala, der jag äfven fick tillfälle att tjena med den gåfva Gud mig gifvit, och den 25 juli 1874 utfärdades min lokalpredikantsfullmakt.

Sedan jag genomgått 6 klasser i Upsala privata elementarläroverk utnämdes jag på hösten 1875 af dåvarande superintendenten öfver metodistmissionen i Sverige, pastor V. Witting, till vårdhafvande predikant i Arboga, sändes 1877 i samma egenskap till Kristinehamn och 1879 till Örebro. På konferensen i Göteborg 1878 ordinerades jag till diakon och i Gefle 1881 till äldste.

Den 23 maj 1883 aflade jag studentexamen vid Karolinska läroverket i Örebro, efter att i sex terminer hafva åtnjutit undervisning i detta läroverk, hvarpå jag inskrefs som student vid Upsala universitet. På konferensen i Norrköping 1883 utnämd till vårdhafvande predikant i Karlstad, erhöll jag af distriktets presiderande äldste tillåtelse att lemna denna befattning i augusti månad för att i Upsala fortsätta mina studier, och på konferensen derstädes 1884 erhöll jag på begäran afsked från min tjenst såsom resepredikant. Under läsåret 1884—85 var jag anstäld som extra lärare i metodisternas predikantskola i Upsala.»

Efter sin afgång från metodistkyrkan har L. antagit befattning som prest inom statskyrkan och är sedan den 1 maj 1889 komminister i Björksta församling af Vesterås stift.

*

Digitized by Google

Johan August Palmer, hvilken till en tid verkade som metodistpredikant, har, liksom Lundqvist, sedan öfvergått till statskyrkan och blifvit prest inom henne. Han kom i beröring med metodismen då han som en ung man hade anställning vid något jernverk i Vermland. En tid bevistade han predikantskolan i Örebro, och år 1876 intogs han på prof i konferensen och sändes till Malmö. Här arbetade han troget och med framgång till sommaren 1878, då han sändes till Jönköping. Utan uppgifven orsak begärde och erhöll han likväl, efter endast ett års verksamhet på sistnämda plats, vid konferensen i Stockholm afsked från predikantbefattningen och utträdde ur kyrkan. Han hängaf sig sedan åt studier och aflade tredje dag pingst 1885 fil. kand. examen samt blef vid jultid 1889 ordinerad till prest i statskyrkan. F. n. är han anstäld som pastorsadjunkt och lasarettspredikant i Gefle.

*

Lars A. Nygren arbetade icke heller länge som metodistpredikant, men då han nedlade denna tjenst var det icke för att öfvergå till något annat samfund på jorden, utan för att mottaga den gode och trogne tjenarens lön. Han afled nämligen i maj månad 1877, sedan han ådagalagt sin kärlek och sitt förtroende till metodistkyrkan genom att af sin knappa kvarlåtenskap donera ett visst belopp till fond för en blifvande kyrkobyggnad på Mora strand, hvilken byggnad just i år håller på att uppföras.

N. var förenad med metodistkyrkan i 7 år. Två af dessa tillbragte han i predikantskolan, hvarpå han förordnades att taga vård om en liten församling i Dalarne. Med nit och trohet arbetade han och ådagalade städse en fast kristlig karaktär. Hans helsa var likväl temligen vacklande, och efter en kort tid kom budskapet, som kallade honom hem till hvilans land.

*

Digitized by Google

Karl Abraham Hultgren är till börden östgöte och, som vi tro, född i Ledbergs församling, der fadern var organist och burgen landtbrukare. Han blef, medan han ännu var mycket ung till åren, under J. Pedersens verksamhet i Linköping och trakten deromkring, omvänd till Gud. Han är af naturen eldig och liflig, och sedan han genom Guds nåd blifvit frälst och uttagen från verldens ondska, var han angelägen att bidraga till sina medmänniskors räddning. Hans pastor iakttog ynglingens begåfning och föranstaltade derför om att denne blef sänd till predikantskolan. Efter genomgången kurs derstädes förordnades han till predikant. Hans första arbetsfält var Lekhyttan i Nerike, dit han sändes 1876 för att vårda den lilla grupp af metodister som der fans och dittills hade tillhört Örebro församling. Svåra strider mötte honom till en början, men snart blef allt jemförelsevis lugnt och god framgång vans. Före utgången af påföljande år (1877) var redan ett kapell uppfördt och invigdt, i hvilket jemväl fins bostad för predikanten. Vid konferensen i Stockholm 1879 blef H. intagen i full förening med denna, ordinerad till diakon och sänd till Motala. Der verkade han ock framgångsfullt, trots de svårigheter som uppstodo deraf att församlingens ekonomiska angelägenheter från början ordnats mycket vårdslöst. Under sin verksamhetstid i Motala blef H. år 1881 ordinerad till äldste.

År 1882 sändes han till Stockholm, bl. annat med hänsyn till hans begåfning för och skicklighet i musik. Verksamheten på norr hade visserligen bedrifvits redan några år förut, och vårdhafvande predikant hade der varit anställd. Likväl hade ingen särskild församling blifvit bildad. Afsigten var att sådant nu skulle ske, hvilket ock blef händelsen. Hultgren betjenade denna församling under två goda år, hvarefter han vid konferensen 1884 sändes till Gefle. Efter en frånvaro af två år blef han likväl återsänd till hufvudstaden — denna gång för att upptaga verksamheten å Östermalm. I fem år stannade han nu i Stockholm, bildade den nu varande Trefaldighetsförsamlingen och vann många vänner samt lyckades föra många till omvändelse. Vid

Digitized by Google

konferensen i Upsala 1891 måste han likväl tillföljd af kyrkoordningens obevekliga bud bryta upp och flytta. Han stationerades då i Göteborg, hvarest han i tre år betjenat dervarande Emanuelsförsamling och sedan förlidet år är pastor vid S:t Jakobs församling. H. har under en följd af år varit konferensskattmästare samt ledamot af skolstyrelsen och dess kassör. Han blef ordinerad till diakon 1879 och till äldste år 1881.

*

Gustaf Lindström föddes i Nysunds socken i Wermland den 14 januari 1850. Då han var 8 à 9 år gammal gick en kraftig andlig väckelse fram öfver Wermland. Af denna vardt äfven L. berörd, och det uppstod hos honom en allvarlig åstundan att komma till gemenskap med Gud. Till ett fullt öfverlemnande åt Frälsaren och förvissning om barnaskap kom det likväl icke med honom då, utan hans erfarenheter inskränkte sig till en allvarlig längtan och ett djupt behof af att bedja samt fruktan för synden och bemödande att lefva rätt. Vid 20 års ålder kände han åter detta behof och nu i högre grad än förut. Guds ande talade med kraft till hans själ. Hans försök att förbättra sig sjelf misslyckades som vanligt, och han tyckte sig blifva allt sämre och sämre, tills han en söndagsafton, förkrossad, trött och hjelplös, kastade sig i Jesu famn och der fann frid och hvila. Det var ej genom åhörandet af någon predikan eller ens umgänge med kristna han kom till detta saliga tillstånd, utan det var helt och hållet Guds andes omedelbara verksamhet som bragte honom dit.

Någon tid efter sin omvändelse hade han sitt andliga hem bland missionsvännerna, men han var icke fullt tillfredsstäld med deras umgänge. Så kom Emanuel Nilsson till Degerfors — der L. då hade anställning vid jernverket — och sedan han 2 à 3 gånger hört honom predika, var han öfvertygad om metodismens

Digitized by Google

öfverensstämmelse med bibeln, hvadan han ej tvekade att förena sig med denna kyrka.

Sedan han blifvit lokalpredikant och efter att någon tid hafva vistats vid predikantskolan ingick han år 1876 på prof i konferensen och stationerades i Wisby, som medhjelpare åt F. O. B. Wallin, hvilken jemte församlingsvården hade sig uppdraget att som pres. äldste förestå Gotlands distrikt. Året derpå blef L. sänd till Arboga, der han verkade i 3 år och blef år 1880 skickad till Mönsterås. L., som med nit och framgång arbetat både i Wisby och Arboga, lyckades i Mönsterås öfver förväntan. Vid hans ankomst dit bestod församlingen af 64 medlemmar (profm. inber.) och hade vid hans afflyttning 3 år derefter ett medlemstal af 112. Sedan har L. verkat 3 år i Sundsvall, 2 i Gefle, 3 i Karlskrona och nu senast på tredje året i Landskrona, der han ännu arbetar. Med trohet och nit har han verkat, och Herren har krönt hans arbete med framgång och välsignelse.

Ordinerades år 1878 till diakon och år 1880 till äldste.

*

Jacob Timoteus Jacobsson har stått i förbindelse med metodistkyrkan ända sedan hennes verksamhet först begynte i Kalmar. Han hade åtskilliga år förut blifvit omvänd till Gud. Strax efter konferensen 1876 lemnade han den affärsverksamhet, han en längre tid utöfvat, och antog kallelse att såsom vårdhafvande predikant förestå församlingen i Majorna samt bokförlagsrörelsen, hvarjemte han förordnades till agent för missionssällskapet.

Dessa befattningar innehade han likväl endast en kort tid, hvarefter han flyttade till Stockholm. Härifrån gjorde han sedan under en följd af år vidsträckta resor såsom nykterhetstalare. Såsom sådan har han vunnit rykte och välförtjent loford öfverallt i vårt land, så att hans namn och person äro kända på de allraflesta platser. Han har, utan tvifvel, hållit tusentals nykterhetsföredrag och derjemte, då tillfälle erbjudit sig, predikat

Digitized by Google

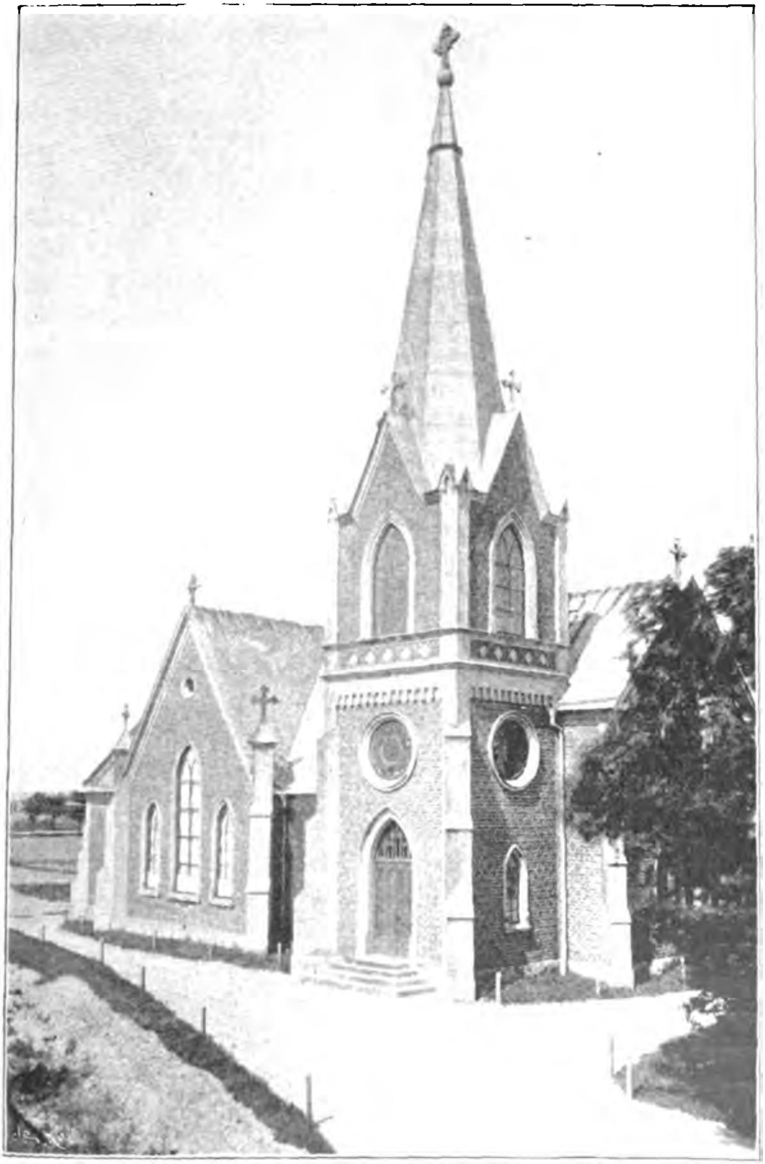

Metodistkyrkan i Nyköping.

Kristi evangelium. Vid konferensen i Upsala 1891 blef han ordinerad till lokaldiakon.

I besittning af poetisk begåfning och derjemte musikalisk, har han författat flere sånger och poem, af hvilka en del förekommer i en af honom sjelf utgifven diktsamling. Dessa hans literära alster hafva blifvit fördelaktigt omnämda af på detta område erkända auktoriteter. Den första svenska samlingen af de så mycket omtyckta Sankeys sånger utgafs af J. i förening med annan för den andliga sången intresserad person, och hans nykterhetspoem räknas bland de förnämsta på vårt språk. Sedan några år är J. innehafvare af en grosshandelsaffär i hufvudstaden. Vid generalkonferensen 1892 var han lekmannaombud från Sverige.

*

Johan Samuelsson verkade, som en ung man, endast en kort tid i Sverige. Han var under 2 år stationerad i Westervik, hvarefter han afreste till Amerika, der han antog namnet Simpson och ännu arbetar i svenska metodismens tjenst.

*

Carl August Andersson föddes i Risinge socken, Östergötland, den 14 oktober 1833. Han fick i sin ungdom vänja sig vid härdt arbete, enär han redan vid nio års ålder måste lemna föräldrahemmet. Då han var mellan 20 och 21 år blef han omvänd till Gud och fröjdades till en tid outsägligt i Frälsarens gemenskap, men på grund af den förvända uppfattning af kristendomslifvet, som då var förherskande bland hans omgifning, blef han snart åter dragen under »träldomens ok.»

På hösten 1859 flyttade han till Kumla i Nerike och kom der i umgänge med baptisterna. Han fann deras läroåskådning mera biblisk än de luterske »läsarnes», och ingick derför i baptistförsamlingen derstädes sommaren 1863.

Digitized by Google

År 1871 fick han höra en metodistpredikant, som ditkommit från Örebro. Dennes predikan om full frälsning utöfvade ett mäktigt intryck på A. Han liksom vaknade upp ur en dvala, och efter att hafva genomkämpat en svår strid med sig sjelf blef han öfvertygad om metodismens sanning, hvadan han den 5 maj 1872 förenade sig med metodistförsamlingen i Örebro. År 1873 blef han förmanare, och sedan han ingått vid predikantskolan i Örebro, erhöll han på vintern 1874 fullmakt som lokalpredikant. Den 9 sept. samma år stationerades han som assistent på Halsbergskretsen, och vid mötet i Wisby påföljande år blef han flyttad till Hellestad och Finspong, såsom den förste vårdhafvande predikanten på denna plats, nu benämd Lotorp och Sonstorp. Vid konferensen 1876 intogs han på prof och 1878 i full förening. Till äldste ordinerades han 1883.

Från Hellestad flyttade han 1877 till Södertelje och Mörkö. Han har sedan varit stationerad i Avesta, Borlänge, Ransäter, Bofors och Åtorp. Vid konferensen 1893 blef han förklarad öfverårig, och såsom sådan lärer han ännu vara bosatt i Åtorp.

*

C. J. Wahlberg deltog endast under ett par år i verksamheten och var då stationerad i Kristianopel. Han föregaf sig vara i besittning af en mindre vanlig grad af kunskaper, men det blef snart uppenbart att han i det afseendet icke egde några företräden. Befunnen olämplig som metodistpredikant, måste han snart draga sig tillbaka.

*

Ännu två predikanter böra här omnämnas, nämligen C. J. Lundblad och P. Bengtsson. Lundblad anstäldes 1874, efter att hafva genomgått predikantskolan. Han kom då till Östergarn på Gotland och flyttade efter 2 år derifrån till Kappelshamn.

Digitized by Google

Tillföljd af öfveransträngning och förkylning nedlades han vid midsommar år 1880 på den bädd som blef hans dödsläger. I full trosvisshet afsomnade han den 26 derpå följande juli vid 37 års ålder.

P. Bengtson var född år 1842 och blef tidigt påverkad af Guds ande samt förd till frälsningsvisshet. I syfte att bereda sig för predikantkallet vistades han en tid vid elementarläroverket i Helsingborg, men då han icke var tillfredsstäld med förhållandet inom statskyrkan, lämnade han sitt fädernesland och reste till Amerika. Här lärde han känna metodisterna och förenade sig med dem. Om några år återkom han till Sverige och tog anställning som tolk vid Bjufs grufvor. Snart började han arbeta för själars frälsning och ingick i missionens tjenst vid slutet af år 1874. Han fick likväl icke verka som predikant längre än ett halfår, efter hvars förlopp han insjuknade i tyfusfeber. Efter sex veckors lidande ingick han den 15 maj 1875 i sin Herres glädje.

Digitized by Google

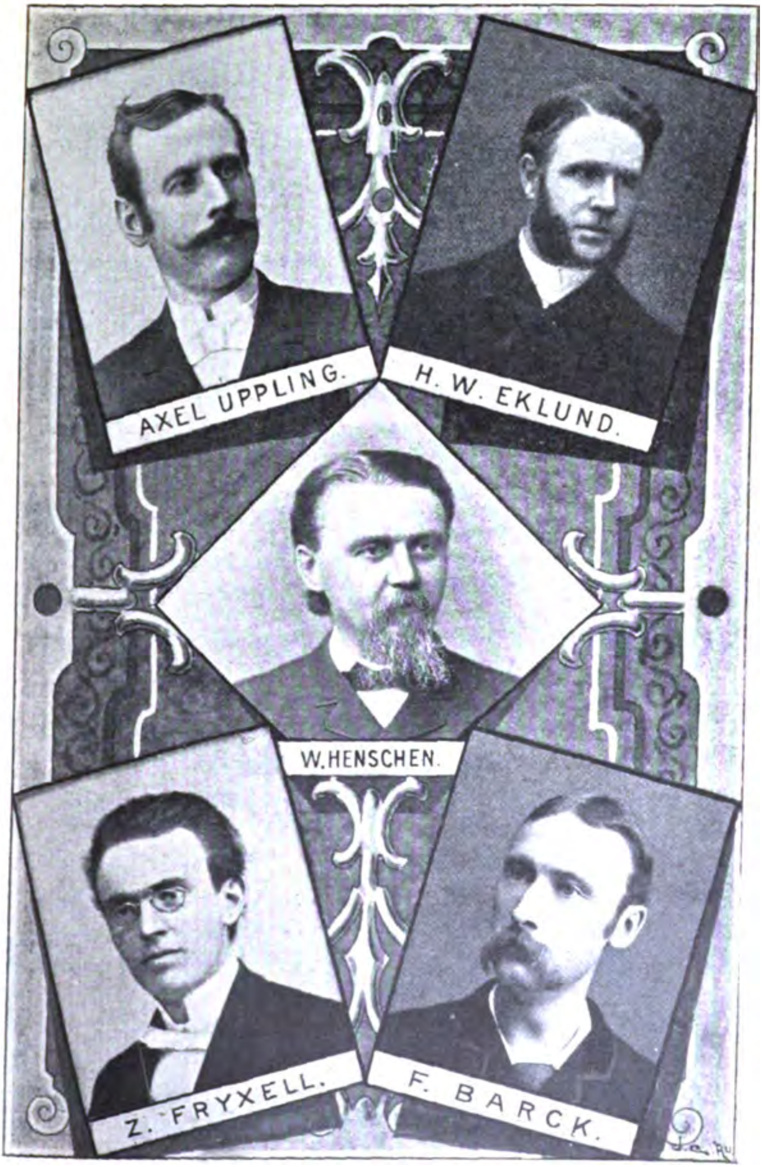

Digitized by Google

NIONDE KAPITLET.

Verksamheten i öfre Dalarne. — Grebbestad. — Westervik. — Oskarshamn. — 1873 års möte. — Ordinering af de sju första diakonerna. — Predikantskolan. — J. E. Edman. — A. Hallén. — Boktryckeriet Wesleyana och förlagsverksamheten. — 1874 och 1875 års möten. — Verksamheten på Gotland.

Bland det för sin konservatism och seghet kända dalfolket har metodismen visserligen icke arbetat med någon snabbare framgång, men på de platser, till hvilka dess inflytande sträckt sig, torde den dock få anses ha slagit djupa rötter. I öfre Dalarne började verksamheten redan år 1872 af den förut nämnde C. F. Gustafsson, som då predikade i Orsa. Vid 1873 års möte blef F. U. Liljegren ditsänd. Den lära han predikade vann genklang i mångas hjertan, och flere förklarade att de, fast omedvetet, länge varit metodister till sin öfvertygelse. L. bildade der den 2 november ofvannämde år en metodistförsamling af 14 prof-medlemmar. Han rönte god framgång både i Orsa och Mora. Många blefvo omvända, och predikanten vann folkets odelade förtroende. Efter tre år fick Liljegren till efterträdare K. Lund-gren, hvilken likaledes arbetade der i 3 års tid. Nu uppstod en

Digitized by Google

god väckelse bland ungdomen, en sångförening bildades och ett litet kapell uppfördes i Hansjö by af Orsa socken. Strax derpå blef verksamheten i Mora frånskild och erhöll egen predikant i den af oss förut omnämde L. A. Nygren, hvilken der slutade sin bana och hvars stoft ännu hvilar å Mora kyrkogård.

Efter Nygren blef W:m Andersson ditsänd, och han rönte visserligen rätt god framgång, men frukten af hans verksamhet kom snarare baptismen än metodistkyrkan till del.

Lundgren erhöll år 1879 till efterträdare Anders Jonsson, hvilken jemte Orsa också fick Mora sig anvisadt som arbetsfält. J. gjorde vidsträckta predikoresor och utvidgade verksamheten derhän, att äfven Leksands socken upptogs till regelbunden predikoplats, hvarförutom han predikade i nästan alla byar omkring Siljan, i Rättviks socken o. s. v. I Leksand hade dock egentligen en lokalpredikant A. Eklund från Lindesberg börjat arbetet och lyckats vinna flere för Gud och saken. Efter J. blef F. G. Holmgren sänd till Dalarne. Som Mora numera kunde betraktas såsom centralpunkten, bosatte han sig der för någon tid, men flyttade ganska snart till Orsa. H. gjorde sig omtyckt, vann folket och lyckades erhålla rätt god framgång. Han efterträddes år 1885 af A. Andersson, hvilken bosatte sig i Leksand, af det skäl att man ansåg det de många goda bröder som funnos i Orsa gjorde predikantens arbete der mindre oumbärligt än i fältets sydligare del. Efter Andersson hafva N. J. Backström, E. Wallgren och O. R. Richter verkat der till år 1893, då en samma år från predikantskolan utexaminerad broder, A. G. Andersson, ditsändes.

Om verksamheten i öfre Dalarne i allmänhet kan sägas, att frågan om predikanternas aflönande af folket der lägger afsevärda hinder i vägen. Så länge missionen underhöll predikanterna utan bidrag från församlingarna gick allt väl, men sedan man börjat begära medel för predikantunderhåll ha åtskilliga blifvit missbelåtna. Kanhända ett annat efter dalfolkets nationallynne mera lämpadt verksamhetssätt skulle vara lyckligare. Möjligen vore det tillrådligt att bilda smärre kretsar, som förestodos af

Digitized by Google

lokalpredikanter, hvilka kretsar erhöllo mera sällan återkommande besök af en kringresande, med missionsmedel aflönad predikant.

Folklynnet i Dalarne är på sätt och vis temligen lika med bohusläningens. Bohuslän tyckes icke heller vara något synnerligen tacksamt fält för metodismen, helst schartaunismen i de trakterna har sitt hufvudkvarter. Några bohusläningar hade imellertid, omkring år 1872, vid sina besök i Göteborg kommit i beröring med metodismen och genom denna blifvit omvända till Gud. För att vårda dem och möjligen vinna flere själar för Guds rike blef I. G. Finérus, i maj 1873 sänd till Grebbestad, ett fiskläger i Tanums socken, der J. Th. Kjellstrand under en kortare tid hade verkat. Han mottogs, som vi hafva sett, med allt annat än vänliga känslor, ja, man sökte drifva bort honom med t. o. m. så kraftiga medel som kanonskott. Han stod imellertid kvar på sin post och kunde redan i juli månad rapportera ett medlemskap af 24 personer. Vid 1876 års konferens, då Finérus afflyttade, hade detta antal uppgått till sammanlagdt 28 i full förening och 13 på prof. Th. Larsson, som då skickades till Strömstad, fick på sin lott att jemväl verka i Grebbestad. Han hade der icke så få åhörare, och alla voro nu stilla och uppmärksamma, så att L. tyckte sig finna utsigterna rätt lofvande. De predikanter som efter Larsson hade vården om den lilla församlingen tyckas dock hafva varit af en motsatt åsigt, och numera är verksamheten der nästan ett minne blott.

Under den tid ofvannämde Larsson var stationerad i Waldemarsvik blef han af en fru anmodad att resa till Westervik för att predika. Redan flere år förut hade pastor J. P. Larsson uppträdt der åtskilliga gånger, men sedan de luterske kristne kommit underfund med att han var metodist, nekade de honom lokal för mötena. När nu Th. Larsson ditkom (det var år 1872 eller 1873) hade stadens kyrkoherde infunnit sig hos den person, hvilken lofvat upplåta sina rum för predikan och skrämt denna med, att hon i sådant fall skulle få hela stadens befolkning emot sig. L. frågade nu kyrkoherden om han för sin del

Digitized by Google

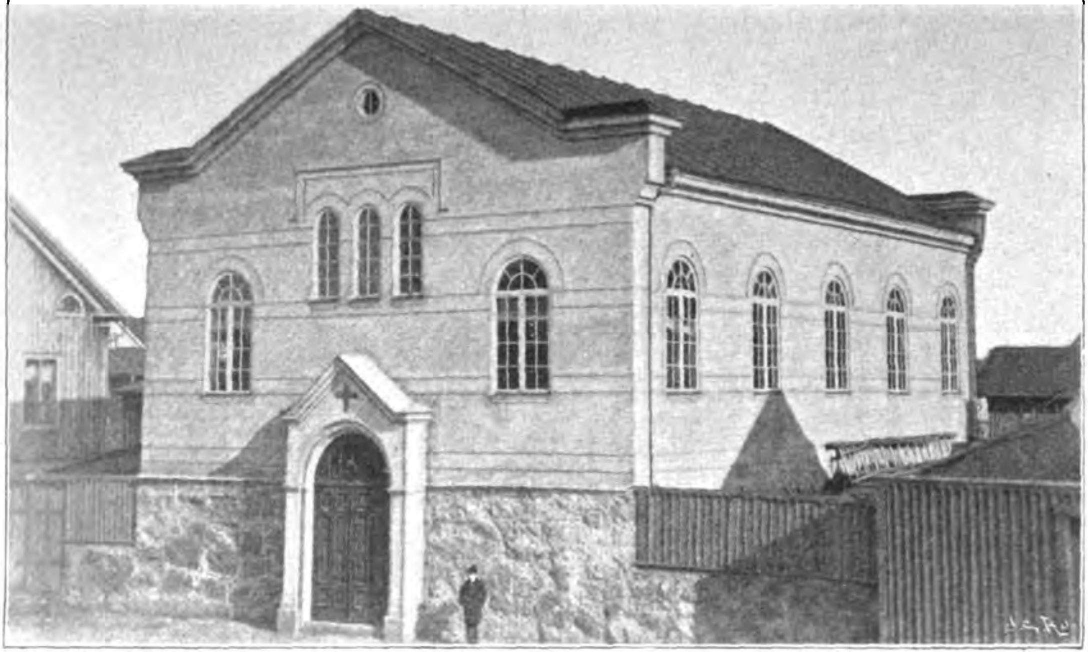

Metodistkapellet i Oskarshamn.

Digitized by Google

hade något emot att L. predikade Guds ord i staden. »Ja», sade han, »jag är rädd om vår bekännelse». L. genmälde då, att han intet behöfde frukta, ty hvarken tänkte han sjelf tillegna sig denna bekännelse, eller ville han uppmana andra att taga den. Förtretad aflägsnade kyrkoherden sig, men någon predikan fick L. imellertid icke hålla.

Så hyrde han en sal, men äfven egaren af den lokalen blef skrämd af presten, hvilken tog stadsfiskalen till hjelp och hotade med 100 krs böter. Larsson förklarade sig imellertid villig att gälda alla de böter som möjligen kunde komma i fråga, och ehuru kyrkrådet redan på förhand utfärdat förbud för honom att predika samt borgmästaren förklarat sig icke kunna ansvara för hans lif under slika omständigheter, gick han imellertid på utsatt tid till den bestämda lokalen, der han i närvaro af alla presterna, borgmästaren, kyrkorådet och fiskalen samt två polisbetjenter predikade med stor frimodighet och, sedan han slutat, förklarade att han ämnade återkomma om åtta dagar. Följande dag besökte han borgmästaren för att höra om han borde stanna och inställa sig för rådhusrätten eller om han finge resa hem. Borgmästaren förklarade då, att han fick resa och komma när helst han ville, han (borgmästaren) hade aldrig förr hört en sådan predikan, och både han och kyrkorådet skulle alltid stå på L:s sida, så att presterna ej skulle kunna hindra honom.

Sådan är den berättelse Larsson afgifver till den kvartalkonferens som hölls i Westervik den 14 juni 1873. Vid denna, den första på platsen, var J. P. Larsson ordförande, och såsom vårdhafvande predikant var A. F. Wählstrand anstäld. W. hade då arbetat i Vestervik sedan den 12 februari s. å., och under den tiden hade medlemsantalet ökats från 10 till 30. Den 14 februari 1874 har W. deremot inga goda nyheter att omtala. Der hade varit idel storm och motgång, splittring och förskingring, så att medlemsantalet nedgått till 8. En betydlig del af de utgångne hade öfvergått till baptismen. Folket »vände bort ansigtet» från predikanten och han var »en daglig visa» för hvar man. Hans väg syntes honom igenmurad med sten och himme-

Digitized by Google

len tedde sig som vore den af koppar. Baptistförsamlingen på platsen synes hafva gjort allt för att hindra verksamheten, och den lyckades deri allt för väl.

Den 15 sept. 1874 fick W. till efterträdare en ung man, vid namn F. J. Svenborg, hvilken förut vistats i Örebro. Han grep sig an med att predika så väl i staden som på ett par närbelägna platser, deribland lastageplatsen Verkebäck. Åhörareantalet i staden var ringa, och någon söndagsskola kunde icke bildas, på grund af det starka motståndet. Äfven på landtplatserna gick det ej synnerligen framåt.

År 1876 blef J. Samuelsson sänd till Vestervik och verkade der och i Loftahammar till konferensen i Göteborg 1878, då C. Englund ditsändes. E. arbetade der till 1881, då han fick till efterträdare C. P. Carlsson. Denne synes hafva varit rätte mannen, och i en rapport till 1882 års konferens säger distriktets presiderande äldste: »Tillståndet inom denna församling är mycket godt. Gud har hela året bekänt sig till vårt arbete. Klass- och bönemöten hafva varit allmänt besökta. Frid och endrägt råda. Ställningen ljusnar mer och mer för hvarje dag. Vår sak eger förtroende inom hela samhället. Kapellet, som rymmer omkring 600 personer, är för trångt.» Församlingen ökades det året med 49 medlemmar.

Denna framgång hade väl ock i någon man förberedts deraf att ett kapell år 1879 blef uppfördt på en af en församlingsmedlem för ändamålet skänkt tomt. Det invigdes den 13 april samma år.

Efter C. hafva M. E. Karlson, C. J. Englund (för andra gången), C. O. P. Lindström, A. F. Liljenberg, J. E. Elmqvist och P. A. Kropp verkat i Vestervik och f. n. är Albert Löfgren der anställd som predikant.

På genomresa från årsmötet i Kalmar 1871 predikade C. J. Johansson två gånger i Oskarshamn. Någon egentlig metodistisk verksamhet bedrefs der likväl icke förr än mot slutet af år 1872, då K. R. Hartvig ditsändes. Hans ankomst till staden väckte ej litet uppseende, till följd af de gängse föreställningarne

Digitized by Google

om metodisternas s. k. syndfrihetslära. Såväl statskyrkans presterskap som den gamla luterska missionsföreningen stodo honom ifrigt emot. Han lyckades imellertid bilda en liten församling. Hartvig efterträddes af Anders Jonsson, under hvilkens verksamhetstid det visserligen ofta var ganska stormigt vid mötena, men saken icke desto mindre gick stadigt fram. Efter Jonsson kom A. F. Häggström, hvilken egde förmåga att samla så stort antal åhörare, att de jemförelsevis små lokalerna icke kunde rymma dem alla. Häggström blef emellertid af vissa skäl afskedad, och distriktets presiderande äldste anstälde efter honom en lokalpredikant från Kalmar, vid namn P. Nilsson. Större delen af församlingen tog likväl parti för H. och ville icke veta af den nye predikanten, hvilken de bestämdt förbjödo att uppträda på deras predikstol. Denna fick dock predika hos en privat person, och efter någon tid förhyrde han en mindre predikolokal tillika med bostad. Nilsson arbetade ihärdigt och predikade på flere ställen i staden.

Men äfven Häggström predikade. Han bildade nu en frimetodistförsamling, hvilken imellertid snart upplöstes. För att erhålla bättre lokal förhyrde den ursprungliga metodistförsamlingen en stor sal, hvarifrån den likväl måste flytta, på grund af husegarens oefterrättlighet. Då inreddes ett magasin, som tillhörde en af medlemmarna, till predikolokal. Undre våningen i byggnaden användes samtidigt till stall, och då pastor Ljunggren, hvilken var anstäld i Mönsterås, en gång besökte platsen, förekom det honom rätt lustigt, att då han predikade hade han sin häst i kyrkans undervåning. Flere af församlingsmedlemmarna minnas likväl ännu med glädje de saliga stunder de upplefde i den tarfliga lokalen. Denna måste efter någon tid utvidgas och blef då rätt stor, men var fortfarande otillräcklig. En tomt inköptes, men måste om en tid säljas, då inga medel funnos att bebygga henne.

Den goda och omfattande söndagsskolverksamhet, som bedrefs af den nybildade församlingen väckte presterskapets ovilja, så att barnen förbjödos att bevista densamma. Imellertid lycka-

Digitized by Google

des presterna icke fullständigt, och under Nilssons tid utbröt en större väckelse i söndagsskolan, hvilken spred sig till äfven utomstående barn. De nyomvända barnen bådo högt vid gudstjensterna och uppmanade de äldre åhörarna att lemna sig åt Gud. Häraf uppstod en andlig rörelse också bland de äldre, och mången räknar från den tiden sin omvändelse. Detta behagade naturligtvis icke mörkrets furste, hvadan denne utsände sina tjenare i form af några halfvuxna ynglingar, som med stenkastning och på annat sätt utförde sitt ofog. Slutligen fann polisen sig nödsakad inskrida, och från den stunden blef ordningen mönstergill.

Efter fyra år flyttade N. och efterträddes af Vilhelm Andersson. Under dennes tid uppstod en häftig strid om försoningen, hvilket förorsakade åtskilligt afbräck i rörelsen. A. arbetade likväl med god framgång. Efter honom kom A. Sigurdsson, under hvilkens verksamhetstid församlingens goda och praktiska kapell blef uppfördt och invigdt. Sigurdssons efterträdare var C. J. Johansson, och efter denne hafva K. J. Törnblom, C. Englund och K. Winqvist arbetat derstädes. F. n. betjenas församlingen af L. Peterson.

Årsmötet 1873 kan i så måtto sägas bilda en epok i predikantföreningens historia, att detta var det första möte i Sverige, vid hvilket en metodistbiskop förde ordet. Det hölls i Örebro och började onsdagen den 18 juni. Elfva bröder intogos i missionärföreningen, och i afvaktan på biskopens ankomst dryftades frågan om organiserandet af årskonferens, dervid diskussionen särskildt rörde sig om frågan huruvida det vore lämpligt att organisera en gemensam skandinavisk konferens eller en uteslutande för Sverige. Man enades om att begära en svensk konferens, men om detta icke kunde ske, söka få till stånd en som omfattade äfven Norge och Danmark.

Beträffande den ifrågasatta skolan beslöts att af missionsstyrelsen begära 3 à 4 tusen dollars till lön åt lärare. Med anledning af den nyutkomna dissenterlagen antogs genom en omröst-

Digitized by Google

ning, som var så nära enhällig, att endast två röstade emot, att antaga följande förslag: »Alldenstund den nya dissenterlagen onekligen är bättre än 1868 års lag, föreslås att vi ämna ställa oss den till efterrättelse, på vilkor att vi få rättighet att hålla söndagsskolor».

Det meddelades att för det boktryckeri som skulle upprättas 161 aktier à 50 kr. blifvit i församlingarna tecknade. Derpå upplästes och diskuterades åtskilliga afhandlingar och senare reviderades de förut antagna stadgarne för assuransföreningen.

Slutligen företogs uppläsning af predikanternas rapporter från deras respektive arbetsfält, hvaraf framgick att verksamheten allestädes var i tillväxt. Intolerans och fördomar lade visserligen hinder i vägen på många ställen, men det fans t. o. m. bland presterna sådana som vittnade till rörelsens fördel. Tidningspressen tog ofta metodismens parti i mänsklighetens namn, och då någon underrätt ådömde predikanter böter eller fängelsestraff blefvo sådana domar vanligen upphäfda i de högre instanserna. Uppoffringarne för missionsverket, kapellbyggnader, skolor, syföreningar och gudstjenstens underhåll i allmänhet visade att metodisternas religion icke bestod uti tomma fraser.

Redan på aftonen af den första dagen afreste superintendenten till Köpenhamn för att möta biskopen, och mötets ledning under tiden uppdrogs åt pastor J. P. Larsson.

På lördagsförmiddagen den 21 juni anlände biskop R. S. Foster, i sällskap med superintendenterna för Danmarks och Norges missioner, K. Schou och M. Hansen, samt V. Witting, hvilken presenterade dem för predikantmötet. Biskopen intog ordförandeplatsen och höll ett tal, i hvilket han förklarade, att ehuru mötet ännu icke var organiseradt till konferens, ville han likväl leda detsamma såsom om det varit sådan, hvarpå en psalm afsjöngs, pastor Hansen uppläste ett kapitel ur bibeln och pastor Schou förrättade bön, hvarefter företogs ransakning af predikanternas karaktärer och komitéer tillsattes för olika ändamål.

Schou, hvilken kom som delegat från Danmark, hade kort förut tillträdt sin befattning som superintendent och var nu för för-

Digitized by Google

sta gången i Sverige. Hansen var redan bekant från förra mötet och var äfven nu delegerad från Norge.

Derefter blefvo sju af de äldre predikanterna, nämligen: J. Kihlström D. S. Sörlin, F. O. B. Wallin, G. Fredengren, A. H. Berg, N. M. Liljegren och C. Wallenius framkallade till altarringen och anbefalde hos biskopen till intagning i full förening med årskonferensen samt att blifva ordinerade till diakoner. Biskopen tilltalade dem bland annat sålunda: »Bröder! I skolen nu ordineras, och 'ingen tager sig sjelf denna ära utan att han kallad varder'. Gud har kallat eder till att förkunna Jesu Kristi evangelium för dyrköpta människosjälar. Gören det allvarligt och flitigt. Det är ett vigtigt verk, ett heligt verk, men ock det härligaste verk på jorden. I hafven lön på jorden och fån ännu större i himmelen. Måtte många blifva förda till sanningen genom eder! Vår kyrka är icke bigott: vi tro att kristna finnas inom alla samfund, men *vi* äro metodister; älskliga Guds barn finnas inom katolska kyrkan, luterska kyrkan, inom alla kyrkor; men *vi äro metodister*. Viljen I hafva stor framgång och vinna många själar för himmelen, så blifven heliga, alltigenom heliga. Gud fordrar det, kyrkan fordrar det, alla fordra med rätta att I skolen vara helige till ande, själ och kropp. Hufvud, hjerta, händer, förmåga, krafter och tid skola lemnas helt åt Jesus. Bedjen, studeren och arbeten! Låt oss aldrig få den sorgen att höra, det någon ibland eder blifver en förrädare till Kristi sak eller en skamfläck för hans evangelium! Den helige, treenige Guden: Fadren, Sonen och den helige Ande vare med eder nu och alltid. Amen!» Denna stund beskrifves såsom i sanning härlig och oförgätlig.

Som den egentliga ordineringen icke lagligen kunde ske i Sverige, förordnades att de till diakoner rekommenderade bröderna skulle medfölja biskopen till Norge, der ett lagligen erkändt metodistsamfund redan fans.

Under påföljande söndag höllos välsignelserika möten, deribland nattvardsgång, och på aftonen tog biskopen farväl, hvarvid en gåfva öfverlemnades från mötet till honom, bestående af

Digitized by Google

ett prydligt album, innehållande vyer från olika svenska landskap, predikanternas porträtter samt nationaldrägter. Derpå anvisades åt predikanterna deras verksamhetsfält för kommande året, och då superintendenten icke kunde medhinna att fyra gånger om året besöka alla de nu bildade församlingarne, blef fältet indeladt i tvänne distrikt och pastorerna Larsson och Carlson utnämdes till superintendentens assistenter. Af dessa distrikt omfattade det första församlingarne i hufvudstaden, Upsala, Sigtuna, Gefle, Orsa, Mörkö, Norrköping, Malmköping, Eskilstuna, Motala, Waldemarsvik, Örebrokretsen, Arboga, Nora, Filipstad, Ransäter och Nysund samt det andra: Göteborg, Walda, Warberg, Grebbestad, Malmö, Karlskrona, Karlshamn, Kalmar, Mönsterås, Oskarshamn, Westervik, Nybro, Wisby, Östergarn, Buttle och Lärbro.

Om ordineringen af metodistkyrkans sju första diakoner i Sverige skrifver en af dem, näml. N. M. Liljegren, i Lilla Sändebudet för 1873 följande:

»Redan genom skrifvelse ifrån superintendenten blef det sagdt, att någon prestvigning ej skulle ega rum i Örebro, utan i Kristiania efter mötets slut. Våra namn uppropades dock och biskop Foster höll ett kort, men ganska rörande tal för att inskärpa, huru vigtigt det var för Herrens sändebud att vara helt uppoffrande för Gud. Måndagen den 23 juni sent på aftonen lemnade vi Örebro och de kära bröderna der, hvilka helt säkert tänkte på oss uti sina böner till Gud. I Halsberg mötte vi biskopen och pastor Witting, kommande från Stockholm. Under resan kände vi oss ganska lyckliga och innerligen tacksamma till vår salighets Gud, som räknat oss värdiga att gå hans ärenden i tiden, och tillfälle gafs till och med att gemensamt åkalla hans namn. En besynnerlig känsla erforo vi, då bantåget lemnade fäderneјorden och gick öfver gränslinien. Den sköna och härliga natur, vi fingo se på andra sidan fjellen, gjorde ett egendomligt intryck på oss alla. Jag skall ej söka att skildra denna tafla. Stora äro dock Herrens under, både i naturens och nådens rike. Låtom oss prisa och berömma honom! Dagen derpå anlände vi till målet för vår resa och blefvo på ett kärleksfullt sätt emot-

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Eksjö.

Digitized by Google

tagne af våra norska bröder. Guds barn äro visserligen alltid förenade genom kärlekens band, men imellan oss predikanter råder ett eget förhållande.

Vi äro ett och tala alla samma Andens språk, ehuru gåfvor och framställningssätt ofta äro ganska olika. Vårt mål är verldens omvändelse, och vi tro och hoppas att få vara tillsamman för evigt deruppe för att prisa Gud och Lammet. Bröder! Må ingen enda af oss blifva tillbaka! Låtom oss hålla ut i kampen till dess att aftonen är inne, då vi få ingå i den dyrköpta hvilan!

Efter att hafva betraktat stadens sköna omgifning, samlades vi till gudstjenst på aftonen. Broder J. Kihlström predikade öfver den förlorade sonens historia, som alltid är ny för en och hvar, som eljes har något sinne för andliga ting. Sedan höll jag ett kort förmaningstal, och den stora skara af åhörare, som var samlad på platsen, lyssnade hela tiden med den allra största uppmärksamhet till sanningens ord äfven ifrån våra läppar. Bönemöte och kärleksfest egde rum på samma plats dagen derpå. Det kändes i sanning godt att för första gången i enfald och kärlek få blanda våra böner och lofsånger med de dyra syskonen i grannriket. Det är verkligen samme Gud i Norge som i Sverige. O, måtte hans sanning och godhet uppenbaras mer och mer i höga norden! Måtte hans härliga evangelium vinna segrar öfverallt! Måtte hans vittnen lefva för den ärofulla saken allena! — På aftonen talade pastor Witting öfver 2 Kor. 3: 18. Han var sig lik och svängde Andens svärd i kraft. Nu egde äfven invigningen rum, och den var mer än högtidlig för alla.

Säkert skall ingen af oss glömma denna stunden, en af de vigtigaste i vårt lif. Ingen må undra på att ögat fuktades af tårar. Vi fattade med bedjande hjertan nya beslut att helga oss i Herrens och kyrkans tjenst totalt, och, kosta hvad som helst, aldrig svika vårt ärorika standar. Församlingen, som var vittne till denna ovanliga företeelse, öfverväldigades äfven af ett högre allvar, och jag är viss på, att mången förlorad son eller dot-

Digitized by Google

ter denna afton beslöt att vända åter. Vi ansågo det vara vår pligt att säga några ord offentligen och sålunda taga farväl. Djupt rörda, tolkade vi helt enfaldigt hjertats känslor, uttryckande särskildt vår tacksamhet till sångföreningen, som på ett välsignadt sätt instämde vid passande tillfälle. Pastor Witting sade äfven några hjerterörande ord, och då han erinrade om huru en af de första sju skaffarne (diakonerna), blef ett blodsvittne, kunde åtminstone ingen af oss vara tanklös. Biskopen ville också säga oss något vid detta saliga tillfälle, men det rörde honom djupt, att han icke kunde språket. Ett och annat blef oss dock meddeladt. När han talade om huru han blef omvänd vid tolf års ålder och snart begynte att predika om sin Frälsare, huru hans älskade maka och äldsta dotter gått förut till fridshemmet samt huru hans sju ännu lefvande barn voro alla omvända till Herren Jesus, kunde icke mången hejda sina tårar. Det var varmt ibland oss. Det var lif och välsignelse. Det var Herren som besökte oss med sin kännbara nåd.

Glädjedruckna gingo vi till hvila sent på kvällen, och då dagen åter helsade oss med sitt ljus, voro vi redo att räcka handen till farväl med hvarandra. Om vi icke hade haft det hoppet att dagligen mötas vid korset, skulle denna skilsmessa varit svår och slitande. Jag fick den glädjen att vara i sällskap med biskopen och superintendenten till Köpenhamn och Malmö, der den förre lemnade oss för alltid härnere, enligt all sannolikhet. O, då han på den stora dagen får se oss alla, måtte ingen vara ställd på den venstra sidan om domaren. Detta är i största korthet hvad jag denna gång har att säga Gud välsigne oss, som nu blifvit kyrkans tjenare mer än förut!

Gud välsigne dig, broder J. Kihlström! »Om en liten, liten tid kommer han som komma skall.» »Vi vänta det saliga hoppet.» Gud välsigne dig, br. D. Sörlin! Var nu manlig och för Herrens krig intill lifvets ända! Gud välsigne dig, br. A. Berg! Vi begynte på samma tid. Månne vi äfven få sluta på samma sätt och vandra hand i hand deruppe? Gud välsigne dig, br. C. Wallenius! Tack för de få, men saliga stunder, vi hade tillsam-

Digitized by Google

man i Upland! Den, som vinner! Gud välsigne dig, br. G. Fredengren! Är Gud med oss, hvem kan då vara emot oss. Gud välsigne dig, br. Fr. Wallin! Den högstes högra hand kan allt förvandla. Gud välsigne den minste ibland de små! Gud välsigne metodismen i Skandinavien!»

Sedan verksamheten sålunda vunnit rätt stor omfattning och behofvet af ordinerade predikanter blifvit allt mera känbart, i det att metodisterna för utförandet af kyrkliga förrättningar naturligtvis önskade biträde af dem som stodo dem före i ordet och lärdomen, och då föröfrigt krafvet på predikantbildning blef allt större, låg tanken på upprättandet af en predikantskola nära till hands. Efter föredömet af den bekante pastor Ahlbergs kolportörskola såväl som det af Gustaf Palmqvist inrättade baptistseminariet, grep sig predikanten i Örebro, A. H. Berg, an med undervisandet af de lokalpredikanter, som för sådant ändamål vände sig till honom. Detta blef uppslaget till metodisternas teologiska skola, hvilken började i Örebro den 1 februari 1874. Tolf elever ingingo med ens, och då första terminen afslutades på eftersommaren samma år var antalet redan sjutton. Denna undervisningsanstalt var naturligtvis endast förberedande, och man inskränkte sig till de mest nödvändiga ämnen. Undervisningen var fri och omfattade 8 timmar om dagen, hvarjemte eleverna på söndagarne och imellanåt äfven under hvardagsaftnarna utsände två och två för att predika i de på den närbelägna landsbygden befintliga föreningarne. Underhållet vid skolan fingo de sjelfva bekosta sig. Superintendenten förordade varmt denna åtgärd, ja, vi misstaga oss icke då vi påstå att den var frukten af hans och föreståndarens gemensamma öfverläggningar. Vid mötet 1874 beslöts ock följande.

1. Att skolan skall fortfara och att den f. n. bör vara i Örebro samt att flera lärare må anställas.
2. Att vi till lärarnes aflöning bedja missionsstyrelsen om ett anslag för nästa år af 1,680 dollars.
3. Att en komité tillsättes, hvilken skall utarbeta regle-

Digitized by Google

Digitized by Google

mente och stadgar för skolan, hvilka skola framläggas för förstkommande distriktkonferenser; och

4. Att tre predikanter tillsättas att vara testis, hvilka skola närvara vid examina.

Vid samma årsmöte utnämdes ock V. Witting till skolans direktör samt A. H. Berg till lärare.

Påföljande år den 4 och 5 juni förrättades examen i skolan, vid hvilken en redogörelse för arbetet upplästes af skolans föreståndare. Hon var då fördelad på tvenne klasser, i hvilka undervisningen hade bestridts af två lärare.

Vid konferensen 1876 blef det beslutadt att skolan skulle förläggas till Stockholm, och till föreståndare utnämdes G. Fredengren, hvarjemte E. Stenholm utnämdes till biträdande lärare. Derpå följande läsår begynte med endast två elever, båda nybörjare, men flere tillkommo under årets lopp, så att antalet under vårterminen var tretton. Eleverna vitsordades såsom gudfruktiga och oklanderliga ynglingar. Flere af dem nödgades likväl, dels af brist på medel för sitt underhåll och dels derför att de behöfdes ute på fältet, afgå innan de hunnit afsluta den bestämda kursen.

Sedan Stenholm frånträdt sin lärarebefattning bestreds undervisningen till en tid af föreståndaren ensam, tills fil. kand. J. E. Edman på vintern 1881 anstäldes såsom biträdande lärare. Vid konferensen samma år blef Fredengren på grund af sjukdom nödsakad att frånträda föreståndarebefattningen, hvilken samtidigt lemnades i Edmans händer. År 1883 blef skolan förlagd till Upsala, och vid konferensen 1886 blef d:r W. Henschen utsedd till biträdande lärare i hvilken egenskap han arbetade till sin afflyttning från Sverige 1889. Såväl före som efter Henschens tid hafva extra lärare biträdt vid undervisningen. Bland dessa må nämnas: pastorerna C. A. Lundqvist och C. P. Carlsson, d:r Karl Loftman, fil. kand. Carl Stenholm, pastor A. Wittenkrona m. fl.

Sedan 1892 på hösten är d:r A. Hallén skolans förestånda-

Digitized by Google

re. Edman arbetar likväl ännu i skolan såsom lärare och har under sin verksamhet på detta område inlagt stor förtjenst.

Skolan är f. n. fördelad på tre klasser. Hon har hittills varit af stor betydelse för metodismens verksamhet i vårt land och torde för framtiden blifva det i ännu högre grad.

De stadgar för hennes arbete som konferensen utfärdat, hafva likväl flere gånger varit underkastade förändringar. Särskildt i fråga om undervisningen i döda språk ha åsigterna varit delade, men man tyckes allt mer och mer komma till öfvertygelse derom, att så länge kursen är blott treårig hufvudsakligen sådana ämnen böra studeras, hvilka äro egnade att utbilda eleverna till praktiskt dugliga arbetare.

Tyvärr har, till följd af brist på medel ännu icke någon byggnad för skolan kunnat uppföras, hvilket likväl synes oss högeligen önskvärdt. En för ändamålet lämplig tomt förvärfvades dock redan 1889 i Upsala, och den byggnadsfond för hvilken insamlingar årligen göras belöpte sig vid konferensen förlidet år till 18,557 kr. 17 öre.

De nu vid skolan anstälde lärarna ha välvilligt tillställt oss sina biografier, hvilka vi här införa.

*

Jag, Edman, föddes i Karlskrona d. 29 nov. 1842 af fattiga, men efter den tidens sätt gudfruktiga föräldrar. Min fader förkofrade sig sedan och gjorde sig känd genom att tala ordet. Student 1864, kom jag till Upsala och aflade gamla filosofie kandidatexamen 1873. Jag beträdde sedan elementarlärarebanan, men slog öfver efter några år och tänkte blifva mekaniker. Derför ingick jag såsom elev vid Bergsunds mekaniska verkstad i Stockholm, der jag arbetade 1 ½ år. Under denna tid vardt jag omvänd och fick frid med Gud samma dag jag fylde 35 år.

Detta förändrade helt och hållet min lefnadsbana. Jag in-

Digitized by Google

gick på prof i S:t Pauls metodistförsamling i Stockholm 1878, och följande år intogs jag i full förening och blef lokalpredikant. Härunder deltog jag ett läsår i undervisningen på Johannelunds missionsinstitut i tanke att blifva prest i statskyrkan och hade också mitt namn en tid utstruket ur metodistförsamlingens register. Men till sinnet var jag metodist och återvände derför till metodismen. Året 1879 anstäldes jag som predikant i Waldemarsvik, följande år intogs jag på prof i och år 1882 i full förening med Sverges årskonferens och 1884 ordinerades jag till äldste.

Utom året i Waldemarsvik och några månader på Gotland har jag haft min verksamhet vid metodisternas i Sverige teologiska skola och varit dess föreståndare åren 1881—1892. I skolan har jag alltid vinnlagt mig om grundlighet i de små kurserna i de verldsliga ämnena; i de teologiska ämnena åter har jag hufvudsakligen velat hjelpa eleverna att bilda sig ett eget omdöme, särskildt i förhållande till de bland de troende i vårt land gängse meningarna. Några särskilda svar på bestämda frågor har jag icke velat inplugga i dem, det måtte sedan låta i examen huru som helst.

Alltifrån mitt första inträde bland metodisterna har jag, under fortfarande bön till Gud och under åberopande af hans fordringar och löften samt Jesu Kristi blods förtjenst, vinnlagt mig om renhet i hjertat och fullkomlig kärlek. Deraf har jag skördat osäglig frid och glädje samt ett godt samvete med afseende på uppsåtlig synd och känt mig redo att dö snart sagdt hvilken stund som helst, trots invärtes brist och trots understundom ganska svåra förseelser. Guds frid har legat på hjertats djup. Deremot har jag ingalunda kunnat hindra orena känslor och fantasier samt syndiga sinnesrörelser att ganska ofta uppkomma i mitt inre, understundom i svår grad, likasom ock min verksamhet för Guds rike måste anses rätt obetydlig. Jag har flera gånger offentligt bekänt hjertats renhet och fullkomlig kärlek, men min erfarenhet har snart åter grumlats. Under det jag sålunda farit efter fullkomlighet och varit och fortfarande är öfvertygad, att

Digitized by Google

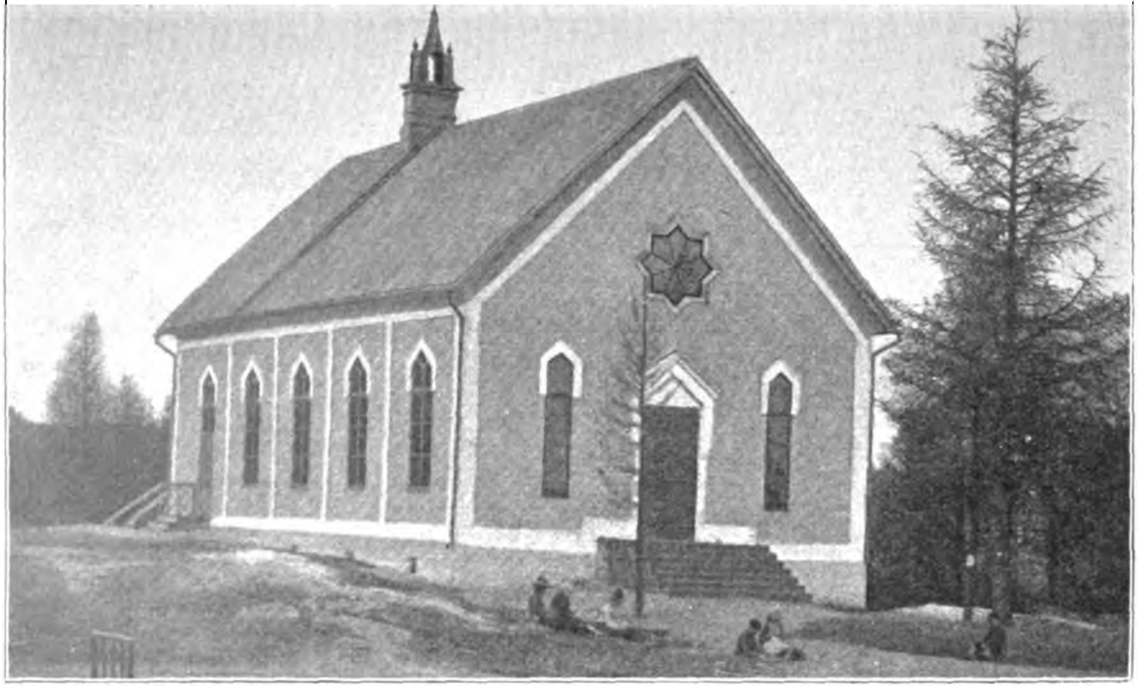

Metodistkapellet i Laxå.

Digitized by Google

skriften både lofvar och fordrar denna, har jag genom erfarenheten och skriften blifvit allt djupare öfvertygad om människans naturliga syndfullhet, behofvet af Kristi döds tillfyllesgörande förtjenst, rättfärdigheten inför Gud af tron på Jesus Kristus och icke af gerningar samt att en kristens och särskildt en predikants helighet innefattar en mångfald af sanna öfvertygelser och deremot svarande sinnesriktningar och sträfvanden, men allra förnämligast består deri, att han, såsom aposteln kan säga: »det jag nu lefver i köttet, det lefver jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgifvit sig sjelf för mig.» Gal. 2 20.

*

Albert Hallén är född i Westergötland den 22 sept. 1858; studerade vid allmänna läroverken i Borås och Göteborg och sedan vid Chalmerska institutet i Göteborg, hvarifrån han 1878 utexaminerades som ingeniör; förenade sig samma år på hösten med metodistkyrkan; vistades i Amerika 1879—80; intogs på prof i konferensen 1881 och utnämdes till assistent i Göteborg; reste till Amerika följande år och blef vårdhafvande predikant i Norway, Mich.; öfverflyttades på våren 1883 till New Englandkonferensen och var först stationerad i Gloucester och Rockport och sedan i Worcester; hade under tiden tillfälle att studera vid Bostons universitet, hvarest han 1889 tog afgångsexamen från »the College of Liberal Arts» och teologiska afdelningen; studerade vid universitetet i Berlin 1889—91; förestod som vikarie lärarebefattningen i hebreiska vid Bostons universitet under läsåret 1891—92 och tog der på våren 1892 filosofie doktorsgraden; öfverflyttades samma år till Sveriges konferens och utnämdes till föreståndare för predikantskolan i Upsala; blef följande år derjemte presiderande äldste för Stockholms distrikt.

*

Digitized by Google

Tanken på upprättandet af ett boktryckeri tog, som vi hafva sett, redan vid 1871 års möte formen af beslut. Detta kunde likväl icke med ens sättas i verket, utan kräfde någon förberedelse. Redan ha vi omnämt att vid mötet 1873 åtskilliga tusen kronor för ändamålet anskaffats medels teckning i församlingarna af s. k. »aktier». Af den bokspridning som bedrifvits hade vid början af år 1873 uppstått en tillgång af 9,059 kr. och 70 öre, hvari ingick de af predikanterne tillskjutne medlen. Så anskaffades samma år ett tryckeri, hvilket benämdes »Wesleyana». Det förlades till det hus vid Pustervik i Göteborg, hvars ena hälft för ändamålet inköptes, under det att den andra af församlingen förvärfvades i och för dess behof. De kontanta medel som insatts i företaget voro likväl otillräckliga, och då det icke ansågs lämpligt att till tryckning mottaga främmande arbete af annat än religiöst innehåll, hvadan arbetarne måste nästan uteslutande sysselsätta sig med tryckningen af samfundets egna förlagsartiklar, blef det en allt annat än vinstgifvande affär, helst den marknad, som kunde beredas för dessa förlagsartiklar snart blef öfverfyld.

Tidskriften »Lilla Sändebudet» och den för barn afsedda »Söndagsskolklockan» vunno visserligen en afsättning, som efter förhållandena kunde anses god, men då de utgåfvos med så långa mellantider som fjorton dagar och en månad, var tryckningen af dem icke tillräcklig att sysselsätta den personal, som var anställd, hvarför arbetslöner måste utgifvas utan motsvarande inkomst. Under sådana förhållanden blef det slutligen allt mera svårt, för att icke säga omöjligt att fortsätta rörelsen. Åtskilliga försök gjordes visserligen att förbättra detta förhållande, men utan önskvärdt resultat. Konferensen fattade derför redan år 1878 beslut om boktryckeriets och husets försäljning.

Tryckeriet blef i öfverensstämmelse härmed utaf derför tillsatt komité såldt till ett i Uddevalla för utgifning af tidningen »Bohusläningen» bildadt bolag. Imellertid hade då redan ett betydande boklager, till stor del en följd af boktryckeriets anskaf-

Digitized by Google

fande, erhållits, innehållande flere värdefulla arbeten, hvaraf somliga ännu finnas kvar.

Efter tryckeriets försäljning har bokförlagsrörelse bedrifvits i icke obetydlig grad. Vid konferensen 1880 blef det beslutadt, att lagret skulle flyttas från Göteborg till Stockholm, der det ännu i dag är förlagdt. Under tiden har det alltmer och mer förökats, och år 1890 införlifvades dermed J. Pedersens rätt stora enskilda boklager. Affären har sedan 1877 på våren förestätts af J. M. Erikson ända tills denne vid konferensen 1889 blef utnämd till presiderande äldste. Då den nya firmalagen utkom år 1888 måste rörelsen anmälas till handelsregistret såsom föreståndarens egen, enär något bolag enligt gällande svensk lag af flere skäl icke kunde bildas. Sedan dess hafva dock åtgärder i sådan riktning vidtagits, och f. n. föreligger för konferensen ett förslag till bildandet utaf aktiebolag.

Efter 1889 års konferens förestods affären under ett år af Fredrik Åhgren, som samtidigt var pastor i S:t Petersförsamlingen, Stockholm, men redan 1890 blef J. Pedersen utnämd till föreståndare.

Enligt rapport till 1894 års konferens fans den 30 december 1893 tillgångar (lagret beräknadt till 33¹/₃ proc. af bruttovärdet) för 55,632 kr. och 51 öre, hvilka sedan skulderna afdragits lemnade en kapitalbehållning af kr. 33,713: 52.

*

Predikantmötet 1874 hölls i Stockholm under ledning af biskop W. L. Harris från Amerika. Det började den 13 augusti och fortsattes i flere dagar. Metodisterna i Stockholm egde då ännu icke egen kyrka, och sammanträdena höllos i en temligen rymlig men anspråkslös lokal vid Besvärsgatan å Söder. På söndagen predikade bland andra biskopen och V. Witting å Vetenskapsakademiens hörsal, som för ändamålet förhyrts. Att denna lokal upplåtits för sådant ändamål betraktades såsom ett visst

Digitized by Google

erkännande af metodismen. Denna hade också börjat blifva rätt inflytelserik, ty af de vid mötet lemnade rapporterna framgick att antalet församlingar var 70, en förökning under året af 13. Medlemsantalet hade på ett år ökats med 892 och utgjorde nu 4,633. Söndagsskolornas antal var 82, en förökning under året af 20, och söndagsskolbarnens 3,426. Samfundet egde 22 kapell af hvilka 5 blifvit bygda under året, och de för åtskilliga ändamål insamlade medlen uppgingo till 59,733 kr. och 35 öre.

Flere för verksamheten vigtiga beslut fattades vid mötet, och bland dessa nämna vi särskildt beslutet derom att medlemmarna med det allra snaraste borde anmäla sig till utträde ur statskyrkan och anhålla hos regeringen om att blifva erkända såsom ett eget kyrkosamfund. En petition blef för detta ändamål uppsatt och antagen, hvilken efter mötet cirkulerade inom församlingarna för underskrifter.

Fältet delades nu i tre distrikt, nämligen Stockholms, Karlskrona och Göteborgs, med J. P. Larsson, B. A. Carlson och V. Witting som presiderande äldste, hvarjemte den sistnämde fortfarande var missionens superintendent.

Påföljande år (1875) erhöll missionen besök af den för sin framstående förmåga såsom andlig talare bekante numera aflidne biskop M. Simpson. Årsmötet hölls den 12—15 augusti i Visby, hvarest redan då fans en stark och inflytelserik metodistförsamling.

I sammanhang med mötet skedde invigning af församlingens nya kyrka, som uppförts med anledning deraf att den först begagnade icke var tillräcklig att rymma de skaror som söndagligen samlades för att åhöra ordets predikan. Vid invigningen, som förrättades på söndagen, höll biskopen en predikan, så allvarlig och gripande, att dess motstycke säkerligen icke förekommit inom metodismens i Sverige historia, och det är att beklaga, att ingen vid tillfället upptecknade densamma.

Antalet predikanter i missionens tjenst uppgick då till 47, och det förflutna året visade sig hafva varit ett mycket framgångsfullt sådant. Medlemsantalet hade nu öfverskridit 5,000, och de 193 söndagsskolorna besöktes af 4,136 barn. Sex kapell

Digitized by Google

hade under året uppförts. Tidskriften Lilla Sändebudet hade 3,943 och Söndagsskolklockan 5,565 prenumeranter. Den under utgifning varande kommentarien öfver Nya Testamentet af d:r A. Clarke hade 1,695 subskribenter.

På söndagseftermiddagen anordnades en nattvardsgång, i hvilken 320 personer deltogo, hvarefter förrättades ordinering af 12 diakoner och 5 äldste.

Biskopen lemnade mötet redan på söndagsaftonen och afreste till Stockholm, der han kl. 5 på måndagseftermiddagen lade grundstenen till den nuvarande S:t Paulskyrkan på Söder, hvarefter han på tisdagen begaf sig till Upsala och förrättade den invigning af der uppförda kapell, hvarom åtskilligt blifvit ordadt i sammanhang med vår berättelse om verksamheten i denna stad.

Biskop Simpson var en af metodistkyrkans hjeltar. Som talare var han utan tvifvel den förnämste som hittills lefvat och hans administrativa egenskaper voro mycket framstående. Hans yttre uppträdande var flärdfritt men vördnadsbjudande och röjde en öfver småsinne och sjelfviskhet upphöjd karaktär, genomträngd som han var af allvarlig gudsfruktan. Hans bild står outplånligt inristad i flere svenska metodistpredikanters hjertan.

Vid ofvannämde möte befans det lämpligt ordna verksamheten på Gotland så, att denna ö kom att utgöra ett särskildt distrikt, och förordnades F. O. B. Wallin, hvilken vid mötet blifvit ordinerad till äldste, att vara föreståndare för detta distrikt. Han skulle derjemte hafva vården af Wisby församling.

Förutom denna funnos nu fyra församlingar eller kretsar på Gotland, hvardera med sin vårdhafvande predikant, näml. Buttle, Östergarn, Kappellshamn och Lummelunda. Medlemsantalet på ön uppgick till 518, deri inberäknadt profmedlemmar. Kapell funnos, förutom i Wisby, ett i Buttle och två på Östergarnskretsen.

I Wisby, som helt naturligt var centralpunkten för verksamheten på ön, hade under tiden flera begåfvade predikanter varit anstälda. Vi hafva redan nämt Berg och N. J. Nilsson samt A.

Digitized by Google

J. Gustafsson. Nilsson efterträddes af Sörlin, hvilken för en tid hade till sitt biträde den unge R. Cederberg, innan denne år 1874 anstäldes i Kristinehamn, och från och med 1874 var A. F. Wåhlstrand assistent. Sörlin var en outtröttlig arbetare, och så väl i sjelfva staden som dess omnejd tillvann han sig stort förtroende. Han begaf sig imellertid, som vi hafva sett, redan tidigt på hösten 1874 till Amerika på grund af erhållen kallelse. Nu blef Emanuel Nilsson sänd till Wisby, och han stannade der till årsmötet påföljande år. Han berättar i Lilla Sändebudet, att från och med böneveckan i januari kapellet var nästan till trängsel fyldt med folk hvarje söndag och att Guds ande verkade med ordet i stor kraft. Framgången var sålunda rätt god, och man grep sig an med uppförandet af en ny kyrka, hvilken, som sagdt, under konferensen högtidligen invigdes. Denna kyrka har ett mycket fördelaktigt läge vid stadens förnämsta gata, och har detta förhållande i icke ringa mån bidragit dertill, att metodismen nu i Visby åtnjuter ett välförtjent anseende. Församlingen, hvilken räknas bland de bästa i Sverige, har sedan dess betjenats af pastorerna Wallin med assistent, J. Kihlström, C. Wallenius, C. Englund, L. Peterson, B. Roos, J. Roth med assistent, K. Lundgren, P. A. Kropp, K. M. Lindh och K. A. Wik, hvilken sistnämde ännu förestår församlingen, på samma gång han såsom presiderande äldste har uppsigt öfver hela verksamheten å ön.

Redan hafva vi nämt något om verksamheten på Östergarn, hvilken begynte på Cederholms tid. Der, liksom i Buttle, Lummelunda, Kappelshamn, Slite, Träkumla, Tofta och Follingbo samt i närheten af dessa platser belägna socknar har mycket arbete blifvit nedlagdt. Detta har icke heller varit utan frukt, ehuru man kanske kunnat vänta mera i det afseendet. Om också icke de mest begåfvade predikanterna varit stationerade på dessa platser, hafva de som ditsändts i allmänhet varit trogna och oförtrutne arbetare. Före 1875 hade man redan uppfört kapell både i Buttle och Kräklingbo samt på Östergarn, och senare hafva sådana uppförts i Slite, der jemväl ett predikantbo-

Digitized by Google

ställe är inredt, på Follingbo- och Träkumlakretsen två, i Kappelshamn och Tofta samt Burgsvik hvardera ett. Metodistkyrkan har sålunda icke mindre än tio kyrkor och kapell på Gotland, tillsammans värderade till 50,217 kr. Medlemsantalet är likväl endast omkring 1,000, profmedlemmar inberäknade. I förhållande till befolkningens antal är detta dock en vacker siffra, och man bör derjemte komma ihåg, att icke allt det goda som utföres genom arbete för Guds sak och människornas frälsning kan eller får uttryckas i siffror. Metodismen har på Gotland många fasta, trosvarma och saken helt hängifna bröder och systrar, hvilka lysa som ljus bland sin omgifning och vittna om Kristi blods kraft att rena från all synd. Åtskilliga brytningar hafva också här förekommit, men för närvarande torde tillståndet vara mycket godt.

Digitized by Google

Digitized by Google

TIONDE KAPITLET.

Verksamheten i Kristinehamn, Jönköping, Lund, Linköping och Borgholm, Lindesberg, Lidköping, Strömstad, Ronneby, Södertelje, Mörkö, Bjuf och Råå, Delary, Finspong, Lerbäck, Odensvi, Lekhyttan och Loftahammar. — A. Palm och V. Witting.

I september 1873 skref Emanuel Nilsson från Nysund: »Det ser ut som om Herren skulle vilja bereda oss tillfälle att börja verksamhet i Kristinehamn. Jag var der söndagen den 31 augusti och predikade på aftonen för en stor samling folk, hvarvid Gud var med oss i stor kraft. Jag insåg ock nödvändigheten af att anskaffa en ordentlig lokal, för såvidt vi skulle fortsätta att verka der; och då våra vänner på platsen äro alltför obemedlade att kunna hyra någon sal, anmodade jag en broder i Nysund att räcka oss en hjelpsam hand, hvilket han också lofvade att göra. Då jag snart erhöll bref från vännerna i Kristinehamn, att der fans ett hus till salu, reste jag i sällskap med den omnämnde brodern dit och uppgjorde köp deraf, till ett pris af 1,300 rdr, så att vi nu äro i besittning af såväl predikolokal som boningsrum för predikanten, emedan huset innehåller två våningar. Tillträde får ske den 1 nästkommande april. Måtte Herren lägga sin välsignelse äfven till detta företag!»

Digitized by Google

Härmed var nu början gjord till verksamhet i den andra af Vermlands tre städer. Efter någon tid blef C. S. Hedström anstäld som predikant på platsen, och den 14 mars 1874 organiserades der en metodistförsamling, i närvaro af superintendenten och pastor E. Nilsson. Tolf personer ingingo då på prof. Vid årsmötet samma år aflyttade Hedström och efterträddes af Richard Cederberg. Beträffande hans emottagande kunna vi ej neka oss nöjet att återgifva ett ögonvittnes berättelse: Mottagandet var icke så storslaget, ty då predikanten anlände, såg han hela ledaremötet — som bestod af sju personer — sitta på en gärdesgård, der de samspråkade och undrade hvem de skulle erhålla som predikant, ty någon underrättelse från årsmötet hade de ännu icke erhållit. Bekantskapen var snart gjord, arbetet upptogs med ifver, och så stort var intresset hos folket, att snart ingen tillgänglig lokal var rymlig nog att emottaga dem som ville lyssna till det predikade ordet. Den sal som begagnades hade förut användts till krog.

Äfven här skulle, helt naturligt, motstånd yppa sig, och detta icke blott från den oomvända verldens sida, utan äfven från håll, der man bordt veta bättre. Metodisterna ansågos för villoandar, hvilka man trodde sig böra med all makt bekämpa. Några elever från den i staden förlagda missionsskolan instälde sig en gång vid ett bönemöte för att disputera och uppvisa villfarelsen i metodisternas lära. Sedan de på grund af opassande uppförande först blifvit af predikanten tillrättavisade, tog diskussionen om de villfarande läropunkterna sin början. Den slöt dock på ett sätt som gjorde att tre af de elever, hvilka deltagit i densamma, blefvo skilda från skolan och de öfriga erhöllo en faderlig förmaning att ej disputera med metodistpredikanter. Hvad presterskapet inom statskyrkan beträffar, lärer det till dess heder kunna sägas, att från det hållet metodisterna aldrig någonsin blifvit trakasserade, utan tvärtom vänligt bemötta.

Såsom något egendomligt kan här nämnas, att såväl missionsvännerna som baptisterna och metodisterna börjat sin verksamhet i samma lokal och att samma predikant gifvit uppslaget

Digitized by Google

till både missionsvännernas och metodisternas arbete i Kristinehamn.

Efter en treårig verksamhet aflyttade Cederberg 1877. Under tiden hade en dörr blifvit öppnad äfven i Karlstad, och några personer hade der ingått på prof. Det första kvartalmötet hölls i Kristinehamn den 11 november 1876, och den 1 april derpå följande år invigdes det kapell, som af församlingen ännu användes för gudstjenster. Medlemsantalet var vid Cederbergs afflytning 129, profmedlemmarne inberäknade. Efter Cederberg verkade C. A. Lundqvist två år derstädes, och vid sin afflyttning efterträddes han af F. W. Hahne. Vid konferensen 1880 blef C. Ljunggren ditsänd, och 1882 K. A. Jansson. Efter honom hafva J. Pedersen, Svante Svensson, Anders Sigurdsson (2 gånger), C. J. Johansson och J. Z. Wickman varit anstälda i denna församling.

Den förste metodistpredikant som uppträdt i Jönköping lärer hafva varit V. Witting. Det var omkring år 1868, då en husegare, hvilken i Amerika blifvit omvänd genom metodismens verksamhet, för ändamålet hyrde en lokal, i hvilken W. på genomresa till Skåne predikade tvänne gånger. Flere af missionsvännerna hade sport att en metodistprest var der, och de infunno sig för att disputera med honom. Den lära som metodistpredikanten förkunnade var nämligen, i synnerhet med afseende på helgelsen, mycket olik den som hyllades af dem. Den ofvannämde husegaren hade, som sagdt, i Amerika lärt känna metodismen. Han hade ofta varit på Betelskeppet i New York, och han aktade pastor O. G. Hedström som sin fader. I Australien hade han ock flere gånger varit tillsamman med metodister eller, som de der föredraga att kalla sig, wesleyaner*). År 1872 inflyttade till Jönköping en medlem af Göteborgs församling och strax derpå en metodist från Eskilstuna. Den sistnämde skref till Witting och anhöll hos honom, att han ville börja verksam-

*) Denne br. har helt nyligen aflidit. Ända till sin död var han en nitisk och mycket ombetrodd medlem af församlingen.

Digitized by Google

Metodistkapellet i Forsbacka.

Digitized by Google

het der. W. hänvisade honom till göteborgaren, och dessa båda grepo sig an med att hyra en sal, som rymde 200 à 300 personer. Bänkar, talarestol och altarring erhöllos från Göteborg, och att börja med kommo äfven penningar till hyran genom superintendentens försorg. Hvarje söndag ditreste en af predikanterna i Göteborg, hvilka förutom Witting voro C. A. Stenholm, Fr. Åhgren och K. H. Elmström. Första söndagen Stenholm var der predikade han öfver den bibliska berättelsen om den förlorade sonen, och efter predikan kom en af missionsvännerna fram till honom och invände, att den förlorade sonen »*icke* besinnade sig sjelf». Stenholm, som genast fattade hans afsigt att ställa till en dispyt, hvilken endast skulle hafva obehagliga följder, klappade honom på axeln och bad honom gå hem och sjelf läsa texten. Efter Wittings första uppträdande i staden utspred man det hotet, att i fall någon metodistpredikant åter kom dit, så skulle han blifva ihjälslagen. Metodismens lära sades vara dikterad af djefvulen, och bland annat som man anförde till stöd för detta påstående var det löjliga, att under predikningarne ljusen i den låga och kvafva lokalen (denna var endast $6^1/_2$ fot hög) ofta slocknade, något som var helt naturligt, då salen vanligen var öfverfyld af folk, så att den som ville försäkra sig om rum måste begifva sig dit en half timme före mötets början, och de som kommo senare fingo taga plats i förstugan eller på gården utanför, hvilken senare understundom ock var uppfyld af åhörare.

Den 14 april 1875 bildades församlingen i Jönköping af 33 personer. Fr. Ågren var då anstäld der som predikant. Den 11 sept. samma år hölls första kvartalkonferensen, vid hvilken G. Fredengren, som det året var presiderande äldste, förde ordet. Då hade medlemsantalet uppgått till 62, deraf endast 3 i full förening. Söndagsskola hade bildats redan i mars månad och hon räknade då (vid kvartalkonf.) 49 barn.

Åhgren rönte god framgång i verksamheten, och vid sin afflyttning på hösten 1876 kunde han rapportera om ett medlemskap af 3 i full förening och 82 på prof. Han afreste efter konferensen 1876 till Amerika och efterträddes af K. H. Lindskog.

Digitized by Google

hvilken verkade i Jönköping två år, under hvilken tid församlingens vackra kyrka uppfördes. Till denna inköptes på hösten 1876 en tomt för 4,000 kronor, hvaraf 3,000 kr. betaltes kontant. Påföljande vår började byggnadsarbetet, och den 16 derpå följande december blef kyrkan högtidligen invigd. Invigningen förrättades af pastorerna Lindskog, Stenholm och Elmström. Skulden å kyrkan belöpte sig då till 12,000 kronor, och då byggmästaren för sitt arbete betingat sig 19,000 kronor samt tomten ej var till fullo betald vid företagets början, inses lätt att offervilligheten för denna sak ej var ringa. Nu mera befinnes kyrkan alltför otillräcklig för behofvet, hvadan församlingen i år föranstaltat om en välbehöflig tillbyggnad. En mycket stor och imponerande kyrka har blifvit uppförd på stadens bekostnad tätt intill metodistkyrkan, ja alldeles framför ingången till denna, men då detta präktiga tempel ofta är nästan tomt på åhörare vid gudstjensterna är den jemförelsevis anspråkslösa metodistkyrkan full af folk. Som gudstjensterna å söndag hållas samtidigt i dem båda, har metodistförsamlingen åtminstone den nytta af den stora Sofiakyrkan, att hennes klockor jemväl kalla metodisterna och deras vänner tillsamman.

Jönköping har visat sig vara ett tacksamt fält för metodismen, hvilken nu mera utan gensägelse måste tagas med i räkningen inom den småländska »läsarestaden».

De predikanter som efter Lindskog betjenat församlingen äro J. A Palmer, K. H. Elmström, J. M. Öjerholm, N. M. Liljegren, L. G. Berglund, K. E. Norström, J. P. Larsson, Karl Lundgren, R. A. Walby och Josef Magnusson, hvilken sistnämde nu är der stationerad för femte året. Enligt fattadt beslut skall 1896 års konferens sammanträda i Jönköping.

I stiftsstaden Lund, den kyrkliga konservatismens härd, har metodistkyrkan arbetat sedan år 1873, då J. Pedersen från Malmö reste dit för att predika och jemväl intog några personer på prof. Efter P:s afflyttning blef A. Palm stationerad i Malmö, och äfven han besökte imellanåt Lund. En söndagsskola blef ock bildad derstädes af en der bosatt yrkesidkare, som var me-

Digitized by Google

todist. Mötena blefvo ofta störda af en utaf presterna uppretad pöbel, och fiendskapen gaf sig bland annat luft deri, att föreståndaren för den nyssnämda söndagsskolan blef, på en pastor Hägglunds och domkyrkorådets föranstaltande, af allmänna åklagaren instämd till rådhusrätten och der dömd att böta 100 kronor för denna sin verksamhet.

Första kvartalkonferensen i Lund hölls den 8 december 1874, med superintendenten som ordförande. Såsom vårdhafvande predikant hade Th. Larsson, vid mötet i Stockholm samma höst, blifvit ditsänd. Han rapporterade till kvartalkonferensen att församlingen bestod af 21 medlemmar, deraf 9 på prof. Tio af dessa hade redan utträdt ur statskyrkan. Att erhålla predikolokal var likväl mycket svårt. Motståndet yttrade sig bl. a. deri, att tjenare som besökte metodisternas uppbyggelsemöten blefvo uppsagda af sina husbönder och barn hotades utaf sina föräldrar med att de skulle blifva aflägsnade från hemmet, om de vågade sig att bevista gudstjensterna. Likväl blefvo många omvända till Gud genom Larssons verksamhet.

Sedan L. vid konferensen 1876 blifvit sänd till Strömstad, uppehölls församlingsvården någon tid af predikanten i Malmö, men den 25 november samma år ditlände P. Lindqvist, hvilken några år vistats i Amerika och derifrån återvändt till fäderneslandet. Han upptog arbetet med nit och kraft. Söndagsskolverksamheten hade det lyckats statskyrkopresterna att få förbjuden, och äfven sedan församlingen erhållit regeringens tillstånd att hålla söndagsskola med barn, hvars föräldrar icke voro lagligen utträdda ur statskyrkan — en rättighet som, besynnerligt nog, Lunds metodistförsamling ensam af alla församlingar i Sverige officielt erhållit — hotade man folkskolans barn med kroppslig aga om de besökte metodisternas söndagsskola. Lindqvist arbetade i Lund till konferensen 1878, då han efterträddes af J. Pedersen. Under de två år han verkade derstädes ökades medlemsantalet med 40 personer. Efter honom kom M. E. Karlsson dit som predikant, och sedan han arbetat i två år fick han till efterträdare Nils Lindström.

Digitized by Google

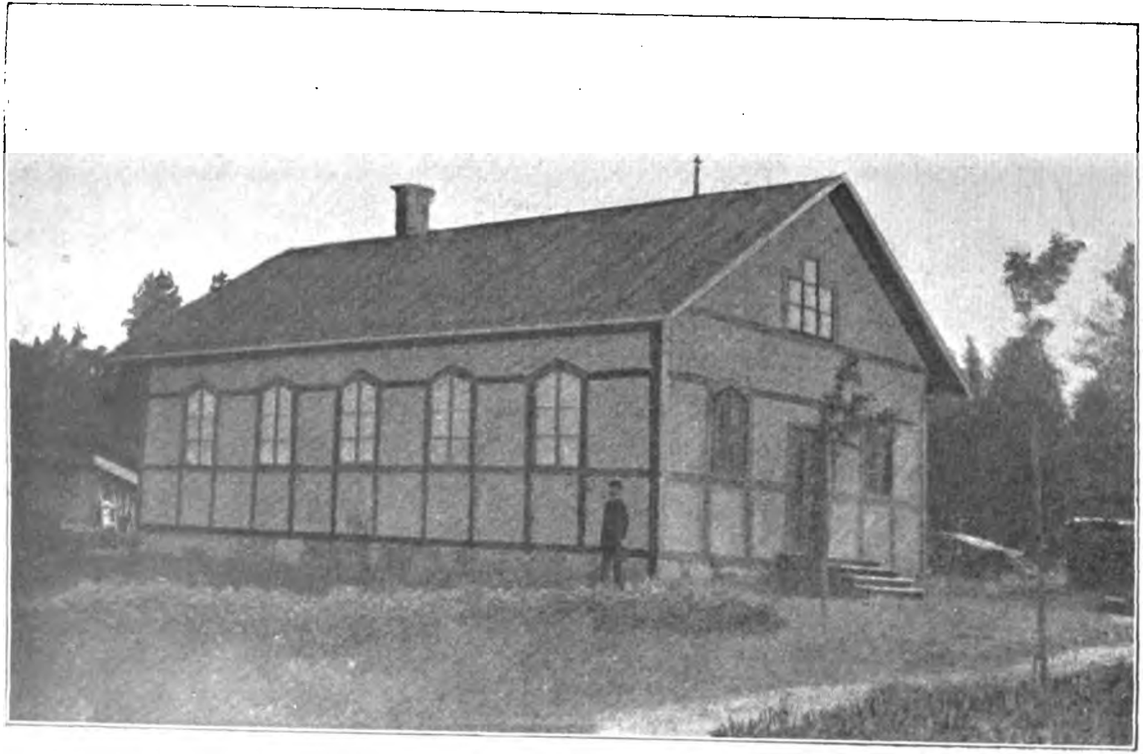

Metodistkapellet i Lotorp.

Digitized by Google

Lindström rönte god framgång i sin verksamhet, och mycket folk samlades vid gudstjensterna; men detta förtröt statskyrkans målsmän mycket, och åter försökte de hindra förnämligast söndagsskolarbetet. Det väckte nämligen rätt mycket uppseende, att barnantalet i denna skola på kort tid ökades från 15 till 150. Då kroppsaga icke tycktes hjelpa, beslöt man sig för mera kraftiga åtgärder. En söndag inställde sig under pågående undervisning tre af skolrådets utskickade, deribland två prester, i skolan. Egendomligt nog handlade texten för dagen om huru öfverstepresterna och de skiftlärde med Judas i spetsen kommo för att gripa Jesus i Getsemane. Det var skolrådsdeputationen icke synnerligen angenämt att just då åhöra utläggningen af en sådan text. Efter ett misslyckadt försök att anteckna barnens namn och hemvist, aflägsnade de sig. Lindström afflyttade efter ett år och efterträddes då af A. F. Liljenberg. Under hans verksamhetstid ingick skolrådet till konungen med begäran, att den metodisterna lemnade tillåtelse att hålla söndagsskola för utomstående föräldrars barn måtte varda återtagen, men k. m:t resolverade icke allenast, att då metodisterna icke missbrukat den gifna tillåtelsen, denna fortfarande skulle gälla, utan jemväl att, då denna sak behandlats offentligt å kyrkostämma, den kungliga resolutionen skulle från predikstolen i domkyrkan uppläsas. Det är att hoppas att hädanefter inga sådana försök skola upprepas.

Efter Liljenberg hafva A. F. Svensson, E. Runfeldt, J. E. Elmqvist, Axel Uppling och E. Schildt varit stationerade i Lund, den sistnämde nu på femte året.

Såsom vi redan hafva sett, blef J. Pedersen på våren 1874 sänd till Linköping. Hans första predikan der hölls i en tunnbindares hem, och vid denna blef tunnbindarens hustru vunnen för Gud. Motstånd och fördomar försvårade äfven här verksamheten, men denna gick dock med kraft framåt. En söndagsskola bildades i staden, och på omkringliggande landsbygd upptogos flera predikoplatser. Det var dock icke lätt att i staden finna lämplig predikolokal, men denna angelägenhet ordnades

Digitized by Google

till det bättre på hösten 1875, då en efter förhållandena god sal förhyrdes. Församlingen tillväxte, och vid P:s afflyttning räknade den, som vi förut sagt, 82 medlemmar. Efter P. kom N. Sandell, år 1877, till Linköping, men han efterträddes redan år 1879 af R. Cederberg. Under Sandells andra år hade saken snarare gått tillbaka än framåt i staden, men deremot voro utsigterna ljusa vid Boxholms bruk och i Ledbergs socken, der predikoplatser funnos. Cederberg arbetade 3 år i Linköping, och vid hans afflyttning bestod församlingen af 157 personer, profmedlemmar inräknade. Den presiderande äldste för distriktet säger i sin rapport år 1882 bl. a. följande om denna plats: »Framtiden synes ljus. Framgången hade tvifvelsutan varit större, om vi haft en rymligare predikolokal. Dock blir denna brist nu afhjelpt, ty inom några få dagar kommer församlingen att inträda i ett litet utmärkt vackert och ändamålsenligt kapell, hvilket visserligen icke är vårt, men som vi mot billig hyra torde få besitta under 10 års tid».

Efter C. kom M. E. Karlsson till Linköping, och under hans första år intogos ej mindre än 150 personer i församlingen. Någon obehaglighet uppstod dock den tiden genom ett försök från de s. k. adventisternas sida att vinna församlingens medlemmar för sig. Men den tillfälliga stormbyn lade sig snart.

År 1884 efterträddes K. af W:m Andersson. Han arbetade troget och, som det tycktes, mer än helsa och krafter tilläto. Församlingen hade ock en väckelsetid nästan hela året. År 1886 sändes C. Wallenius dit, och under det sista af de två år han der verkade, inköpte församlingen en välbelägen tomt, hvarå sedan en af Sveriges präktigaste metodistkyrkor blifvit uppförd. Efter Wallenius blef J. P Larson stationerad i Linköping. Han efterträddes år 1890 af Th. Magnér, hvilken dock ej fick stanna på platsen längre än ett år, efter hvars förlopp A. F. Svensson der stationerades. Under de fyra år han hittills verkat der (han har nu begynt sitt 5:te.) har det bl. a. lyckats församlingen att få den nyss omnämda kyrkan uppförd. Denna invigdes på hösten 1892 och värderades till 22,000 kr., hvarå dock fans en

Digitized by Google

skuld af 14,300 kr. Denna skuld har sedan dess nedgått betydligt, och under senast förflutna året har en mindre byggnad uppförts å samma tomt, för hvilken församlingen åtnjuter en god hyresinkomst. Tillståndet inom Linköpings församling är godt, och mycket folk besöker gudstjensterna derstädes.

Vid Boxholm, ett jernbruk och sågverk i Östergötland, inom Ekeby socken af Göstrings härad, började verksamheten år 1875 på sommaren. Anledningen dertill var, att tre arbetarefamiljer, hvilka samma sommar ditflyttat från Norge, hvarest de tillhört metodistförsamlingen i Fredrikshald, mötte för enskild uppbyggelse på söndagarne. Vid deras bönemöten samlades efterhand några andra bruksarbetare, och då knapt någon annan kristlig verksamhet bedrefs i detta, dock temligen stora samhälle, men en viss hunger efter sanningens ord förspordes, beslöto de norske metodisterna att ditkalla predikanten i det närbelägna Linköping, pastor J. Pedersen. Han hörsammade villigt kallelsen, kom en afton och predikade för några få åhörare, med den följd, att dessa — som nu fingo höra ett evangelium i Andens och kraftens bevisning — anmodade honom att återkomma fjorton dagar derefter. Hans besök förnyades, åhörareantalet tillväxte, och flere blefvo förda till tron på Kristus samt ingingo först på prof och sedan i full förening.

Äfven här började likväl snart motståndskrafter att arbeta. Socknens kyrkoherde gjorde allt hvad han kunde för att släcka den väckelsens eld, som blifvit tänd, och en dag kom han till skolhuset för att hålla ett offentligt föredrag mot metodisterna, i hvilket föredrag han bland annat yttrade: »Tagen eder tillvara för dessa menniskor; ty de hafva ingen rätt lära, och deras kyrkoordning, den är galen; gån ej och hören dem.» Förutom från presten fingo de få metodisterna röna motstånd äfven från de få s. k. nyevangeliska, som der funnos. Men saken var af Gud och gick derför framåt: en syförening organiserades redan samma års höst och derförut hade en klass blifvit bildad, hvilken tillhörde Linköpings församling. Förutom af Pedersen fick platsen

besök af lokalpredikanter från Linköping och Norrköping. En söndagsskola blef också snart bildad.

Mötena höllos att börja med hufvudsakligast i de norska brödernas K. E. Andreassons och Kr. Martinsens hem. Efter någon tid utfärdade likväl bruksstyrelsen förbud för mötens hållande i arbetarebostäderna, och det uppgifves att detta förbud kom på tillskyndan af hufvudmannen i den s. k. nyevangeliska gruppen. Som imellertid när förbudet gafs predikan redan var utsatt för Pedersen, äfvensom nattvardsgång, och bröderna hellre än att inställa detta möte beslöto att taga konsekvenserna af ett brott mot förbudet, kom sammankomsten till stånd, och detta utan någon obehaglig följd för de arbetare som upplåtit sina rum.

Under flere år besöktes platsen ifrån Linköping, och verksamheten gick stadigt framåt. År 1884 fick Boxholm egen predikant i Axel Söderström, hvilken vid konferensen i Upsala ditsändes, och innan ett år förlupit egde församlingen redan ett till 4,000 kronor värderadt kapell, uppfördt å af bruksstyrelsen för ändamålet på all framtid upplåten tomt. Vid konferensen 1886, då S. afflyttade, räknade församlingen 102 medlemmar. Den har efter år 1886 betjenats af N. Sandell, Aug. Eklund, K. Lundell och senast O. R. Richter, hvilken nu på tredje året verkar derstädes.

Redan år 1872 blef, som vi hafva sett, J. Th. Kjellstrand sänd till Lindesberg. Han arbetade der troget och hade jemväl biträde af predikanter från Örebro. Men framgången var ej synnerligt stor. På våren 1874 berättar han likväl, att flere syndare börjat söka frälsning och att årets första månad hade varit rik på välsignelse. Efter mycken bön till Gud lyckades det ock att på förmånliga vilkor få köpa ett hus, hvari lokal för mötena kunde inredas. Den 26 juli s. å. kunde det lilla kapellet invigas för sitt ändamål, till stor glädje för de få metodister som der funnos. Vid mötet 1874 blef F. W. Hahne stationerad i Lindesberg, men han stannade der blott ett år och fick 1875 S. Hansson till efterträdare. Hansson lemnade likväl platsen redan samma år på hösten, och efter honom kom K. A. Jansson. J.

Digitized by Google

arbetade ifrigt på det vidsträckta fältet till konferensen 1877, och den lilla församlingens medlemsantal blef nära fördubbladt, men synnerligen tacksam har icke jordmånen då eller sedermera visat sig, hvilket framgår bl. a. deraf, att medlemsantalet, (prof-medlemmar inräknade) som år 1878 var 106, sexton år derefter, eller år 1894, icke uppgick högre än till 165. Imellertid har mycket godt blifvit uträttadt äfven här, i synnerhet på den omkringliggande landsbygden och vid Grängesbergs gruffält. De predikanter som efter J. verkat på denna krets hafva varit: A. J. Gustafsson, J. Th. Kjellstrand, I. G. Finerus, M. P. Lindqvist — under hvilkens tid det först inredda kapellet försåldes och ett större nytt sådant uppfördes, ehuru på en mindre väl belägen tomt —, A. Jonsson, C. J. Johansson och P. A. Kropp, hvilken sistnämde ännu der arbetar.

Till Lidköping blef Aug. Wallén sänd år 1876, men redan året förut var platsen upptagen å utnämningslistan. Anledningen till att verksamhet påbörjades i denna stad var, som så mångenstädes, att några metodister dit inflyttat, och dessa behöfde vård för sin egen del, liksom de ock voro angelägna om sina grannars frälsning. W. rönte strax god framgång, folktilloppet till predikningarne var stort, och efter några få månaders verksamhet kunde predikanten den 1 jan. 1877 der bilda en förening, i hvilken 20 personer med ens ingingo på prof. Men denna lofvande plantering fick ett hårdt slag deruti, att predikanten redan samma år måste uteslutas på grund af syndafall, och följderna deraf visade sig länge efter. Dock kunde möjligen dessa blifvit mindre svåra, om vederbörande mera vårdat sig om detta fält. År 1882 säger distriktets presiderande äldste, i sin rapport till konferensen, om Lidköping: »Denna församling har onekligen blifvit styfmoderligt behandlad. För fem år sedan hade den egen predikant med ett icke obetydligt missionsanslag, men då denne predikant afföll ifrån Gud och kyrkan, togs verksamheten derifrån. Man trodde för en tid att ingen enda metodist fans kvar der, men den lilla, hårdt pröfvade församlingen lefde, och den lefver

Digitized by Google

ännu samt är i dag både större och starkare än hvad den någonsin varit.»

Det året hade imellertid en lokalpredikant L. J. Linderoth der blifvit anstäld utan någon viss aflöning, och Gud välsignade så denna broders arbete, att vid ofvannämde konferens församlingen räknade omkring 70 medlemmar. Linderoth kvarstannade der till konferensen 1884, och vid hant afflyttning uppgick medlemsantalet till 104. Efter honom kom Otto Uppling, och sedan han år 1887 afflyttat hafva F. W. Hahne, O. R. Richter, P. Adelholm och C. O. P. Lindström arbetat derstädes. Vid konferensen 1894 var imellertid medlemsantalet mindre än tio år förut. Vid konferensen i Gefle detta år (1895) blef Wilh. Andersson ditsänd.

Vid 1875 års predikantmöte blef L. G. Berglund utnämd för Strömstad. Han hade redan den 1 april samma år blifvit af superintendenten ditsänd. Några dels svenska och dels norska metodister hade före hans ankomst dit utfört åtskilligt förarbete, och de hade rönt mycket motstånd. B. blef imellertid vänligt bemött af en hvar, och Gud välsignade hans arbete med syndares omvändelse, så att den 15 påföljande juni en förening med 16 medlemmar kunde bildas. Detta antal förökades så småningom, och gudstjensterna voro i allmänhet väl besökta. Berglund afflyttade i augusti påföljande år och efterträddes af Th. Larsson. Han arbetade der och i Grebbestad till konferensen 1878, men rönte icke synnerlig framgång. Efter L. kom M. E. Karlsson, hvilken, mänskligt att döma, misslyckades och redan efter ett års arbete måste afflytta. Nu blef N. J. Backström ditsänd, men äfven han stannade blott ett år.

Berglund skickades derpå för andra gången till detta hårdarbetade fält, men efter två år flyttade han derifrån. N. P. Sandell arbetade der sedan i två år, och med skäl sammanfattar distriktets presiderande äldste efter förloppet af alla dessa år, helt lakoniskt sin berättelse om verksamheten i dessa ord: »Strömstad kunde vara bättre än det är.» Sedan den tiden har platsens namn oupphörligt stått på utnämningslistan (och det gör så

Digitized by Google

än i dag) och predikanter med olika begåfning och skaplynne hafva tid efter annan ditsändts, men ännu har detta arbetsfält icke blifvit hvad det, som ofvan citerats, — »kunde vara». Vid 1894 års konferens var medlemsantalet 48, eller 32 mindre än vid Larssons afflyttning år 1878.

Äfven i den bekanta brunnsorten Ronneby i Blekinge har metodismen utöfvat någon verksamhet, ehuru platsen på senare tid öfvergifvits. En metodistfamilj ditflyttade år 1872 från Karlskrona, och på dennas tillskyndan besökte predikanter från sistnämda stad hvarje söndag Ronneby, och någon tillslutning vans. Året derpå ditflyttade C. Rabe och förhyrde en sal för mötens hållande. Han stannade der två år, och efter honom kom M. J. Elander. Då han, efter ett års förlopp, under hvilken tid ingenting nämvärdt kunde uträttas, afflyttade från orten, efterträddes han af F. J. Svenborg. Nu utbröt en omfattande väckelse bland folket, och det är möjligt, att om S. fått stanna längre, något kunnat uträttas för framtiden. Han måste imellertid snart flytta, och efter honom har ingen predikant varit der stationerad. Under den tid J. Roth arbetade i Karlskrona besökte han Ronneby och predikade der någon gång, men sedan har denna plats icke varit föremål för någon större uppmärksamhet från metodismens sida, äfven om en och annan af de metodistpredikanter, som sommartiden vistats der för sin helsas vårdande, imellanåt ledt något uppbyggelsemöte eller predikat derstädes.

Ungefär det samma kan sägas om Södertelje, som bekant en väl besökt badort, icke långt från Stockholm. Der ha ock metodistpredikanter varit stationerade. Den förste af dessa var C. P. Carlsson, hvilken, såsom vi redan anmärkt, blef ditsänd år 1875 och arbetade der och på Mörkö i två år. Några metodister hade ditflyttat från Malmköping, och de slöto sig samman till en förening, med uppgift att arbeta för syndares omvändelse, förhyrde en mindre predikolokal och anhöllo om predikant. Inalles voro de 4 personer. Carlsson kom och höll sin inträdespredikan för summa 9 åhörare, hvilket antal dock för hvarje gudstjenst

Digitized by Google

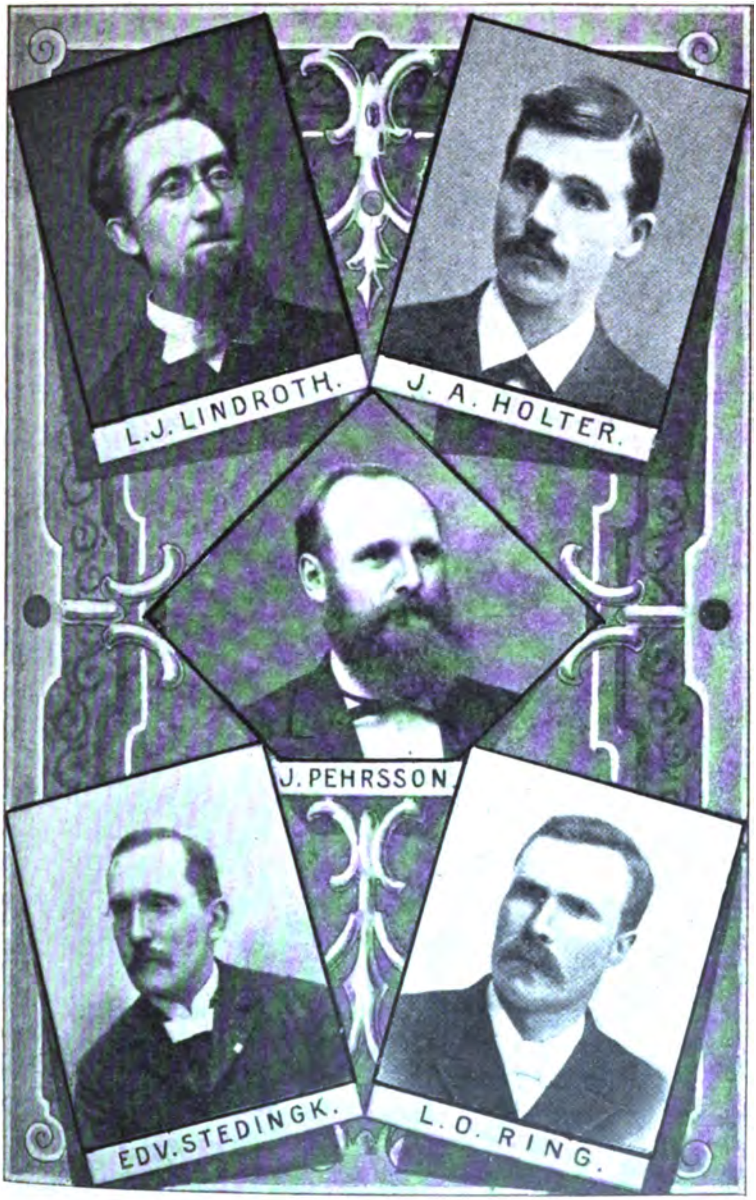

Digitized by Google

ökades, så att salen snart befans för liten. Dock tedde sig fältet redan från början mindre tacksamt, och fiendskapen var ganska stor. Efter ett års förlopp gestaltade sig förhållandena dock något bättre. Flere utpräglade drinkare och groft ogudaktige hade blifvit omvände, och den nye predikanten är full af hopp. »Det ena stenhjertat krossas efter det andra, och nya röster höjas till Lammets ära.» I Södertelje är nu godt att vara! När saligheten regnar som manna från himmelen, skulle man då ej vara glad?» utbrister han i en af sina rapporter.

Församlingen hade då ökats, så att den utgjordes af 40 personer, och vid Carlssons afflyttning 1877 voro inalles der och på Mörkön 81 inskrifna i ministerialböckerna.

Efter Carlsson kom C. A. Andersson. Han var der i två år och efterträddes 1879 af J. P. Danielsson. Sedan han två år derefter afflyttade, har ingen predikant der varit bosatt. Åtskilliga predikobesök hafva aflagts utaf predikanter från Stockholm, och för en tid predikades der regelbundet utaf elever i predikantskolan, hvilken då var förlagd i hufvudstaden. Då inga resultat vunnits, har platsen på senare tid måst öfvergifvas. Vid konferensen i Gefle detta år har imellertid dess namn ånyo uppförts på utnämningslistan, i tanke att den presiderande äldste för Stockholms distrikt der skall aflägga besök och om möjligt åter få ordnad verksamhet till stånd.

På Mörkön hade, som vi nämnt, en metodistförsamling blifvit bildad redan år 1871. Då C. P. Carlsson blifvit der stationerad, år 1875, skref han till Lilla Sändebudet bl. a. följande: »Folket här är i nästan samma förhållande som Israels barn i Egypten. En grefve eger nästan hela ön, så att folket står under hans välde.» Då anmälningar om utträde ur statskyrkan gjordes hos presten på stället, blef denne förbittrad och vände sig till grefven. Denne utfärdade då en befallning, att hvilken som öppnade sina rum för metodistiska sammankomster skulle blifva uppsagd till afflyttning. En af grefvens underhafvande vågade likväl låta sina innehafda rum användas för gudstjenster, men den uttalade hotelsen sattes genast i verket med

Digitized by Google

afseende på honom. Han måste flytta, och han begaf sig derför till Amerika. Att han derpå ingenting förlorade torde få anses bevisadt deraf, att han, som på Mörkö var en fattig torpare, på en otroligt kort tid derborta på andra sidan verldshafvet blef egare af två stora hus m. m. Han skref ock derifrån hem och intygade sanningen af det ordet, att de som frukta Herren icke skola komma på skam samt att hvad man öfvergifver för hans skull, det återgäldas hundrafaldt.

Efter Carlssons afflyttning år 1877 stod församlingen fortfarande under inseende af de i Södertelje stationerade predikanterna. Det häftiga motståndet verkade dock att många tröttnade, och år 1881 lemnades platsen utan predikant. En del medlemmar öfvergingo nu till andra samfund, men de trofasta få som funnos gåfvo icke saken förlorad. Efter någon tid lyckades man förmå grefven att gifva sin tillåtelse dertill att predikan fick hållas. Så verkade då elever vid predikantskolan vissa tider på ön och år 1886 vid konferensen blef K. J. Karlsson der stationerad. Efter hans afresa till Amerika hafva Johannes Nilsson i fyra och K. G. Fridholm i tre år arbetat derstädes. Församlingen är efter förhållandena mycket god, lifskraftig och uppoffrande.

Vid Bjufs grufvor i Skåne har metodistkyrkan haft verksamhet sedan år 1874. Vi hafva redan omnämt att en derstädes som tolk anställd metodist, P. Bengtson, var den egentliga grundläggaren till denna verksamhet. Så ditflyttade tvenne arbetare från Wisby, hvilka med sina hustrur tillhörde metodistförsamlingen. Af dessa tillika med några andra bildades snart en metodistförsamling, bestående af 12 medlemmar i full förening och 1 på prof. Första kvartalkonferensen, hvilken leddes af superintendenten, hölls den 10 juli 1875. Sedan Bengtsson insjuknat hade platsen erhållit predikobesök dels från Lund och dels från Malmö, och i juni anlände C. Ljunggren dit, skickad af superintendenten såsom vårdhafvande predikant. Han upptog arbetet på allvar, och i sin rapport till kvartalkonferensen den 8 november 1876 säger han: »Under detta kvartal har jag varit på många ställen, som ej förr varit öppnade för våra predikningar. Guds

Digitized by Google

ande har verkat kraftigt, i synnerhet vid Råå fiskläge, der några af sjömännen äro omvända till Gud, och som det synes blifver Guds sak der mottagen med glädje. På våren 1877 bildades ock vid Råå en förening, bestående af 10 medlemmar.

Ljunggren stannade i Bjuf och Råå till konferensen 1877 och efter honom kom F. W. Hahne, hvilken anlände dit den 7 juli s. å. Han besökte strax efter sin ankomst staden Helsingborg, men lyckades ej der få fast fot för verksamheten. 1879 efterträddes H. af N. Sandell, hvilken dock redan efter ett år flyttade derifrån. Medlemsantalet var ännu jemförelsevis ringa, och det förminskades ännu mer under Sandells efterträdare M. P. Lindqvists första år. Vid konferensen 1881 lades Landskrona till denna krets. År 1882 öfvertogs verksamheten af P. Jeppson, hvilken arbetade der tre år. Han synes hafva rönt god framgång. Efter J. kom C. A. Rabe, och sedermera hafva följande der verkat, nämligen Erik Johnsson, K. Albrektsson, K. H. Avén, J. A. Enander, Ludv. Lundqvist och P. F. Envall. Numera är Joh. Johansson der stationerad.

I Bjuf finnes ett kapell, som är mycket välbeläget, och i Råå har jemväl ett sådant blifvit uppfördt. Det sistnämda eges af en för ändamålet bildad förening, bestående till hufvudsakligaste del af metodister, det i Bjuf eges deremot af den lagligen erkända metodistförsamlingen.

Till Delary bruk i södra Småland kom metodismen genom en vid bruket anställd ingeniör J. Persson, hvilken under sin studietid i Malmö lärt känna och slutit sig till densamma. Han kunde nämligen ej likgiltigt åse sina medmänniskors farliga belägenhet, utan kände sig uppfordrad att varna dem för den tillkommande vreden. På Perssons begäran blef F. G. Holmgren ditsänd år 1876. Hans mottagande var imellertid allt annat än vänligt. Man hade på förhand hyrt ett boningsrum åt honom, men när metodistpredikanten kom ville hyresvärden på inga vilkor mottaga honom. H. fick likväl för någon tid bo hos folkskolläraren på platsen, men detta hade till följd, att denne vid nästa skolinspektion anklagades för att vara metodist, och

Digitized by Google

Metodistkapellet i Lekhyttan.

Digitized by Google

han fann sig nödsakad att begära afsked från sin syssla, då han ej ville utsätta sig för mängdens misstroende. Slutligen lyckades det dock att finna ett rum för predikanten, och hos honom fingo de få vänner till saken, som funnos, komma samman till gemensam uppbyggelse. H. flyttade imellertid efter ett år, och Persson fick ensam fortsätta verksamheten i omkring åtta års tid. Vid konferensen år 1877 blef K. A. Albrektsson ditsänd, och under det året röntes någon framgång. A. arbetade dessutom vid Elmhults jernvägsstation och i Traheryds socken. Han hade glädjen intaga 7 personer på prof, och tre söndagsskolor funnos på kretsen, med tillsammans omkring 100 barn A. efterträddes påföljande år af Kr. Rosenthal, men redan år 1889 lades församlingen, som då bestod af 34 medlemmar, till Wexiö krets, hvilken den ännu tillhör.

I år har vid Delary uppförts ett litet smakfullt kapell, som inom kort skall invigas för sitt ändamål.

Vid de tre jernbruken Finspong, Lotorp och Sonstorp och omkringliggande platser i Östergötland har metodismen arbetat sedan år 1874. Tvenne personer, som någon tid vistats i Amerika och der lärt känna denna gren af Kristi kyrka, hade bosatt sig, en vid Lotorps bruk och en i Hellestads socken, icke långt från förstnämda plats. De åstundade dels uppbyggelse för egen del och dels att andra måtte blifva frälsta, hvadan de föranstaltade om att elever från predikantskolan i Örebro ditkommo på besök. En bland dem var C. P. Carlsson, hvilken sommaren 1874 vid Lotorp bildade en förening af 22 medlemmar. C. A Andersson var den förste predikant som stationerades der. Han kom dit strax efter mötet i Wisby 1875 och höll sin inträdespredikan i Hellestad den 22 augusti s. å. Första kvartalkonferensen hölls den 16 derpå följande oktober och leddes af J. P. Larsson. Vid Anderssons afflyttning sommaren 1877 var medlemsantalet 49 C. P. Pettersson blef då ditsänd. Vid konferensen 1878 stationerades Gust. Wagnsson å denna krets, hvilken då omfattade ej mindre än 10 predikoplatser. En stor svårighet låg deruti, att man ej kunde erhålla lämpliga predikolo-

Digitized by Google

kaler, äfvensom att medlemmarne voro spridda här och der på ett område af öfver 4 mil. Vid Lotorp röntes likväl det tillmötesgående från missionsvännernas sida, att metodistpredikanten imellanåt fick uppträda i deras predikolokal, ett förhållande som dock fiender till rörelsen lyckades förändra i början af år 1880. Vid konferensen i Eskilstuna flyttade W. Församlingen räknade då 42 medlemmar. Carl Rabe var sedan stationerad på denna krets, och vid konferensen 1882 ditsändes P. G. Bergdahl. År 1885 blef E. Runfeldt utnämd dit, och efter honom hafva A. Svanlund, A. Rockberg, C. Rabe (för andra gången) och A. Eklund efter hvarandra der arbetat. Kapell hafva blifvit uppförda vid Sonstorp och senast (under Rabes andra vistelse der) vid Lotorp. F. n. är A. Andersson vårdhafvande predikant, och församlingen består af 97 medlemmar i full förening och 17 på prof.

I Lerbäck (socken i Örebro län, Kumla härad) började verksamheten likaledes år 1874 då A. F. Häggström sändes dit. Om huru han der rönte god framgång och huru ett kapell uppfördes på otroligt kort tid, hafva vi redan berättat (sid. 184.) Vid konferensen 1876 efterträddes han af And. Jonsson, hvilken stannade der i tre år, efter hvars förlopp församlingen bestod af 82 personer. Under Jonssons dervaro blef ännu ett kapell uppfördt, på omkring ½ mils afstånd från det första, vid en plats benämd Rönne. Församlingen kom dock i rätt stor förlägenhet med anledning af skulden å det först uppförda kapellet, men en god väckelse, som kom till stånd på nyåret 1880, då F. O. B. Wallin var der stationerad, hjelpte den äfven i detta afseende. Vid 1882 års konferens efterträddes Wallin af M. P. Lindqvist, hvilken arbetade i Lerbäck till 1884, då L. J. Linderoth vardt ditsänd. Sedan hafva följande predikanter varit der anstälde, näml.: Em. Nilsson och P. G. Bergdahl (under hvilken tid Halsberg dermed förenades) och L. J. Linderoth, hvilken sistnämde är der för andra gången stationerad.

Bland predikoplatser på Arbogakretsen var äfven Odensvi socken. Der utbröt på nyåret 1874 en god väckelse, hela fa-

Digitized by Google

miljer blefvo förda till Gud, och allmänt frågades efter vägen till frälsning.

De rum, i hvilka mötena höllos visade sig snart otillräckliga, och vännerna sågo sig derför nödsakade att vidtaga åtgärder för att få ett kapell. Våren 1875 började arbetet härmed, och den 19 påföljande december invigdes det nya Elimkapellet, uppfördt på en vacker plats, ungefär midt i socknen. Efter invigningen, som förrättades af pastor J. P. Larsson, hölls en nattvardsgång, i hvilken omkr. 100 personer deltogo.

Den framgång verksamheten rönte på denna landtplats uppfordrade vederbörande att sända predikant för att arbeta uteslutande i Odensvi och på närgränsande ställen. Vid 1876 års konferens blef derför K. R. Hartwig utnämd till predikant för Odensvi. Han arbetade der till 1877 vid jultiden. Själar blefvo frälsta, och »Jerusalem uppbygdes äfven här i bullersam tid», ty okunnighet och stort andligt mörker rådde rundtomkring. Flere platser, såsom t. ex. Uttersbergs jernbruk, beläget 3 mil från kapellet, besöktes af predikanten, och allestädes bekände sig Herren till det predikade ordet. Vid H:s afflyttning bestod församlingen af 107 medlemmar i full förening och 17 på prof.

Efter H. kom Leonard Peterson och efter honom F. G. Holmgren. Saken gick fortfarande framåt. År 1882 blef J. Th. Kjellstrand stationerad der, och sedan K. J. Karlsson. Vid konferensen 1884, då predikant stationerades i Köping, lades Odensvi dit, men detta synes ej hafva ländt till synnerlig fromma för verksamheten. Medlemmarne i Odensvi hafva också ständigt uttalat sin önskan att åter få egen predikant, något som ock vid konferensen i Gefle detta år lyckades dem att erhålla.

Om Lekhyttan, en landtplats i Nerike, säger en poetisk presiderande äldste i sin rapport till konferensen 1885: »Denna församling bygger på en fast grund — det är malm derunder, och milda vindar af kärlek och frid leka deröfver». Lekhyttan var en af de många predikoplatser som redan från år 1874 funnos å Örebrokretsen. Der gick det i början hastigt framåt, och äfven fortsättningen var god. Vid midsommartiden 1874 intogos

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Linköping.

Digitized by Google

der 30 personer i full förening och 7 på prof, och vid samma tillfälle upptogs teckning för en erforderlig kapellbyggnad. Vid konferensen 1876 ditsändes Carl Hultgren, och han upptog arbetet med all den ifver han med sin ungdomlighet kunde utveckla. Ljusa och mörka stunder omvexlade imellertid med hvarandra, behofvet af ett kapell var stort, men tillgångar saknades — de två år förut tecknade medlen blefvo troligtvis aldrig inbetalda eller voro de alltför otillräckliga. På våren 1877 inköptes en tomt för 75 kronor och efter mycken ansträngning blef det lilla kapellet, hvilket äfven innehöll bostad för predikanten, färdigt, så att det den 4 nov. s. å. kunde invigas. Efter invigningen, som förrättades af J. P. Larsson och J. Kihlström intogos 3 personer i full förening och 4 på prof. Vid H:s afflyttning 1879 bestod församlingen af 98 medlemmar, deraf 26 på prof. Efter H. kom A. Andersson och efter honom And. Jonsson. Sedan hafva J. Th. Kjellstrand, O. Olsson, N. J. Backström, L. Linderoth och P. G. Bergdahl der varit stationerade. Sedan konferensen 1894 är O. Olsson der anstäld för andra gången. Vid sagda konferens räknade församlingen 137 medlemmar, inber. 5 på prof.

Loftahammar är en socken i östra Småland. Metodistkyrkan har haft verksamhet der och i de närgränsande socknarne Östra och Vestra Ed sedan den tid då F. J. Svenborg arbetade i Westervik. Mycket folk kom samman och ordet verkade kraftigt. Någon egentlig fiendskap förekom ej heller. Bland dem som gerna mottogo ordet, var en fru, en annan Lydia, hvilken till sin död var metodismen tillgifven och gjorde mycket för att främja densamma. Platsen besöktes en tid af predikanter från Westervik, men år 1878 afskildes den och erhöll egen predikant, nämligen Joh:s Roth. Den 4 november året förut hade ett prydligt kapell, beläget på en vacker kulle icke långt från brunsorten Källvik, blifvit invigdt, och den 3 augusti 1879 kunde ännu ett invigas, hvilket var uppfördt i Wråka by af Vestra Eds socken.

Denna krets är en af de bästa utaf metodismens landtplat-

Digitized by Google

ser och utsigterna för framgång äro goda. Trogna och nitiska predikanter hafva der verkat och utfört ett godt arbete. Dessa äro, förutom Roth, G. E. Carlsson, Nils Lindström, Otto Uppling, N. J. Backström, K. A. Wik, C. O. P. Lindström, J. E. Elmqvist, Aug. Eklund, J. E. Henriksson, E. Björnberg och senast F. L. Jansson.

Innan vi afsluta detta kapitel, med hvilket vi i vår berättelse hunnit fram till det vigtiga skede i svenska metodismens historia, då missionen organiserades till konferens, anse vi oss böra säga något mera om predikanterna A. Palm och V. Witting. Den förstnämde afled nämligen några månader före denna konferens, och Wittings verksamhet i Sverige, för så vidt denna var af större betydelse, afslutades med densamma. Till de utaf de äldsta församlingarne, hvarom vi hittills sagt jemförelsevis litet, få vi framdeles anledning återkomma.

*

Alexander Palm föddes den 31 augusti 1835 i Ljungsgård, Norra Wrams socken i Malmöhus län. Han blef under vistelse i Norge, medan han ännu var ung, i Fredrikshald omvänd till Gud genom metodismens verksamhet. Då kriget mellan Danmark och Tyskland på 1860-talet utbröt begaf P. sig till skådeplatsen för att sprida kristliga skrifter bland soldaterna och i öfrigt bidraga till deras omvändelse. Han blef i Danmark bekant med pastor Willerup, hvilken då var superintendent för Skandinavien, och blef senare af honom anställd som biträde åt Cederholm i Wisby. Efter tre års verksamhet i Wisby flyttade han till Östergarn, der han verkade i ett år och fyra månader. Efter att sedan hafva arbetat ett år i Waldemarsvik blef han sänd till Göteborg. Om ett och ett halft år blef han åter skickad till Wisby och derifrån till Malmö, hvarest han stannade i tre år. År 1874 blef han ordinerad till diakon.

Den 31 mars 1876 begaf han sig på väg till Delary, för att pre-

Digitized by Google

dika. En, som det tycktes, tillfällig åkomma besvärade honom dock så mycket, att han från Lund måste återvända hem, och en annan predikant reste till D. i hans ställe.

Hemkommen insjuknade han på allvar, och lördagen den 8 april afsomnade han stilla, sedan han anbefalt sig i Herrens hand med en bön, som afslutades med orden: »I Fadrens, Sonens och den helige Andes namn, amen!»

Palm var till sitt väsende stilla, vänlig och kärleksfull. Han var derjemte besjälad af ett uppriktigt nit för syndares omvändelse, och när han predikade märktes det tydligt, att »han var en del af det han sade». Han lefver ännu hos många i tacksamt minne.

*

Victor Witting föddes i Malmö den 7 mars 1825. Han härstammar från liffländsk adelsslägt och hans fader, A. J. Witting, var kapten vid Vendes artilleriregemente. Efter sin afgång från elementarläroverket var han i fyra år anstäld på apotek, men denna sysselsättning blef honom i längden för enformig, och han begaf sig till sjös. Snart tröttnade han likväl äfven dervid, hvarför han i Amerika började apoteksrörelse och gjorde en resa till Kalifornien.

Återkommen till Galesburg i Illinois år 1852, blef han genom Guds nåd förd till insigt om sitt behof af frälsning, och snart kom han till visshet om sina synders förlåtelse. Han förenade sig då med metodist-episkopalkyrkan, inom hvilken han blifvit omvänd, och då han befans ega begåfning som talare, blef han snart kallad till predikant. År 1855 intogs han på prof i Peoria-konferensen (nuvarande Central Illinois), ordinerades år 1856 till diakon och 1859 till äldste. År 1861 började han utgifva den svenska tidningen »Sändebudet.» Tre år derefter blef han åter vårdhafvande predikant, men återtog snart redaktörsbefattningen. År 1867 kom han, som vi förut sagt, hit till Sverige och kort

Digitized by Google

derpå förordnades han till superintendent för missionen härstädes.

Han innehade sistnämda befattning till konferensen år 1876, efter hvars afslutning han med familj åter reste till Amerika. Hvad han under de nio åren här uträttade, derom bär den skildring af metodismens utveckling under nämde tid, som vi här lemnat, vittnesbörd. W. utmärkte sig för energi, kraft och företagsamhet, och detta i förening med hans arbetsförmåga gjorde att nästan intet var honom omöjligt. Äfven på det literära området gjorde han sig bemärkt. Så t. ex. började han utgifningen af den tidskrift som sedan blef metodismens organ i vårt land, och den psalmbok som ända tills för ett par år sedan begagnades i metodistförsamlingarne utarbetades af honom. Han utöfvade ock inseendet öfver utgifningen af sådana arbeten som Clarkes kommentarier öfver Nya Testamentet (till slutet af apostlagerningarne) o. s. v.

I sitt förhållande till de predikanter som stodo under hans uppsigt var han broderlig och kärleksfull, och hans uppförande mot så väl metodister som utomstående var sådant, att t. o. m. hans vedersakare hyste aktning för honom och vännerna voro honom utomordentligt tillgifna. Hans predikningar voro enkla och på sak gående, men i all sin enkelhet egde de denna tjusningskraft som gjorde att man aldrig tröttnade vid att höra honom. Kanske bidrog dertill i hög grad den lifligheten och öfvertygelsens värme som utmärkte de samma.

Arbetet i Sverige var dock mycket ansträngande, kanske allt för mycket äfven för en sådan man som W., hvadan han ock, sedan han år 1876 vid generalkonferensen, såsom ett af ombuden för den konferens i Amerika han och med honom de flesta i Sverige intagna predikanter tillhörde, representerat missionen här och hemkommit derifrån, samt deltagit vid bildandet af Sveriges årskonferens, som sagdt, flyttade öfver till Amerika. Han öfvertog der vården af en församling i Chicago, men längtade åter till fäderneslandet. Snart utverkade han sig ock vederbörandes tillåtelse att ännu en gång få arbeta här, och han

Digitized by Google

förordnades t. o. m. till presiderande äldste för Göteborgs distrikt år 1878. Af någon anledning kom det likväl till en brytning emellan honom och kyrkans auktoriteter, och på våren 1879 skilde han sig från den kyrka, han förut så troget tjenat, och gjorde t. o. m. försök att här införa den engelska metodismens verksamhetssätt. Häri misslyckades han likväl, och frampå sommaren afreste han åter till landet på andra sidan Atlanten. Der slog han sig sedan ned i Texas som boktryckare och utgifvare af en tidskrift, med titel: »Stilla Stunder». Det dröjde dock ej länge förr än han åter ingick i kyrkan, återfick sitt predikotillstånd och öfvertog vården af en metodistförsamling. Med sådan verksamhet fortfar han ännu, och han är f. n. stationerad i Quincy, Massachusetts.

Digitized by Google

ELFTE KAPITLET.

Första årskonferensen. — Minister Cramer. — Statistiska uppgifter. — Separationen i Nerike och Vermland. — Kgl. resolutionen om erkännande af metodistförsamlingar. — Utträdet ur statskyrkan. — Förföljelser.

Redan hafva vi flere gånger omnämt att missionen i Sverige år 1876 organiserades till konferens, liksom vi ock (å sidd. 150, 151) angifvit hvad dermed är att förstå. Tjenstförrättande biskop vid det sammanträde, hvarvid denna organisation skedde, var teol. doktorn m. m. Edward G. Andrews, och sammanträdet hölls i Upsala den 2—7 augusti. Den deklaration, genom hvilken konferensen förklarades bildad, lydde i svensk öfversättning som följer:

»I öfverensstämmelse med beslut af Generalkonferensen för metodist-episkopal-kyrkan, som hölls i Baltimore 1 maj 1876, erkänner jag härmed nedan nämde personer vara medlemmar af Svenska årskonferensen, nämligen:

Äldste: Victor Witting, Bengt A. Carlson, Johan P. Larsson, Gustaf Fredengren, Frans O. B. Wallin, Anders H. Berg, Nils M. Liljegren och Johan Kihlström.

Diakoner: Carl Wallenius, Seved Hansson, Alexander Palm, Carl A. Stenholm, Carl J. Johansson (1), Nils Sandell, Theodor

Digitized by Google

Larsson, Johan Hellberg, Emanuel Nilsson, Jakob M. Eriksson, Johannes Roth, Anders J. Gustafsson, Jens Pedersen, Carl F. Elmström, Fredrik Åhgren, Carl H. Lindskog, August Walle och Jakob Th. Kjellstrand.

Jag erkänner ock, som *predikanter på prof* i sagde årskonferens, följande personer, nämligen: Johannes Nilsson, Jonas P. Danielsson, Frans U. Liljegren, Carl Englund, Isaak G. Finerus, Carl Carlsson, Frans W. Hahne, Peter G. Bergdahl, Carl J. Johansson (2), Peter A. Juhlin, Felix G. Holmgren, Richard Cederberg, Karl V. Henriksson, Adolf F. Häggström, Karl A. Jansson, Anders Andersson, Peter G. Söderlind, Carl L. Ljungggren Lars G. Berglund, Carl O. Ljungdahl, Anders Johnsson, Mattias J. Elander och Frans J. Svenborg.

Och utbeder jag af kyrkans öfverhufvud, vår Herre och Frälsare Jesus Kristus, att kärlekens, fridens och kraftens ande må hvila öfver denna första session af svenska årskonferensen.

Edward G. Andrews.

Upsala, Sverige, aug. 2:dra, 1876.»

Bland dem, som besökte konferensen var Förenta Staternas minister i Köpenhamn, en nära slägting till presidenten Grant, M. J. Cramer, hvilken då var och ännu i dag är metodistpredikant och medlem af en årkonferens i Amerika. Det var mycket uppmuntrande för metodisterna i Sverige, att finna huru samfundet och dess medlemmar i Amerika åtnjuta icke blott förtroende, utan jemväl anseende. Cramer var, efter sin afflyttning från Köpenhamn några år senare, minister i Schweitz, tills han återvände till sitt hemland, der han en tid tjenstgjorde som lärare eller professor vid en högre undervisningsanstalt, men för n. är anstäld som pastor vid en metodistförsamling.

Något annat, jemväl egnadt uppmuntra, var det tillmötesgående från de akademiska myndigheternas sida, att universitetets sollenitetssal, den s. k. Carolina Rediviva uppläts för predikningar, som under söndagens lopp höllos, på f. m. af biskopen och på e. m. af Witting. Derjemte voro så väl baptistförsamlingens

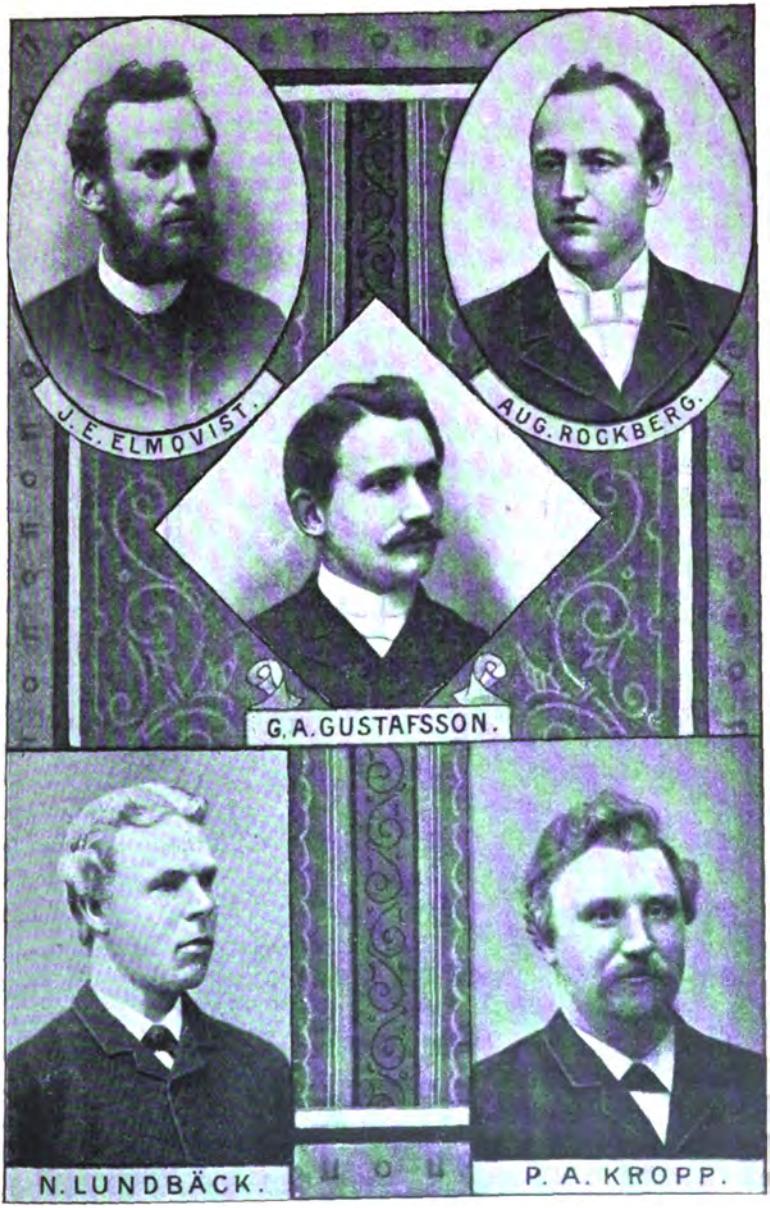

Digitized by Google

som de luterska missionsvännernas predikolokaler upplåtna för konferensens predikanter, ett förhållande som dittills varit mindre vanligt. Men så hade ock metodistkyrkan i Sverige kort förut genom en kgl. resolution erhållit lagligt erkännande såsom ett från statskyrkan skildt samfund och dess ordinerade predikanter tillstånd att utföra kyrkliga handlingar.

Af de statistiska rapporterna framgick att tillökningen i medlemsantal under arbetsåret utgjorde 495 i full förening och 149 på prof. Inalles funnos 55 resepredikanter, af hvilka 22 voro ordinerade, och 59 lokalpredikanter, d. v. s. sådana som utan aflöning söndagligen predika, samt 5,667 medlemmar (hvaraf 1,544 på prof). I 125 söndagsskolor undervisades 4,931 barn af 435 lärare och lärarinnor. 31 kyrkor och kapell voro uppförda, och de värderades till 347,365 kronor, under det att skulden å desamma uppgick till 194,436 kr.

Men äfven skuggsidor förekommo vid denna konferens. En af de mest framstående predikanterna hade gjort sig skyldig till handlingar af den beskaffenhet, att han måste uteslutas ur kyrkan. Alla konferensmedlemmarne kände detta mycket djupt, och sitt deltagande för den olycklige brodern ådagalade de ock på ett praktiskt och talande sätt. Som denna uteslutningsåtgärd innebar, att dess föremål icke längre kunde erhålla aflöning som predikant, och då han med familj var för sitt uppehälle beroende deraf, så upptogs bland predikanterna en subskription, som belöpte sig till 1,200 kr., hvilket belopp de subskriberande förklarade sig villiga låta afdragas från deras förut knappa löner, hvarigenom den uteslutne för närmaste tiden skulle blifva tryggad mot brist på det oundgängligaste. Man hoppades nämligen att han, som erkänt sin förseelse, snart åter skulle förvärfva det förtroende, som var erforderligt för honom som predikant. Att den erbjudna gåfvan ej mottogs var naturligtvis icke gifvarnes skuld. Men den uteslutne trodde sig, genom det inflytande han egde och med tillhjelp af åtskilliga krafter, som nu kommo till och erbjödo honom sitt bistånd, kunna bringa till stånd en rörelse till sin fördel, inför hvilken metodismen skulle afgå med

Digitized by Google

skam, helst den kraftige och framgångsfulle superintendenten lemnat fältet. Han trodde sig ock ega ett kraftigt stöd deri, att det begångna felsteget redan var försonadt, då han sade sig ega visshet om Guds förlåtelse derför, samt att någon eller några af predikanterna egt kännedom om hans ställning flere månader före konferensen, utan att göra något för hans bestraffning. Derjemte voro såväl han som de, hvilka slöto sig till honom, angelägna att framställa Wittings aflägsnande från Sverige som följden af ett intrigspel. Metodismen i Sverige hade afvikit från sin ursprungliga kallelse, sade man, och så förvanskats, att den nu behöfde reformeras, för att icke sägas ersättas af något »som var det första likt», hvarvid man ock borde taga nödig hänsyn till tidens fordringar och tillse att rörelsen finge en mera svensk prägel m. m. dyl.

Sådant slog naturligtvis an på en hel del folk, och icke så få af de gamla metodisterna i Nerike och Vermland stälde sig under den hissade upprorsfanan. I synnerhet i Örebro, der ledaren för den nya rörelsen förut varit stationerad och förvärfvat många vänner, hade metodistpastorn och hans församling rätt mycket obehag genom det oväsen som för en tid sålunda tillstäldes. En några år förut utesluten metodistpredikant, hvilken egde stor förmåga som ledare, stälde sig vid den nye biskopens sida. Vi benämna honom med flit biskop, ty bland annat som han tog sig för, var äfven att efter en af honom sjelf utarbetad ritual ordinera och utsända predikanter. För det nya samfundet författades och utgafs från trycket en särskild församlingsordning, psalmbok m. m., och man drömde verkligen om att kunna organisera en svensk frikyrka. För att erhålla passande lokal för sammankomsterna sökte man komma i besittning af metodistkapellet, ehuru detta, tack vare de former hvarigenom det vid uppförandet blifvit tillförsäkradt metodist-episkopalförsamlingen i Örebro, fullständigt misslyckades.

Det dröjde ej heller länge förr än de förvillade insågo sitt misstag. Somliga af dem återvände efter någon tid till metodistkyrkan, men på andra hade helt naturligt denna tillställning

Digitized by Google

den verkan, att de gingo bort från alltsammans och förlorade allt förtroende för kristendomen. Sådana rörelser utöfva, ty värr, ett så skadligt inflytande, att deras följder näppeligen kunna öfverskådas.

Imellertid »växte Herrens ord och visade sin kraft». (Apg. 19: 20.) Äfven af statsmakterna vann metodismen på visst sätt erkännande. Strax före den första årskonferensen hade regeringen nämligen utfärdat en resolution, hvars lydelse vi här införa:

»Kongl. Maj:ts Resolution uppå en af Victor Witting, J. Kihlström, A. H. Berg, C. H. Elmström, N. M. Liljegren, A. Sandell, P. G. Lange, Johan Jonsson, J. Th. Jacobsson och K. H. Lindskog, för egen del och såsom ombud för åtskilliga personer, tillhörande församlingar i Stockholm samt i Upsala, Linköpings, Strengnäs, Vesterås, Lunds, Göteborgs, Kalmar, Karlstads och Visby stift, i underdånighet gjord ansökning att, enär sökandena bekände sig till den s. k. Metodist Episkopalkyrkan, hvars lärosatser och kyrkobruk i flera hänseenden skilde sig från den svenska kyrkans, det måtte i nåder tillåtas sökanderna, hvilka uppgifvit sin trosbekännelse och kyrko-ordning, att, sedan de, i den ordning Kongl. Förordningen den 31 oktober 1873 stadgade, utträdt ur svenska kyrkan, förena sig till ett af staten erkändt religionssamfund, under benämningen Metodist Episkopalkyrkan, med församlingar å vissa uppgifna orter inom riket; Öfver hvilken ansökning Stockholms stads konsistorium samt domkapitlen i Upsala, Linköping, Strengnäs, Vesterås, Lund, Göteborg, Kalmar, Karlstad och Visby inkommit med infordrade utlåtanden: Gifven Stockholms slott den 10 mars 1876.

Kongl. Maj:t har tagit detta ärende i öfvervägande; och finner godt i nåder förklara de församlingar, hvilka sökanderna såsom medlemmar af ett religiöst samfund under namn af Metodist Episkopalkyrkan anmält sig vara sinnade att bilda i Stockholm, Upsala, Gefle, Linköping, Norrköping, Vestervik, Motala, Valdemarsvik, Örebro, Eskilstuna, Malmköping, Mörkö, Hallsberg, Odensvi, Lindesberg, Arboga, Lund, Karlskrona, Ronneby, Göteborg, Varberg, Vallda, Kalmar, Oscarshamn, Mönsterås, Nybro,

Digitized by Google

Metodistkapellet i Avesta.

Digitized by Google

Ryssby, Lovers, Kristinehamn, Ransäter, Nysund, Edsvalla, Visby, Lummelunda och Buttle, af staten erkända med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser som i Kongl. Förordningen der 31 oktober 1873 stadgas; viljande Kongl. Maj:t i anledning af sökandernas tillika gjorda framställning, medgifva, att vid Metodist Episkopalkyrkans församlingar anstälde ordinerade predikanter må vigsel med laga verkan förrätta i öfverensstämmelse med samma förordnings 5 §. Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelselse länder.

OSCAR.

F. F. Carlson.»

Denna resolution kom såsom svar på en af mer än 1,200 metodister undertecknad petition. Bekant är hurusom vårt lands lagar ända in i våra dagar uppställt hinder för det fria förkunnandet af evangelium, så att flere sanna kristna, deribland — som vi hafva sett — äfven metodistpredikanter, dömts till böter och t. o. m. fängelse för att de följt Guds andes kallelse och uppfordran till dem, att verka för sina medmänniskors omvändelse. Men vid 1873 års riksdag framlade regeringen förslag till en s. k. dissenterlag, hvilket i sitt ursprungliga skick var temligen frisinnadt. Detta förslag antogs ock med vissa förändringar af riksdagen och vardt derpå sanktioneradt af konungen. Mycket återstår ännu att önska med afseende på vår religionslagstiftning, och den nämda dissenterlagen lider af många brister, hvilka det, trots upprepade försök, hittills varit omöjligt att aflägsna; men något blef dock vunnet genom förslagets antagande. Metodisterna beslöto sig ock i allmänhet för att begagna sig af de rättigheter denna nya dissenterlag erbjöd, och fördenskull vände sig ett afsevärdt antal af dem, efter att hafva anmält sig till utträde ur statskyrkan, till regeringen med underdånig anhållan att få bilda ett af staten erkändt religionssamfund. Petitionen öfverlemnades till konungen personligen, under beviljad audiens, och om denna audiens skrifver en af den härför utsedda deputationen följande:

Digitized by Google

»Denna var en af de lyckligaste och mest välsignade dagar, jag haft i hela mitt lif. Konungen emottog oss officielt, icke såsom privat person, utan såsom kung, men på samma gång mycket hjertligt och vänligt, frågande efter hvar och ens namn och hemort, och bad oss vara utan tvång samt tala fritt och öppet och säga hvad våra önskningar voro. Denna konungens hjertliga och älskliga vänlighet förtog ögonblickligen hos oss all fruktan, om någon sådan fans i våra hjertan, och såsom deputationens ordförande framlade jag nu, så kort som möjligt, våra önskningar. Han sade då: 'Jag kan icke på rak arm gifva eder några bestämda löften, men jag vill göra för eder hvad jag kan.' Vi samtalade derefter länge med honom, och slutligen frågade han: 'Men hvaruti är egentligen skilnaden mellan eder och luteranerna?' Vi svarade: 'Hufvudsakligen i läran om sakramenterna och helgelsen.' '*I helgelsen*,' utbrast han förvånad, 'hvari består då denna skilnad?' 'Vi tro', svarade vi, 'att menniskan rättfärdiggöres af nåd genom tron allena på Kristi förtjenst, samt att det nya nådelif hon då erhåller endast kan behållas och utvecklas genom en fortfarande tro; men om denna tro är sann och lefvande, så får hon derigenom, enligt vår uppfattning af Guds ord, kraft att lefva ett heligt lif, ty nåden lärer henne att icke blott *försaka* all ogudaktighet och verldslig lusta utan äfven att *lefva* ett rättfärdigt, gudligt och tuktigt lif i *denna verlden*, och tron på Kristi förtjenst gifver henne kraft dertill. Enligt vår åsigt består helgelsen deri, att man verkligen genom Kristi blod är frälst och befriad från all synd samt att man älskar Gud af ett *rent* hjerta och sin nästa som sig sjelf. Vi tro att ett sådant förhållande är hvarje kristens förmånsrätt samt att just detta var hufvudafsigten och det egentliga ändamålet med Guds sons kommande i verlden och död på korset för oss. Men under allt detta kan dock den sanne kristne, den helgade människan, hafva många brister och skröpligheter, hvilka hon i mån som de upptäckas för henne af Guds ande måste erkänna och afbedja.' 'Ja', svarade konungen, under det en tår glänste i ögat, 'att vi hafva brister, det måste vi nog erkänna. — Men i dopet och nattvarden

Digitized by Google

då?' 'Deri närma vi oss de reformerta', svarade vi. 'Döpen I edra barn?' frågade han. 'Ja.' 'Det var väl, det!' svarade han. 'Men', sade han nu, 'då jag är svenska kyrkans *summus episcopus* (öfverhufvud), så förstån I väl, att jag kan ingenting göra, som kunde förnärma eller göra intrång i hennes rättigheter, utan jag måste bevaka hennes rätt, men jag har icke hört annat än godt om eder, och jag vill göra hvad jag kan.'»

Som likväl icke genom den kgl. resolutionen lemnats alla de förmåner, i synnerhet beträffande barnundervisningen, petitionärerna begärt, uppvaktades chefen för ecklesiastikdepartementet utaf en för ändamålet af konferensen utsedd komité, hvilken framstälde en förfrågan huruvida ej större frihet kunde erhållas, och i sådant fall hvad metodisterna derför borde iakttaga. Svaret blef att k. m:t ej för tillfället egde befogenhet att lemna mera i det afseendet, hvarjemte statsrådet uttryckte sin önskan, att så många som möjligt begagnade sig af rättigheten att organisera församlingar, då man kunde hoppas att i en framtid utvidgade rättigheter skulle blifva metodisterna tillförsäkrade. På frågan: »I hvilket förhållande stå metodisterna till statskyrkan?» erhölls intet bestämdt svar.

1887 års konferens beslöt, med anledning deraf, att då förhållandet till statskyrkan var obestämdt, intet vidare borde af konferensen för tillfället åtgöras denna sak.

Sedan dess hafva likväl flere församlingar organiserats, och metodister hafva i stort antal utträdt ur statskyrkan. De metodistförsamlingar, som hittills blifvit lagligen erkände, äro till antalet 75. Af dem som erkändes den 10 mars 1876 hafva likväl 4 eller 5 upphört.

*

I en korrespondens till Lilla Sändebudet år 1875 säger en af predikanterna: »Då svenska metodistkyrkans historia utkommer, föreställer jag mig, att det blifver en martyrhistoria i förändrad

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Landskrona.

Digitized by Google

form.» Detta yttrande är så till vida berättigadt, som metodismen i Sverige haft att utstå icke så litet förföljelse, såväl från den groft ogudaktiga hopens som deras sida, hvilka berömma sig af att vara den rena lärans försvarare. Flere händelser som bevisa detta hafva vi redan anfört, och till dessa vilja vi här lägga ytterligare några.

Varberg och Hunnestad intaga i detta afseende främsta rummet. År 1872 blef Joh:s Nilson der häktad, och under hans efterträdares tid var fiendskapen lika stor. En söndagsafton, då predikanten höll på att afsluta sin predikan, rusade en del af åhörarne, hvilka under hela tiden besvarat predikantens förmaningar med hånleende, ut och vältrade stenar och andra föremål för dörren, i ändamål att hindra de uppmärksamma åhörarne från att komma ut, då dessa efter gudstjensten skulle begifva sig hem. Någon tid derefter kastade de illasinnade människorna utanför lokalen stora stenar emot väggen, och en del som samlats inne kastade mindre sådana mot talarestolen. En af dessa träffade predikanten (C. Wallenius) på bröstet, och han säger att det var den hetaste batalj, hvarför han varit utsatt sedan han blef kristen. En annan gång, under en aftonpredikan, kom en skara bröllopsgäster från en närliggande gård tillstädes med sin klarinettblåsare i teten. Gud tillstadde dem icke att störa predikan, men då denna slutat började musiken. Medan ännu halfva antalet åhörare var kvar i kapellet inslungades en sten genom fönstret, och lycka var att ingen stod i dess väg. Några dagar derefter befunnos sex fönsterrutor i kapellet vara inslagna. Presten i en närgränsande församling höll särskilda möten med sina församlingsbor och sökte på allt sätt göra metodisterna misskända. Vid samma tid blefvo först fjorton och kort derpå tjugofem rutor i kapellets fönster utslagna, hvarjemte fönsterposter och dylikt mycket ramponerades. Bibeln, som låg på predikstolen, öfveröstes med mull och åtskilligt annat ofog bedrefs. Icke mindre än 78 fönsterrutor förderfvades i kapellet under ett års tid. Slutligen kommo metodistförsamlingens manliga medlemmar öfverens om att två af dem hvarje natt skulle hålla vakt i ka-

Digitized by Google

pellet, för att hindra illgerningsmännens framfart. En natt hade de två unga och starka bröder, som der vaktade, insomnat mycket tungt. Fienderna instälde sig, och af deras våldsamma härjningar väcktes den ene till hälften och hörde den andre i sömnen säga: »Gud hjelpe! Jag tror att verlden förgås!» Då våldsverkarne kommo till den sidan af kapellet, der bröderna lågo, och glasskärfvorna öfversållade dessas ansigten, vaknade de fullständigt och utropade: »Hvad står på?» Vid detta rop togo fienderna till flykten, och det lyckades icke att få reda på hvilka som föröfvat illdådet, fast 50 kronor utfästes som belöning åt den som kunde upptäcka dem. Man nödgades nu förse fönstren med luckor af trä.

En gång hade kyrkoherden i Hunnestad under ett s. k. kristendomsförhör i kyrkan på det högsta nedsvärtat metodisterna, och några af dessa, som voro tillstädes, kunde icke underlåta, att gifva skäl för det hopp som i dem var, så att då kyrkoherden sade att han »trodde på den gamla luterska kyrkan», sade en af metodisterna, en kvinna: »men jag tror på Kristus». För detta ord uppmanade presten kyrkorådet att utföra kvinnan. Hennes tioåriga dotter, som var sin moder följaktig, började nu att gråta, och vid utförandet af kyrkoherdens befallning fick den lilla sin klädning sönderrifven. En i en grannsocken boende hemmansegare, hvilken stundom gick för att höra metodisterna, blef kallad till sin kyrkoherde för att varnas, men många ord blefvo ej vexlade förr än själasörjaren öppnade dörren och transporterade honom ut.

I samma församling — hvars kyrkoherde gjorde sig allmänt känd för sin förföljelse mot dem som vågade bekänna sin tro på den korsfäste Kristus, vare sig dessa kallade sig luteraner eller metodister — tilldrog sig följande, då metodistpredikanten åtföljd af fyra utaf sina församlingsmedlemmar en gång kom för att aflemna en förteckning på dem som önskade utträda ur statskyrkan. Kyrkoherden frågade om deras afsigt var att bilda ett eget kyrkosamfund, hvarpå svarades ja. Han sade att det var bra, ty då kunde han sedan slippa förbjuda predikanten att pre-

Digitized by Google

dika, såsom han hade gjort med företrädaren. Tillfrågad om det kunde vara hans verkliga mening att hindra någon från att uppmana sina medmänniskor att »försaka all ogudaktighet och verldslig lusta samt lefva tuktigt, rättfärdigt och gudfruktigt i denna verld» svarade han, att detta var hans mening, ty en sådan verksamhet var stridande mot lagen och luterska kyrkans förordning. En af de besökande anförde då Pauli ord: »Du berömmer dig af lagen och vanhedrar Gud med lagens öfverträdelse». Predikanten blef nu uppmanad att lemna expeditionen och derpå började kyrkoherden varna de fyra bröderna från att längre låta sig tjusas af metodisterna. En af dem svarade slutligen: »Vi önska ingenting hellre än våra själars frälsning; vi äro mottagliga för undervisning och villiga att, ifall vi hafva orätt, låta oss med Guds ord öfverbevisas derom. Om vi befinna oss på en orätt väg, så bedja vi kyrkoherden undervisa oss hvilken väg vi skola vandra för att komma till himmelen.» Kyrkoherdens förnämsta svar blef, att det icke var på metodistvägen. hvarpå bröderna skildes från honom. När två månader förflutit gick predikanten till kyrkoderden för att vänligen förbereda honom på de utträdandes personliga inställelse, och uppmanade honom sjelf bestämma tiden när de skulle infinna sig. Men detta bemödande var fruktlöst. Han sade sig ej hafva tid att när som helst tala med metodisterna, utan skulle när han så önskade inkalla hvar och en af dem enskildt och tala med dem. Predikanten sade honom då, att emedan petitionen till konungen snart skulle inlemnas kunde de ej vänta längre, hvadan om han icke snart ville godvilligt mottaga de utträdande och gifva dem intyg om deras anmälan, finge han sjelf svara för följderna. Ett par dagar derefter fingo de som anmält sig kallelse att i olika afdelningar inställa sig. Somliga blefvo nu uppmanade att läsa innantill, för hvilket ändamål de likväl icke voro ditkomna. Till en af dem sade han: »Du är den som dragit hit den der metodist—n; du har verkat emot min lära». Efter åtskilliga hårda förebråelser anhöll nu den tilltalade att få säga några ord till sitt försvar, men detta vägrades honom och han blef befald att ge-

Digitized by Google

nast lemna rummet. När hustrun till den sålunda nedtystade brodern derpå frågade presten om han kunde visa att de såsom metodister blifvit sämre än de varit förut samt uppmanade honom tillse att icke hans församlingsbors blod en gång blefve kräfdt ur hans händer, tog han henne i axeln för att leda henne ut, men hon gjorde motstånd och sade: »Hafva vi blifvit hitkallade, så måtte vi väl få lof att säga ett ord, och för öfrigt ha vi ju bidragit till uppbyggandet af detta hus och kunna väl derför få tillåtelse att stanna ett ögonblick». Då gick presten ut efter sina drängar, för att kasta ut de båda makarna, men hustrun räckte honom då handen för att taga afsked, sägande: »Vi vilja gerna gå, men vi böra skiljas såsom vänner, emedan det står skrifvet: 'Du skall vara din trätobroder benägen till vänsnart, medan du ännu är med honom på vägen'.» Som imellertid drängarna icke inkommit, gick presten ånyo ut efter dem, men då aflägsnade sig metodisterna, emedan de tyckte det icke längre vara värdt att resonnera med en prest som behöfde drängarne till sitt försvar.

En gång, då den i Varberg stationerade predikanten hållit några möten i en närgränsande socken och tecken till framgång förspordes, blefvo såväl han som en lokalpredikant, hvilken också uppträdt der, kallade inför kyrkorådet för att varnas. Denna kallelse var egentligen olaglig, men de beslöto sig icke desto mindre att hörsamma den. Sedan de af kyrkorådet blifvit förbjudna att predika, uppmanades de att aflägsna sig, men häremot invände en af dem, att han först önskade få ådagalagdt på hvad sätt han kunnat verka till söndring i kyrligt hänseende eller förakt för den allmänna gudstjensten. Kyrkorådet kunde likväl icke anföra något bevis för dessa i kallelsen framställda beskyllningar. Då predikanten förklarade, att han icke klandrat något kyrkosamfund samt att han allestädes uppmanat folket att tjena Gud och taga bibeln till rättesnöre för sitt lif, sade presten, att detta var emot lagen. Predikanten bad då att få anföra några ord ur Gal. 5 kap., men presten sade sig icke vilja höra någon predikan der. Predikanten uppläste dock ur det an-

Digitized by Google

gifna kapitlet följande ord: »Andens frukt är kärlek, fröjd, frid etc.» och sade: »detta är just hvad jag verkar för att folket skall frambringa, och här säger nu Gud i sitt ord att »emot sådant är icke lagen». Presten invände: »Man bör vara all mänsklig ordning undergifven». »Ja», svarades, »men om människor med sina stadgar göra intrång på Guds förordningar, bör man då icke lyda Gud mer än människor, och månne icke Luther handlade rätt, då han frimodigt predikade rättfärdiggörelsen af tron, fast den katolska kyrkans myndigheter förbjödo honom det?» En kyrkorådets ledamot svarade härpå, att förhållandena äro annorlunda och bättre nu än på den tiden. Detta kunde åter predikanten icke finna, då han såg en protestantisk kyrka uppbjuda all sin förmåga att hindra människor att tjena Gud af alla sina krafter, hvarpå han tillade, att hvarken konung, regering, Sveriges folk i allmänhet eller den kristna kyrkan kunde med välbehag se sådana trakasserier. Innan de aflägsnade sig föreslog han imellertid att de, som ju allesamman sysslade med andliga ting, skulle i bön till Gud utbedja sig den nåd och visdom de behöfde. Detta vägrade presten, under förklaring att kyrkorådet hade annat att uträtta; hvar och en finge bedja för sig. Predikanten vände sig nu till sin medbroder och sade: »Vi få väl gå någonstädes, der vi genom bönen kunna få våra själar vederkvickta, och då vilja vi äfven bedja Gud välsigna kyrkoherden». »Nej, nej, nej!» sade presten, antagligen fruktande att metodistpredikanten genast skulle förrätta bön. De båda metodisterna lemnade derpå detta sammanträde, hvarest hvarken Guds ord eller bönen tåltes.

Vid en bönesammankomst i Vallda socken, Halland, stördes predikan deraf, att en skara fiendtligt folk samlades utanför och bultade på fönster, väggar och dörrar samt höjde hurrarop. När sammankomsten var slut förföljdes predikanten och hans sällskap af den ursinniga hopen, som jagade dem, hurrade och kastade sten, äpplen och smuts på dem. Dagen derpå hölls sammankomst på ett annat ställe, långt från det förra, och äfven der samlades en hop fridstörare. Under bönemötet, på hvilket Guds

Digitized by Google

kraft förspordes, härmade förföljarne de bedjande samt utropade imellanåt: »Bed för den, bed för den o. s. v.»

Vid ett tillfälle i Upland tilldrog sig, att presten, som åhört metodistpredikantens föredrag och förklarat sig fullkomligt gilla detta, likväl uttalade sina farhågor att folket skulle bli förvilladt. Vid en gemensam aftonmåltid samma kväll, under hvilken predikanten förklarat att han för sitt samvetes skull måste predika hvad Guds ord lärer, framtog den närvarande kyrkoherden tvänne plakat, som innehöllo kyrkorådets förbud för metodistpredikanten att vidare uppträda, till hörsammande hvaraf kyrkoherden förgäfves uppfordrade predikanten att skriftligen förbinda sig. En tillstädesvarande metodist frågade derpå kyrkoherden om han kunde ansvara för att hela hans församling lyckligt en gång skulle inkomma i himmelen, hvarpå denne svarade: »Nej, det kan jag icke.» »Då anser jag», återtog metodisten, »att kyrkoherden borde vara tacksam för att han får hjelp, och derför vilja vi snart komma igen.»

I närheten af Kalmar tilldrog sig en gång en händelse af verkligen upprörande beskaffenhet. En förmanare, vid namn Johan Larsson, blef nämligen för sitt vittnesbörd om tron på Kristus och sitt nit att varna syndare bokstafligen dödad vid 27 års ålder. En gång, då han — som tjenade hos en bonde — körde till staden, mötte han på vägen några rusiga karlar, hvilka, då de fingo se honom, ropade: »Låt oss slå metodisten!» En af dem sprang af vagnen och kastade en sten, hvilken träffade Larsson i hufvudet, så att blodet ymnigt flöt ur det öppna såret. Derpå kastades ännu en sten, hvilken träffade L. högre upp i hufvudet och fälde honom till jorden. Ehuru han miste sansen, kunde han dock höra huru en af förföljarne sade till den som kastat: »Nu slog du ihjel honom», hvarpå de åkte sin väg. Då L. omsider uppvaknat till sans, förband han sina sår så godt han kunde och fortsatte sin färd till Kalmar, der han blef ytterligare förbunden. Efter några dagar började minnet svika honom och en mycket svår hufvudvärk uppkom, och oaktadt god omvårdnad blef han slutligen så oredig, att han icke kunde på-

Digitized by Google

minna sig något och icke igenkände någon annan än hans allra närmaste. Då man frågade honom hvad han skulle göra mot dem som så illa slagit honom, bad han Gud för dem och sade: »Jag vill förlåta dem, ty de veta ej hvad de göra. Jag vill så gerna möta dem hos Jesus.» Hans plågor voro mycket svåra och böneropen från honom hördes natt och dag, tills hans lidande var slutadt. Det sista han yttrade till sin syster var: »Jag går nu snart till min Jesus.» Derpå blef han mållös och utandades sin sista suck. — Så har då äfven metodismen i Sverige sitt blodsvittne.

Pastor Wilhelm Andersson berättar: »En lördagsafton, då jag i sällskap med några vänner från Stockholm var ute på Svartsjölandet och höll möte, erhöll jag ett slag i ansigtet, så att blodet strömmade ur näsa och mun och jag segnade ned till marken. Såret blödde svårt hela den följande natten, och mitt ansigte var en längre tid derefter såsom en enda blånad. Måndagen derpå stod jag inför Adelsö kyrkoråd, hvarest jag också blef ganska hårdt trakasserad. Dessutom blef jag vid flera tillfällen förföljd med stenregn af de tygellösa skarorna derute, och ofta lade de händer på mig.»

En annan metodistpredikant blef i Sunnemo kyrka i Vermland, der han i sällskap med några meningsfränder från Ransäter bevistade gudstjensten i kyrkan, endast derför att han under bönerna knäböjde utanför bänken på kyrkogolfvet tillika med sina vänner, under käpprapp och stenkastning jagad från kyrkan och ner till sjöstranden, hvarifrån sällskapet skyndsamt måste begifva sig öfver sundet, för att undgå förföljarne.

I Alingsås tilldrog sig en gång, att då en metodist der predikade, en pastorsadjunkt efteråt uppträdde och varnade de närvarande för villfarelsen. En tillstädesvarande baptistpredikant uppmanade honom då att gå till krogar och dylika ställen med sina varningar. Sedan presten ånyo förmanat folket att blifva vid sin gamla tro, svarade en af dem: »Herr pastor, vi tro på Jesus». Angripen från flere håll yttrade han slutligen: »Jag får erkänna att luterska kyrkan står på skrala fötter, och så gör jag

Digitized by Google

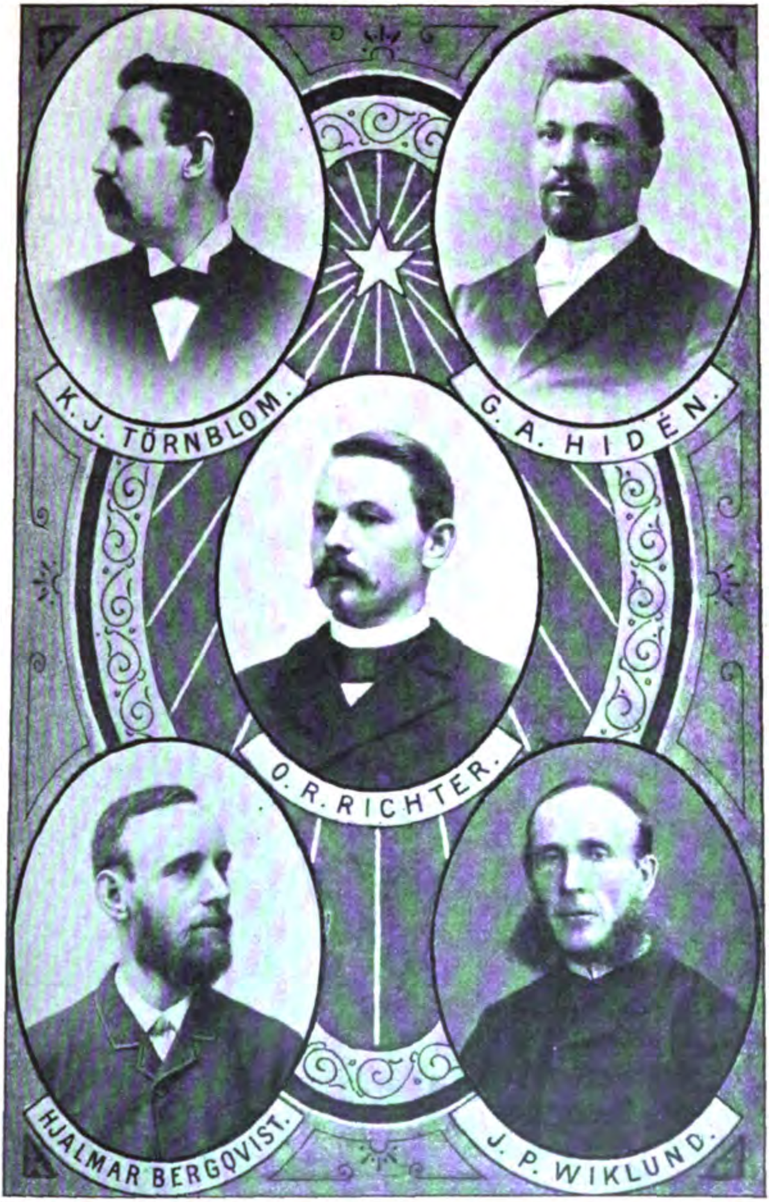

Digitized by Google

med.» Derefter skref han i stadens tidning en artikel om metodismen, hvilken dock förrådde stor okunnighet och fick tillbörligt svar. Senare blef samme metodistpredikant der hotad med kyrkorådsförbud af vid hans predikan tillstädesvarande tvänne prester, som kommo i spetsen för kyrkorådet. På tillfrågan svarade presterna och en af kyrkorådets medlemmar, att predikan var god, men en annan kyrkorådsledamot påstod att den var villfarande, »ty», sade han, »folket uppmanades att komma till Jesus, och det kan ingen människa, ty hon ligger i sitt blod.» Då predikanten påföljande söndag återkom till platsen hade kyrkorådet ställt så till, att han icke fick någon lokal att predika uti, hvadan folket som kommit för att höra måste begifva sig upp på ett berg. Några sångare, som åtföljt predikanten, uppstämde nu en sång, som hördes långt in i staden, hvilket hade den följd, att fyra gånger så mycket folk som kunnat rymmas i den bestämda lokalen kom tillsammans och åhörde det i Guds fria natur förkunnade ordet.

Under den första tiden i Oskarshamn blef en yngling, som bodde hos sina slägtingar, omvänd till Gud och förenade sig med församlingen. När slägtingarna fingo veta detta, gåfvo de honom valet mellan att lemna metodisterna eller ock genast afflytta. I början var det svårt för honom att erhålla en annan bostad, men han sade: »det är bättre att vara husvill en liten tid, än att ha det bekvämt här och en gång finna himmelen stängd.» Och så fick han lemna de sina. Ungefärligen på samma sätt tillgick det med tvänne makar, hvilka bodde hos hustruns föräldrar. Med sitt späda barn måste de begifva sig ut för att söka sig nattherberge. Detta gjorde de likväl med glädje, men det sorgligaste var, att den som förorsakade dem detta obehag gälde för att vara kristen.

I Norrköping, der metodismen i allmänhet blifvit väl bemött, tilldrog sig likväl i början af verksamheten åtskilligt, som vi icke kunna underlåta att omnämna. Så blef predikanten, som det säges på presternas föranstaltande, uppkallad i poliskammaren och fick undergå ett förhör, som lär ha börjat med frågan: »Är det

Digitized by Google

du som uppviglar folket?» och tillsägelsen att han gjorde klokast i att lemna staden. Predikanten svarade, att han som svensk medborgare egde rätt att vistas der och att han icke ämnade flytta derifrån förrän den kyrka som sändt honom dit beordrade honom att resa samt att, om det fans klagomål mot honom, han ville veta hvilket detta var och att han förbehöll sig rätt att försvara sig utan att blifva afbruten i sitt tal. Det befans nu att han var anklagad för att vara metodist och att utan rättighet hafva hållit allmänna sammankomster. Han talade då till sitt försvar i nära en timmes tid, hvarunder han höll en äkta metodistpredikan. När han slutat hade ingen något att invända, utan tillönskades »herr pastorn» all möjlig lycka och framgång. Då han lemnade salen följde en polistjensteman honom ut, skakade hand med honom och erbjöd sig försöka anskaffa honom en mera passande predikolokal, då den som han hade syntes tjenstemannen alldeles för obekväm.

Ofvanstående tillika med hvad vi förut anfört af samma slag visar icke blott huru olika krafter sattes i rörelse för att hindra Guds verk, utan jemväl att de flesta af dessa försök misslyckades och att i somliga fall det oförståndiga nitet till och med förde till motståndarnes grundliga förödmjukande samt att ett löjeväckande skimmer understundom kastades öfver det hela. Af sistnämda beskaffenhet är isynnerhet följande: På sid. 139 omnämde vi huru en predikant i Nybro blef föremål för en brutal behandling, i det att några fridstörare infunno sig vid mötet, anförda af en man, som var klädd i en tjurhud med djurets hufvud och horn fastsittande, hvarförutom han jemväl hade ett stort horn fastbundet vid hvardera knäet. Vi kunna nu fullständiga berättelsen härom. Den sålunda utstyrde gick direkte upp i predikstolen och grep tag i predikanten, antagligen för att bära ut honom. Vid denna syn intogos åhörarne af häpnad och förskräckelse. Somliga höllo på att svimma, andra ropade: »O Gud, sjelfve den onde tar vår predikant!», men predikanten fruktade Gud och förskräcktes icke för människor samt var dessutom i besittning af ovanlig kroppsstyrka. Ögonblickligen fattar han den utklädde fridstöraren i

Digitized by Google

hornen, vrider snabbt som blixten det lösa tjurhufvudet af honom, så att hela församlingen ser hans ansigte, och högt tilltalande honom säger han: »Ja så, det är du Carlsson?» Derpå placerar han honom eftertryckligt på en bänk nedanför talarestolen och tillägger: »Sitt nu här tills predikan är slut». Utskämd och begapad af alla, bad han att få gå, hvilket ock beviljades, då han och hans svarta följe med skam lemnade salen. Följeslagarne hade nämligen sotat sina ansigten.

Rent af skrattretande är följande, som berättas af Witting i »Stilla stunder»: Kyrkoherden i en viss församling icke långt från Göteborg brukade hvarje söndag under en längre tid varna folket för metodisterna och hota dem som öppnade sina hus för sammankomster eller besökte mötena både med böter, bannlysning och annat. För att så mycket eftertryckligare skrämma sänder han en gång en nämdeman till stället, der mötet hölls, för att uppläsa en kunglig förordning, i hvilken religiösa sammankomster skulle vara förbjudna. Nämdemannen, en ålderstigen och vördnadsbjudande man, kommer mycket riktigt till stället. Gudstjensten hade redan börjat, och efter andra psalmens slut före predikan begär nämdemannen tystnad och uppmärksamhet, då han skulle uppläsa en kunglig kungörelse. Djup tystnad, blandad med icke så liten häpnad, råder i rummet. Nämdemannen framträder till bordet, och sedan han ordnat sina glasögon, begynner han med hög och imponerande stämma att läsa. Folket lyssnade uppmärksamt, men kunde icke underlåta att draga på munnen. Nämdemannen blir blossande röd, stammar något, sätter glasögonen bättre på näsan, förer papperet närmare ljuset, men fortfar att läsa, tänkande, som han sedan yttrade: »Det kommer väl!» Läsningen fortfar, nämdemannen förvirras allt mera, men fortsätter, tänkande: »Det kommer väl»; men — det kom icke. Läsningen var slut. Ingenting mera fans på papperet, och folket utbrast i högljudt skratt. Harmsen och förtretad satte nämdemannen sig ned. Förhållandet var att presten hade i brådskan och ifvern gifvit honom orätt papper, och kungörelsen som nämdemannen uppläst innehöll förbud för barn-

Digitized by Google

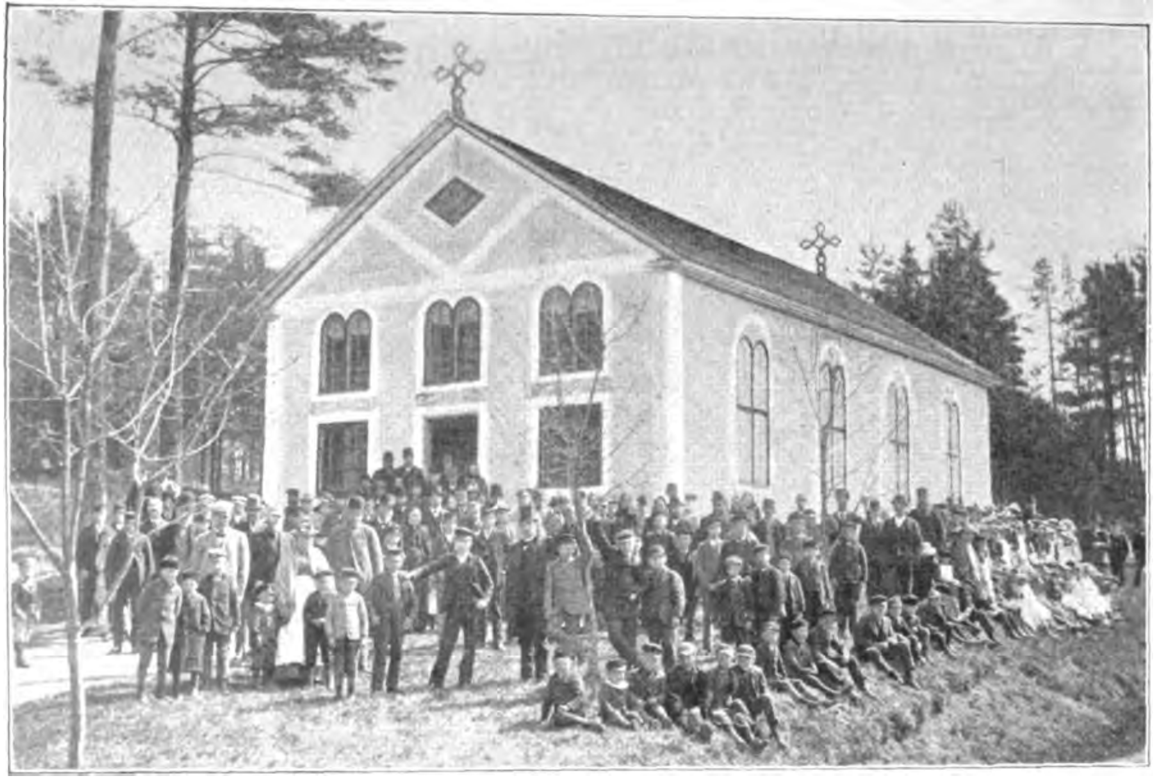

Metodistkapellet i Boxholm.

Digitized by Google

morskor att praktisera utom sina egna socknar. När munterheten något lagt sig, sade predikanten: »Som hvarken jag eller min hustru hafva den befattningen, så rör kungörelsen icke oss, och derför fortsätta vi med vår gudstjenst». Nämdemannen kvarstannade under predikan, men lofvade sig sjelf att aldrig mera uppläsa någon kunglig kungörelse utan att förut hafva genomläst den.

Sådant visar att ännu samme Gud vårdar sig om de sina, hvilken fordom gaf Josef i Egypten anledning att säga till sina bröder: »I tänkten ondt öfver mig, men Gud hafver vändt det till godo.»

Digitized by Google

TOLFTE KAPITLET.

Tillväxt under 19 år. — Utsigter för framtiden. — Verksamheten i Eksjö, Seffle, Karlstad, Sandviken, Sundsvall, Nyköping, Söderköping, Kungsör, Borlänge, Avesta, Norberg, Högfors, Fagersta, Halmstad, Landskrona, Öregrund, Nässjö, Heby, Laxå och Hardemo, Åtorp, Degerfors och Bofors, Grums, Ransäter, Köping, Korsnäs och Falun, Stockholm och Göteborg

Af det föregående hafva vi sett huru förhållandena gestaltat sig vid den tid, då metodismen i Sverige vardt slutligen organiserad. Nu återstår att i korthet följa dess utveckling sedan dess. Denna utveckling bär, äfven den, vittnesbörd om Herrens nådefulla omvårdnad och kyrkans trohet i förverkligandet af den henne lemnade uppgiften. Den 20:de årskonferensen har hållits helt nyligen, och en jemförelse mellan statistiken 1876 och 1895 talar ett tydligt och uppmuntrande språk, inför hvilket misströstande och illvilliga tungor borde tystna med sitt prat om »de gamla goda tiderna» och huru det nu är »mycket sämre än då» o. s. v. Så hafva mer än sextio nya församlingar bildats och medlemsantalet (profmedl. inräknade) har tillvuxit från 5,667 till 16,397. Antalet kyrkor har tillökts från 31 till 110, och deras värde utgör nu 1,355,613 kronor, mot 347,365. Söndagsskolornas antal var 1876: 125 och är nu 213, och antalet barn i desamma, hvilket sistnämde år utgjorde 4,931,

Digitized by Google

är nu 16,714. Församlingarne betalte 1876 i predikantaflöningar 4,105 kronor, nu 70,575 kr., förutom de 5,700 kr., hvarmed bokförlagsverksamheten bidrager. Bidraget till missionssaken i allmänhet, som år 1876 utgjorde 6,113 kronor, belöper sig nu till kr. 14,318.

Detta och mycket annat vittnar, skulle vi tro, om en lifskraftighet, som bådar godt för framtiden. Förföljelsedagarne äro ändade, de andra kristna samfund som här utöfva verksamhet hafva i viss mån mottagit intryck af metodismen, liksom de också i sin ordning utöfvat ett visst inflytande på denna. Olikheterna hafva sålunda i väsentlig grad bortfallit, och ju längre det lider, desto mer kommer ett samarbete mellan alla sanna kristna till stånd, så att de gemensamt taga front emot den otro och förnekelse, som på senare tid allt mera oblygt träder fram. Vigtigt är likväl att detta ej får förorsaka en indifferentism på det andliga området, som förlamar verksamheten och gör de kristna sömnaktiga och tröga. Det behöfves inspiration, eld från himmelen, allvarligt nit och trohet mot sanningen.

Icke till gagn, kanske snarare till skada för metodismen som sådan hafva de företeelser på det kyrkliga området varit, hvilka förekomma under namn af frälsningsarmén, helgelseförbund o. s. v. Härmed hafva vi ej velat bryta stafven öfver dessa rörelser, ty utan tvifvel hafva de — i synnerhet frälsningsarmén — uträttat mycket godt i Sverige, men för tillfället ha de icke främjat metodismens verksamhet. Många ha trott sig inom frälsningsarmén finna större lifaktighet än hos metodisterna, och derför slutit sig till den förstnämnda. De kvalifikationer, som metodistkyrkan fordrar af en ordets förkunnare, äro långt mera omfattande än dem, hvarmed frälsningsarmén låter sig nöja, hvadan mången, utan att invänta särskild kallelse, begagnat sig af de tillfällen att få »vittna», som det heter, hvilka inom den sistnämda erbjuda sig, och sålunda ganska snart kommit till en ledareställning, hvilken syntes dem eftersträfvansvärd. På så sätt ha otillbörliga element inkommit, hvilka i längden kanske skada mer

Metodistkyrkan i Nässjö.

Digitized by Google

än de gagna. Utan tvifvel är ett mera försigtigt tillvägagående bäst egnadt att främja Kristi rikes utveckling och framgång.

Under de nio första åren efter konferensens organiserande blefvo mer än tretio församlingar bildade, och om dessa vilja vi här säga det vigtigaste, hvarjemte vi skola något fullständiga vår berättelse om verksamhetens utveckling i Stockholm och Göteborg.

Eksjö församling är dotter till Jönköpings. I slutet af år 1876 började predikanten i Jönköping, K. H. Lindskog, besöka staden. Han hyrde en sal, som användts till teater, och predikade derstädes. Den 26 påföljande januari bildade han en förening, bestående af 60 personer. Vid konferensen samma år i juni månad blef L. G. Berglund ditsänd, och den 18 påföljande februari hölls första kvartalmötet, bestående af, förutom vårdhafvande predikanten, 5 medlemmar, af hvilka numera ingen är kvar. Medlemsantalet hade icke förökats sedan församlingen bildades, men en söndagsskola fans, med 40 barn, samt en syförening, som räknade 32 deltagare. På landet omkring hade två predikoplatser upptagits, och en välvillig person hade i staden uppfört ett lämpligt kapell, hvilket af församlingen förhyrdes mot 450 kronor om året.

Berglund efterträddes år 1879 af A. Sigurdsson. Han skrifver i april 1880, att omkring 40 »förhoppningsfulla» medlemmar blifvit lagda till församlingen samt att flere sagt sig vilja följa deras exempel. Söndagsskolbarnens antal var nu 125, och en sångförening hade blifvit bildad.

År 1880 blef K. E. Norström, hvilken endast en mycket kort tid vistats vid predikantskolan, skickad till Eksjö. Han stannade der i nära 4 år, eller till konferensen 1884, då han efterträddes af K. Albrektsson. Denne aflyttade redan påföljande år och A. F. Liljenberg ditkom i stället Under hans tid uppfördes ett vackert kapell i Eksjö och ett å predikoplatsen Ulriksdal. Det första invigdes den 10 oktober 1886. År 1889 flyttade L. och efterträddes af K. J. Törnblom, hvilken stannade två år. Efter honom har Th. Magnér verkat der till sisthållna

Digitized by Google

konferens, vid hvilken P. F. Envall utnämdes till platsen. Församlingen räknar nu 136 medlemmar och 27 på prof.

Till Seffle köping i Vermland kom metodismen genom ett par familjer, som i Norge lärt känna densamma och tid efter annan ditkallade svenska metodistpredikanter. Vid konferensen 1878 blef Joh:s Wiel, hvilken der hade sitt föräldrahem, utnämd för denna plats. M. E. Karlsson hade någon tid förut verkat derstädes. Starkt motstånd gjorde sig gällande i början af Wiels verksamhet, men den häftiga stormen lade sig efter någon tid, och vid konferensen 1880 räknade församlingen 133 medmedlemmar, deraf 49 på prof. Wiel fick då flytta och Leonard Peterson ditsändes i stället. Församlingen blef lagligen organiserad i juli 1879, och på våren 1880 hölls der ett kretsmöte, vid hvilket grundstenen till det blifvande S:t Johanniskapellet vardt lagd. På flere platser deromkring, såsom Tösse, Fröskog, Bengtsfors och Hillringsberg, hade verksamhet påbegynts. Kapellet i Seffle invigdes den 15 augusti 1880, innan Wiel ännu afflyttat. Efter två år flyttade P. och till hans efterträdare förordnades Svante Svensson. Sedermera hafva J. Pedersen, O. R. Richter och F. W. Hahne verkat i Seffle. Sedan konferensen 1893 är C. Carlson der anstäld.

Karlstad öppnades för metodismen år 1876, under Richard Cederbergs verksamhet i Kristinehamn. Han besökte platsen, predikade och intog några personer på prof. Cederbergs efterträdare, C. A. Lundqvist, omtalar år 1877 såsom något anmärkningsvärdt, att han fick uppträda med predikan i missionshuset i Karlstad. Platsen var ända till 1883 förenad först med Kristinehamn och sedan med Grums, så åter med Kristinehamn. Nämda år blef C. A. Lundqvist stationerad derstädes, men han lemnade snart församlingen och efterträddes då af F. G. Barck. År 1885 ditsändes A. Sigurdsson, och efter honom hafva O. Uppling, K. J. Törnblom och Albin Janzon der varit stationerade, den sistnämde nu på tredje året. Församlingen räknade vid 1884 års konferens 180 medlemmar. Det har lyckats henne att erhålla en

Digitized by Google

ypperlig tomt, med fördelaktigt läge, och kyrkobyggnadsarbete är der påbörjadt.

Sandvikens församling är en af de många döttrarne till Gefle och bland de äldsta af dem. Verksamheten har börjats och under en längre tid fortsatts derstädes af en förman vid dervarande jernbruk, August Flink. Han förestod församlingen under många år, och äfven sedan åtskilliga andra predikanter der verkat är denna så fäst vid honom, att hon t. ex. i fjor (1894) begärde att F. måtte utnämnas till vårdhafvande predikant, hvilket ock skedde. Vid 1895 års konferens blef August Eklund stationerad derstädes. De predikanter som förut ledt verksamheten äro — förutom Flink — M. E. Karlsson, J. A. Rudström, E. Wallgren, G. A. Gustafsson, P. Jeppson och N. Lellky. Församlingen har städse visat sig lifskraftig och verksam, och hon räknade vid 1894 års konferens 215 medlemmar. Verksamheten har derifrån utbredt sig till flere omkringliggande ställen, såsom Storvik, Torsåker, Hofors och delvis Bollnäs. Det kapell som nu eges af församlingen är på sätt och vis det tredje i ordningen. Det första var en anspråkslös stuga, som år 1885 utbyttes mot ett större och vackrare, för ändamålet uppfördt kapell, hvilket den 11 oktober invigdes. Detta blef likväl förra året nästan totalt förstördt genom en öfvergången eldsvåda, men har sedan dess restaurerats och är nu präktigare än någonsin.

Det synliga medlet till metodismens införande i Sundsvall var nuvarande predikanten Karl Lindborg, hvilken på våren 1878 ditflyttade från Stockholm för att idka handel med grönsaker. Han stannade der endast ett år och flyttade då till Skellefteå. Sedan han der blifvit begåfvad med ny kraft ifrån höjden reste han åter till Sundsvall i afsigt att predika evangelium. Efter mycket besvär och sedan han förgäfves sökt utverka den luterska prestens tillstånd att få predika i sjömanskapellet lyckades han få fatt uti en någorlunda lämplig lokal i stadsdelen Stenhammaren. För att betala hyran måste han pantsätta såväl sitt som sin hustrus fickur. På underbart sätt erhöll han ock, såsom svar på bön, de medel som behöfdes för lokalens iordningställande,

Digitized by Google

bänkar m. m. L. begynte nu predika, och mycket folk samlades. Många blefvo grundligt väckta och omvända, men de flesta af dem slöto sig till de i staden befintliga samfunden. Likväl började man frukta för den lilla metodistsalens inflytande.

Den 1 januari 1879 sammanslöto sig nio personer till en metodistförening. Blott två af dem finnas nu kvar. Vid konferensen i Stockholm samma år infann sig Lindborg och begärde att en predikant måtte sändas till Sundsvall. Leonard Peterson blef då ditsänd. Den 17 derpå följ. augusti hölls den första kvartalkonferensen, hvilken leddes af B. A. Carlson. Vid denna konferens erhöll Lindborg fullmakt som lokalpredikant och afflyttade samma höst till Finland. Vid Petersons ankomst bestod församlingen af 6 personer, och då han ett år derefter flyttade hade antalet uppgått till 68. Sedan kom A. J. Gustafsson dit, och han upptog flere landtplatser, såsom Galtström, Sörfors, Svartvik och Tunadal, m. fl.

År 1881 sändes E. Schütz till Sundsvall. Han lyckades förbättra lokalen betydligt, men den kunde icke rymma de hopar af folk som kommo för att åhöra predikan. Medan S. var der inköptes ock en gård i staden, i förhoppning att derpå i framtiden kunna få ett kapell uppfördt. Schütz afflyttade efter två år, och utgjorde då medlemsantalet 141. År 1883 efterträddes S. af G. Lindström, under hvilkens tid församlingens första predikolokal uppbygdes. En kraftig väckelse utbröt jemväl i stadens närhet, och församlingens medlemsantal tillväxte betydligt. Lindström flyttade efter tre år, och efter honom kom F. U. Liljegren. Predikoplatserna Sund och Eriksdal erhöllo nu egen predikant. Under vintern utbröt en god väckelse och omkring 50 personer blefvo omvända till Gud, af hvilka ett tretiotal förenade sig med församlingen. Efter ett års förlopp reste L. till Amerika, och Anders Jonsson blef nu predikant i Sundsvall. Under det året öfvergick den förfärliga eldsvådan samhället, och då ödelades äfven metodistförsamlingens gård. Nu skingrades hjorden, och många flyttade till andra orter. Vid konferensen i Göteborg samma år sändes A. Engström dit för att samla de

Digitized by Google

förskingrade fåren. Stadens kyrkoherde upplät välvilligt åt honom ett skolhus i Stenhammaren, men då detta befans mindre lämpligt, förhyrdes goodtemplarnes ordenshus. Sedan församlingen erhållit ett fördelaktigt anbud å den afbrända tomten, försåldes denna och inköptes i stället en mera välbelägen. Engström afflyttade år 1890 och efterträddes af K. J. Bohlin. Efter honom kom K. M. Lindh, och år 1892, vid Linds afflyttning, ditkom G. A. Gustafsson, hvilken ännu arbetar derstädes.

Församlingen har nu en präktig kyrka, för hvars uppförande arbeten vidtogos såväl under Engströms och Bohlins som Lindhs verksamhetstid, ehuru hon först efter den sistnämdes afflyttning kunde, den 16 oktober 1892, högtidligen invigas.

Nyköping lemnades, som vi hafva sett, år 1869, emedan ingen framgång då vans. Omkring tio år derefter hade Emil Runfeldt blifvit sänd till Krokek, en af predikoplatserna på Norrköpingskretsen, och om vi ej misstaga oss besökte han någon gång också Nyköping. Detta var väl anledningen till att platsen 1880 ånyo erhöll predikant, i det att Oskar Thorell då ditsändes. Vid hans ankomst funnos blott 5 metodister, men så stor vardt med ens framgången, att vid derpå följande årskonferens antalet uppgick till 80. Thorell måste likväl på grund af ett mindre stadgadt uppförande flytta om ett år, då han fick till efterträdare Gustaf E. Carlsson. Han var under flere månader sjuk och urståndsatt att sköta församlingen, men det oaktadt ingingo 20 personer på prof och en söndagsskola bildades. Påföljande år blefvo ytterligare 25 intagna, men icke desto mindre var medlemsantalet föga mer än 40 personer, beroende delvis derpå att många måste uteslutas efter den första predikantens afflyttning. 1883 blef den unge Axel Engström ditsänd, och han intog 40 på prof. År 1886 efterträddes E. af K. M. Lindh, under hvilkens tid tomt för kyrkobyggnad inköptes. Under efterträdarens, K. J. Bohlins, verksamhetstid och hufvudsakligen genom hans åtgärd, att på olika orter i Sverige samt i England och Amerika insamla medel till belopp af bortåt 17,000 kr., blef det möjligt att uppföra en af Sveriges finaste metodistkyrkor i

Digitized by Google

Nyköping. Denna invigdes den 22 december 1889. Efter B. hafva A. Löfgren, B. Roos, P. Jeppson, J. P. Larsson och Leon. Peterson förestått församlingen, och f. n. är K. L. Lundqvist der anstäld.

Utan vidare framgång har metodismen försökt sig i Söderköping. Predikanter från Norrköping ha tid efter annan besökt platsen. En lokalpredikant var bosatt der någon tid, och under de år N. P. Sandell, K. H. Avén och F. Åhlander hade vården om Valdemarsvik, voro de t. o. m. bosatta i Söderköping. Sedan nu jernvägsförbindelse mellan Norrköping och denna plats kommit till stånd är man betänkt på att från N. åter göra ett försök att der uträtta något.

På det gamla arbetsfältet Arboga funnos många predikoplatser, bland dem Kungsör och Vestermo, den första belägen inom Kung Carls socken i Vestmanland och den sistnämda omkring en mil derifrån. I maj 1880 räknade dessa båda platser tillsammans 50 medlemmar, och vid påföljande konferens fingo dessa egen predikant, hvars namn var C. Nord. Redan den 1 april afreste dock Nord till Amerika och Nils Lindström sändes i hans ställe. Vid konferensen några månader derefter hade församlingen ökats med 28 medlemmar. Der fans då ett kapell i Vestermo, och tvenne sådana voro under byggnad, nämligen ett i Kungsör och ett i Åltorp vid Hjelmare kanal. Vid denna konferens ditsändes K. J. Bohlin, under hvars verksamhet de påbörjade kapellbyggnaderna fullbordades, så att det i Åltorp invigdes redan den 12 september och det i Kungsör den 6 november. Sedan har verksamheten i Kungsör och omnejd gått, visserligen ej fort, men dock säkert framåt, så att församlingen nu räknar omkring 150 medlemmar. Utom de ofvannämda ha följande predikanter varit stationerade i Kungsör: W. Andersson, Joh:s Nilsson, I. G. Finerus och J. A. Rudström. År 1893 vid konferensen blef J. P. Larsson ditsänd. Han verkar der ännu. Predikanterna på denna krets hafva haft mycken hjelp i den nitiske, numera likväl ålderstigne lokalpredikanten Erik Person i Aspsten.

Digitized by Google

Vid 1881 års konferens upptogs platsen Stora Tuna. Detta är namnet på en socken i nedre Dalarne, skalden och biskopen J. O. Wallins födelseort. Tvänne metodister hade ditflyttat och tagit anställning vid Domnarfvets stora jernverk. Dessa ditkallade under konferensåret 1880—81 predikanten C. A. Andersson i Avesta. Efter några hans besök hade flere blifvit omvända till Gud, och vid konferensen ofvannämde år fans der en förening med 30 medlemmar och ett under byggnad varande kapell. Andersson blef då stationerad der, och sex dagar efter konferensens afslutande invigdes kapellet, som var nätt och prydligt, beläget i Borlänge stationssamhälle, vid föreningspunkten af Bergslagsbanan samt Södra Dalarnes och Siljans jernvägar. Ett annat mindre kapell har sedan dess blifvit uppfördt i Tylsnäs by. Framgången har i Borlänge varit god, och för närvarande består församlingen af omkring 200 personer. Predikanter som varit der stationerade äro, förutom C. A. Andersson: A. Jonsson, John Th. Jansson, F. G. Holmgren, I. G. Finerus och J. E. Henriksson, hvilken sistnämde ännu arbetar derstädes.

Längre söderut i samma provins ligger bruket Avesta. Några vänner här och vid Bjurfors herregård ditkallade redan 1877 pastor K. H. Elmström, hvilken besökte platsen några gånger. Ett par andra predikanter hade varit der förut, och i början af september s. å. blef Joh:s Wiel ditsänd. En liten förening på 8 personer bildades snart, förutom söndagsskola och sångförening. Väckelsens vindar blåste öfver den lilla planteringen, och i mars 1878 hade ytterligare 22 slutit sig till densamma. Vid den följande konferensen lemnades platsen utan predikant, men verksamheten fortsattes icke desto mindre. I december flyttade A. Sigurdsson dit. Fältet förekom honom hårdt, och han besökte derför närliggande platser, såsom Kärrgrufvan och Högfors. Tolf personer blefvo nu under ett kvartal på denna krets intagna på prof. Hela tillökningen utgjorde 27 personer, och vid konferensen i juli ditsändes C. A. Andersson, hvilken verkade der två år. Vid Andersson afflyttning 1881 ditsändes Gustaf Edgren, och Norbergs grufsamhälle blef hufvudplatsen på kretsen, helst en

Digitized by Google

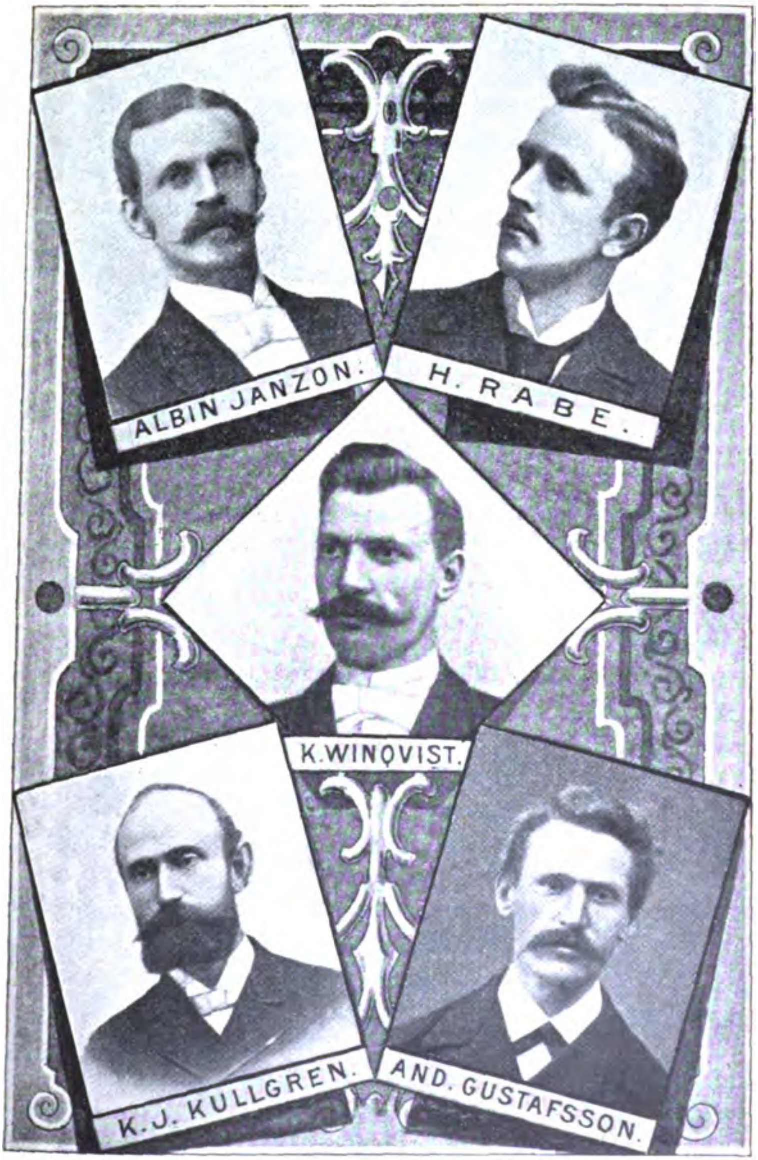

Digitized by Google

mindre förening under tiden blifvit bildad vid Fagersta bruk, invid Strömsholms kanal, samt några blifvit omvända äfven vid Högfors bruk i Vestmanland, ett stationshåll från Norberg. Avesta fick 1885 åter predikant för sig. Denne var Erik Johnsson. En tomt blef inköpt och grunden lades till ett kapell, hvarjemte ock åtskillig materiel för byggandet af ett sådant anskaffades.

J. efterträddes påföljande år af N. J. Liljedahl. Nu blef kapellet färdigt och invigdt. Församlingen organiserades till laglig sådan. På grund af svag helsa måste L. snart lemna en del af arbetet som församlingsföreståndare åt K. G. Fridholm. År 1888 blef P. A. Kropp ditsänd, och efter honom hafva C. O. P. Lindström och I. G. Finerus varit anstälda. Vid konferensen 1895 blef J. E. Erikson ditskickad.

Äfven vid Högfors har ett kapell blifvit uppfördt. I Norbergs by är derjemte en kapelltomt inköpt, och på sistnämda stället var framgången synnerligen god under åren 1890—93, då först F. och sedan N. Lellky arbetade der. Vid Högfors hafva dessutom I. G. Finerus, Joh:s Nilsson och M. P. Lindqvist varit stationerade. Under de sista två åren har K. E. Lundell och från och med sista konferensen Aug. Wærmö derstädes haft församlingsvården.

I Fagersta hafva, förutom de predikanter här ofvan nämts i förbindelse med Avesta och Högfors, G. Peterson och J. E. Eriksson varit anstälda. Ett ändamålsenligt kapell är äfven der uppfördt, ehuru det kanske icke är så väl beläget. Sedan sista konferensen arbetar der Anders Nektman.

På platserna Avesta, Högfors, Norberg och Fagersta funnos vid 1884 års konferens sammanlagdt 316 medlemmar i full förening och 22 på prof.

Under den tid K. Lundgren var stationerad i Göteborg, eller från och med 1882, utsträcktes verksamheten äfven till Halmstad. Der verkade isynnerhet L:s tillfälliga biträde, A. Uppling. Mycket motstånd gjorde sig likväl gällande och statskyrkopresterna höllo flere föredrag om metodismens villfarelse. Vid ett tillfälle kommo tre af dem till metodisternas predikan för att förbjuda predikanten upp-

Digitized by Google

träda, hvilket dock misslyckades. 53 personer ingingo året 1882 till 1883 på prof, och vid konferensen i Norrköping utnämdes Uppling formligen till predikant för platsen. Mycket folk besökte gudstjensterna och utsigterna voro ganska lofvande. År 1884 ditsändes Leon. Peterson, hvilken verkade till 1886, då K. Albrektsson stationerades der. Vid 1887 års konferens förordnades C. J. Johansson att sköta platsen. Han hade dessutom Varberg att tillse. Omkring 100 personer ingingo det året på prof. Som Varberg visade sig såsom ett alltför otacksamt fält, blef det der befintliga kapellet såldt och den hufvudsakliga uppmärksamheten egnades åt Halmstad. År 1889 efterträddes J. af P. Adelholm, under hvilkens tid en lämplig kyrka uppfördes. Sedan ditsändes Otto Uppling. Han har verkat med framgång och räknar nu sitt femte år derstädes.

En vid Saxtorps station i Landskrona närhet bosatt skollärarinna hade under ett besök i Visby sommaren 1875 lärt känna metodismen. Ej långt derefter satte hon sig i förbindelse med predikanterna i Råå och Lund och inbjöd dem att predika i Saxtorp, hvilket de imellanåt gjorde. Senare flyttade ett par metodister från Malmö till Landskrona, och de satte sig i förbindelse med vår lärarinna. Genom dessas åtgöranden förhyrdes en sal för predikan i sjelfva staden. J. Pedersen, hvilken på hösten 1878 stationerades i Lund, besökte regelbundet Landskrona och bildade samma höst en församling, bestående af 12 medlemmar. P. innehade nu vården äfven öfver den nybildade församlingen, tills han vid årskonferensen 1880 efterträddes af M. E. Karlsson. År 1881 skildes Landskrona från Lund, och församlingen betjenades derefter af M. P. Lindqvist, hvilken derjemte hade vården af församlingarne i Råå och Bjuf. Påföljande år flyttades L. derifrån och fick till efterträdare P. Jeppson. År 1885 öfvertogs församlingsvården af C. A. Rabe. Påföljande år öfvergingo de flesta af missionsföreningens i Saxtorp medlemmar till metodistkyrkan och det der befintliga missionshuset öfverläts formligen på metodistförsamlingen.

Digitized by Google

Den 7 juni 1887 flyttade K. A. Wik, efter utnämning vid konferensen, till Landskrona. Vid hans ditkomst bestod församlingen af 40 medlemmar i full förening och 10 på prof. Wik stannade 5 år i L., och år 1891 i mars månad inköptes en tomt för kyrkobyggnad uti en vacker del af staden för 4,687 kr. 50 öre. Härå uppfördes under sommaren och hösten en vacker kyrka, hvilken söndagen den 6 december s. å. invigdes af distriktets pres. äldste C. P. Carlsson, biträdd af samtlige i Skåne verkande predikanter, nämligen K. A. Wik, Fr. Åhgren, P. A. Larsson, E. Schildt och L. Lundqvist. Församlingen blef lagligen organiserad den 17 maj 1889. På kyrkan, som brandförsäkrades för 24,000 kronor, hvilade vid W:s afflyttning en skuld af 20,060 kr. 28 öre. Församlingen bestod då af 95 i full förening och 10 på prof. År 1892 öfvertogs församlingsvården af G. Lindström, hvilken framgångsfullt arbetat derstädes till konferensen detta år (1895) då Th. Magnér sändes dit.

Öregrunds stad har visat sig som ett temligen härdarbetadt fält. Metodismen kom dit genom några sjömän, som gjort dess bekantskap dels i Gefle och dels i Stockholm. Under den tid J. Kihlström var presiderande äldste besökte han någon gång Öregrund, och hvad han der såg ingaf honom goda förhoppningar. En elev i predikantskolan besökte platsen, hufvudsakligen för att sprida böcker, hvarjemte han predikade såväl der som på den närbelägna Gräsön. Efter honom kom August Eklund, nu predikant i Sandviken, under hvilkens tid en församling på 35 i full förening och 46 på prof blef bildad, hvarjemte grund lades till ett blifvande kapell. Vid 1883 års konferens blef K. J. Bohlin skickad dit. Kapellbygnaden fullbordades nu och församlingen blef lagligen organiserad. Vid B:s afflyttning påföljande år ditsändes N. J. Backström, och efter honom hafva K. G. Fridholm, B. Roos, N. Lindström och Emil Runfeldt verkat derstädes, den sistnämde nu på tredje året. Medlemsantalet är omkring 150, af hvilka dock de flesta äro bosatta på de närbelägna öarne i skärgården.

Digitized by Google

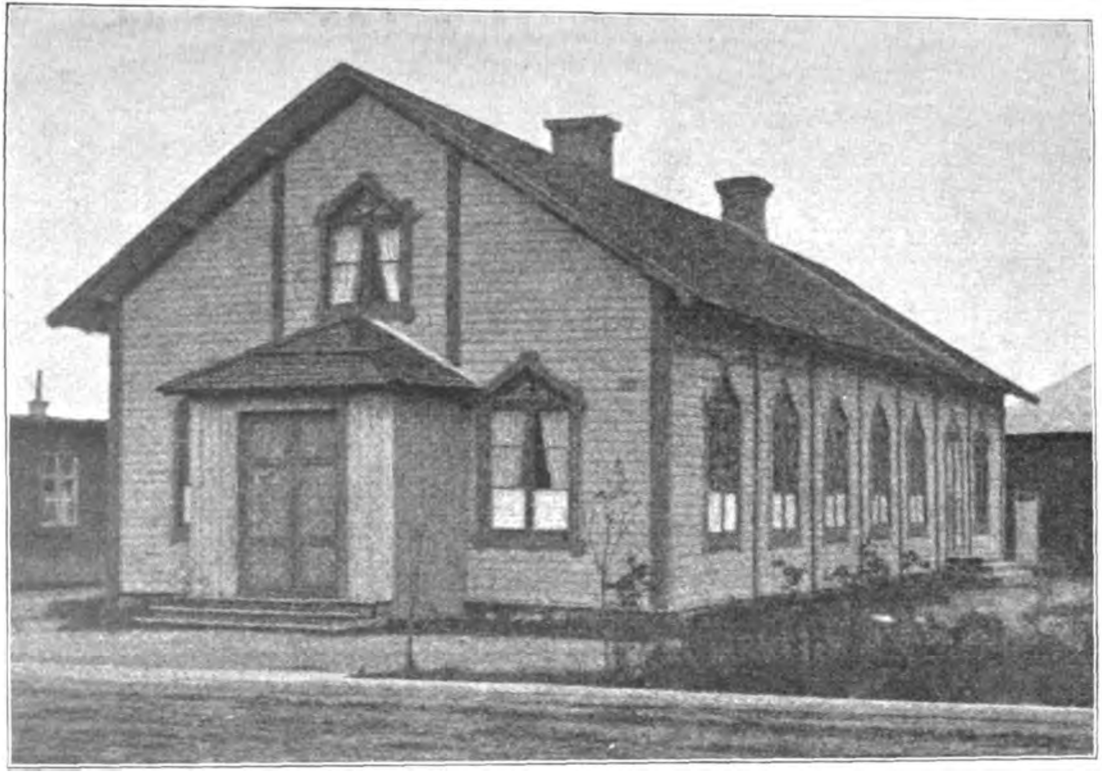

Metodistkapellet i Borlänge.

Digitized by Google

I Nässjö stationssamhälle i Småland predikade K. H. Lindskog några gånger, under den tid han var bosatt i Jönköping, och i december 1878 anlände C. Rabe dit. Då funnos 5 profmedmar. Under julhelgen förspordes synnerligen Guds kraft, och vid vakmötet den 31 december utbröt en god väckelse. Den 11 påföljande januari ingingo 20 personer på prof. Vid en nattvardsgång, som den 24 i samma månad hölls af V. Witting, ingingo ytterligare 11. Inom kort grep man sig an med uppförandet af ett kapell, hvartill grundstenen lades den 5 maj, och en stor del af de första byggnadsarbetena utfördes gratis af för saken intresserade personer. Den 23 nov. 1879 blef kapellet invigdt, och vid derpå följande konferens flyttade Rabe. Han efterträddes af P. Adelholm, hvilken verkade i Nässjö till år 1883. Sedan hafva Otto Uppling, Axel Uppling, Herman Rabe, Carl Englund, C. J. Stenström, Edv. Stedingk och Joh. Johansson arbetat derstädes, och vid konferensen 1875 blef E. E. Landin ditsänd. Under Stedingks tid härjades samhället af en större eldsvåda, i hvilken äfven metodistkapellet blef lågornas rof. Senare har, hufvudsakligen genom pastor Johanssons åtgöranden en riktigt fin kyrka blifvit uppförd i den nedbrändas ställe. Församlingen är lagligt organiserad, men framgången har varit vexlande och medlemsantalet är ännu jemförelsevis litet.

Heby församling i Vestmanland är dotter till den i Upsala, hvars predikanter besökte platsen tills den år 1881 erhöll egen sådan. Särskildt verkade E. Schütz derstädes den närmast föregående vintern, våren och sommaren. Den predikant som då vid konferensen sändes dit var Oskar Thorell, men verksamheten gick då snarare tillbaka än framåt. Sedan kom K. J. Karlsson och efter honom J. Th. Jansson. Dessa båda utförde ett godt arbete. Under Karlssons tid blef ett kapell uppfördt, hvilket invigdes midsommardagen 1884. Detta har helt nyligen blifvit utvidgadt och förbättradt, så att det nu lärer vara mycket prydligt och för sitt ändamål synnerligen lämpligt. Efter Jansson, som flyttade år 1877, ditsändes Aug. Schön, hvilken dock derjemte arbetade rätt mycket i den närbelägna staden Sala. Vid 1889

Digitized by Google

års konferens efterträddes han af C. O. P. Lindström, och påföljande år ditsändes M. P. Lindqvist. Under konferensåret 1892—94 vårdades församlingen af elever från predikantskolan i Upsala, men vid konferensen förlidet år blef Aug. Nilsson ditsänd. Han har haft mycket god framgång i arbetet och blef vid sisthållne konferens återsänd till detta fält.

Laxå är, som bekant, ett jernbruk i Örebro län, beläget invid jernvägsstationen med samma namn å vestra stambanan. Här och i den närbelägna Hardemo socken bedrefs verksamhet för många år tillbaka af de metodistpredikanter som voro stationerade i Örebro och Halsberg (se sid. 194). Vid konferensen 1877 blef Em. Nilsson sänd till Hardemo. Han arbetade der med framgång på sina 8 predikoplatser och fick ofta gå till fots många mil i veckan. Ett kapell var redan uppfördt. Vid slutet af år 1879 fans det i Laxå 60 metodister, och vid påföljande konferens, då C. Carlsson ditsändes, var antalet å hela kretsen 189. Vid konferensen 1883 ditsändes E. Runfeldt och efter honom P. Adelholm 1886. Församlingen bestod då af 295 medlemmar i full förening och 77 på prof. 200 barn funnos i söndagsskolorna och ett andra kapell, beläget i Kumla socken, hade under året blifvit invigt. Påföljande år blef kretsen delad: Adelholm kvarstannade i Laxå, och till Hardemo sändes C. Rabe. Samma år förökades församlingen i Laxå med 41 personer och man grep sig an med påbörjandet af ett kapell. Tomten härför, som är mycket välbelägen, upplåts af bruksbolaget, hvilket äfven skänkte virke till ett värde af 1,300 kr. Församlingen egde ock redan en grundfond af 3,006 kr. Det särdeles vackra kapellet var vid Adelholms afflyttning år 1889 i det närmaste färdigt för invigning. Då sändes Johan Johansson dit, och Laxå och Hardemo förenades åter. År 1891 efterträddes J. af N. Lundbäck hvilken ännu arbetar der oförtrutet och med framgång.

Vid 1877 års konferens blef det vidsträckta fältet Nysund fördeladt i tvänne, i det att P. A. Juhlin utnämdes för Nysund och A. J. Gustafsson för Åtorp. Af de nära 350 medlemmar som funnos på hela kretsen lades 146 till Åtorp. Församlingen

Digitized by Google

ökades på ett år med 28 i full förening och 20 på prof. Under året 1878—79 var K. A. Jansson stationerad i Åtorp. Kretsen omfattade då 28 predikoplatser, och två kapell funnos, hvilka nästan alltid vid gudstjensterna voro fylda af åhörare. Det ena af dessa fullbordades under året. Omkring 40 personer förenade sig med församlingen. Då J. afflyttade år 1879 efterträddes han af K. W. Henriksson. Denne blef dock, som vi hafva sett, skild från kyrkan och det under omständigheter som icke litet hämmade framgången. Svante Svenson blef då från predikantskolan sänd att taga vården öfver de nästan modfälda vännerna. Han kom dit den 20 november och lyckades rätt väl. Under den tid han var der blef en söndagsskollärarinna, på föranstaltande af Visnums skolråd, stämd för sin verksamhet och af häradsrätten dömd att böta 15 kronor. Efter Svensson verkade A. Andersson der till år 1885, och vid hans afflyttning bestod församlingen af 200 medlemmar. Efter honom hafva P. G. Bergdahl, A. F. Pettersson, C. A. Andersson, N. J. Backström och A. G. Edlund arbetat i Åtorp, den sistnämde ditsänd vid konferensen 1895.

Oaktadt delningen 1877 hade Juhlin 17 predikoplatser i Nysund, med 4 lokalpredikanter och 10 förmanare till sin hjelp. Vid Immetorp i Karlskoga socken hade en byggnadstomt blifvit skänkt och grunden lagd till ett kapell, hvilket redan den 21 oktober kunde invigas. Kretsen fördelades på tvänne: Degerfors och Bofors, båda platser med stora jernbruk. De luterska missionsvännerna visade sig mycket tillmötesgående, så att metodisterna till och med fingo hålla sina nattvardsgångar i deras kapell vid Bofors och der intaga medlemmar. Det ofvannämda kapellet var nämligen beläget vid Degerfors. Huru stor den andliga lifaktigheten var bevisas deraf, att vid ett tillfälle öfver 1,000 personer samlades i en lada för att höra ordets predikan. Vid 1878 års konferens benämdes kretsen Degerfors och året derpå Karlskoga. K. Lundgren sändes då dit och utförde ett godt arbete. Han flyttade likväl efter ett år, och Em. Nilsson kom i stället. Då hade endast tre år förflutit sedan han första gången var der.

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Majorna.

Digitized by Google

Den 10 oktober samma år invigdes ännu ett nytt kapell och :: personer ingingo på prof innan kalenderårets slut. Då hade och församlingen blifvit lagligen organiserad. År 1883 benämdes kretsen Bofors och Degerfors och F. W. Hahne sändes dit. Sedan verkade F. O. B. Wallin der från 1885 till 87, och nu delades församlingen åter, så att C. A. Andersson stationerades i Bofors och J. Th. Kjellstrand i Degerfors. K. afflyttade påföljande år och efterträddes af N. Lundbäck. År 1890 kom C. Carlsson efter Andersson till Bofors och 1891 skickades N. P. Sandell till Degerfors. 1892 kom P. Adelholm till Degerfors, och han verkar der ännu. Till Bofors sändes Em. Nilsson efter C. Carlsson år 1894.

Vid Edsvalla bruk i Vermland predikades redan tidigt af metodister. Vid slutet af 1874 blef C. P. Carlsson ditskickad, och han rönte der någon framgång. Statskyrkopresten visade sig mycket vänlig, men uttryckte sin ledsnad öfver att någon skulle behöfva lemna hans kyrka. Den 3 maj 1876 uppgick metodisternas antal till 23 personer. P. G. Bergdahl var då predikant der. 1877—79 verkade Kjellstrand der, och under hans tid uppfördes ett kapell, hvilket invigdes den 21 september 1879. Vid 1880 års konferens funnos i Edsvalla sammanlagdt 112 metodister. F. W. Hahne blef då stationerad i Grums, såsom platsen från den tiden benämnes. Han efterträddes 1883 af C. Carlsson, och samma år blef ännu ett kapell invigdt på denna krets, nämligen å predikoplatsen Nor. Efter Carlsson kom J. Johansson år 1886. Han fick första året glädja sig åt en stor väckelse, under hvilken hundratals personer kommo till lif i Gud och 120 intogos på prof i församlingen. Derpå följande år intogos 54, men stora utflyttningar ha skett till Amerika från denna plats. Då J. afflyttade 1889 åtnjöt metodismen ett högre anseende än något annat af de der verkande samfunden. Framgångsfullt hafva sedan L. O. Ring och A. G. Edlund arbetat. Vid sisthållne konferens blef N. J. Backström ditsänd.

Medan vi äro inne på kapitlet om Vermland vilja vi ock nämna något om verksamheten i Ransäter. Vi ha redan sett

Digitized by Google

huru F. U. Liljegren verkade der år 1872. Vid mötet 1874 blef P. G. Bergdahl ditsänd, och vid hans afflyttning året derpå funnos der något mer än 60 metodister; en tomt för kapellbyggnad var derjemte inköpt. B. efterträddes af F. W. Hahne. År 1877 flyttade H., och medlemsantalet hade då öfverskridit hundratalet. Efter H. kom F. J. Svenborg. Munkfors jernbruk var nu hufvudplatsen för predikantens verksamhet. De flesta medlemmar bodde der och i trakten deromkring. Den inköpta tomten befans vara mindre väl belägen, men S. berättar att disponenten för Uddeholms bolag, hvilket bolag eger Munkfors, i början af år 1878 gifvit metodisterna löfte, att en lämplig tomtplats skulle åt dem upplåtas. På den lista som utfärdades för teckning af bidrag till byggnaden skref bruksförvaltaren sitt namn först och derefter 100 kronor. Detta bidrog icke litet till att inom kort 900 kronor blefvo tecknade för ändamålet. Året derpå blef J. M. Öjerholm sänd till Ransäter. Som kapellbygnaden icke genast kunde påbörjas, blef på bolagets erbjudande en af de stora och ljusa skolsalarne på bruket upplåten för metodisterna. Verksamheten tyckes dock hafva lidit af flere ogynsamma förhållanden, men tillståndet inom församlingen var godt och någon framgång förspordes. Vid ett möte år 1880 blefvo t. o. m. 42 personer intagna i församlingen. År 1880 utnämdes P. Jeppson för Ransäter, och 1882 kom Joh:s Nilsson dit. Vid julen 1883 utbröt en god väckelse, efter hvilken 32 personer ingingo i församlingen, och nyårsdagen invigdes det numera fullbordade vackra kapellet vid bruket, hvars byggnad fördröjts deraf att vederbörande ville undvika hvarje skuldsättning. 1884 ditsändes C. A. Andersson, och efter honom hafva följande varit stationerade der, näml.: N. Lundbäck, Emanuel Nilsson och J. Johansson. L. O. Ring är der nu på fjerde året. Platsen benämnes numera Munkfors.

Vid 1883 års konferens blef E. Schütz stationerad i Arboga. Han utsträckte redan första året sin verksamhet till det närbelägna Köping, i hvilken stad han, då folket gerna ville höra hans predikningar, förhyrde en lokal för gudstjenst. Flere blefvo om-

Digitized by Google

vända och förenade sig med kyrkan. Påföljande år förekommer ock Köping på utnämningslistan, i förening med Arboga, och likaså år 1885. Men 1886 behöfdes dels en predikant särskildt för Arboga, hvarest sedan den gamla fastigheten försålts, ny kyrkobyggnad pågick, och dels hade verksamheten i Köping tagit den omfattning, att en predikant der behöfde blifva stationerad. Nu sändes Ax. Engström till Köping, och Odensvi förenades med den nya platsen. En stor och lämplig lokal förhyrdes på 5 år och denna var vid gudstjensterna full af folk. Verksamheten gick framåt med kraft, och året 1887—88 blefvo omkring 50 intagna på prof. Vid konferensen 1888 blef Gustaf Wagnsson ditsänd. Framgången var äfven då god, men arbetet hämmades icke så litet af den förfärliga eldsvåda, som på sommaren följande år öfvergick staden. De trogna vännerna höllo dock tillsammans, och en stor fördel var att metodisternas lokal, såsom belägen i en utkant af staden, blef sparad undan lågorna. Efter två år flyttade W., och J. Th. Jansson ditkom i hans ställe. Då hade behofvet af en kapellbyggnad blifvit bjudande, ty kontraktstiden på den förhyrda lokalen var snart tilländalupen, och efter branden var det ej möjligt erhålla annan lämplig lokal. Församlingen inköpte derför en tomt och lät på densamma uppföra en liten, men smakfull och för ändamålet lämplig kyrka, hvilken söndagen den 13 november 1892 invigdes och, sedan den nu blifvit fullt färdig, är en prydnad för samhället. Dock hvilar en rätt stor skuld å denna kyrka. Vid 1894 års konferens ditsändes A. F. Liljenberg. Verksamheten är fortfarande lofvande i denna stad.

Korsnäs är ett stort bruk nära Falun. En begåfvad lokalpredikant flyttade dit hösten 1882, och strax efter jul började han verka offentligt. De privata rummen blefvo snart otillräckliga, hvarför man hyrde en större predikolokal, i hvilken gudstjenster sedan söndagligen höllos. Många blefvo omvända till Gud, och vid konferensen 1883 fans der en församling af 66 medlemmar. Vid samma konferens utnämdes L. G. Edgren för Korsnäs. Vissa omständigheter gjorde dock att E. inom mindre än ett år måste upphöra med sin verksamhet der. Påföljande år blef

Digitized by Google

M. P. Lindqvist ditsänd, och han började arbeta jemväl i Falun, År 1885 blef August Schön stationerad på denna krets. Han hyrde en präktig sal i Falun. Insamling för kyrkobyggnad påbörjades äfven, och i Korsnäs började man uppföra ett kapell, hvartill virke erhölls utan någon betalning. En god väckelse tillförde församlingen 132 personer. Påföljande är var kapellet i Korsnäs färdigt, ehuru det först efter konferensen i Karlskrona blef invigdt. I Falun hade tomt blifvit inköpt och en del byggnadsmateriel anskaffad. Det året blef K. J. Bohlin, nyss hemkommen från Amerika, ditsänd. Äfven detta år förökades församlingen, och folktilloppet till gudstjensterna gjorde att Arbetareföreningens rymliga lokal måste förhyras. Efter ett års förlopp flyttade Bohlin, och K. M. Lindh kom i hans ställe. Han stannade der tre år. Under hans andra år utbröt en stor väckelse. Intresset för saken var nu mycket varmt, och med kyrkobyggnadsarbetet kom det ända derhän, att påskdagen 1890 ett rymligt gudstjensthus kunde invigas, ehuru med en skuld, så stor att den senare vållat icke så litet bekymmer. Den ursprungligen inköpta tomten hade utbytts mot en annan, mera centralt belägen. Som arbetet i Falun numera kräfde sin man måste Korsnäs afskiljas och egen predikant sändas till denna plats. De predikanter som verkat efter Lindh i Falun äro: A W. Norman och Nils Lindström samt i Korsnäs: I. G. Finerus, K. H. Avén och C. J. Johansson. Äfven dessa bröder hafva arbetat med framgång och kyrkoskulden har minskats, hvadan ock här utsigterna te sig jemförelsevis goda.

Vi anse det lämpligt att i detta sammanhang säga något om Stockholm, emedan en ny församling bildades der under den period, med hvilken vi nu företrädesvis sysselsätta oss. Sedan 1872 hafva efter hvarandra följande predikanter stationerats i den ursprungliga församlingen, näml.: året 1873—74 B. A. Carlson och J. Pedersen, hvarförutom P. A. Juhlin verkade der under senare delen af året; 1874—75 N. M. Liljegren och C. Carlsson, 1875—76 N. M. Liljegren ensam, 1876—79 G. Fredengren, med biträde af först E. Schütz och sedan Gottfried Kihlman, 1882—

Digitized by Google

85 F. U. Liljegren, 1885—87 H. W. Eklund, 1887—89 C. P. Carlsson, 1889—91 K. Lundgren, 1891—94 B. A. Carlson, och sedan 1894 års konferens Fr. Åhgren.

Behofvet af en kyrka blef snart så stort, att något måste göras för dess fyllande. En tomt inköptes på söder, hvilken dock efter någon tid försåldes, och en mera lämplig blef genom B. A. Carlsons försorg anskaffad. På denna blef åren 1875, 76 en prydlig, men jemförelsevis kostsam kyrka uppförd, hvilken den 1 oktober sistnämda år högtidligen invigdes. Den är belägen vid S:t Paulsgatan och intill det vackra Adolf Fredrikstorg. Invigningen förrättades af pastor J. P. Larsson, hvilken då var pres. äldste. Dessutom deltogo i invigningen: G. Fredengren, Joh. Kihlström och K. H. Elmström. Stora uppoffringar hade gjorts för att få detta företag till stånd, men det oaktadt blef skulden å den nya kyrkan så stor, att församlingen rätt ofta derigenom kommit i förlägenhet. Missionssällskapet har ett par gånger bisprungit med sin hjelp, och särskilda insamlingar ha gjorts, t. o. m. i England. Ännu är denna skuld rätt betydlig, om hon än icke nu är så tryckande.

Verksamheten gick mycket bra framåt, och sedan en sal år 1879 blifvit förhyrd i n:o 20 Rörstrandsgatan (numera Wallingatan) ansågs det lämpligt att bilda en andra församling i hufvudstaden. År 1881 blef distriktets presiderande äldste utnämd till vårdhafvande predikant och erhöll till sitt biträde K. H. Elmström. Dock blef församlingen organiserad först året derpå, under ledning af K. Hultgren, hvilken då var stationerad der. Den nya församlingen, hvilken erhöll namnet S:t Peter (den första hade nämligen blifvit kallad S:t Pauls församling) räknade redan året derpå 343 medlemmar, och S:t Pauls 381. Häri äro dock profmedlemmarne inräknade. Efter två framgångsfulla år flyttade H. och K. A. Jansson kom efter honom. Han var der likaledes två år, och medlemsantalet förökades under hans tid högst betydligt. Då J. år 1886 blef pres. äldste för Karlskrona distrikt fick han till efterträdare E. Schütz, under hvars sista år (1889—90) äfven Fr. Åhgren betjenade församlingen. S. lycka-

Digitized by Google

des med sin stora begåfning som andlig talare vinna ej så få af de s. k. bättre klassernas folk, och ehuru icke många af dem ingingo i församlingen blefvo dock icke så få trogna vänner till metodismens sak och äro så ännu i dag. Påföljande år, sedan Åhgren, hvilken utnämts till församlingens pastor, på grund af sjuklighet måste afgå, blef Axel Engström ditsänd, och han verkade med välsignelse till konferensen 1893, vid hvilken den nu varande församlingsföreståndaren, Gustaf Wagnsson, utnämdes. Under Engströms verksamhetstid kom församlingen derhän, att den kunde underhålla sin egen predikant, utan något bidrag från missionssällskapet. Medel för kyrkobyggnad har länge insamlats, och hittills hafva för ändamålet omkring 30,000 kronor influtit, af hvilken summa större delen användts för afbetalning å skulden på en fastighet, hvilken år 1892 inköptes för 79,000 kronor. Denna fastighet har ett särdeles godt läge, i hörnet af Uplands- och Kammakaregatorna, ej långt från Tegnérlunden, och afsigten är, att då tillräckligt af medel härför erhållits, rifva de gamla byggnaderna och å tomten uppföra en lämplig kyrka. Måtte denna önskan och förhoppning snart förverkligas!

Stockholm är en stor stad, och der finnas rika tillfällen till andlig verksamhet. I betraktande häraf och då S:t Petersförsamlingen vid K. A. Janssons afflyttning räknade ej mindre än 449 medlemmar i full förening och 242 på prof, ansågs det lämpligt och behöfligt att börja verksamhet i den präktiga stadsdelen Östermalm. C. Hultgren blef då utnämd till predikant i »Stockholms mission». Redan mycket snart visade sig detta vara en välbetänkt åtgärd. Flere blefvo väckta och omvända till Gud, och af dessa tillika med några från S:t Petersförsamlingen, som voro bosatta å Östermalm, bildades samma år en församling, hvilken sedan blifvit kallad Trefaldighetsförsamlingen. Namnet är betecknande ur synpunkten af det förhållande, att denna är den tredje i ordningen af församlingarne i hufvudstaden. Predikningarne höllos någon tid å en sal vid Humlegårdsgatan, men sedan måste man bekväma sig med en trång och i alla afseenden otreflig lokal, inne på en gård vid Mäster Samuelsgatan.

Digitized by Google

Längre fram erhölls en större, men föga bekvämligare lokal vid Biblioteksgatan. Denna var vid gudstjensterna uppfyld till en trängsel, som var nästan olidlig. Efter föredömet af S:t Petersförsamlingen (hvilken åren 1888—90 vintertiden måste på grund af folktillopp till höga pris förhyra större och bättre lokaler för söndagsförmiddagsgudstjensterna) hyrdes nu någon tid Arbetareföreningens vackra sal, men äfven den visade sig otillräcklig. Så flyttade Hultgren efter fem års verksamhet till Göteborg och efterträddes då af K. E. Norström, hvilken nu på femte året arbetar i Trefaldighetsförsamlingen. Icke fullt 1,000 kronor hade under H:s tid insamlats för kyrkobyggnad, men hvad förslog det i Stockholm, med sina höga tomtpris. Det såg mörkt ut, och predikanten funderade än hit än dit. Något måste göras, men hvad? Den obekväma lokalen betingade en hyra af bortåt 1,500 kronor, och dessutom hade den nya församlingen betydande utgifter för andra ändamål, helst det blef nödvändigt att indraga missionsanslaget och predikanten måste taga hela sitt underhåll från församlingen.

Men här, såsom ofta, kom hjelpen när den bäst behöfdes. Bland de ständiga åhörarne var en af Stockholms rikaste kvinnor. Hon vardt vunnen för Gud, och snart insåg hon att det var hans vilja att hon skulle hjelpa den lilla församlingen ur dess svåra belägenhet. En dag kallade hon till sig predikanten och föreslog honom att gripa sig an med ett byggnadsföretag, samt sade sig vara villig att, i fall den derför anstälda beräkningen utfölle så att det blef möjligt realisera ett sådant, derför bidraga med ett betydande belopp. Detta var ett mycket kärkommet anbud, och efter åtskilliga förberedelser blef egendomen n:ris 5 och 7 vid Majorsgatan inköpt för en summa af 55,000 kronor. På sommaren 1893 nedrefvos de gamla byggnaderna å tomten och grunden lades till en kyrka, hvilken vid tiden för konferensen påföljande år var i det närmaste färdig, så att sammanträden höllos i densamma, men först den 7 oktober samma år kunde högtidligen invigas. Denna kyrka är den dyrbaraste och prydligaste samt derjemte den mest praktiskt inredda som

Digitized by Google

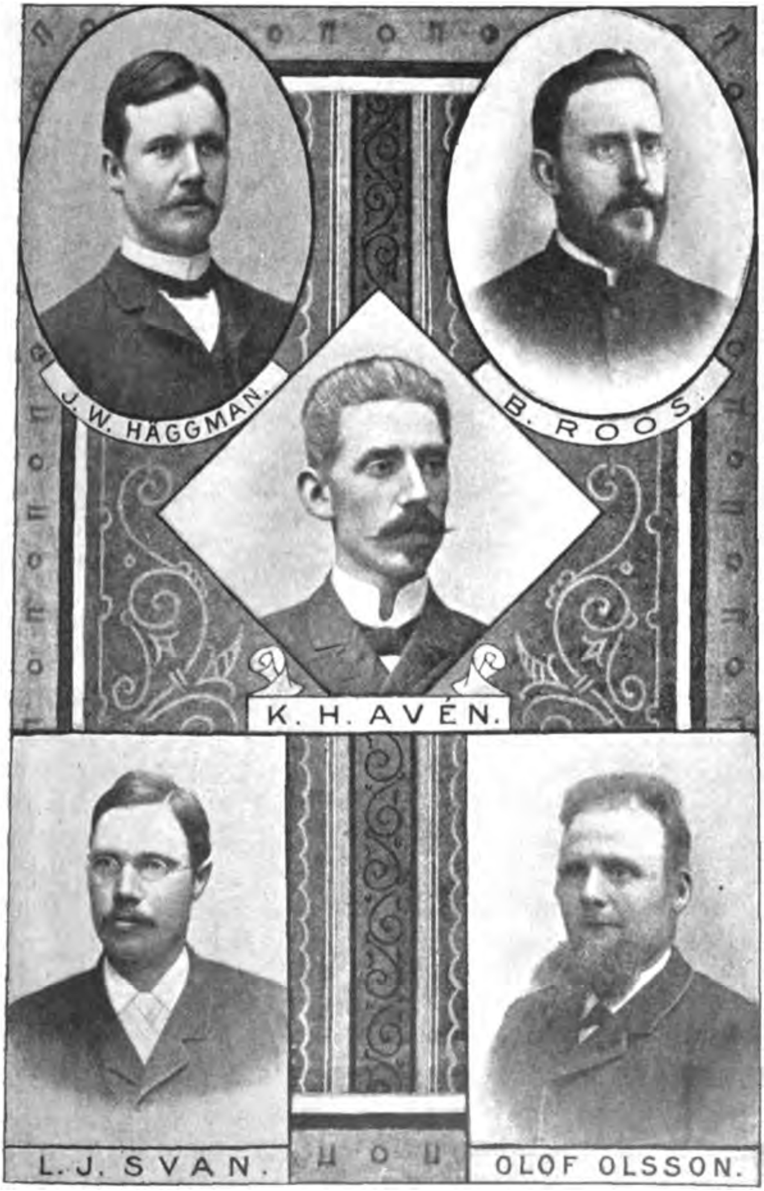

Digitized by Google

någon metodistförsamling i Sverige eger. Hon har kostat med tomten 165,449 kronor, men på grund af den offervillighet som visats dels af ofvan åsyftade dame och andra utomstående, som lemnade jemförelsevis stora bidrag, och dels af församlingens medlemmar, är skulden icke större än omkring 50,000 kr. Medlemsantalet uppgick vid sista konferensen till 360 i full förening och 62 på prof.

»S:t Markus» sattes på utnämningslistan år 1889, och namnet lärer vara valdt af biskop Fowler, som det året ledde konferensen. Någon egentlig verksamhet upptogs likväl icke första året på annat sätt än att denna, inom Katrina territorialförsamlings område belägna predikoplats förságs med predikanter från S:t Pauls församling. Året derpå bildades församling, hvilken vårdades af G. E. Carlsson, med tillfälligt biträde af J. E. Elmqvist, J. O. Börjesson m. fl. Sedan blef A. Löfgren ditsänd och efter honom kom år 1892 P. F. Envall, hvilken efter ett års förlopp flyttade derifrån. Påföljande år hade C. Wallenius vården öfver denna verksamhet och från och med 1894 års konferens arbetar B. A. Carlson derstädes. Församlingen hade länge sina gudstjenster å den lilla salen i n:r 48 Åsögatan, hvilken först förhyrdes år 1887 — under den tid H. W. Eklund var stationerad i S:t Paul — men från 1 oktober 1889 förhyrdes en bättre och rymligare lokal i huset n:o 24 Kocksgatan. Församlingen räknade vid sisthållne årskonferens 125 medlemmar i full förening och 40 på prof.

År 1889 sändes August Schön till Göteborg med uppdrag att der bilda en andra församling. C. Ljunggren var då pastor i Emanuelsförsamlingen. Denna hade förut betjenats af C. A. Stenholm, K. H. Elmström, Gust. Fredengren, med K. A. Jansson och K. Lundgren m. fl. som assistenter, N. M. Liljegren, F. U. Liljegren och K. Lundgren, med biträde af A. Uppling och Z. Fryxell. Framgången hade på det hela taget varit god, och sedan den gamla fastigheten vid Pustervik försålts, inköptes år 1878 en tomt vid Öfre Husargatan, å hvilken sedan uppfördes en byggnad, som var ämnad att endast tillfälligtvis tillgodose församlin-

Digitized by Google

gens behof af samlingslokal, men hvilken sedan åtskilligt förbättrats och tillbygts, så att den väl ännu länge torde kunna användas för sitt ändamål. Vid 1889 års konferens var medlemsantalet (oberäknadt dem som bodde i stadsdelen Majorna) 514 och utsigterna för ytterligare framgång goda, hvarför biskop Fowler ansåg lämpligt att sända ännu en predikant till rikets andra stad. Aug. Schön blef då utnämd för »Göteborgs central». Framgångsfull som alltid, lyckades S. vinna många för Gud och metodismen, så att en församling, med namnet S:t Jakob, redan samma höst kunde bildas i stadens norra del, hvarförutom ordnad verksamhet bedrefs vid Trollhättan. Den nybildade församlingen räknade redan efter ett års förlopp 192 medlemmar och har sedan tillvuxit, så att den vid konferensen 1894 bestod af 453 medl. i full förening och 56 på prof, af hvilket antal likväl åtskilliga tillkommit genom öfverföring från Emanuelsförsamlingen. S. efterträddes nämda år af C. Hultgren, hvilken vid konferensen 1891 öfvertagit vården af Emanuelsförsamlingen. I denna hade före honom, efter Lundgrens afflyttning år 1885, först C. Ljunggren och sedan Svante Svensson arbetat, hvardera i tre år. Inom kort torde en tredje — eller, om vi medräkna Majorna — fjerde församling komma till stånd i Göteborg, ty redan vid sisthållne konferens var man betänkt på att sända en predikant till Redbergslid, ehuru sådant af åtskilliga skäl ej ännu kunde låta sig göra. Från och med i år (1895) är Emanuelsförsamlingen sjelfunderhållande, och vore det ej för de dryga utgifter S:t Jakob har för lokalhyra m. m., så hade detta utan tvifvel varit förhållandet äfven med denna.

I den del af Göteborg som vanligen benämnes Majorna har metodismen arbetat längre än annorstädes, om vi undantaga Vallda; ty det var i Majorna de första till Göteborg sända predikanterna började sin verksamhet. Snart trängdes Majorna likväl i bakgrunden för Pustervik, hvilken sistnämda stadsdel är mera centralt belägen. Som vi hafva sett verkade Fr. Ahgren i Majorna en tid. Efter hans afflyttning till Jönköping åtnjöt platsen tillsyn af de i Pustervik stationerade predikanterna och deras as-

Digitized by Google

sistenter samt redaktören. År 1876 utnämdes J. Th. Jacobsson till vårdhafvande predikant der, och sedan kom R. A. Wahlby år 1878. Påföljande år stationerades L. G. Berglund i Majorna, men han flyttade året derpå. Vid 1881 års konferens utnämdes A. Hallén för platsen, men han flyttade snart till Amerika. År 1885 ditsändes K. A. Albrektsson, men äfven han flyttade efter ett år. Så har denna församling än varit organiserad för sig med egen predikant, hvilken vanligen flyttat efter ett år, och än har den tillhört Göteborgs församling. Men sedan år 1886 har förhållandet gestaltat sig annorlunda. Då blef P. A. Larsson ditsänd, och han stannade i fem år. Verksamheten artade sig nu väl i Majorna, och 121 personer ingingo under de fem åren på prof. Men i de större städernas utkanter och mindre väl lottade delar är det vanligen i ett afseende mycket otacksamt att arbeta, ty de som blifva omvända lyckas vanligen snart komma i en sådan ställning i lekamligt afseende, att de anse med sin fördel förenligt att flytta till andra platser, der de få det bättre — något som ej är dem möjligt så länge de måste offra sin arbetsförtjenst på krogen och dermed jemförliga ställen. Många utflyttningar förekomma derför vanligen af sådan orsak. Detta förklarar i någon mån det förhållande, att församlingen i Majorna år 1891 ej räknade mer än 122 medlemmar, inberäknadt dem som kvarstodo på prof.

Verksamheten försvårades i icke ringa grad deraf, att det var omöjligt att få hyra lämplig predikolokal. Visserligen hade ett hus inköpts år 1876, i hvilket en mindre sal inreddes, men som församlingen icke kunde betala något afsevärdt belopp å köpesumman för detsamma, måste det ganska snart försäljas. Sedan nödgades församlingen under många år hålla sina gudstjenster i små dåliga kyffen, för hvilka likväl höga hyror måste erläggas. År 1889 beslöt man derför att inköpa en välbelägen tomt, och på denna uppfördes en större byggnad, i hvilkens ena hörn ett vackert kapell inreddes. Detta blef möjligt derigenom att några medlemmar af Emanuelsförsamlingen välvilligt bisprungo sina bröder i Majorna med penningelån o. s. v. Det kan

Digitized by Google

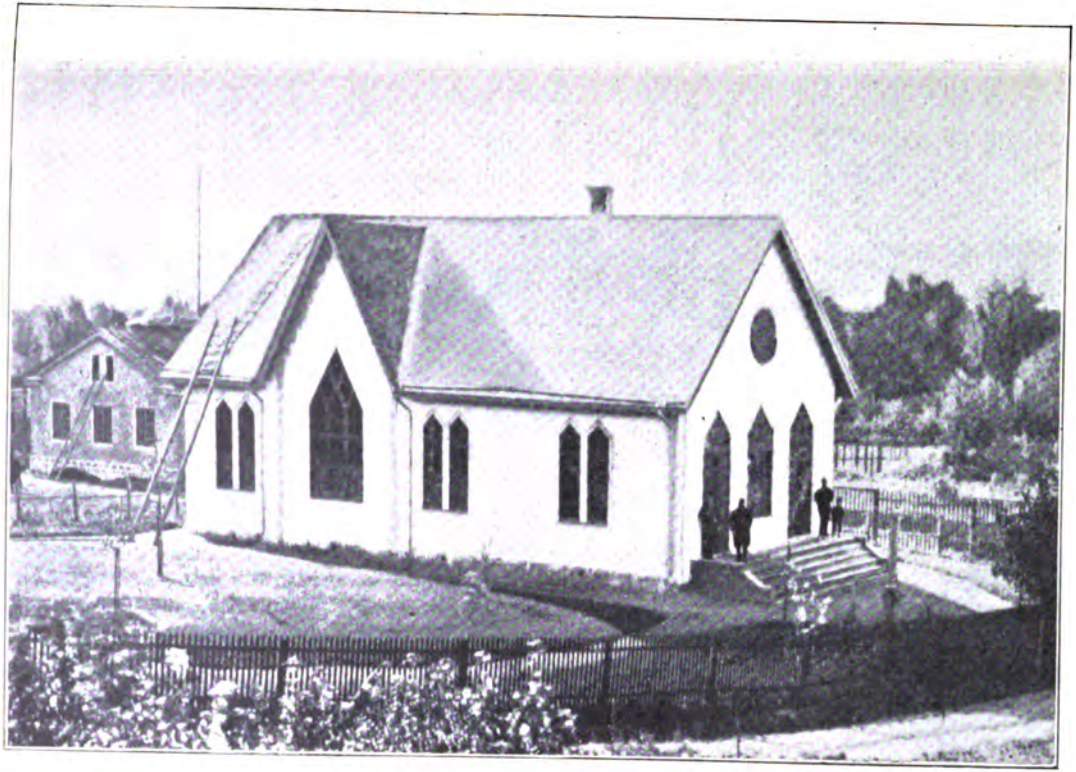

Metodistkapellet i Lindesberg.

Digitized by Google

dock ifrågasättas om företaget var så välbetänkt och om det i allmänhet är tillrådigt för församlingar att bygga hus med beräkning att af uthyrda lägenheter erhålla en inkomst, hvarigenom de för församlingen behöfliga lokaler skola kräfva mindre utgifter. I många fall har det visat sig att sådana affärsföretag icke tillskynda föreningar med helt andra uppgifter någon verklig fördel. Skulden på huset i Majorna blef större än det tycktes vara möjligt för församlingen att bära; kanhända inflöto ej hyresgästernas afgifter så regelbundet. Missionssällskapets hjelp måste påkallas och erhölls jemväl, ehuru understödets belopp blef jemförelsevis litet. Ännu är skulden tryckande och torde blifva så någon tid. Imellertid har nu församlingen i Majorna ett kapell och ett prydligt sådant, och vi önska att det måtte varda henne möjligt behålla detsamma samt att inom dess murar många syndare måtte frälsas.

Efter Larssons afflyttning år 1891 verkade Albin Janzon två år i Majorna, och efter honom är K. J. Törnblom stationerad derstädes. Församlingen benämnes numera Efraim och räknade vid 1895 års konferens 141 medlemmar i full förening och 11 på prof.

Digitized by Google

TRETTONDE KAPITLET.

Verksamheten i Vexiö, Helsingborg, Falköping, Alingsås, Åmål, Östersund, Vesterås, Sala, Kristianstad, Hedemora, Sund, Skutskär, Karlholm, Forsbacka och Valbo, Stenhamra, Hillringsberg, Karlanda, Bengtsfors, Tösse och Fröskog, Trollhättan, Hvetlanda och Ulriksdal, Ljuder, Gamleby, Falerum och Ankarsrum.

Äfven under de 10 år, som senast förflutit, hafva icke få nya församlingar blifvit bildade i vårt land, och på somliga platser hafva goda resultat af arbetet visat sig, under det att framgången på andra varit mindre. Förutom de nybildade församlingarne i Stockholm och Göteborg, om hvilka vi redan talat, hafva följande stadsförsamlingar organiserats, nämligen i Vexiö, Helsingborg, Falköping, Alingsås, Åmål, Östersund och Vesterås, hvarjemte någon verksamhet utöfvats i Sala, Kristianstad och Hedemora.

Dessutom hafva församlingar bildats å bortåt ett tjugotal landtplatser, deraf dock de flesta vid bruk eller andra s. k. arbetarecentra.

Under år 1885 predikade K. Lindborg några gånger i missionshuset i Vexiö. Samma år på hösten och påföljande vår upp-

Digitized by Google

trädde ock N. M. Liljegren, som då var presiderande äldste på Karlskrona distrikt, vid åtskilliga tillfällen i denna stad. Vid konferensen 1886 blef G. E. Carlsson sänd dit för att begynna ordnad verksamhet. Han förhyrde en sal vid Klostergatan, i hvilken den första predikan hölls den 19 augusti af distriktets dåvarande pres. äldste K. A. Jansson. Motståndet var stort, men några af de luterska missionsvännerna intresserade sig mycket för metodismen, och i dem hade Carlsson ett godt stöd. Under påföljande vinter utbröt en kraftig väckelse och många blefvo förda till tron. Vid konferensen 1887 funnos sammanlagdt 59 medlemmar, af hvilka likväl några voro bosatta å predikoplatserna Emmaboda, Linneryd, Moheda och Lidnäs. Tre söndagsskolor hade ock blifvit bildade.

Carlsson arbetade på denna krets i tre år, och vid hans afflyttning år 1889 bestod församlingen af 102 personer. Flere af dem som att börja med varit saken mycket tillgifne blefvo likväl efter någon tid motståndare till densamma. Efter C. verkade E. Runfeldt der under ett år, och då Delary äfven skulle af honom besökas, hade han ej mindre än 13 reguliera predikoplatser att tillse. Det är tydligt att man under slika förhållanden ej kunde vänta mycken frukt af arbetet i staden. En bättre och mera centralt belägen lokal blef likväl förhyrd, och då A. Sigurdsson året derpå ditsändes, skickades samtidigt predikant till Ljuder, hvarigenom Vexiökretsen blef betydligt inskränkt. S. lyckades väl och på en af utplatserna uppstod en mycket god väckelse. Efter ett år måste S. likväl flytta och A. Jonsson ditsändes i stället. Han är der nu på femte året och har arbetat ihärdigt. Understundom har verksamheten rönt god framgång och särskildt har arbetet bland ungdomen lyckats väl. Kretsen är likväl ännu allt för stor för en predikant.

Helsingborg har på senare tid visat sig vara ett jemförelsevis tacksamt fält. Platsen upptogs på utnämningslistan år 1886 och den unge Eric Johnsson ditsändes. Han skulle likväl arbeta också på de närgränsande stationerna Bjuf och Råå, på hvilken sistnämde plats han ock bosatte sig. En sal förhyrdes i staden,

Digitized by Google

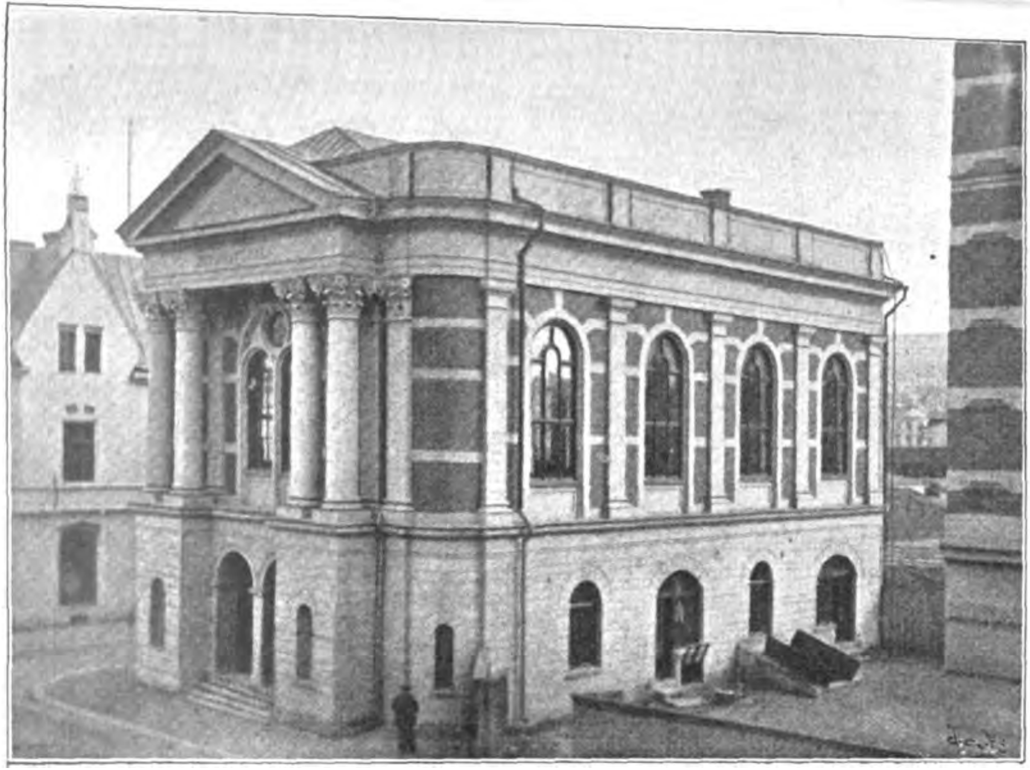

Metodistkyrkan i Sundsvall.

Digitized by Google

och predikningar höllos der regelbundet, men resultatet var ej synnerligen stort. År 1888 stationerades K. Albrektsson der, men han reste snart till Amerika, och K. H. Avén kom i hans ställe. Han verkade der till konferensen 1890, vid hvilken Bjuf och Råå frånskildes och A. Löfgren stationerades i Helsingborg. Redan samma höst blef dock L. flyttad och Fr. Åhgren öfvertog församlingsvården. Denna anordning vidtogs, som vi hafva sett, derför att Å. på grund af sjuklighet ej kunde betjena den församling i Stockholm för hvilken han vid konferensen utnämdes. Under första tiden kunde han ej mycket uträtta i Helsingborg, men efter någon tids förlopp blef han i stånd att predika. Han fick många åhörare, och församlingen förökades jemväl något. Vid hans afflyttning år 1894 var den lilla församlingen — den bestod af 94 personer — i godt tillstånd. Å. efterträddes af Ad. Rudström, hvilken ännu arbetar der och hittills haft god framgång. Ett vigtigt vilkor för verksamhetens utbredning i Helsingborg är likväl att en lämplig och väl belägen lokal kan erhållas.

Alingsås upptogs som predikoplats från Göteborg, och verksamheten bedrefs temligen regelbundet, så att t. o. m. ett kapell der uppfördes år 1888. Samma år, vid konferensen, blef predikanten K. J. Kullgren från Vermland ditsänd. Distriktets presiderande äldste bosatte sig ock samtidigt i staden. Synnerligen uppmuntrande resultat vans likväl icke, och vid påföljande års konferens blef ingen utnämd för platsen. Dock arbetade L. J. Linderoth, efter sin hemkomst från Finland, några månader derstädes, och under resten af året besöktes Alingsås af lokalpredikanter från Göteborg. Medlemmarnes antal var då 41. År 1891 förenades platsen med Falköping, der N. P. Sandell under ett år verkat utan önskvärdt resultat, och Otto Magnusson förordnades till predikant för dessa båda, från hvarandra långt aflägsna platser. M. utnämdes året derpå för Alingsås, och verksamheten i Falköping anförtroddes åt förutnämde Kullgren, hvilken stannade der tills han år 1894 utträdde ur kyrkan och antog plats som predikant hos missionsvännerna. Under åren 1893—95 har P.

Digitized by Google

Jeppson varit anstäld i Alingsås, och 1894—95 verkade C. Wallenius i Falköping. Vid 1895 års konferens sändes F. W. Hahne till Alingsås och P. Jeppson till Falköping. Då räknade den förstnämda församlingen 62 och Falköpings 47 medlemmar.

Åmål besöktes under flere år af de i Seffle stationerade predikanterna. År 1888 blef en sal förhyrd, å hvilken sedan möten höllos regelbundet. I början förspordes ingen nämnvärd framgång, men efter någon tid ljusnade det betydligt, enär mycket folk samlades till predikningarne och Guds ande verkade med ordet. Följden häraf vardt att en predikant blef ditsänd år 1891. Denne var Emanuel Nilsson och han fick derjemte sig ålagdt att, med biträde af J. P. Wiklund, vårda församlingen vid Bengtsfors. Nilsson arbetade der till 1894 års konferens, vid hvilken A. W. Norman ditsändes. Tillsammans med Bengtsfors räknade församlingen vid sista konferensen 159 medlemmar.

De sist upptagna städerna äro Östersund, Vesterås, Sala, Kristianstad och Hedemora. På förstnämda plats begynte verksamheten i början af år 1893, då Hj. Strömberg efter sin återkomst från Amerika på några i staden och dess närhet bosatte metodisters enträgna uppmaning blef ditsänd. År 1894 efterträddes han af sin från predikantskolan just då utgångne broder, hvilken stannade der ett år, och vid konferensen 1895 ditsändes Johan Berg, hvilken strax förut afslutat sina studier i predikantskolan. Om denna verksamhet är ännu för tidigt att säga något. Önskvärdt vore att något mera kunde göras för Norrland, men brist på härför erforderliga medel lägger hinder i vägen derför. Metodistkyrkan har ännu blott tre stationer i det egentliga Norrland, nämligen i Sundsvall, Sund och Östersund. Då L. Peterson var stationerad i Sundsvall besökte han visserligen Hernösand och predikade derstädes, och flere ingingo t. o. m. på prof i metodistkyrkan, men dessa hafva till största delen flyttat från platsen, och f. n. synes der intet vara att uträtta.

Vesterås har under flere år besökts af predikanter från Köping och andra närliggande ställen. Länge ha vederbörande varit betänkta på att förse platsen med predikant, men sådant vardt

Digitized by Google

först för ett år sedan möjligt. F. H. Lellky stationerades då derstädes, och han har lyckats synnerligen väl. Antalet af dem som ingått i församlingen är icke långt ifrån hundra och fältet ter sig mycket lofvande. L. besöker imellanåt Sala, dit ock den i Heby stationerade predikanten ibland kommer för att förkunna ordet. För åtskilliga år sedan voro predikanterna i Heby bosatta i Sala och utöfvade der t. o. m. ordnad verksamhet, men det såg för en tid ut som skulle det ej gagna till något att fortsätta med arbetet der. Nu äro imellertid utsigterna mycket ljusare.

I Kristianstad var L. Lundqvist stationerad under konferensåret 1893—94. Under ett par år förut hade predikanten i Karlshamn predikat der åtskilliga gånger och en på platsen bosatt lokalpredikant hade derjemte verkat med icke ringa framgång. Brist på erforderliga penningmedel gjorde likväl att ingen predikant år 1894 kunde stationeras på platsen. Nu åtnjuta de få metodister som finnas i Kristianstad tillsyn af predikanten i Karlshamn.

I Hedemora bedrefs någon verksamhet under åren 1889—92, och t. o. m. ett hus, i hvilket fans en icke så olämplig predikosal, inköptes. Någon predikant var likväl icke stationerad der, utan predikobesök erhöllos från Avesta. Som arbetet visade sig mindre fruktbringande har man på senare tiden ansett lämpligast att f. n. lemna platsen. Det inköpta huset har ock blifvit försäldt.

Som bekant finnas vid stränderna af det sund, som bildas af å ena sidan fastlandet vester om Sundsvall och å den andra Alnön, flere större sågverk. Helt naturligt blefvo dessa med sin betydande folkmängd, snart föremål för uppmärksamhet från den predikant som arbetade i Sundsvall, Förnämligast har detta varit fallet med Tunadal, Skönvik, Eriksdal och framför allt Sund, på hvilken sistnämda plats äfven finnes en mekanisk verkstad. Under den tid G. Lindström arbetade i Sundsvall fick han glädja sig åt en kraftig väckelse vid Sund, och vintern 1886 erhöll han en af predikantskolans elever att biträda sig i arbetet der och

Digitized by Google

vid Eriksdal. Ett kapell hade redan blifvit uppfördt vid Sund, och vid konferensen samma år blef Th. Magnér ditsänd. Under bönveckan påföljande vinter utbröt ånyo en väckelse, och omkring 100 personer bekände sig under denna tid hafva blifvit delaktiga af Andens vittnesbörd om barnaskap. Församlingen tillväxte, så att den vid konferensen 1887 bestod af 211 medlemmar. Sedan Magnér arbetat i två år kom J. A. Rudström dit, och under hans tid invigdes ett andra kapell vid Eriksdal å Alnön. Efter R. hafva K. H. Avén och Alb. Löfgren varit stationerade i Sund och f. n. är Hjalmar Strömberg vårdhafvande predikant derstädes.

Vi hafva redan (sid 115) omnämt hurusom flere församlinlingar tillkommit genom den verksamhet som utöfvats från Gefle. Dessa äro — förutom Sandviken — Skutskär, Forsbacka och Walbo samt Karlholm. Den förstnämda af dessa organiserades till egen församling år 1886, då August W. Norman sändes till Gefle krets. N. arbetade, förutom i Skutskär, i Wesslands socken, inom hvilken Karlholms jernbruk är beläget. Vid församlingens bildande bestod densamma af 148 personer. Sågverksbolaget vid Skutskär upplät samma år en välbelägen tomt, på hvilken snart uppfördes ett ändamålsenligt och vackert kapell, hvari äfven bostad åt predikanten inrymdes. Äfven vid det närbelägna Harnäs arbetades med framgång. Norman verkade på »Gefle krets» i tre år, och vid hans afflyttning räknade församlingen 188 medlemmar. K. G. Fridholm var der sedan i ett år. Vid konferensen 1890 blef Konrad Winkvist ditsänd, Karlholm erhöll egen predikant, och den öfriga delen af fältet benämnes derefter Skutskär. Efter Winkvist verkar F. G. Holmgren i Skutskär, nu på tredje året.

Till Karlholm blef Otto Magnusson sänd år 1890. Ett kapell var der uppfördt och blef nu vidare inredt och fullbordadt. Derjemte bygdes ytterligare ett vid Grönö, hvilket blef färdigt år 1892. Dessa tillika med öfriga kyrkobyggnader i Gefle och dess omnejd hafva möjliggjorts dels och framför allt genom församlingsmedlemmarnes ifriga ansträngningar och dels i väsentlig

Digitized by Google

mån genom det bistånd, som lemnats af en för verksamheten intresserad, samfundet nära stående förmögen grosshandlare i Gefle, hvilken lemnat dels gåfvor och dels lån för dessa ändamål, liksom han ock understödt verksamheten i öfrigt. Efter M. kom Hj. Strömberg år 1891 till Karlholm, och sedan han året derpå rest till Amerika, efterträddes han af Gustaf Peterson, hvilken ännu arbetar derstädes.

Församlingarne i Forsbacka och Walbo blefvo likaledes organiserade år 1890. A. Rockberg, som då ditsändes, utförde ett godt arbete. Efter honom kom år 1893 Alfred Öhström. Vid 1894 års konferens ditsändes Aug. Eklund. I Forsbacka har dervarande bruksbolag upplåtit tomt för kapellbyggnad, och der så väl som i Walbo hafva församlingarne vackra och ändamålsenliga gudstjensthus.

Stenhamra är en plats på Svartsjölandet, cirka 3 timmars ångbåtsfärd från Stockholm. Då omkring år 1884 Stockholms stad der lät anlägga ett stenhuggeri, för tillverkning af för stadens behof erforderlig gatsten o. s. v., ditflyttade flere arbetarefamiljer, af hvilka somliga voro metodister. Dessa erhöllo till en början besök af predikanten i S:t Peters församling. Vintern 1885—86 verkade K. M. Lindh derstädes med framgång, och vid påföljande konferens blef Anders Grönblad ditsänd. Han arbetade der och på omkringliggande platser i tre års tid och lyckades väl. Efter honom kom G. E. Carlsson, hvilken på grund af annan sysselsättning i hufvudstaden ej kunde egna synnerlig uppmärksamhet åt arbetet på Stenhamra. En lokalpredikant var der under vintern och derpå följande sommar, en väckelse utbröt och det lyckades få ett kapell uppfördt på en för ändamålet af en församlingsmedlem skänkt tomt. Vid konferensen 1890 ditskickades K. A. G. Fridholm, hvilken verkade der till år 1892, då han fick till efterträdare Joh:s Nilsson. År 1894 blef missionsanslaget till denna då föga tacksamma plats indraget, men en ung broder, vid namn K. M. Norberg, begaf sig icke desto mindre dit, och han verkar der ännu. Han har haft någon framgång.

Digitized by Google

Vid Hillringsberg, ett större sågverk i Glafva socken, 3 mil från Arvika köping, började verksamheten 1878 af J. Wiel, som då var stationerad i Seffle. En familj, i hvilken fans tre döttrar, hade flyttat från Seffle till Hillringsberg. Dessa unga kvinnor voro metodister och de kunde ej underlåta att samtala med folket om nödvändigheten af själens frälsning. Följden af detta blef en allvarlig och djupgående väckelse. Wiel ditkallades och predikade. Rörelsen tilltog och många blefvo omvända till Gud. Detta förtröt åtskillige och bland dem skolläraren på platsen, hvilken fann lämpligt att i särskilda föredrag uppträda mot metodismen. Detta kunde likväl icke kväfva den eld, som blifvit upptänd, utan rörelsen fick i stället större omfattning än förut. Verksamheten underhölls sedan från Seffle, och år 1885 funnos omkring 50 medlemmar, hvilka hade lyckats erhålla en tomt, å hvilken senare kapell blef uppfördt. Vid konferensen 1887 utnämdes Hj. Bergqvist till vårdhafvande predikant för Hillringsberg, och påföljande år funnos der 88 medlemmar. År 1889 flyttade B. och efterträddes af P. Wiklund. Året derpå ditsändes L. Linderoth och efter ytterligare ett års förlopp L. O. Ring. År 1892 ditsändes Ol. Olsson och platsen förenades med Karlanda.

I Karlanda predikades metodismen första gången år 1883 af Svante Svensson. Efter konferensen 1889 fick församlingen egen predikant, hvilkens underhåll hon sjelf bestridde. En god väckelse utbröt och 25 personer ingingo på prof. Predikantens namn var O. Olsson, och han stationerades der äfven påföljande år. År 1892 fick han, som vi hafva sett, äfven Hillringsberg på sin lott, ehuru afståndet mellan de båda platserna är icke mindre än 60 kilometer. Troget arbetade O. likväl i två hela år och efterträddes då af K. O. Thorsell, hvilken fortfarande verkar derstädes. Ett kapell finnes äfven i Karlanda.

Bengtsfors är ett bruk i Dalsland. I början af år 1879 fans der en liten grupp af metodister, hvilka den 4 mars s. å. sammanslöto sig till en förening. J. Wiel, som då var i Seffle, hade under resor till Norge predikat der några gånger, och ofvan-

Digitized by Google

nämde dag voro B. A. Carlson och Wiel der, och nattvardsgång hölls vid tillfället. För att vårda den nybildade föreningen, som bestod af 6 personer, och verka för fleres omvändelse blef N. Eklund ditsänd redan den 17 i samma månad. E. rönte att börja med åtskilligt motstånd från så väl prestens som missionsvännernas sida, men han hade ock någon framgång. Under åren 1880—83 var Emil Runfeldt stationerad på denna krets — hvilken äfven innefattade predikoplatserna Tösse och Fröskog. År 1883 lades Fröskog till Seffle och för Bengtsfors tillsattes J. P. Wiklund som vårdhafvande predikant. Vid hans afflyttning år 1889 räknade församlingen 75 medlemmar, och ett kapell fans. A. G. Edlund verkade der sedan två år, efter hvilkas förlopp Bengtsfors förenades med Åmål.

Den presiderande äldste för Göteborgs distrikt skrifver år 1889: »I Trollhättan hafva vi äfven verkat och kanske med större kraft än förr. Folket hör gerna Guds ord. Vi skulle utan tvifvel här få en god församling, kunde vi blott hinna det mål, mot hvilket vi nu i flere år syftat, nämligen att besätta platsen med egen predikant. Här finnas redan 25 medlemmar».

Det blef imellertid ej möjligt att sända predikant till Trollhättan förr än år 1891, men då blef J. Z. Wickman der stationerad. Han vann god framgång, och år 1893 funnos der 111 medlemmar. Ett prydligt kapell hade ock blifvit uppfördt, hvilket värderades till 16,200 kr., men hvarå dock fans en skuld af 12,360 kr. Vid konferensen 1894 blef F. W. Hahne ditsänd, men redan efter ett år flyttade han, och C. Wallenius kom i hans ställe.

I Hvetlanda och Ulriksdal, båda platser i Småland, på omkring en mils afstånd från hvarandra, voro under åren 1890—92 stationerade först K. L. Lundqvist och sedan J. A. Enander. Verksamheten var i början lofvande, och ett kapell blef t. o. m. uppfördt i Ulriksdal samt tomt inköpt och virke anskaffadt för ett sådant äfven i Hvetlanda. Som det imellertid af ekonomiska skäl icke var möjligt att underhålla predikant å dessa platser, vidtogs vid konferensen 1892 den anordning, att Hvetlanda för-

Digitized by Google

Digitized by Google

enades med Nässjö och Ulriksdal med Eksjö. Under en del af sist gångna konferensår har dock en ung man, förut anstäld i frälsningsarmén, arbetat i Hvetlanda med framgång. Äfven i Ulriksdal har verksamheten burit god frukt, och i en framtid torde möjligen dessa platser ännu en gång kunna organiseras till en sjelfständig församling.

På sidan 134 hafva vi omnämt, att en församling bildats i Ljuder, i hvilken upptagits de metodistkyrkans medlemmar som äro bosatte på Nybrokretsen. Denna församling blef bildad först år 1890, men redan år 1885 påbörjades verksamheten der af G. E. Carlsson, hvilken då förestod en affär i Emmaboda. Han predikade då och under den tid han senare var stationerad i Vexiö som predikant i Ljuder, Linneryd och Algutsboda, alla socknar i Kronobergs län, och på de flesta ställen mottogs ordet med glädje. Efter Carlssons afflyttning fortsattes verksamheten af E. Runfeldt och år 1890 blef E. E. Landin ditsänd. På detta sitt första arbetsfält som metodistpredikant kvarstannade L. i fem år, och har nu helt nyligen efterträdts af Karl Hurtig. Metodismen har på denna krets mött åtskilligt motstånd, icke minst i de hos folket på denna trakt inrotade fördomar, med afseende hvarpå denna befolkning kanske befinner sig på en ståndpunkt som för länge sedan är öfvervunnen i de flesta andra delar af vårt land. I betraktande häraf har framgången varit rätt god, ehuru församlingsmedlemmarnes antal icke kommit högre upp än till siffran 81. Till disposition för verksamheten står ett i Linneryd af en dervarande lokalpredikant uppfördt kapell, och ett sådant, med deri inredt predikantboställe, fins sedan förra årets sommar vid jernvägsstationen Skruf. Om tillkomsten af detta sistnämda, af församlingen egda hus, kan man verkligen säga att det skedde på ett förunderligt sätt. Anledningen till dess byggande var närmast den, att det missionshus i Ljuder, hvars uppförande för flere år sedan till största delen bekostats af personer hvilka numera äro metodister och hvilket derför dittills å vissa tider fått begagnas för metodisternas möten, på prestens tillskyndan blef stängdt för denna verksamhet. På en otroligt kort tid derefter

Digitized by Google

hade de beslutsamma och handlingskraftiga församlingsmedlemmarne lyckats för mycket lågt pris inköpa en blott några år gammal byggnad, hvilken lemnade dem en stor del af det materiel de behöfde för ett nytt kapell, och transportera denna till en för ändamålet åt församlingen fritt upplåten, stor och i jernvägsstationens omedelbara närhet belägen tomtplats. Den som egde platsen var icke metodist, men väl deras synnerlige vän. Genast grepo församlingsmedlemmarne sig an med att på stunder, som de kunde afstå från sina eljes trägna sysselsättningar, med egna händer bidraga till kapellets uppförande, och äfven predikanten deltog i byggnadsarbetet. Penningar insamlades ock, så att skulden å byggnaden uppgår blott till 500 kronor. Sådant visar att Gud ännu är med sitt folk, ty hvem kan väl icke häri skönja hans hand!

I en annan del af Småland, nämligen längs jernvägen Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo, har ock metodismen utöfvat någon verksamhet på de senare åren. Af stationerna å denna jernväg är Gamleby köping en. Der hade sedan år 1864 en hr J. Fredriksson varit ledare för en andlig rörelse, hvilken likväl omsider inkom på ett spår, der icke F. kunde följa densamma. Han fortsatte att inom en trängre krets verka för Guds rike efter sin öfvertygelse, och han bjöd snart metodistpredikanter välkomna att predika i hans hus, hvarjemte han sjelf öfvergick till metodistkyrkan. Så predikade der flere i Loftahammar och Vestervik stationerade predikanter, såsom N. Lindström, Otto Uppling, C. P. Carlsson, N. M. Liljegren (pres. äldste), W:m Andersson och K. A. Vik m. fl. Några själar blefvo omvända och lagda till hopen. År 1886 förenades verksamheten i Gamleby med Valdemarsviks församling, och J. Stenström blef vårdhafvande predikant, en anordning som dock på grund af kommunikationsförhållanden måste förefalla mindre lämplig.

Under tiden hafva de för Gamleby och Vestervik utnämda predikanterna arbetat jemväl vid stationerna Almvik, Falerum, Forsaström och Åtvidaberg samt i Lofta socken och möjligen på ännu andra platser. I Dunketorp, icke långt från Forsaström, har

Digitized by Google

ett litet, ehuru mindre väl beläget kapell blifvit bygdt. År 1892 blef F. L. Jansson sänd till Falerum och rönte der god framgång. Året derpå anstäldes K. M. Norberg derstädes, och under året 1894—95 har en ung man, vid namn A. Rosenberg, arbetat på dessa platser, i synnerhet i Falerum och vid Åtvidaberg. Vid sisthållne konferens funnos der på kretsen 46 medlemmar. Platserna förenades då med Vestervik, enär de få medlemmarne ej förmådde att lemna för en predikants underhåll erforderliga medel. En god lokalpredikant, som är bosatt vid Åtvidaberg, samt andra i Vestervik och dess omnejd, lära ock kunna vara predikanten i staden till mycken hjelp vid skötandet af dessa platser.

Ankarsrum är ett framstående jernbruk inom Hallingebergs socken i Småland. Mellan denna plats och Vestervik ligger lastageplatsen Verkebäck och jernbruket Gunnebo. På dessa platser finnas jemväl metodister. Under flere år har verksamhet pågått i synnerhet i Ankarsrum, och denna verksamhet bedrefs kraftigast och framgångsfullast först af J. E. Elmqvist och sedan af P. A. Kropp, under de tider, på hvilka de voro stationerade i Westervik. En välbelägen och rymlig tomt blef för ett par år sedan upplåten för all framtid af bruksbolaget, och på denna håller man på med uppförandet af en kanske allt för stor kyrka. Genom af bruksbolaget lemnad ytterligare hjelp, i det att erforderligt tegel icke blott skänktes utan jemväl gratis framfördes till platsen och ett behöfligt penninglån af verkställande direktören förmedlades, har det kommit så långt, att visserligen ej kyrkan är färdig, men en för det närvarande tillräcklig sal blifvit inredd, hvilken är ämnad att apteras till bostad för predikanten, men för tillfället användes till predikolokal. År 1894 skildes de i Gunnebo och Ankarsrum bosatte medlemmarne (summa 52) från Vesterviks församling, och A. J. Eriksson ditsändes för att verka på dessa båda platser, hvilket han ock med någon framgång gjort. Äfven för innevarande år är han der stationerad.

Digitized by Google

FJORTONDE KAPITLET.

Mera om verksamheten i Kalmar, Örebro, Karlskrona, Upsala, Filipstad, Arboga, Malmö, Sigtuna, Mönsterås, Vallda och Slöp. — Vigtiga konferensbeslut. — Distriktindelning. — Kvartal- och distriktkonferenser. — Delegater.

Om några af de förut bildade församlingarne hafva vi hittills berättat jemförelsevis litet, och vi vilja derför nu säga något mera om dem. På sidan 67 omnämde vi att ett kapell redan 1869 blef af den nybildade församlingen i Kalmar inköpt. Vi ha ock sett att B. A. Carlson efterträdde Sörlin i verksamheten på denna plats. C. afflyttade strax efter årsmötet 1872, och församlingen bestod då af 160 medlemmar. Efter C. kom J. Kihlström, och han stannade der i omkring tre år. Sedan hafva följande predikanter varit stationerade i Kalmar, nämligen: K. V. Henriksson och L. G. Berglund hvardera 1 år, Richard Cederberg 2 år, K. A. Jansson och C. J. Johansson hvardera 3 år, F. U. Liljegren 1 och W:m Andersson 2 år, C. Wallenius och Axel Uppling hvardera 3 år. Vid konferensen 1894 blef K. Winqvist ditsänd, och han arbetar der ännu.

Församlingen har ofta åtnjutit förmånen att se många syndare genom dess verksamhet föras till Gud och blifva lagda till hopen, men motgångar ha ock förekommit, och på sista tiden

Digitized by Google

har själarnes fiende ej utan framgång bemödat sig att utså splitets och misstänksamhetens frön inom den lilla kretsen. På det hela taget har dock verksamheten gått framåt och utvecklingen har varit god. Utan tvifvel återstår ännu mer än en skördeand för denna församling. Många stadgade och nitiska Guds barn finnas der, och äfven de yngre lofva godt för framtiden. Antalet medlemmar var vid 1894 års konferens 184, deraf 10 på prof.

År 1872 blef A. H. Berg sänd till Örebro, och till medhjelpare hade han första året K. H. Lindskog, och det andra K. H. Elmström. Dessa bröder utvecklade, understödde som de voro af en nitisk församling, inom hvilken Andens gåfvor funnos i ymnigt mått, en utomordentligt stor verksamhet. I februari månad 1874 började undervisningen i den predikantskola vi redan omnämt, och församlingens pastor, hvilken tillika var skolans föreståndare, hade uti dennas elever goda medhjelpare, hvilka han ock visste att fostra så att de redan under sin skoltid blefvo framgångsfulla predikanter. Den som vill genomläsa de kyrkliga underrättelserna från Örebro i Lilla Sändebudet för år 1874 skall finna rik anledning att prisa Gud för den kraft, med hvilken hans rike utbreddes. Att 30, 40, ja 50 ingingo på prof samtidigt var icke så ovanligt. Också var kretsen mycket stor. Medlemsantalet var vid 1874 års möte 597.

Arbetet för Guds rike bedrefs sålunda med mycket godt resultat, och utan tvifvel skulle församlingen i Örebro varit starkare i dag än hon är, om icke den beklagliga separationen på hösten 1876 hade egt rum. Sedan har visserligen verksamheten blifvit ledd af flere nitiske och kraftfulla predikanter, men hvad den var före den nämda separationen har den icke blifvit efter densamma. De predikanter som arbetat i Örebro efter Bergs afflyttning äro: J. Kihlström (2 år), F. O. B. Wallin (1 år), C. A. Lundqvist och Aug. Schön (hvardera 3 år), Nils Lindström (2 år), Otto Uppling (1 år), C. Ljunggren (2 år), G. Wagnsson (3 år) och Wilh. Andersson (2 år). Vid konferensen innevarande år blef C. O. P. Lindström der stationerad.

Digitized by Google

I Karlskrona har metodismen utvecklat sig temligen ostördt, och framgången har på det hela taget varit god, om man undantager att en och annan af dem som man en tid velat räkna som pelare i församlingen icke visat sig ega den fasthet som var af nöden för att de skulle kunna härda ut under sållningstiden. Åren 1872 och 73 förestods församlingen af pastor J. P. Larsson, hvilken hade till biträden först N. M. Liljegren och sedan K. H. Lindskog. År 1874 var K. W. Henriksson vårdhafvande predikant, och vid konferenserna 1875, 76 utnämdes C. J. Johansson dertill. Allt gick väl till dess vid 1877 års konferens en predikant inom ett frimetodistiskt samfund i Amerika, som var i Sverige på besök, förordnades att sköta verksamheten tills den för platsen afsedde predikanten, C. A. Stenholm, hann anlända. När Stenholm ändtligen kom, hade den tillfällige predikanten förstått att samla kring sig ett parti, som ogillade åtskilliga af metodist-episkopalkyrkans inrättningar, hennes styrelsesätt o. s. v. och för den skull ville söndra sig från församlingen och bilda en fristående sådan. Imellertid lade sig snart denna rörelse, ehuru naturligtvis äfven den lemnade några spår efter sig. Sedan Stenholm framgångsfullt verkat der till 1879 års konferens, efterträddes han af C. Wallenius, hvilken likväl var blott ett år i Karlskrona. Efter honom hafva K. Lundgren (2 år), J. Roth (3 år), R. A. Wahlby (4 år), G. Lindström (3 år) samt K. A. Wik och J. A. Rudström (hvardera 1 år) och sedan konferensen 1894 Axel Uppling verkat i Karlskrona.

I Upsala har verksamheten så utvecklat sig, att metodistkyrkan der har en af sina bästa församlingar. Vid K. H. Elmströms afflyttning år 1879 ditkom C. A. Stenholm, och den lilla kyrka, som invigdes år 1875, befans redan då otillräcklig för sitt ändamål, hvadan församlingen måste tillbygga henne så väsentligt, att hon nu är den största metodistkyrka i Sverige, kan hända alltför stor Det uppgifves att man kan bereda sittplatser för bortåt 1,500 personer i denna kyrka. Hon blef först efter Stenholms afflyttning fullt färdig. Efter S. kom Fr. Åhgren år 1882, och då han år 1884 utnämdes till presiderande äldste, blef C. P.

Digitized by Google

Carlsson ditsänd. Sedan Carlsson verkat der i tre år blef Nils Lindström stationerad i Upsala, och då han år 1889 afflyttade lemnades församlingsvården åt Aloander Wikström. Under åren 1890—95 har Eric Schütz verkat i Upsala, och vid sisthållne konferens blef G. Lindström stationerad derstädes.

I Filipstad hafva efter G. Fredengrens afflyttning följande predikanter varit stationerade, nämligen: Aug. Wallén, J. Th. Kjellstrand, P. G. Bergdahl, Joh:s Nilsson, F. O. B. Wallin, F. G. Holmgren, J. Pedersen, L. G. Berglund och A. Sigurdsson. Den sist nämde verkar der ännu sedan 1894 års konferens. Församlingen, som vid sisthållne årskonferens räknade 217 medlemmar, är god och lifskraftig. Detta är så mycket mera glädjande, som det i början af 1880-talet såg ut som skulle metodismen få retirera från staden, i hvilken det icke ens var möjligt att få förhyra predikolokal. Träget arbete har förändrat förhållandena, och om än en stor del af församlingsmedlemmarne äro bosatta på angränsande landtplatser, bo likväl de flesta i sjelfva staden, och sedan 1887 är församlingen i besittning af ett rätt bra kapell, hvartill ett å en inköpt egendom beläget uthus då apterades.

Arboga församling har f. n. ett medlemsantal af 285. Hon har efter Fredengrens afflyttning betjenats af C. F. Granér och C. A. Lundqvist, G. Lindström, J. Wiel, A. J. Gustafsson, Er. Schütz, A. F. Svensson, A. V. Norman, L. Peterson och A. Rockberg. Den sistnämde är ännu der stationerad. Församlingen eger en vacker och nästan skuldfri kyrka, hvilken likväl är kanske mindre väl belägen. Tomten inköptes och ritning till byggnaden anskaffades under den tid Schütz var församlingens pastor, men byggnadsarbetet fullbordades först under hans efterträdares, A. F. Svenssons, verksamhetstid. Beträffande verksamhetens uppkomst i Arboga har den nu der stationerade predikanten tillsändt oss ett bref från Seved Hansson, i hvilket denne uppgifver, att predikanten i Örebro endast så till vida medverkade vid arbetets begynnelse, att han reste dit för att hyra lokal åt honom. Hanssons första predikan lärer hafva åhörts af

Digitized by Google

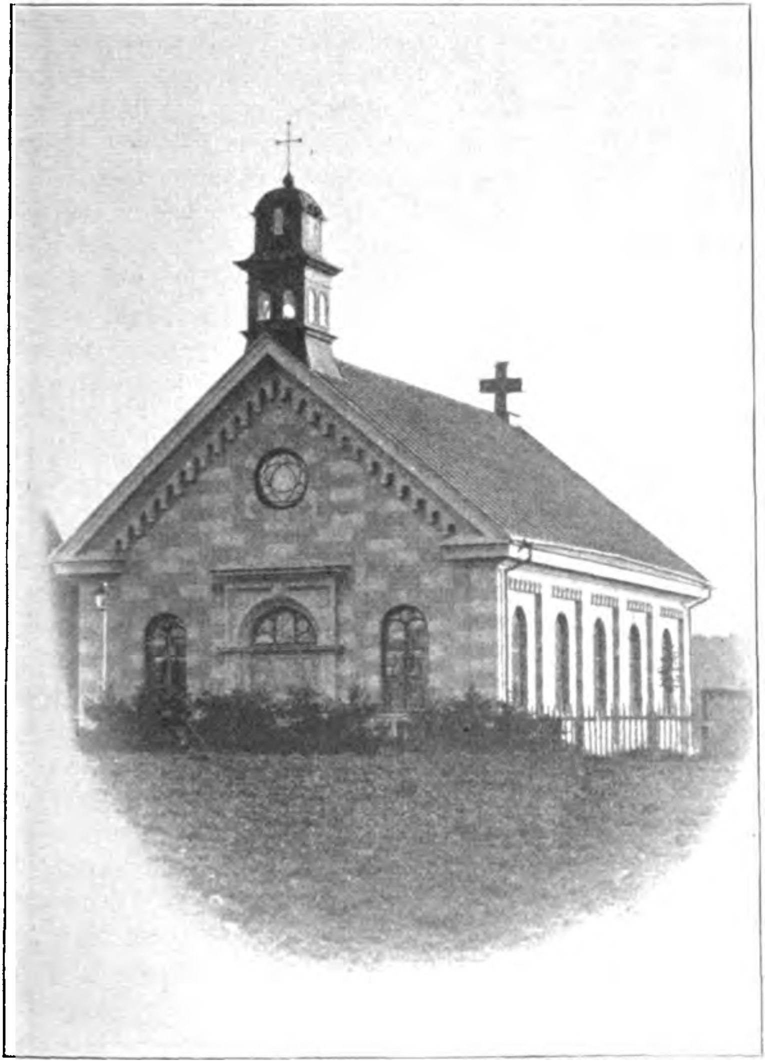

Metodistkyrkan i Arboga.

Digitized by Google

tidningsredaktören, hans fru och fem barn, summa 7 åhörare. Vid sin tredje predikan hade han blott en åhörare. Som hvarken prest eller församling kunde sjunga, fick den förstnämdes fru, med sitt minsta barn på armen, infinna sig för att sjunga psalmerna. Imellertid lyckades predikan så pass, att åhörarinnan sedan gick från hus till hus och förtäljde om Hanssons predikan, hvilket hade till följd att flere samlades vid nästa tillfälle.

Hansson var en oförskräckt man och temligen slagfärdig. En anekdot om honom kunna vi ej underlåta att här anföra. Det berättas nämligen att han en dag mötte på gatan en af metodismens argaste fiender. Denne utbröt i sträng ton: »Hör, herr Hansson, hvarför skall ni gå här och skrämma människor för satan — satan, som inte fins till?» »Hå, hå, visst fins han till, jag möter ju honom här midt på gatan», svarade H. — »Hvem menar ni, här fins ingen annan än jag, och jag lär väl ej vara satan heller.» — »Jo, just ni är det», genmälde H., »ty satan betyder 'motståndare', hvilket ni verkligen visat eder vara.» — »Ja, men jag är väl ändå ej den värste satan, någon värre måste det väl finnas», sade mannen lugnare. »Ja, er vän bleckslagare P. är värre ändå», sade Hansson godmodigt och gick sin väg.

I Malmö har verksamheten haft att kämpa med starkt motstånd. Stadens befolkning torde i allmänhet vara mindre tillgänglig för andliga rörelser, och bristen på lämplig lokal utgör ännu i dag ett stort hinder. När J. Hellberg kom dit år 1871 började han sin verksamhet i östra förstaden, men predikningarne voro fåtaligt besökta. För att tilldraga sig uppmärksamhet och kunna utöfva något inflytande på de utländska sjömän, som vistades i staden, företog sig H. att hålla andliga föredrag på engelska språket, och detta lockade många tillsamman. Så förhyrdes en större konsertsal, »Novilla» kallad, och i denna hade församlingen sedan i bortåt fem år sina möten. Men efter förloppet af denna tid måste lokalen öfvergifvas, då en krogrörelse öppnades i samma hus. Med undantag af en tid — då missionsvännerna godhetsfullt under vissa söndagar upplåto sin

Digitized by Google

lokal — hafva metodisterna sedan dess fått hålla sina gudstjenster i små lokaler vid trånga gator. Likväl har äfven här mången själ blifvit vunnen för Kristus, och under sista året har framgången varit rätt god. Följande predikanter hafva verkat i Malmö, förutom Hellberg, nämligen: Nils Liljegren (2 gånger), J. Pedersen (2 ggr), A. Palm, J. A. Palmer, K. H. Lindskog, J. M. Öjerholm, J. P. Larsson, N. J. Rosén, P. A. Larsson och Aug. Ek. Sedan år 1894 är J. Th. Jansson stationerad der.

Vi ha sagt något om Sigtuna. F. n. bedrifves der ingen verksamhet af metodistkyrkans predikanter. De som voro der stationerade på 1870-talet verkade dessutom på åtskilliga platser rundt omkring den lilla staden. Under någon tid voro predikanterna bosatta vid Nyby i Kulla socken, och platsens namn på utnämningslistan var då Nyby. Sedan år 1889 har imellertid ingen predikant varit stationerad på denna krets.

I Mönsterås är ännu församlingen liten, men lifskraftig. Sedan 1873 hafva följande predikanter varit stationerade der nämligen: J. Roth, Em. Nilsson, C. Ljunggren, G. Lindström, A. J. Gustafsson, Aug. Eklund, Th. Magnér, och A. J. Eriksson. Sedan konferensen 1893 är P. A. Larsson församlingens pastor. Verksamhet utöfvas jemväl i den närbelägna byn Torp, hvarest i år ett kapell är uppfördt, samt vid Emsfors bruk, ej långt från Påskallavik.

I Vallda och Släps socknar, Halland, hvarest metodismen först predikades i Sverige, fins ännu en metodistförsamling, hvilken vid sista konferensen räknade mellan 70 och 80 medlemmar. På kretsen finnas tvenne kapell, af hvilka det ena, Obed-Edom kalladt och beläget i Släp, invigdes redan den 3 december 1871 af superintendenten. Församlingen har haft följande predikanter sedan Hansson år 1870 flyttade derifrån, nämligen: Joh:s Nilsson, D. S. Sörlin, F. O. B. Wallin, K. H. Elmström, J. Hellberg, C. Carlsson, P. G. Bergdahl, Leon. Peterson, N. J. Rosén, L. O. Ring, K. J. Kullgren och N. J. Backström, och f. n. är Otto Magnusson stationerad derstädes.

* *
*

Digitized by Google

Organiserad till årskonferens och sålunda förklarad myndig inför metodistkyrkans auktoriteter samt lagligen erkänd af Sveriges regering, kunde metodismen i vårt land tryggare och mera ostördt egna sig åt den rent andliga verksamheten, hvadan ock intet mera betydande med afseende på organisation förekommit efter 1876 års konferens. Predikanternas årliga sammankomster hafva sedan dess hufvudsakligen sysselsatt sig med pröfning af deras karaktär och insigter, hvilka blifvit af kvartalkonferenserna förordnade till intagning i reseföreningen (eller årskonferensen) samt granskning af de redan intagnes tillväxt och förkofran, äfvensom dervid förekommit pröfning af framstälda klagomål och dylikt.

Derjemte ha vid dessa konferenser åtskilliga uttalanden gjorts och bestämmelser fattats med afseende på nykterhetssaken, söndagens helighållande, traktat- och bibelspridning, söndagsskolverksamhet, kapellbyggnad, missionssaken o. s. v.; men som beträffande alla dessa saker bestämda och detaljerade föreskrifter finnas gifna i samfundets kyrkoordning och då årskonferenserna icke äro lagstiftande församlingar, utan endast kunna gifva församlingarne råd och anvisningar, hafva rapporterna från de för ofvannämda olika ändamål tillsatta komitéer inskränkt sig till ett påpekande af å ena sidan mer eller mindre förekommande oegentligheter och missuppfattningar och å den andra uttalandet af vissa önskemål och tolkningen af vissa, kanske icke alltid rätt uppfattade föreskrifter i kyrkoordningen. En fullständig statistik utarbetas ock under dessa konferenser, liksom det jemväl vid somliga af dem förekommer val af delegater till generalkonferenserna.

Beträffande predikantskolan, predikanternas pensions-, enke- och pupillkassa samt utgifningen af böcker och tidskrifter, hvilket allt står under konferensens förvaltning, hafva helt naturligt flere åtgärder vidtagits, men de vigtigaste af dessa hafva vi redan omnämt. Psalmboksfrågan stod länge på dagordningen, men löstes ändtligen i slutet af år 1892, då en utaf den härför tillsatta komitén utarbetad psalmbok utkom.

Digitized by Google

Verksamheten inom en årskonferens är med hänsyn till församlingarnas lokala belägenhet fördelad i flere distrikt, öfver hvilka uppsigt utöfvas af en presiderande äldste. År 1875 funnos fyra sådana distrikt, men vid 1876 års konferens gjordes en ny fördelning, så att församlingarne å fastlandet utgjorde två, nämligen Stockholms distrikt med J. P. Larsson som pres. ä. och Karlskrona distrikt, som förestods af B. A. Carlson. Gotland utgjorde fortfarande ett distrikt för sig, och F. O. B. Wallin, som var pastor i Visby, tjenstgjorde som pres. äldste för detta. I denna anordning vidtogs år 1878 den ändring, att Gotland lades till Karlskrona distrikt och 17 församlingar afsöndrades från de två fastlandsdistrikten och bildade Göteborgs distrikt, för hvilket V. Witting under några månader var pres. äldste. År 1879 förordnades J. Hellberg till pr. ä. för Göteborgs distrikt, men efter mindre än ett år afled han, och år 1880 gjordes den ändring, att Larsson öfvertog Karlskrona och Carlson Göteborgs distrikt samt till pres. äldste för Stockholm utnämdes J. Kihlström. Sedan Kihlström år 1882 aflidit återtog Larsson uppsigten öfver Stockholms distrikt och N. M. Liljegren blef pr. ä. för Karlskrona. År 1884 var den tid tilländalupen, under hvilken Larsson och Carlson, enligt då gällande bestämmelser, fingo innehafva pres. äldstebefattningen, och då utnämdes Fr. Åhgren för Stockholms och L. G. Berglund för Göteborgs distrikt. År 1886 blef K. A. Jansson Liljegrens efterträdare, och redan påföljande år skildes de gotländska församlingarne från Karlskrona distrikt och blefvo åter ett för sig bestående sådant, med J. Roth till pres. äldste. Gotland utgör ännu ett särskildt distrikt, hvilket förestås af en utaf dervarande församlingars pastorer. Roth tjenstgjorde der som pres. äldste till år 1891, då han efterträddes af K. Lundgren, hvilken redan derpå följande år afgick från distriktet. Sedan var V:m Andersson pr. ä. der ett år och efter honom bekläder K. A. Wik denna post.

Åhgren och Jansson innehade sina befattningar som presiderande äldste till 1889, då J. M. Erikson utnämdes för Stockholms och C. P. Carlsson för Karlskrona distrikt. År 1890 af-

Digitized by Google

gick Berglund och i hans ställe förordnades Carl Ljunggren till presid. äldste för Göteborgs distrikt. Sedan Carlsson föreslagit att Karlskrona distrikt skulle benämnas Södra Sveriges distrikt, enär Karlskrona hvarken var förnämsta staden å distriktet eller församlingen i nämda stad var den största, blef det samma år af biskopen bestämdt, att distriktet skulle benämnas efter den folkrikaste platsen, hvadan det derefter kallas Malmö distrikt.

År 1892 blef Stockholms distrikt, som då befans alltför vidsträckt, deladt i tvänne, så att verksamheten i Norrland afskildes och deraf bildades Gefle distrikt. För detta blef Karl Lundgren presiderande äldste. Vid konferensen påföljande år vidtog biskopen det experiment, att af dåvarande Stockholms distrikt bilda tvänne, hvilka anförtroddes, det ena åt predikantskolans föreståndare och det andra (Eskilstuna distrikt) åt redaktören. Vid doktor A. Hallćns afgång från befattningen som skolföreståndare indrogs redan år 1895 Eskilstuna distrikt, så att de fleste af dess församlingar, tillika med några från Stockholms distrikt lades till Gefle. C. P. Carlsson afgick från presiderande äldstesbefattningen år 1893 och uppsigten öfver Malmö distrikt lemnades då åt J. M. Erikson. Det nuvarande Stockholms distrikt består af församlingarne i Stockholm, Upsala, Nyköping, Mörkö och Stenhamra, och förestås af K. A. Jansson.

Förutom general- och årskonferenser hållas inom Metodistepiskopalkyrkan s. k. kvartal- samt distriktkonferenser. De förstnämda ledas af den presiderande äldste eller den resande äldste han i sitt ställe förordnar eller ock af vårdhafvande predikanten. De bestå af församlingens pastor, alla lokalpredikanter, förmanare, skaffare och klassledare inom församlingen samt så många ombudsmän, förste söndagsskolföreståndare och ordförande för epworthföreningar på platsen, som äro medlemmar af metodistkyrkan. I regeln hållas de fyra gånger om året. Vid första kvartalkonferensen bestämmes det underhåll församlingens pastor och hans biträden skola erhålla, och meddelande lemnas af ordföranden om huru mycket som förväntas från församlingen som dess bidrag till underhåll af biskopar, presiderande äldste, öfverårige predi-

Digitized by Google

kanter, aflidne predikanters enkor och barn, samt för välgörande ändamål, såsom missionssaken, traktat- och bibelspridning m. m. Vid den fjerde, hvilken hålles så nära före årskonferensen som möjligt, lemnas redovisning för under året gjorda insamlingar o. s. v. Vid hvarje konferens rapporteras om församlingens andliga tillstånd, huru mycket som influtit för predikanters underhåll m. m. samt hvad som uträttats af predikanter och förmanare, klassledare, söndagsskolföreståndare m. fl. under kvartalet.

Vid fjerde kvartalkonferensen förekommer granskning af lokalpredikanters och förmanares karaktär, äfvensom förnyande af dessas fullmakter, val af skaffare, ombudsmän, komitéer för olika ändamål o. s. v.

Distriktkonferenserna äro icke obligatoriska inom kyrkan, utan hållas endast i de distrikt, inom hvilka flertalet kvartalkonferenser så beslutat. Dessa möten bestå af alla predikanter, förmanare och distriktskaffare samt en söndagsskolföreståndare, en epworthföreningsordförande och en klassledare från hvarje församling inom distriktet. De ledas af en biskop eller ock af distriktets presiderande äldste och äro afsedde dels för gemensam uppbyggelse och dels för öfverläggningar angående verksamheten samt dels slutligen för granskning af lokalpredikanters och förmanares förhållande, förnyelse af deras fullmakter o. s. v. äfvensom examinering och val af lokalpredikanter. Nu nämda granskning, förnyelse och val få der distriktkonferens hålles ej utöfvas af kvartalkonferenserna.

I Sverige ha distriktkonferenser hållits å Göteborgs distrikt, år 1879 i Göteborg och 1880 i Örebro; å Stockholms distrikt, år 1891 i Eskilstuna, 1892 i Gefle och 1893 i Stockholm. Å Gotland höllos sådana konferenser åren 1889—94. Så nyttiga dessa konferenser än äro ha de likväl f. n. befunnits mindre lämpliga på grund af de långa afstånden mellan församlingarna, hvilket gör att de blifva kostsamma att anordna.

Till kyrkans lagstiftande församling (generalkonferensen) hvilken hålles i Amerika hvart fjerde år i maj månad, har missionen i Sverige sändt delegater allt sedan år 1876, då V. Witting var

Digitized by Google

dess representant. Åren 1880 och 1884 var B. A. Carlson och 1888 Fr. Åhgren delegat. År 1892, då missionen var berättigad till 4 delegater, utsågos dertill predikanterna K. A. Jansson och J. P. Larsson och lekmannaombud J. Th. Jacobsson och Aug. Flink. Till delegater vid 1896 års generalkonferens äro utsedde J. M. Erikson och J. E. Edman till predikantombud samt J. Th. Jacobsson och J. A. Andersson, den sistnämde disponent i Göteborg, till lekmannaombud. Suppleanter äro: pred. J. P. Larsson och B. A. Carlson samt handlande Hj. Söderberg, Upsala, och Aug. Flink.

Digitized by Google

Digitized by Google

FEMTONDE KAPITLET.

***Biografier:** Peter Adelholm, R. A. Wahlby, E. A. W. Schütz, Leon. Peterson, M. E. Karlsson, J. Pehrsson, J. M. Öjerholm, Carl Nord, N. J Backström-Holmqvist, G. Wagnsson, G. E. Carlsson, A. Sigurdsson, Svante Svensson, Nils Lindström. Wilhelm Andersson, K. E. Norström. O. Thorell. K. E. Runfeldt, Aug. Flink, L. G. Edgren, P. Jeppson, K. J. Bohlin, A. J. Eriksson, Axel Uppling, Aug. Schön, Otto Uppling. K. A. Albrektson. Aug. Eklund, E. K. Erikson, K. J. Karlsson, A. F. Liljenberg, L. J. Linderoth, K. A. Wik, F. G. Barck, Axel Engström, Erik Johnson, K. J. Stenström, C. O. P. Lindström, A F. Svensson, J. P. Wiklund, H. W. Eklund, W:m Henchen, J. Th. Jansson, J. Johansson, P. Johansson, A. J. Pettersson, A. W. Söderström, A. G. Edlund, J. A. Holter, P. A. Larsson, K. M. Lindh, Th. Magnér, Aug W. Norman, Herman Rabe, O. Richter, L. O. Ring. J. A. Rudström, L. J. Svan, K. J. Törnblom.*

Peter Adelholm blef omvänd till Gud år 1862 i januari månad. På hösten 1868, då han vistades i Karlskrona, blef han vunnen för metodismen och ingick på prof. Genom en egendomlig händelse säger han sig hafva blifvit i maj månad 1873 uppfordrad att predika evangelium. År 1874 blef han lokalpredikant och år 1876, i november, blef han af pastor B. A. Carlson anstäld som predikant i Oskarshamn. Han hette då Nilsson; namnet Adelholm antog han först år 1885 eller 86.

Digitized by Google

Från Oskarshamn flyttade han år 1880 till Nässjö, efter att året förut hafva blifvit intagen på prof i årskonferensen. År 1883 flyttade han från Nässjö till Karlshamn, 1885 till Hardemo och Laxå, 1887 till Laxå ensamt, 1889 till Halmstad och Varberg, 1891 till Lidköping och år 1893 till Degerfors, hvarest han ännu verkar. Han ordinerades till diakon år 1881 och till äldste 1884.

Under den tid han verkade i Halmstad blef dervarande församlings vackra kyrka uppförd.

*

Rudolf A. Wahlby är född i Buttle socken på Gotland den 15 september 1856. Blef vid 18 års ålder omvänd till Gud genom metodistkyrkans verksamhet, och ingick snart derefter på prof, hvarpå han blef intagen i full förening. Den 1 oktober 1875 inskrefs han vid predikantskolan, och den 29 derpå följande januari erhöll han fullmakt som lokalpredikant. Under skolferierna verkade han en månad i Lindesberg som biträde åt K. A. Jansson. På försommaren 1877 tjenstgjorde han som vårdhafvande predikant i Vallda och Släp, medan församlingens pastor, J. Hellberg, vistades i England för att insamla medel till minskandet af den skuldbörda, som tryckte församlingen i Stockholm och som uppkommit genom den dyra kyrkobyggnaden.

Samma år på hösten blef W. sänd till Majorna, hvarest han stannade i två år. Vid konferensen 1878 intogs han på prof i reseföreningen, och ett år derefter blef han sänd till sin fädernеö, der han verkade i 6 år, först i Träkumla och Tofta och sedan i Slite. I Tofta utbröt vintern 1879—80 en omfattande väckelse, under hvilken omkr. 60 personer tillfördes församlingen och ett kapell med boningsrum för predikanten uppfördes.

W. blef ordinerad till diakon år 1880 och till äldste 1882. År 1885 skickades han till Karlskrona, der han stannade i fyra år, hvarefter han sändes till Jönköping. Efter två års arbete der-

Digitized by Google

städes flyttade han till Norrköping, och sedan han betjenat denna stora församling under två års tid blef han år 1893 stationerad i Motala, der han ännu verkar.

*

Eric Aug. Wilh. Schütz föddes i Kalmar den 20 december 1852. Han studerade någon tid vid Kalmar högre elementarläroverk och erinrar sig från den tiden med synnerlig högaktning dåvarande rektorn derstädes, numera lektorn och bankofullmäktigen i Stockholm R. A. Törnebladh, såsom ett mönster för lärare. Under sin gymnasietid hade S. flere gånger predikovenia och uppträdde som predikant i och omkring Kalmar. Sin sista predikan som luteran höll han i Kalmar domkyrka.

Han blef omvänd till Gud år 1878 genom R. Cederbergs verksamhet. Snart började han predika som metodist, och rönte då förföljelse och motstånd från sina forna kamrater i synden. I mars månad ofvannämda år intogs han i full förening, den 4 påföljande april fick han förmanarefullmakt, och den 18 maj antogs han till assistent åt C. A. Stenholm, hvilken då hade vården af Karlskrona församling. Vid konferensen 1878, omkring 3 månader efter sin intagning i kyrkan, upptogs han på prof i reseföreningen och blef anstäld som biträde åt G. Fredengren i Stockholm. Sedan hade han under en kortare tid anställning vid en friförsamling, men blef snart åter biträde åt Stenholm, hvilken nu var i Upsala. Der och i det närbelägna Heby verkade han, tills han vid konferensen 1881 sändes till Sundsvall. Vid påföljande års konferens intogs han ånyo på prof, och år 1884 blef han sänd till Arboga, hvarest han stannade i två år. Han rönte så väl i Sundsvall, som Arboga god framgång och från sistnämde plats upptog han jemväl verksamhet i Köping.

År 1886 kom han till Stockholm S:t Peter. Här vann han en mindre vanlig framgång, och församlingens gudstjenstlokal befans snart vara otillräcklig, att rymma de många som kommo för att höra, hvadan större salar måste förhyras för förmiddagsguds-

Digitized by Google

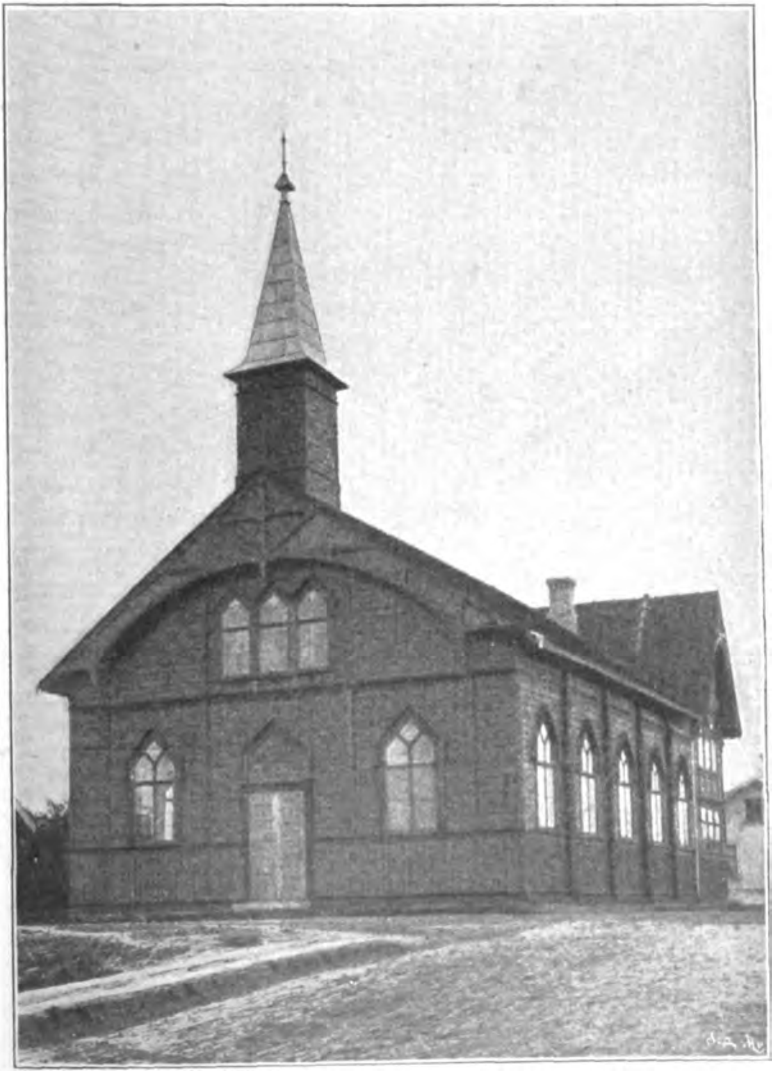

Metodistkyrkan i Trollhättan.

Digitized by Google

tjensterna å söndagar. Genom denna åtgärd blef S. snart mycket populär i hufvudstaden som andlig talare, och folk ur alla samhällslager kommo på så sätt i beröring med metodismen och lyssnade uppmärksamt till det predikade ordet.

Efter fyra år blef S. flyttad till Upsala, der han sedan verkat, tills han vid konferensen 1895 förordnades till lärare vid predikantskolan derstädes.

Vid sidan af sin verksamhet som predikant har han dessutom egnat sig åt skriftställeri. Så har han, förutom flera smärre skrifter och en sångsamling, utgifvit ett band predikningar med titel: »Ur lefvande brunnar».

Som predikant intager han ett mycket framstående rum och är — om man så vill — metodismens i Sverige Apollos. Till diakon ordinerades han år 1885 och till äldste år 1887.

*

Leonard Peterson är född i Kristinehamn den 27 februari 1857. Vid fjorton års ålder blef han omvänd till Gud och tillhörde under några år Kristinehamns missionsförening. Efter att hafva lärt känna metodistkyrkans verksamhet ingick han annandag påsk 1876 på prof i Kristinehamns församling. R. Cederberg var då predikant derstädes, och som han iakttog att det hos P. fans begåfning för predikokallet, föranstaltade han derom att denne snart erhöll kallelse att vara förmanare. P. började nu predika i trakten kring Kristinehamn, och redan samma års höst inträdde han i predikantskolan. Den 10 maj 1877 erhöll han fullmakt som lokalpredikant, och vid jultiden lemnade han skolan för att verka i Odensvi (Vestmanland) såsom vårdhafvande predikant vid dervarande församling. Vid konferensen i Göteborg 1878 intogs han på prof i reseföreningen. 1879 flyttades han från Odensvi till Sundsvall, der han fortsatte den af K. Lindborg påbörjade verksamheten och bildade en församling. Hans arbete kröntes der med sådan framgång, att han efter ett

Digitized by Google

års förlopp, kunde rapportera om ett medlemsskap af 71 personer, hvari likväl profmedlemmar voro inräknade.

Sedan har han troget verkat två år i Seffle, två år i Vallda och Släp, två år i Halmstad, två år i Visby, tre år i Eskilstuna, två år i Arboga och ett år i Nyköping. Vid 1894 års konferens sändes han till Oskarshamn, der han ännu arbetar. Till diakon ordinerades han år 1880 och till äldste år 1882.

*

Johannes Wiel är till börden norrman, men hans föräldrar flyttade redan under hans barndom till Seffle i Vermland. Under någon tid före 1878 bevistade han predikantskolan i Stockholm, hvarefter han, som vi sett, upptog verksamheten i Avesta och omnejd. Vid 1878 års konferens upptogs han på prof och stationerades i Seffle, der han arbetade framgångsfullt, bygde kapell och upptog flere nya predikoplatser, å hvilka sedan församlingar blifvit bildade. Han ordinerades år 1881 till diakon och flyttades samma år till Arboga. Detta fält fann han dock mindre lofvande, och redan påföljande år begärde han derför att blifva öfverflyttad till Norge. Der har han sedan verkat med godt resultat och är ännu en trägen arbetare på fältet.

*

Mauritz E. Karlsson hade i sin ungdom erhållit utbildning till musiker. Han studerade någon tid vid Musikaliska akademiens konservatorium, och efter aflagd examen derstädes, erhöll han — om vi ej taga fel — någon anställning vid teatern. Omvänd till Gud, kunde han ej längre fortsätta på den inslagna banan. Då han trodde sig ega kallelse att som predikant förkunna Kristi evangelium, ingick han vid predikantskolan och erhöll, efter en kortare tids vistelse vid denna anställning som metodistpredikant. Han arbetade någon tid i Seffle, och äfven han intogs år 1878 på prof i konferensen, hvarpå han stationerades i

Digitized by Google

Grebbestad och Strömstad. Derifrån flyttade han påföljande år till Sandviken och efter ett år till Lund och Landskrona. I Lund stannade han två år, efter hvilkas förlopp han sändes till Linköping. År 1884 flyttade han till Vestervik, men kort före jul året derpå, ansåg han sig af flere omständigheter föranledd att flytta till Amerika. Der hade han några år anställning som vårdhafvande predikant, men slutligen utträdde han ur metodistkyrkan och antog plats som lärare (professor) i musik vid ett »college». Han lärer senare hafva aflidit. Under sin verksamhet i Sverige blef han ordinerad, år 1880 till diakon och år 1882 till äldste.

*

Bland lokalpredlkanter, som genom sin verksamhet såsom församlingsföreståndare tillskyndat metodismen mycket gagn och, då de för sitt arbete i kyrkans tjenst icke uppburit någon som helst ersättning i ekonomiskt afseende, äro värda ett tacksamt erkännande, nämna vi här ingeniören vid Delary bruk i Småland, J. Pehrsson. Han föddes den 18 november 1852 i Löfvestad socken i Skåne. Redan i sin tidigaste barndom erfor han en kraftig påverkan af Guds helige ande och fick frid med Gud vid 16 års ålder. Under sitt vistande vid tekniska elementarskolan i Malmö åren 1869—72 kom han i beröring med den derstädes kort förut bildade metodistförsamlingen, af hvilken han snart blef medlem och erhöll kallelse att verka, först som förmanare och sedan som lokalpredikant.

Sedan han tillträdt sin befattning vid Delary, hvilket skedde strax efter att han afslutat sina studier i Malmö, började han der verka för Guds och metodismens sak. Framgången blef dock icke synnerligen stor. 1878 blef, som vi hafva sett, F. G. Holmgren sänd till Delary, men han afflyttade snart, och sedan dess hafva visserligen predikanter från andra församlingar besökt platsen, men den egentliga uppsigten öfver denna lilla församling har utöfvats af P., hvilken såväl på grund af sin ställning i samhäl-

Digitized by Google

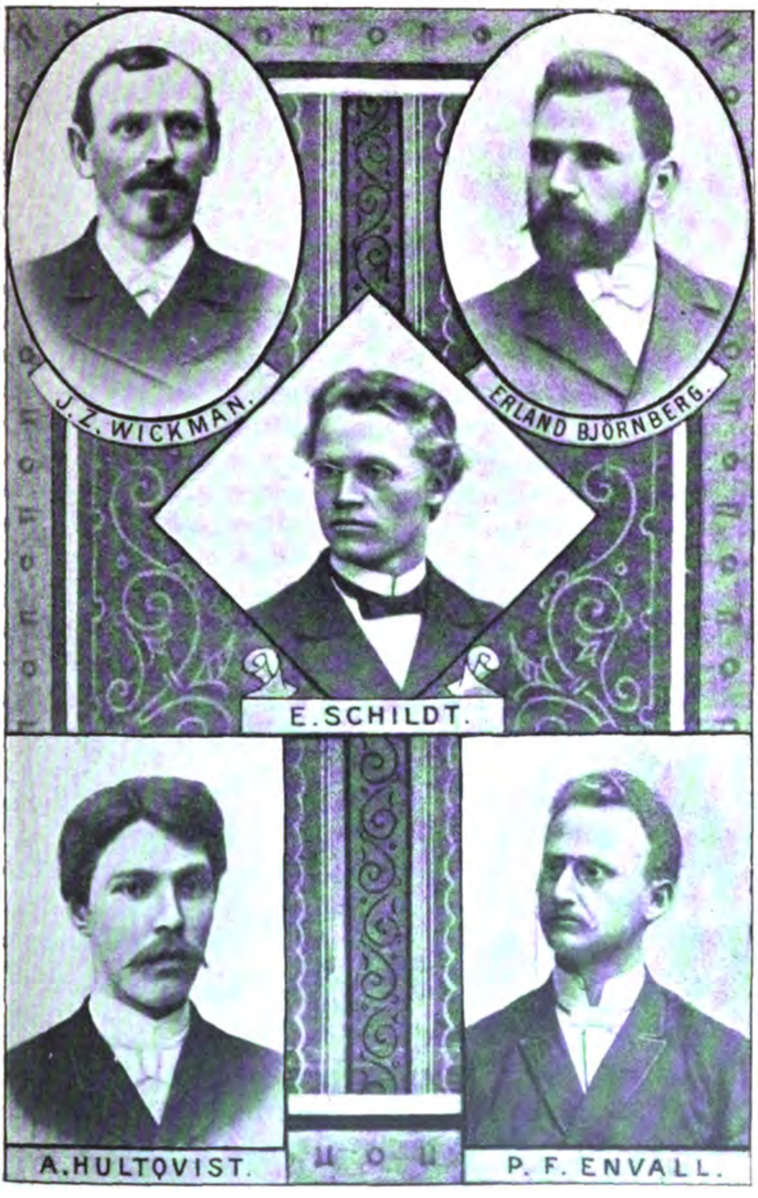

Digitized by Google

let som till följd af sin begåfning som predikant och sitt nit för saken kanske bättre än någon annan varit och är för denna verksamhet lämplig.

*

Om Johan Melcher Öjerholm hafva vi inhemtat, att han vid en kvartalkonferens i Motala den 1 juli 1875 tjenstgjorde som sekreterare. Under tiden mellan denna och den påföljande kvartalkonferensen, hvilken hölls den 18 oktober s. å., hade han blifvit intagen i full förening med församlingen. Den 11 april 1876 erhöll han fullmakt som lokalpredikant. Han blef anstäld på sommaren 1879 som predikant i Ransäter och rönte der en synnerligen god framgång. I april 1880 rapporterade han att vid ett nyligen hållet församlingsmöte 42 personer intagits på prof. Vid 1879 års konferens intogs han i reseföreningen, och 1880 blef han sänd till Jönköping, men redan efter ett års förlopp flyttade han derifrån och blef stationerad i Malmö. Att börja med lyckades han rätt väl i sitt arbete, men efter någon tid råkade han ut för ekonomiska svårigheter, hvilka föranledde honom att resa till Amerika, der han vann anställning som predikant inom kyrkan. Han verkar för närvarande i Texas.

*

Carl Nord verkade under åren 1880—81 i Seffle och Tösse samt någon tid i Kungsör. Men redan den 1 april sistnämde år öfverflyttades han till Amerika. F. n. har han anställning som predikant i Kansas.

*

Nils Johan Backström vistades någon tid vid predikantskolan och fick derpå anställning i Strömstad. Intogs på prof i konferensen 1879. År 1880 sändes han till Kappelshamn på Got-

Digitized by Google

land, och der arbetade han till 1883, då han flyttade till Loftahammar och Vråka. Redan påföljande år blef han sänd till Öregrund, hvarifrån han år 1887 flyttade till Orsa och Leksand. År 1889 flyttade han till Lekhyttan, der han verkade i två år, efter hvilkas förlopp han kom till Vallda och Släp. Tre år derefter flyttade han till Åtorp i Vermland. Vid sista konferensen blef han sänd till Grums och Nor. Till diakon ordinerades han år 1881 och till äldste 1883.

För någon tid sedan har han tillkännagifvit, att han ändrat sitt namn, så att han numera kallar sig Holmqvist.

*

Gustaf Wagnsson föddes den 16 april 1857 i Ölme, Vermland. Han kom tidigt i en missionsskola och blef omvänd medan han ännu var barn. Efter en tid af oro och misströstan erhöll han under böneveckan 1870 frid med Gud. Annandag jul 1873 hörde han för första gången en metodistpredikant. Han var dock rädd för »villfarelsen», och mer än ett halft år förgick innan han vågade förnya sitt besök hos metodisterna.

Sedan han imellertid hört R. Cederberg predika samt under nära ett års tid öfvervägt saken, ingick han på prof den 4 juli 1875 i Kristinehamn. Den 21 oktober samma år höll han sitt första offentliga tal öfver orden: »Han hade trott sin Gud». Tre dagar derefter intogs han i full gemenskap med församlingen och utnämdes till klassledare samt söndagsskollärare. Derefter blef han förmanare lokalpredikant.

Efter att hafva genomgått predikantskolan, som då var förlagd i Stockholm, erhöll han sin första utnämning som värdhafvande predikant den 11 juli 1878. Han blef då sänd till kretsen Hellestad och Lotorp, der han verkade framgångsfullt i två års tid. År 1880 blef han sänd till Gotland. På denna ö stannade han tre år och utöfvade då predikoverksamhet i icke mindre än 34 socknar och intog något öfver 50 personer på prof.

Digitized by Google

I konferensen intogs han på prof år 1879 samt i full förening 1881. Detta sistnämda år blef han ock ordinerad till diakon.

Sedan han år 1883 blifvit ordinerad till äldste, blef han s. å. sänd till Finland som missionär. Hans verksamhetsfält var egentligen Wasa, men han gjorde ofta resor till Gamla Karleby, Kristinestad och Nerpes m. fl. platser. Några gånger predikade han dessutom i Helsingfors och Tammerfors.

År 1886 kom han åter till Sverige, och stationerades då i Eskilstuna, der han hade församlingsvård till år 1888, då han blef stationerad i Köping.

Sommaren 1889 gjorde han en resa till verldsutställningen i Paris, och påföljande år företog han en rundresa genom Norge.

Från Köping flyttade han 1890 till Örebro, der han stannade i tre år, hvarunder han jemte sin predikoverksamhet utöfvade sådan äfven som nykterhetstalare, i hvilken egenskap han reste vida omkring i Nerike.

Sedan år 1893 är W. pastor vid S:t Petersförsamlingen i Stockholm.

Han har deltagit mycket i verksamheten för de unga och har som medlem af »Kristliga föreningen för unge män» bevistat denna organisations konferenser i Amsterdam 1891 och i London år 1894. Inom epworthförbundets styrelse är han f. n. sekreterare och i styrelsen för predikantskolan är han ordförande.

W. har dessutom skrifvit åtskilligt för religiösa tidningar samt utgifvit »Bilder från Finland» och »I ungdomstid».

*

Gustaf Emanuel Carlsson blef, som ung man, anstäld i kyrkans tjenst år 1879, då han sändes till Loftahammar. Här utförde han ett godt arbete, hvilket ännu af många med glädje ihågkommes. Han stannade tvänne år på denna plats, hvarpå han flyttade till Nyköping. Trots de många obehag, som af hans företrädares oförsigtiga uppförande bereddes honom, rönte

Digitized by Google

han likväl en jemförelsevis god framgång i arbetet, men till följd af vacklande helsa måste han dock snart lemna sin befattning som predikant. Under några år egnade han sig sedan åt affärer och var då bosatt i Emmaboda, Småland. Då hans krafter och göromål det tilläto, predikade han likväl i trakten mellan Emmaboda och Wexiö. Uppfattande det som sin pligt, sedan han nu återvunnit helsan, att uteslutande egna sig åt arbete för Guds sak, tog han år 1886 åter anställning som predikant och blef då sänd till Vexiö, der han — som vi redan sett — snart bildade församling. Han arbetade på det vidsträckta fältet, som omfattade hela Kronobergs län, till konferensen 1889, då han utnämdes för Stenhamra. Här verkade han likväl icke länge. Efter någon tids arbete i Stockholm drog han sig åter tillbaka från regelbunden predikoverksamhet och flyttade slutligen till Amerika, der han för närvarande är pastor vid en svensk metodistförsamling i Mc Keesport, Pennsylvanien.

*

Anders Sigurdsson föddes den 4 mars 1851 i Sillerud, Vermland. Vid fyra års ålder beröfvade döden honom hans fader, men han hade lyckan att ega en god moder, som ombesörjde hans uppfostran så godt sig göra lät.

Så lyckades han komma igenom 6 klasser i Karlstads högre elementarläroverk, hvarefter han någon tid vistades vid Fjellstedtska skolan i Upsala, i afsigt att bereda sig till prest i statskyrkan.

Sedan han blifvit förd till lefvande tro på Kristus, ansåg han sig icke med godt samvete kunna antaga presterlig befattning inom en kyrka som var förenad med staten. En framstående prestman, hvilken varit hans lärare, tillrådde honom då att resa till Amerika för att inom Augustasynoden söka presterlig anställning. Till följd häraf begaf sig S. år 1876 öfver till landet i vester. Det andliga tillståndet inom augustanernas läger förekom

Digitized by Google

honom likväl föga bättre än inom svenska statskyrkan, hvadan han ansåg sig icke heller kunna sluta sig till synoden.

Men under vistelsen i Amerika kom han i beröring med metodisterna, och deras umgänge utöfvade på honom ett inflytande som bestämde honom för att ingå i metodistkyrkan, hvilket han ock efter sin återkomst till fäderneslandet gjorde år 1878 i Strömstad. Samma år på hösten ingick han i predikantskolan och åtnjöt der undervisning från den 12 sept. till den 14 december. Han erhöll derpå anställning vid den nybildade församlingen i Avesta och Högfors. Med framgång arbetade han der till påföljande årskonferens, då han intogs på prof i reseföreningen och anstäldes i Eksjö. Till diakon ordinerades S. år 1881 och till äldste 1883. Efter att sedan hafva betjenat församlingarne i Waldemarsvik, Oskarshamn, Karlstad och Kristinehamn, öfverflyttade han år 1889 till Amerika, der han verkade dels i Norway, Michigan och dels i Florence, Wisconsin. Vid 1890 års konferens kom han åter till Sverige och anstäldes i Vexiö, der han verkade ett år, hvarpå han stationerades i Kristinehamn (för andra gången). År 1894 flyttades han till Filipstad. Det var under den tid S. verkade i Oskarshamn som denna församlings kapell blef uppbygt. Medan han var stationerad i Karlstad företog han en rundresa genom Sverige och insamlade medel för kapellbyggnad derstädes.

*

Svante Svensson är född den 18 december 1851 och kom i beröring med metodismen i Stockholm, der han bedref målareyrket. Efter att någon tid hafva innehaft åtskilliga uppdrag inom församlingen, ansåg han sig böra inträda i predikantskolan, och åtnjöt han der undervisning från den 12 februari till den 19 november 1879. Sistnämda dag anstäldes han af den presiderande äldste och skickades till Åtorp. Det var temligen brydsamt för den mindre erfarne predikanten att då öfvertaga vården af denna församling, ty åtskilliga stormar rasade; men S. lyckades med

Digitized by Google

Guds hjelp slå sig igenom och vann t. o. m. god framgång. Vid konferensen 1881 intogs han på prof i reseföreningen. År 1882 flyttade han till Seffle, der han stannade till konferensen 1885. Vid denna blef han vigd till äldste, efter att två år förut hafva blifvit ordinerad till diakon.

År 1885 blef han sänd till Kristinehamn, der han stannade i tre år, då han stationerades i Göteborg vid Emanuelsförsamlingen. År 1891 flyttades han till Gefle, der han verkade tills han vid konferensen två år derefter begärde att blifva öfverflyttad till Amerika, hvilket ock beviljades honom. Der erhöll han anställning som pastor vid den stora svenska församlingen i Worcester, Mass. På senare tid har han dessutom sysslat med tidningsutgifning.

*

Nils Lindström är född i Helsingland. Han studerade någon tid vid Fjellstedtska skolan i Upsala och reste sedan som predikant, då han jemväl besökte Finland. År 1880 kom han i förbindelse med metodismen och blef af pres. äldste J. Kihlström anställd som predikant i Kungsör, der han lyckades utomordentligt väl. Vid konferensen 1881 blef han intagen på prof i reseföreningen och skickad till Loftahammar, men stannade der blott ett år, hvarefter han flyttades till Lund. Äfven der var han endast ett år och kom så till Motala. År 1885 stationerades han i Örebro, och två år derefter blef han sänd till Upsala. År 1889 begärde han, på grund af åtskilliga betänkligheter i afseende på lärouppfattning, att blifva förklarad öfvertalig, hvilket ock beviljades honom. Han reste nu omkring såsom föreläsare under tiden till 1891 års konferens, då han åter upptogs i effektiv tjenst och stationerades i Öregrund. Från denna plats flyttade han år 1893, till Falun, der han ännu förestår församling och verkar som predikant. Han eger ovanligt god begåfning som talare.

*

Digitized by Google

Wilhelm Andersson föddes den 5 oktober 1842 å Kårby gästgifvaregård inom Törnfalla församling, Kalmar län. Mycket tidigt förlorade han sina föräldrar, och efter att hafva åtnjutit omvårdnad af en god och öm fostermoder, måste han som gosse ut för att slå sig fram på egen hand. Han reste till Amerika och blef der omvänd den 2 februari 1874 i Memphis, Tennessee. Kort efter sin omvändelse ingick han vid ett predikantseminarium i Galva, Illinois. I början af påföljande år förmåddes han dock af en häftig hemlängtan att begifva sig tillbaka till Sverige. Anländ till fosterlandet den 17 mars, började han genast hålla möten i sin hembygd samt i Gamleby och nära intill Öfverums bruk. (På sjelfva detta bruk får ännu i dag ingen metodist uppträda med föredrag.)

Den 1 påföljande maj kom han till Stockholm, och de der stationerade predikanterna anvisade honom verksamhetskrets i hufvudstadens närhet. Han arbetade sålunda i Kungsängs och Bro socknar samt å Svartsjölandet. Herren välsignade arbetet med framgång, och vi hafva redan sett att icke heller förföljelse uteblef.

År 1878 i januari månad blef han sänd till Loftahammar, såsom medhjelpare åt J. Roth, hvilken då var predikant i Vestervik och omnejd. A. har sedan dess varit stationerad i Mora, Ryssby, Oskarshamn, Kungsör, Linköping, Kalmar, Slite och Örebro samt verkar sedan konferensen 1895 i Lidköping. Han intogs på prof i årskonferensen 1880, och blef ordinerad till diakon år 1882 samt till äldste 1884. Under den tid han hade församlingsvården i Slite tjenstgjorde han ett år som presiderande äldste för Gotlands distrikt.

*

Karl Edvard Norström föddes den 4 maj 1859 i Strömstad. Han blef omvänd till Gud i unga år, och år 1878 ingick han i den lilla metodistförsamlingen i hans fädernestad. Efter någon tid blef han lokalpredikant, och den 21 sept. 1880 inskrefs han

Digitized by Google

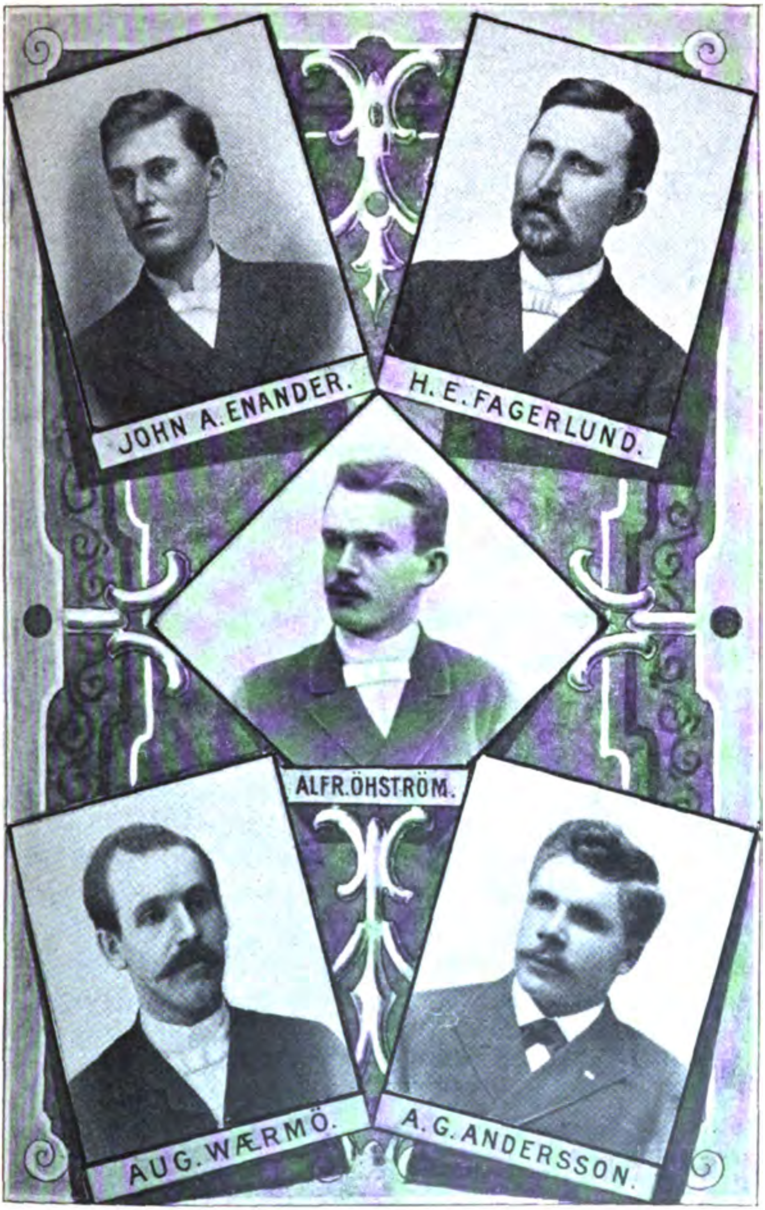
JOHN A. ENANDER.
H. E. FAGERLUND.
ALFR. ÖHSTRÖM.
AUG. WÆRMÖ.
A. G. ANDERSSON.

vid predikantskolan i Stockholm. Der fick han likväl icke stanna länge, ty redan den 9 oktober samma år blef han emplojerad såsom predikant för Eksjö. Han verkade der i fyra år, hvarpå han skickades till Jönköping. Efter att ha arbetat der under två år, kom han 1886 till Norrköping. År 1891 blef han sänd till Stockholm och Trefaldighetsförsamlingen, der han ännu framgångsfullt arbetar.

N. intogs i årskonferensen på prof år 1881. Till diakon ordinerades han år 1883 och till äldste 1885.

Såsom anmärkningsvärdt böra vi nämna, att det är under hans verksamhetstid inom Trefaldighetsförsamlingen denna församlings utmärkta kyrka blifvit uppförd. Som predikant har han lyckats väl, och han har af konferensen tid efter annan haft förtroendet att vara ledamot af skolstyrelsen, bokkomitén m. fl. styrelser. Han deltog i den rådsförsamling, som år 1895 hölls i Berlin.

*

Oskar Thorell, född den 19 juni 1859, genomlefde vexlande öden. Han var en tid trumslagare och lärer då hafva uppträdt som predikant i Östergötland. Sedan blef han baptist, och efter någon tid slöt han sig till metodistkyrkan. Som talare egde han en ovanlig begåfning, men hans vandel var mindre stadgad. Han vistades vid predikantskolan från den 24 jan. 1879 till den 5 juni 1880. Derefter fick han anställning som predikant i Nyköping och hade der god framgång, men flyttades efter ett år till Heby i Upland. Året derpå (1882) reste han till Amerika, der han tog anställning inom Augustanasynoden och blef ordinerad till lutersk prest. Några år derefter återkom han till Sverige och erhöll tillstånd att tjenstgöra som prest inom Linköpings stift. Under någon tid verkade han som adjunkt, först i Vestervik och i Misterhult samt sedan i Söderköping, der han för några år sedan afled.

*

Digitized by Google

Klaes Emil Runfeldt föddes den 21 april 1859 i Runeryd, der nuvarande Nässjö jernvägsstation är belägen. Medan han ännu var barn flyttade han med sina föräldrar till Eksjö. Han erhöll en jemförelsevis god uppfostran och genomgick stadens femklassiga läroverk.

Sina intryck af den gudomliga nåden erhöll han, såsom han sjelf berättar, redan tidigt, och då han vid sitt vistande i 4:de klassen af Eksjö allmänna läroverk träffade likasinnade kamrater, slöto han och de sig tillsamman för att läsa den heliga skrift och bedja. Ännu hade han dock ej erfarit nya födelsens verk i sin själ, ehuru han längtade efter visshet. Vid denna tid hade metodistisk verksamhet begynt i den s. k. »Landgrenska salen» och Runfeldt och en annan skolyngling gingo dit och sjöngo med:

»Uti stormen vi stå,
den kan aldrig bli så lång,
snart vi sälla hamnen nå.»

En vaknatt derstädes glömmer han ej. Mycket folk var samladt, trängseln och värmen voro odrägliga, flere begärde vatten och höllo på att svimma. Då stiger en af metodistpredikanterna upp och säger med gripande allvar: »Det är hett här, men det är ännu hetare i helvetet.» Dessa ord följde honom sedermera.

I Göteborg vistades han i en gudfruktig mosters hus, och hon utöfvade ett godt inflytande på honom. Han gick nu och hörde lekmannapredikanter. Syndens börda tryckte honom, och en afton 1877 afgjordes hans lifsmål. Under allvarligt bönerop i ensamheten kom Guds ande och förde till hans hjerta ordet: »Var vid godt mod, min son, dina synder förlåtas dig.» Af lektor Ullman, nuvarande biskopen i Strengnäs, som undervisade i 6:te klassen i kristendom, och kyrkoherde Lundin i Göteborg, då pastor i Fässberg, erhöll han, efter att hafva genomgått 6:te nedre, rekommendation till Fjellstedtska skolan i Upsala och vistades der en termin. Under tiden blef han bekant med metodistförsamlingen och dess pastor Elmström.

Digitized by Google

I stället för att gå i domkyrkan gick R. till den lilla metodistkyrkan och hörde Elmström gerna. Vid jultiden reste han till sitt hem och ingick i Eksjö. metodistförsamling, der han erhöll förmanarfullmakt och rekommendation till lokalpredikant.

R. verkade sedan någon tid på platser omkring Norrköping, hufvudsakligen vid Krokek. År 1880 intogs han på prof i konferensen och utnämdes till Tösse och omkrets. År 1882 ordinerades han till diakon och utnämdes till Fröskog och Bengtsfors. Påföljande år skickades han till Hardemo, der han verkade till 1885 års konferens. Till äldste ordinerades han år 1884. Från Hardemo kom han till Lotorp och Sonstorp och derifrån år 1886 till Lund. Tre år derefter sändes han till kretsen Vexiö—Delary. Åren 1890—93 verkade han på Gotland, och från Gotland kom han till Öregrund, der han ännu arbetar. På det literära området har han uppträdt dels som författare af andliga sånger och dels som medarbetare i en landsortstidning samt redaktör för den nu mera upphörda tidskriften »Gotlands Sändebud».

*

August Flink är till börden dalsländing. Han har under flere tiotal år haft anställning vid Sandvikens bekanta jernverk i Gestrikland och arbetar ännu som förman derstädes. Sjelf lyckliggjord genom tron på Kristus manades han af Guds ande att verka för sina medmänniskors omvändelse och började sålunda snart samla arbetskamrater och andra omkring sig, samtalande med dem om de ting, som höra till Guds rike. Hans verksamhet bar frukt, och efter någon tid erhöll han församlingens i Gefle rekommendation att blifva lokalpredikant. Han har kraftigare än någon annan bidragit till församlingens i Sandviken bildande, och under flere år har han varit dess föreståndare. Under allt detta har han fortfarit med sin jordiska kallelses utöfning och sålunda varit i stånd att verka Guds verk utan att nödgas begära sitt underhåll af dem, hvilka han stått före i Herren.

Digitized by Google

F. har åtnjutit förtroendet att vara en af delegaterna vid 1892 års generalkonferens. Han blef ordinerad till diakon år 1885 och till äldste år 1889.

*

Lars Gustaf Edgren, född den 4 febr. 1856, kom till predikantskolan den 1 september 1879 och vistades der till den 11 juni 1881. Sedan anstäldes han vid konferensen samma år som predikant i Norberg och intogs samtidigt på prof i reseföreningen. År 1882 ordinerades han till diakon samt sändes till Sandviken och Korsnäs. Vid konferensen 1884 reste han till Amerika, der han snart vann anställning inom Nordvestra svenska årskonferensen. Han arbetar der ännu och röner god framgång. F. n. är han pastor vid svenska församlingen i Afton, Minn.

*

Peter Jeppson är född den 4 oktober 1849 i Skåne. Han vistades någon tid i Amerika och blef antagligen der omvänd till Gud. Återkommen till Sverige åtnjöt han undervisning uti predikantskolan från den 30 september 1878 till den 5 juni 1880. Anstäldes som resepredikant och sändes till Ransäter. År 1882 intogs han på prof i konferensen, ordinerades till diakon år 1884 och till äldste år 1886. Sedan han år 1882 flyttat från Ransäter, verkade han i Bjuf, Råå och Landskrona till år 1885, då han stationerades i Slite på Gotland. Men redan efter 7 à 8 månaders förlopp kallades han bort derifrån för att arbeta i Finland. Han stationerades då i Ekenäs, hvarifrån han år 1889 flyttade till Wasa. Vid konferensen 1891 blef han på egen begäran förklarad öfverärig, men under senare delen af samma konferensår hade han tillfällig anställning i Nyköping, sedan församlingen derstädes genom predikantens, B. Roos, återgång till statskyrkan blifvit utan pastor. År 1892 blef han åter effektiv medlem af

Digitized by Google

konferensen och stationerades i Sandviken. Sedan har han verkat der och i Alingsås samt är för närvarande stationerad i Falköping.

*

Karl Johan Bohlin föddes den 30 april 1862 i Vallda församling af Hallands län. Blef omvänd till Gud 1877 och förenade sig samma år med kyrkan. Var anstäld i affär från sitt 12 till 17 år, då han den 1 september 1879 intogs i predikantskolan. Utexaminerades den 11 juni 1881. Intogs på prof samma år och anstäldes i Kungsör. Såväl der som i Åltorp uppfördes kapell under tiden. Sändes till Öregrund 1883 och uppförde kapell under året. Öfverflyttades 1884 af biskop Hurst till Nordvestra svenska konferensen. Verkade ett år i Escanaba, Mich. Studerade två år vid Wesleyan University i Bloomington, Ill. och hade samtidigt vård öfver svenska församlingen derstädes. Insamlade öfver 8,000 kr. till en kyrka, som nästan skuldfri uppfördes under samma tid.

År 1887 öfverflyttades han af biskop Merrill till Sveriges konferens och skickades till Falun och Korsnäs. Öfvertog vården af Nyköpings församling 1888 och uppförde under 1889 en kyrka, som då ansågs som den vackraste och mest praktiska metodistkyrka i landet. I och för detta byggnadsföretag gjorde B. vidsträckta resor i England och Amerika samt insamlade på kort tid öfver 16,000 kr. Flyttades till Sundsvall 1890, men lokaliserade sig påföljande år vid konferensen i Upsala och bosatte sig i Stockholm, der han drifver en icke obetydlig bokförläggareverksamhet.

Bohlin har kanske rest mera i olika länder än någon annan svensk metodistpredikant. Sex gånger har han färdats öfver Atlanten, och han har besökt Stillahafskusten två gånger samt varit i England, Tyskland, Frankrike och Ryssland. Han har ock öfversatt många värdefulla arbeten, såsom Goughs »Eko från talarestolen» och »Social kristendom» af Hugh Price Huges, flere af Talmages arbeten o. s. v. Efter sin senaste amerikafärd skref

Digitized by Google

han en reseskildring, med titel »Genom den stora Västern», som af pressen fått de bästa vitsord.

Han ordinerades 1885 till diakon och 1887 till äldste samt verkar fortfarande såsom lokaläldste inom kyrkan.

*

Anders Johan Eriksson är född den 3 augusti 1853 i trakten af Motala. Vistades vid predikantskolan från den 12 januari 1880 till den 11 juni 1881, hvarpå han anstäldes som vårdh. predikant i Östergarn och Kräklingbo på Gotland och intogs på prof i konferensen. Han blef diakon 1883 och äldste 1885. År 1882 flyttades han till Buttle och 1883 till Träkumla, der han stannade tills han år 1886 skildes från konferensen. Efter någon tids förlopp blef han åter anstäld och har sedan verkat i Östergarn, Mönsterås, Valdemarsvik och Ankarsrum.

*

Axel Theodor Uppling föddes i Upsala den 9 nov. 1856, hade redan som barn ett innerligt begär efter frälsning, men kom icke till visshet om syndernas förlåtelse förr än i november 1879, då han i Johanniskyrkan i Upsala, der han var organist och sånglärare, kunde afgifva vittnesbördet, att han var född på nytt till ett lefvande hopp. Samtidigt förenade han sig med metodisterna. Blef förmanare den 2 juni 1882 och lokalpredikant den 7 augusti 1883 i Göteborg; ordinerades till diakon i Motala den 24 maj 1885, till äldste 16 sept. 1888 i Chicago.

Har vistats 4 år i Amerika, deraf 1 år i Escanaba, Mich., der kyrkan tillbygdes, samt 3 år i Batavia, Ills., der den gamla träkyrkan, som befans vara allt för liten, ersattes af en ny stor och vacker stenkyrka. — Återkom till Sverige 1890 och stationerades då i Lund, hvarest han verkade ett år. Sedan arbetade han tre år i Kalmar, hvarefter han år 1894 flyttade till Karls-

Digitized by Google

krona, der han ännu framgångsfullt verkar. Han eger god musikalisk begåfning oeh är äfven som andlig talare ganska framstående.

År 1891 representerade han, som sin presid. äldstes ställföreträdare, konferensen vid årsmötet i Danmark. Han har ock vid ett par konferenser varit revisor för konferensens fonder.

*

Karl August Schön är född i Upsala den 11 maj 1861. Han blef omvänd genom metodismen och förenade sig derpå med kyrkan. Den 1 sept. 1880 ingick han i predikantskolan och kvarstannade der till den 17 maj 1882. Vid konferensen sistnämda år blef han sänd till Örebro, hvarest han stannade i tre år. En mindre vanlig framgång, så väl med afseende på åhörareantalet som hvad angår församlingens tillväxt, var frukten af hans arbete derstädes. I konferensen intogs han på prof år 1883 och år 1885 ordinerades han till diakon. Från Örebro flyttade han till Falun och Korsnäs, der han arbetade oförtrutet under två år och äfven der rönte mycken uppmuntran. Han ordinerades till äldste år 1887 och sändes till Heby och Sala. År 1889 blef han af biskop Fowler skickad till Göteborg för att upptaga verksamhet i sjelfva staden. Den gamla församlingen i Haga och Pustervik benämdes Emanuel och det nya fältet kallades att börja med »Göteborgs central», men då inom kort — som vi förut berättat — ny församling bildades, antog denna namnet S:t Jacob. Den nybildade församlingen tillväxte hastigt och S. arbetade med oafbruten framgång till konferensen 1894, då han öfvertog vården af Emanuelsförsamlingen.

S. eger förmågan att med sitt tal fängsla åhörarnes uppmärksamhet och gripa deras hjertan i mycket hög grad. Han är icke vältalig i detta ords vanliga mening, men hans predikan förfelar sällan sitt mål. Han är ock en af dessa människor, som tyckas räcka till för allt. Jemte sin predikantverksamhet och de pastorala göromålen utöfvar han en ansenlig sådan som

Digitized by Google

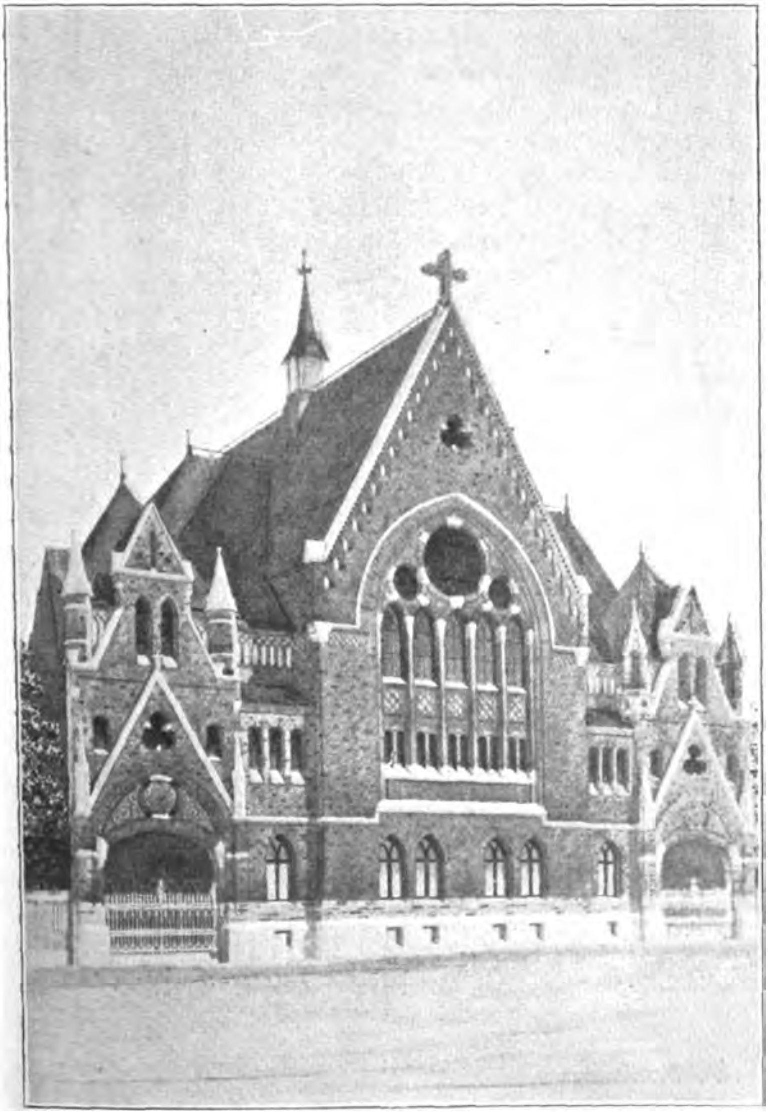

Trefaldighetskyrkan i Stockholm.

Digitized by Google

nykterhetstalare, i hvilken egenskap han rätt ofta uppträder. Dessutom egnar han sig åt literär sysselsättning, redigerar en veckojournal, och har samtidigt utgifvit en mindre månadsskrift: »Vid Härden», m. m.

*

Otto Arvid Uppling föddes den 13 april 1860 i Upsala och är broder till Axel Uppling. Han förenade sig med metodistkyrkan år 1876 och mottog undervisning i predikantskolan från den 1 september 1880 till den 17 maj 1882. Intogs på prof i konferensen 1882 och ordinerades till diakon år 1885 samt till äldste 1887.

Hans första plats var Loftahammar. Vid konferensen 1883 blef han sänd till Nässjö och verkade der ett år. Sedan var han i tre år stationerad i Lidköping, hvarifrån han kom till Örebro. År 1888 blef han sänd till Karlstad, hvarest han stannade tills han år 1891 utbytte detta arbetsfält mot det nuvarande: Halmstad. Han är god talare, och hans predikningar utmärka sig för synnerlig klarhet och tankereda.

*

Karl August Albrektsson föddes den 30 maj 1856 i Tysslinge socken, Nerike. Han var vid predikantskolan under tiden från den 21 sept. 1880 till den 11 juni påföljande år. Före sin anslutning till metodistkyrkan hade han idkat omfattande studier i musik och aflagt examen vid Musikaliska akademiens i Stockholm konservatorium. Han har verkat dels såsom musiklärare och dels som predikant i Motala, Lekhyttan, Göteborg, Eksjö, Halmstad, Delary, Valdemarsvik och Helsingborg samt möjligen på ännu andra ställen. Han intogs på prof i årskonferensen år 1884 och ordinerades till diakon år 1887. År 1888 blef han på egen begäran lokaliserad, hvarefter han reste till Amerika, der han f. n. arbetar i Swedona, Illinois.

*

Digitized by Google

August Eklund var lokalpredikant i Lindesberg, när han i början af 1880-talet reste till Dalarne och upptog arbete i Leksand, hvarjemte han predikade i Mora, Orsa och Rättvik samt Bångbro, Ludvika, Kopparberg och Stora Tuna. Sedan blef han sänd till Öregrund. År 1883 stationerades han i Buttle (Gotland). År 1885 intogs han på prof i konferensen, sändes till Mönsterås och arbetade der till år 1888, då han stationerades i Boxholm. Han blef ordinerad som lokalpredikant år 1888, men intogs först 1889 i full förening med konferensen. Sistnämda år sändes han till Loftahammar och Valdemarsvik, och två år derefter flyttades han till Lotorp och Sonstorp. År 1894 skickades han derifrån till Forsbacka och Valbo samt året derpå till Sandviken. Hans helsa har imellanåt varit vacklande, men han eger ej obetydlig begåfning som predikant. Till äldste blef han ordinerad år 1891.

*

Erik Konrad Erikson är född den 23 oktober 1862 i Vestra Ryd, Upland. Han blef omvänd genom metodismens verksamhet år 1880 och åtnjöt undervisning vid predikantskolan från den 21 september 1881 till den 16 maj 1883. Derpå verkade han någon tid på kretsen Nyby—Sigtuna och rönte der god framgång. Senare ingick han i goodtemplarorden och tog anställning som nykterhetstalare. Såsom sådan gjorde han vidsträckta resor i norra och mellersta Sverige. På senare tid har han likväl lemnat denna verksamhet och utöfvar nu i hufvudstaden fabriksrörelse. Han är derjemte lokalpredikant och verksam medlem inom S:t Paulsförsamlingen.

*

Karl Johan Karlsson föddes i Visnums socken, Vermland, den 6 juni 1853. Han vistades vid predikantskolan från den 10 november 1879 till den 16 maj 1883. Derefter fick han anställning som predikant och stationerades i Heby, der han ar-

Digitized by Google

betade med framgång. Ett kapell uppfördes under det år han verkade derstädes. År 1884 sändes han till Odensvi, der han lyckades synnerligen väl. Vid konferensen påföljande år intogs han på prof i reseföreningen. År 1886 blef han stationerad på Mörkö, och arbetade der till 1888 års konferens. Vid denna blef han på egen begäran öfverflyttad till Amerika, der han troget verkade Herrens verk, tills han för två à tre år sedan afled i Carney, Michigan.

*

Axel Fredrik Liljenberg föddes den 23 mars 1855 i Rydaholms socken, Småland. Vid hans moders död, som timade i hans tidiga ungdom, kände han sig kraftigt manad af Guds ande att söka sin själs frälsning, men det allvarliga intrycket utplånades snart. Någon tid senare, då han deltog i ett dansnöje, blef han af en röst i sitt inre ånyo väckt till besinning, men han hade att utkämpa en allvarlig strid med sig sjelf, innan han en söndagsafton i mars månad år 1875 kom till visshet om syndernas förlåtelse och frid med Gud.

Han började nu snart verka för Gud, bildade en liten söndagsskola och ledde åtskilliga bön- och väckelsemöten. Genom läsningen af en bok, med titel: »Bevekelsegrunder hvarför jag blef metodist», hvilken af en för honom obekant person lemnades honom efter ett bönemöte, som han ledt i ett missionshus, kom han att blifva intresserad för metodismen. År 1879 åhörde han i Sundsvall en predikan af B. A. Carlson och deltog i den på predikan följande nattvardsgången. Sedan han ytterligare förskaffat sig kännedom om metodistkyrkan, förenade han sig med denna, blef klassledare och förmanare samt, år 1881 den 19 augusti, lokalpredikant.

Den 1 sept. 1882 inträdde han i predikantskolan, men blef snart kallad att öfvertaga vården af Malmö församling, hvilken efter J. M. Öjerholms afresa till Amerika år 1883 stod utan predikant. Vid 1883 års konferens blef han sänd till Lund, men

Digitized by Google

den 1 sept. påföljande år återvände han till skolan för att fortsätta sina studier. I maj månad 1885 erhöll han afgångsbetyg från skolan och blef vid konferensen i Motala intagen på prof i reseföreningen. Han blef då sänd till Eksjö och verkade der under mer än fyra års tid med god framgång. Tvänne kapell bygdes på denna krets under den tiden. Sedan L. år 1887 blifvit ordinerad till diakon och år 1889 till äldste, sändes han sistnämda år till Vestervik, och efter att hafva verkat der två år blef han flyttad till Karlshamn, hvarest han i tre år arbetade med godt resultat. Sedan 1894 års konferens är han stationerad i Köping.

*

Lars J. Wall Linderoth var lokalpredikant i Lund, då han den 22 februari 1882 anstäldes af den presiderande äldste för Göteborgs distrikt såsom predikant å kretsen Lidköping—Axvall. Han verkade der till konferensen 1884 och lyckades väl. Sedan blef han sänd till Lerbäck och arbetade der likaledes två år. År 1886 skickades han till Finland, der han blef stationerad i Wasa. År 1889 återkom han till Sverige och verkade sedan ett halft års tid i Alingsås, hvarpå han flyttade till Hillringsberg. År 1891 sändes han till Lekhyttan, hvarest han arbetade tills han två år derefter flyttades till Halsberg, der han ännu verkar. Han blef ordinerad till lokaldiakon år 1887 och till äldste år 1892.

*

Karl August Wik föddes i Ölme, Vermland, den 23 mars 1860. Redan som barn kände han det som sin kallelse att blifva predikant. Vid 18 års ålder blef han omvänd till Gud och fick visshet om syndernas förlåtelse. Han började snart derpå vittna om den frälsning han erhållit, och under hans predikningar i Norrlands skogar lyckades han vinna många för Guds rike.

Digitized by Google

Under tiden 1 sept. 1881—8 juni 1882 vistades han vid predikantskolan, och derefter anstäldes han som predikant i Heby. År 1883 intogs han på prof i konferensen och sändes till kretsen Högfors—Fagersta, hvarest han fick arbetet för byggande af kapell påbörjadt å båda platserna. Efter ett år blef han stationerad i Loftahammar, och sedan han verkat der i tre år, flyttade han till Landskrona, hvarest han rönte en mindre vanlig framgång och lyckades få en vacker kyrka uppförd. I Landskrona stannade han fem år.

Efter att sedan hafva verkat i Karlskrona ett år blef han 1893 sänd till Gotland, der han stationerades i Slite och förordnades att, jemte vården öfver denna församling, som presiderande äldste hafva uppsigt öfver distriktet. År 1894 flyttade han till Visby, der han ännu verkar som pastor och pr. ä. Han ordinerades till diakon år 1885 och till äldste 1887.

*

Filip G. Barck var endast en kort tid i förbindelse med metodismen i Sverige. Han anstäldes år 1883 i Karlstad, efter C. A. Lundqvist. Efter att hafva arbetat der icke fullt två år, flyttade han till Amerika, der han någon tid hade anställning som metodistpredikant, men senare utöfvade läkareyrket. På allra sista tiden lärer han hafva åter upptagit predikoverksamheten.

*

Axel Bernhard Engström föddes d. 28 mars 1863 i Gefle. Han blef omvänd genom metodismens verksamhet år 1880, och sedan han blifvit intagen i kyrkan, sändes han till Nyköping år 1883. Sin fullmakt som predikant erhöll han först sedan han någon tid arbetat inom församlingen å sistnämda plats. Efter tre års framgångsfullt arbete i Nyköping blef han år 1886 sänd till Köping och Odensvi, hvarifrån han år 1888 flyttade till Sundsvall. Någon tid efter konferensen 1890 blef han skickad till

Digitized by Google

S:t Peters församling i Stockholm, hvilken han vårdade till år 1893, då han stationerades i Norrköping, der han ännu verkar. Under den tid han var i Stockholm lyckades det honom så bedrifva verksamheten i ekonomiskt afseende, att S:t Petersförsamling blef sjelfunderhållande, d. v. s. afsade sig hvarje bidrag från missionssällskapet för predikantens underhåll. Detta blef ock från och med E:s andra verksamhetsår fallet med Norrköpings församling. I Stockholm blef under den tid E. verkade der en tomt för blifvande kyrka inköpt och mycket penningar insamlades för kyrkobyggnad.

E. blef intagen på prof i årskonferensen år 1884, ordinerad till diakon år 1886 och till äldste 1888.

*

Karl Erik Johnsson, född den 16 april 1858, kom i Waldemarsvik i beröring med metodismen. Han intogs i predikantskolan den 1 sept. 1882 och utexaminerades derifrån den 13 juni 1884. Vid konferensen samma år i juli månad blef han intagen på prof i reseföreningen och sänd till Fagersta och Högfors, hvilken krets jemväl omfattade Avesta. Han fick här i det närmaste afsluta de påbörjade kapellbyggnaderna samt upptaga teckning för en tredje, näml. den i Avesta. Påföljande år fick han endast Avesta på sin lott. 1886 ordinerades han till diakon och skickades till Skåne för att verka i Helsingborg och omnejd. Vid konferensen 1868 blef J. ordinerad till äldste, men begärde derpå att blifva lokaliserad, för att få resa till Amerika. Hans begäran bifölls, och efter sin ankomst till den nya verlden verkade han der länge som metodistpredikant.

*

Karl Johan Stenström, född den 3 maj 1857 i Motala, kom till predikantskolan den 1 sept. 1881 och utgick derifrån den 19 december 1883. Han arbetade någon tid i Wermland, sär-

Digitized by Google

skildt vid Hillringsberg. Då M. E. Karlsson år 1885 reste till Amerika fick S. öfvertaga vården af Westerviks församling. Derpå stationerades han 1886 i Gamleby och Waldemarsvik. Vid konferensen påföljande år intogs han på prof i reseföreningen och ordinerades till diakon. År 1888 fick han Gamleby ensamt på sin lott. Vid konferensen 1889 utnämdes han för Nässjö och Hvetlanda, och påföljande år blef han på egen begäran öfverflyttad till Wilmington-konferensen i Amerika.

*

Carl Olof Peter Lindström är född den 5 november 1859 på Gotland. Han vistades endast en kort tid vid predikantskolan, eller från den 4:de september till den 22:dra november 1882. Han anmodades näml. då att öfvertaga verksamheten i Östergarn och Kräklingbo på Gotland efter Th. Larsson, som nyligen aflidit. Vid 1883 års konferens utnämdes han ånyo för denna krets, på hvilken han stannade tills i början af år 1886, då han sändes till Slite och Kappelshamn efter P. Jeppson, hvilken då flyttade till Finland. Vid konferensen samma år intogs han på prof i reseföreningen. År 1887 flyttades han till Loftahammar och Wräka samt år 1888 till Westervik. Äfven här stannade han blott ett år, hvarefter han stationerades i Heby och Sala. År 1890 flyttades han till Avesta och Hedemora, der han verkade i tre år. Sedan blef han sänd till Lidköping, på hvilken plats han arbetade tills han vid 1895 års konferens flyttade till Örebro. Till diakon blef han ordinerad år 1887 och till äldste 1890.

L. har jemte sin verksamhet som predikant sysselsatt sig ej obetydligt med öfversättning från engelskan, liksom han ock icke sällan lemnat bidrag till åtskilliga religiösa tidskrifter.

*

Adolf Frithiof Svensson föddes den 22 augusti 1857 i Bjurbäcks kapellförsamling af Skaraborgs län. Han var i om-

Digitized by Google

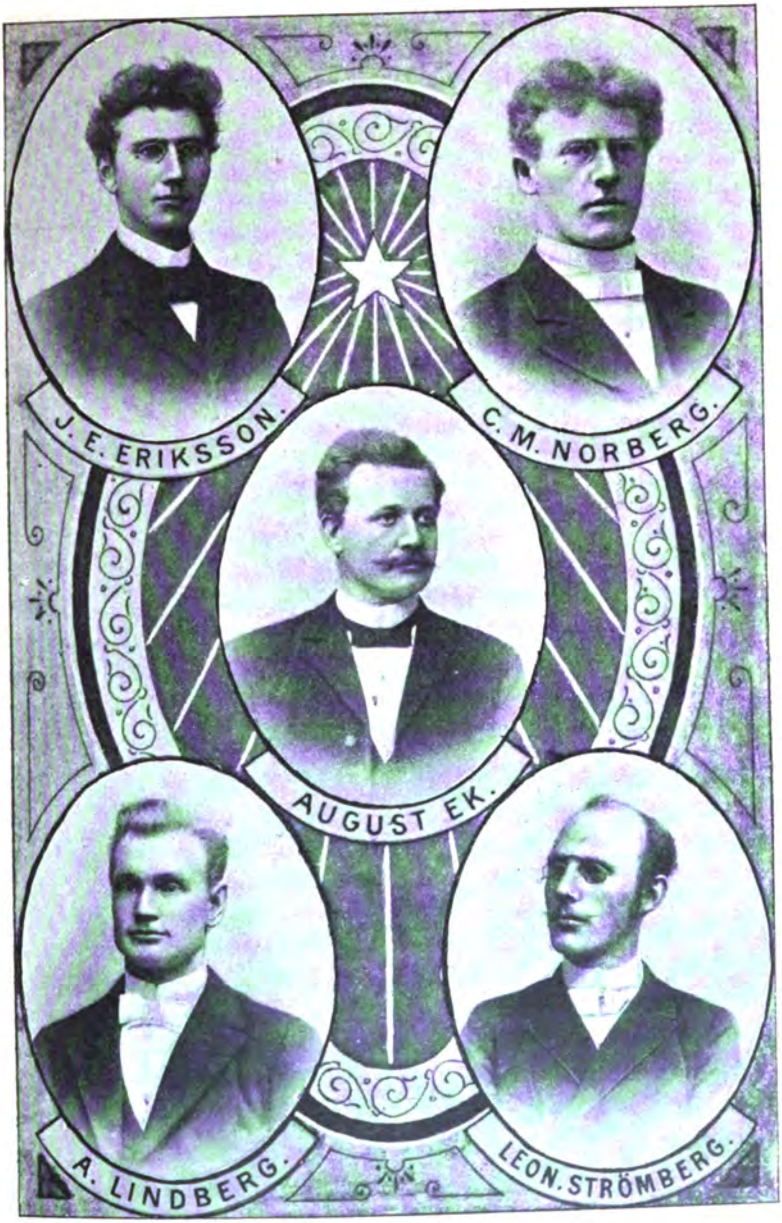

Digitized by Google

kring fem år predikant vid en missionsförening, men ingick i metodistkyrkan våren 1884 i Halmstad. Blef strax derpå lokalpredikant. Vid konferensen samma år, i Upsala, anstäldes han som predikant i Lund, der han stannade två år. 1885 intogs han på prof i konferensen. Från Lund flyttade han till Arboga. Under de tre är han verkade der blef en ny kyrka uppförd. År 1889 flyttade han till Gefle, der han vårdade församlingen till konferensen 1891, vid hvilken han sändes till Linköping. Der arbetar han ännu. Under hans verksamhet derstädes har församlingens medlemsantal fördubblats och en ny prydlig kyrka samt ett predikantboställe uppförts. Till diakon ordinerades han år 1887 och till äldste 1889.

*

Johan P. Wiklund innehade från år 1884 och till 1888 års konferens som lokalpredikant vården af verksamheten i Bengtsfors. Vid nämde konferens blef han ordinerad till diakon och flyttad till Hillringsberg. Der verkade han ett år, hvarpå han åter flyttade till Bengtsfors. Under den tid han hade församlingsvården i B. rönte han jemförelsevis god framgång i alla afseenden.

*

Henrik Wilhelm Eklund är född vid Huskvarna i Jönköpings län, om vi ej misstaga oss, år 1848. Han hade blifvit omvänd till Gud som ung, reste då till Amerika och ingick der i metodistkyrkan. Sedan verkade han länge framgångsfullt som predikant och hade vården af de förnämsta svenska metodistförsamlingar i Vestern. Han var pastor vid Market-street kyrkan i Chicago då han, på uppmaning af då varande presiderande äldste i Stockholm, år 1885 öfvertog vården af S:t Paulsförsamlingen i hufvudstaden. Under två år verkade han der nitiskt och troget som få. Hans stora begåfning som predikant och hans älskliga

Digitized by Google

personlighet utöfvade ett sådant inflytande, att åhörareantalet vid gudstjensterna snart blef större än kyrkan kunde rymma. Församlingen hade ock under den tiden en verklig skördeand.

Strax före konferensen 1887 flyttade han likväl åter till Amerika, der han tog anställning i Östern och ännu oförtrutet verkar. Han är f. n. pastor vid svenska metodistförsamlingen i Brooklyn.

*

Wilhelm Henschen kom också år 1885 från Amerika till Sverige och stannade, äfven han, en jemförelsevis kort tid, eller till konferensen 1889. H. är född i Upsala, der en hans broder är professor vid universitetet. Sjelf eger han ett stort mått af kunskap, och har vid Upsala universitet blifvit promoverad till filosofie doktor. Under sin vistelse i Amerika slöt han sig för flere tiotal år sedan till metodistkyrkan och var under en följd af år redaktör för tidningen Sändebudet samt lärare i predikantskolan. Då han 1885 kom till Sverige, utnämdes han till redaktör för konferensens tidningar. Påföljande år blef han derjemte förordnad till lärare i predikantskolan, hvars andra klass då förlades till Stockholm, der H. var bosatt. År 1887 på hösten flyttade han till Upsala, för att hufvadsakligen arbeta i skolan. Likväl lemnade han dessutom regelbundet ansenliga bidrag till Sv. Sändebudets innehåll. Pligttroget och till stort gagn för verksamheten skötte han sina befattningar, tills han strax före konferensen år 1889 flyttade tillbaka till Amerika, hvilket land, med sina fria institutioner, tilltalade honom till den grad, att han här bokstafligen betraktade sig som »en gäst och främling». Återkommen öfvertog han ånyo redigeringen af chicagotidningen »Sändebudet» och dermed fortfar han ännu.

*

John Aron Teodor Janson föddes i Östra Karups församling af Hallands län den 14 mars 1856. Hans fader, som var

Digitized by Google

folkskollärare och organist, dog när J. var åtta år gammal. Efter att hafva genomgått folkskolan och under ett par år mottagit undervisning vid Laholms pedagogi, måste han ut i verlden för att förtjena sitt bröd. Hans håg stod till sjön, och under ett par år deltog han med bland »hafvets arbetare». Derefter fick han anställning i handel. Från sin tidigaste barndom verkade Herren på hans hjerta. »Om jag än — säger han — varit Anden ohörsam och genom mina synder mången gång bedröfvat honom, har jag likväl så långt jag minnes tillbaka sökt umgänge med Gud i bön och ordets betraktelse». Med metodistkyrkan gjorde han redan på 1870-talet bekantskap, i det han, som då vistades i Göteborg, besökte dervarande församlings gudstjenster. Likväl dröjde det tio år innan han fick klart vittnesbörd om att han stod i nåd hos Gud och var hans barn. Detta skedde på våren 1882 i Motala, då C. Hultgren var vårdhafvande predikant derstädes. Han förenade sig strax med metodistförsamlingen. Samma år på hösten ingick han i predikantskolan, hvarifrån han utexaminerades den 13 juni 1884. Vid konferensen samma år intogs han på prof i densamma och blef stationerad i Heby, hvarest han arbetade i 3 år.

Från Heby flyttade han till Borlänge, och der arbetade han i tre år, rönande Guds välsignelse och framgång. Hans nästa fält blef Köping och Odensvi, hvarest han lyckades så väl, att han fick stanna der fyra år. Under denna tid bygdes den vackra kyrka församlingen derstädes nu eger. »Alla samhällsklasser understödde arbetet — skrifver han — och det lilla templet står der nu som ett bevis på att Herren hjelper».

Vid 1894 års konferens sändes J. till Malmö, och har han der haft glädjen se utsigterna för framgång ljusna betydligt. På en af honom upptagen predikoplats är ett kapell under byggnad och frågan om kyrkobygnad i Malmö väntar på sin lösning.

J. ordinerades till diakon år 1886 och till äldste år 1888.

Digitized by Google

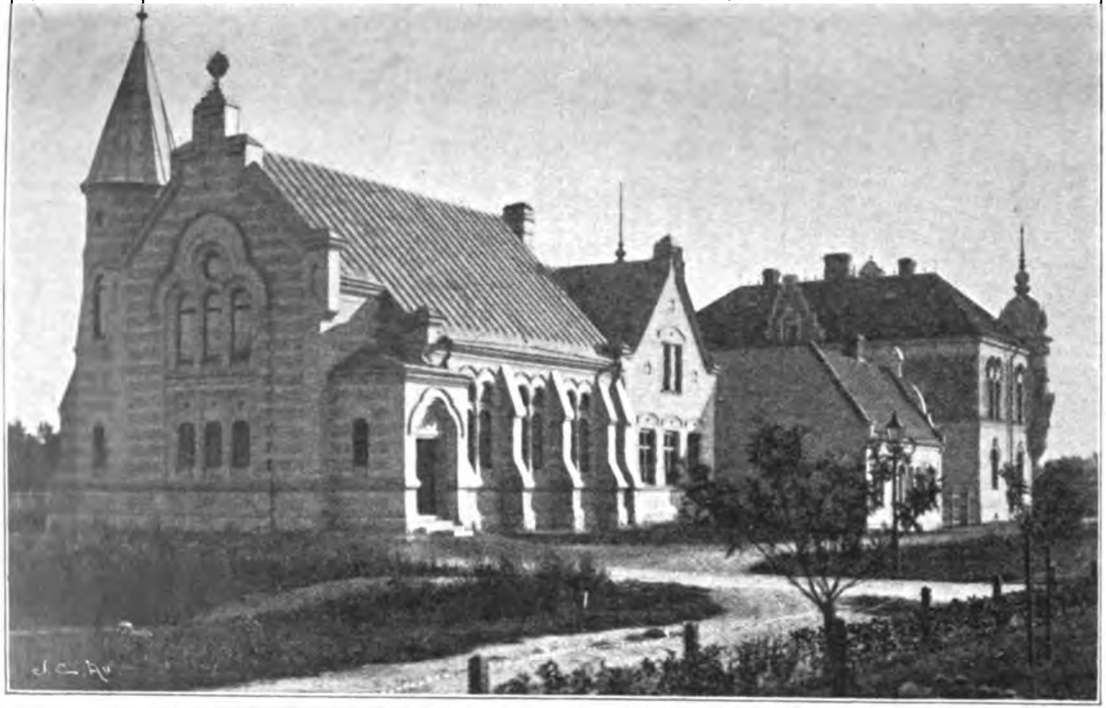

Metodistkyrkan i Köping.

Digitized by Google

Före sin anslutning till metodistkyrkan tillhörde Johan Johansson den riktning som representeras af Svenska missionsförbundet. Enligt sin egen bekännelse var han likväl aldrig tillfredsstäld med detta samfunds sväfvande uppfattning af läran om försoningen, liksom han ej heller kunde gilla församlingsskicket. hvaremot han, då metodismen kom i hans väg, fann hos denna hvad han egentligen sökte. Han vistades då vid missionsförbundets predikantskola i Kristinehamn. Sedan han öfvergått till metodistkyrkan intogs han i predikantskolan den 1 sept. 1884 och erhöll den 12 maj påföljande år afgångsbetyg. Vid konferensen 1885 intogs han på prof i reseföreningen och skickades till Buttle på Gotland. Han hade der god framgång, men fick icke desto mindre flytta efter ett år, då han stationerades i Grums och Nor. der han verkade i tre år. Under första året intogos ej mindre än 120 personer på prof, under andra året 54 och under det tredje 16. År 1889 sändes J. till Laxå och Hardemo och två år derefter till Ransäter. Under hans första år i Laxå blef dervarande kapell invigdt, och der så väl som i Ransäter gick saken framåt. År 1892 flyttade han till Nässjö, och var det till stor del genom hans nit och uppoffringar, som den vackra kyrkan derstädes kom till stånd. Vid 1895 års konferens blef han flyttad till Bjuf och Råå i Skåne. J. är född den 7 maj 1846, blef ordinerad till diakon år 1887 och till äldste år 1889.

*

Jacob Peter Johansson, född den 29 nov. 1855 på Gotland, bevistade predikantskolan 1 sept. 1883—15 maj 1885. Han blef strax derpå stationerad i Burgsvik på Gotland. Intogs år 1886 på prof i konferensen och flyttade år 1888 till Buttle, efter att vid konferensen hafva blifvit ordinerad till diakon. År 1891 blef han ordinerad till äldste, och samma år stationerades han i Tofta. Vid konferensen 1893 blef han på egen begäran lokaliserad och lärer nu egna sig åt landtbruk.

*

Digitized by Google

Anders Johan Pettersson, född den 16 maj 1849 i Kjula af Nyköpings län, bevistade predikantskolan från hösten 1883 till våren 1885, hvarefter han anstäldes vid Nyby i Upland. År 1886 intogs han på prof i konferensen, och år 1887 sändes han till Dunker i Södermanland. År 1888 begaf han sig till Amerika, der han sedan någon tid verkat i Kansas.

*

Axel W. Söderström är till börden blekingsbo. Han studerade någon tid vid baptisternas predikantskola (Betelseminariet) i Stockholm, men öfvergick till metodistkyrkan, hvilken hans föräldrar tillhörde. Han arbetade sedan i Boxholm några år, under hvilken tid kapellet uppfördes. På sommaren 1886 reste han till Amerika och fick der anställning som predikant. På senare tid lär han hafva öfvergått till episkopalkyrkan och blifvit prest inom denna.

*

Anders Gustaf Edlund föddes den 14 mars 1856 i Vermland. Genomgick predikantskolan från hösten 1884 till och med den 16 maj 1886. Han intogs samma år på prof i konferensen och stationerades i Gamla Karleby, Finland. År 1889 återkom han till Sverige och blef då stationerad i Bengtsfors, hvarifrån han år 1891 flyttade till Grums och Nor, der han verkade i fyra år, tills han 1895 skickades till Åtorp. Han ordinerades till diakon 1888 och till äldste år 1891.

*

Johan Alfred Holter, född 1859 i Bohuslän, bevistade predikantskolan under åren 1883 till 1885 och hade derpå någon tid anställning vid Hillringsberg i Dalsland, hvarefter han afreste till Amerika och lärer f. n. innehafva ett boktryckeri i Chicago.

Digitized by Google

Per August Larsson föddes den 9 oktober 1857 i Vintrosa socken, Örebro län. Vid fjorton och ett halft års ålder blef han omvänd till Gud, men erhöll likväl icke fullkomlig frid förrän han blifvit i tillfälle att åhöra de af honom en tid så fruktade metodisternas predikningar. Han beslöt sig nu för att lefva och dö med detta folk. Blef intagen i kyrkans fulla gemenskap i februari månad 1878, deltog sedan lifligt i söndagsskolarbetet och anordnade ofta bönemöten, vid hvilka flere själar blefvo frälsta. L. blef lokalpredikant i februari 1883, bevistade sedan predikantskolan från hösten 1883 till den 15 maj 1885, då han erhöll afgångsbetyg. Derpå anstäldes han som assistent åt J. P. Larsson i Malmö, men blef sedan efter ett års verksamhet flyttad till Efraimsförsamlingen i Göteborg. Der verkade han framgångsfullt under fem år, och innan han afflyttade, hade församlingens ändamålsenliga kyrka blifvit uppförd. År 1889 blef L. ordinerad till diakon och 1891 till äldste. Sistnämde år blef han stationerad i Malmö, men arbetade der endast två år, hvarefter han flyttade till Mönsterås, der han ännu verkar. I år (1895) har på Mönsteråskretsen ett mindre kapell blifvit uppfördt och invigdt.

*

Karl Magnus Lindh, född den 15 juli 1856 i Helsingborg, tillhörde någon tid baptistsamfundet, men förenade sig år 1883 med metodistkyrkan samt blef förmanare och derpå lokalpredikant. På hösten 1884 ingick han i predikantskolan och utexaminerades derifrån den 19 maj 1886. Intogs samma år på prof i konferensen och stationerades i Nyköping. Under sin skoltid hade han utöfvat någon verksamhet i Stenhamra. I Nyköping stannade han 2 år och utförde der ett godt arbete. Bland annat föranstaltade han om inköp af den tomt, hvarå församlingens kyrka nu är belägen. Under åren 1888 till 1891 var han anställd i Falun och rönte der synnerlig framgång. En ny kyrka uppfördes under tiden. År 1891 blef han sänd till Sundsvall, men stannade der endast ett år, under hvilken tid en kyrka uppfördes äfven der.

Digitized by Google

S:t Petri kyrka i Gefle.

Digitized by Google

År 1892 blef han stationerad i Visby, der han stannade under två goda år. Sedan 1894 års konferens verkar han i Karlshamn.

Till diakon ordinerades han år 1889 och till äldste år 1891.

*

Theodor Magnér föddes den 18 januari 1861 i Fröskog socken, Dalsland, och förenade sig med metodistkyrkan under den tid Runfeldt verkade derstädes. Genomgick fullständig kurs vid predikantskolan och blef derifrån utexaminerad den 19 maj 1886. Han fick anställning samma år och sändes till Sund i Medelpad, der han lyckades väl i arbetet. Omkring hundra personer blefvo omvända. År 1887 intogs han på prof i konferensen och år 1888 sändes han till Mönsterås samt efter två års arbete derstädes till Linköping. Här fick han likväl stanna blott ett år, efter hvars förlopp han skickades till Eksjö, der han framgångsfullt verkade i fyra år. Sedan 1895 års konferens arbetar han i Landskrona. Ordinerades till diakon 1889 och till äldste 1891.

*

August W. Norman är född den 20 mars 1866 i Kronobergs län. Studerade i predikantskolan från hösten 1884 till den 19 maj 1886. Derpå anställdes han i Skutskär och år 1887 intogs han på prof i konferensen. Efter ett framgångsfullt arbete i Skutskär och på omkringliggande platser blef han år 1889 sänd till Arboga, der han verkade i två år. Från Arboga flyttade han till Falun år 1891, efter att samma år hafva blifvit ordinerad till äldste. Till diakon ordinerades han 1889. Vid 1893 års konferens blef han på egen begäran förklarad öfvertalig, men redan år 1894 återinträdde han i effektiv tjenst och verkar sedan dess i Åmål.

*

Oscar Robert Richter är född den 17 mars 1863 på Långholmen, utanför Stockholm, der hans fader var verkmästare. Ef-

Digitized by Google

ter faderns frånfälle kom han som mycket ung till Östergötland. Blef vid tretton års ålder omvänd till Gud, och som han tänkte blifva prest i statskyrkan, förskaffade han sig någon privatundervisning af bland andra nuvarande biskop Charleville, som då var kyrkoherde i Vadstena. Ingick år 1881 vid Ahlbergska skolan i Örebro, men måste efter mindre än två år afsluta sina studier och hade sedan till på sommaren 1884 plats i en skrädderiaffär i Motala.

Redan i Örebro kom han i beröring med metodisterna samt gick ofta i metodistkyrkan och åhörde August Schön. R. intogs i församlingen i Motala år 1883, blef följande år lokalpredikant och ingick strax derpå i predikantskolan, hvarifrån han utexaminerades den 19 maj 1886. Anställdes derpå i Strömstad och flyttade efter tre år till Lidköping. År 1891 flyttade han till Mora och stannade der till år 1893, då han sändes till Boxholm. På sistnämde plats verkar han ännu. I konferensen intogs han på prof år 1887, ordinerades till diakon 1889 och två år derefter till äldste.

*

Lars Olof Ring är född 1854 och bevistade under åren 1884 till 1886 predikantskolan. Derefter anstäldes han som predikant i Vallda och Släp, der han verkade till år 1889. År 1887 intogs han på prof i konferensen. Ordinerad till diakon 1889, sändes han samma år till Grums och Nor, der han verkade till år 1891. Det året blef han ordinerad till äldste och skickad till Hillringsberg. Efter ett års förlopp blef han sänd derifrån till Ransäter och Munkfors, hvarest han ännu verkar.

*

Johan Adolf Rudström föddes i Karlstad den 15 oktober 1860. Åren 1872 till 76 deltog han i undervisningen vid Karlstads elementarläroverk. Blef omvänd till Gud 1877 på hösten, ingick pingsttiden 1880 på prof i metodistförsamlingen i Grums

Digitized by Google

och intogs i full förening den 26 december samma år. Blef förmanare i april 1882 och lokalpredikant samma månad påföljande år. Ingick i predikantskolan den 1 september 1884 och utexaminerades derifrån den 26 maj 1886. Fick derpå anställning som predikant i Sandviken och intogs på prof i årskonferensen 1887 samt ordinerades samtidigt till diakon. Till äldste ordinerades han 1891. Han har varit anstäld i Sandviken 2 år, Sund 2 år, Kungsör 3 år och Karlskrona 1 år samt verkar sedan 1894 års konferens i Helsingborg.

*

Lars Jansson Svan är född år 1854 i Vermland och flyttade på våren 1872 som yrkesarbetare till Helsingland. Här hörde han talas om metodisternas ankomst till Vermland, hvarför han skref hem till sina föräldrar och varnade dem för »villoandarne». Efter ett sammanträffande med Backström-Holmqvist, som under skolferierna någon tid verkade i Ljusne, kom han dock på andra tankar, och inom kort förenade han sig med metodistkyrkan. Han vistades vid predikantskolan under åren 1884—86 och hade derefter anställning någon tid å Östergarn, Gotland. Sedermera drog han sig tillbaka från predikoverksamheten och är f. n. innehafvare af ett accidenstryckeri i Mora.

*

Karl Johan Törnblom kom i förbindelse med metodismen i Valdemarsvik, under den tid A. Sigurdsson var stationerad derstädes. Han anstäldes år 1885 i Buttle på Gotland, men flyttades vid 1887 års konferens till Oskarshamn. Der utförde han ett godt arbete under två års tid. År 1889 intogs han på prof i konferensen och sändes till Eksjö, der han verkade till år 1891. Det året skickades han till Karlstad, der han likaledes stannade i två år. Vid 1893 års konferens stationerades han vid Efraimsförsamlingen i Göteborg, hvilken han ännu betjenar. Till diakon ordinerades han år 1890 och till äldste 1894.

Digitized by Google

SEXTONDE KAPITLET.

Biografier *(forts.): K. G. Fridholm, And. Gustafsson, N. Lundbäck, Josef Magnusson, A. F. Pettersson, Aug. Rockberg, K. H. Avén, J. E. Elmqvist, P. A. Kropp, K. J. Kullgren, Ol. Olsson, B. Roos, Edv. Stedingk, J. E. Henriksson K. E. Lundell, Aloander Wikström, G. A Gustafson, G. Peterson, K. Winkrist, K. O. Thorsell, Otto Magnusson, E. Landin, K. L. Lundqvist. Nils Lellky, Alb. Löfgren, J. A. Enander, Alb. Janzon, K. E. Schildt, Hj. Strömberg, J. Z. Wickman, P. F. Envall, F. L. Jansson, A. Wærmö. A. G. Andersson, K. M. Norberg, J. A. Öhström, J. E. Eriksson, Aug Nilsson. F. H. Lellky, O. L. Strömberg, N. Stenström, A Nektman, Joh. Berg, K. J. Hurlig, J. Samuelsson och A. Lindberg.*

Karl Gustaf Fridholm var, innan han anslöt sig till metodistkyrkan, predikant inom missionsförbundet. Han har egnat sig rätt mycket åt studier och eger en mindre vanlig kunskap särskildt i grekiska språket. Han anstäldes år 1886 som assistent i Avesta. År 1887 intogs han på prof i konferensen och anstäldes i Öregrund, der han verkade till 1889 års konferens. Han blef då ordinerad till diakon och sänd till Skutskär, der han betjenade församlingen under ett års tid, hvarefter han flyttades till Stenhamra. År 1891 ordinerades han till äldste och år 1892 flyttade han till Mörkö, der han ännu verkar.

Digitized by Google

Anders Gustafsson, född år 1865, vistades vid predikantskolan åren 1884—1886 och stationerades derpå i Tofta på Gotland. År 1888 flyttade han till Buttle, men blef der skild från sin befattning.

*

Nils Lundbäck är född den 4 januari 1869 i Väse församling i Vermland. Då han var omkring 16 år gammal utbröt en större väckelse på hans hemort, och han deltog flitigt i mötena. Verkligt omvänd blef han likväl icke förr än vid 20 års ålder då han i Fogelvik kom i beröring med metodisterna. I november 1883 förenade han sig med Karlstads metodistförsamling och blef med ens skaffare, klassledare och söndagsskollärare. År 1884 blef han förmanare och 1885 lokalpredikant. Den 1 september 1885 ingick han i predikantskolan, och efter genomgången skolkurs anstäldes han 1887 som predikant i Ransäter. Påföljande år sändes han till Degerfors och verkade der i tre år. År 1891 stationerades han i Laxå, der han ännu arbetar.

År 1888 intogs han på prof i konferensen, ordinerades till diakon 1890 och till äldste 1892. Han har i allmänhet haft god framgång.

*

Josef Magnusson är född i Fröskog, Dalsland, den 19 mars 1859. Blef omvänd på sommaren 1879 och reste tre år derefter till Amerika med afsigt att ingå i predikantskolan i Evanston. Han hade blifvit förmanare den 26 maj 1881. Saknande erforderliga medel för studiernas bedrifvande i predikantskolan, tog han anställning som medhjelpare åt O. F. Linstrum i Stillwater, Minn.

Hösten 1883 ingick han i predikantskolan och vistades vid denna två års tid samt hade samtidigt vård af en församling i Chicago. Vid konferensen 1885 sändes han som medhjelpare åt

Digitized by Google

R. Cederberg i Jamestown och bildade en församling i Warren, Pa. På hösten 1885 ingick han ånyo vid skolan, för att fullborda sin kurs, och öfvertog derjemte vården af församlingen i South Chicago. Senare flyttade han till New York och vårdade dervarande svenska församling från oktober 1886 till april 1887, hvarpå han återvände till Sverige. Han intogs samma år på prof i Sveriges årskonferens och stationerades i Karlshamn, der han verkade i fyra år, hvarpå han år 1891 flyttade till Jönköping, och arbetar han ännu derstädes. Han ordinerades till diakon 1886 i Galesburg och till äldste år 1891 i Upsala.

*

Anders Fredrik Pettersson, född 1862, vistades från september 1885 någon tid vid predikantskolan, hvarefter han år 1887 fick anställning i Helsingfors. Efter mindre än ett års förlopp återvände han likväl till Sverige samt verkade en tid i Stockholm. År 1888 anställdes han i Åtorp, Vermland, men stannade der endast ett år, hvarpå han afreste till Amerika, der han ännu har anställning som predikant.

*

August Rockberg är född den 10 februari 1864 i Fernebo, nära Filipstad. Blef omvänd vid sjutton års ålder och ingick i metodistförsamlingen i Filipstad. Var en tid söndagsskolföreståndare, klassledare och förmanare samt blef slutligen lokalpredikant. År 1887 anställdes han som predikant i Sonstorp och Lotorp. Ingick hösten 1888 i predikantskolan och afslutade kursen der 1890, då han anställdes som predikant i Forsbacka och Valbo. Under de tre år han verkade der bygdes kapellet i Forsbacka. År 1893 flyttades han till Arboga, der han ännu verkar. R. intogs på prof i konferensen 1891, ordinerades till diakon 1893 och till äldste 1895.

*

Digitized by Google

Karl Herman Avén slöt sig till metodistkyrkan år 1885. Han vistades vid predikantskolan från hösten 1886 till våren 1887. Hade derefter anställning i Valdemarsvik, Helsingborg, Sund och Korsnäs. Antogs på prof i konferensen 1890, men afgick år 1894, hvarefter han egnade sig åt handelsyrket.

*

Om Johan Edward Elmqvist veta vi endast, att han i sin ungdom vistades någon tid i Tyskland, att han åren 1888—89 verkade i Loftahammar och Vråka, året derpå i Lund, derpå i i S:t Markus, Stockholm, någon tid och året 1891—92 i Vestervik och Gamleby. Sedan reste han till Amerika, der han anställdes vid församling i Cleveland, Ohio. Han insjuknade likväl snart, och efter ett par år afled han. Till diakon blef han ordinerad år 1892.

*

Per August Kropp föddes i Degerfors, Vermland, den 25 april 1851. Blef omvänd till Gud den 17 juni 1871, intogs i metodistkyrkan den 12 augusti 1872 och blef påföljande år klassledare. Efter att sedan någon tid hafva verkat som förmanare, erhöll han lokalpredikantsfullmakt, och såsom sådan utöfvade han en omfattande predikoverksamhet vid sidan af sin jordiska sysselsättning. Han berördes något af den af oss förut omtalade separationen år 1876—77, men insåg snart det orätta i denna.

År 1886 på hösten ingick han vid predikantskolan, men stannade der endast till den 14 påföljande maj, då han anstäldes som predikant i Avesta och Fagersta. Der arbetade han till konferensen 1890 och upptog under tiden verksamhet i Hedemora. Vid nämda konferens intogs han på prof i reseföreningen och skickades till Visby. Framgångsfullt verkade han der i två år, hvarefter han ordinerades till diakon och sändes till Vestervik.

Digitized by Google

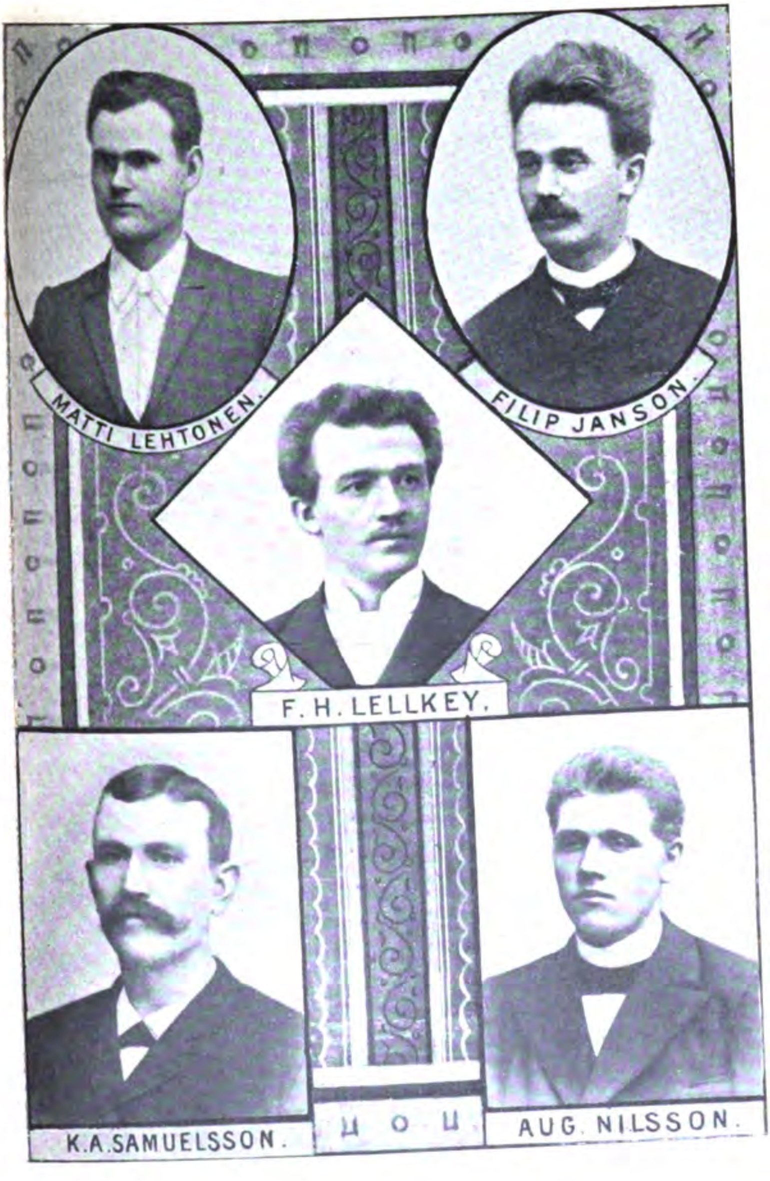

Digitized by Google

År 1894 blef han vigd till äldste och stationerad i Linde och Grängesberg, der han ännu verkar.

*

Karl J. Kullgren anstäldes år 1888 som predikant i Alingsås, flyttade året derpå till Wallda, stannade der två år och stationerades 1891 i Strömstad. Sedan hade han någon tid anställning i Falköping, på hvilken plats han skilde sig från metodistkyrkan. Numera predikar han der bland »missionsvännerna» och utöfvar derjemte affärsverksamhet.

*

Olof Olsson anstäldes år 1888 i Lekhyttan, Nerike, och verkade sedan ett par år i Karlanda och Hillringsberg. Han blef ordinerad till diakon år 1892.

*

Berthold E. Roos ingick under sin studietid på 1870-talet i metodistkyrkan, men då, enligt hans egen bekännelse, det andliga lifvet hos honom försvagades, beslöt han sig för att blifva prest i statskyrkan. Han blef ock ordinerad som sådan och innehade predikantbefattning på åtskilliga platser i Helsingland. År 1888 förenade han sig åter med metodistkyrkan, antogs som predikant och sändes till Visby. Der stannade han likväl endast ett år, hvarpå han stationerades i Öregrund. Vid 1890 års konferens blef han intagen i reseföreningen. År 1891 sändes han till Nyköping, men på vintern 1892 utträdde han formligen och återgick till statskyrkan. Han sade sig då ej hafva funnit inom metodistkyrkan hvad han der sökte. Han egde ej heller den begåfning och uthållighet som är för en metodistpredikant erforderlig, hvadan hans utträde ej framkallade någon saknad. Han har f. n. presterlig anställning inom Vernamo pastorat i Småland.

*

Digitized by Google

Frans Edward Stedingk, född den 10 jan. 1864 i Upsala, der han antagligen ock ingick i metodistkyrkan. Vistades vid predikantskolan hösten 1887—våren 1890 samt predikade under tiden i Falun och trakten deromkring. Vid konferensen 1890 anställdes han som predikant i Nässjö och verkade der i två år. Vid nyårstiden 1893 kom han till Strömstad, och arbetade der icke fullt ett år, hvarefter han egnade sig åt nykterhetsverksamhet. Han är en begåfvad talare och hans föredrag äro synnerligen anslående.

*

Johan E. Henriksson har varit predikant i Fosterlandsstiftelsens tjenst. Öfvergick år 1888 till metodistkyrkan och verkade någon tid i Hvetlanda. Vid konferensen 1889 anställdes han som predikant i Tofta och Träkumla på Gotland och verkade der två år. År 1891 intogs han på prof i årskonferensen och skickades till Loftahammar, der han hade församlingsvård till påföljande år, då han stationerades i Fagersta. Efter blott ett år blef han sänd till Borlänge, der han ännu arbetar. Han ordinerades till diakon år 1893 och till äldste år 1895.

*

Karl Eric Lundell, född den 7 oktober 1860, blef lokalpredikant i Eskilstuna och inträdde i predikantskolan hösten 1887 samt utexaminerades derifrån den 12 juni 1889. Han anställdes då i Boxholm och betjenade denna församling till konferensen 1893, då han stationerades i Norberg och Högfors. Derifrån flyttade han 1895 till Burgsvik på Gotland. Intogs på prof i konferensen 1890 samt ordinerades till diakon 1892 och till äldste två år derefter.

*

Aloander Wikström ingick i metodistkyrkan år 1888. Han var då predikant vid missionsföreningen i Kristinehamn. Från

Digitized by Google

och med årskonferensen 1889 betjenade han församlingen i Upsala, men utträdde redan efter ett års förlopp och öfvergick till statskyrkan, inom hvilken han f. n. innehar presterlig befattning.

*

Gustaf Adolf Gustafsson är född den 25 september 1865 i Söderköpingstrakten. Han var en tid officer i Frälsningsarmén. Vistades i predikantskolan år 1886 under tre månader och hade sedan anställning i Delary och Elmhult (Småland). Derefter verkade han på kretsen Follingbo och Akebäck å Gotland, men ingick den 1 sept. 1888 ånyo i predikantskolan. Utexaminerad från skolan påföljande år skötte han under tre månaders tid vårdhafvande predikantbefattningen i Nyköping, då den ordinarie predikanten, K. J. Bohlin, vistades i Amerika för att insamla medel för kyrkobygget. Derpå anstäldes han som predikant i Sandviken, och utförde ett godt arbete under tre år, hvarpå han år 1892 flyttade till Sundsvall, på hvilken plats han ännu verkar. Intogs i konferensen på prof och ordinerades till diakon år 1890. Blef äldste 1892.

*

August Konrad Winkvist är född den 9 juli 1865 i Eskilstuna och erhöll till en tid god undervisning i dervarande elementarläroverk. Senare flyttade hans föräldrar öfver till Amerika, och han fick medfölja samt någon tid derborta sjelf sörja för sin egen utkomst. Föräldrarne voro metodister, men när W. blef omvänd till Gud är oss icke bekant. Återkommen till fäderneslandet ingick han på hösten 1887 vid predikantskolan och kunde redan den 12 juni 1889 afsluta den föreskrifna kursen. Han anstäldes då på Gotland och var ett halft år medhjelpare åt predikanten i Visby samt derpå följande halfår vårdhafvande pred. å Kappelshamn. År 1890 intogs han på prof i konferensen och sändes till Skutskär, der han arbetade i två år. Derpå

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Delary.

Digitized by Google

stationerades han i Oskarshamn, hvarest han vårdade dervarande församling till konferensen 1894, vid hvilken han blef sänd till Kalmar. Ordinerades till diakon år 1892 och till äldste 1894.

*

Gustaf Peterson är född i närheten af Lindesberg den 15 augusti 1863 och bevistade predikantskolan från hösten 1887 till våren 1890. Anställdes derpå som predikant i Fagersta och intogs år 1891 på prof i konferensen. År 1892 flyttade han till Karlholm, der han ännu verkar. Han blef ordinerad till diakon år 1893 och till äldste 1895.

*

Karl Oskar Thorsell är född den 21 februari 1864 och bevistade predikantskolan samtidigt med föregående. Under ett år var han anstäld i Hedesunda, Gestrikland, men skickades 1891, efter att hafva blifvit intagen på prof i konferensen, till Kappelshamn på Gotland. Sedan konferensen 1894 är han stationerad i Hillringsberg. Ord. till diakon 1893, äldste 1895.

*

Otto Magnusson, broder till Josef Magnusson och Theodor Magnér, föddes den 31 jan. 1857. Han bevistade predikantskolan samtidigt med de båda närmast förut omtalade samt blef intagen i konferensen och ordinerad på samma tider som de. Verkade 1890—91 i Karlholm, 1891—92 i Alingsås och Falköping, 1892—93 i Alingsås ensamt. Sedan konferensen 1893 är han stationerad i Vallda och Släp.

*

Förutom de ofvannämde utexaminerades år 1890 från predikantskolan Emil Landin, Karl Ludvig Lundqvist, Nils Lellky

Digitized by Google

och Albert Löfgren. De blefvo ock samtidigt intagna på prof i konferensen, äfvensom ordinerade år 1893 till diakoner och 1895 till äldste.

Landin föddes den 16 sept. 1864 i Hardemo socken af Örebro län, blef uppfostrad af gudfruktiga föräldrar och besökte regelbundet en söndagsskola tills han var 17 år gammal. Kom till visshet om sina synders förlåtelse och ingick i kyrkan vid 18 års ålder. Blef sedan söndagsskolföreståndare och erhöll den 2 aug. 1887 fullmakt som lokalpredikant. Efter genomgången kurs i predikantskolan anstäldes han som predikant i Ljuder, Småland. På denna stora krets arbetade han i fem år, hvarefter han sändes till Nässjö.

Lundqvist är född den 17 juli 1869 i Arboga. Efter slutad kurs i predikantskolan var han anstäld ett år i Hvetlanda och Ulriksdal, två år i Bjuf och Råå samt ett år i Kristianstad. År 1894 sändes han till Nyköping, der han ännu arbetar.

Lellky är född den 27 juli 1867. Han anstäldes år 1890 i Norberg och Högfors och verkade framgångsfullt der till 1893 års konferens. Då sändes han till Sandviken, men stannade der blott ett år, hvarefter han sändes till Klintehamn på Gotland, der han ännu verkar.

Löfgren föddes den 21 april 1864 i Skoklosters församling, Upland. Blef omvänd vid 17 års ålder och sökte, på tillstyrkan af församlingens kyrkoherde, två år derefter inträde vid Fjellstedtska skolan, men ansågs vara för gammal att börja studera. Senare vann han inträde vid Ahlbergska skolan i Örebro och vistades der ett år.

Den 5 dec. 1886 förenade han sig med metodistförsamlingen i Upsala. Den 5 april påföljande år erhöll han lokalpredikantfullmakt.

L. har efter sin afgång från predikantskolan verkat i Helsingborg, Nyköping, S:t Markus i Stockholm och Efraimsförsamlin-

Digitized by Google

gen i Göteborg samt i Sund och är sedan konferensen 1894 stationerad i Vestervik.

*

Johan August Enander föddes i Enköping den 13 juli 1866 och genomgick dervarande femklassiga läroverk. Vistades sedan någon tid i Upsala för studier och blef då omvänd till Gud. Besökte metodisternas gudstjenst första gången på hösten 1882. Ingick på prof i Upsala i januari 1888 och intogs den 1 okt. samma år i full förening med kyrkan.

Sedan han vistats tvänne år vid predikantskolan, blef han anställd som predikant vid församlingen i Bjuf och Råå samt derefter i Hvetlanda, Buttle och Follingbo, på hvilken sistnämnda plats han ännu verkar. Under en del af sommaren 1892 vikarierade han i Motala för pastor Larsson, hvilken då besökte generalkonferensen. E. intogs på prof i konferensen år 1892 och ordinerades år 1894 till diakon.

*

Albin Janzon tillhörde, vid sin anslutning till metodistkyrkan, goodtemplarorden, inom hvilken han hade anställning som tidningsman. Han intogs på prof i konferensen år 1891 och anstäldes som predikant vid Efraimsförsamlingen i Göteborg. Under en del af sommaren påföljande år redigerade han tidningen »Svenska Sändebudet», då den utnämde redaktören, K. A. Jansson, bevistade generalkonferensen. Samtidigt hade han vården af S:t Markus församling i hufvudstaden. År 1893 blef han ordinerad till diakon och flyttade från Göteborg till Karlstad, der han ännu verkar. År 1895 ordinerades han till äldste.

*

Af dem som år 1891 utexaminerades från predikantskolan verka f. n. i Sverige: Carl Emil Schildt (född $^{13}/_{9}$ 1864) Otto

Digitized by Google

Metodistkyrkan i Ekenäs, Finland.

Digitized by Google

Hjalmar Strömberg (f. 4/11 1864) och Johan Zacharias Wickman (f. 22/10 1859).

Schildt blef som söndagsskolbarn i Mönsterås omvänd till Gud. Sedan han förenat sig med kyrkan blef han efter någon tid lokalpredikant. Han kallades af den presid. äldste för Finlands distrikt år 1887 att arbeta som missionär derstädes, verkade någon tid i Helsingfors men sändes derpå till Åbo, der han arbetade tills han i september 1888 ingick i predikantskolan. Under ferierna verkade han en tid i Göteborg och Alingsås. Vid konferensen 1891 stationerades han i Lund, der han ännu arbetar. Intogs på prof i konferensen 1892 och ordinerades 1894 till diakon.

Strömberg lärde i sin födelsestad, Arboga, tidigt känna metodismen. Han besökte nämligen en längre tid söndagsskolan och blef den 26 januari 1885 förd till tron på Kristus. Den 22 nov. samma år intogs han i full förening med församlingen. Under år 1886 vistades han i Sala och bidrog i någon mån till att metodismen der blef förkunnad.

Sedan han genomgått predikantskolan anstäldes han som predikant och skickades till Karlholm. På hösten 1892 reste han till Amerika, men kunde af helsoskäl ej stanna der längre än några månader. Verkade sedan 1 1/2 år i Östersund och blef vid konferensen 1894 sänd till Sund, der han f. n. arbetar med god framgång. Han blef under sin vistelse i Amerika intagen på prof i reseföreningen och ordinerad till diakon samt derifrån öfverflyttad till Sveriges konferens.

Wickman är till börden halländing. Hans föräldrar ingingo i metodistkyrkan under den tid Aug. Olsson i Skårby verkade i Wallda och dess omnejd. W. egnade sig åt sjömansyrket och vistades sju år i Amerika. Vintern 1885 blef han, under ett besök i Sverige, omvänd till Gud, hvarpå han reste till Amerika och förenade sig med metodistkyrkan i Brooklyn den 9 maj 1886.

Digitized by Google

Efter att hafva återkommit till fäderneslandet och genomgått en kurs vid predikantskolan, blef han år 1891 anstäld som predikant i Trollhättan, der han verkade till konferensen 1894, vid hvilken han stationerades i Kristinehamn. Intogs på prof i konferensen 1892 och ordinerades två år derefter till diakon.

*

Af de predikanter som anställdes år 1892 blef endast en intagen på prof i konferensen, nämligen Petrus Fredrik Envall. E. hade då någon tid som extra lärare biträdt vid undervisningen i predikantskolan. Han blef tidigt omvänd till Gud och verkade under sin studietid i Linköping och på andra ställen för Guds rike. Han hade ock flere gånger biskops predikovenia och tillfällig anställning som prest i statskyrkan. Efter aflagd studentexamen fortsatte han sina studier vid Upsala universitet och förenade sig der med metodistkyrkan. År 1892 utnämdes han till vårdhafvande predikant för S:t Markusförsamlingen i Stockholm, men flyttades påföljande år till Bjuf och Råå, der han verkade tills han vid 1895 års konferens blef sänd till Eksjö. Han blef år 1894 ordinerad till diakon.

*

Filip Leonard Jansson anstäldes 1892 som predikant å kretsen Gamleby—Falerum—Åtvidaberg. Före sin anslutning till metodistkyrkan hade han för afsigt att blifva prest inom statskyrkan och beredde sig härför genom studier. Sedan han verkat ett år å ofvannämda krets blef han sänd till Loftahammar. Der betjenade han församlingen till år 1895, då han af helsoskäl på egen begäran lemnades utan anställning.

*

År 1893 blefvo följande utexaminerade från predikantskolan, nämligen: Frans August Wærmö (född 7/1 1865) Anders Gustaf

Digitized by Google

Andersson (f. 19/10 1865) Karl Magnus Norberg (f. 5/11 1868) Johan Alfred Öhström (f. 9/12 1870) och Johan Erik Eriksson (f. 26/1 1873).

Wærmö intogs i metodistkyrkan i Filipstad. Han vistades derefter i Falun, då han år 1889 af den pres. äldste för Stockholms distrikt anstäldes som predikant i Karlholm. På hösten 1890 ingick han vid predikantskolan. Sedan han afslutat den föreskrifna kursen vid denna anstäldes han i Kappelshamn å Gotland, der han verkade ett år, hvarefter han arbetat ett år i Burgsvik. Vid 1895 års konferens blef han sänd till Norberg och Högfors. 1894 intogs han på prof i konferensen.

Andersson erhöll vid sitt utträde ur predikantskolan anställning som predikant i Mora, hvarest han ännu verkar. Under den tid han vistats i Mora har ett kapell blifvit der uppfördt. A. intogs år 1894 på prof i konferensen.

Norberg anstäldes år 1893 på kretsen Gamleby—Falerum—Åtvidaberg och stannade der ett år. Sedan blef han sänd till Stenhamra, der han ännu verkar. Han intogs på prof i konferensen 1895.

Öhström är f. n. anstäld å Slite och Kappellshamn, dit han sändes år 1894 efter att hafva blifvit intagen på prof i konferensen. Under konferensåret 1893—94 verkade han i Forsbacka och Walbo.

Eriksson är bördig från Öster Löfsta socken i Upland och blef omvänd till Gud i unga år. Efter sin afgång från predikantskolan verkade han två år i Fagersta och år 1895 sändes han till Avesta. Äfven han intogs år 1894 på prof i konferensen.

*

Digitized by Google

August Nilsson föddes den 28 jan. 1866 i Nysund. Han mottog undervisning vid predikantskolan åren 1891—94 och blef derefter anstäld som predikant i Heby, Upland, der han ännu arbetar. Han intogs på prof i konferensen 1895.

*

De från predikantskolan utexaminerade och anstälda predikanter, hvilka ännu icke vunnit inträde i konferensen på prof äro följande:

Frans Herman Lellky, född den 4 oktober 1869 i Ystad. Han blef omvänd till Gud vid 16 års ålder, samma dag som hans äldre broder, Nils Lellky, höll sin första predikan. Strax derpå förenade han sig med metodistkyrkan och började vittna om Herren.

På vintern 1890, då han vistades i Stockholm, anmodades han af den presiderande äldste att resa till Norberg och Högfors för att biträda i verksamheten. Gud välsignade der hans arbete, så att många själar blefvo frälsta. Han beslöt derför egna sig åt predikokallet och erhöll rekommendation att blifva intagen vid predikantskolan. Vid konferensen samma år blef han likväl sänd till Kappelshamn som predikant och arbetade der till hösten 1891, då han ingick vid predikantskolan.

Under sitt vistande der utöfvade han jemväl predikoverksamhet i Heby och Sala, och då han år 1894 utexaminerades från skolan, blef han anstäld i Vesterås, der han lyckats bilda en efter förhållandena rätt stor metodistförsamling, hvars predikant han f. n. är.

Oskar Leonard Strömberg, född den 11 juli 1871 i Arboga, blef omvänd i januari 1887 och ingick samma år på prof i metodistkyrkan samt blef senare intagen i full förening. Mottog undervisning i predikantskolan åren 1892—94 och blef derefter sänd till Östersund, hvarest han verkade ett år. Har sedan rest till Amerika.

Digitized by Google

Nils Stenström, Anders Nektman, Karl Jakob Hurtig och Johan Berg hafva först i år (1895) utgått från predikantskolan. Stenström är född i Skåne den 5 maj 1866. Han verkarnu i Forsbacka och Valbo. Nektman — född i Hammerdal (Jemtland) den 6 juli 1866 — är anstäld i Fagersta. Berg är född i Skåne den 14 mars 1871, har varit officer i Frälsningsarmén och är nu predikant i Östersund. Hurtig är född i S:t Petersburg den 20 dec. 1870. Hans fader var svensk, men modern finska; vid 15 års ålder blef han i Oskarhamn omvänd till Gud och förenade sig i juli månad 1890 med metodistkyrkan. Vid konferensen 1895 anstäldes han på Ljuders krets i Småland.

*

Johan Samuelsson har under några år verkat på Gotland och är f. n. anstäldt i Buttle. August Lindberg, från Åltorp i Vestmanland, vistades någon tid vid predikantskolan och var sedan under ett år anstäld i Buttle, men afreste sommaren 1895 till Amerika, der han numera har anställning som predikant.

Digitized by Google

SJUTTONDE KAPITLET.

Verksamheten i Finland: Första försöken. Karl Lindborg som banbrytare. Hans föregående öden. B. A. Carlsons arbete. J. Roth superintendent. — Statistik. — N. J. Rosén, Anders Grönblad, Hj. Bergqvist, G. A. Hidén, H. Rabe, E. Björnberg, A. Hultqvist, A. Ek, H. E. Fagerlund, Blomkvist, Strandroos och Lehtonen, J. W. Häggman, Aug. Berg. — Slutord.

Äfven till vårt grannland på andra sidan Österhafvet har metodismen kommit, och som detta skett genom en verksamhet som hufvudsakligen utgått från Sverige, anse vi tillbörligt att egna några sidor åt berättelsen om dess utveckling.

Vi hafva redan omtalat, att en svensk sjöman, vid namn G. Bärnlund, tillika med sin broder, W. Bärnlund, hvilken i Amerika blifvit omvänd till Gud och förenat sig med metodistkyrkan, mot slutet af år 1866 började en andlig verksamhet i Kristinestad och att han vid predikantmötet i Karlskrona år 1870 begärde att en svensk metodistpredikant måtte ditsändas, men att hans begäran ej då kunde villfaras. Förut hade ock en sjöman, vid namn Lervik, från Amerika anländt till Wasa och predikat evangelium. Dessa rörelser voro likväl af jemförelsevis öfvergående beskaffenhet och att något vidare borde göras från Sveriges sida ansågs nödvändigt, hvarför Bärnlund ännu en gång, näm-

Digitized by Google

ligen 1874 reste till Sverige för att få en predikant sänd till Finland, men äfven nu förgäfves. B. gjorde rätt stora uppoffringar för saken i Finland, men redan i april 1889 afsomnade han i tron på sin frälsare.

År 1880 hade lokalpredikanter från Upsala besökt Åbo och der predikat, men något egentligt resultat vanns ej heller genom denna verksamhet.

I maj månad samma år anlände till Wasa predikanten Karl Lindborg, hvilken som vi förut sett påbörjade verksamheten i Sundsvall. Han trodde sig vara kallad af Gud att plantera metodismens fana i Finland. Inkommen i staden frågade han genast efter kristna och blef då visad till en handlande, hvilken likväl, då han erfor att L. var metodist, gaf honom det rådet att återvända till Sverige. L. lät sig likväl icke afskräcka. Han gick ut i en angränsande skog, nedföll på sina knän i bön till Gud, och då han såg huru solen lyste lika klart der som hemma i Sverige tänkte han: »Gud är densamme här som der». Han uppsteg från sin bön med en orubblig förtröstan till Gud och grep sig an med att vandra från hus till hus, förmanande människorna att omvända sig till Gud.

Imellertid såg det mörkt ut för honom i Wasa, och ehuru han lyckades intressera några nykterhetsvänner så att han fick hålla åtskilliga möten i deras lokal, var folket på det hela taget otillgängligt. Han styrde derför kosan till Kristinestad och uppsökte den förut nämde Bärnlund. Vägen dit måste han tillryggalägga till fots och det var en mycket mödosam vandring. När han kommit så långt som till den lilla byn Nerpes fick han veta att en väckelse nyligen egt rum derstädes, och här blef han vänligt emottagen. Han erhöll nu fri skjuts från by till by och kom slutligen fram till Kristinestad.

I Kristinestad blef han ock vänligt bemött och predikade här och der i husen till mycken välsignelse. Efter ett besök i Åbo reste L. tillbaka till Sverige, och vid konferensen i Eskilstuna höjde han åter det macedoniska ropet: »Kom och hjelp oss», men äfven denna gång förgäfves. Han återvände nu till

Digitized by Google

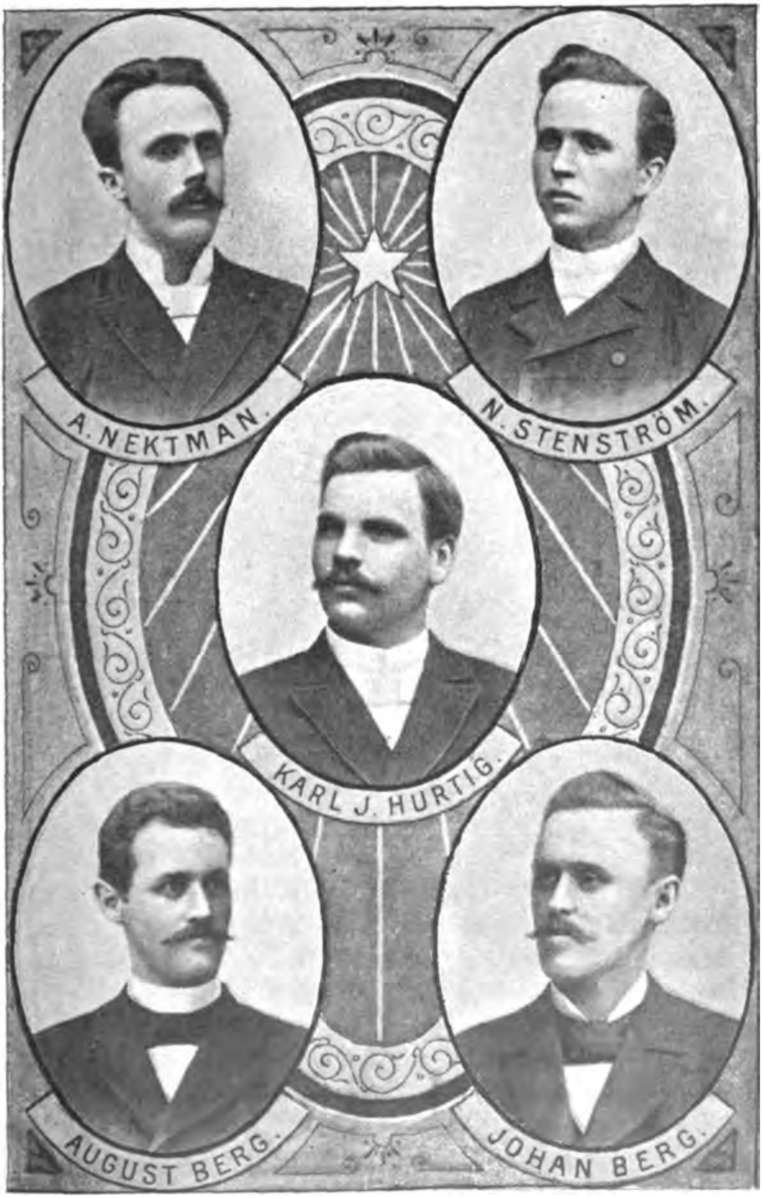

Digitized by Google

Finland och medtog sin familj. Han predikade nu i förbifarten på Åland till icke ringa välsignelse, och framkommen till Österbotten bosatte han sig i Nerpes. Derpå företog han sin andra missionsresa till Wasa, denna gång på enträgen uppmaning från bekanta sedan hans första besök. Nu utbröt der en omfattande väckelse. L. flyttade med familjen till Wasa, hyrde en större predikolokal och rönte god framgång. Våren derpå började han utgifva en religiös tidskrift med namnet »Finska Evangelisten.» Denna tidskrift, som utkom en gång i hvarje månad och hvars innehåll var rent metodistiskt, måste dock efter ett och ett halft år upphöra. Det bör anmärkas att under denna tid L. icke rönte något egentligt motstånd från presterskapets sida.

Ehuru han grundligt misslyckats året förut, begaf han sig likväl 1881 till konferensen i Sverige, hvilken då hölls i Gefle. Han medhade en bland hans vänner upptagen kollekt för metodist-episkopalkyrkans missionssällskap, lyckades få ett samtal med biskop Peck och blef af honom uppmuntrad att resa tillbaka och fortsätta verksamheten ännu ett år. Biskopen lofvade honom ock att en äldste samma år skulle få resa till Wasa för att predika och hålla nattvardsgång samt döpa ett Lindborgs barn. Strax efter konferensen kom ock pres. äldste J. Kihlström till Wasa och vistades der en vecka, hvarunder den första metodistförsamlingen i Finland bildades och Lindborg utnämdes till predikant för densamma. Lindborg inskränkte nu icke sin verksamhet till Wasa, utan gjorde missionsresor till Kristinestad och Gamla Karleby, der själar blefvo frälsta och församlingar bildades. Äfven Åland och Åbo m. fl. platser besöktes, och allestädes välsignade Gud arbetet. Den framgång L. rönte förskaffade honom likväl åtskilligt obehag. Så erhöll han kyrkorådsförbud att i Wasa uppträda med andliga föredrag, och då detta förbud öfverträddes erhöll han kallelse från domkapitlet i Åbo att inför denna myndighet besvara de klagomål som presterskapet i Wasa anfört mot honom. Han instälde sig enligt order och blef först tillfrågad om han utdelat nattvarden, hvarpå han naturligtvis svarade nej. Derpå blef han tillfrågad om han

Digitized by Google

icke ville resa tillbaka till Sverige, hvartill han sade sig icke vara hågad, helst hans vänner i Wasa önskade att han fortfarande ville predika evangelium för dem. Erkebiskopen sade då, att om L. läte presterna vara i fred samt icke utförde några kyrkliga förrättningar, kunde han gerna resa tillbaka och predika för sina vänner i Wasa. Biskopen kände Wesley och metodisterna mycket väl och visste att de verkat godt, men önskade helst att de drogo sig tillbaka från Finland och i stället vände sig till hedningarne.

Men nu uppstod för Lindborg en ny svårighet, i det att presterskapet uppmanade hyresvärdarna i Wasa att icke uthyra rum åt Lindborgs familj eller lokal åt metodisternas möten. Imellertid fortsattes arbetet, ehuru med mindre framgång, och ett litet anslag från kyrkans allmänna missionskomité beviljades fr. o. m. nyåret 1882.

På sommaren nyssnämde år besökte C. Hultgren, på sin pres. äldstes uppdrag, missionen i Finland samt intog då i Wasa de första medlemmarna i full förening med kyrkan, liksom han i Kristinestad invigde det första metodistkapellet i landet. Detta kapell var inköpt och iordningsstäldt af förut nämde Bärnlund samt öfverlemnades af honom på mycket fördelaktiga vilkor till metodistkyrkan.

Påföljande vinter företog L. sin andra missionsresa till Gamla Karleby, uppfyld af bekymmer och frestelser, men Gud välsignade så hans arbete der, att nästan hvarje hus i staden någon blef väckt till besinning om själens frälsning och en sällspord andlig väckelse förnams. I april flyttade L. dit, och 75 personer inskrefvos på prof, af hvilka likväl många om någon tid drogo sig tillbaka. Från Gamla Karleby flyttades Lindborg på sommaren 1884 till Sverige, hvarest han anstäldes som predikant i Nybro. På vintern 1885 återsändes han likväl till Gamla Karleby och verkade der till sommaren 1886, då han stationerades i Kristinestad. Efter ett års förlopp flyttades han till Björneborg, der han äfven grundlade en metodistförsamling. Sedan dess har han för tredje gången varit stationerad i Kristinestad och verkar nu i Lovisa.

Digitized by Google

Här är kanske platsen att nämna något om Lindborgs föregående öden. Han föddes den 17 augusti 1854 i närheten af Kalmar, den förstfödda af ett fattigt arbetsfolks åtta barn. Redan vid 11 års ålder nödgades han dock till sin egen, fadrens och lärarens sorg sluta sin skolgång. Han fick då komma i bagarelära. I Stockholm, der han arbetade i yrket, besökte han en gång en metodistisk gudstjenst, som leddes af pastor J. Hellberg, och vid denna kom han till åtnjutande af den saliga frid, hvarefter hans oroliga hjerta länge sökt. Han var då på adertonde året och förenade sig strax med metodistförsamlingen i Stockholm samt blef skaffare, klassledare, ombudsman och förmanare. Huru han verkade i Sundsvall hafva vi redan nämt och tillägga här endast, att han 1886 blef ordinerad till diakon och 1891 till äldste, men har flere gånger förgäfves söktinträde i konferensen.

Vid konferensen i Norrköping sändes Gustaf Wagnsson till Finland och blef stationerad i Wasa. Han arbetade der och reste, som vi sett, vida omkring under tre års tid, eller till konferensen 1886.

I augusti månad 1883 aflade J. P. Larsson, som då var pres. äldste, ett besök i Finland, hvarunder den första kvartalkonferensen i det landet hölls i Gamla Karleby. Denna bestod af tolf medlemmar.

År 1884 sändes B. A. Carlson till Finland, och hans arbetsfält blef Helsingfors. Om hans första erfarenheter der skrifver författaren till »Bilder från Finland» följande:

»Den 11 augusti ankom Carlson till sitt nya arbetsfält. 'Jag har visserligen rest mycket i mina dagar och besökt åtskilliga land, men aldrig hade jag förut känt mitt främlingsskap i verlden så, som jag kände det den dag, då jag första gången satte min fot på den finska jorden', skref C. kort efter sin ankomst till Helsingfors.

Dagen efter ankomsten sammanträffade C. med en bekant från Amerika, som han icke sett på 21 år. Det var ett öfverraskande och glädjande möte för båda vännerna. Nu öppnades

Digitized by Google

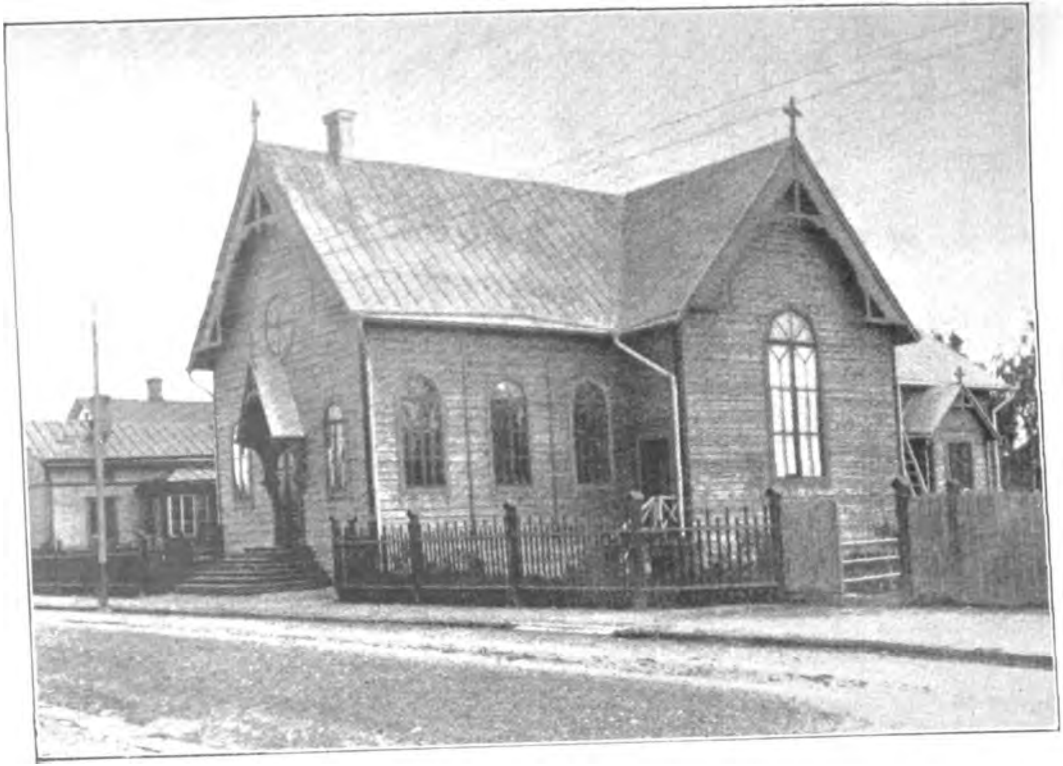

Metodistkyrkan i Wasa, Finland.

Digitized by Google

tvänne dörrar för Carlson att predika evangelium. Det ena stället var i ett skyddshem och det andra var i ett elementarläroverk för fruntimmer. I skyddshemmet för fallna kvinnor höll C. sin första predikan i Finland. Från och med den 7 september hyrdes en ändamålsenlig sal, belägen vid Georgsgatan n:o 12, för en summa af 2,000 mark pr år, och från den tiden hade arbetet kommit i full gång i Helsingfors. Söndagsgudstjensterna och äfven torsdagsmötena voro talrikt besökta; likaså onsdagspredikningarna i det ofvannämda elementarläroverket.

Kort efter Carlsons ankomst till Helsingfors kallades han att inställa sig i poliskammaren derstädes och blef af polischefen formligen förbjuden att vidare uppträda med religiösa föredrag. Då anhöll C. att något närmare få förklara afsigten med sin verksamhet samt öfverlemnade ett exemplar af metodistepiskopal-kyrkans kyrko-ordning till polismästaren, hvilket han vänligt mottog samt uppstod och tackade. Dagen derefter hade Carlson ett enskildt samtal med polismästaren, under hvilket denne lofvade på sin heder att icke, så vidt på honom berodde, lägga något hinder i vägen för C:s verksamhet. Det var särskildt ett ställe i kyrkoordningen, som C. fäste polismästarens uppmärksamhet vid, nämligen den 25 paragrafen, som handlar om öfverheten och lyder sålunda: »I allt, som angår borgerliga förhållanden, tro vi det vara alla kristnas och synnerligen alla kristna predikanters skyldighet, att vara underdåniga det landets öfverhet, der de äro bosatta, samt bruka alla lofliga medel att anbefalla lydnad för den öfverhet som är; och sålunda förvänta vi att alla våra predikanter och medlemmar, som lefva under svensk, rysk eller annan regering, skola uppföra sig såsom fredliga och laglydiga undersåter.» — Detta behagade högligen polismästaren och stämde honom till goda tankar rörande denna kyrkas verksamhet.

Den 7 november 1884 bildade Carlson, vid slutet af ett klassmöte, den första metodistförsamlingen i Helsingfors genom att upptaga 23 personer på prof. Men innan slutet af första verksamhetsåret steg antalet till 59. Visserligen hade K. Lind-

Digitized by Google

borg redan på våren 1884 predikat i Helsingfors och då intagit 4 personer på prof i metodist-episkopal-kyrkan, men dessa personer voro icke boende i hufvudstaden, hvadan det blott kan betraktas såsom ett svagt försök att bilda en metodistförsamling i Helsingfors.»

Vid årskonferensen i Motala 1885 gjordes Finland till ett särskildt distrikt, för hvilket B. A. Carlson utnämdes till presiderande äldste.

Från och med april 1886 började Carlson utgifva från Helsingfors en religiös månadsskrift med metodistisk tendens. Tidskriftens namn blef »Nya Budbäraren» och dess ansvarige utgifvare K. T. Sjövall. »Nya Budbäraren» har från denna tid regelbundet utkommit med ett nummer hvarje månad och i omkring ett tusen exemplar.

Förutom de redan nämda platserna bildades under den tid B. A. Carlson var pres. äldste församlingar i Ekenäs, Nerpes, Åbo och Viborg. Derjämte har verksamheten utsträckts jemväl till Rysslands hufvudstad St. Petersburg, hvarest omkring 40 medlemmar finnas.

Vid 1891 års konferens utnämdes J. Roth till pres. äldste för Finlands distrikt och efter konferensen i Göteborg påföljande år organiserades vid ett predikantmöte i Stockholm verksamheten i Finland af biskop J. W. Joyce till egen mission under namn af »Finlands och St. Petersburgs mission.» Vid samma tillfälle utnämdes Roth till superintendent hvilken befattning han likväl icke innehade längre än till påföljande konferensår, då biskop Vincent återsände honom till Sverige och fördelade missionen i Finland på tvänne distrikt samt utnämde N. J. Rosén till superintendent och pres. äldste för södra distriktet samt A. Grönblad till pres. äldste för norra distriktet.

Under den tid Carlson var presiderande äldste blef metodistkyrkan lagligen organiserad under en dissenterlag som i mångt och mycket röjer friare tendenser än Sveriges.

Af kyrkobyggnader finnes förutom i Kristinestad hittills

Digitized by Google

endast tre, nämligen i Gamla Karleby, Ekenäs och Wasa, hvilken sistnämde invigdes hösten 1895.

Vid årsmötet 1895 som hölls i Ekenäs den 29 till 31 augusti meddelades följande statistik:

Medlemmar i full förening och på prof..	817	
Lokalpredikanter	12	
Söndagsskolor	18	
Barn i dessa	799	
Värde å kapell	55.985	fmk.
» två predikantboställen	19,000	»
Skuld å fastigheter	54.967	»

Under året hade insamlats sammanlagdt för alla ändamål 21,254 fmk.

*

De predikanter som f. n. verka i Finland äro följande:

Nils Johan Rosén, superintendent, presiderande äldste för södra distriktet och pastor i Helsingfors, är född i Bollnäs af Gefleborgs län den 9 januari 1858. Blef omvänd år 1877 och förenade sig med metodistkyrkan år 1881, under sin vistelse som elev vid Kristinehamns praktiska skola. Bevistade predikantskolan från 1 sept. 1882 till 13 juni 1884. Intogs sistnämde år på prof i konferensen och sändes till Vallda och Släp. Ordinerades till diakon år 1886 och till äldste 1888. Flyttade år 1886 till Malmö, der han hade vård öfver församlingen i fem år, hvarunder mer än 200 personer ingingo på prof. År 1891 blef han sänd till Helsingfors, och två år derefter utnämdes han till sina nu innehafvande befattningar. Under åren 1893—95 redigerade han tidningen »Nya Budbäraren».

Anders Grönblad, presid. äldste för norra distriktet och pastor i Nikolaistad (Wasa) är född i Dannemora af Upsala län den 15 mars 1865. Blef omvänd till Gud i söndagsskolan vid vid 10 års ålder. Anstäldes år 1881 i affär i Upsala och blef

Digitized by Google

samtidigt söndagsskollärare. Började predika vid 18 års ålder. Ingick i predikantskolan den 1 september 1884 och utexaminerades den 19 maj 1886. Anstäldes samma år som predikant i Stenhamra och intogs år 1887 på prof i konferensen. Under de tre år han verkade i Stenhamra intogos i församlingen på prof omkring 75 personer. År 1889 ordinerades han till diakon och sändes till Ekenäs i Finland. Ledde der uppförandet af en kyrka och flyttade efter två år, sedan han blifvit ordinerad till äldste, till Wasa, der han också fått medverka vid en kyrkas uppförande.

Hjalmar Bergqvist, pastor i Björneborg, är född den 10 april 1864 i Ånimskog, Dalsland. Han blef omvänd vid tolf års ålder. Bevistade predikantskolan åren 1885—87 och blef sistnämda år anstäld som predikant i Glafva, Vermland. Sändes år 1889 till Kristinestad, ordinerades till diakon 1890, flyttade till Gamla Karleby 1891, ordinerades till äldste 1893 och utnämdes till predikant i Björneborg 1894.

Gustaf Alfred Hidén, redaktör och bokagent, är född i Nora den 28 maj 1863. Kom redan vid tio års ålder under inflytande af den metodismens verksamhet, som från Örebro spred sig till Lekhyttan, der han då vistades. Han besökte söndagsskolan och klassmöten, och vid 16 års ålder kom han till frid med Gud. År 1883 blef han lokalpredikant och två år derefter ingick han vid predikantskolan. År 1887 afslutade han kursen i skolan och tog anställning som predikant i Gamla Karleby, der han stannade fyra år. Under tiden började han studera finska språket, i hvilket studium han gjorde snabba framsteg, i synnerhet sedan han år 1891 blifvit flyttad till Björneborg, hvarest han hvarje dag, under de tre år han verkade der, fick höra finska talas och sjelf nögades använda finsk tolk för predikan flere gånger i veckan. Han kom slutligen der så långt, att han kunde leda möten för finnar och utgifva en finsk psalmbok: »Rauhan säveliä» (Fridstoner) samt redigera en finsk tidskrift med namnet »Rauhan Sanoma» (Fridsbudet). År 1894 stationerades han i Helsingfors, som föreståndare för finska församlingen

Digitized by Google

derstädes samt redaktör för ofvannämda finska tidskrift och en söndagsskoltidning, benämd »Lasten Ystävä» (Barnens vän), hvarjemte han bestred befattningen som bokagent. Vid årsmötena har han tjenstgjort som sekreterare, och vid det sista blef han utnämd till redaktör äfven för den svenska tidskriften »Nya Budbäraren». Han predikar nu mera regelbundet på finska språket samt räknar Finland som sitt nya fosterland och ämnar antagligen stanna der ganska länge.

H. intogs på prof i konferensen år 1888, ordinerades till diakon år 1889 och till äldste år 1893. Vid rådsmötet i Berlin år 1895 representerade han Finlands mission.

Herman Rabe är son till en metodistpredikant, och en af hans bröder är predikant bland de svenska metodisterna i Amerika. Han verkade som predikant med församlingsvård åren 1886—88 i Nässjö, men vid konferensen sistnämde år i Göteborg blef han sänd till Helsingfors, som medhjelpare åt B. A. Carlson. Året derpå blef han vårdhafvande predikant för församlingen derstädes, och år 1891 flyttade han till Ekenäs. Der och i Hangö verkar han ännu. Han ordinerades år 1889 till diakon och intogs år 1892 på prof i konferensen samt i full förening år 1894.

Erland Björnberg, pastor vid församlingen i Åbo, är född den 21 mars 1862 i Hidinge socken af Örebro län. Under sin uppväxt besökte han metodisternas söndagsskola och erfor Andens kallelse till bättring, men kom till visshet om syndernas förlåtelse först år 1880 i augusti månad. Inträdde någon tid derefter i metodistkyrkan och blef år 1882 förmanare samt två år derpå lokalpredikant. År 1887 verkade han som biträde åt J. Th. Kjellstrand och blef året derpå vårdhafvande predikant för församlingen i Lekhyttan. I predikantskolan var han elev från 1 sept. 1888 till 22 maj 1891. Hade derpå anställning ett år i Buttle och ett i Loftahammar, hvarefter han kom till Finland, der han ett år var utnämd till evangelist och sedan år 1894 är vårdhafvande pred. i Åbo. Intogs på prof i konferensen år 1892 och ordinerades år 1895 till diakon.

Digitized by Google

Anton Severus Hultqvist, pastor i Gamla Karleby, är född den 6 januari 1863 i Högsby församling af Kalmar län. Blef omvänd år 1878 och förenade sig först år 1887 med metodistkyrkan. Anställdes våren 1888 som vårdhafvande predikant i Buttle och flyttade derifrån 1889 till Burgsvik samt till Kappelshamn och Follingbo 1890. Vistades vid predikantskolan från 3 sept. sistnämda år till 5 sept. 1892, hvarefter han blef anställd som predikant i Åbo samt flyttade derifrån till sin nuvarande plats år 1894. Intogs på prof i årskonferensen år 1893.

August Ek föddes den 22 mars 1860 i Transkils församling, Vermland. Blef omvänd till Gud vid 16 års ålder genom metodistpred. Nords verksamhet. Hade en tid anställning som predikant i Fosterlandsstiftelsens tjenst, men öfvergick år 1892 i Jönköping till metodistkyrkan. Blef lokalpredikant 1893 och verkade sedan i Hvetlanda samt derpå i Malmö. Vid konferensen 1894 sändes han till Viborg, der han ännu arbetar och hvarifrån han understundom besöker S:t Petersburg. Han intogs vid konferensen 1895 på prof och ordinerades till diakon.

Harald E. Fagerlund verkar som predikant bland finnarne i Wiborg. Han är född den 31 mars 1858 och blef omvänd till Gud redan i barnaåren. Genomgick Jyväskylä folkskoleseminarium åren 1876—80. Ingick i metodistkyrkan år 1886. Har verkat i Saarijärvi socken, Tammerfors, Wederlaks och senast i Wiborg och dess omnejd. Han intogs år 1893 på prof i konferensen, men utträdde redan år 1895 ur denna.

I S:t Petersburg verka svenska lokalpredikanterna A. Blomqvist och K. Strandros och vid finska församlingen i Helsingfors är M. Lehtonen anställd.

Jonas Wilhelm Häggman är till börden finne och verkade under flere år som predikant i Finland. Han anställdes år 1888 som medhjelpare åt predikanten i Helsingfors och intogs samma år på prof i konferensen, hvarpå han blef sänd till Åbo. Året derefter blef han ordinerad till diakon. År 1892 blef han ordinerad till äldste, men öfverflyttades samtidigt till listan på öfvertalige predikanter för att blifva i tillfälle att i Amerika bättre

Digitized by Google

utbilda sig för verksamheten. Derpå följande år öfverflyttades han till Nya Englands konferens.

August Berg är född i Skåne och var liksom brodern, Johan Berg, någon tid anstäld i frälsningsarmén. Han ingick i metodistkyrkan under sin vistelse i Stockholm för några år tillbaka och deltog sedan i undervisningen vid predikantskolan, från hvilken han utexaminerades år 1895 och anstäldes som assistent vid församlingen i Helsingfors.

*

Metodismen i Finland är ännu stadd i sin begynnelse och möjligen har detta fält af vederbörande blifvit temligen styfmoderligt behandladt, men rörelsen visar sig äfven der lifskraftig. Den späda plantan kräfver dock omsorgsfull vård, och tör hända de hafva rätt som påstå att kyrkan bör egna sin uppmärksamhet hufvudsakligen åt arbetet bland den finska befolkningen. Vi böra derför bedja skördens Herre, att han må kalla sådana arbetare, som kunna gripa sig an just med det arbete som kan bäst främja målet: syndares frälsning.

Hvile Herrens välsignelse öfver verksamheten för hans rike såväl i Sverige som i Finland!

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google